MAKÜ
BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

IHSLC 2020

3rd INTERNATIONAL HEALTH SCIENCE AND LIFE CONGRESS

ULUSLARARASI SAĞLIK BİLİMLERİ ve YAŞAM KONGRESİ

- Tıp Bilimleri
- Eczacılık
- Diş Hekimliği
- Veteriner Bilimleri
- Hemşirelik
- Beslenme ve Diyetetik
- Fizyoterapi ve Rehabilitasyon
- Acil Yardım ve Afet Yönetimi

4-6 HAZİRAN 2020

- Yaşam Bilimleri
- Sağlık Yönetimi
- Ebelik
- Gerontoloji
- Sosyal Hizmetler
- Çocuk Gelişimi
- Multi Disipliner Sağlık ve Yaşam Bilimleri Alanları.
- Hayat Boyu Öğrenme

www.ihslc.org

https://ihslc.mehmetakif.edu.tr

4-6 Haziran 2020

Kongre Yeri : Lavanta Tepesi Otel
MAKÜ - İstiklal Yerleşkesi Burdur / TURKEY

ABSTRACT BOOK

EDİTÖRLER

MÜMİN POLAT
SONER DÖNMEZ

2020
BURDUR

III. INTERNATIONAL HEALTH SCIENCES AND LIFE CONGRESS

04-06 JUNE 2020 BURDUR/TURKEY

Bu kitap telif haklarına tabidir. Tüm telif hakları saklıdır. Bu yayının hiçbiri, yayıncının önceden yazılı izni olmadan, elektronik, mekanik, reprografik veya fotografik dahil herhangi bir sistemde saklanamaz, çoğaltılamaz ve ya hiçbir şekilde yayınlanamaz.

Bu yayındaki kişisel katkılar ve bunlardan kaynaklanan yükümlülükler yazarların sorumluluğundadır. Yayıncı, bu yayından elde edilen içeriğin bir sonucu olabilecek olası zararlardan sorumlu değildir.

www.ihslc.mehmetakif.edu.tr
ihslc@outlook.com

III. INTERNATIONAL HEALTH SCIENCES AND LIFE CONGRESS

04-06 JUNE 2020 BURDUR/TURKEY

ONURSAL BAŞKAN

PROF. DR. ADEM KORKMAZ - MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ

KONGRE BAŞKANI

DR. ÖĞR. ÜYESI MÜMİN POLAT - MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

KONGRE SEKRETERYASI

DOÇ. DR. ÇİĞDEM KARABACAK ATAY - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

ÖĞR. GÖR. GÜLCİHAN AYBİKE DİLEK - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

ARŞ. GÖR. DENİZ TAŞDEMİR - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

ARŞ. GÖR. AYŞE YACAN KÖK - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

DÜZENLEME KURULU

DOÇ. DR. EMRAH ATAY - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
DOÇ. DR. ÇİĞDEM KARABACAK ATAY - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
DR. ÖĞR. ÜYESİ ÇİĞDEM AYDIN ACAR - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
DR. ÖĞR. ÜYESİ CANAN DEMİR BARUTCU - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
DR. ÖĞR. ÜYESİ ÖMER GÜRKAN DİLEK - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
DR. ÖĞR. ÜYESİ SONER DÖNMEZ - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
DR. ÖĞR. ÜYESİ ERHAN KEYVAN - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
DR. ÖĞR. ÜYESİ MUSTAFA KILINÇ - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
DR. ÖĞR. ÜYESİ ŞÜKRİYE YEŞİLOT - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
ARŞ. GÖR. DENİZ TAŞDEMİR - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
ARŞ. GÖR. AYŞE YACAN KÖK - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
ÖĞR. GÖR. GÜLCİHAN AYBİKE DİLEK - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
MASTER ÖĞRENCİSİ MUSTAFA KART - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
MASTER ÖĞRENCİSİ ALİ SERT - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

DANIŞMA KURULU

PROF. DR. DURMUŞ ACAR - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

PROF. DR. MEHMET KARACA - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

PROF. DR. HÜSEYİN DALGAR - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

PROF. DR. HAKAN ÖNER - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

PROF. DR. ZAFER ÖZYILDIZ - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

PROF. DR. M. DOĞA TEMİZSOYLU - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

PROF. DR. MEHMET ZEKİ YILDIRIM - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

PROF. DR. HİLMİ KARATOSUN - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

PROF. DR. KÜRŞAT ÖZDAŞLI - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

PROF. DR. MURAT KAYALAR - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

PROF. DR. AFŞİN GÜNGÖR - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

PROF. DR. HASAN YASAN - SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ

PROF. DR. NİLÜFER CALAPOĞLU - SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ

PROF. DR. MUSTAFA CALAPOĞLU - SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ

PROF. DR. İSMAİL ÖZMEN - SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ

PROF. DR. MUSTAFA YILDIZ - SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ

PROF. DR. FERDİ BAŞKURT - SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ

PROF. DR. SEMRA KILIÇ - SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ

PROF. DR. HİCRAN BEKTAŞ - AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ

PROF. DR. AYŞEGÜL İŞLER DALGIÇ - AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ

PROF. DR. EMİNE EFE - AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ

PROF. DR. SABAHAT GÖZÜM - AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ

PROF. DR. ZEYNEP ÖZER - AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ

PROF. DR. NALAN TÜZMEN - DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ

PROF. DR. GÜLSEREN KOCAMAN - DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ

PROF. DR. HÜLYA OKUMUŞ - DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ

PROF. DR. GAMZE EKİCİ - HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ

PROF. DR. ABDULLAH RUHİ SOYLU - HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ

PROF. DR. GÜNHAN ERDEM - GİRNE AMERİKAN ÜNİVERSİTESİ

PROF. DR. KURTULUŞ ÖNGEL - İZMİR KATİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ

PROF. DR. ZELİHA BAŞKURT - SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ

PROF. DR. AYŞE GÜL MUTLU GÜLMEMİŞ - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

BİLİMSEL KURUL *

DOÇ. DR. FATMA FİLİZ ARI - AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ

DOÇ. DR. EMRAH ATAY - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

DOÇ. DR. ERHAN KEYVAN – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

DOÇ. DR. ÜLKÜ BAYHAN – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

DOÇ. DR. HALE SEÇİLMİŞ CANBAY - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

DOÇ. DR. AHMET HULUSİ DİNÇOĞLU - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

DOÇ. DR. GÜL ERGÜN - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

DOÇ. DR. TÜZÜN FIRAT - HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ

DOÇ. DR. SARP KAYA - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

DOÇ. DR. UMMAHAN KAYGISIZ - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

DOÇ. DR. MUSTAFA LAMBA - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

DOÇ. DR. SERDAL ÖĞÜT - ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ

DOÇ. DR. EVRİM ARICI ŞENKAYNAĞI - ISPARTA UYGULAMALI BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ

DOÇ. DR. MERİÇ ÜNAL - SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ

DR. ÖĞR. ÜYESİ ÇİĞDEM AYDIN ACAR - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

DR. ÖĞR. ÜYESİ ZERRİN ACAR - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

DR. ÖĞR. ÜYESİ BURCU BAKIR - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

DR. ÖĞR. ÜYESİ NAZİFE BAKIR - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

DR. ÖĞR. ÜYESİ CANAN DEMİR BARUTCU - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

DR. ÖĞR. ÜYESI İLKAY BOZ - AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ

DR. ÖĞR. ÜYESI MERVE ÇAMLIBEL - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

DR. ÖĞR. ÜYESI SAADET ÇÖMEZ - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

DR. ÖĞR. ÜYESI IŞIL AÇIK DEMİRCİ - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

DR. ÖĞR. ÜYESI SEMA ÖZMERT ERGİN - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

DR. ÖĞR. ÜYESI ÖMER GÜRKAN DİLEK - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

DR. ÖĞR. ÜYESI BELGİN DİLMEN - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

DR. ÖĞR. ÜYESI SONER DÖNMEZ - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

DR. ÖĞR. ÜYESI AYŞE DERİCİOĞLU ERGUN-BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

DR. ÖĞR. ÜYESI SÜLEYMAN FAKİ - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

DR. ÖĞR. ÜYESI ÇİĞDEM GÜN - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

DR. ÖĞR. ÜYESI AYSUN GÜZEL - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

DR. ÖĞR. ÜYESİ IŞIL KALAYCI - SÜLEYMEN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ

DR. ÖĞR. ÜYESI GİRAY KOLCU - SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ

DR. ÖĞR. ÜYESI M. İNCİ BAŞER KOLCU - SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ

DR. ÖĞR. ÜYESI ŞEVKİNAZ KONAK - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

DR. ÖĞR. ÜYESI MURAT ABDULGANİ KUŞ - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

DR. ÖĞR. ÜYESI HATİCE MERT - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

DR. ÖĞR. ÜYESI ÖZGÜR ÖNAL - SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ

DR. ÖĞR. ÜYESI HALİL ÖZBAŞ - SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ

DR. ÖĞR. ÜYESI SERPİL ÖZBAŞ - SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ

DR. ÖĞR. ÜYESI SERCAN ÖZBEK - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

DR. ÖĞR. ÜYESI BİLGE BAL ÖZKAPTAN - SİNOP ÜNİVERSİTESİ

DR. ÖĞR. ÜYESI DİLEK SAĞIR - SİNOP ÜNİVERSİTESİ

DR. ÖĞR. ÜYESI DERYA ŞAHİN - SİNOP ÜNİVERSİTESİ

DR. ÖĞR. ÜYESI EMİNE HİLAL ŞENER - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

DR. ÖĞR. ÜYESI SİBEL ŞENTÜRK - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

DR. ÖĞR. ÜYESI NURTEN TERKEŞ - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

DR. ÖĞR. ÜYESI SEVCAN ATAY TURAN - AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ

DR. ÖĞR. ÜYESI NEVİN USLU - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

DR. ÖĞR. ÜYESI ŞÜKRİYE YEŞİLOT - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

DR ÖĞR ÜYESI BANU ASLAN YILMAZ - SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ

*** Bilimsel Kurul, soyadına göre alfabetik olarak sıralanmıştır.**

ULUSLARARASI BİLİMSEL KURUL

PROF.DR. MURAT BEDANOKOV -MAIKOP STATE TECHNOLOGICAL UNIVERSITY; RUSYA

PROF.DR. GÜNHAN ERDEM - GİRNE AMERİKAN ÜNİVERSİTESİ

PROF.DR. VLADİMİR PEŠIĆ - UNIVERSITY OF MONTENEGRO; KARADAĞ

DOÇ. DR. SOKOL DURO - AGRICULTURAL UNIVERSITY, ARNAVUTLUK

DOÇ. DR. ROSEN DIMITROV - TRAKIA UNIVERSITY, BULGARİSTAN

DR. ÖĞR. ÜYESI MOHAMMAD REZA HEIDARI - SHAHED UNIVERSITY, IRAN

DR. ÖĞR. ÜYESI HOSSEIN ASGAR POUR - ÇANAKKALE 18 MART ÜNİVERSİTESİ, TÜRKİYE

DR. ÖĞR. ÜYESI MAREK SOBOLEVSKI - UNIVERSITY OF TECHNOLOGY, POLONYA

DR. ÖĞR.ÜYESI ALDONA MIGALA-WARCHOL-UNIVERSITY OF TECHNOLOGY, POLONYA

DR. ÖĞR. ÜYESI KAMELIA STAMATOVA-YOVCHEVA-TRAKIA UNIVERSITY, BULGARİSTAN

DR. MIKAS BALKEVICIUS - NGO INSTITUE, LİTVANYA

OKUTMAN REZA NOROUZZADEH - SHAHED UNIVERSITY, IRAN

ÖDÜL KURULU

PROF.DR. MEHMET KARACA (KURUL BAŞKANI) - MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

PROF. DR. NİLÜFER CALAPOĞLU - SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ

PROF. DR. FERDİ BAŞKURT - SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ

DOÇ. DR. EBRU ÇUBUK DEMİRALAY - SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ

DR. ÖĞR. ÜYESİ ŞÜKRİYE YEŞİLOT - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

DR. MIKAS BALKEVICIUS - NGO INSTITUE, LİTVANYA

IHSLC 2020'YE HOŞGELDİNİZ

Uluslararası Sağlık Bilimleri ve Yaşam Kongresi'nin üçüncüsünü 4-6 Haziran 2020 tarihleri arasında Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Uzaktan Eğitim Merkezi güvencesinde "Uzaktan On-line Sunum" yöntemiyle gerçekleştirileceğini duyurmaktan ve sizleri bu bilimsel toplantıya davet etmekten onur duymaktayız.

Ülkemizde sağlık bilimleri ve yaşam temel alanlarında yapılan araştırmaların ortak bir zeminde sunulabildiği ve ilgili araştırmacıların, akademiye gönül veren lisans/lisansüstü öğrencilerimizle de buluşabildiği en büyük bilimsel organizasyonlardan biri haline gelen "Uluslararası Sağlık Bilimleri ve Yaşam Kongresi" bu zor günlerde de sizleri yalnız bırakmayacaktır. Ülkemiz her zaman böyle zorlu süreçleri birbirine destek olma geleneğiyle aşmıştır. Bizler bu süreci yine en iyi yaptığımız iş olan bilime sahip çıkarak hep birlikte atlatacağız. 4-6 Haziran 2020 tarihlerinde kongremizde; kıymetli çalışmalarınızın on-line yapılacak sunumlarıyla çok daha güçlü bir şekilde bir arada olacağımıza inancımız tamdır.

Kongremizde; Tıp Bilimleri, Diş Hekimliği, Eczacılık, Veterinerlik, Hemşirelik, Ebelik, Beslenme ve Diyetetik, Çocuk Gelişimi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon, Acil Yardım ve Afet Yönetimi, Sosyal Hizmetler, Biyolojik ve Yaşam Bilimleri alanları başta olmak üzere sağlık ve yaşam bilimleri alanından çalışmaları on-line olarak sunmak üzere sözel/poster bildiriler kabul edilmektedir.

Mensubu olmaktan büyük mutluluk ve gurur duyduğumuz Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi'nin uzaktan eğitim sistemi altyapı desteğiyle bu bilimsel etkinlikte yeniden sizlerle buluşmaktan Kongre Düzenleme Kurulumuzla birlikte yüksek sorumluluk hissetmekte ve büyük onur duymaktayız. Sağlık bilimleri ve yaşam alanlarında çalışan bilim insanlarını ve akademiye gönül vermiş tüm katılımcılarımızı kongremizde uzaktan katılımla ağırlamaktan büyük mutluluk duyacağımızı belirtir, saygılar sunarım.

Dr. Öğr. Üyesi Mümin POLAT
IHSLC2020 Kongre Başkanı

İÇİNDEKİLER

KOMBİNE ANTRENMANLARIN PERFORMANSA ETKİSİ: ÜNİVERSİTELİ FUTSAL OYUNCULARINA YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA 1

FUTBOL MÜSABAKASI SONRASINDA VÜCUT AĞIRLIĞI DEĞİŞİMLERİNİN İNCELENMESİ 2

DİYET VE FİZİKSEL AKTİVİTE İLE İLİŞKİLİ ÇALIŞMALARDA NİTEL YÖNTEMLER: KAPSAMLI DERLEME 3

TÜRKİYE'DE AFET SONRASI TOPLANMA ALANLARININ ÖNEMİ 4

FARKLI TÜR HAYVAN SÜTLERİNİN PLATFORM TESTLERİNİN KARŞILAŞTIRMASI 5

BİYOTERÖRİZMDE HALKIN BİLİNÇLENDİRİLMESİ VE EĞİTİLMESİ 6

TÜRKİYE'DE DASK POLİÇE SAYISININ SON 5 YILDA DEĞİŞİMİ 7

YÖNETİCİ HEMŞİRELERİN İŞ STRES DÜZEYLERİ VE ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN İNCELENMESİ .. 8

YETİŞKİN BİREYLERDE KARDİYOVASKÜLER HASTALIK VE DİYABET RİSKİNİN PSİKOLOJİK SEMPTOMLARLA İLİŞKİSİ 9

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN HEMŞİRELİK DEĞERLERİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ 10

ORTODONTİK TEDAVİLERDE İSKELETSEL ANKRAJ KULLANIMI KONUSUNDA ORTODONTİ UZMANLARININ BAKIŞ AÇISININ DEĞERLENDİRİLMESİ 11

DONEPEZIL VE MEMANTIN TÜRÜ İLAÇLARIN ÇOKLU LINEER REGRESYON ILE TAYINI 12

KOLESTEROL İLAÇLARIN ÇOKLU LINEER REGRESYON ILE TAYINI 13

DR. RİEDER'İN 5 AĞUSTOS 1898 TARİHLİ RAPORUNA GÖRE TIP EĞİTİMİ MÜFREDATI 14

ÖĞRENCİLERİN KLİNİK MOTİVASYONU ARTIRMAK İÇİN HASTANEDEN BEKLENTİLERİ 15

TARIMDA KULLANILAN BAZI MİKROBİYAL GÜBRELERİN *EİSENİA FOETİDA* DERİ DOKUSU ÜZERİNDE ETKİSİNİN MORFOLOJİK AÇIDAN DEĞERLENDİRİLMESİ 16

AEROBİK EGZERSİZ YAPAN KADINLARDA EGZERSİZ SIRASINDA ÜÇ FARKLI ZAMANDA DİZ PROPRİYOSEPSİYONU VE DENGENİN DEĞERLENDİRİLMESİ 17

UZUN YOL ŞOFÖRLERİNDE DİYET VE FİZİKSEL AKTİVİTE GİRİŞİMLERİNİN ETKİLİLİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ: SİSTEMATİK DERLEME 18

MEZENKİMAL KÖK HÜCRELERDEN ELDE EDİLEN EKSOZOMLARIN KLİNİKTE KULLANIM ALANLARI 19

YETİŞKİNLERDE KARDİYOVASKÜLER RİSK FAKTÖRLERİ İLE VİSSERAL ADİPOZİTE İNDEKSİ VE LİPİD BİRİKİM ÜRÜNLERİ PUANLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ 20

KRONİK BÖBREK HASTALIĞI OLAN YAŞLILARDA MALNUTRİSYON RİSKİNİN DEĞERLENDİRMESİ 21

ÜÇ BOYUTLU KÜLTÜR; SFEROİDLER ,ORGANOİDLER VE DESELÜLERİZASYON 22

EGZERSİZ İLE KANSERDEN KORUNMAK MÜMKÜN MÜ? 23

THE EFFECT OF RISK FACTORS ON AEROBIC CAPACITY AND LUNG PARAMETERS IN YOUNG ADULTS LIVING IN AIR POLLUTION REGIONS 24

ACİL YARDIM VE AFET YÖNETİMİ ÖĞRENCİLERİNİN LİSE ALANLARINA GÖRE AFET DURUMUNDA KULLANILABİME DURUMLARI 25

AVUSTURALYA ORMAN YANGININ SÖNDÜRÜLEMEME SEBEPLERİ 26

AFET YÖNETİMİNE FELSEFİ BİR BAKIŞ 27

ELAZIĞ DEPREMİ VE MEDYA 28

GENÇLERDEKİ İNTERNET BAĞIMLILIĞININ FİZİKSEL AKTİVİTEYE, UYKU KALİTESİNE VE BİLİŞSEL DURUMA ETKİSİ 29

PARKİNSON TEDAVİSİNDE KULLANILAN LEVODOPA VE BENSERAZİD ETKEN MADDELERİNİN YAPAY SİNİR AĞLARI KEMOMETRİK YÖNTEMİ İLE TAYİNİ 30

THE EFFECT OF SMARTPHONE ADDICTION LEVEL ON THE NECK PAIN AND SLEEP QUALITY ... 31

AĞIZ VE DİŞ SAĞLIĞI BOZUKLUKLARININ KÜRESEL HASTALIK YÜKÜ: SOSYO-DEMOGRAFİK İNDEKSE GÖRE KARŞILAŞTIRMALI BAKIŞ 32

BİR OLGU SUNUMU: AVÜLSİYE OLMUŞ SEMPTOMATİK TİP III BİPARTİT PATELLANIN ARTROSKOPİK REZEKSİYONU 33

ÖLÜM, BEYİN ÖLÜMÜ VE ORGAN BAĞIŞININ ULUSAL VERİLER BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ 34

ISPARTA İLİ ULUBORLU İLÇESİ 15-49 YAŞ KADINLARDA PREMENSTRÜEL SENDROM PREVALANSI, İLİŞKİLİ FAKTÖRLER VE YAŞAM KALİTESİNE ETKİSİ 35

BİR ÜNİVERSİTENİN BİRİNCİ ÖĞRETİM LİSANS ÖĞRENCİLERİNDE İNTERNET BAĞIMLILIĞI VE İLİŞKİLİ FAKTÖRLER 36

ANTALYA'DA LÖSEMİ, LENFOMA VE PRİMER SANTRAL SİNİR SİSTEMİ TÜMÖRÜ TANISI ALAN ÇOCUKLARIN YAŞADIKLARI KONUTLARDAKİ ELEKTROMANYETİK ALAN DÜZEYİ İLE BU KANSERLERİN İLİŞKİSİ 37

ÖĞRENCİ HEMŞİRELERİN MESLEKİ İLGİLERİNİN YANAL DÜŞÜNMEYE ETKİSİ 38

ANTİ TNF-α TEDAVİ ALAN ANKİLOZAN SPONDİLİT VE ROMATOİD ARTRİTLİ HASTALARDA SERUM TNF-α, IFN-γ VE PPD DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ 39

INVESTIGATION OF ANTIMICROBIAL EFFECTS OF CINNEMON OIL AND CLOVE OIL BY TRADITIONAL MICROBIOLOGICAL METHODS 40

EROZİV TİP ORAL LİKEN PLANUS HASTALARINDA PERİODONTAL DURUMUN DEĞERLENDİRİLMESİ 41

PREOPERATİF DÖNEMDE ANESTEZİ POLİKLİNİĞİNE BAŞVURAN HASTALARIN HBsAg ,ANTİ-HCV ,ANTİ-HIV SEROPOZİTİFLİK ORANLARI VE ANTİ-HBs TİTRELERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ42

TÜRKİYE'DE MODERN TIP EĞİTİMİNİN BAŞLAMASI 43

KRONİK LENFOSİTİK LÖSEMİLİ OLGULARDA MDM2 ONKOGENİNİN AKTİVASYONUNUN BELİRLENMESİ 44

ROLE OF EXOGENOUSLY PROLINE IN ALLEVIATION OF DETRIMENTAL EFFECTS OF SALT STRESS ON SOME CYTOGENETIC AND PHYSIOLOGIC PARAMETERS 45

EFFECTS OF GLUTAMINE ON SOME CYTOGENETICAL AND PHYSIOLOGICAL PARAMETERS IN *ALLIUM CEPA* L. SEEDS GERMINATED UNDER SALT STRESS 46

AFETLERDE ENGELLİ BİREYLERİN ULAŞILABİLİRLİĞİ 47

KÜRESEL ISINMANIN ÇIĞ OLUŞUMUNA ETKİSİ 48

KÜRESEL ISINMANIN DENİZ SUYU ÜZERİNE OLAN ETKİSİ 49

İSTENMEYEN GEBELİKTEN KORUNMADA RAHİM İÇİ ARAÇ TERCİH EDEN KADINLARIN BAZI ÖZELLİKLERİ 50

EVALUATION OF HEALTH-PROMOTING LIFESTYLES IN OBESE INDIVIDUALS 51

2020 ELAZIĞ DEPREMİ VE TAMP SÜRECİ 52

JAPONYA-RUSYA VE TÜRKİYE'NİN AFET YÖNETİMİ SİSTEMLERİ 53

KÜRESEL ISINMADA İNSAN FAKTÖRÜ 54

BÖBREK YETMEZLİĞİ TEDAVİSİNDE VE DÜZENLİ EGZERSİZDE L-CARNİTİNE KULLANIMI 55

AFET YÖNETİMİNDE COĞRAFİ BİLGİ SİSTEMLERİNİN ÖNEMİ 56

İSTANBUL, SAKARYA VE KOCAELİ'NDE ENDÜSTRİYEL YANGINLAR 57

TÜRKİYE'DEN SON 10 YILDA YAYINLANAN DALAK APSESİ OLGULARIN HAVUZ ANALİZ YÖNTEMİ İLE DEĞERLENDİRİLMESİ 58

TIP FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNDE EGZERSİZ DAVRANIŞI: TEK OTURUMLU BİR SEMİNERİN ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 60

ANTALYA'DA YAĞIŞ ORANINA BAĞLI OLUŞAN SEL FELAKETLERİ VE ETKİLERİ 61

TÜRKİYE'DE MEYDANA GELEN ORMAN YANGINLARI VE ALINACAK ÖNLEMLER 62

BURDUR İLİNİN AFET LOJİSTİĞİ AÇISINDAN ÖNEMİ 63

ÇEVRE SAĞLIĞI ALANINDA HİDROLOJİK MODELLEMELERİN YERİ, ÖNEMİ VE UYGULAMA YÖNTEMLERİNİN KARŞILAŞTIRMALI OLARAK İNCELENMESİ 64

TESTİS GERM HÜCRE KANSERLİ BİR HASTADA ALT EKSTREMİTE VENÖZ SİSTEM VE VENA CAVA INFERIORUN AKUT TROMBOZU 65

VEGAN BESLENMEDE BİTKİSEL KAYNAKLI ALTERNATİF SÜT ÜRÜNLERİ 66

PERTUZUMAB ve TRASTUZUMAB EMTANSİN TEDAVİLERİNİN FARMAKOEKONOMİK BAKIMDAN DEĞERLENDİRİLMESİ 67

THE EFFECT OF PROBIOTICS ON GASTROINTESTINAL SYSTEM 68

THE EFFECT OF PATERNALIST LEADERSHIP ON POSITIVE VOICE: A RESEARCH IN THE HEALTH SECTOR 69

DENEYSEL ARAŞTIRMALARDA SIKLIKLA KULLANILAN FARKLI SIÇAN TÜRLERİNDE MEKANSAL ÖĞRENME VE BELLEK DÜZEYLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI 70

CYTOGENETIC AND PHYSIOLOGIC EFFECTS OF ASPARTIC ACID TREATMENT IN ONION (*ALLIUM CEPA* L.) SEEDS EXPOSED TO SALT STRESS 71

UZUN SÜRE ARAÇ KULLANAN ŞOFÖRLERDE POSTÜR VE AĞRININ DEĞERLENDİRİLMESİ 72

ÇIĞ AFETLERİNDE GÖNÜLLÜ EKİPLERİN İŞLEVSELLİĞİ 73

TRANSFORMATIONAL LEADERSHIP; AN EVALUATION IN TERMS OF HOSPITAL MANAGERS 74

AFETLERDE ÖZEL İHTİYAÇ GRUPLARI 75

3 DİMENTIONAL FACIAL IMAGING METHODS: A REVIEW 76

KARANTİNA YÖNETİMİ VE KARŞILAŞILAN SORUNLAR 77

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE FİZİKSEL AKTİVİTE DÜZEYİ İLE KONSTİPASYON ŞİDDETİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ 78

ŞİZOFRENİLİ BİREYLERİN PRİMER BAKIM VERENLERİNİN ÖZ YETERLİLİKLERİ VE BAŞ ETME BECERİLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ 79

AFET SONRASI ÇOCUKLARDA SIK KARŞILAŞILAN HASTALIKLAR VE BU HASTALIKLARIN YÖNETİMİ 80

EVALUATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN EPICARDIAL ADIPOSE TISSUE AND DASH DIET81

BONDING PERFORMANCE OF RESTORATIVE MATERIALS AFTER RADIOTHERAPY 82

ALZHEIMER HASTALIĞINDA BESLENMEYE İLİŞKİN FAKTÖRLERİN VE DİYET MODELLERİNİN İNCELENMESİ 83

BARİATRİK CERRAHİNİN KANSER GELİŞİMİ ÜZERİNE ETKİSİ 84

DEMOGRAPHIC AND CLINICAL PARAMETERS OF SLEEP APNEA PATIENTS IN AYDIN REGION.. 85

PESTİSİT KULLANIMI VE BURDUR 86

ECZANE ÇALIŞANLARINDA BEL AĞRISI SIKLIĞI VE BEL AĞRISININ RİSK FAKTÖRLERİ İLE İLİŞKİSİ 87

THE EFFECTS OF EXERCISE ON MENSTRUAL SYMPTOMS AND QUALITY OF LIFE 88

THE POTENTIALS OF DISASTERS DUE TO THE USE OF CYANIDE IN THE MINING SECTOR 89

BÖBREK TAŞI OLUŞUMUNDA ÇEVRESEL FAKTÖRLERİN ÖNEMİ 90

DİŞ HEKİMLİĞİNDE TEKNOLOJİK GELİŞMELER VE ROBOTİK UYGULAMALAR 91

GERİATRİK BİREYLERDE YOGANIN KOGNİTİF FONKSİYON, FİZİKSEL UYGUNLUK, UYKU VE DEPRESYON ÜZERİNE ETKİLERİ: PİLOT ÇALIŞMA 92

AFETLERDE ACİL KURTARMA ÇALIŞMALARINDA 93

KARŞILAŞILAN SORUNLAR 93

AFET SONRASI ENFEKSİYON HASTALIKLARI 94

ÇIĞ SIRASINDA KORUNMA YÖNTEMLERİ 95

DEPREMDE ENGELLİLER, YAŞLILAR VE YAKINLARI İÇİN STRATEJİ 96

KIZILAY KÖK HÜCRE BAĞIŞI; TÜRKÖK 97

ENGELLİ BİREY VE AİLELERİNE YÖNELİK DAMGALAMA: SİSTEMATİK DERLEME 98

KAMU KURUMU ÇALIŞANLARININ TÜTÜN ÜRÜNLERİ KONUSUNDA TUTUMLARI: KIRKLARELİ ÖRNEĞİ 99

TÜRKİYE'DE HEMŞİRELERİN ÖRGÜTSEL BAĞLILIĞINI İNCELEYEN ÇALIŞMALARIN İÇERİK ANALİZİ 100

THE EFFECT OF PHYSICAL ACTIVITY ON NON-SPECIFIC LOW BACK PAIN, DEPRESSION AND STRESS IN UNIVERSITY STUDENTS 101

THE EFFECTS OF 8-WEEK MILD-MODERATE LEVEL AEROBIC EXERCISE PROGRAM ON QUALITY OF LIFE AND FUNCTIONAL CAPACITY OF PATIENTS DIAGNOSED WITH METABOLIC SYNDROME102

ERGENLERİN YAŞAM DOYUMLARININ YORDAYICILARI OLARAK DİREKT VE DOLAYLI AKRAN BASKISI 104

ERGENLERİN ÖZNEL İYİ OLUŞLARININ YORDAYICILARI OLARAK AKRAN ZORBALIĞI VE MAĞDURİYETİ 105

ERKEN EVRE GLOTTİK KARSİNOMDA HANGİ HASTAYA CERRAHİ HANGİ HASTAYA RADYOTERAPİ UYGULANMALI ? 106

BARİATRİK CERRAHİ AMELİYATI YAPILACAK HASTALARDA BEDEN ALGISI VE CİNSEL YAŞAM107

EARLY WARNING SYSTEMS IN DISASTERS 108

TIBBİ AMAÇLI GÜL ÜRÜNLERİNE YENİ BİR KATKI: GÜLKANİ 109

THE IMPACT OF ERASMUS+ MOBILITY PROGRAMMES ON YOUTH EMPLOYABILITY 110

YENİDOĞANLARDA ALTERNATİF BİR SEÇENEK OLARAK BEYAZ GÜRÜLTÜ VE ANNE SESİNİN TERAPÖTİK ETKİLERİ: BİR SİSTEMATİK EŞLEŞME ÇALIŞMASI 111

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN BESLENME DURUMLARI İLE BAZI SOSYO-DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ 112

GÜNLÜK HAYATTA HALK İLAÇLARI VE HALK HEKİMLİĞİ UYGULAMALARI 113

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN HEMŞİRELİK TANILARINI ALGILAMA DURUMLARININ İNCELENMESİ 114

TÜRKİYE'NİN GÜNCEL AFET YÖNETİM SİSTEMİ 115

AİLE MAHKEMESİNDE TEDBİR KARARLARININ ÇOCUĞUN PSİKOSOSYAL SAĞLIĞINA ETKİSİNİN VAKA ANALİZİ YOLUYLA DEĞERLENDİRİLMESİ 116

VİRÜS ENFEKSİYONLARINA KARŞI AROMATERAPİ VE UÇUCU YAĞLAR 117

KÖPEKLERDE TRANSMİSSİBLE VENERAL TÜMÖR 118

EPİLEPSİLİ BİREYLERDE CİNSİYETE GÖRE EGZERSİZ KAPASİTESİNİN İNCELENMESİ: ÖN ÇALIŞMA 119

TRAVMA PSİKOLOJİK DANIŞMANLIĞI VE DANIŞMAN YETERLİĞİ 120

SANAT VE SOSYAL ÇALIŞMA ARASINDAKİ İLİŞKİYE SİNEMA İLE BAKMAK..... 121

YENIDOĞAN YOĞUN BAKIM ÜNITESINDE İNTÖRN HEMŞIRELERIN GÖZLEMLEDIĞI KARŞILANMAYAN BAKIM UYGULAMALARININ İNCELENMESI..... 122

ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLERE GÖRE ÜSTÜN YETENEKLİ ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN EMPATİK EĞİLİMLERİNİN İNCELENMESİ..... 123

SUDAN KAÇINMA STRESİNİN TETİKLEDİĞİ MESANE HASARINDA FULVİK ASİTİN KORUYUCU ETKİSİ..... 124

TÜRK KIZILAYINDA ACIL YARDIM VE AFET YÖNETİCİLERİNİN YERİ VE ÖNEMİ 125

INVESTIGATION OF THE ANTI-CANCER PROPERTIES OF BORIC ACID IN LUNG CANCER CELL LINES..... 126

KİŞİSEL İNTERNET KULLANIMI VE COVİD19 127

PERKUTAN KORONER GİRİŞİMLERDE MEHRAN SKORU VE KONTRAST NEFROPATİSİ 128

GLİAL FİBRİLER ASİDİK PROTEİN GENİNİN ALEXANDER HASTALIĞINDAKİ ROLÜ..... 129

MEZENKİMAL KÖK HÜCRELERİN OVARYEN YETMEZLİK OLGULARINDA OVARYUM DOKUSUNA ETKİSİ..... 130

SIMANTASYON SONRASI HASSASIYETIN YAYGINLIĞI, NEDENLERI VE ÖNLENMESI ÜZERINE BIR DERLEME 131

ÇOCUKLARDA İDRAR YOLU ENFEKSİYONU: TANI, TEDAVİ VE İZLEMDE SON YAKLAŞIMLAR 132

FEMUR İNTERTORAKANTERİK KIRIKLARDA İKİ İMPLANT TASARIMININ KIYASLANMASI 133

BİR İLÇE DEVLET HASTANESİ POLİKLİNİĞİNE BAŞVURAN BİREYLERDE DİYABET RİSKİNİN BELİRLENMESİ 134

HSP 70 VE ERKEK İNFERTİLİTESİ..... 135

AFET SONRASI PSİKOSOSYAL DESTEK UYGULAMALARI 136

SEREBRAL PALSİLİ ÇOCUKLARIN REHABİLİTASYON SÜRECİNDE SANAL GERÇEKLİK UYGULAMALARI: SİSTEMATİK DERLEME 137

ERKEN ARTRİT YÖNETİMİ..... 138

ÇİFT SİSTİK ARTER VARYASYONUNDA LAPAROSKOPİK KOLESİSTEKTOMİNİN GÜVENLİĞİ ... 139

FERULIC ACID MAY INHIBIT CELL PROLIFERATION THROUGH MIRNA EXPRESSION CHANGES IN MJ CUTANEOUS T CELL LYMPHOMA CELLS 140

ÜRİNER İNKONTİNANS VE FİZYOTERAPİ..... 141

WHOOPING COUGH (PERTUSIS) 142

DİZANTERİ..... 143

EVDE BAKIM HİZMETİ VEREN BİREYLERİN TÜKENMİŞLİKLERİNE ETKİ EDEN NEDENLERİN GÖRÜŞME YÖNTEMİYLE BELİRLENMESİ..... 144

BAŞ DÖNMESI HASTALARINDA BAŞ DÖNMESI ENGELLILIK ENVANTERI ILE VİDEONİSTAGMOGRAFİ BULGULARININ KARŞILAŞTIRILMASI 145

DOĞAL AFETLERDEN SONRA GÖRÜLEN TRAVMA SONRASI STRES BOZUKLUĞU VE ÇOCUKLARDA ETKİLERİ 146

SARS (AĞIR AKUT SOLUNUM YOLU YETERSİZLİĞİ SENDROMU) 147

NEW ENEMY COVID-19 AND IMPACT ON CHILDREN 148

ULTRASONOGRAFI KLAVUZLUĞUNDA TÜNELLI KALICI HEMODIYALIZ KATETERI UYGULAMALARI 149

AFET SONRASI KENTLERDE NÜFUS VE YERLEŞİM NASIL DEĞİŞİR 150

GÜNEYDOĞU ANADOLU'DA BEHÇET HASTALIĞI: 150 HASTANIN RETROSPEKTİF DEĞERLENDİRİLMESİ 151

ÇOK YÜKSEK EOZİNOFİL DÜZEYİ İLE KRONİK EOZİNOFİLİK LÖSEMİYİ TAKLİT EDEN ALERJİK HASTA: OLGU SUNUMU 152

POZİTİF B SEMPTOMU, PERİFERİK LENFOSİTOZU VE LENFADENOPATİLERİ İLE KRONİK LENFOSİTER LÖSEMİYİ TAKLİT EDEN HIV OLGUSU 153

ŞİZOFRENİDE NÖROLOJİK SİLİK BELİRTİLER, KRONOTİP VE UYKU KALİTESİNİN İLİŞKİSİ 154

BİR ÜNİVERSİTE HASTANESİ PSİKİYATRİ POLİKLİNİĞİNE BAŞVURAN SURİYELİ HASTALARIN TÜRK HASTALAR İLE KARŞILAŞTIRILMASI 156

LATERAL EPİKONDİLİT TEDAVİSİNDE UYGULANAN BAZI YÖNTEMLERİN İNCELENMESİ (DERLEME) 157

ANTİKANSER ÖZELLİKLİ KAPARİ (*Capparis spinosa* L.) BİTKİSİNDE POLİAMİNERİN *IN VITRO* ORTAMDA KALLUS OLUŞUMUNA ETKİSİ 158

KUERSETİNİN ANTİKANSER ETKİSİ 159

ND: YAG LAZER KAPSÜLOTOMİNİN GÖZ İÇİ BASINÇ VE KORNEA ENDOTELİ ÜZERİNE ERKEN DÖNEMDE ETKİSİ 160

İNTERN HEMŞİRELERİN MESLEKİ UYGULAMA EĞİTİMİ GÖRÜŞ VE ÖNERİLERİ İLE İLGİLİ EĞİTİM BECERİLERİ VE ÖZ YETERLİLİK ALGILARININ DEĞERLENDİRİLMESİ 161

MERMER FABRİKASI İŞÇİLERİNDE SAĞLIK OKURYAZARLIĞI, SAĞLIK ALGISI DÜZEYLERİ VE İLİŞKİLİ FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ 162

THALASSEMIA PATIENTS WAITING FOR BLOOD DONATION 163

ARTROSKOPİK OMUZ CERRAHİSİ YAPILAN HASTALARDA POSTOPERATİF ANALJEZİ YÖNETİMİNDE EREKTÖR SPİNA PLAN BLOĞU ETKİNLİĞİ: PRELİMİNAR ÇALIŞMA 164

SERVİKAL DİSK HERNİSİ TANISI ALMIŞ HASTALARDA NÖRAL MOBİLİZASYONUN SERVİKAL POSTÜR, AĞRI, YAŞAM KALİTESİ VE FONKSİYONELLİK ÜZERİNE ETKİSİ 165

AFET ÖNCESİ OLAYLARI ÖNLEME VE ZARAR AZALTMA ÇALIŞMALARININ ÖNEMİ 166

COVID 19 PANDEMİSİNİN FARKLI AŞAMALARINDA SAĞLIK PERSONELİNİN KAYGISI SEVİYELERİ: TÜRKİYE'DEN BİR ULUSAL ÇALIŞMA 167

KÖPEKLERDE ÜÇÜNCÜ GÖZ KAPAĞI BEZİNİN PROLAPSUSU 168

DİKKAT EKSİKLİĞİ HİPERAKTİVİTE BOZUKLUĞUNDA AT DESTEKLİ TERAPİ UYGULAMASININ ETKİNLİĞİ 169

BURDUR İLİ FAY HATLARIN İNCELENMESİ 170

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN BİREYSEL YENİLİKÇİLİK DAVRANIŞLARININ MOBİL ÖĞRENMEYE HAZIR BULUNUŞLUKLARINA ETKİSİ 171

İNSAN KÜRESEL ISINMA VE KURAKLIK İLİŞKİSİ 172

İZOLE PERİANAL CROHN HASTALIĞINDA TEDAVİ 173

YENİ TANI ALMIŞ TİP 2 DİYABETES MELLİTUS'LU HASTALARDA METFORMİN TEDAVİSİ SONRASI TÜKÜRÜK VE PLAZMA ASPROSİN DÜZEYLERİ DEĞİŞİYOR MU? 174

TİP 2 DİYABETES MELLİTUS'LU HASTALARDA HASTA EĞİTİMİ İLE GLİSEMİK PARAMETRELER ARASINDAKİ İLİŞKİ 175

FUTBOLCULARIN SEZON ÖNCESİ MEVKİLERE GÖRE BAZI MOTORİK ÖZELİKLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI 176

ANALYSIS OF THESES RELATED TO SERVANT LEADERSHIP IN THE HEALTHCARE SECTOR IN TURKEY 177

ENNEAGRAM KİŞİLİK TİPLERİ 178

YOĞUN BAKIMDA MALİGN HİPERKALSEMİ: MULTİPL MYELOM 179

YÜKSEK DOZ VENLAFAKSİN KULLANIMINA BAĞLI MORTAL SEYREDEN SEROTONERJİK SENDROM 180

AYAK BİLEĞİ SIKIŞMA SENDROMUNDA GÜNCEL KONSERVATİF TEDAVİ YAKLAŞIMLARI 181

ORTOPEDİK REHABİLİTASYONDA SANAL GERÇEKLİK 182

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN YOĞUN BAKIM ÜNİTELERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞ VE DENEYİMLERİ: KALİTATİF BİR YAKLAŞIM 183

REKTUM KANSERİ NEDENİYLE ROBOTİK TOTAL MEZOREKTAL EKSİZYON YAPILAN HASTALARDA PELVİSİN ANTROPOMETRİK ANALİZİ 184

FASİYAL DİSABİLİTE İNDEKSİNİN TÜRKÇE VERSİYONUNUN GÜVENİLİRLİĞİ VE GEÇERLİLİĞİ 185

AİLEVİ AKDENİZ ATEŞİ HASTASI BİR OLGUNUN ALEVLENME (ATAK) DÖNEMİNDEKİ YORGUNLUK, AĞRI, FİZİKSEL AKTİVİTE VE STRES DÜZEYİ 186

KRONİK KAS İSKELET SİSTEMİ AĞRILARINDA KOGNİTİF DAVRANIŞSAL YAKLAŞIMLAR 187

NÖBETİ TAKLİT EDEN UZUN QT SENDROMU ÜÇ OLGU VE LİTERATÜRÜN GÖZDEN GEÇİRİLMESİ 188

AFET PSİKOLOJİSİ VE PSİKOSOSYAL DESTEK İLKELERİ 189

LACTOCOCCUS GARVIEAE SUŞLARINDA KAPSÜL VARLIĞININ TESPİTİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA 190

BALIK BESLEMEDE MİNERALLERİN KULLANIMI 191

AKCİĞER HASTALIKLARINDA DİSPNE YÖNETİMİNDE AKUPUNKTURUN ETKİSİ: SİSTEMATİK DERLEME 192

MAKÜ BURDUR SHMYO İLK VE ACİL YARDIM PROGRAMI ÖĞRENCİLERİNİN 3+1 EĞİTİM MODELİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ 193

TÜRKİYE'DE AFETLERDE HAYVANCILIK BİLİNMEZİ 194

TEKERLEKLİ SANDALYE KULLANAN PARAPLEJİK HASTALARIN TRANSFER AKTİVİTELERİNDE KARŞILAŞTIKLARI PROBLEMLER 195

INFLUENZA ENFEKSİYONU 196

COMPARISON OF SHOULDER FUNCTION AND CLINICAL OUTCOMES OF ROTATOR CUFF TEARS AND SUBACRIOMAL IMPINGEMENT SYNDROME WITHOUT TEARS: A RETROSPECTIVE PILOT STUDY 197

DURATION OF NECK PAIN AFFECTS GRIP STRENGTH 198

SPOR YAPAN ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİN ÜST BİLİŞSEL BECERİ DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ: ISPARTA ÖRNEĞİ 199

THE EFFECT OF GLUTATHIONE S-TRANSFERASE ENZYME POLYMORPHISMS ON CISPLATIN PHARMACOKINETICS 200

TÜRKİYE'DE COVID-19'UN NİSAN AYINDAKİ FATALİTE HIZININ DEĞERLENDİRİLMESİ 201

SEREBRAL PALSILI HASTALARDA GASTROINTESTINAL SISTEM VE BESLENME ILE ILGILI PROBLEMLER 202

ÜNİVERSİTEYE YENİ BAŞLAYAN ÖĞRENCİLERİN YAŞAM BOYU ÖĞRENME EĞİLİMLERİNİN BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İRDELENMESİ 203

DETACHMENT AND EMBOLIZATION OF TOTALLY IMPLANTABLE VENOUS CATHETERS: DIAGNOSIS AND MANAGEMENT 204

COVID-19 PANDEMİSİ DÖNEMİNDE HAREKETLİ PROTEZ KULLANAN HASTALARDA PROTEZLERİN HİJYEN YÖNETİMİ İÇİN TELEDİŞHEKİMLİĞİNİN ENTEGRASYONU VE ASENKRON VİDEO İÇERİKLERİNİN DEĞERLENDİRMESİ 205

DOCETAXEL INDUCES ADVERSE OXIDATIVE INJURY IN THE LARYNGOTRACHEAL EPITHELIUM: A LITERATURE REVIEW 206

TELOMERLER VE KADINLARDA ÜREME DİSFONKSİYONLARI 207

BAZI BALIK PATOJENLERİNİN BAKTERİYOFAJ İZOLASYONU ÜZERİNE ARAŞTIRMA 208

ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ OLAN ÇOCUKLARDA DUYU BÜTÜNLEME TERAPİSİNİN ETKİLİLİĞİNİN İNCELENMESİ 209

KEDİLERDE PİYOTORAKS 210

FLAVONOİDLERİN YAPISAL ÖZELLİKLERİ VE SAĞLIK ÜZERİNE ETKİLERİ 211

EFFECT OF THE USAGE OF EXPLANT CULTURE AND ENZYMATIC CULTURE METHODS TOGETHER IN MESENCHYMAL STEM CELLS ISOLATION FROM ADIPOZ TISSUE 212

FARKLI DEKATLARDAKİ PULMONER ARTERİYEL HİPERTANSİYONLU HASTALARDA YÜRÜME MESAFESİNİN VE KLİNİK DEĞİŞKENLERİN KARŞILAŞTIRILMASI 213

COVID PANDEMİSİ ESNASINDA ACİL CERRAHİDE OPERASYONA ALINAN HASTALARIN İRDELENMESİ 214

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL FOBİ, DEPRESYON VE ANKSİYETE SEMPTOMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ 216

İMMÜN SİSTEM KONTROL NOKTASI MOLEKÜLÜ PD-1 217

OTİZMLİ BİR OLGUDA DUYU BÜTÜNLEME TERAPİSİ VE AYAK REFLEKSOLOJİSİ UYGULAMASININ DUYU MODÜLASYONU VE UYKUYA ETKİSİNİN İNCELENMESİ 218

DİSLEKSİLİ ÇOCUKLARDA DUYU BÜTÜNLEME TERAPİSİNİN GÖRSEL ALGI BECERİLERİNE ETKİSİNİN İNCELENMESİ 219

BÜYÜKŞEHİRLERDEKİ SEL BASKINLARINDA KONTROLÜN ÖNEMİ: ERKEN UYARI SİSTEMLERİ220

SERVİKAL DİSKOPATİSİ OLAN HASTALARDA ALET YARDIMLI YUMUŞAK DOKU MOBİLİZASYONUNUN ETKİNLİĞİNİN ARAŞTIRILMASI 221

COVİD-19 İZOLASYON SÜRECİNDE EVDE "HOME-OFİS" ÇALIŞAN BİREYLERİN BEL, DİZ VE OMUZ BÖLGELERİNDEKİ AĞRI VE ÖZÜRLÜLÜK DURUMLARININ İNCELENMESİ 222

ANNELERİN DOĞUM SONU GÜVENLİK HİSLERİ VE ETKİLEYEN FAKTÖRLER 223

HALK SAĞLIĞI BAKIŞ AÇISIYLA YAŞLILIK, YAŞLILIK SORUNLARI VE SENDROMLARI 224

BAĞIŞIKLAMA KONUSUNDA GENEL BİR BAKIŞ 225

ÜNİVERSİTE OFİS ÇALIŞANLARINDA BİLGİSAYAR KULLANIM SÜRESİ İLE AĞRI, YORGUNLUK DÜZEYİ VE SAĞLIKLA İLGİLİ YAŞAM KALİTESİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ 226

CONTACT LENS USAGE AND HYGIENE IN THE 21st CENTURY 227

İLK VE ACİL YARDIM PROGRAMI ÖĞRENCİLERİNİN GELECEĞE DAİR UMUTSUZLUK DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ 228

GELENEKSEL RİSK FAKTÖRLERİNİN ERKEN GELİŞEN AKUT MİYOKARD ENFARKTÜSÜ ÜZERİNE ETKİSİ 229

GUILLAIN-BARRE SENDROMLU BİR OLGUDA MOTİVASYON TEMELLİ ERGOTERAPİ MÜDAHALESİNİN GÜNLÜK YAŞAM AKTİVİTELERİNE KATILIMINA ETKİSİ 230

WHAT IS THE EFFECT OF INTRAVITREAL H_2S APPLICATION ON APOPTOSIS IN RETINA AND CORNEA IN EXPERIMENTAL GLAUCOMA MODEL? 231

APITHERAPEUTIC APPROACH TO GASTRIC ULCERS 232

ZOLLİNGER ELLİSON SENDROMU (GASTRİNOMA) 234

ANTİKOAGÜLAN TEDAVİSİ ALAN HASTANIN TOTAL KALÇA PROTEZİ AMELİYATINDAKİ ANESTEZİ YÖNETİMİ 235

BAŞ BOYUN BÖLGESİ KANSERİ HASTALARINDA 236

KANSER AĞRISI VE PALYATİF BAKIMDA AĞRI YÖNETİMİ 236

PANKREAS KANSERİ HASTALARINDA KANSER AĞRISI VE PALYATİF BAKIMDA AĞRI YÖNETİMİ 237

FARKLI EVRELERDEKİ PARKİNSON HASTALARINDA ALT VE ÜST EKSTREMİTE BECERİLERİNE ÇİFT GÖREVİN ETKİSİNİN KARŞILAŞTIRILMASI 238

ROBOTİK KALP CERRAHİSİNDE HEMŞİRENİN ROLÜ 239

THE ROLE OF NURSING IN ROBOTIC HEART SURGERY 239

PSİKOZ TANILI BİR OLGUDA GÜNLÜK YAŞAM AKTİVİTELERİNE YÖNELİK ERGOTERAPİ YAKLAŞIMLARININ OKUPASYONEL PERFORMANS VE KATILIMA ETKİSİ 240

ACİL YARDIM VE AFET YÖNETİMİ LİSANS PROGRAMLARININ DERS İÇERİKLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI 241

FARKLI KOMPOZIT REZIN VE UYGULAMA TEKNIKLERININ KULLANILDIĞI SINIF V RESTORASYONLARDA MIKROSIZINTININ KARŞILAŞTIRILMASI 242

KUŞAKLARARASI İLETİŞİMDE KÜLTÜREL AKTARIMIN GELENEKSEL OYUNLAR İLE GERÇEKLEŞTİRİLMESİNİN ÖNEMİ 243

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN VÜCUT FARKINDALIKLARININ İNCELENMESİ 244

SAĞ VE SOL HEMİSFER LEZYONU OLAN AKUT İNME HASTALARININ DENGE VE MOBİLİTE DÜZEYLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI 245

AKUT İNME HASTALARININ BAŞLANGIÇ DENGE VE MOBİLİTE SKORLARININ HOSPİTALİZASYON SÜRESİ İLE İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ 246

NADİR BİR OLGU SUNUMU; GEZİCİ DALAĞI OLAN BİR ÇOCUKTA OMENTUM KULLANILARAK YAPILAN SPLENOPEKSİ AMELİYATI 247

GELİŞEN TEKNOLOJİ ÜÇ BOYUTLU BASKI YÖNTEMİNİN SAĞLIK ALANINDA KULLANIMINA ODAKLANMAK: GÜNCEL LİTERATÜRÜN İNCELENMESİ 248

ERKEN ÇOCUKLUK ÇAĞI ÇÜRÜĞÜ RİSK FAKTÖRLERİ 249

MEZENTER YERLEŞİMLİ PEDİATRİK CASTLEMAN HASTALIĞI: ÇOK NADİR BİR OLGU SUNUMU250

ÇOCUKLARDA NADİR GÖRÜLEN BİR LEZYON : DALAĞIN DEV EPİDERMOİD KİSTİ 251

BÖBREK TRANSPLANTASYONU ÖNCESİ YAPILAN LENFOSİT CROSSMATCH (CDC-XM) TEST SONUÇLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ 252

ERİŞKİN KAS HASTALARINDA TORAKAL KİFOZ VE LUMBAL LORDOZ AÇILARININ DİNAMİK DENGE İLE İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ 253

ERİŞKİN KAS HASTALARINDA POSTÜR İLE FONKSİYONELLİK VE DENGE ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ 254

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN BAKIŞ AÇISIYLA ÖĞRENCİ-ÖĞRETİM ELEMANI İLİŞKİSİNDEKİ GÜÇ DİNAMİKLERİ: BİR METAFOR ÇALIŞMASI 255

İNSAN ADİPOZ DOKUSUNDAN MEZENKİMAL KÖK HÜCRELERİN EKSPLANT KÜLTÜR TEKNİĞİYLE İZOLASYONU 256

ÇOCUKLARDAKİ DENTAL TRAVMA İLE BAZI SAĞLIK PROBLEMLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN ARAŞTIRILMASI 257

DOĞU KARADENİZ DAĞLARINDA HEYELAN OLUŞUMLARINDA ETKİLİ OLAN DOĞAL FATÖRLER VE GELİŞTİRİLEBİLECEK EN ETKİN YÖNTEMLER 258

BALIK PATOJENİ *STAPHYLOCOCCUS WARNERİ* SUŞUNUN BİYOFİLM OLUŞTURMA YETENEĞİNİN ELEKTRON MİKROSKOBU İLE İNCELENMESİ 259

KANSERDE ENERJİ METABOLİZMASI VE WARBURG ETKİSİ 260

ÇOCUK DİŞ HEKİMLİĞİ VE DENTAL ANKSİYETE 261

İNTRAVENÖZ LİPİT EMÜLSİYONU UYGULAMASININ MARBOFLOKSASİNİN FARMAKOKİNETİĞİ ÜZERİNE ETKİSİ 262

KRONİK BÖBREK YETMEZLİĞİ OLAN HASTALARDA YORGUNLUK, UYKU KALİTESİ VE GÜNLÜK YAŞAM AKTİVİTELERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 263

KEDİLERDE ŞİLOTORAX 264

THE TURKISH ADAPTATION OF THE MEMORIAL SYMPTOM ASSESSMENT SCALE IN CHILDREN AGED 7–12: A VALIDITY AND RELIABILITY STUDY 265

RELATIONSHIP BETWEEN ONE-YEAR MORTALITY AND SERUM OSMOLARITY AFTER ACUTE CORONARY SYNDROME 266

DİŞ HEKİMLİĞİNDE TEKNOLOJİK GELİŞMELER VE ROBOTİK UYGULAMALAR 267

CTLA-4 MOLEKÜLÜNÜN İMMÜN SİSTEMDEKİ ROLÜ 268

İNSİZYON UZUNLUĞUNUN MİNİMAL İNVAZİV PARATİROİDEKTOMİ SONUÇLARINA ETKİSİ... 269

COVID-19 PANDEMİSİNDE HEMŞİRELER İLE İLGİLİ ÇIKAN HABERLERİN ANALİZİ 270

COVID-19 PANDEMİSİ ve HEMŞİRELİK: KLASİK DERLEME 271

SUCCESSFUL GREEN SYNTHESIS OF GOLD NANOPARTICLES USING GRAPE SEED EXTRACT AND THEIR COMBINED EFFECTS WITH GEMCITABINE AGAINST COLON CANCER CELLS (HT29)..... 272

SPORCULARDA GÖRÜLEN LATERAL EPİKONDİLİT RAHATSIZLIĞININ TEDAVİSİNDE KİNEZYO BANTLAMANIN ETKİNLİĞİ 273

ÇALIŞAN KALPTE YAPILAN KORONER BYPASS CERRAHİSİNDE KORONER ÜFLEME SİSTEMİNE EKLENEN VERAPAMİL'İN ENDOTEL HASARI ÜZERİNE ETKİSİ 274

CORONAVİRÜS VE COVID - 19 SALGINI 275

TOPLUMSAL CİNSİYET DERSİ ALAN ÖĞRENCİLERİN TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ VE FLÖRT ŞİDDETİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ 276

DOWN SENDROMLU ÇOCUKLARDA NÖROGELİŞİMSEL TEDAVİ (BOBATH TEDAVİSİ) YAKLAŞIMININ DENGE VE MOBİLİTE ÜZERİNE ETKİSİ 277

BAĞIRSAK MİKROBİYOTASI VE KORONER ARTER HASTALIĞI 278

GENETİK KÖRLÜĞE NEDEN OLAN MUTASYONUN TEDAVİSİNDE YENİ BİR HEDEF: TAŞIYICI RNA 279

ÖN ÇAPRAZ BAĞ AMELİYATI SONRASI UYGULANAN REHABİLİTASYONDA AĞRI İNANÇLARININ HAREKET KORKUSU İLE İLİŞKİSİ VAR MIDIR? 280

BİR İLÇENİN WINDSHIELD YÖNTEMİ VE OMAHA SİSTEMİ İLE İNCELENMESİ 281

ÖZ BAKIM EKSİKLİĞİ KURAMI VE HEMŞİRELİKTE KULLANIMI 282

BROYLER RASYONLARINDA MACLEAYA CORDATA EKSTRAKTININ KULLANIMININ BÜYÜME PERFORMANSI, BAZI KARKAS PARAMETRELERİ VE BAĞIRSAK HİSTOMORFOLOJİSİ ÜZERİNE ETKİSİ 283

THE IMPLICATION OF THE CORONOVIRUS (COVID-19) IN SOMALIA: A REVIEW 285

ÜST ÇENE DİŞ EKSİKLİKLERİ BULUNAN DOWN SENDROMLU HASTANIN GENEL ANESTEZİ ALTINDA PROTETİK REHABİLİTASYONU: OLGU SUNUMU 286

İMPLANT DESTEKLİ RESTORASYONLARDA KULLANILAN ÖLÇÜ TEKNİKLERİ: SÖZLÜ SUNUM287

SÜRTÜNMESEL BAĞLANTI ESASINA DAYALI KONOMETRİK SİSTEM: İKİ OLGU SUNUMU 288

PROGNOZU ZAYIF OLAN DİŞLERİN TELESKOP TUTUCULU PROTEZLE ESTETİK VE OKLUZAL REHABİLİTASYONU: BİR OLGU SUNUMU 289

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN TEKNOLOJİYE YÖNELİK TUTUMU VE YENİLİKÇİLİK DURUMUNUN İNCELENMESİ 290

IMAGING MODALITIES AND THEIR CHALLENGE IN VETERINARY ANATOMY EDUCATION IN DEPARTMENT OF VETERINARY ANATOMY, HISTOLOGY AND EMBRYOLOGY, TRAKIA UNIVERSITY, STARA ZAGORA, BULGARIA 291

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE TEKNOLOJİ KULLANIMI VE 21. YÜZYIL BECERİLERİNİN İNCELENMESİ 292

NURSES' PLACE AND IMPORTANCE IN COMBATING NEW CORONAVIRUS DISEASE 293

BESLENMEDE POLENİN YERİ 294

BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ VE GELİŞEN MODERN ÇAĞIN SOSYAL MEDYA KULLANIMI VE ZARARLARI (GELİŞEN TEKNOLOJİ VE YENİLİKÇİ YAPAY ZEKÂ GEREKSİNİMİ) 295

SAĞLIK YÖNETİMİ BAĞLAMINDA COVİD-19 SALGINI MÜCADELESİNDE 296

YURT-HASTANE DENEYİMLERİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA 296

ÇOCUKLUK ÇAĞI TRAVMALARI VE YETİŞKİN AYRILMA ANKSİYETESİNİN SOMATİZASYON ÜZERİNE ETKİLERİ 297

BEL AĞRILI BIREYLERDE BİLİŞSEL EGZERSİZ TERAPİ YAKLAŞIMI (BETY) ÖLÇEĞİNİN GEÇERLİLİĞİNİN İNCELENMESİ: PİLOT ÇALIŞMA 298

HASTANE ENFEKSİYONU GÜNCEL DURUM 299

DİJİTAL DİŞ HEKİMLİĞİNDE CAD-CAM SİSTEMLERİNİN MEVCUT DURUMU 300

KRONİK HİPOKSİDE KLOROKİNİN KİR6.2 İFADESİNE ETKİSİ 301

ENGELLİ ÇOCUKLARIN ANNELERİNE VERİLEN EĞİTİMİN ANNELERİN ÜREME SAĞLIĞINI KORUYUCU BİLGİ VE TUTUMLARINA ETKİSİ 302

COVID-19 HAKKINDA BİLİNMEYEN GERÇEKLER 303

HAMSTRING TO QUADRICEPS RATIO IN AMPUTEE FOOTBALL PLAYERS 304

SOMALİ'DE BİR EĞİTİM VE ARAŞTIRMA HASTANESİNİN ÇOCUK SERVİSİNDE YATAN KIZAMIKLI HASTALARIN DEĞERLENDİRİLMESİ 305

CRISPR / CAS9 GEN DÜZENLEME ARAÇLARI VE BU ARAÇLARIN PARAZITER AJANLAR ÜZERINE ETKILERI 306

TİP 2 DİYABETİ OLAN KİŞİLERDE PİLATES EGZERSİZLERİ VE FARKINDALIK EĞİTİMİNİN DİYABET BİLGİ VE STRES DÜZEYLERİ İLE YAŞAM KALİTESİ ÜZERİNE ETKİLERİ: RANDOMİZE KONTROLLÜ BİR ÇALIŞMA 307

ONLİNE DOĞUM EĞİTİMİNİN GEBELERDE DOĞUM KORKU DÜZEYLERİ ÜZERİNE ETKİLERİNİN İNCELENMESİ 308

INVESTIGATING THE FEASIBILITY OF ELECTRONIC PORTAL IMAGING DEVICE (EPID) BASED IN VIVO DOSIMETRY SYSTEM FOR SMALL FIELDS USED IN STEREOTACTIC RADIOSURGERY/RADIOTHERAPY 309

BURDUR İLİ SAĞLIK ÇALIŞANLARININ SEZARYEN DOĞUM HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ 310

NON-ALKOLİK YAĞLI KARACİĞER HASTALIĞINDA KURKUMİN ETKİSİ 311

BEYİN DOKUSUNDA LİPOPOLİSAKKARİT KAYNAKLI SEPSİSE KARŞI APİLARNİL'İN KORUYUCU ROLÜ 312

AZOTPROTOKSİTİN DÜŞÜK AKIMLI ANESTEZİ TEKNİĞİNDE HEMODİNAMİ, BİSPEKTRAL İNDEKS DEĞERLERİ VE DERLENME ÜZERİNE ETKİLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI 313

DENEYSEL EPİLEPSİ MODELİNDE VAGUS SİNİRİ VE SOL ATRİYUM DOKUSUNDA A7NACHR VE HMGB1 İFADESİ 314

TELEFON BAĞIMLILIĞININ TEKNOLOJİDEKİ YERİ 315

DENEYSEL EPİLEPSİ MODELİNDE BEYİN SAPINDAKİ PI3K PROTEİNİ 316

ULUSLARARASI VE ULUSAL MEVZUATLAR BAĞLAMINDA ÇOCUK İŞÇİLİĞİ 317

EPİLEPSİYE EŞLİK EDEN DİL VE KONUŞMA BOZUKLUKLARI 318

PİLATES EGZERSİZİNİN ALT EKSTREMİTE VENÖZ ÇAPI ÜZERİNE ETKİSİ- VAKA ÇALIŞMASI .. 319

AĞIZ SAĞLIĞI VE BESLENMENİN SPOR PERFORMANSI ÜZERİNDEKİ ÖNEMİ 320

SİGARA, NEDENLERİ VE AĞIZ KANSERLERİ İLE İLİŞKİSİ: DİŞ HEKİMLİĞİ ÖĞRENCİLERİ İLE YAPILMIŞ BİR ÇALIŞMA 321

YAŞAM BOYU SPOR KAVRAMINDA YÜRÜYÜŞÜN ÖNEMİ 322

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP OF SOCIAL MEDIA ADDICTION AND EXPRESSING EMOTIONS IN STUDENTS OF SOCIAL WORK DEPARTMENT ACCORDING TO SOME VARIABLES323

KANDA KURŞUN, KADMİYUM VE ARSENİK ELEMENTLERİNİN METOT VALİDASYONU 324

18-50 YAŞ EVLİ KADINLARDA KENDİ KENDİNE MEME MUAYENE BECERİSİ GELİŞTİRME 325

PERİFERAL DEV HÜCRELİ GRANÜLOM: OLGU SUNUMU 326

ORAL FINDINGS OF AN ADVANCED ROMATOID ARTHRITIS CASE: CASE REPORT 327

DESKUAMATİF GINGIVITIS: DERLEME 328

SAĞLIKLI BİREYLERDE KRANİOSAKRAL OSTEOPATİNİN DÜŞME RİSKİ VE POSTÜRAL STABİLİTE ÜZERİNE ANLIK ETKİSİ 329

PULMONER HİPERTANSİYONUM VAR, GEBE KALABİLİR MİYİM? 330

FEASIBILITY OF ROBOTIC VENTRAL HERNIA REPAIR IN EMERGENT SETTING: PERIOPERATIVE AND MIDTERM OUTCOMES..... 331

A CUMULATIVE SUM ANALYSIS of LEARNING CURVE in ROBOTIC PRIMARY VENTRAL HERNIA REPAIR UTILIZING INTRAPERITONEAL ONLAY MESH 332

NONSPESİFİK KRONİK BEL AĞRISI OLAN BİREYLERDE VÜCUT KİTLE İNDEKSİNİN FİZİKSEL PERFORMANS VE FONKSİYONEL DÜZEYE ETKİSİ..... 333

AFETLERDE ÖZEL İHTİYAÇ SAHİPLERİNİN SAĞLIĞININ DEĞERLENDİRİLMESİ 334

AFETLERDE HASAR TESPİT ÇALIŞMALARI VE TRİAJ 335

A CASE REPORT OF STEVENS-JOHNSON SYNDROME, A DERMATOLOGİCAL EMERGENCY, SECONDARY TO AMOXİCİLLİN-CLAVULANİC ACİD USE..... 336

EFFECTS OF LAUGHTER YOGA 337

EFFECT OF SDG ON DNA DAMAGE OCCURRING IN MCF-7 CELLS 338

MAKSİLLER ANTERİOR BÖLGEDE ROTASYONLU TEK SANTRAL DİŞİN TAM SERAMİK REHABİLİTASYONU 339

MEME KANSERİ ve DUYGU DÜZENLEME KAVRAMI 340

THE ROLE OF LABORATORY FİNDİNGS IN COVİD-19 DİSEASE: A SYSTEMATİC REVİEW 341

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN SAHİP OLDUĞU RİSK FAKTÖRLERİNİN MADDE KULLANIMINA ETKİSİ 342

CURRENT APPROACHES IN MIGRAINE TREATMENT 343

GEN TERAPİSİNİN PERİODONTAL TEDAVİDEKİ YERİ..... 344

COVID-19 VİRÜS SALGINI DÖNEMİNİN PSİKOLOJİK ETKİLERİ..... 345

EFFECT OF SILIBININ AGAINST DNA DAMAGE OCCURED IN MCF-7 CELL LINE..... 346

BİYOKİMYASAL AÇIDAN KEDİ VE KÖPEKLERDE HİPERTİROİDİZM VE HİPOTİROİDİZM..... 347

LİSE ÖĞRENCİLERİNDE MADDE BAĞIMLILIĞI KONUSUNDA YAPILAN ÇALIŞMALAR: BİR GÖZDEN GEÇİRME..... 348

DENTAL CAD/CAM SİSTEMLERİNDE KULLANILAN GÜNCEL MATERYALLER..... 349

6 YAŞ ÇOCUKLARININ TOPLUMSAL CİNSİYET ALGILARININ İNCELENMESİ..... 350

ACİL YARDIM AFET YÖNETİMİ ÖĞRENCİLERİNİN LİDERLİK EDEBİLME YETENEKLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA (BUCAK SAĞLIK YÜKSEKOKULU ÖRNEĞİ)..... 351

PETUNİDİN-3-O-GLUCOSIDE & TELOMERAZ ENZİMİ ETKİLEŞİMİNİN MD SİMÜLASYONU..... 352

ARTEMİSİNİN&TELOMERAZ ENZİMİ ETKİLEŞME DURUMUNUN DOKİNG HESAPLAMASI İLE BELİRLENMESİ 353

İLKÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNDE MADDE BAĞIMLILIĞI KONUSUNDA YAPILAN ÇALIŞMALAR: BİR GÖZDEN GEÇİRME 354

TELOMERAZ ENZİMİ İLE α -TOCOPHEROL LİGANDI DOKİNG ETKİLEŞİMİ 355

LANSOPRAZOL-ESOMEPRAZOL TELOMER ETKİSİNİN TEORİK OLARAK İNCELENMESİ 356

AFET ALANINDA ÇALIŞAN PROFESYONELLERİN PSİKOLOJİK DAYANIKLILIK VE İKİNCİL TRAVMATİK STRES DÜZEYLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA 357

S-ALLYL CYSTEINE VE TELOMERAZ ENZİMİ DOKİNG ÇALIŞMASI 358

OKUL ÇOCUKLARINDA PEDOBAROGRAFI CIHAZI ILE ÖLÇÜLEN STATIK VE DINAMIK PLANTAR BASINÇ DEĞERLERININ ANA BILEŞENLER YÖNTEMI ILE ISTATISTIKSEL ANALIZI 359

OMURGA PROBLEMLERİNE YÖNELİK TERAPÖTİK POSTÜR EGZERSİZİNİN ETKİLERİNİN DİJİTAL ANALİZ YÖNTEMİ İLE DEĞERLENDİRİLMESİ 360

HELICOBACTER PYLORI AND ARTIFICIAL INTELLIGENCE - REVIEW 361

MONITORING INFECTIOUS DISEASES SPREAD IN POPULATION BY DETERMINING THE PATOGEN MICROORGANISMS IN WASTEWATER - REVIEW 362

EXTRAORDINARY PROLONGED BLOCKADE FOLLOWING AXILLARY BRACHIAL PLEXUS BLOCK363

TAYLARDA BAKTERİYEL PNÖMONİ 364

DIOSGENIN SHOWS ANTI-INVASIVE POTENTIAL ON SH-SY5Y NEUROBLASTOMA CELLS VIA REGULATING EXPRESSIONS OF MATRIX-METALLOPROTEINASES 365

NURSING PHILOSOPHY AND EVIDENCE BASED PRACTISES 366

TÜRKİYE'DEKİ AFET EĞİTİMLERİ VE ARTIRILMIŞ GERÇEKLİĞİN AFET BİLİNCİ EĞİTİMİ AÇISINDAN İNCELENMESİ 367

COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE BURDUR İL MERKEZİ TIBBİ ATIK VERİLERİNİN ANALİZİ 368

COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNİN BURDUR İL MERKEZİ HAVA KALİTESİ VERİLERİNE ETKİSİ 369

OMURGALILARDA DERİ VE TÜREVLERİ 370

STRESS INDUCED BY WORKLOAD IN HORSES 371

AKUT PANKREATİTTE RADYOLOJİK GÖRÜNTÜLEME VE REVİZE ATLANTA KRİTERLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRME 372

KEMİK YAŞI TAYİNİNDE KULLANILAN İKİ FARKLI YÖNTEMİN KARŞILAŞTIRILMASI 373

VİTİLİGO VE D VİTAMİNİ 374

HOME CARE WORKERS PROFILES BASED ON SKILLS AND COMPETENCES PARAMETERS IN THE WORLD 375

PHYSİOLOGİCAL FUNCTİONS OF LEPTİN AND ADİPONECTİN 377

COVID-19'DA OTOLARENGOLOJİK BULGULAR: LITERATÜR DERLEMESI 378

TÜRKİYE'DE DOĞAL AFTLERLE MÜCADELE 379

ŞİFA BAHÇELERİ VE KENTSEL SAĞLIK ÜZERİNE ETKİLERİ 380

PROBİYOTİK SOFRALIK ZEYTİN ÜRETİM OLANAKLARI 381

ELİT DÜZEYDEKİ OKÇULARDA POSTÜRÜN DEĞERLENDİRİLMESİ VE KİNEZYOBANDIN HEDEFİ TUTTURMA ÜZERİNDEKİ ANLIK ETKİSİ 382

COVID-19 SÜRECİNDE HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİN MANEVİYATLARI İLE MANEVİ BAKIM DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ 383

COVID-19 SÜRECİNDE ÇALIŞAN HEMŞİRELERİN MANEVİYATLARI İLE TÜKENMİŞLİK DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ 384

SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN BEDEN İMGESİNİN YAŞAM NİTELİĞİNE ETKİSİNİN BAZI DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ 385

GELENEKSEL TIPTA KULLANILABİLECEK BİYOMOLEKÜLER İÇERİĞİ ZENGİN TÜRKİYEDEKİ ADAÇAYI TÜRLERİNİN ATR (ATTENUATED TOTAL REFLECTANCE)-FOURİER KIZILÖTESİ DÖNÜŞÜM (FTIR) SPEKTROSKOPİSİ İLE KARAKTERİZASYONU 386

KARDİYOPULMONER RESÜSİTASYON SIRALAMASINDA DEĞİŞİKLİK: A-B-C YERİNE C-A-B 387

*KANSER HASTALARININ HASTALIKLA BAŞ ETME MOTİVASYONU ÜZERİNE KEŞİFSEL BİR ARAŞTIRMA 388

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE ORTOREKSİYA NERVOZA GÖRÜLME SIKLIĞI İLE YEME TUTUM DAVRANIŞLARI VE BEDEN ALGISI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ 389

ÖZEL SAĞLIKLI YAŞAM MERKEZİNE GELEN BİREYLERDE UYKU KALİTESİ, FİZİKSEL AKTİVİTE VE BESLENME DURUMU ARASINDAKİ İLİŞKİNİN BELİRLENMESİ 390

EVALUATION OF STREET FOODS IN TERMS OF FOOD SAFETY 391

HASTANEDE YATAN HASTALARDA BEL ÇEVRESI YÜKSEKLIĞI ORANI 392

İLAÇ YARDIMCI MADDELERİ 393

PEDİATRİ KLİNİKLERİNDE ÇALIŞAN HEMŞİRELERİN MESLEKİ ÖZ YETERLİLİKLERİNİN KÜLTÜREL DUYARLILIKLARINA ETKİSİ 394

RESEARCH ARTICLE EVALUATION OF LEARNING ENVIRONMENT 395

ASSESMENT OF LEARNING MANAGEMENT SYSTEM IN MEDICAL EDUCATION IN THE COVID-19 PANDEMIC PROCESS 396

HEMATOSPERMİ HASTALARINDA TEDAVİ MODALİTELERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 397

COMPARISON OF FOOD SAFETY MANAGEMENT SYSTEMS: HACCP AND ISO 22000 398

ET BAZLI FONKSİYONEL GIDALARA GENEL BAKIŞ 399

FONKSİYONEL BESİN VE BİLEŞENLERİNİN BESİN ALERJİLERİNDEKİ ROLÜ 400

PANDEMİ SÜRECİNDE TÜRK KIZILAYI 401

SEPSİSLİ HASTALARDA MAGNEZYUM DÜZEYİNİN PROGNOSTİK ÖNEMİ 402

ÜÇÜNCÜ BASAMAK SAĞLIK HİZMETİ VEREN BİR MERKEZDE OTİZM SPEKTRUM BOZUKLUĞU NEDENİYLE İZLENEN 4 YAŞ ALTINDAKİ ÇOCUKLARIN GELİŞİMSEL ÖZELLİKLERİ 403

ÇAĞIMIZIN HASTALIĞI DİABETES MELLİTUS 404

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN GELECEK KAYGISI İLE SINAV KAYGISI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA 405

FUTBOL ALTYAPI OYUNCULARINDA ROL MODEL TERCİHLERİ 406

ANTALYA İLİNDEKİ KEDİLERDE *EHRLİCHİA CANİS* SEROPREVALANSI*..... 407

ORBİTAL AMFİZEMA İLE PREZENTE OLAN İZOLE LAMİNE PAPİRESEA FRAKTÜRÜ; OLGU SUNUMU..... 408

Sözel Bildiri

KOMBİNE ANTRENMANLARIN PERFORMANSA ETKİSİ: ÜNİVERSİTELİ FUTSAL OYUNCULARINA YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

Aydın KARABULAK[1], Mustafa DURMUŞ[2]

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Multidisipliner Sağlık ve Yaşam Bilimleri

aydinkarabulak@sdu.edu.tr

Özet: Bu çalışmanın amacı, Üniversitelerarası futsal şampiyonası öncesinde futsal oyuncularına uygulanan kombine antrenmanların onların motorik, fiziksel ve fizyolojik olarak performanslarına olan etkisini incelemektir. Çalışmaya futsal takımındaki 15 üniversite öğrencisi (yaş: 24,20 ± 2,9 boy: 178,06 cm ± 9,9 vücut ağırlığı: 77,0400 kg ± 2,36) gönüllü olarak katılmıştır. Oyuncuların performanslarındaki gelişmeleri belirlemek için Wingate testi, Conconi testi,1 RM, şınav, mekik, dikey sıçrama, yatay sıçrama, esneklik, çevre ölçümleri, deri altı yağ ölçümleri yapılmıştır. Futsal takımına sekiz haftalık kombine antrenman programı uygulanmış, ilk ve son ölçümleri alınmıştır. Takım oyuncularının ilk ve son ölçüm sonuçları Paired-Samples T testi ile karşılaştırılmıştır. Bu karşılaştırma sonucunda Wingate testi, Conconi testi,1 RM, şınav, mekik, dikey sıçrama, yatay sıçrama ve esneklik değerlerinde anlamlı fark olduğu ($p \leq 0.05$) tespit edilmiştir. Çevre ölçümleri, deri altı yağ ölçümlerinden triceps, subscapula, pectoral, abdomen, guadtriceps ve calf kasında anlamlı fark olduğu ($p \leq 0.05$), diğer ölçümlerde ise anlamlı fark olmadığı görülmüştür ($p \geq 0.05$). Sonuç olarak futsal takımına uygulanan kombine antrenmanların futsal oyuncularının motorik özelliklerini, aerobik ve anaerobik kapasitelerini geliştirdiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Futsal, Kombine Antrenman, Performans.

Sözel Bildiri

FUTBOL MÜSABAKASI SONRASINDA VÜCUT AĞIRLIĞI DEĞİŞİMLERİNİN İNCELENMESİ

Aydın KARABULAK[1], Abdullah ARISOY[1]

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Multidisipliner Sağlık ve Yaşam Bilimleri

aydinkarabulak@sdu.edu.tr[1] , abdullaharisoy@hotmail.com[2]

7Özet: Bu çalışma futbol oyuncularının maçı sonrasında vücut ağırlık değişimlerini inceleyerek sıvı alımlarının nasıl, ne zaman ve ne kadar olması gerektiğini ortaya koymaktır. Bu çalışmaya 2018-2019 Üniversitelerarası 2. Lig Futbol Ligi müsabakalarında yer alan Süleyman Demirel Üniversitesinde okuyan (n=25) erkek futbolcular gönüllü olarak katıldı. Antalya'da gerçekleşen bu organizasyonda ölçümler maç öncesi ve maç sonrası alınmıştır. 25 erkek futbolcunun yaşları 21,43 ±2.08 yıl, boy 179,64± 5,95 cm, kilo 70,86 ± 5,81 kg, antrenman yaşı 11,05 ± 0,5 yıl ve VKI 21,97±1,94 dur. Futbolcuların maç öncesi ve sonrası ağırlıkları "InBady 270" test cihazıyla ölçülmüştür. Ayrıca futbolcuları sıvı kayıpları ve sıvı alımlarıyla ilgili bilgi sahibi olup olmadıklarını anlamak için literatürde yapılmış olan beslenme bilgi seviyeleri anketlerinden konumuzla ilgili sorular sorulmuş ve de bunun sonucunda da veriler elde edilmiştir. Araştırma sporculardan elde edilen tüm veriler SPSS istatistik programında kaydedilmiştir. Paired-Sample T testi ile ilk ve son ölçümler arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklar tespit edilmiştir ($p<0,05$). Sonuç olarak; maç sonrasında ağırlıklarında içilen su miktarları da dâhil edilerek 1,66 ± 0,58 kg kayıp olduğu, bunun da sıvı kaybından kaynaklandığı anlaşılmıştır. Bu yüzden antrenman ve maç öncesi, sırası ve sonrasında alınacak sıvı miktarı ve içeriği önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Futbol, müsabaka, sıvı kaybı.

Sözel Bildiri

DİYET VE FİZİKSEL AKTİVİTE İLE İLİŞKİLİ ÇALIŞMALARDA NİTEL YÖNTEMLER: KAPSAMLI DERLEME

Kübra OKUYUCU, Hüsna KAYA KAÇAR

Amasya Üniversitesi, Multidisipliner Sağlık ve Yaşam Bilimleri

kubra.okuyucu@amasya.edu.tr

Özet: Nitel araştırma yöntemlerinin uluslararası düzeyde yaygınlığının artmasına rağmen ülkemizde bu yöntemlerin sağlık bilimleri alanında kullanımı kısıtlıdır. Veri toplama, örneklem oluşturma ve veri analizi aşamalarına yönelik kılavuz eksikliği bu alandaki uygulama kısıtlılığının başlıca gerekçesi olabilir. Buna rağmen, nitel uygulamaların sağlık bilimlerine özellikle de diyet ve fiziksel aktive ile ilişkili araştırmalara katkısı oldukça fazladır. Nitel araştırma yöntemlerinin diyet ve fiziksel aktivite ile ilişkili araştırmalara katkısının belirlenmesi ve öneminin vurgulanması. PubMed, Web of Science, Google Scholar ve ULAKBİM veri tabanları kullanılarak son 10 yıl içerisinde, diyet ve fiziksel aktivite ile ilişkili nitel araştırma yöntemi kullanılarak yapılan çalışmalar taranmış ve kapsamlı derleme oluşturuldu. Yapılan tarama sonucunda anahtar kelimelere uygun 104 çalışma tespit edildi. Tespit edilen bütün çalışmaların başlık taraması sonucu 67 çalışmanın özet taraması yapılarak 50 çalışma detaylı olarak incelendi. 19 çalışma karma yöntem çalışmaları olduğu için, 2 çalışma da dil kriterlerine uymadığı için elendi ve sonuç olarak 29 çalışmanın tam metni incelendi. Tarama sonucu kriterlere uygun Türkçe yayın bulunamadı. Bu çalışmada tespit edilen diyet ve fiziksel aktive ile ilişkili nitel araştırmaların amacı altı temel başlık altında toplandı. Bunlar, etkililiğin; etken faktörlerin; destekleyici ve engelleyici faktörlerin; tutum ve davranışların; deneyimlerin; inanış ve uygulamaların araştırılmasıdır. Bu kapsamlı derlemedeki araştırmaların büyük çoğunluğunun destekleyici ve engelleyici faktörlerin belirlenmesi amacıyla uygulandığı tespit edildi. Bu kapsamlı derleme göstermiştir ki insanların inanışları, bakış açıları, deneyimleri, tutum ve davranışları gibi bireylerin aktif ve sözel katılımının önem arz edeceği pragmatik amaca yönelik veri toplanılmak istenildiğinde nitel araştırma yöntemleri en uygun metotlardan biri olabilir.

Anahtar Kelimeler: Diyet, Fiziksel aktivite, Nitel çalışmalar; Kapsamlı derleme

Sözel Bildiri

TÜRKİYE'DE AFET SONRASI TOPLANMA ALANLARININ ÖNEMİ

Vildan ÇAKMAKÇI[1], Murat TATOĞLU[2]

[1]*Gümüşhane Üniversitesi, vldn.mrv60@icloud.com*
[2]*Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, mtatoglu@mehmetakif.edu.tr*

Özet: Afet diye tanımladığımız olgu genellikle insanların kontrolü dışında meydana gelen, büyük can ve mal kayıplarına neden olan doğa veya insan kökenli olaylarıdır. Afet sonrasında oluşan kargaşa ve panik afetin oluşturduğu olumsuz etkiyi arttırmakta ve müdahale çalışmalarını zorlaştırmaktadır. Bir afet meydana gelmesinin hemen ardından insanlar refleks olarak daha güvenli olduğunu düşündükleri açık alanlara yönelirler. Bu durumda oluşacak kargaşayı azaltmada toplanma alanlarının büyük bir önemi vardır. Çalışmamızda toplanma alanlarının niteliğinden, toplanma alanları belirlenirken hangi parametrelerin dikkate alındığından ve Türkiye ile diğer bazı ülkelerin bu konuya bakış açısından bahsedeceğiz. Çalışmamız da toplanma alanlarıyla alakalı literatürde bulunan bazı kaynaklar incelenmiş olup ayrıca AFAD kurumunun paylaştığı veriler elde edilen diğer ülkelerin verileriyle karşılaştırılmıştır. Dünya standartlarında ifade edildiğine göre kişi başına düşen alan miktarı en az 9 m², olması gereken miktar ise 10 ila 15 m²'dir. Gelişmiş ülkelerde bu oran yaklaşık 20 m² dolaylarındadır. Türkiye'de ise ilgili yönetmelik hükümlerine göre; kentsel alanlarda kişi başına düşen alan miktarı en az 10 m², belediye ve mücavir alan sınırları dışında ise kişi başına en az 14 m² olarak belirlenmiştir. Resmi rakamlara göre Türkiye genelinde toplam 15984 toplanma alanı bulunmaktadır. Toplanma alanlarının büyük bir kısmı (2864) İstanbul'dadır. Bu alanlarda kişi başıma düşen m² sayısı 0,6m² ile 4,05m² arasında değişmektedir. Toplanma alanları, orada bulunanların güvende olacakları ve oluşan afetten minimum düzeyde etkilenen bir bölgede seçilmelidir. Toplanma alanları belirlenirken şehir merkezine optimum uzaklıkta olmasına ve sürekli bir denetime tabi tutulmasına dikkat edilmelidir. Daha ayrıntılı bakıldığında toplanma alanlarının fiziksel, jeolojik ve coğrafi olarak afet riski bulunmayan alanlardan belirlenmesi, bu alanlarda çeşitli ilk yardım ve ilk müdahale setleri ile birlikte temel insani ihtiyaçları karşılayabilecek malzemelerin de bulunması gerekmektedir. Toplanma alanlarının sadece plan üzerinde kalmamalı, halka bu alanların duyurulması ve bu alanlara nasıl ulaşabileceklerinin bilgisi verilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Toplanma alanı, afet ,afet yönetimi

Sözel Bildiri

FARKLI TÜR HAYVAN SÜTLERİNİN PLATFORM TESTLERİNİN KARŞILAŞTIRMASI

Halil YALÇIN[1]

[1]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Besin Hijyeni ve Teknolojisi Bölümü*
hyalcin@mehmetakif.edu.tr

Özet: Süt, önemi anlaşıldıkça tüketimi artan ve bunun yanında besleyici değeri ile ilgili her geçen gün yeni araştırmaların yapıldığı bir üründür. Ayrıca hem yeni ürün geliştirmeye hem de taklit ve tağşişe uygun bir hammadde niteliğindedir. Farklı hayvan türlerinden elde edilen sütün niteliğinin bilinmesi inovatif ürün geliştirme çalışmalarına, besin değerinin kontrolüne ve tüketim tercihlerine yol göstermektedir. Özellikle farklı beslenme şekline sahip Kıl ve Saanen keçi ırklarına ait sütlerin nitelikleri ve ürün üzerine etkisi önemlidir. Bu nedenle çalışmada, Burdur ve Isparta illerinde yetiştirilen inek, saf kıl keçi, saf saanen keçi ve bölgenin önemli bir saf kıl keçi ırkı olan honamlı keçi sütleri materyal olarak kullanılmıştır. Belirtilen türlere ait sütlerin platform testleri incelenerek, tür farklılıklarının süt üzerine etkisi araştırılmıştır. Süt örnekleri herhangi bir işleme alınmadan taze ve soğuk zincir altında laboratuvara getirilerek incelenmiştir. Her grupta 20 örnek olmak üzere toplam 80 örnek titrasyon asitliği (% laktik asit), pH, yağ (%), toplam kuru madde (%), toplam azot (%), protein (%), kül (%), antibiyotik testi yönünden standart metotlar kullanılarak analiz edilmiştir. Örneklerin hiç birinde antibiyotik (β-laktam ve tetrasiklin) kalıntısına rastlanmamış olup, % laktik asit 0,15±0,02-0,16±0,02 arasında belirlenmiştir. Bunun yanında pH 6,64±0,02 (inek sütü)-6,67±0,02(Saanen) olarak ölçülmüştür. Yağ oranı Saanen keçi sütünde %3,2±0,02 iken, Kıl keçi sütünde %5,6±0,02 değerlerinde tespit edilmiştir. Toplam kuru maddede içinde en yüksek değer %12,74±0,02 ile Kıl keçi sütünde, toplam azot ve protein incelendiğinde ise en yüksek değer Honamlı sütünde sırasıyla %0,56±0,02 ve %3,57±0,02 olduğu ortaya konulmuştur. Tüm örnekler içerisinde kül miktarı en düşük %0,76±0,01 ile inek sütünde belirlenirken, en yüksek değer %0,80±0,02 ile kıl keçi sütünde saptanmıştır. Sonuç olarak yağ ve kuru madde miktarları hariç diğer değerlerde türler arasında herhangi bir fark tespit edilmedi. Ortaya konulan verilerin hem bölgesel farklılıkların kıyaslanacağı araştırmalara kaynak olabileceği hem de keçi sütü tüketim tercihinde önemli rol oynayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Süt, Keçi sütü, Honamlı, Kalite, Gıda.

Sözel Bildiri

BİYOTERÖRİZMDE HALKIN BİLİNÇLENDİRİLMESİ VE EĞİTİLMESİ

Arzu Nisa ATMACA[1], Aysun GÜZEL[2]

[1] *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü/Öğrenci*
[2] *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü/Dr. Öğr. Üyesi*

Özet: Tarih boyunca insanlar birçok savaş yöntemi denemişlerdir. Bu savaşların bazıları bir kitleyi imha etmeye yöneliktir. Bu tip savaşlarda kullanılan silahlar kitle imha silahları olarak adlandırılmaktadır ve biyoterörizm de kullanılan silahlar da bu silahlar arasındadır. Biyolojik saldırılarda kullanılan silahlar mikroorganizmalardır. Mikroorganizmalar hem kolay ulaşılabilir hem üretim maliyeti düşük hem de yıkıcı etkilerinin yüksek olması sebebiyle en çok tercih edilen kitle imha silahları arasındadır. Bu silahlara karşı erken uyarı sistemi günümüzde var olan teknoloji ile mümkün değildir. Saldırı gerçekleştiğinde sıklıkla bir salgını düşündürdüğünden vaka değerlendirmesi geç yapılmakta ve etkileri saldırıdan birkaç gün sonra ortaya çıkmaktadır. Biyoterörizm diğer kitle imha silahlarına göre daha çok psikolojik etkiye yöneliktir, panik yaratır. Panikleyen kitle dışarıdan gelecek her şeye karşı daha savunmasız hale gelir. Bu duruma karşı alınabilecek birtakım tedbirler bulunmaktadır. Bunlardan birisi halkı eğitmektir. Bu çalışmanın amacı biyoterörizme karşı halk eğitiminin önemini açıklamaktır. Halkın biyoterörizm konusunda eğitilmesiyle özellikle panik kaynaklı savunmasızlık azaltacaktır. Her yaş grubuna ayrı ayrı eğitim verilmesi gerekmektedir, belirli zamanlarda alanında uzmanlaşmış kişiler tarafından verilecek eğitimlerle beraber halk savunmasızlığı azaltılabilir. Özel ilgi grupları olan 65 yaş üzeri yaşlılar, 3-6 yaş grubu çocuk ve engellilere ise hem zihinsel hem de fiziksel yetersizlikler sebebiyle tam anlamıyla bir eğitim verilemeyeceğinden refakatçilerine, refakat ettikleri kişileri nasıl koruyabileceklerine dair verilecek eğitim savunmasızlığı azaltacaktır. Özellikle algı kapasitelerinin diğer yaş grubunda ki çocuklara nazaran daha açık olmasından dolayı lise düzeyindeki öğrencilere, okulda düzenli aralıklarla yapılacak seminerlerle eğitim vermek biyoterörizm hakkında halkın bilinç düzeyini artıracaktır. Bu eğitimler bir yıl arayla düzenli bir rutin halinde tatbikat içerikli olarak verildiğinde daha kalıcı olacaktır. Halkın kitle imha silahlarından korunmaya karşı istekli olmaması bu silahlardan korunmaya yönelik yapılan çalışmalar için büyük bir engeldir; düzenli ve verimli bir eğitim sağlanmalıdır ve bunun için gerekli olan unsurlar arasında tatbikat çok önemlidir. Yapılan eğitimlere halkın katılımını sağlamak, iyi bir yöntem ve iyi bir aktarımla mümkündür. Günümüzde modern savaş teknolojileri arasında bulunan Biyoterörizm hakkında halkı bilinçlendirmek halkın eğitilmesine yönelik gönüllü sayısını artıracaktır. Sosyal medya araçları aracılığıyla düzenlenecek kamu spotları halkın bilinç ve merak düzeyinde bir artışa sebep olacağından önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Biyoterörizm, Halk Sağlığı, Bilinç düzeyi.

Sözel Bildiri

TÜRKİYE'DE DASK POLİÇE SAYISININ SON 5 YILDA DEĞİŞİMİ

Faruk DEMİRSOY[1], Mehmet Zeki YILDIRIM[2]

[1]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Altınyayla MTMYO, fdemirsoy@mehmetakif.edu.tr*
[2] *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak SYO, mzekiyildirim@mehmetakif.edu.tr*

Özet: Dünden bugüne ülkemiz sonuçları felaket olan birçok afete ev sahipliği yapmaktadır. 17 Ağustos 1999 depremi ile korkulan tablo ülkemizde yaşanmaya başlamıştır. Yıkılan binalar ve yitirilen canlar hala daha hatıralarımızda canlılığını korumaktadır. Alınan derslerle birlikte 6305 sayılı "Afet Sigortaları Kanunu" ile birlikte 2000 yılında DASK kurulmuştur. "Deprem geçecek hayat devam edecek" sloganıyla birlikte ortaya için DASK, sosyal bir devlet olan ülkemiz artık afet yaralarıyla top yekûn savaşmaya başlamıştır. Ülkemizde hala daha istenilen DASK poliçe oranına ulaşılamamıştır. Bu çalışma ile birlikte gerekli önemin artırılması ve halkımızın DASK konusunda farkındalığının artırılması amaçlanmaktadır. DASK kuruluşunun resmi internet sitesinden alınan verilerle birlikte çalışmamız oluşturulmuştur. Ülke geneli duruma bakacak olursak 2015 yılında %41, 2016 yılında %43, 2017 yılında %47, 2018 yılında %50 konut DASK poliçe kapsamındadır. Bu artış grafiği ülkemiz adına ümit vericidir; ancak DASK 2018,2017,2016 ve 2015 raporlarına göre bazı illerimizdeki oran ise düşündürücü durumdadır. İstanbul 2015 yılında %52, 2016 yılında %53, 2017 yılında %57 ve 2018 yılında %59 oranı mevcuttur. Ankara 2015 yılında %48, 2016 yılında %49, 2017 yılında %54, ve 2018 yılında %58 oranı mevcuttur. İzmir 2015 yılında %40, 2016 yılında %43, 2017 yılında %48 ve 2018 yılında %55 oranı mevcuttur. Geçmiş yıllarda yıkıcı depremlere ev sahipliği yapan bazı kent merkezlerimiz ise korkutucu durumdadır. Kocaeli 2015 yılında %51,3, 2016 yılında %54, 2017 yılında %57,9, 2018 yılında %61,49 oranı mevcuttur. Van 2015 yılında %27,7, 2016 yılında %31,3, 2017 yılında %38,2, 2018 yılında %42,36 oranı mevcuttur. Kütahya 2015 yılında %28,3, 2016 yılında %29,9, 2017 yılında %31,9, 2018 yılında %35,24 oranı mevcuttur. Düzce 2015 yılında %70,4, 2016 yılında %77,7, 2017 yılında %88,7, 2018 yılında %97,19 oranı mevcuttur. Erzincan 2015 yılında %51,4, 2016 yılında %54,8, 2017 yılında %58,6, 2018 yılında %61,22 oran mevcuttur. Üniversitemizin de bulunduğu Burdur ili 2015 yılında 24,3, 2016 yılında %26, 2017 yılında %27,8 2018 yılında ise %32,70 oran mevcuttur. Geçmişte yaşadığımız feci tecrübelerimiz de göz önüne alınacak olursa bu oranların artırılması gerekmektedir. Her ne kadar zorunlu tutulsa da DASK oranları düşündürücü seviyelerdedir. Bu oranların artırılması için sorunlar detaylı bir şekilde araştırılmalı ve teşvik kampanyaları genişletilmelidir. Toplum bu konuda daha fazla bilgilendirilmeli özellikle sosyal medyada bu konuda bir farkındalık oluşturulmalı ve toplumun kanaat önderleri DASK konusunda farkındalık oluşturabilmek adına mutlaka destekte bulunmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Afet Yönetimi, DASK, Deprem, Sigortacılık

Poster Bildiri

YÖNETİCİ HEMŞİRELERİN İŞ STRES DÜZEYLERİ VE ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN İNCELENMESİ

Ali ÖZKAN

Süleyman Demirel Üniversitesi Hastanesi 32200, Isparta, Türkiye, aliozkan@sdu.edu.tr

Özet: Yönetici hemşirelerin çalışma ortamlarında sorumluluklarının ve iş yüklerinin fazla olmasından dolayı stresle diğer çalışanlara göre daha fazla karşılaşmaları kaçınılmaz bir durumdur. Ülkemizde yönetici hemşirelerin çalışma koşulları, çoğunlukla kadın olmalarından kaynaklanan sosyal ve ev yaşamında üstlendikleri roller dikkate alındığında, yaşanan strese bağlı birçok fiziksel ve psikolojik rahatsızlıkların ve sağlık maliyetini artırıcı durumların ortaya çıkma olasılığı daha yüksektir. Bu çalışma yönetici hemşirelerin iş stres düzeylerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Tanımlayıcı nitelikte olan bu araştırma Haziran-Temmuz 2019 tarihleri arasında Isparta İl merkezinde hizmet veren bir Üniversite Hastanesi, bir Şehir Hastanesi, bir Kamu Hastanesi ve üç özel hastane olmak üzere toplam altı hastanede araştırmayı kabul eden 100 yönetici hemşire ile yapılmıştır. Verilerinin toplanmasında; Kişisel Bilgi Formu, Algılanan İş Stres Ölçeği Formu kullanılmıştır Verilerin istatiksel analizinde frekans, yüzdelik dağılım ve aritmetik ortalama kullanılmıştır. Yönetici hemşirelerin iş stres düzeyi orta düzeyde stres yaşadıkları (M=2,40, SD=0,51), bu puan ortalamasının iş stres düzeyi sınıflamasına göre; "sağlık ve verimlilik açısından en elverişli stres" olan "D" grubuna karşılık geldiği saptanmıştır. Yönetici hemşirelerin iş streslerinin sağlık ve verimlilik açısından en uygun düzeyde oldukları belirlenmiştir. Yönetici hemşirelerin pozitif düzeyde iş stresine sahip olmaları, birlikte çalıştığı ekip arkadaşlarının motivasyon ve iş doyumunu arttırarak, daha az tükenmişlik yaşamalarını sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yönetici hemşire, Stres, Verimlilik

Sözel Bildiri

YETİŞKİN BİREYLERDE KARDİYOVASKÜLER HASTALIK VE DİYABET RİSKİNİN PSİKOLOJİK SEMPTOMLARLA İLİŞKİSİ

Derya ADIBELLİ[1], Adem SÜMEN[1], Emine İLASLAN[2]

[1]*Akdeniz Üniversitesi Kumluca Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Halk Sağlığı Hemşireliği AD*
[1]*Akdeniz Üniversitesi Kumluca Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü İç Hastalıkları Hemşireliği AD*

Özet: Kardiyovasküler hastalıklar ve diyabetin genellikle birbirini etkilemesi, pek çok risk faktörünün ortak olması ve yetişkinlik döneminde birden fazla risk faktörünün birlikte görülmesi nedeniyle bu yaş grubunda risklerin belirlenmesi önemlidir. Bu araştırma yetişkin bireylerde diyabet ve kardiyovasküler hastalık riskinin psikolojik semptomlarla ilişkisini incelemek amacıyla yapılmıştır. Araştırma, Kasım-Aralık 2019 tarihleri arasında bir ilçe merkezindeki bir aile sağlığı merkezine kayıtlı yetişkin bireyler ile yürütülmüştür. İlgili merkeze kayıtlı yetişkinler araştırmanın evrenini, araştırmaya katılmayı kabul eden 174 kişi örneklemi oluşturmaktadır. Veriler, yüz yüze görüşme yöntemi kullanılarak ve kişilerden doğrudan ölçüm alınarak toplanmıştır. Verilerin toplanmasında veri toplama formu; kardiyovasküler riskin hesaplanmasında Heartscore programı, diyabet riskinin hesaplanmasında FINDRISK yöntemi kullanılmıştır. Veriler SPSS 23.0 programında değerlendirilmiş, analizde tanımlayıcı istatistikler, Mann Whitney-U, bağımsız gruplar t testi, lineer regresyon analizi kullanılmıştır. Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan etik onay alınmıştır. Katılımcıların kan glikoz değeri ort. 129.00 ± 46.45, total kolesterol ort. 223.69 ± 69.56, sistolik kan basıncı ort. 124.02 ± 15.98, kadınlarda BKI ort 28.25 ± 4.48, erkeklerde BKI ort 28.30 ± 5.00, kadınlarda bel çevresi ort 89.51 ± 12.30, erkeklerde bel çevresi ort 100.22 ± 13.10 olduğu, kardiyovasküler hastalık riskinin 2.02 ± 2.12, diyabet riskinin 10.86 ± 6.31 olduğu saptanmıştır. %54.6'sı olayları hatırlayamadığını, %50.6'sı vücudunda sık sık ağrı hissettiğini, %48.3'ü kendini sürekli yorgun hissettiğini belirtmiştir. Bir şeye odaklanma sorunu yaşayanların diyabet riskinin daha yüksek olduğu ($p<0.01$) ve duygusal zorlanmada profesyonel yardım alanların diyabet ($p<0.01$) ve kardiyovasküler hastalık riskinin ($p<0.05$) yüksek olduğu saptanmıştır. Lineer regresyon analizinde; diyabet riskinin kardiyovasküler hastalık riski artışı ile ilişkili olmadığı saptanmıştır ($p>0.05$). Kardiyovasküler hastalıklar ve diyabetin psikolojik semptomlarla ilişkisi karşılıklıdır. Psikolojik semptomlar kronik hastalıkları tetiklediği gibi, bu iki önemli hastalığın neden olduğu kronik hastalık algısı, yaşam kalitesine olumsuz etkisi bireylerde psikolojik sorunlara yol açabilmektedir. Literatürde psikolojik semptomların kardiyovasküler komplikasyonların gelişimine yönelik bağımsız bir risk faktörü olduğu vurgulanmıştır. Katılımcıların kardiyovasküler hastalık riski orta düzey, diyabet riski hafif düzeydir. Odaklanma sorunu diyabet riskini, duygusal zorlanma diyabet ve kardiyovasküler hastalık riskini etkilemektedir.

Anahtar Kelimeler: Kardiyovasküler hastalık, diyabet, risk, psikolojik semptomlar, yetişkin

Sözel Bildiri

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN HEMŞİRELİK DEĞERLERİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ

Kerime ÖĞÜT DÜZEN[1], Nurvet BÜYÜKYÖRÜK[1]

1Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Burdur, Türkiye, kogut@mehmetakif.edu.tr/

1Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Burdur, Türkiye, nbuyukyoruk@mehmetakif.edu.tr/

Özet: Mesleki değer, bir meslek grubu tarafından değer verilen söz konusu genel niteliklerdir. Hemşirelik değerleri, hemşirelik mesleği için yüksek kalite standartlarının korunmasında en önemli öğelerden birisidir. Araştırma hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik değerleriyle ilgili algılarını ve etkileyen faktörleri belirlemek amacı ile yapılmıştır. Bu araştırma tanımlayıcı tipte olup, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik bölümünde öğrenim gören 1.ve 4.sınıf öğrencileri ile Kasım-Aralık 2019 tarihi arasında yürütülmüştür. Veriler, Sosyo-Demografik Özellikler Bilgi Formu ve Hemşirelerin Mesleki Değerleri Ölçeği-Revize ile toplanmıştır. Veriler sayı, yüzde, varyans analizi ve t testi ile değerlendirilmiştir. Hemşirelik öğrencilerinin, mesleki değerler toplam puan ortalaması 101,36 ± 15,63 bulunmuştur. Mesleki değerler ölçek puan ortalamaları ile öğrenci hemşirelik derneğine üye olma durumu arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($p<0,05$). Hemşirelerin mesleki değerler ölçek puan ortalaması ile yaş, cinsiyet, sınıf, aile tipi, ailenin gelir durumu, kalınan yer, en uzun süre yaşanılan yer, hemşirelik bölümü isteyerek tercih etme, hemşirelik eğitiminden memnun olma ve mesleki değerler eğitimi alma durumları arasında anlamlı fark bulunmamıştır ($p>0,05$). Bu çalışmada, hemşirelik öğrencilerinin mesleki değerler düzeyinin iyi düzeyde olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik öğrencileri, mesleki değerler, hemşirelik algıları

Sözlü Bildiri

ORTODONTİK TEDAVİLERDE İSKELETSEL ANKRAJ KULLANIMI KONUSUNDA ORTODONTİ UZMANLARININ BAKIŞ AÇISININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Burak KALE* - Muhammed Hilmi BÜYÜKÇAVUŞ**

**Antalya Bilim Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Ortodonti AD, Antalya/TÜRKİYE*
*** Süleyman Demirel Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Ortodonti AD, Isparta/TÜRKİYE*

Özet: Çalışmamızda amaç Türkiye'de özel polikliniklerde ya da devlet kurumlarında çalışan ortodonti uzmanlarının iskeletsel ankraj kullanımı konusunda bakış açılarını sorgulamak, hangi iskeletsel ankraj ünitesini hangi nedenlerle kullandıklarını öğrenmektir. Araştırmaya Türk Ortodonti Derneği'ne üye olan ortodonti uzmanı ya da ortodonti alanında uzmanlık veya doktora yapan 1672 aktif bireyden 258 'ine ulaşılmış, 204 birey anketimize katılmıştır. Önceden SurveyMonkey programında hazırlanmış 10 soruluk anketimiz e-posta yoluyla bireylere gönderilmiş ve gelen anketlerin sonuçları analiz edilmiştir. Çalışmamıza katılan farklı kurumlarda çalışan (%54 üniversite, %23 poliklinik, %12 ADSM, % 11 muayenehane) 72 si kadın 132 si erkek 204 ortodonti uzmanının verdiği sonuçlara göre ortodontistlerin % 88 inin ankraj ünitesi olarak mini vidaları kullandığı, iskeletsel ankraj üniteleriyle ilgili olarak kliniklerinde en sık stabilite problemiyle karşılaştıkları görülmüştür (%80,01). Hekimlerin büyük çoğunluğunun iskeletsel ankraj ünitelerini ortopedik etkiden ziyade sabit ortodontik tedaviler sırasında ankraj almak için kullandıkları tespit edilmiştir (%88,57). Ortodonti uzmanlarının %58 i iskeletsel ankraj ünitelerinin ortodontik tedavileri kolaylaştırdığını ve bu aygıtlar olmadan tedavileri daha zor olduğunu belirtmişlerdir. Son olarak ise araştırmamıza katılan hekimler ortodontik tedaviler esnasında iskeletsel ankraj ünitelerini kullanmaları halinde tedavi ücretlerini ortalama 570 TL artırmaktadırlar. Çalışmamızın sonucunda iskeletsel ankraj kullanımının ortodonti uzmanları arasında kullanımının yaygın olduğu, sıklıkla mini vidaların kullanıldığı ve en sık karşılaşılan komplikasyonun stabilite problemi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: iskeletsel ankraj, ortodontist, SurveyMonkey

Poster Bildiri

DONEPEZIL VE MEMANTIN TÜRÜ İLAÇLARIN ÇOKLU LINEER REGRESYON ILE TAYINI

Burak Hasan AKDUMANLI[1], Ceyhun BAKAN[1], Güzide Pekcan ERTOKUŞ[1]

[1]Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta, Türkiye
**Sorumlu yazar e-posta: ceyhunbakan32@gmail.com*

Özet: *Donepezil, memantin* türü alzeimer ilaçlarının, çoklu lineer regresyon ile eş zamanlı tayini spektrofotometrik olarak yapılmıştır. Çok değişkenli kalibrasyon yöntemleri iki veya daha fazla bileşik ihtiva eden karışımların spektral veri analizinde kullanılır. Kullanılan kemometrik yöntemler ile kemometrik-spektrofotometrik yöntem ve klasik UV-spektrofotometrik yöntem karşılaştırmalı olarak kullanılmıştır. Yazılım, matematik ve istatistiğin kimya uygulaması olan kemometrinin donepezil, memantin türü alzeimer ilaçlarının eş zamanlı tayinine uygulanmasını sağlanmıştır. Kemometrik tekniklerle, karmaşık sistemlerin bile herhangi bir ön ayırma işlemine tabi tutulmadan, olduğu gibi spektrofotometrik olarak analizine olanak sağlar, bu kolaylığı donepezil ve memantin türü alzeimer ilaçlarının tayini için kullanarak istatistiksel olarak daha güvenilir sonuçlar elde edilmiştir.

Teşekkür: Bu çalışma SDÜ BAP FYL-2019-7352(Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi) tarafından desteklenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çoklu lineer regresyon, Kemometri.

Poster Bildiri

KOLESTEROL İLAÇLARIN ÇOKLU LINEER REGRESYON ILE TAYINI

Ceyhun BAKAN[1], Güzide Pekcan ERTOKUŞ[1]

[1]*Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta, Türkiye*
**Sorumlu yazar e-posta: ceyhunbakan32@gmail.com*

Özet: Hiperlipidemi genel olarak kandaki çeşitli yağların yükseldiğini ifade etmek için kullanılan bir terimdir. Kandaki yağ miktarındaki artışla karakterize olarak bu hastalık ortaya çıkmaktadır. Kanda bulunan ana yağ kolesteroldür. Kolesterol ise vücudumuzun bütün hücrelerinde bulunan bir maddedir. Kolesterol hem karaciğerde üretilir hem de et, süt, yumurta gibi hayvansal gıdalardan insan vücuduna alınmaktadır. Kolesterol insan sağlığı için gerekli olan bir maddedir. Ancak fazla miktarda kolesterol kalp hastalıklarına yol açabilmektedir. Yüksek kolesterolün yol açtığı en önemli hastalık, dünyada ve Türkiye'de kalp-damar hastalıklarıdır. Bu nedenle kandaki kolesterol düzeyi ne kadar yüksekse, kalp hastası olması ihtimali de o kadar yükselmektedir. Bu hastalığın tedavisinde kullanılan ilaç gruplarından en çok tercih edileni atorvastatin ve ezetimib etken maddelerini içeren ilaçlardır. Kemometrik tekniklerle, karmaşık sistemlerin bile herhangi bir ön ayırma işlemine tabi tutulmadan, olduğu gibi spektrofotometrik olarak analizine olanak sağlar, bu kolaylığı donepezil ve memantin türü alzeimer ilaçlarının tayini için kullanarak istatistiksel olarak daha güvenilir sonuçlar elde edilmiştir.

Teşekkür: Bu çalışma SDÜ BAP FYL-2019-7351 (Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi) tarafından desteklenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çoklu lineer regresyon, Kemometri.

Sözel Bildiri

DR. RİEDER'İN 5 AĞUSTOS 1898 TARİHLİ RAPORUNA GÖRE TIP EĞİTİMİ MÜFREDATI

Fuat İNCE

Dr. Öğr. Üyesi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye, incefuat@mail.com

Özet: Türkiye'de modern tıp eğitimi 1827'de ve 1867'de açılan askerî ve sivil tıp okulları ile başlamıştı. XX. yüzyılın arifesinde Avrupa'da araştırmacı düşüncenin etkisiyle tıp alanında çok büyük buluşlar ve yenilikler yaşanıyordu. Gelişmeleri anlayabilmek, takip edebilmek ve bunlara yetişebilmek artık devlet için zorunluluk olmuştu. Bu doğrultuda Tıbbiye'deki birçok hocanın karşı çıkmasına rağmen Hükümet'in kararı, Padişah'ın onayı ve askerî okullardan sorumlu Zeki Paşa'nın çabalarıyla tıp eğitiminin tekrar düzenlenmesi ve bir staj/uygulama hastanesinin kurulması için 1898 yılında Almanya'dan Dr. Rieder ve onun yardımcısı olarak Dr. Deycke Türkiye'ye davet edilmişti. Dr. Rieder; yeni kurulacak hastane, hastabakıcı yetiştirilmesi, çağdaş bir tıp okulu ile hastanenin özellikleri ve tıp müfredatı üzerine 4 ayrı rapor hazırlamıştır. Bizim konumuz olan tıp eğitimi müfredatı ile ilgili 5 Ağustos 1898 tarihli raporuna bakacak olursak tıp eğitimini, tıp eğitimin öncesindeki eğitim, tıp eğitiminin kendisi ve eğitimden sonraki eğitim olarak 5+5+1 şeklinde tasarladığı görülmektedir. Buna göre tıp eğitimi öncesindeki eğitim bir hazırlık eğitimi olup burada din, Türkçe kompozisyon, tarih, resim, matematik, astronomi ve jimnastik derslerinin yanında Almanca, Fransızca, jeoloji, fizik, botanik, zooloji, kimyaya başlangıç, inorganik kimya ve organik kimya derslerinin okutulması istenmişti. Asıl tıp eğitiminde ise ilk 3 yıl din, binicilik, tıp tarihi, Fransızca ve Almanca tıbbi kompozisyon, fizyoloji, histoloji, farmakoloji, anatomi, patoloji, hijyen, oskültasyon ve perküsyon, teşhis ve tedaviye yönelik dersler, 4. ve 5. sınıflarda klinik uygulamaları ağırlıklı olmak üzere ayrıca adli tıp, kuduz, topografik anatomi ile hasta taşıma ve harp cerrahisi dersleri bulunmaktaydı. Bu eğitimi tamamlayan öğrenciler hekim unvanı alacaklar; fakat tamamen uygulamalı olarak bir yıl daha hastane eğitimi alacaklardı. Bir staj ve uygulama hastanesi olan Gülhane Seririyat Hastanesi 30 Aralık 1898'de açılmıştı. Yeni tıp eğitiminin uygulanmasına 1903 yılında başlanmıştı. Bu tıp eğitimi müfredatının tıp eğitimi öncesi eğitimle günümüzdeki iyi bir lise eğitimine, tıp eğitiminin ve uygulama eğitiminin ise günümüz tıp fakültelerindeki Evre I-II ve III eğitimlerine benzediğini söylemek yanlış olmayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tıp eğitimi, Dr. Rieder, Rapor, Tıp Okulu, Gülhane

Sözel Bildiri

ÖĞRENCİLERİN KLİNİK MOTİVASYONU ARTIRMAK İÇİN HASTANEDEN BEKLENTİLERİ

Pınar BEKAR[1], Duygu ARIKAN[2]

[1]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Sağlık Yüksekokulu, Burdur, Türkiye, pinar_24xx@hotmail.com*

[2]*Atatürk Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Erzurum, Türkiye, darikan@atauni.edu.tr*

Özet: Motivasyon bizi harekete geçiren, hareketimizde devamlılık sağlayan güçtür. Motivasyon, öğrencilerin akademik başarılarında en kritik faktördür. Öğrencilerin klinik motivasyonlarının artması için hastaneden beklentilerinin belirlenmesidir. Araştırmanın evrenini Erzurum il merkezinde bulunan Atatürk Üniversitesi'nin Hemşirelik Fakültesi 1. 2. 3. ve 4. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. 2018-2019 eğitim-öğretim yılı verilerine göre evren sayısı 1200 olarak bulunmuştur. Her bir sınıfta 3 şube bulunmaktadır. Örneklemi, her bir sınıftan ikişer şube seçilen ve araştırmayı kabul eden toplam 429 öğrenci oluşturmuştur.

Araştırma için literatür taraması sonucu oluşturulan "Soru Formu" kullanılmıştır. Araştırmaya başlamadan önce kurum ve etik kurul izni alınmıştır. Etik ilkelere uyulmuştur. Elde edilen veriler yüzdelik olarak değerlendirilmiştir. Öğrencilerin yaş ortalaması 20.74 ±1.72'dir. Öğrencilerin %78.1'in cinsiyeti kız, %31.7'si 1. sınıf, %20.3'ü ise 4. sınıf öğrencisidir. Öğrencilerin %49'u hastanede çalışmak istemektedir. Klinik hemşirelere yönelik öğrencilerin çoğunun (%78.1) beklentisi "meslektaşı gibi davranılması" iken klinik uygulamadaki öğretmenlere yönelik (%85.3) "anlayışlı davranma", idareye yönelik ise (%71.8) "giyinme odasının olması" yönündedir. Birinci sınıf öğrencilerinin çoğunun beklentisi (%85.3) klinik uygulamadaki öğretmenlere yönelik "anlayışlı davranma" iken, son sınıf öğrencilerinin ise (%87.3) klinik hemşirelere yönelik "meslektaşı gibi davranılması" olarak belirlenmiştir. Öğrencilerin hepsinin kliniğe yönelik beklentileri olduğu saptanmıştır. Bu konuda iyileştirme çalışmaları yapılabilir.

Anahtar Kelimeler: Öğrenci, Hastane, Motivasyon

Sözel Bildiri

TARIMDA KULLANILAN BAZI MİKROBİYAL GÜBRELERİN *EİSENİA FOETİDA* DERİ DOKUSU ÜZERİNDE ETKİSİNİN MORFOLOJİK AÇIDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Şeyma Rukiye YAYLA[1], Nurgül ŞENOL[2]

[1]*Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü Biyomühendislik Anabilim Dalı, 32200, Isparta, Türkiye*
[2]*Süleyman Demirel Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, 32200, Isparta, Türkiye*

Özet: Dünya nüfusunun artması ile birlikte gıdaya olan talep artmıştır. Tarım arazilerinin azalması, ormanların yok edilmesi ve kısa zamanda daha çok ürün isteği nedeniyle tarımda gübre kullanımı ciddi şekilde artmıştır.Yanlış gübre ve zirai ilaç kullanımının getirdiği çevresel kirlilik ve toprakların sürdürülemez hale gelmesi ile birlikte insan sağlığını da tehtit etmektedir. Bu nedenle çevreye dost doğal yolla bitkilerin gelişimini düzenleyecek yeni yollar aranmaktadır. Son zamanlarda zirai ilaç ve kimyasal gübreye alternatif gösterilen yöntem organik gübreleme olmuş bunun için en iyi yol ise mikrobiyal destekleme olarak öne sürülmüştür. Bu çalışmada son yıllarda kimyasal gübrelerin yol açtığı çevresel zararlardan dolayı alternatif olarak üretilen mikrobiyal gübrelerin *Eisenia foetida* türü toprak solucanlarının deri dokusu üzerine etkisinin histolojik açıdan değerlendirilmesi yapılmıştır. Tarımda şu anda kullanılmakta olan 3 farklı mikrobiyal gübre formülasyonu ile *Eisenia foetida* türü solucanlara 30 gün boyunca sıvı mikrobiyal gübre (BM Coton Plus, BM Megaflu, BM Rootpan) uygulaması yapıldı. Denemenin ardından *Eisenia foetida*'ların vücut kısımlarından belli parçalar alındı ve histolojik doku takibi uygulandı. Genel histolojik incelemeler için alınan kesitlere Hemotoksilen & Eosin boyamaları uygulandı. Kontrol grubuna ait preparatların histolojik incelemesinde derinin epidermis ve dermis olmak üzere tabakalanma gösterdiği saptandı. BM Coton Plus, BM Megaflu, BM Rootpan gruplarımızda da kontrol grubumuza benzer histolojik gözlemler yapıldı. Tarımda kulanılan pestisit adı altındaki kimyasalların yaygın ve dünya genelinde kullanımı toprak kirliliğine neden olmuştur ve bu durum gün geçtikçe artan bir endişe uyandırmaktadır. Pestisitlerin toprağa verildikten sonra nelere sebep olduğunun bilinmesi zorunlu hale gelmektedir. Kullanılan kimyasallar toprak organizmalarının sağlığını etkilemektedir. Toprak organizmaları, topraktaki besin içeriğinin düzenlemesine yardımcı olmaktadır. Toprak solucanları; toprağa verilen çöp, atık vs. gibi maddeleri besin olarak kullanarak organik maddeye dönüştürür (Vaithiyanathasamy vd., 2020). Sonuç olarak mikrobiyal yöntemler seçilmesinin tarımın sürdürülebilirliği ve toprak canlılarının yaşam döngülerinin devamını sağlamak açısından herhangi bir olumsuzluk oluşturmadığı histolojik açıdan tespit edildi.

Anahtar Kelimeler: Mikrobiyal gübre, *Eisenia foetida,* deri, histoloji

Sözel Bildiri

AEROBİK EGZERSİZ YAPAN KADINLARDA EGZERSİZ SIRASINDA ÜÇ FARKLI ZAMANDA DİZ PROPRİYOSEPSİYONU VE DENGENİN DEĞERLENDİRİLMESİ

[1]**Pelin VURAL**, [2]Rasmi MUAMMER, [3]Güzin KAYA AYTUTULDU

[1] İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Sağlık Bilimleri Enstitüsü Nörolojik Fizyoterapi ve Rehabilitasyon, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Yüksek Lisans Programı,İstanbul, Türkiye pelinvural7@gmail.com

[2] Yeditepe Üniversitesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, İstanbul, Türkiye, rasmymuammer@yahoo.com

[3] Yeditepe Üniversitesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, İstanbul, Türkiye, guzinkaya@gmail.com

Özet: Aerobik egzersiz, oksijen tüketiminin kademeli olarak arttığı, kardiyovasküler sistem parametrelerinin düzenli olarak arttığı, büyük kas gruplarına odaklanan dinamik bir aktivitedir. Aerobik egzersize fizyolojik yanıtllar sırasında vücut metabolizmasındaki değişim, nöromuskuler, solunum ve metabolik sistemlerin koordineli çalışması ile gerçekleşir. Aerobik egzersiz sırasında farklı zaman dilimlerinde oluşan denge ve propriyosepsiyon parametrelerindeki değişiklikler bu zaman dilimlerinde nöromuskuler sistem uyumunun büyük ölçüde sürdürülmesine bağlıdır. Çalışmamızın amacı aerobik egzersiz yapan kadınlarda egzersiz sırasında üç farklı zamanda diz propriyosepsiyonu ölçüm sonuçlarını, statik ve dinamik dengenin ölçüm sonuçlarını kıyaslamaktır. Çalışmaya B-fit Kadın Spor ve Yaşam Merkezi üyesi olan ve en az 6-8 haftadır egzersize düzenli olarak devam eden, yaş ortalamaları 31.09 ± 7.15 olan 33 kadın dahil edilmiştir. Diz propriyosepsiyon değerlendirmesinde Eklem Pozisyon Hissi, Baseline Digital Absolute +Axis Goniometer kullanılarak açılardan sapmalar kaydedilmiştir. Statik denge değerlendirmesinde Flamingo Testi, dinamik denge değerlendirmesinde ise Y Denge Testi kullanılmıştır. Değerlendirmeler egzersize başlamadan hemen önce, ısınma periyodundan hemen sonra ve egzersiz bitiminde olacak şekilde, üç farklı zamanda tekrarlanmıştır. Çalışmanın sonucunda, aerobik egzersizin üç farklı zaman diliminde değerlendirilen ölçümlerde, Flamingo testi sonuçlarına göre ısınma egzersizlerinden önce ve sonra sadece sağ bacak ölçümlerinde istatistiksel olarak farklılıklar gözlenirken aerobik egzersizden önce ve egzersiz bitiminde ise her iki bacak üzerindeki statik dengenin istatistiksel olarak anlamlı derecede farklılıklar olduğu görüldü ($p<0.05$). Y denge testi sonuçları için aerobik egzersiz öncesi, ısınma egzersizlerinden sonra ve aerobik egzersiz sonunda, her iki bacak üzerindeki ölçüm sonuçlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar gözlendi ($p<0.05$). Diz propriyosepsiyon ölçümlerinde ise yapılan ölçümlerde istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamadı ancak egzersiz bitiminden hemen sonra yapılan ölçümlerde açısal sapmalar daha fazla bulundu. Çalışmanın sonucunda aerobik egzersizin üç farklı zaman diliminde yapılan ölçümlerde statik ve dinamik denge sonuçları farklı bulunsa da diz propriyosepsiyonunda anlamlı farklılıklar gözlemlenmemiştir. Uzun süreli egzersizin takip sonuçlarına ve daha objektif ölçüm yöntemlerine ihtiyaç duyulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Aerobik egzersiz, Diz propriosepsiyonu, Denge

Sözel Bildiri

UZUN YOL ŞOFÖRLERİNDE DİYET VE FİZİKSEL AKTİVİTE GİRİŞİMLERİNİN ETKİLİLİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ: SİSTEMATİK DERLEME

Gözde Yıldız DAŞ GEÇİM[1], Hüsna KAYA KAÇAR[1], Kübra OKUYUCU[1]

[1]*Amasya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi*

Özet: Uzun yol şoförleri, öğün atlama, gereğinden fazla ve sağlıksız tüketilen atıştırmalıklar gibi düzensiz yeme alışkanlıklarına sahiptir. Ayrıca çalışma koşullarına bağlı olarak sedanter yaşam tarzı ve düzensiz uyku alışkanlıklarından dolayı obezite açısından yüksek risk grubundadırlar. Bu sistematik inceleme, uzun yol şoförlerine uygulanan diyet ve fiziksel aktivite ile ilişkili sağlığı geliştirme girişimlerinin etkinliğinin değerlendirildiği çalışmaları incelemek amacıyla yapılmıştır. İncelemede; şoför (driver), diyet (diet, nutrition) ve fiziksel aktivite (physical activity, exercise) anahtar kelimeleriyle son 10 yılda (2010-2020) yayınlanmış, yayın dili Türkçe ve İngilizce olan girişimsel çalışmalar, Web of Science, PubMed, Google Scholar ve Scopus veri tabanları üç farklı araştırmacı tarafından taranmıştır. Tarama sonucunda ilişkili olduğu belirlenen 26 makalenin özetleri incelenerek, çalışmaya dahil edilme kriterlerini karşılayan 6 makale seçilmiştir. Tüm çalışmalar incelendiğinde, katılımcıların tamamının erkek olduğu sonucuna varıldı (n=344). Çalışmaların tamamı diyet ve fiziksel aktiviteyi geliştirmeye yönelik çoklu girişim programlarını içermektedir. Bu programlar, sosyal pazarlama, motivasyonel görüşme, akıllı telefon uygulaması, eğitim ve danışmanlık yöntemleri içermektedir. Uygulanan girişimlerin süresi 4 hafta ile 12 ay arasında değişmektedir. Çalışmalar Amerika (n=2), Finlandiya (n=1), İrlanda (n=1), Güney Kore (n=1) ve Avustralya'da (n=1) yapılmıştır. Çalışmalarda uygulanan çoklu girişimlerin tamamının beslenme alışkanlıkları ve fiziksel aktiviteyi içeren sağlıklı yaşam biçimi davranışlarını geliştirmede etkili olduğu sonucuna varıldı. Ancak, çalışmaların büyük çoğunluğu altı ay ve daha kısa süreli girişimler içerdiğinden, obezite açısından yüksek riske sahip olan uzun yol şoförlerinde sağlıklı yaşam biçimi davranışlarının sürdürülebilmesi için daha uzun süreli girişimlerin uygulanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Diyet, Fiziksel aktivite, Uzun yol şoförleri

Sözel Bildiri

MEZENKİMAL KÖK HÜCRELERDEN ELDE EDİLEN EKSOZOMLARIN KLİNİKTE KULLANIM ALANLARI

Gizem KABASAKAL

Pamukkale Üniversitesi, Dahili/Temel/Cerrahi Tıp Bilimleri, gkabasakal@pau.edu.tr

Özet: Eksozomlar hücreler tarafından ortama salınan 30-200 nm çapında nanokeseciklerdir. Bu kesecikler, endozomal sistem içerisinde veya plazma zarında üretilir. İçerisinde proteinler, lipidler, mRNA'lar, miRNA'lar ve kodlanmayan RNA gibi spesifik molekülleri içerir. Eksozomların salgılanması hücrelerin birbirleriyle iletişim kurma yollarından biridir. Eksozomlar şimdiye kadar adipoz doku, göbek kordonu, plasenta ve kemik iliği gibi dokulardan izole edilen mezenkimal kök hücrelerden elde edilmiştir. Yapılan deneysel çalışmalarda böbrek, karaciğer, akciğer, kalp ve sinir dokusunda rejeneratif fonksiyonları gösterilmiştir. Eksozomların hücrelerden bağımsız tedavilerde mezenkimal kök hücrelerin yerine alternatif olarak kullanılabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Eksozomlar, Mezenkimal kök hücreleri

Sözel Bildiri

YETİŞKİNLERDE KARDİYOVASKÜLER RİSK FAKTÖRLERİ İLE VİSSERAL ADİPOZİTE İNDEKSİ VE LİPİD BİRİKİM ÜRÜNLERİ PUANLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ

Sümeyye GÜZEL[1], Alev KESER[2]

[1]*Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Ankara, Türkiye, sumeyyeguzel91@hotmail.com*

[2]*Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Ankara, Türkiye, akeser@ankara.edu.tr*

Özet: Sağlıklı yaşam tarzının benimsenmesi ve yüksek riskli bireylerin belirlenerek gerekli müdahalelerin yapılması kardiyovasküler hastalık/KVH insidansının azaltılmasında önemlidir. Bu araştırma, bireylerin KVH riskini öngörmeye yardımcı Sistematik Koroner Risk Değerlendirme/SCORE, Visseral Adipozite İndeksi/VAI ve Lipid Birikim Ürünleri/LAP puanları ile KVH risk faktörleri arasındaki ilişkiyi değerlendirmek amacıyla yaşlarının ortanca değeri 52.5(12.00) yıl olan 180 yetişkin (56 erkek,124 kadın) ile yapılmıştır. Bireylerin antropometrik ölçümleri (vücut ağırlığı, beden kütle indeksi/BKİ, vücut yağ yüzdesi/VYY, bel çevresi, bel/kalça ve bel/boy oranları), biyokimyasal parametreleri (açlık kan glukozu/AKG, toplam kolesterol/TK, LDL-K, HDL-K, trigliserit) ve kan basıncı düzeyleri değerlendirilmiştir. Kardiyovasküler risk SCORE puanı ile belirlenmiştir. Bireylerin BKİ, bel çevresi, trigliserit ve HDL-K düzeyleri ile VAI; bel çevresi ve trigliserit düzeyleri ile LAP puanları hesaplanmıştır. Cinsiyete göre BKİ, bel/kalça oranı, HDL-K düzeyi, SCORE puanı ve sigara sayısı arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlıdır($p<0.05$). Bireylerin SCORE puanları ile sigara sayısı, bel çevresi, bel/kalça oranı, LDL-K, trigliserit düzeyleri, diastolik kan basınçları ve LAP puanları pozitif yönlü; HDL-K düzeyleri negatif yönlü korelasyona sahiptir($p<0.05$). Bununla birlikte LAP düzeyine göre erkek bireylerin vücut ağırlığı, BKİ, VYY, bel çevresi, bel/kalça ve bel/boy oranları, TK, HDL-K, trigliserit ve VAI düzeyleri; kadın bireylerin yaş, sigara sayısı ve SCORE puanları dışında değerlendirilen antropometrik ve biyokimyasal parametreler; VAI düzeyine göre erkek bireylerin vücut ağırlığı, BKİ, VYY, bel çevresi, bel/boy oranı, HDL-K, trigliserit ve LAP düzeyleri; kadın bireylerin bel çevresi, bel/kalça ve bel/boy oranları, TK, LDL-K, HDL-K, trigliserit, sistolik kan basıncı, LAP ve SCORE düzeyleri istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermiştir($p<0.05$). Sonuç olarak LAP ve VAI'nın, KVH riskinin belirlenmesinde kullanılabilecek pratik araçlar olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kardiyovasküler hastalık riski, lipid birikim ürünleri, viseral adipozite indeksi

Sözel Bildiri

KRONİK BÖBREK HASTALIĞI OLAN YAŞLILARDA MALNUTRİSYON RİSKİNİN DEĞERLENDİRMESİ

Sümeyye GÜZEL[1], Alev KESER[2], Şebnem KARAKAN[3], Beyza ALGÜL DURAK[4]

[1]*Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Ankara, Türkiye, sumeyyeguzel91@hotmail.com*

[2]*Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Ankara, Türkiye, akeser@ankara.edu.tr*

[3]*Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Nefroloji Bilim Dalı, Ankara, Türkiye, sebnemkarakan@gmail.com*

[4]*Ankara Bilkent Şehir Hastanesi, Nefroloji Kliniği Ankara, Türkiye, beyzaalgul@gmail.com*

Özet: Malnutrisyon, kronik böbrek hastalığında (KBH) görülen önemli bir komplikasyon olmakla birlikte malnutrisyon şiddetinin yaşlı bireylerde daha yüksek olduğu bildirilmektedir. Kronik böbrek hastalığı olan yaşlı bireylerde malnutrisyon durumunun değerlendirilmesi amacıyla yapılan bu araştırma, yaşlarının ortanca değeri 69.0 (9.00) yıl ve glomeruler filtrasyon hızı düzeylerinin ortalama değeri 41.2±11.25 mL/dk/1.73 m^2 olan 65 yaş ve üzeri 57 yaşlı birey (28 erkek, 29 kadın) ile yürütülmüştür. Bireylerin antropometrik ve kan basıncı ölçümleri, biyokimyasal bulguları değerlendirilmiş olup malnutrisyon riski Subjektif Global Değerlendirme (SGD) ve Geriatrik Nutrisyonel Risk İndeksi (GNRI) araçları ile belirlenmiştir. Katılımcıların %78,9'u KBH'ın 3. evresinde olup KBH'a sahip olma sürelerinin ortanca değeri 3.0 (12.00) yıldır. Hastalığın en sık nedeni (%47.3) hipertansiyondur ve bireylerin %73.7'si hastalığa özel diyet yapmamaktadır. Subjektif Global Değerlendirme aracına göre katılımcıların %19.3'ünün orta düzeyde malnutrisyonu, Geriatrik Nutrisyonel Risk İndeksi'ne (GNRI) göre ise %3.5'inin orta, %5.3'ünün düşük malnutrisyon riski bulunmaktadır. Bireylerin vücut yağ yüzdesi (VYY), toplam protein, albumin, üre, kreatinin, toplam demir bağlama kapasitesi, potasyum ve kalsiyum düzeyleri ile GNRI puanları arasında anlamlı düzeyde ilişki saptanmıştır ($p<0.05$). Lineer regresyon sonucunda, GNRI puanını en fazla etkileyen parametrelerin serum kalsiyum (%40.2), toplam protein (%37.0) ve VYY (%25.7) olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Sonuç olarak, KBH'ı olan yaşlı bireyler arasında malnutrisyon görülme riski yüksek olup bu durumun önlenmesine yönelik girişimler hastalığın prognozu açısından önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Kronik böbrek hastalığı, malnutrisyon, yaşlı

Sözel Bildiri

ÜÇ BOYUTLU KÜLTÜR; SFEROİDLER ,ORGANOİDLER VE DESELÜLERİZASYON

Emine TURAL

Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Dahili/Temel/Cerrahi Tıp Bilimleri, eminetural@gmail.com

Özet: Hücre kültürü; hücre biyolojisi, doku mühendisliği gibi alanlarda kullanıldığı gibi, hastalık mekanizmaları ve ilaç etkisini anlayıp geliştirmek için de kullanılır. Hücre kültürü geleneksel iki ve yeni nesil üç boyutlu kültür şeklinde uygulanabilmektedir. Çok hücreli yapılanması, hücrelerin birbirleri ve ektrasellüler matriks (ECM) ile etkileşime girmesindeki rahat yapısından dolayı yeni nesil üç boyutlu (3D)hücre kültürlerinin in vivo ortamı iki boyutlu (2D) kültürlerden daha iyi taklit ettiği düşünülmektedir. Üç boyutlu yapıları ile sferoidler ve organoidler, doğal fizyolojik sistemlere daha yakındır ve kanser, kök hücre araştırmaları, solid organ çalışmaları, yeni ilaç denemeleri gibi daha pek çok araştırmada büyük öneme sahiptirler. Şimdiye kadar beyin, böbrek, pankreas, mide, karaciğer, akciğer, mesane gibi pek çok organın üç boyutlu (3D) kültürü yapılmış ve birçok biyomedikal uygulamada kullanım alanı bulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Hücre kültürü, Üç boyutlu kültür, Sferoidler ve organoidler

Sözel Bildiri

EGZERSİZ İLE KANSERDEN KORUNMAK MÜMKÜN MÜ?

Demet KAÇAROĞLU, Nilgün GÜRBÜZ

Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi Tıbbi Biyoloji Ana Bilim Dalı, ISPARTA

ngurbuz2000@yahoo.com/ +90-246-2113335

Özet: Egzersiz, planlı yapılandırılmış, istemli, fiziksel uygunluğun parametrelerini geliştirmeyi amaçlayan sürekli aktivitelerdir. Egzersizin kas kuvvetini, dayanıklılığını arttırma, kiloyu azaltma ve korumanın yanı sıra kardiyovasküler hastalık ve tromboz riskini azaltma, kan lipid ve glikoz düzeylerini düşürme, psikolojik durumu ve uyku kalitesini düzeltme, kemik mineral yoğunluğunu arttırma ve kronik ağrıyı azaltma gibi birçok olumlu etkileri vardır. Bu olumlu etkiler sonucunda egzersiz, organizmanın strese karşı uyum gelişmesine yardımcı olarak hem hastalıklardan korunmada hem de tedavi süreçlerinde destek sağlar. Son yıllarda kanserin insidansının artmasıyla birlikte hastalığın önlenmesinde ve tedavi sürecinde farmakolojik ajanların dışında yaşam kalitesini de düzeltebilen diyet ve egzersiz gibi konulara odaklanılmıştır. Çalışmamızda, egzersizin endokrin sistem üzerine etkileri ve enerji metabolizması hakkındaki bilgilerden yola çıkarak egzersizin hangi mekanizmalar üzerinden kanserin progresyonunu azaltabileceği yönünde literatürdeki raporlar irdelenmiştir. Literatür bilgileri ışığında egzersizin tipine, süresine ve kullandığı enerji metabolizmasına bağlı olarak tümörün transformasyonunu, anjiyogenez sürecini, proliferasyonunu, invazyon ve metastazını regüle ederek tümör progresyonunu etkilediği gösterilmiştir. Düzenli yapılan aerobik egzersiz kandaki insülin, IGF (insülin benzeri büyüme faktörü), östrojen ve testosteron düzeylerini azalttığı için başta meme ve prostat kanseri olmak üzere kolorektal, endometrium, akciğer, testis, over gibi birçok kanser türünün de insidansını azaltır. Anaerobik egzersiz kandaki laktat düzeyini arttırdığı için tercih edilmemelidir. Çünkü laktat hücre içerisinde hormon benzeri mitojenik etki yaparak anjiyogenezi, migrasyonu ve ROS oluşumunu indükler. Kanser hücreleri hali hazırda anaerobik solunum yaptığı için zaten yüksek seviyede olan laktik asitin artmaması için anaerobik egzersizden kaçınmak çok önemlidir. En doğru egzersiz seçimi fizyopatolojik değişimlerin moleküler yöntemler kullanılarak incelenmesiyle oluşturulacaktır. Buna göre de, hangi kanserde hangi egzersizin ne kadar süre ve yoğunlukta yapılması gerektiğinin planlanması daha sağlıklı olacaktır. Bu derlemenin egzersiz fizyolojisi, tıbbi ve moleküler onkoloji, onkolojik fizyoterapi ve tıbbi biyoloji alanlarında planlanacak multidisipliner çalışmalara yol göstereceğine inanmaktayız.

Anahtar Kelimeler: Kanser, Egzersiz, Moleküler onkoloji

Sözel Bildiri

THE EFFECT OF RISK FACTORS ON AEROBIC CAPACITY AND LUNG PARAMETERS IN YOUNG ADULTS LIVING IN AIR POLLUTION REGIONS

Ceyhun TOPCUOĞLU

Research Assistant, Bolu Abant İzzet Baysal University, Faculty of Health Sciences, Department of Physiotherapy and Rehabilitation, ceyhuntopcuoglu1@gmail.com

Abstract: Although there are many risk factors affecting aerobic capacity and lung parameters,smoking and air pollution are the main ones. Genetic factors,gender,race,problems in the growth and development of the lungs,nutrition and socioeconomic level are also effective factors on pulmonary functions. This study was conducted to demonstrate the effect of smoking and air pollution on pulmonary parameters and aerobic capacity in young adults. 30 individuals living in Ankara and Karabük, whose air quality is moderate and sensitive,were included in the study. Aerobic capacity was evaluated with Six Minute Walk Test(6MWT). Physical activity;with the International Physical Activity Questionnaire(IPAQ),lung ventilation;with a stethoscope,heart rate;with a heart rate monitör,blood pressure;with a sphygmomanometer,oxygen saturation;measured by portable pulse oximeter. Respiratory frequency counted by breathing in one minute,perception of dyspnea,fatigue and leg fatigue were evaluated with Modified Borg Scale(MBS). 15 smokers and 15 non-smokers were included the study;mean age is 22,13±1,65 years,body mass index is 24,38±3,11 kg/m². While 46.7% of smokers have sputum and 26.7% have cough;aerobic capacity of 13.3% and respiratory sounds decreased in 26.66%. While 20% of non-smoking individuals have sputum and 6.7% have cough;aerobic capacity of 6.7% and respiratory sound decreased in 6.66%. 9.4% of individuals were inactive(<600MET-min /week),15.6% minimally active(600-3000MET-min/week),75% were very active(>3000MET-min/week). Risk factors such as smoking and air pollution cause lung diseases and airflow restriction. Airflow restriction is generally progressive and is associated with an abnormal inflammatory response in the lungs to harmful particles and gases. In our study, there were differences in lung findings of smokers and non-smokers. Our study supports the literature on this subject. Although there were reduced aerobic capacity in both groups,the difference was not significant. Air pollution may be effective in the occurrence of lung findings in non-smokers. There is a need for studies where individuals in regions with and without air pollution are evaluated together.

Keywords: Aerobic Capacity, Physical Activity, Pulmonary Diseases, Risk Factors, COPD

Sözel Bildiri

ACİL YARDIM VE AFET YÖNETİMİ ÖĞRENCİLERİNİN LİSE ALANLARINA GÖRE AFET DURUMUNDA KULLANILABİME DURUMLARI

Nur Cansel YÜREK[1], Faruk DEMİRSOY[2]

[1]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi, cansel.yurek.1@gmail.com*

[2]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Altınyayla MTMYO*

farukdemirsoy@gmail.com

Özet: Afetler, insanları sosyal ve ekonomik olarak etkileyerek, normal yaşantıyı sekteye uğratarak, bölgedeki imkanların yetersiz kalmasına neden olmaktadır. Müdahale edecek personellerin dışarıdan gelmesi sürecin uzamasına ve maliyetli olmasına neden olmaktadır. Bu durumda afetin meydana geldiği yerde yerel kaynakların sağlıklı bir şekilde analiz edilmesi müdahale sürecinde pozitif yönde etki gösterecektir. Burdur'un Bucak ilçesinde yaşanabilecek afet sırasında Bucak Sağlık Yüksekokulu'ndaki Acil Yardım ve Afet Yönetimi bölümünde okuyan öğrencilerin liseden mezun oldukları alana göre afet durumunda yardım çalışmalarında katkıda bulunabilecekleri alanların belirlenmesi amaçlanmaktadır. Bucak Sağlık Yüksekokulu'ndaki Acil Yardım ve Afet Yönetimi bölümünü okuyan 232 öğrencinin lise diplomaları analiz edilmiştir. Devlet memuru olarak çalışan acil tıp teknisyeni çalışanı 7 kişi ve hemşirelik çalışanı 5 kişi araştırmanın dışında tutulmuştur. Bucak Sağlık Yüksekokulu'nda okuyan 232 öğrenci bulunmaktadır. Liseden mezun oldukları alanlar incelenmiştir. Kamuda çalışmayan 28 kişi acil tıp teknisyenliği alanından ve 43 kişi hemşirelik bölümünden mezun olduğu görülmüştür. Geriye kalan 137 öğrenci ise Anadolu, bilişim ,öğretmenlik gibi alanlardan mezun olduğu belirlenmiştir. Sonuç olarak Bucak'ta oluşabilecek bir afet durumunda dışarıdan gelecek olan acil tıp teknisyenleri ve hemşireler ilk yardım alanında kullanılabilmektedirler. Dışarıdan gelecek olan personelin barınma, uzaklık ve bölgeye uyum sağlayamaması gibi sorunları azaltacak ve müdahale aşamasının hızlı bir şekilde başlamasını sağlayacaktır. Ayrıca afet bölgesindeki personelin kullanılması afet alanındaki masrafların azalmasını sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Afet, Müdahale, İnsan Kaynakları Yönetimi

Poster Bildiri

AVUSTURALYA ORMAN YANGININ SÖNDÜRÜLEMEME SEBEPLERİ

Nur Cansel YÜREK[1], Faruk DEMİRSOY[2]

[1]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi, cansel.yurek.1@gmail.com*

[2]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Altınyayla MTMYO*
farukdemirsoy@gmail.com

Özet: Avusturalya 'da Eylül ayında başlayan orman yangınları dört ay boyunca kontrol altına alınamamıştır. Yangınların söndürülememesinin birçok sebebi vardır. Ülkede normalin üstünde sıcaklık ve kuraklık yaşanması yangının söndürülememesine neden olmaktadır. Ayrıca otların kurumuş olması ve nemin çok düşmesi de yangınların artmasına neden olmuştur. Çıkan yangınların yeni bir yangını doğurması kontrol altına alınmasını zorlaştırmıştır. Yangınların artmasına neden olan diğer faktör ise yangınların büyüyüp kendi iklimini oluşturmaktadır. Bu da yangınların kendi fırtınalarını çıkarmasına neden olmaktadır. Yangınların kontrol altına alınamamasına Hint Okyanusu'nda görülen çift kutuplu iklim olayı da etki etmektedir. Ülkenin başbakanı Scott Morrison küresel iklim krizini önemsememiştir ve kriz yönetiminde hatalar yaptığını kabul etmiştir. Dünyada oluşan iklim krizinin etkileri sonucu ortaya çıkmış olan Avusturalya yangınının etkilerini çok fazladır. Bu durumu halkımıza anlatarak iklim krizi sorunlarına dikkat çekmek amaçlanmıştır. Yerel ve ulusal haber kanallarından, Avusturalya Afet Enstitüsü (AIRD)'nden alınan veriler kullanılmıştır. Avustralya yangını sonucunda 33 kişi hayatını kaybetti ve milyonlarca hayvan telef oldu. Dünya Doğayı Koruma Vakfı (WWF) , yaptığı en son açıklamada (20/02/2020) 1.25 milyar hayvanın hayatını kaybettiğini tahmin ettiklerini belirtti. Reuters haber ajansının verilerine göre (14/01/2020)10,3 milyon hektar alan yok oldu, yaklaşık ikibin ev küle döndü. Adelaide tepelerindeki üzüm bağların üçte biri yok oldu. Victoria ve New South Walles eyaletlerinden çıkan dumanlar Yeni Zelanda'ya kadar ulaşarak hava kalitesini düşürdü. Victoria eyaletinde 67 bin kişi tahliye edildi. Bin kadar turist kıyıdan gemilerle alınarak tahliye edildi. Avusturalya sigorta kurumunun tahminine göre bu durumun zararı 700 milyon Avusturalya dolarını aştı. Maalesef yangınlarının ülke ekonomisine ve halkın yaşamına etkileri çok kötü durumdadır. Yangınlar tamamen söndürülemediği için mali tablo net değildir. Sonuç olarak küresel ısınmanın etkilerinin önemsenmemesi afetin büyümesine neden olmuştur. Ülkeler ve halk bu konuda daha fazla bilgilendirilmeli ve kalıcı önlemler alınmalıdır. Küresel ısınmanın etkilerine ve sonuçlarına farkındalık oluşturulmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Afet, Yangın, Avusturalya, Küresel Isınma

Poster Bildiri

AFET YÖNETİMİNE FELSEFİ BİR BAKIŞ

Derya ÖZLÜ[1], Faruk DEMİRSOY[2]

[1]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi deryaozlu81@gmail.com*
[2]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Altınyayla MTMYO farukdemirsoy@gmail.com*

Özet: Toplumların örgütlü bir şekilde hazırlıklı olmalarını gerektiren afet, bir yönetim düzenlemesine ihtiyaç duyar. Bu ihtiyaç ve ortak hedef doğrultusunda ortaya çıkan "Afet Yönetimi" kavramı, afet evrelerinde yapılması gereken uygulamaların koordine edilmesi, yönetilmesi olarak tanımlanabilir ve toplum için büyük öneme sahiptir. Her alanda olduğu gibi afet yönetimi de kendi alanıyla bağıntılı olarak felsefi bakış açısına sahiptir. Bu bağıntıya uygun davranışlar sergilemek; afet yönetiminin amacına ulaşmasında önemli bir yere sahiptir. Tabi ki afet yönetimi kavramını bilmek kadar onu kapsayan felsefeyi ve afet yönetimiyle ilişkili olan felsefi fikir akımlarını (Hümanizm, Dogmatizm, Faydacılık, ,Pozitivizm) tanımak, birbirleriyle ilişkisini anlamakta bir o kadar önem arz etmektedir. Bu çalışmada Afet Yönetiminin felsefeyle bağıntısını anlamak ve beraberinde getirdiği faydaları ortaya koymak amaçlanmıştır. Afet Yönetimi ve felsefe konulu bilimsel kaynaklar taranmış, iki bilim dalı arasındaki bağıntı tartışma yöntemiyle ortaya konulmuştur. Felsefe, doğal ve doğal olmayan her türlü varlık üzerine, düşünme, bilme, anlama eylemidir. Yani felsefe, bilgelik sevgisidir. Bu felsefi akımlardan birisi olan Hümanizm; insana değerli vermesi ve insanın daha kaliteli bir yaşam sürmesi fikriyle ortaya attığı insan, insancılık anlayışıyla afet yönetiminin temelini oluşturur. Dogmatizm; belli bir düşünce tarzını benimsemeyi ve şüphe etmeksizin belli bir düşünce sistemini, dedüktif düşünce anlayışını kabul etmeyi dile getirir. Afet Yönetimi de şüpheye asla yer vermeyen, değişmez bilgi ve uygulama içeriğiyle dogmatik yapılı bir bilimdir. Faydacılık kuramına göre; eğer bir iş acıdan çok mutluluk getiriyorsa, bu eylemi gerçekleştirmek ahlaki açıdan bir zorunluluktur. Bir eylemin doğru ya da yanlış olduğuna karar vermenin tek yolu o eylemin insana ne denli acı ya da zevk verdiğine bakmaktır. Faydacılık, geçmişe ait tecrübelerle, bir eylemin muhtemel sonuçları hakkında yeterli bilgiye sahip olunabileceğini iddia eder. Afet yönetimi de geçmişe ait tecrübelerle günümüzdeki uygulamalara yön verir ve en iyiye ulaşmayı hedefler. Pozitivizm ise, bilimin yalnızca doğrudan deney yoluyla bilinebilen, gözlenebilir büyüklüklerle ilgilenmesi gerektiğini ileri süren bir anlayıştır. Yani aklı esas alan pozitivizm, kendisi bir bilim dalı olan afet yönetiminin en temel akımıdır. Bir bilim dalı olan afet yönetimi açısından bilgiye, insan ve diğer canlı hayatlarına verdiği önem bakımından insanlık kavramının en temel ihtiyacı olan felsefenin önemi anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Afet Yönetimi, Hümanizm, Dogmatizm, Faydacılık, Pozitivizm

Sözel Bildiri

ELAZIĞ DEPREMİ VE MEDYA

Derya ÖZLÜ[1] Faruk DEMİRSOY[2]

[1]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi, deryaozlu81@gmail.com*
[2]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Altınyayla MTMYO, farukdemirsoy@gmail.com*

Özet: Afet nedir sorusuna en kapsamlı tanım: "Normal yaşamı ve toplumsal faaliyetleri kesintiye uğratan, toplumda fiziksel, sosyal, kültürel ve ekonomik kayıplara neden olan ve etkilenen topluluğun üstesinden gelemediği doğa veya insan kaynaklı bir olgudur," şeklindedir. Yani deprem, sel, yangın gibi durumların hepsini afet olarak nitelendirmemek gerekir. Bu olaylarla beraber kaynakların da yetersiz kalması gerekir. Afet olarak nitelendirilecek olaylardan biriside; 24 Ocak 2020 tarihinde saat 20.55'te meydana gelen Elazığ Depremidir. Elazığ'da meydana gelen deprem sonucunda yayınlanan ve çoğunluğu olumsuz içerikli olan haberler kamuoyunda afete hazırlık, afete yönelik önlem, afet esnasındaki korunma yöntemleri bakımından yanlış bilgilenmeye ve öncelik konusunda algıda yanılsamaya sebep olabilmektedir. İncelenen haber kaynaklarından elde edilen bilgiler doğrultusunda bu konuya dikkat çekmek amaçlanmıştır. Yerel ve ulusal haber kaynaklarından yayınlanan haberler doğrultusunda elde edilen bilgiler kullanılmıştır. Depremin ilk saatlerinden itibaren faaliyet gösteren haber kanallarının yapmış olduğu haberlerin içerik olarak çoğunluğunu yıkılan ve hasar gören binalar, yıkılan binalarda sürdürülen arama kurtarma faaliyetleri, deprem esnasında hatalı yöntemlerle kendini korumaya çalışan bireyler oluşturmaktadır. Bir afette öncelik her daim risk ve zarar azaltma olup daha sonrasında meydana gelen bir hasar var ise arama kurtarma faaliyetlerinin önem arz ettiği bir gerçektir. Yayınlanan bu haberler afet öncesinde alınması gereken önlemleri arka plana atmakta ve afetlerde önceliğin müdahale kısmında olduğu algısına sebep olmaktadır. Halk, çoğunluğunu arama kurtarma çalışmaları olarak gördüğü haberler doğrultusunda afet öncesi alınan önlemlerin değil afet sonrasındaki uygulamaların daha ehemmiyet içerdiği yanılgısına düşebilmekte ve bu durum doğrultusunda afet hakkında gerekli bilgilerin sadece arama kurtarma çalışanlarına özgü olduğu yanılgısıyla hareket ederek kendi alması gereken tedbirleri göz ardı edebilmektedir. Ayrıca deprem esnasında hatalı yöntemlerle kendini korumaya çalışan bireylerin ekranlarda yer almasının ardından depremlerden korunma yöntemleri konulu haberlere gereken önemin verilmemesi bilgi yanlışlığına sebep olabilmekte ve bilinçlendirilmeye çalışılan halk bilgi yanlışlığına düşebilmektedir. Afet durumlarında yayınlanan haberlerin kamuoyuna yararı olduğu bir gerçektir. Ancak haber kanallarında ki afet konusunda gösterilen olumsuz içerikli haberler yanlış bilgilendirme sonucunda algıda yanılsamalara ve bilgi yanlışlığına sebep olabilmekte ve daha büyük sorunlara yol açabilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Elazığ Depremi, Haber Kanalları, Algıda Yanılsama

Sözel Bildiri

GENÇLERDEKİ İNTERNET BAĞIMLILIĞININ FİZİKSEL AKTİVİTEYE, UYKU KALİTESİNE VE BİLİŞSEL DURUMA ETKİSİ

Sabriye ERCAN[1], Hüseyin Tolga ACAR[2], Esma ARSLAN[3], Ayhan CANBULUT[4], Ahsen OĞUL[5], Cem ÇETİN[6]

[1] *Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi, Spor Hekimliği Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye, sabriyeercan@gmail.com*
[2] *Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi, Spor Hekimliği Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye, tolgacar_32@hotmail.com*
[3] *Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi, Spor Hekimliği Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye, esmaarslan.sdu@gmail.com*
[4] *Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi, Spor Hekimliği Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye, ayhancanbulut7@gmail.com*
[5] *Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi, Spor Hekimliği Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye, ahsenogul91@gmail.com*
[6] *Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi, Spor Hekimliği Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye, sporhekimi@gmail.com*

Özet: Keşfedildiği ilk zamanlarda bilgi arayışını, kişiler arası iletişimi ve ticari işlemleri kolaylaştırma amacı için tasarlanmış olsa da internet teknolojisi, günümüzde birçok kullanıcının hayatlarının merkezindedir ve karşısında direnmenin zor olduğu bir ortam haline gelmiştir. Günümüzde internet bağımlılığı önemli bir sorun olarak karşımıza çıkmakta ve çeşitli sağlık sorunlarını da beraberinde getirmektedir. Bu çalışmada, gençlerde internet bağımlılığının vücut kütle indeksine, fiziksel aktiviteye, uyku kalitesine ve bilişsel duruma etkisini incelemek amaçlanmıştır. Çalışmaya üniversitemizde eğitim-öğretim gören 1007 öğrenci dahil edilmiştir. Katılımcılardan tarafımızca hazırlanan anketlerin cevaplanması istenmiştir. Hazırlanan anketlerle katılımcıların; yaş, cinsiyet, boy, kilo, eğitim düzeyi gibi demografik verileri alınmış ve ardından katılımcılara Uluslararası Fiziksel Aktivite Anketi (Kısa Form), İnternet Bağımlılık Testi, Epworth Uykululuk Ölçeği, Pittsburgh Uyku Kalitesi Ölçeği ve Bilişsel Durum Ölçeği gibi ölçekler yüz yüze anket doldurma tekniği ile uygulanmıştır. Öğrenciler, İnternet Bağımlılık Testi'nden aldıkları puana göre 'ortalama kullanıcı' (Grup $_{normal}$: 20-49 puan) ve 'problemli kullanıcı' (Grup $_{problemli}$: 50-100 puan) olarak iki gruba ayrılmıştır. Öğrencilerin %82,6 (n=832)'sı İnternet Bağımlılık Testi'nden 50 puanın altında alarak 'ortalama kullanıcı' olarak tanımlanırken %17,4 (n=175)'ü 50 puan ve üstünden puan alarak 'problemli kullanıcı' olarak tanımlanmıştır. Çalışmamızın sonuçlarına göre problemli kullanıcı grubundaki katılımcılar daha yüksek vücut kitle indeksi değerlerine sahiptir (p=0.0001). İnternet Bağımlılık Testi'nden alınan puan arttıkça sigara ve alkol kullanımı oranı da artmaktadır (p=0.0001, p=0.003). Ayrıca uyku kalitesinin düşüklüğü, Bilişsel Durum Ölçeğindeki toplam ve alt boyut puanları ile problemli internet kullanımı arasında pozitif yönlü düşük düzeyde ilişkisi tespit edilmiştir [Epworth Uykululuk Ölçeği puanı (p=0.0001, r=0.3), Pittsburgh Uyku Kalitesi İndeksi puanı (p=0.0001, r=0.2), Bilişsel Durum Ölçeği'nin toplam ve alt boyut puanları (p=0.0001, r=0.3)]. Elde edilen veriler neticesinde internet bağımlılığı, vücut kitle indeksini etkileyerek dolayısıyla obeziteye, düşük uyku kalitesine ve günlük hayatta karşılaşılabilecek dikkat ve hafıza sorunları gibi bilişsel bozukluklara neden olmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İnternet, Bağımlılık, Fiziksel Aktivite, Uyku, Bilişsel Durum

Poster Bildiri

PARKİNSON TEDAVİSİNDE KULLANILAN LEVODOPA VE BENSERAZİD ETKEN MADDELERİNİN YAPAY SİNİR AĞLARI KEMOMETRİK YÖNTEMİ İLE TAYİNİ

Damla Ezgi BARİKAN ve A. Hakan AKTAŞ

[1]Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Kimya Bölümü, Analitik Kimya Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye

Özet: İlaçlar, belirtilen doz aşamasında vücuda alındıklarında canlı bünyesinde olumlu etki gösterirken aşırı dozda alınması durumunda ise tehlikeli boyutlarda zararlar veren kimyasal maddelerdir. İlaç etken maddeleri genellikle, toksik, doğada kendiliğinden yok olmayan yapıdadır. İlaç örneklerdeki etken maddelerin tayini konusundaki çalışmalar artan bir ilgi görmektedir. Son yıllarda, bu etken maddeleri gerçekleştirilen izleme ve tayin çalışmalarının kapsamı giderek artmaktadır[1]. Yapılan bu çalışmada levodopa, benserazid çeşitli karışımları hazırlanmış, ilaç içindeki matriks etkisi oluşturulmuş[2] ve en iyi optimum şartlar belirlendikten sonra bu etken maddelerin ilaç numunelerindeki tayininde kullanılmıştır. Spektrofotometrik metotta, levodopa, benserazid in 0,1M HCl çözücü ortamında 100 mg L^{-1} çözeltileri hazırlanmış, daha sonra bu çözeltilerden belirli ppm ler arasında değişen karışımlar hazırlanmıştır. Çözücüden oluşan köre karşı absorbansları 0,1 nm aralıklarla okunmuştur. Karışımdan sonra tablet (ilaç) numunesi hazırlanmış ve absorbans değerleri kaydedilerek elde edilen değerlere yapay sinir ağları yöntemi uygulanmıştır. Uygulanan yöntemden elde edilen RMS (Root mean square) değerleri tablo 1'de verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Parkinson, Levodopa, Yapay sinir ağları

Sözel Bildiri

THE EFFECT OF SMARTPHONE ADDICTION LEVEL ON THE NECK PAIN AND SLEEP QUALITY

Ceyhun TOPCUOĞLU

Research Assistant, Bolu Abant Izzet Baysal University, Faculty of Health Sciences, Department of Physiotherapy and Rehabilitation, ceyhuntopcuoglu1@gmail.com

Abstract: Today,with the development of technology,smart phones have become indispensable in our daily life.The use of a smartphone negatively affects the quality of life by causing a number of musculoskeletal problems such as postural disorders,proprioceptive disorders,biomechanical and postural changes,especially pain. This study was conducted to evaluate the effect of smartphone addiction level on neck pain and sleep quality. Participants who regularly use smartphones and have no history of thoracic/cervical injury/surgery were included in the study.Smartphone addiction level was evaluated with 'Smartphone Addiction Scale(SAS)'.'Neck Pain and Disability Score(NPAD)' was used to evaluate the severity of neck pain Sleep quality was evaluated with 'Pittsburgh Sleep Quality Index(PSQI)'. 45 individuals with an average age of 21.62±2.7 years,body mass index 22.37±3.09,were included in the evaluation.According to SAS;31.1% were in the risky group,while 68.9% were not in the risky group.According to NPAD in individuals in the risky group;there is no disability in 7.1%,mild disability in 21.4%,moderate disability in 14.3%,severe disability in 21.4%,total disability in 35.7%; according to PSQI;28.6% of them have good sleep and 71.4% of them have bad sleep quality.According to NPAD in individuals who are not in the risky group;there is no disability in 29%,mild disability in 25.8%,moderate disability in 19.4%,severe disability in 12.9%,total disability in 12.9%;according to PSQI;58.1% have good sleep,41.9% have bad sleep quality. There are some contradictions in the literature about whether smartphone use causes neck pain.Some studies indicate that neck pain increases with the increase in phone use time;while some studies show that there is no significant relationship between smartphone addiction and pain level.In our study, a significant relationship was found between SAS and NPAD($p<0.05$).Although it is thought that using smartphone decreases the quality of sleep,no significant relationship was found($p>0.05$).Studies using objective materials in which the dominant side and the non-dominant side are evaluated separately are needed.

Keywords: Neck pain, Smartphone addiction, Sleep quality, Posture, Quality of life

Sözel Bildiri

AĞIZ VE DİŞ SAĞLIĞI BOZUKLUKLARININ KÜRESEL HASTALIK YÜKÜ: SOSYO-DEMOGRAFİK İNDEKSE GÖRE KARŞILAŞTIRMALI BAKIŞ

Lütfiye TEKPINAR, Vahit YİĞİT

Süleyman Demirel Üniversitesi, İİBF, Sağlık Yönetimi Bölümü, ltfyetkpnr@gmail.com

Süleyman Demirel Üniversitesi, İİBF, Sağlık Yönetimi Bölümü, yigitv@hotmail.com

Özet: Ağız ve diş sağlığı bozuklukları ve diş kayıpları genç yaşlardan başlayıp ileri yaşlara kadar bireylerin yaşam kalitesini etkileyebilen durumlardır. Bu etki QALY (Quality-Adjusted Life Year) ve DALY (Disability-Adjusted Life Year) hesaplamalarıyla ortaya konabilmektedir. DALY hastalık ve ölüm oranından kaynaklı olan hastalık yükünü ölçmektedir. Bir DALY, hastalık veya kaza nedenlerinden dolayı kaybedilen bir "sağlıklı yaşam yılı" olarak tanımlanmaktadır. DALY, bir popülasyondaki erken ölüm nedeniyle kaybedilen potansiyel yaşamın (YLL-Years Life Lost) ve tam sağlıklı geçirememe nedeniyle kaybedilen üretken yaşam yıllarının (YLD-Years Lived with Disability) toplamı ile hesaplanmaktadır. Bu araştırma ağız ve diş sağlığı bozukluklarının hastalık yükü incelenerek, Türkiye'de diş eksikliklerinin DALY'sinin diğer ülkelerle kıyaslanması amaçlanmaktadır. IHME (The Institute for Health Metrics and Evaluation) uluslararası sağlık verilerini sunan geniş bir platformdur. Veriler IHME den 1990-2017 yılları arası, lokasyon: küresel, yüksek-orta-düşük SDI'ya (Socio-Demographic Index) sahip ülkeler ve Türkiye, neden olarak: oral bozukluklar, diş ağrısı ve diş eksiklikleri, periodontal hastalıklar, kalıcı ve geçici diş çürükleri seçilerek işlenmiş veriler indirilmiş, incelenerek yorumlaması yapılmıştır. Türkiye ve diğer ülkelerin ağız ve diş sağlığı bozukluklarının hastalık yükünün 2017 yılı karşılaştırılmasına bakıldığında, en fazla olduğu (100.000'de 321,35) ülkeler yüksek SDI'ya sahip ülkeler olduğu saptanmıştır. 2017 yılı için küresel boyutta bakıldığında 100.000 kişide 239,57 kişi, orta SDI'ya sahip ülkelerde 255,2 kişi, düşük SDI'ya sahip ülkelerde 149,98 kişidir. Türkiye'de 1990 yılında 100.000 kişiden 248,51 ve 2017 yılında ise 321,13 kişi ağız ve diş sağlığı ile ilgili hastalık yüküne sahiptir. Diş ağrısı ve diş eksikliğine bağlı hastalık yükü ise 1990 yılında 100.000 kişiden 126,32, 2017 yılında 183,51 kişi olarak saptanmıştır. Türkiye ağız ve diş sağlığı ile ilgili dünyadaki en fazla hastalık yüküne sahip ülkelerden biridir ve en fazla hastalık yüküne ise diş eksikliğinin neden olduğu görülmektedir. Bu konuda daha fazla araştırma yapılarak, daha detaylı veriler ortaya konulmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Ağız ve diş sağlığı, Diş eksikliği, DALY, Hastalık yükü

Sözel Bildiri

BİR OLGU SUNUMU: AVÜLSİYE OLMUŞ SEMPTOMATİK TİP III BİPARTİT PATELLANIN ARTROSKOPİK REZEKSİYONU

Recep DİNÇER

Süleyman Demirel Üniversitesi, Dahili/Temel/Cerrahi Tıp Bilimleri, recebed@gmail.com

Özet: Bipartit patella genellikle asemptomatik olmasına rağmen, tekrarlayan travmalar sonrası semptomatik hale gelebilir. Avülsiye olmuş ve ağrılı bipartit patella tedavisinde istirahat ve fizyoterapiyi de içeren konservatif tedaviler uygulanabilir fakat sonuçsuz durumlarda cerrahi tedavi gerekir. Cerrahi tedavi açık ya da artroskopik olarak ağrılı fragmanın eksizyonu, lateral retinakulumun gevşetilmesinden oluşur. Burada 19 yaşındaki Tip III avülsiye olmuş bipartit patellasına artroskopik rezeksiyon uyguladığımız erkek hastayı sunduk. Bu olgunun tedavisini artroskopik yaparak açık cerrahiye bağlı sorunları minimalize etmiş olduk.

Anahtar Kelimeler: Biparit patella, Avulsiye, Artroskopik rezeksiyon

Sözel Bildiri

ÖLÜM, BEYİN ÖLÜMÜ VE ORGAN BAĞIŞININ ULUSAL VERİLER BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ

Ayhan ULUDAĞ[1]

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, Sağlık Politikaları Anabilim Dalı, ayhanuludag@erbakan.edu.tr

Özet: Yaşamın nerede başladığı ve nerede bittiği önemli bir biyoetik etik tartışma konusudur. Toplumsal bakış açısının değişimi, teknolojik gelişmeler, bireyin yükselmesi, özgürlük sınırlarının genişlemesi, inançlar ve sağlık ekonomisi gibi birçok konu, yaşamın nerde bittiği konusunda farklı görüşleri ortaya çıkarmıştır. Kişinin ölüm anının tespiti, bazı bilimsel kriterler ışığında kanıta dayalı olarak belirlense de tartışmaları sona erdirememiştir. Beyin ölümü tanımı ve buna bağlı olarak gelişen organ bağışı konuları neredeyse yarım asırdır gündemde olan önemli bir tartışmadır. Bu çalışmada, Türkiye'de kadavradan organ bağışı konusunu farklı boyutları ile incelemek ve organ bağışın azlığının nedenlerine dair saptamalarda bulunmak amaçlanmıştır. Türkiye'de son 10 yıla ait ölüm, beyin ölümü ve organ bağışı verileri toplanmış, analiz edilmiş ve yorumlanmıştır. TÜİK verilerine göre Türkiye'de son on yılda 4.007.773 ölüm meydana gelmiştir. Sağlık Bakanlığı verilerine göre ise bu dönemde 16.818 beyin ölümü tespiti yapılmıştır. Bunlardan sadece 4460'nın ailesi organ nakil izni vermiştir. Ortalama izin verme oranı, yüzde 26.5 şeklinde gerçekleşmiştir. 2019 yılı verileri incelendiğinde, 22905 böbrek nakli bekleyen hasta varken, aynı yıl içinde 3862'si kadavradan 3006'sı ise canlıdan olmak üzere toplam 6868 naklin gerçekleştirildiği görülmektedir. Gerçekleştirilen nakillere rağmen, ciddi sayıda böbrek nakli bekleyen hastaların varlığı ortadadır. Türkiye, Doku ve Organ Bağışı ile ilgili kanun başta olmak üzere konu ile ilgili önemli düzenlemeler bulunmaktadır. Kanunda beyin ölümü yerine "tıbbi ölüm" tanımı geçmektedir. Yönetmelikte ise beyin ölümü ibaresi kullanılmakta olup Ek 1 düzenlemesi ile klinik olarak nasıl beyin ölümü tanısının konulacağı belirtilmektedir. Organ bağışının azlığı kadar beyin ölümü tespitinin azlığı da önemli bir sorundur. Tespit edilen beyin ölümü vakalarının tamamının yakınları nakil izni verse bile böbrek nakli bekleyenlerin yarısını karşılayamayacak durumdadır. Bu yüzden konu hakkında farkındalığın arttırılması için beyin ölümü, gerçek ölüm, derin koma, bitkisel hayat gibi kavramlar halka anlaşılır biçimde anlatılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Ölüm, beyin ölümü, organ bağışı

Sözlü Bildiri

ISPARTA İLİ ULUBORLU İLÇESİ 15-49 YAŞ KADINLARDA PREMENSTRÜEL SENDROM PREVALANSI, İLİŞKİLİ FAKTÖRLER VE YAŞAM KALİTESİNE ETKİSİ

Ayşe ÇELİK[1], Ersin USKUN[2]

[1]*Eğirdir İlçe Sağlık Müdürlüğü, Uzm.Dr., Isparta, draysmn@hotmail.com*

[2]*Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Prof.Dr., Isparta, ersinuskun@gmail.com*

Özet: Premenstrüel Sendrom (PMS); genç ve orta yaş kadınlarda, fiziksel ve davranışsal semptomlarla karakterize, menstrüel siklusun luteal fazında görülen ve her siklus tekrarlayan, menstrüasyonun başlangıcında veya birkaç gün içinde sonlanan, kadın hayatını önemli derecede etkileyen bir durumdur. Bu çalışmanın amacı Isparta ili Uluborlu ilçe merkezinde yaşayan 15-49 yaş kadınlarda PMS prevalansını, ilişkili faktörleri ve yaşam kalitesine etkisini saptamaktır. Analitik kesitsel tipteki bu çalışma Temmuz 2014-Kasım 2015 tarihleri arasında gerçekleştirildi. Araştırma evrenini 2014 yılında Uluborlu ilçe merkezinde yaşayan 15-49 yaş arası 1490 kadın oluşturmuştur. Örnek büyüklüğü StatCalc hesaplama programıyla 338 hesaplandı. Araştırmanın bağımlı değişkenleri PMS varlığı ve yaşam kalitesi, bağımsız değişkenleri sosyodemografik ve üreme sağlığı ile ilgili özelliklerdi. PMS için Gençdoğan tarafından geliştirilen PMS ölçeği (PMSÖ), yaşam kalitesi için Dünya Sağlık Örgütü Yaşam Kalitesi Ölçeği Kısa Formu Türkçe versiyonu (WHOQOL-BREF-TR) kullanıldı. Yüz yüze görüşme yöntemiyle toplanan veri SPSS 15.0 (Statistical Package for the Social Sciences,) programı ile analiz edildi. İstatistiksel anlamlılık için sınır değer $p<0,05$ kabul edildi. Bu çalışmada PMS prevalansı %47,3 bulunmuştur. PMS görülme düzeyi; sağlık algısı kötü olanlarda, kronik hastalığı olanlarda, kola ve kahve tüketimi fazla olanlarda, adet başlamadan önce kendini kötü hissedenlerde, annesinde PMS tanısı ya da semptomları olan kadınlarda daha yüksek, düzenli egzersiz yapanlarda ise daha düşük bulunmuştur. PMS ile yaşam kalitesi arasındaki ilişki değerlendirildiğinde PMS'si olan kadınların WHOQOL BREF TR alt alanlarından fiziksel, psikolojik, sosyal ve çevre alanı puan ortalamalarının daha düşük olduğu tespit edildi (sırasıyla $p<0,001$, $p<0,001$, $p<0,001$, $p=0,002$). Isparta Uluborlu'da yaşayan 15-49 yaş kadınlarda PMS prevalansı yüksektir ve yaşam kalitesini olumsuz etkilemektedir. PMS'nin negatif etkilerini azaltmak, yaşam kalitesini artırmak için sağlık eğitimleri verilmesi ve PMS farkındalığının artırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimler: Premenstrüel Sendrom, Prevalans, Yaşam Kalitesi

Sözel Bildiri

BİR ÜNİVERSİTENİN BİRİNCİ ÖĞRETİM LİSANS ÖĞRENCİLERİNDE İNTERNET BAĞIMLILIĞI VE İLİŞKİLİ FAKTÖRLER

Serdar YILDIRIM[1], Ahmet Nesimi KİŞİOĞLU[2]

[1]*Isparta İl Sağlık Müdürlüğü Merkez Toplum Sağlığı Merkezi, Uzm.Dr., Isparta, dr.serdaryildirim@hotmail.com*
[2]*Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Prof.Dr., Isparta, ahmetkisioglu@sdu.edu.tr*

Özet: İnternet bağımlılığı en genel ifade ile interneti aşırı kullanma isteğinin önlenememesi; internet dışında geçirilen zamanın öneminin kalmaması; internete ulaşılamadığında aşırı derecede sinirli ve saldırgan olunması; bireyin iş, sosyal ve aile hayatının olumsuz etkilenmesi olarak tanımlanabilir. İnternetin aşırı kullanımına bağlı olarak bireyler arası iletişimde bozulmalar, sosyal ortamlardan çekilme, olumsuz etkilenen evlilikler, akademik başarının düşmesi, yorgunluk ve uykusuzluk gibi problemler ortaya çıkabilmektedir. İnternet bağımlılığı özellikle üniversite öğrencilerde yeni ve ciddi bir sağlık problemi haline gelmiştir. Bu yaş grubunda yer alan gençler, daha uzun süre sosyal ağlarda vakit geçirmeleri ve online oyun oynamaları nedeniyle internet bağımlılığı açısından riskli grupta yer almaktadır. Bu araştırmanın amacı; Süleyman Demirel Üniversitesi birinci öğretim lisans öğrencilerinde internet bağımlılığı sıklığını belirlemek, çeşitli etkenlerin internet bağımlılığı sıklığı üzerine olan etkisini tespit etmek ve buradan hareketle internet bağımlılığı konusunda farkındalık düzeyini artırmaktır. Kesitsel analitik tipteki bu çalışmanın evrenini; Süleyman Demirel Üniversitesi'nde öğrenim gören birinci öğretim lisans öğrencileri oluşturmaktadır (N=20.813). Tabakalı, küme ve basit rastgele örnekleme yöntemi kullanılarak 927 öğrenciye ulaşılması hedeflenmiştir. Ancak devamsızlık, araştırmaya katılmayı kabul etmeme gibi nedenlerden dolayı 761 öğrenciye ulaşılmıştır (Ulaşma düzeyi: %82,1). Veri toplama işlemi; tanımlayıcı bilgi formu, "İnternet Bağımlılık Ölçeği" ve "İletişim Becerileri Ölçeği" olmak üzere 3 bölümden oluşan anket gözlem altında uygulanarak gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada internet bağımlılığı sıklığı %16,2 olarak belirlenmiştir. Çok değişkenli analizlerde erkek olmanın, genellikle internete bilgisayar aracılığı ile girmenin, günlük internet kullanım süresinin 4 saat ve üstünde olmasının, internet bağımlısı olduğunu düşünmesinin, internet kullanımı nedeniyle günlük işlerini aksatmasının, ebeveynlerinin internet kullanımına kısıtlama getirmesinin, kötü düzeyde sağlık algısına sahip olmasının internet bağımlılığı açısından risk faktörleri olabileceği belirlenmiştir. İnternet bağımlılığı olan bireylere bağımlılıkla baş etme konusunda profesyonel destek verilmelidir. Aile içi ilişkiler geliştirilmeli, aile bireylerinin birlikte daha fazla vakit geçirmeleri sağlanmalıdır. Bireyin ailesinden sosyal destek görmesi durumunda, sorunlarını internette sohbet odalarında tanımadığı insanlarla paylaşmak yerine aile bireyleriyle paylaşacaktır.

Anahtar Kelimeler: İnternet Bağımlılığı, Üniversite Öğrencileri, Sıklık, Sosyal Ağ

Sözel Bildiri

ANTALYA'DA LÖSEMİ, LENFOMA VE PRİMER SANTRAL SİNİR SİSTEMİ TÜMÖRÜ TANISI ALAN ÇOCUKLARIN YAŞADIKLARI KONUTLARDAKİ ELEKTROMANYETİK ALAN DÜZEYİ İLE BU KANSERLERİN İLİŞKİSİ

Özaydın BOYLUBAY[1], Mehtap TÜRKAY[2], Şerife Mehtap BOYLUBAY[3], Şükrü ÖZEN[4]

[1]Isparta İl Sağlık Müdürlüğü Merkez Toplum Sağlığı Merkezi, Uzm.Dr., Isparta, boylubay@gmail.com
[2]Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Doç.Dr., Antalya, mehtapturkay@gmail.com
[3]Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Arş.Gör.Dr., Isparta, serifemehtap@gmail.com
[4]Akdeniz Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Elektrik-Elektronik Mühendisliği Bölümü Elektromanyetik Alanlar ve Mik.Tek. Anabilim Dalı, Prof.Dr., Antalya, sukruozen07@gmail.com

Özet: Çocukluk çağı kanserinin etiyolojik faktörleri hakkında oldukça az şey bilinmektedir. Bu kanserlerle ilgili birçok çevresel ve biyolojik risk faktörü tanımlanmıştır. Üzerinde durulan çocukluk çağı kanseri ile ilgili çevresel faktörlerden biri de elektromanyetik alandır. Bu araştırmada, 18 yaş ve altında lösemi, lenfoma ve primer santral sinir sistemi tümörü(SSS) tanısı alan çocukların yaşadıkları konutlardaki EMA(Elektromanyetik Alan) düzeyi ile bu kanserler arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Olgu kontrol tipindeki bu araştırmada olgu grubu (72 çocuk); son 3 yıl içerisinde Akdeniz Üniversitesi ve Antalya Medikal Park Hastanesi'nde lösemi, lenfoma ve primer SSS tümörü tanısı alan, Antalya ili Merkez ilçelerinde oturan, 18 yaş ve altı çocuklar olarak belirlenmiştir. Kontrol grubu (144 çocuk) ise; her bir olgu için yaş ve cinsiyet bakımından olgu ile eşleşen iki kontrol basit rasgele yöntemle seçilmiştir. Olgu ve kontrol grubunun tamamına ulaşılmış, bu kanserlerle ilişkili olası risk faktörlerini sorgulayan anket uygulanmış, evlerinde Radyo Frekans (3 kHz-300 GHz) ile Çok Düşük Frekanslı (Extremely Low Frequency;ELF) EMA ölçümleri yapılmıştır. Yapılan lojistik regresyon analizine göre kanser olma olasılığının, anne eğitimi ilkokul ve altında olan çocuklarda 4,30 kat, gebelikte sigara içen ve/veya sigara dumanına maruz kalan annelerin çocuklarında 3,75 kat, gebelikte vitamin ve/veya demir almayan annelerin çocuklarında 5,11 kat, ailesinde kanser öyküsü olan çocuklarda 5,85 kat arttığı saptanmıştır. Lösemi olma olasılığının, geliri giderinden az olan ailelerin çocuklarında 2,59 kat, gebelikte vitamin ve/veya demir almayan annelerin çocuklarında 4,86 kat, ailesinde kanser öyküsü olan çocuklarda 8,75 kat arttığı saptanmıştır. Lenfoma ile kontrol grubu arasında EMA değerlerine göre anlamlı fark saptanamamıştır. SSS tümörü olma olasılığı, ELF-EMA düzeyi 0,1µT ve üzerinde olanlarda, 0,1µT altında olanlara göre 19 kat daha yüksek saptanmıştır. Bu çalışma SSS tümörleriyle ELF bandından kaynaklanan EMA düzeyleri arasındaki ilişkiyi göstermiştir. Çocukların doğdukları ve büyüdükleri evlerin ölçümünün yapılamaması nedeniyle aynı ilişki lösemi ve lenfomayla gösterilememiştir. Bu konuda benzer çalışmalardan yapılacak meta analizler önemli katkılar sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Çocukluk Çağı Kanserleri, Elektromanyetik Alanlar, Lenfoma, Lösemi, Santral Sinir Sistemi Tümörü.

Sözel Bildiri

ÖĞRENCİ HEMŞİRELERİN MESLEKİ İLGİLERİNİN YANAL DÜŞÜNMEYE ETKİSİ

Esin ÇETİNKAYA USLUSOY, Müberra ÖNGÖR[1]

Süleyman Demirel Üniversitesi, Hemşirelik, muberra_ongor@outlook.com

Özet: Hemşirelik eleştirel ve yaratıcı düşünmeyi gerektiren bir meslektir. Bu becerileri gerçekleştirmek için mesleğe olan ilginin yeterli düzeyde olması gereklidir. Bu araştırma Hemşirelik Bölümü öğrencilerinin mesleki ilgilerinin yanal düşünmeye etkisini belirlemek amacıyla tanımlayıcı olarak planlanmıştır. Araştırmanın evrenini bölümdeki tüm hemşirelik öğrencileri, örneklemini ise araştırmaya katılmayı kabul eden 385 öğrenci oluşturmuştur. Veri toplamada sosyo-demografik özellikler anketi, Mesleki İlgi Ölçeği (MİÖ) ve Yanal Düşünme Ölçeği (YADE) kullanılmıştır. Veriler, frekans, ortalama, t testi, ANOVA, Mann Whitney U, Kruskall Wallis testleri ile korelasyon testleri kullanılarak analiz edilmiştir. Öğrencilerin %53'ü 17-20 yaş aralığında, %77,9'u kadın ve %52,5'i düşük gelire sahiptir. Analiz sonucunda öğrencilerin YADE toplam puan ortalaması 32,48±6,58, MİÖ toplam puan ortalaması ise 162,55±24,82 olarak belirlenmiştir. Çalışmada yaşı 21 ve daha fazla olan öğrenciler, erkek öğrenciler, büyük şehirde yaşayan öğrenciler ile klinik uygulamada kendini yeterli gören öğrencilerin YADE puan ortalamaları anlamlı derecede daha yüksek saptanmıştır. Mesleki İlgi Ölçeği puan ortalamalarında ise, yaşı 21 ve daha fazla olan öğrencilerin daha küçük yaş grubuna göre, 4. Sınıfta okuyan öğrencilerin 1. Sınıftakilere göre, ilçede yaşayan öğrencilerin küçük şehirde yaşayan öğrencilere göre ve apartta kalan öğrencilerin evde ailesi ile birlikte kalan öğrencilere göre anlamlı derecede yüksek belirlemiştir. Ayrıca YADE ile MİÖ arasında pozitif yönde orta derecede anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin yanal düşünme eğilimleri ile mesleğe olan ilgilerinin ortalamanın üzerinde olduğu belirlenmiştir. 4. Sınıf öğrencilerin 1. Sınıf öğrencilerine göre mesleki eğilimlerinin daha yüksek olması beklenen bir sonuçtur. Ayrıca yanal düşünme eğiliminin, mesleğin uygulanmasında yaratıcılık becerilerinin gerektiği hemşirelik mesleğine olan ilgiyi pozitif yönde ve anlamlı düzeyde artırması önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Mesleki ilgi, Yanal düşünme, Yaratıcı düşünme, Öğrenci hemşire

Sözel Bildiri

ANTİ TNF-α TEDAVİ ALAN ANKİLOZAN SPONDİLİT VE ROMATOİD ARTRİTLİ HASTALARDA SERUM TNF-α, IFN-γ VE PPD DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Şerife Mehtap BOYLUBAY[1], Mustafa Ender TERZİOĞLU[2]

[1]*Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Arş.Gör.Dr., Isparta, serifemehtap@gmail.com*
[2]*Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Prof.Dr., Antalya, ender25044@gmail.com*

Özet: Romatoid artrit(RA) ve ankilozan spondilit(AS) tedavi edilmediği takdirde sakatlıklara ve ciddi ekonomik kayba neden olan bir hastalıktır. TNF-α ve IFN-γ bu hastalığın patogenezinde önemli rol oynar. TNF-α tüberüloza bağlı granülom oluşumunda da önemlidir. Bazı hastalar hastalık gidişini modifiye edici ajanlarla başarılı bir şekilde tedavi edilirken, hastaların bir kısmında ise bu tedavilere yanıt alınmamaktadır. Biyolojik tedavilerin kullanıma girmesi bu hastalar için bir umut ışığı olmuştur. Ancak bu ilaçların piyasaya çıkmasından sonra, hastalarda ciddi enfeksiyonlarda ve tüberküloz sıklığında artış izlenmiştir. Tüberküloz riskinin değerlendirilmesinde intradermal tüberkülin testinin(PPD) önemli bir yeri bulunmaktadır. Bu araştırmada; anti-TNF-α tedavisi alan romatoid artritli ve ankilozan spondilitli hastalarda tedavi öncesi ve sonrası serum TNF-α, IFN-γ düzeyleri, PPD değişimleri değerlendirilerek bu sitokin seviyeleri ile hastalık aktivitesi, tedavi yararı ve PPD cevabında değişiklik arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi İç Hastalıkları Anabilim Dalı Romatoloji Polikliniğine son iki yıl içerisinde başvuran anti-TNF-α tedavi alacak romatoid artritli ve ankilozan spondilitli toplam 30 hasta alınmıştır. Bu hastaların tedavi öncesi ve sonrası serumlarından ESR, CRP, TNF-α, IFN-γ düzeyine, intradermal tüberkülin testlerine, BASDAI ve DAS28 skorlarına bakılmıştır. Sağlıklı popülasyonla hastaların sonuçlarını karşılaştırmak için 30 kişilik kontrol grubu çalışmaya dahil edilmiştir. Hasta grupta kontrol grubuna göre serum IFN-γ düzeyi anlamlı ölçüde yüksekken($p<0,05$), serum TNF-α düzeyi ve PPD skorları yine hasta grupta yüksek olmasına rağmen istatistiksel olarak anlamlı olmadığı($p<0,05$) tespit edilmiştir. Anti-TNF-α tedavi ile hastaların serum TNF-α, ESR, CRP değerlerinde, BASDAI değerlerinde istatistiksel olarak anlamlı bir azalma saptanmıştır($p<0,001$). TNF-α değerleri düşerken PPD skorlarında değişiklik saptanmamıştır. AS'li ve RA'lı hastalarda anti-TNF-α tedavi yanıtını izlemede ESR, CRP, BASDAI, DAS28 gibi serum TNF-α düzeyi de kullanılabilir. Bu gibi inflamatuar hastalıklarda kutenöz anerjinin görülmesi nedeniyle kutenöz deri testi dikkatli yorumlanmalıdır. Tedaviyle immun cevabın düzenlenmesi ve hastalık aktiviesinin azalmasıyla kutenöz deri testleri düzelebilmektedir. Bu yüzden proflaksi verilmesi gereken diğer hastaları belirlemek için tedavinin ileri dönmelerinde PPD testinin tekrarlanması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Ankilozan Spondilit, PPD Testi, Romatoid Artrit, TNF-α, IFN-γ.

Sözel Bildiri

INVESTIGATION OF ANTIMICROBIAL EFFECTS OF CINNEMON OIL AND CLOVE OIL BY TRADITIONAL MICROBIOLOGICAL METHODS

Elif KOPTAGET [1], Ahmet OZBEK [2], Tugce Naime GEDIK [3], Tayfur DEMIRAY[4]

[1]*Sakarya University, Institute of Health Sciences, Sakarya, elifkoptaget @gmail.com*
[2] *Altinbas University, Faculty of Medicine, Department of Medical Microbiology, Istanbul ahmet.ozbek@altinbas.edu.tr*
[3]*Altinbas University, Faculty of Medicine, Department of Medical Microbiology, Istanbul tugce.gedik@altinbas.edu.tr*
[4] *Ministry of Health, Sakarya Training and Research Hospital, Sakarya, tayfurdemiray@gmail.com*

Abstract: Usage of aromatic plants and their oils has become widespread among not only industrial fields like food products,cosmetics but also pharmaceutical sector and alternative medicine. Antimicrobial efficiencies of these products are also drawing attention. It was aimed to investigate antimicrobial activity of cinnamon, clove oils and oils combinations. Also, optimum doses of oils were determined for both antibacterial, antifungal activities. Cinnamon and clove oils were obtained commercially. Ten different dilutions of oils were prepared and absorbed into discs. Disc diffusion method was performed. Meantime macrodilution method was also applied to discover MIC values. *E.coli* ATCC8739, *S.typhimurium* ATCC14027, *P.aeruginosa* ATCC9027, *S.aureus* ATCC6538, *B.subtilis* ATCC6633 were used to determine antibacterial activity, on the other hand *C.albicans* ATCC10231 and *A.brasiliensis* ATCC16404 were studied to asses antifungal activity. The most effective doses were %50 and above of dilutions of both clove and cinnamon oils. Cinnamon oil had the most effective on *S.aureus,* less effective on *E.coli*. Clove oil had the most effective on *B.subtilis*, less effective activity on *P.aeruginosa*. Combination of clove and cinnamon oils dilutions has the best activity on *S.aureus, P.aeuruginosa,* less effective activity on *E.coli*. Cinnamon oil and clove oil combinations on *C.albicans and A.brasiliensis* were found to have %100 antifungal activity at all of the dilutions. MIC of cinnamon oil on *E.coli and P.aeruginosa* were observed as %1,562, on S.*typhimurium* was %3,125, on *S.aureus* and *B.subtilis* was observed as %0.78. MIC of clove oil on *B.subtilis* was %75, on S.*typhimurium* was %3,125, on E.*coli and P.aeruginosa* was %1,562, on *S.aureus* was %0.78. MIC of cinnamon-clove oils combinations on *B.subtilis* was %75, *P.aeruginosa* %1,562, on *S.aureus, E.coli*, S.*typhimurium* was %0.78. Cinnamon and clove oils were found to have significant antimicrobial effects on different microorganisms gradually. This study would provide a basis to understand the mechanisms and effects of these essential oils and would contribute future studies.

Keywords: Antimicrobial activity, Cinnamon oil, Clove oil.

Sözel Bildiri

EROZİV TİP ORAL LİKEN PLANUS HASTALARINDA PERİODONTAL DURUMUN DEĞERLENDİRİLMESİ

Özlem DALTABAN*

**Akdeniz Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Periodontoloji AD., Antalya, Türkiye,*
daltabanozlem@yahoo.com

Özet: Oral Liken Planus (OLP) sık görülen, etyolojisi bilinmeyen, kronik, inflamatuar mukokütanöz bir hastalıktır. OLP lezyonları ağız içerisinde dişeti, labial, bukkal mukoza ve dil gibi farklı bölgelerde görülebilmekte ve özellikle dişetinde erozyon ve ülserler ile karakterize eroziv lezyonları, deskuamatif gingivitis tablosuna neden olarak, hastanın oral hijyen uygulamalarını kısıtlayabilmektedir. Bu çalışmada dişetinde eroziv tip OLP lezyonu olan bireylerin periodontal durumlarının değerlendirilmesi ve ayrıca yaş ve cinsiyet açısından benzer, sistemik olarak sağlıklı bireyler ile OLP'li bireylerin klinik durumlarının karşılaştırılması amaçlandı. Çalışmaya klinik ve histopatolojik incelemeler sonucu eroziv tip OLP tanısı konulan 15 hasta ve 15 sağlıklı kontrol hastası dahil edildi. Periodontal değerlendirme amacıyla plak indeks (PI), gingival indeks (GI), sondlamada kanama (SK), sondlanabilir cep derinliği (SCD) ve klinik ataçman seviyesi (KAS) değerleri kaydedildi. Tüm eroziv tip OLP hastalarının dişetlerinde yanma ve hassasiyet şikayeti vardı. Eroziv tip OLP grubunda PI, GI ve SK ortalamaları kontrol grubuna göre istatistiksel olarak daha yüksekti ($p<0.05$). SCD ve KAS değerleri ise eroziv tip OLP grubunda kontrol grubuna oranla sayısal olarak daha yüksek olmasına rağmen istatistiksel olarak anlamlı değildi ($p>0.05$). Dişetlerinde ağrılı semptomlara neden olan eroziv tip OLP lezyonları oral hijyen prosedürlerinin etkinliğini azaltarak uzun dönemde periodontal hastalık gelişme riskini artırabilir. Bu nedenle Eroziv tip OLP hastalarında optimal ağız hijyeni uygulamasının öğretilmesi ve periodontal hastalık riskine karşı sürekli takip edilmeleri büyük önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Oral liken planus, Dişeti, Eroziv lezyon, Periodontal sağlık

Sözel Bildiri

PREOPERATİF DÖNEMDE ANESTEZİ POLİKLİNİĞİNE BAŞVURAN HASTALARIN HBsAg ,ANTİ-HCV ,ANTİ-HIV SEROPOZİTİFLİK ORANLARI VE ANTİ-HBs TİTRELERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Şenay ÖZTÜRK DURMAZ, Ayşenur SÜMER COŞKUN

Kepez devlet hastanesi Enfeksiyon Hastalıkları ve klinik mikrobiyoloji kliniği, drsenay70@gmail.com
Kepez devlet hastanesi Anestezi ve reanimasyon kliniği, Anur.sumer@gmail.com

Özet: Hepatit B virüsü(HBV) ,Hepatit C virüsü (HCV) ve insan immun yetmezlik virüsü (HIV) kan ve vücut sıvıları ile bütünlüğü bozulmuş deriye temas, kontamine enjektör iğnesinin batması ile oluşan perkütan yaralanmalar ve kan veya enfekte vücut sıvılarının mukozaya teması ile sağlık çalışanlarına bulaşabilmektedir. Hastanemizde planlanan, cerrahi operasyonlarda preoperatif dönemdeki hastaların HBV ,HCV ve HIV seroprevelansı ile hepatit B için bağışıklık durumlarını belirlemek ve olası riskler açısından sağlık çalışanlarına koruyucu önlemlerin önemini vurgulamak amaçlandı. Çalışma 2019 yılı ilk altı ayında preoperatif dönemde anestezi ve reanimasyon polikliniğine başvuran 1000 hastanın kan tahlil sonuçları elektronik ortamda retrospektif olarak taranarak yapıldı. 1000 hastanın 649 ’u(%64,9) erkek ve 351’ i (%35,1) kadındı.Yaş ortalaması:42,06 idi. HBsAg(+) liği 12 (%1,2)hastada saptandı ve HBsAg (+) hastaların yaş ortalaması 52,72 idi. , anti-HCV (+) liği 10 (%1)hastada saptandı ve yaş ortalaması 38,72 idi. Anti-HIV (+)liği 2 (%0,2) hastada tespit edildi ve Western-blot testi ile pozitiflik doğrulandı. Anti-HBs titresi 494 (%49,4) hastada negatif (≤10 mIU\ml)olarak değerlendirildi. Gül Yurtsever S. ve arkadaşlarının 2009 yılında yaptığı kapsamlı bir çalışmada HBsAg pozitiflik oranı %6,7 ,anti-HCV pozitifliği %1,9 olarak saptanmış.2013 yılında Berrin Karaayak U.ve arkadaşlarının yaptığı çalışmada anti-HIV pozitifliği %0,05 olarak bulunmuş ,Havva Sayhan’ ın 2015 yılında yaptığı çalışmada ise;HBsAg pozitifliği %1.5 Anti-HCV pozitifliği %0,1 bulunurken, Anti-HIV pozitifliği saptanmamıştır.HBsAg pozitiflik oranımız diğer çalışmalara göre düşüktür.Bu da Ülkemizde yürütülen hepatit B aşılamasının başarısını ve toplumsal bilinçlenmeyi gösteriyor olabilir. Preoperatif hastalarda Anti-HBs pozitifliği % 50,6 olarak bulunmuştur.HCV ve HIV pozitifliği ise diğer çalışmalar ile benzer olarak bulunmuştur. Sağlık çalışanlarında mesleki bulaş riskini azaltmak için tüm personel hepatit B aşısı ile aşılanmalı ,ameliyata alınacak hastalar seronegatif olsalar dahi potansiyel enfeksiyon taşıyıcısı olabilecekleri akıldan çıkartılmamalıdır.Periyodik eğitimlerle sağlık çalışanlarına koruyucu önlemler hatırlatılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Anestezi polikliniği, Hepatit serolojisi, Preoperatif dönem

Sözel Bildiri

TÜRKİYE'DE MODERN TIP EĞİTİMİNİN BAŞLAMASI

Fuat İNCE [1]

[1] *Dr. Öğr. Üyesi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye, incefuat@mail.com*

Özet: Tıp tarihinde Türklerin de diğer uluslar gibi sağlık ve sağlık eğitimine önem verdikleri bilinmektedir. Osmanlı zamanında da darüşşifalarda sadece hasta bakılmamış, dönemin en iyi uygulamalı tıp eğitimi verilmiştir. Ancak artık XIX. yüzyıla gelindiğinde Avrupa'nın çok gerisinde kalınmıştı. Bunun önüne geçmek için III. Selim döneminde 1805'te Hekimbaşı Mustafa Behçet Efendi tarafından yeni bir tıp okulu açılmış, fakat bu okul yangın sonucunda 1822'de kapanmıştı. II. Mahmut'un zamanında 14 Mart 1827'de askerî tıp okulu yeniden açılmıştı. Tıphane ve Cerrahhane 1836'da birleştirilmiş ve okul Mekteb-i Tıbbiye adını almıştı. Başlangıçta 4 yıl olan eğitim süresine sonra Avusturyalı Dr. Bernard'ın önerisiyle 5 yıl hazırlık eklenmişti. Hem Türk tebaasından hem de Avrupa'dan hocalar eğiticilik yapmışlardır. Pratik eğitimler için Avusturya Hastanesi'nden yararlanılmış, diseksiyon ve otopsi uygulamaları yapılmıştır. İlk sivil tıp okulu ise 1867'de Sultan Abdülaziz devrinde Kırımlı Aziz Beyin idaresinde açılmıştı. Bu iki okul 1909'da birleştirilecekti. Sultan II. Abdülhamit devrinde Alman Dr. Rieder'in yönetiminde Gülhane Seririyat Hastanesi açılmış ve eğitim müfredatında yeniliğe gidilmişti. Böylece eğitim müfredatının Kıt'a Avrupası'na uygun olması ve mezun olan hekimlerin atamalarından önce yoğun pratik eğitimden geçirilmeleri amaçlanmıştır. Elbette ki istenen düzeye asla ulaşılamamıştır. Ancak tüm eksikliklere rağmen gösterilen çaba ve harcanan emek gerçekten de dikkat çekicidir. Bu sayede İmparatorluğun son döneminde sadece iyi hekimler değil yabancı dil bilen, dünyayı tanıyan, bu sayede kendini yetiştiren ve her alanda topluma yol göstericilik yapabilecek aydın insanlar yetiştirilmesi de başarılmıştı. Türkiye'de 1933'te Üniversite Reformu ile Alman üniversite modeline geçilmişti. Aynı yıllarda Nazi Almanya'sından kaçan aralarında hekimlerin de yer aldığı dünyaca meşhur bilim insanlarına kucak açılmıştı. Tıp Fakültesinde, hastanelerde ve sağlık merkezlerinde görev alan bu insanların Türk bilimine büyük katkıları olmuştur. Bu sayede Osmanlı döneminde tıp eğitimi temelleri Cumhuriyet döneminde sağlamlaştırılmış ve ileri taşınmıştır. Türkiye'de sağlanan başarılar günümüzde tıp eğitimlerinin akreditasyonu süreci ile yeni bir boyuta girmiştir. Böylece tıp fakültelerinin gelecek vizyonları uluslararasılaşma ve dünya çapında geçerlilik olarak belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sağlık, Tıp okulu, Tıp eğitimi, Hekim, Hastane

Sözel Bildiri

KRONİK LENFOSİTİK LÖSEMİLİ OLGULARDA MDM2 ONKOGENİNİN AKTİVASYONUNUN BELİRLENMESİ

Şule DARBAŞ[1], Sibel BERKER KARAÜZÜM[2], Çiğdem AYDIN[3], Ozan SALİM[4]

[1]*Akdeniz Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıbbi Biyoloji ve Genetik Anabilim Dalı, Doktora Öğrencisi, Uzman Biyolog, Antalya, suledarbas@hotmail.com*

[2]*Akdeniz Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıbbi Biyoloji ve Genetik Anabilim Dalı, Prof.Dr., Antalya, sibelberker@akdeniz.edu.tr*

[3]*Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Bucak Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Dr.Öğretim Üyesi, Burdur, cacar@mehmetakif.edu.tr*

[4] *Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi, Hematoloji Anabilim Dalı, Doç. Dr., Antalya, ozansalim@gmail.com*

Özet: Kronik Lenfositik Lösemi (KLL) malign monoklonal lenfositlerin birikimi ile karakterize bir hastalıktır. Klinik seyri, bazı hastalarda tanı konulduktan hemen sonra terapi gerektirmekten, tedaviye ihtiyaç duymaya kadar son derece değişkendir. Toplam hayatta kalma süresi aylar veya on yıllar ile sınırlı olabilir. KLL değişken klinik seyri nedeniyle kötü prognozu olan hastaların belirlenmesi çok önemlidir. Bu çalışmada, yeni tanı konan KLL'li hastalarda MDM2 gen amplifikasyonunun belirlenmesini amaçlanmıştır. KLL tanısı almış 40 hastada MDM2 gen amplifikasyonu ve kontrol grubu olarak Ph + Kronik Miyeloid Lösemili (KML) 20 hasta, floresans in situ hibridizasyon (FISH) yöntemi ile tespit edildi. Ayrıca, kontrol ve hasta grubunda, 17p13.1 (TP53), 13q14 (RB), 6q22-q23 (MYB), 11q22.3 (ATM) ve kromozom 12 problarını içeren KLL spesifik FISH paneli ve konvensiyonel sitogenetik analizi uygulanmıştır. KLL olgu ve kontrol grubu hastalarda MDM2 gen amplifikasyonu saptanmamıştır. MDM2 gen amplifikasyonu 17p13 yokluğu bulunan 40 KLL hastasının 16'sında (% 40) bildirilmiştir. Diğer saptanan kromozom abnormaliteler sırasıyla 13 hastada (% 32,5) 13q14 delesyonu, 12 hastada (% 30) trizomi 12, 6 hastada (% 15) 11q22.3 delesyonu ve 1 hastada (% 2,5) 6q23 delesyonudur. Olguların ve kontrol grubunun hiçbirinde MDM2 gen amplifikasyonu belirlenmemişken, 40 KLL olgusunun 12'sinde (%30 oranında) bu genin lokalize olduğu 12. kromozomun trizomisi gözlenmiştir. KLL'de en sık görülen kromozomal abnormalite olan 12. kromozomun trizomisinin gösterilmesi ancak MDM2 gen amplifikasyonunun belirlenmemesi, elde edilen bu sonuçların olgu grubunun %75'inin KLL'nin erken evre döneminde olması ile ilişkilendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: MDM2, Kronik lenfositik lösemi, Floresan in situ hibridizasyon, P53.

Sözel Bildiri

ROLE OF EXOGENOUSLY PROLINE IN ALLEVIATION OF DETRIMENTAL EFFECTS OF SALT STRESS ON SOME CYTOGENETIC AND PHYSIOLOGIC PARAMETERS

DİLEK ÇAVUŞOĞLU[1]* and KÜRŞAT ÇAVUŞOĞLU[2]

[1]**Isparta University of Applied Sciences, Atabey Vocational High School, Department of Plant and Animal Production, 32670, Isparta – Turkey.*

Corresponding author's mail: cavusoglu.dilek@gmail.com

[2]*Süleyman Demirel University, Faculty of Arts and Science, Department of Biology, 32260 Isparta – Turkey e-mail:kursatcavusoglu@sdu.edu.tr*

Abstract: Increasing salinity of agricultural irrigation water together with progressive salinization of agricultural land is of increasing importance to agriculture because it limits the distribution of plants in certain natural habitats and induces a wide range of adverse metabolic responses in higher plants. Salinity stress is one of the most common abiotic factors that inhibit crop growth and productivity by reducing the photosynthetic capacity of plants. High salinity increases the levels of reactive oxygen species in plants. Plants develop various defensive mechanisms to cope with salinity-induced damage by compatible solutes like proline, by up-regulating antioxidant enzymes and Na^+/H^+ antiporters. This study performed role of proline on some physiologic and cytogenetic parameters in *Allium cepa* L. under salt stress. Some physiologic (seed germination, radicle length, radicle number and fresh weight) and cytogenetic parameters (chromosomal aberrations, mitotic index and micronucleus frequency which is the simplest indicator, the most effective of cytological damage) were investigated in this work. Seeds were separated into four groups; one as the control and three different treatment groups (0.125 M NaCl, 75 mg/L L-proline, 75 mg/L L-proline+0.125 M NaCl), the results were evaluated by statically analysis. Salt stress showed significantly the restrictive effect on all examined growth parameters. What's more, it markedly reduced the mitotic index in *Allium cepa* root-tip meristem cells and increased the chromosomal abnormalities and micronucleus frequency. Proline had a role in repairing against salt injuries during *Allium* mitosis and had successful effect on the mitotic activity by accelerating cell division. And also, the inhibitive effect of salt stress on the seed germination and fresh weight was markedly alleviated by the proline application. However, this imino acid was ineffective in reducing of salt damage on the radicle lenght, radicle number, micronucleus frequency and chromosome aberrations.

Keywords: Cytogenetical parameters, onion, proline, physiological parameters, salt stress

Sözel Bildiri

EFFECTS OF GLUTAMINE ON SOME CYTOGENETICAL AND PHYSIOLOGICAL PARAMETERS IN *ALLIUM CEPA* L. SEEDS GERMINATED UNDER SALT STRESS

Kürşat ÇAVUŞOĞLU[1]*, Duygu TOĞAY[1], Dilek ÇAVUŞOĞLU[2]

[1]Süleyman Demirel University, Faculty of Arts and Science, Department of Biology, 32260 Isparta – Turkey e-mails:kursatcavusoglu@sdu.edu.tr; duyguolmez89@gmail.com

[2]Isparta University of Applied Sciences, Atabey Vocational High School, Department of Plant and Animal Production, 32670, Isparta – Turkey

Corresponding author's mail: cavusoglu.dilek@gmail.com

Abstract: Salt stress generally is provided by Na salts especially NaCl. The highly soluble salt concentration in growing environments results in water shortage and salt stress due to physiological drought. Salty soils commonly are exist in arid/semi-arid climate regions of the world and cause salinity stress in plants. Saltness is an important abiotic stress factor that significantly affects survival and plant productivity. When a plant subjected to salt stress, its activity, salt concentration and chemical potential were higher than normal limits. Plants are stemless organisms, for this reason they need to cope with changing environmental conditions as adapted to to stress situations via various physiological and molecular processes. Plants need to get over water stress, exposed low external water potential and by ion toxicity. This study investigated role of glutamine on some cytogenetical and physiological parameters in *Allium cepa* L. exposed to salt stress. The seed germination, radicle length, radicle number and fresh weight were examined as physiological parameters; the chromosomal aberrations and mitotic index were investigated as cytogenetical parameters. Seeds were separated into four groups; one as the control and three different treatment groups (0.125 M NaCl, 50 mg/L L-glutamine, 50 mg/L L-glutamine+0.125 M NaCl), the results were evaluated by statically analysis. Salt stress showed a significantly inhibitory effect on the seed germination and seedling growth of *Allium cepa* L. What's more, it markedly reduced the mitotic index in *Allium cepa* root-tip meristem cells and increased the chromosomal abnormalities. The inhibitive effect of salt stress on the seed germination, radicle lenght, fresh weight and chromosome aberrations was markedly alleviated by the glutamine application. However, this amino acid was ineffective in reducing of salt damage on the radicle number and mitotic index.

Keywords: Cytogenetical parameters, glutamine, onion, physiological parameters, salt stress.

Sözel Bildiri

AFETLERDE ENGELLİ BİREYLERİN ULAŞILABİLİRLİĞİ

Hatice CAN[1] Yasemin ÇİĞDEM[2] Faruk DEMİRSOY[3]

[1]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi htcan03@gmail.com*

[2] *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi ysmncgdem@gmail.com*

[3] *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi farukdemirsoy@gmail.com*

Özet: Afet, birçok kurum ve kuruluşun koordineli bir biçimde görev almasını gerektiren ve insan hakları için fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplar meydana getiren, normal yaşamı ve insan aktivitelerini durdurarak veya kesintiye uğratarak toplumları veya insan topluluklarını etkileyen doğal, teknolojik ve insan kökenli olaylara denilmektedir. Engellilik kavramının ortak bir tanımı olmamakla birlikte yaygın olarak "Bedensel, zihinsel ve ruhsal özelliklerinde belirli oranda fonksiyon kaybına neden olan organ yokluğu ve bozukluğu sonucu, toplumsal rolünü gerçekleştirebilmesi için bakım, rehabilitasyon, danışmanlık ve destek hizmetlerine ihtiyaç duyan kişi" olarak tanımlanmaktadır. Afetler karşısında risk grupları değerlendirildiğinde, engelliler, daha heterojen bir grup olarak düşünülebilir. Bu çalışmada doğal afetlerde engelli bireylere ulaşılabilirliğin incelenmesi amaçlanmıştır. Doğal afetler konusunda engelli bireylere ulaşılabilirlik üzerine yapılan çalışmalar Google Akademik, Pubmeed, ve YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanları taranarak incelenmiştir. 20. yüzyılın başından bu yana Türkiye'de meydana gelen doğal afetler sonucunda konutların %76'sı depremler %10'u heyelanlar %9'u su baskını %4'ü kaya düşmeleri %1' ise çığ düşmeleri sonucunda yıkılmıştır. Ülkemizde tüm dünyada olduğu gibi engelliler toplumun önemli bir kesimini oluşturmaktadır. Ülkemiz nüfusunun yaklaşık %12'si engelli bireylerden oluşmaktadır. Sonuç olarak afet bilincinin oluşturulmasında engelli bireylere ve refakatçilerine eğitimler verilmelidir. Verilen eğitimler her bireyin kendi engeline göre yapılmalıdır. Herhangi bir afet ve benzeri durumlarda elektronik veri tabanlı sinyal gösteren saat kolye küpe veya takıların GPS sistemli olması bireylerin bulunmasını kolaylaştıracaktır. Bu yapılacak çalışmayı olası bina tahliyesinde bireylerin bulunduğu alanın tespitinde de kullanmamız mümkündür.

Anahtar Kelimeler: Afetler, Engelli, Afet Yönetimi

Sözel Bildiri

KÜRESEL ISINMANIN ÇIĞ OLUŞUMUNA ETKİSİ

Yasemin ÇİĞDEM[1] Hatice CAN[2] Faruk DEMİRSOY[3]

[1]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi ysmncgdem@gmail.com*

[2] *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi htcan03@gmail.com*

[3] *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi farukdemirsoy@gmail.com*

Özet: Çığ eğimli, engebeli ve dağlık arazilerde, vadi yamaçlarında tabakalar halinde birikmiş olan kar kütlesinin iç ve dış kuvvetlerin etkisi ile başlayan bir ilk hareket sonucu, yamaçtan aşağıya doğru hızla kayması sonucu oluşur. Küresel ısınma atmosferin dünya yüzeyine yakın kısımlarına ortalama dünya sıcaklığının doğal olarak ya da insan etkisiyle artması olarak tanımlanır. Küresel ısınma ve iklim değişikliği, insanın çevre ve doğayı tahribine bağlı olarak doğal afetler sıklaşmakta ve etkileri giderek yıkıcı olmaktadır. Bu çalışmada küresel ısınmanın çığ oluşumuna etkisi ve çığın etkilerinin azaltılmasının incelenmesi amaçlanmıştır. Küresel ısınmanın çığ oluşumuna etkisi üzerine yapılan çalışmalar Google Akademik, Pubmeed, YÖK Ulusal Tez Merkezi ve Meteoroloji Genel Müdürlüğü veri tabanları taranarak incelenmiştir. 19. yüzyılın sonundan bu yana Türkiye'de meydana gelen çığ olayları göz önüne alındığında fark edilir bir artış gözlenmiştir. Bununla beraber aynı yıllarda Meteoroloji Genel Müdürlüğü'nden elde edilen veriler sonucunda küresel ortalama sıcaklıkta da artış gözlenmiştir. Gürer İ.(2007) çalışmasında çığa sebep olarak meteorolojik açıdan, şiddetli tipi sonrası gelen ılık havadan 36 saatten uzun olması kar örtüsü üzerine yağmur yağması, bir defada 25 cm'den daha kalın yeni bir kar tabakası oluşması, tipinin 24 saatten uzun bir süre 7 m/sn'den daha büyük bir hızla esmesi çığ oluşumunda etken bir parametre olarak göstermiştir. Bu olayların bu kadar hızlı ve vakitsiz olmasında küresel ısınmanın etkisi olduğu düşünülmektedir. Bu durumda yapılması gereken halkı küresel ısınma konusunda bilinçlendirmek, çığ konusunda da zarar azaltma, işyerlerini ve halkı almaları gereken basit önlemler konusunda eğitmek, böylece kayıp ve yaralanmaları eğitim ile de azaltmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Küresel ısınma, Çığ

Sözel Bildiri

KÜRESEL ISINMANIN DENİZ SUYU ÜZERİNE OLAN ETKİSİ

Cemile UYAR[1] Faruk DEMİRSOY[2]

[1]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi cecede.07@gmail.com*

[2] *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi farukdemirsoy@gmail.com*

Özet: Küresel ısınma atmosferin dünya yüzeyine yakın kısımlarında ortalama dünya sıcaklığının doğal olarak ya da insan etkisiyle artmasıdır. Bu artış, atmosferde bulunan bazı gazların oranlarının normalin üzerine çıkmasına bağlı olarak gelişen sera etkisinden kaynaklanmaktadır. Küresel ısınma, denizlerin ısınmasına da sebep olmakta ve sucul türler de bundan olumsuz etkilenmektedir. Böylece deniz seviyesinin yükselmesinden, sıcaklık ve yağış rejimlerinin değişmesinden kaynaklanan ve afet boyutlarına ulaşan çok farklı sonuçlar yaşanmaktadır. Seller, taşkınlar, kuraklık ve sonuçta çölleşme, fırtınalar, biyolojik kökenli afet niteliğindeki salgınlar, bu sorunlardan bazıları olup, bunlar daha geniş alanlara yayılarak daha da artmaktadır. Bu çalışma küresel ısınmanın deniz suyu üzerine olan etkisinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Küresel ısınmanın deniz suyu üzerine olan etkisi üzerine yapılan çalışmalar Google Akademik, Pubmeed, Türkiye Deniz Araştırmaları Vakfı (TUDAV) ve YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanları taranarak incelenmiştir. Uluslararası iklim değişimi çalışmaları (IPCC), geçen yüz yılda deniz seviyesinin küresel ölçekte 10 – 20 cm yükseldiğini ve bunun ağırlıklı olarak küresel ısınmadan kaynaklandığını, bu yüzyılda ise 40-60 cm daha yükseleceğini belirtmektedir. Batı Akdeniz'de dip sularındaki sıcaklık 1960 tan beri 0.12 C yükselmiştir. Buna karşın Doğu Akdeniz'deki deniz suyu yükselmesi 1992 den beri ortalama olarak 12 cm'dir. Küresel ısınma dünyamızın unsurları arasında yer alan doğal dengenin bozulmasına, iklimlerin değişmesine, yeryüzündeki heyelan, sel, kasırga gibi birçok afetin tetiklenmesine, buzulların erimesine, sonuç olarak insan ve doğa yaşamının olumsuz yönde etkilenmesine neden olmaktadır. Sıcaklıktaki bu artış Dünya üzerinde bölgesel olarak farklılıklar arz etmektedir. İşte bu farklılıklara göre de o bölgelerde afetlerin büyüklüğünü ve sayısını farklı olarak etkilemektedir. Bu etkilerin giderilmesi ya da en aza indirilmesi için halkın küresel ısınma konusunda bilinçlendirilmesine önem verilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Küresel Isınma, Sıcaklık Artışı, Afet

Sözel Bildiri

İSTENMEYEN GEBELİKTEN KORUNMADA RAHİM İÇİ ARAÇ TERCİH EDEN KADINLARIN BAZI ÖZELLİKLERİ

Ahmet Önder PORSUK[1]

[1] *Dr. Ph.D. Lüleburgaz İlçe Sağlık Müdürlüğü*

Özet: Rahim içi araçlar (RİA) geri dönüşlü, uzun süre etkili ve diğer yöntemlere göre avantajlı yönleri bulunan doğum kontrol yöntemlerindendir. Bu nedenle kadınlarımızın RİA kullanımı konusundaki tercihlerini bilmek ve yapılacak faaliyetleri bu tercihler ışığında şekillendirmek önemlidir. Çalışmamızın amacı, kontrasepsiyon yöntemi olarak RİA tercih eden kadınların özelliklerini belirleyerek, konu hakkında yapılacak çalışmalara kaynak oluşturmaktır. Tanımlayıcı ve kesitsel nitelikli bu çalışma, Lüleburgaz İlçesinde hizmet veren bir kamu üreme sağlığı merkezinin 2015–2019 yılları arasındaki kayıtları retrospektif olarak incelenerek yapılmıştır. Çalışmanın evrenini beş yıllık dönemde RİA hizmeti almak için başvuran kadınlar oluşturmaktadır. Veriler değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistikler ve ki kare testleri kullanılmıştır. Çalışma evrenini oluşturan, RİA hizmeti almak için başvurmuş 1098 kadının yaş ortalaması 33,1'dir ve %53,0'ı (n=582) daha önce iki doğum yapmıştır. Başvuranların %39,8'i (n=437) ilkokul mezunları olup, son üç ay içerisinde %74,4'ü (n=817) geleneksel yöntemlerle korunduklarını bildirmişlerdir. Başvuranların %41,6'sının (n=457) son gebeliğinin sonuçlanmasından itibaren bir yıl geçmeden RİA hizmeti almak istedikleri ve %9,2'sinin (n=101) son gebeliğinin kürtajla sonuçlandığı saptamıştır. Başvuranlardan %83,7'sinin (n=919) kentsel bölgede yaşadığı tespit edilmiştir. Yapılan başvuruların sayılarının ve başvuranların yaş ortalamalarının yıllara göre dağılımı Şekil 1'de görülmektedir. Hizmet alan kadınların, grubun yaş ortalamasına göre genç olanlarının geleneksel yöntem kullanımının %77,4 (n=435), yaşlı olanların ise %71,3 (n=382) olduğu tespit edilmiş olup, fark istatiksel olarak anlamlıdır (p=0,001). Lüleburgaz'da yapılmış, 2007–2011 dönemini kapsayan bir çalışmada hizmet alanların sayısı 2244 olup, çalışmamızda talebin yarıya indiği görülmektedir. Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırmaları (TNSA) bulgularına göre 2003 yılından itibaren RİA kullanımında azalma görülmekte olup, bulgularımız bu sonuçlarla örtüşmektedir. Oysa TNSA,2018 verilerine göre dört ve üstü sayıda çocuğu olan kadınlarda istenmeyen gebeliklerin %42,4'e çıktığı görülmektedir. Sonuç olarak, başta mevcut çocuk sayısının yeterli olduğunu düşünenler olmak üzere, tüm kadınlara yönelik RİA hakkında düzenli bilgilendirme çalışmalarının yapılmasının gerektiği anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Rahim İçi Araç, İstenmeyen Gebelik

Sözel Bildiri

EVALUATION OF HEALTH-PROMOTING LIFESTYLES IN OBESE INDIVIDUALS

Fatma KOCAMAN[1], Berrin TELATAR[2]

[1]*Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir*

[2]*Demiroğlu Bilim Üniversitesi, Aile Hekimliği Anabilim Dalı, İstanbul*

Background/Aim: Although various preventions have been taken for obesity which is a serious public health problem all over the world, the increase in the number of overweight and obese individuals continues. The aim of the study was to evaluate the slimming and healthy lifestyle behaviors in obese individuals.

Methods: The study was conducted with 150 volunteers who provided the conditions of inclusion criteria of the patients and their relatives who applied to a private hospital for outpatient diagnosis and /or treatment. Information about sociodemographic and slimming behaviors and the healthy promotion lifestyle scale were applied by the researcher through face to face interview. According to body mass index (BMI), individuals were divided into three groups as normal, overweight and obese. NCS 2007 was used for statistical analysis.

Results: In the study (23.3%) individuals were obese, (30%) were overweight, (46.7%) were normal weight. Obesity was higher in women, in married, low level of education and non-working individuals. ($p<0,05$) The use of herbal supplementation for the purpose of slimming and weight loss due to health reasons was found to be significantly higher in obese individuals ($p=0,0001$). Overweight individuals had a diet history at a higher rate and 55.6% of them obtained diet from any sources except health professionals sources. The majority of obese individuals (82,9%) were not satisfied with their current weight, one fourth (25.7%) did not attempt any slimming interventions. There was no statistically significant difference between the BMI and the duration of diet, weight loss, maintenance of losing weight and health promotion lifestyle behaviors ($p>0,05$).

Conclusion: According to our findings, possible risk factors of obesity can be considered as being female, married, low education level and not working in any job. Individuals with these characteristics should be supported in terms of slimming and directed to Healthy Life Centers. Continuity of awareness and education activities carried out in order to prevent obesity throughout the society is important. Overweight and obese individuals should be supported by a holistic approach and sustainable healthy lifestyle behaviors rather than traditional diet regimens. It is recommended that dietitians who have an important role in the treatment of obesity should have knowledge, experience and practice about behavioral change in nutrition.

Key words: Obesity, Healthy Lifestyle Promotion, Slimming Behaviours

Sözel Bildiri

2020 ELAZIĞ DEPREMİ VE TAMP SÜRECİ

Ayşe Kübra AKNEHİR[1], Faruk DEMİRSOY[2]

1Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi, Burdur, Türkiye, kubraaknehiir@gmail.com

2Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Altınyayla MTMYO, Burdur, Türkiye, fdemirsoy@mehmetakif.edu.tr

Özet: Türkiye Afet Müdahale Planı, Türkiye'de yaşanabilecek her tür ve ölçekteki afet ve acil durumlara etkin müdahale için görev alacak, kamu kurumları, özel sektör, sivil toplum kuruluşları ve gerçek kişileri kapsar. TAMP 28 hizmet grubundan oluşmaktadır ve deprem, sel, heyelan, çığ, yangın , endüstriyel kazalar ve toplu nüfus hareketleri gibi afet ve acil durumlara müdahalede görev alacak hizmet grupları ve koordinasyon birimlerinin rolleri, görev ve sorumluluklarını uzmanlık alanlarına uygun bir biçimde tanımlamaktadır. Doğu Anadolu Fay Sistemi içinde kalan Elazığ'da 595.638 kişi yaşamaktadır. 24 Ocak 2020 tarihinde Elazığ- Sivrice merkezli 6,8 büyüklüğünde deprem meydana gelmiştir.

Amaç: İçişleri Bakanlığı AFAD Başkanlığı koordinasyonunda hazırlanan Türkiye Afet Müdahale Planı'nın Türkiye'de yaşanan herhangi bir afet karşısında geçerliliği ve yürütülme sürecinin araştırılması amaçlanmıştır.

Yöntem: Elazığ depreminin oluşunun ardından AFAD Başkanlığı tarafından yayınlanan raporlar incelenmiştir.

Bulgular: Bölgede büyüklüğü 4,0'ın üzerinde 24, toplamda 1.939 artçı deprem meydana gelmiştir. Deprem bölgesinde yürütülen arama kurtarma çalışmaları üçüncü günün sonunda tamamlanmış ve 45 kişi enkazdan sağ çıkarılmıştır. Depremde 41 kişi hayatını kaybetmiş; hastanelere başvuran 1.631 yaralı ve 5'i yoğum bakımda tedavi altına alınmıştır. AFAD Başkanlığı, bölgedeki ihtiyaçların karşılanması için 14 Milyon TL Acil Yardım Ödeneği göndermiştir. Toplamda ise 88.091.062 TL yardım toplanmıştır. AFAD ve Kızılay lojistik depolarından bölgeye 30.453 aile çadırı, 400 genel maksatlı çadır, 46.084 yatak, 102.083 battaniye, 3.244 uyku seti, 11.730 ısıtıcı göndermiştir. Kızılay tarafından 4 mobil mutfak ve 3 sahra mutfak kiti sevk edilmiştir. Deprem bölgesinde yürütülen çalışmalarda toplam 6.807 kişi görev almıştır. Bölgeye arama kurtarma çerçevesinde 2.783 personel, 310 araç ve 24 arama köpeği görev almıştır. TAMP çalışma gruplarından bölgeye 2.182 personel ve 238 araç görevlendirilmiştir.

Sonuç: Aktif fay hatlarının bulunduğu Türkiye'de sürekli depremler yaşanmaktadır. Yaşanılan bazı depremlerin sonucu can kaybı ve maddi hasarlar görülür. Bu gibi durumların önlenmesi veya en aza indirilmesi için geliştirilmiş olan TAMP sisteme girmektedir ve kriz yönetimi yapılmaktadır. Elazığ depremindeki TAMP süreci incelendiğinde eksik yönlerimizin olduğu ve daha fazla tatbikatların düzenlenmesi gerektiği ortaya çıkmıştır. Afetler konusunda halkın yetersizliği görülmüş ve bununla alakalı eğitimlerin verilmesi sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: TAMP, Deprem, AFAD.

Poster Bildiri

JAPONYA-RUSYA VE TÜRKİYE'NİN AFET YÖNETİMİ SİSTEMLERİ

Ayşe Kübra AKNEHİR[1], Faruk DEMİRSOY[2]

[1] *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi, Burdur, Türkiye, kubraaknehiir@gmail.com*

[2] *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Altınyayla MTMYO, Burdur, Türkiye, fdemirsoy@mehmetakif.edu.tr*

Özet: Afetler insanlar için fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplar doğuran, insanın normal yaşantısını ve eylemlerini durduracak veya kesintiye uğratacak, imkânların yetersiz kaldığı, insan kökenli olaylara verilen genel bir isimdir. Afetler yalnızca ülkemizi değil tüm dünyayı etkilemektedir. Bu sebeple afetlere yönelik ülkelerin hazırladığı belli yönetim sistemleri vardır. Bu sistemler afet öncesi eğitimin arttırılması, hazırlıklı olma ve afet anında müdahaleyi kolaylaştırmayı amaçlamaktadır. Afet yönetimi sistemlerinin belirlenmesinde ülkede sık görülen afetler ele alınır ve buna uygun yönetim sistemi hazırlanır. Japonya afetlerin sık yaşandığı bir ülke olup, buna bağlı belirlediği afet yönetimi ile bir çok ülkede örnek alınmaktadır. Ülkelerin yaşamış olduğu her büyük afetten sonra yasal metinlerde ve afete yönelik bu planlarda önemli değişiklikler yapılmalı ve sürekli güncellenmelidir.

Amaç: Araştırmanın amacı üç ülkenin afet yönetim sistemlerinin incelenmesi ve benzerlikleri-farklılıklarının ortaya konulmasıdır. Japonya ve Rusya'nın güçlü afet yönetimi sistemlerinin Türkiye ile benzerliği ve örnek alındığı noktalar incelenmiştir.

Yöntem: Ülkelerin Afet Yönetimi planları incelenmiş ve buna göre veriler toplanmıştır. Bu verilerin sonucunda ortaya çıkan bilgiler karşılaştırılmıştır.

Bulgular: Japonya'da depremler, yanardağ patlamaları ve tsunamiler çok görülürken Rusya da ise depremler ve nükleer saldırılar çok görülür. Türkiye'de ise depremler, su taşkınları ve heyelanlar çok görülmektedir. Japonya, Rusya ve Türkiye'nin Afet Yönetim Sistemleri araştırılırken bağlı oldukları Bakanlıkların ve Kurumların raporları incelenmiştir.

Sonuç:. Rusya ve Türkiye'nin afet planlarını hazırlarken Japonya'nın güçlü afet planı örnek alınmıştır. Bu ülkelere kıyasla Türkiye afet konusunda çalışmalara daha geç başlamıştır.

Anahtar Kelimeler*:* Deprem, Afet Yönetim Sistemi, EMERCOM.

Poster Bilidri

KÜRESEL ISINMADA İNSAN FAKTÖRÜ

Cemile UYAR[1] Faruk DEMİRSOY[2]

[1]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak SYO, cecede.07@gmail.com*

[2] *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Altınyayla MTMYO, fdemirsoy@mehmetakif.edu.tr*

Özet: Küresel ısınma, dünya yüzeyinin, okyanusların ve atmosferin ortalama derecesinin artmasının sonucunda buzulların eriyerek deniz seviyesinin arttığı bir durumdur. Küresel ısınmanın başlıca nedeni olarak fosil yakıt tüketimi (kömür, yağ, doğalgaz) gösterilmektedir. Bu yakıtları kullanarak atmosferde bulunan sera gazlarının yoğunlaşmasına ve kuvvetlenmesine neden olan "insan", özellikle 1980 ve 1990 yıllarında bu yoğunluğun en üst seviyeye ulaşmasını sağlamıştır. Atmosferde artan karbondioksit miktarı, tüketilen küresel enerji oranının eklenmesiyle de (kömür, petrol, doğalgaz) paralelinde sıcaklık oranlarının yükselmesine neden olmuş ve bu durum gelecekte de görülecektir. Fosil yakıtlar kullanılarak tüketilen enerji miktarı bugünkü enerji ihtiyacının yaklaşık %80' lik bir oranını karşılamakta ve gün geçtikçe artmaktadır.

Amaç: Bu çalışmada küresel ısınmanın insan faktörü üzerine olan etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Küresel ısınmanın insan faktörü üzerine olan etkisinin araştırıldığı çalışmalar Google Akademik, Pubmeed ve YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanları taranarak incelenmiştir.

Bulgular: Gül.T.(2018) çalışmasında, Dünya'daki sera etkisine neden olan gazların %36-70 su buharı, %9-26 karbon dioksit, %4-9 metan ve %3-7 ile ozon' dan oluşmaktadır. Petrol, kömür, doğal gaz gibi fosil yakıtların yanması sonucu atmosfere karbondioksit, metan ve azot oksitleri gibi zehirli gazlar yayılır. Bu gazlar atmosferdeki sera gazlarının artmasına neden olur. Bu gazlar çoğunlukla fosil yakıt kullanımından, sanayi, ulaştırma, enerji üretiminden ve çeşitli atıkların ve tarımsal etkinliklerden kaynaklandığına ulaşılmıştır.

Sonuç ve Tartışma: Küresel ısınma insan aktiviteleri sonucunda meydana geldiğine göre, buna neden olan aşırı ve bilinçsiz fosil yakıt kullanımından vazgeçilerek sınırlandırma getirilmelidir. Öte yandan dünya nüfusunun hızlı artışına bağlı olarak bu insanların besin, barınak, ısınma ve sağlık problemlerinin çözümü için harcanan çabalar daha fazla sera gazının atmosfere salınması ve hava, toprak, su kirliliğinin artmasına neden olmaktadır. İnsanın enerji ihtiyacının fosil yakıtlar dışında karşılanması çabaları artırılmalıdır. Örneğin güneş enerjisinden değişik enerjiler elde edilmelidir. Rüzgar, deniz akıntısı, deniz dalgası, jeotermal ve akarsulardan daha fazla yararlanılarak temiz ve sürdürülebilir enerji sağlanmalıdır. Yaşam düzeyini yükseltme çabalarında, bilinçsizce tüketim maddeleri kullanımının körüklenmesi önlenmelidir. Ayrıca, doğa olaylarının kendi döngüsü içerisinde gerçekleşmesini sağlamak için tüm önlemler bir an önce alınmalıdır Diyebiliriz ki tüm ülkelerin ve bireylerin duyarlılığı ve işbirliği sağlanarak küresel ısınma olgusuna yönelinmelidir.

Anahtar Kelimeler: Küresel Isınma, Afet, İnsan, Beşeri Afetler

Sözel Bildiri

BÖBREK YETMEZLİĞİ TEDAVİSİNDE VE DÜZENLİ EGZERSİZDE L-CARNİTİNE KULLANIMI

İbrahim Kubilay TÜRKAY*, **Emrah ATAY****, **Cüneyt AKGÖL*****

**Süleyman Demirel Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi*

***Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi*

****Burdur Devlet Hastanesi, Nefroloji Bölümü*

(ibrahimturkay@sdu.edu.tr), (emrahatay@mehmetakif.edu.tr)**, (cakgol2001@hotmail.com)****

Özet: Akut Böbrek Yetmezliği (ABY), genel tanımıyla, azotlu atıkların (üre) vücuttan atılmasını engelleyecek ve vücudun sıvı ve elektrolit dengesini bozacak kadar böbrek fonksiyonlarında meydana gelen ani değişme olarak tanımlanmaktadır (Türk Nefroloji Derneği, 1995). Akut böbrek yetmezliğinin diğer bir tanımı da böbreğin sıvı-solüt dengesini ayarlama yeteneğinin aniden kaybolmasıdır (United States Renal Data System, 1999). Akut böbrek yetmezliğinde de, Kronik Böbrek Yetmezliğinde de olduğu gibi birçok doku, organ ve sistem etkilenebilir (Maiorca, R. & Cancarini, G.C., 1994). Günümüzde diyaliz tedavisinde sağlanan gelişmelere rağmen ABY mortalitesi hala yüksektir (Sessa A., 1995). L-karnitin basit bir tanımlama ile, B grubu vitaminleri ile ilişkili, amino asit ve vitamin benzeri bir besleyici element olarak açıklanabilir. Esas olarak yağ asitlerinin enerjiye dönüştürülmesinde görev alan esansiyel bir elementtir (Anonymous, 2003a).

Yöntem: Bu derlemede, böbrek yetmezliği tedavisinde ve düzenli egzersizde L-Carnitine kullanımı, etkileri ve sonuçları ile ilgili bilgiler araştırılmıştır. Bu amaçla ulusal ve uluslararası güncel indeksler ve literatürler taranmıştır.

Bulgular: Son yıllarda yapılan L-Carnitine üzerine yapılan çalışmalar oldukça artmıştır. Özellikle böbrek yetmezliğinde diyaliz öncesi L-Carnitine kullanımı oldukça etkili bir tedavi yöntemidir. Ayrıca düzenli egzersiz öncesi L-Carnitine kullanımında vücut yağ dokusunda azalmalar olduğu tespit edilmiştir.

Tartışma ve Sonuç: Sonuç olarak böbrek yetmezliği tedavisinde hastaya uzman kontrolünde kan yolu uygun dozda ile L-Carnitine tedavisi uygulanabilir. Ayrıca obez bireylerde düzenli egzersiz ile birlikte kullanılacak L-Carnitine bireyin yağ dokusunda azalma, kas dokusunda artış sağlayabilir.

Anahtar Kelimeler: Böbrek yetmezliği, L-Carnitine, Tedavi, Düzenli egzersiz

Poster Bildiri

AFET YÖNETİMİNDE COĞRAFİ BİLGİ SİSTEMLERİNİN ÖNEMİ

Yasemin ÇİĞDEM[1] Hatice CAN[2] Faruk DEMİRSOY[3]

[1]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi ysmncgdem@gmail.com*

[2] *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi htcan03@gmail.com*

[3] *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi farukdemirsoy@gmail.com*

Özet: Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS), ulusal, bölgesel ve yerel afet organizasyonlarına hazırlık ve yaraları sarma aşamalarında yardımcı olabilecek teknolojik bir araçtır. Afetler olmadan gerekli hazırlıkların ve önlemlerin alınmasının, en az afet sırasındaki etkin müdahale kadar önemli olduğu, hatta bunların bir bütünün parçaları olduğu ortadadır. Günümüzde, afet yönetimi ve planlama çalışmalarında, verilerin analizinde, en çok kullanılan CBS'nin, konumsal veri yönetimi, konumsal analiz ve grafik görüntüleme gibi olağanüstü kapasitesi ile planlama çalışmalarına haritaların hazırlanmasını daha hızlı ve verimli bir şekilde yürütecek yeniaraçlardır.

Amaç: Bu çalışmada coğrafi bilgi sistemlerinin afet öncesi, sırası ve sonrası zarar azaltmadaki önemi ve Türkiye'de yapılan çalışmaların incelenmesi amaçlanmıştır. **Yöntem:** Afet yönetiminde CBS'nin önemi üzerine yapılan çalışmalar Google Akademik ve YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanları taranarak incelenmiştir. **Bulgular:** Günümüz teknolojileri ile cep telefonlarımızda bile konum paylaşım hizmetleri mevcuttur. Akıllı saatler, konum paylaşımına açık aksessuarlar artık birer hayal ürünü değildir. Özellikle afetlerde özel gereksinim duyan bireylerde (engelliler, çocuklar vs.) bu ürünlerin kullanımı altın saatler olarak tabir ettiğimiz 72 saat içerisinde çok işimize yarayacaktır.

Sonuç: Afet durumunda hizmetlerin yerine getirilebilmesi için önceden planlanmış gerçekleştirilmiş ve hazırlık yapılmış kaynaklar bulunmalıdır. Bu kaynakların en etkin yönetimi için bilgi sistemleri kullanımı kaçınılmazdır. Özellikle her bilginin coğrafi konumunun taşıdığı önem ve karar almadaki etkisi nedeni ile CBS tabanlı il yönetim bilgi sistemleri ile afete hazırlıklı olmak birincil derecede önem taşımaktadır. CBS, karar-destek sistemidir, zamandan tasarruf sağlar, kaliteyi, hassasiyeti arttırır. Tekrar yapmayı, emek ziyanını önler ve karşılaştırma yapmayı kolaylaştırır.

Anahtar Kelimler: Afet Yönetimi, CBS

Sözel Bildiri

İSTANBUL, SAKARYA VE KOCAELİ'NDE ENDÜSTRİYEL YANGINLAR

Faruk DEMİRSOY[1], Mehmet Zeki YILDIRIM[2]

[1]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Altınyayla MTMYO, fdemirsoy@mehmetakif.edu.tr*

[2] *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak SYO, mzekiyildirim@mehmetakif.edu.tr*

Özet: Yangınlar dünden bugüne insanlığın en çok savaştığı afetlerden birisidir. Gelişen teknoloji ve üretim ihtiyacı ile birlikte endüstriyel yangınlar savaşılması en zor yangınlardan olmuştur. Türkiye'de sanayileşmenin en fazla olduğu kentler arasında bulunan İstanbul, Sakarya ve Kocaeli ise şüphesiz en riskli kentlerdendir. Nüfus yoğunluğu ve jeopolitik önemleri incelendiğinde ilgili üç il, Türkiye için hayati önem arz etmektedir.

Amaç: İstanbul, Sakarya ve Kocaeli illerinde görülen endüstriyel yangınlar incelenerek ilgili sınıftaki yangınlara dikkat çekilmesini sağlamaktır.

Yöntem: İstanbul, Sakarya ve Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanlıklarının resmi internet sitelerinde yayınlanan faaliyet raporları incelenerek verilere ulaşılmıştır.

Bulgular: İstanbul'da 2015 yılında 157, 2016 yılında 153, 2017 yılında 166 ve 2018 yılında ise 164 endüstriyel yangın meydana gelmiştir. Kocaeli'nde 2015 yılında 192, 2016 yılında 206, 2017 yılında 150, 2018 yılında ise 134 endüstriyel yangın meydana gelmiştir. Sakarya'da ise 2015 yılında 186, 2016 yılında 213, 2017 yılında 232, 2018 yılında ise 241 endüstriyel yangın vuku bulmuştur.

Sonuç ve Tartışma: Türkiye tarihinde anılan kentler her daim sanayi kentleri olmuştur. Buna rağmen endüstriyel yangınlarda gözle görülür bir artış maalesef görülmemektedir. Bu durum bizlere endüstriyel tesislerin yangın güvenliği konusunda eksikliklere sahne olduğunu düşündürmektedir. Yangınlarla mücadele sadece itfaiye teşkilatlarının güçlenmesi ile olmaz; ilgili tesislerin yangın güvenliği alanında kendilerini geliştirmesi de gerekmektedir. 6331 sayılı kanun gereği iş güvenliği tedbirleri hayatımıza girse de hala daha iş yerlerinde yangınlardan görüldüğü üzere bahsedilmektedir. Bu alanda itfaiyelerin iş yerlerine olan denetimleri artırılmalı ve yangın risklerine dair cezai yaptırımlar artırılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Yangın, Endüstri, İş Güvenliği

Sözel Bildiri

TÜRKİYE'DEN SON 10 YILDA YAYINLANAN DALAK APSESİ OLGULARIN HAVUZ ANALİZ YÖNTEMİ İLE DEĞERLENDİRİLMESİ

Sevil ALKAN ÇEVİKER[1], Ali Cihat YILDIRIM[2]

[1]*Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bakanlığı Evliya Çelebi Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji, Kütahya*
[2] *Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bakanlığı Evliya Çelebi Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Genel Cerrahi Kliniği, Kütahya*

Özet: Dalak apsesi, klinik uygulamada nadir saptanan, otopsi serilerinde% 0.2 ile 0.7 arasında değişen insidansı bildirilen ancak tedavi edilmezse mortalitesi % 100'e ulaşabilen bir enfeksiyoz hastalıktır. Dalak apsesi ile ilgili olarak ülkemizden yayımlanmış makalelerin hepsi olgu sunumları şeklinde olduğundan ülkemizdeki veriler kısıtlıdır. Bu calışmada, ülkemizde son 10 yılda yerli ve yabancı kaynaklarda yayımlanmış makalelerin taranması ve verilerinin havuz analizi yöntemi ile değerlendirilmesi amaçlandı.

Gereç ve Yöntemler: Türkiye'de son 10 yılda (2009-2019) yerli ve yabancı dergilerde yayımlanan dalak apsesi olguları; iki ulusal veri tabanı (Ulakbim Turk Medikal Literatur veri tabanı ve http://www.turkishmedline.com) ve iki uluslar arası veri tabanı (Pubmed ve Google Akademik) taranarak araştırıldı. Ulusal veri tabanında anahtar kelimeler "Dalak", "apse'' ve "Türkiye"olarak belirlendi. Uluslararası veri tabanları ise "Splenic", "abscess'' "Turkey" eklenerek tarama yapıldı. Ulaşılan makalelerin tümü olgu sunumu şeklindeydi. Bu makalelerin hepsinin tam metinlerine ulaşıldı. Dalak apsesi olan olguların; cinsiyet dağılımı, yaş ortalaması, absenin yerleşim yeri, eşlik eden klinik bulgular, hastaların altta yatan hastalıkları, olası risk faktörleri, klinik ve laboratuvar bulguları, verilen antibiyotik tedavileri, tanı ve tedavi yöntemleri ile iyileşme durumları incelendi. Veriler havuz analizi yapılarak değerlendirildi. Veriler, bir veri havuzunda biriktirilip, Excell doyasında aktarılıp analizler yapıldı.

Bulgular: Çalışmamızda son 10 yılda dalak apsesi konusunda yayınlanan 10 olgu sunumu ve 11 vaka saptandı. 2010, 2013,2018 yıllarında ikişer, 2011,2012,2015 ve 2019 yıllarında birer olgu saptandı. 6'sı (%54,5) erkek ve 5'i (%45,5) kadın idi. Yaş ortalaması 42,5 (20-63) yıl idi. Altta yatan hastalıklar değerlendirildiğinde; aort kapak replasmanı, böbrek transplantasyonu, pnömoni+ hemolitik anemi, abort nedeniyle küretaj ve çiğ süt peynir yeme, diyabetes mellitus ve kronik böbrek yetmezliği saptandı. Risk faktörleri hiçbir hastada ortak değil idi. Dört (%36,3) hastada ise altta yatan hiçbir hastalık yoktu. Travma öyküsü hiçbir hastalık yoktu. İmmunsupresyon sadece iki (%18,2) hastada mevcuttu. Tanı öncesi ortalama şikayet süresi 24,42 gün idi. Ek fizik muayene bulgusu olarak bir hastada bacakta trombüs ve iki hastada eşlik eden plevral efüzyon saptandı. Beş hastada sol üst kadranda hassasiyet, üç hastada defans+hassasiyet ve bir hastada defans mevcuttu. Hastaların ortalama ateşi: 39,2° C idi. Laboratuvar bulgularına bakıldığında; beyaz küre sayısı: 16097 /mm3 (2600-28000), trombosit: 94750 /mm3 (54000-183000), C reaktif protein: 78,4 (14-197) mg/L idi. İki hastada Brusella aglutinasyon test pozitifliği mevcuttu. Üç hastada eşlik eden dalak infarktı mevcuttu. Yedi hastanın tanısı bilgisayarlı tomografi (BT) + ultrasonografi (USG), iki hastanın tanısı USG ve iki hastanın tanısı da *Manyetik Rezonans Görüntüleme* (*MRG*) ile

konduğu saptandı. Dokuz hastada USG'de ve dokuz hastada ise BT'de apse saptanmıştı. 11 olgunun yedisinde tek, birinde iki ve üçünde multiple abse saptandı. Beş hastada üst pol, iki hastada subkapsüler yerleşim var iken bir hastada batın içi dalak perforasyonu saptandı, üç hastada ise lokalizasyon belirtilmemişti. Üç hastada üreme yok iken, iki hastada Escherichia coli, bir hastada belirtilmemiş, iki hastada Salmonella (biri Salmonella enteritidis ve biri Salmonella sp.), bir hastada Brucella melitensis, iki hastada *Staphylococcus aureus* (birisi metisilin dirençli *S. aureus*) üremesi saptandı. Tedavide altı hastada medikal tedavi + splenektomi, iki hastada sadece medikal tedavi, bir hastada BT eşliğinde perkutan abse drenajı, bir hastada perkutan abse drenajı, bir hastada laparoskopik trokar ile perkütan drenaj yapıldığı saptandı. Tedavi sonuçlarına bakıldığında; iki hasta exitus olurken 9 hastanın şifa ile taburcu edildiği saptandı.

Tartışma: Bu çalışmada bildirilen bu vakalara göre mortalite %18,2 olarak saptandı. Bu durum; ileri görüntüleme yöntemlerinin son yıllarda artarak kullanılmaya başlanması ve ilerleyen girişimsel ve medikal tedavilere bağlı olabileceği şeklinde yorumlandı. Ancak dalak apsesi ile ilgili olarak ülkemizden yayımlanmış makalelerin hepsi olgu sunumları şeklinde olduğundan ülkemizdeki veriler kısıtlı olduğundan ileriye dönük çok merkezli çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dalak apsesi, Enfeksiyoz hastalık

Sözel Bildiri

TIP FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNDE EGZERSİZ DAVRANIŞI: TEK OTURUMLU BİR SEMİNERİN ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Sabriye ERCAN [1], Esma ARSLAN [2]

[1] *Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dahili Tıp Bilimleri Bölümü, Spor Hekimliği Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye. E-posta: sabriyeercan@gmail.com*

[2] *Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dahili Tıp Bilimleri Bölümü, Spor Hekimliği Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye. E-posta: esmaarslan.sdu@gmail.com*

Özet: Sağlıklı yaşam davranışlarını kazandırmak ve hastalık risklerini azaltmak sağlık çalışanlarının temel işlevlerindendir. Topluma sağlık hizmeti sağlamakla görevli tıp doktoru olmaya aday öğrencilerin öncelikle kendi sağlıklarını korumaya yönelik alışkanlıkları edinmeleri hem kendi sağlıkları hem de toplum sağlığı açısından önemlidir.

Amaç: Bu çalışmada, tıp fakültesi dönem 1 öğrencilerinin egzersiz alışkanlıklarının belirlenmesi ve tek oturumlu Spor ve Sağlık Semineri'nin egzersiz davranışına etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Spor ve Sağlık konulu seminer öncesinde, öğrencilerin egzersiz alışkanlıklarının değerlendirmesi için Amerikan Spor Hekimleri Birliği'nin Egzersiz Reçetesi Kılavuzuna (2013) göre araştırmacılar tarafından hazırlanmış olan form uygulanmıştır. Öğrencilerin egzersize yönelik davranışları 'Egzersiz Davranışı Değişim Basamakları Ölçeği' ile değerlendirilmiştir. Ön değerlendirmenin ardından, yüz yüze ortamda Spor ve Sağlık konulu tek oturumlu bir seminer yapılmıştır. Oturumun sonrasında öğrencilere 'Egzersiz Davranışı Değişim Basamakları Ölçeği' tekrar uygulanmıştır.

Bulgular: Seminerin öncesinde 76 (43 kadın, 33 erkek) öğrencinin; seminer sonrasında ise 48 öğrencinin gönüllülük esasına göre formları doldurduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin %39,5 (n=30)'i düzenli aerobik egzersiz yaptığını belirtirken bunların %53,3 (n=16)'ünün; %18,4 (n=14)'ü düzenli kuvvet egzersizi yaptığını belirtirken bunların %35,7 (n=5)'sinin kılavuza uygun olduğu tespit edilmiştir. Öte yandan %24 (n=18)'ü düzenli esneklik/germe egzersizi yaptığını belirtirken bunların % 83,3 (n=15)'ünün; %10,5 (n=8)'i düzenli nöromotor egzersizi yaptığını belirtirken bunların %87,5 (n=7)'inin kılavuza uygun olduğu belirlenmiştir.

Seminer öncesinde uygulanan, ölçek sonuçlarına göre öğrencilerin % 16,7 (n=12)'sinin 'devamlılık', %23,6 (n=17)'sının 'hareket', % 22,2 (n=16)'sinin 'hazırlık', %23,6 (n=17)'sının 'eğilim' ve % 13,9 (n=10)'unun 'eğilim öncesi' basamağında olduğu saptanmıştır. Seminer sonrasında tekrarlanan ölçek sonuçlarında ise istatistiksel anlamlı fark bulunmamıştır (p=0.54).

Tartışma ve Sonuç: Öğrencilerinin egzersiz alışkanlıklarının yeterli olmadığı ve tek oturumlu bir seminer ile egzersize yönelik davranışın değiştirilemediği bulunmuştur. Hekimlerin, öğrencilik yıllarından itibaren sağlıklı yaşam alışkanlıklarını kazanmaları sağlanmalıdır. Bunun için egzersizin önemine yönelik bilginin çoklu oturumlarla pekiştirilmesi gerektiği düşünülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Egzersiz, Öğrenci, Hekim, Davranış.

Sözel Bildiri

ANTALYA'DA YAĞIŞ ORANINA BAĞLI OLUŞAN SEL FELAKETLERİ VE ETKİLERİ

Zeynep Müzeyyen KARACA[1] Faruk DEMİRSOY[2]

[1]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak SYO zeynepmuzeyyenkaraca@gmail.com*

[2] *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Altınyayla MTMYO farukdemirsoy@gmail.com*

Özet: Sel ve taşkın olayları, Dünya'nın gelişmiş ve gelişmekte olan birçok ülkesinde ve Türkiye'de, günümüzde en sık görülen ve en fazla zarar veren doğal afetlerin başında gelmektedir. Kış ve ilkbahar mevsimlerinde Antalya, Finike, Manavgat ve Alanya'da çok şiddetli ve şiddetli sağanak yağışlar önemli yer tutar. Bu yağışların şiddetinin fazla olması nedeniyle kış aylarında Antalya ve ilçelerinde sık sık sel olayları yaşanmaktadır**.**

Amaç: Bu çalışmada yağış oranının fazlalığının sebep olduğu sel felaketinin araştırılması ve alınabilecek önlemlerin incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Antalya'da yağış oranına bağlı oluşan sel felaketleri ve etkileri üzerine yapılan çalışmalar Google Akademik, Pubmeed, YÖK Ulusal Tez Merkezi ve Meteoroloji Genel Müdürlüğü veri tabanları taranarak incelenmiştir.

Bulgular: Dinç. N.(2016) çalışmasından ve Antalya AFAD'dan alınan veriler doğrultusunda Antalya genelinde yağışların %54.4'ünün kış, %19.4'ünün ilkbahar, %3.4'ünün yaz ve %23.8'inin ise sonbahar mevsiminde meydana geldiği görülmektedir. Uzun yıllık aylık yağış oranlarına bakıldığında Antalya, Alanya, Finike, Manavgat ilçelerinde aralık, ocak, şubat ve mart aylarında yağış miktarında artış gözlemlendiğine ve bu aylarda sel riskinin de diğer aylara göre daha fazla olduğuna ulaşılmıştır.

Sonuç: Türkiye'de geçmişte meteorolojik karakterli afetlere daha az rastlanırken günümüzde, nüfus artışı, yanlış arazi kullanımı vb. nedenlerin bir sonucu olarak aşırı yağış, çığ, heyelan vb. meteorolojik karakterli afetlere daha fazla maruz kalınmakta, can ve mal kayıpları giderek artmaktadır. Sel ve taşkınla bağlantılı yaralanmalar, ölümler, hastalıkları azaltmak için sel ve taşkın öncesi, sırası ve sonrasında; acil yardım ekipleri, yönetimler ve risk altındaki insanlar tarafından gerekli önlemler alınmalıdır. Özellikle ülkenin tamamını kapsayacak gözlem ağı ve erken uyarı sisteminin kurulması, bu afetlerin neden olduğu zararların azaltılması bakımından son derece önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Afet, Sel, Yağış Miktarı

Poster Bildiri

TÜRKİYE'DE MEYDANA GELEN ORMAN YANGINLARI VE ALINACAK ÖNLEMLER

Hatice CAN[1] Yasemin ÇİĞDEM[2] Faruk DEMİRSOY[3]

[1]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi htcan03@gmail.com*
[2] *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi ysmncgdem@gmail.com*
[3] *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi farukdemirsoy@gmail.com*

Özet: Ormanlarımız doğal dengeyi sağlaması, hava kirliliğini önlemesi, su rejimini düzenlemesi, iklim yapısı üzerine etkisi ve erozyonu önlemesi gibi birçok kolektif faydalarının yanında toplumun orman ürünlerine olan talebinin karşılanması bakımından ülkemizin en önemli doğal kaynaklarıdır. Türkiye'de ormanların devamlılığını tehlikeye sokan etkenlerin başında orman yangınları gelmektedir. Özellikle son yıllarda afet düzeyindeki orman yangınlarına daha sık rastlanılır olması, bu durumun bir tesadüften çok, yangınları yaratan faktörlerin büyümesi olarak değerlendirilebilir.
Amaç: Bu çalışmada Türkiye' de meydana gelen orman yangınları ve önleme çalışmalarının incelenmesi amaçlanmıştır.
Yöntem: Türkiye'de meydana gelen orman yangınları ve alınan önlemlerin üzerine yapılan çalışmalar Google Akademik, Pubmeed, YÖK Ulusal Tez Merkezi ve Orman Genel Müdürlüğü veri tabanları taranarak incelenmiştir.
Bulgular: Doğanay H.(2004) çalışmasında, Ülkemizdeki orman yangınlarının oluşumlarına bakıldığında % 38'inin ihmal ve dikkatsizlikten, % 12'sinin kasten,% 3'ünün yıldırımdan ve % 47'sinin ise bilinmeyen nedenlerden çıktığı görülür. Ülkemizdeki orman yangınlarının % 41'i Ege bölgesinde, % 24'ü Akdeniz bölgesinde, % 22'si Marmara bölgesinde ve % 13'ü de diğer bölgelerde meydana geldiğinden bahsetmiştir. Orman Genel Müdürlüğü (2017)'de ki yakın tarih verilerine bakıldığında günümüzde halen çoğu orman yangınının bilinmeyen nedenlerden kaynaklandığına ancak doğal sebepten kaynaklanan yangınlardaki oranın arttığına rastlanmıştır.
Sonuç: Orman yangınları ile mücadele edebilmek için öncelikle, yangın riskinin ve yangınların fazla olduğu yerler yeniden tespit edilmeli ve bu alanlarda sıcaklık, yağış, bağıl nem ve rüzgâr gibi iklim elemanları sürekli izlenerek yangın sezonlarında çok daha fazla dikkatli olunmalıdır. Ayrıca orman yangınları konusunda toplumun ve özellikle ilköğretim çağındaki çocukların bilinçlendirilmesi bu olayların azaltılmasında önemli bir etkendir.
Anahtar Kelimeler: Orman Yangını, Önlem, Afet

Poster Bildiri

BURDUR İLİNİN AFET LOJİSTİĞİ AÇISINDAN ÖNEMİ

Zeynep Müzeyyen KARACA[1] Faruk DEMİRSOY[2]

[1]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak SYO zeynepmuzeyyenkaraca@gmail.com*

[2]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Altınyayla MTMYO farukdemirsoy@gmail.com*

Özet: Afet lojistiği, zarar görmüş insanların ihtiyaçlarını giderebilmek amacıyla malların, eşyaların ve ilgili bilginin ilk üretim noktasından son tüketim noktasına kadar verimli ve maliyet etkin bir şekilde akışının ve depolanması, planlanma ve uygulanması ile kontrolü olarak tarif edilmektedir. Özellikle, ihtiyaç halindeki kişilerin ihtiyaçlarını zamanında ve yerinde karşılamak amacıyla hem ürün ve malzemelerin hem de bunlarla ilgili gerekli bilginin depolanması ve tedarik noktasından, ihtiyaç duyulan son noktaya kadar etkin bir şekilde akışı için faaliyetlerin planlaması, uygulanması ve kontrolü olarak tanımlanabilir.

Amaç: Bu çalışmada Burdur ilinin afet lojistiği kapsamında coğrafi olarak öneminin incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Burdur ilinin afet lojistiği açısından önemi çalışmalar Google Akademik, Pubmeed, YÖK Ulusal Tez Merkezi, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı ve Türkiye Afet Müdahale Planı veri tabanları taranarak incelenmiştir.

Bulgular: Gözlükaya H.(2016) çalışmasında, kentin genel olarak konumuna bakıldığında, Burdur, Türkiye'nin güneyinde Akdeniz Bölgesi'nin iç kesiminde yer almakta olup, kuzeyde Afyonkarahisar, güneyde Antalya, doğuda Isparta, batıda Denizli ve güneybatıda Muğla illeriyle komşudur. Türkiye Afet Müdahale Planında (TAMP) il bazında Burdur'un 1.Grup destek iller: Isparta, Antalya, Denizli, Muğla, Afyonkarahisar, 2. Grup destek iller: Aydın, Uşak, Konya, bağlı olduğu arama kurtarma birlik müdürlüğü ise: Afyonkarahisar'dır. Bu bağlamda Burdur ili afet durumunda önemli bir geçiş güzergahına sahiptir.

Sonuç: Burdur ilinin konum olarak önemi incelendiğinde; başta Ankara ve İstanbul olmak üzere diğer kentlerle Antalya il merkezini bağladığı aşikardır. Ege bölgesi ile Akdeniz bölgesini bir birine bağlayan karayolu yine Burdur il sınırları içerisinden geçmektedir. Akdeniz kentlerinde meydana gelecek herhangi bir afet durumunda yardımların bu güzergahtan gideceği göz önüne alınacak olursa Burdur ili hayati önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Afet Lojistiği, Güzergah, Coğrafi Konum

Sözel Bildiri

ÇEVRE SAĞLIĞI ALANINDA HİDROLOJİK MODELLEMELERİN YERİ, ÖNEMİ VE UYGULAMA YÖNTEMLERİNİN KARŞILAŞTIRMALI OLARAK İNCELENMESİ

[1]Eren GERMEÇ, [2]Okan ÜRKER

[1]Çankırı Karatekin Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Çankırı / TÜRKİYE, erengermec@gmail.com,
[2]Çankırı Karatekin Üniversitesi, Eldivan Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu, Çankırı / TÜRKİYE, okanurker@karatekin.edu.tr

Özet: Su, yaşamı ve çevre sağlığını etkileyen en önemli aktörlerden biridir. Bu nedenle suyun doğadaki davranışının tahmin edilmesi, çevre sağlığını etkileyen kirleticiler için de önlem almayı ve bu tarz sorunların önüne geçmeyi kolaylaştırmaktadır. Bu noktada suyun davranışını tahmin etmek için hidrolojik döngünün havza bazında değerlendirilmesi ve iklim projeksiyonu çerçevesinde hidrolojik modelleme yöntemlerine ihtiyaç duyulmaktadır. Söz konusu modellemelerin kurgulanmasında günümüzde birçok yazılım kullanılmaktadır. Bu yazılımlar uyguladıkları yönteme göre akış, yağış, rüzgar, sıcaklık, güneş radyasyonu vb. çeşitli iklimsel ve hidrolojik parametreleri değerlendirmekte olup, bunun yanında çalışma konusu olan bölgeye ait eğim, yükseklik, bakı gibi topografik unsurlar ile toprak özellikleri, arazi kullanımı gibi arazi özelliklerine de gereksinim duymaktadır. Hidrolojik modelleme yazılımları, çevre sağlığı alanında sıklıkla karşılaşılan sorunlardan kötü su kalitesi, kirlilik, partikül ve sediman taşınımı, yağ ve petrol türevlerinin yayılması, mikroplastik dağılımı gibi problemlerin tahmini ve izlenmesinde önemli rol oynamaktadır. Bu derleme çalışma kapsamında, hidrolojik modelleme yazılımlarının çevre sağlığı alanında kullanım potansiyelleri ve veri gereksinimleri konusunda bilgi verilerek, bunlar içerisinden küresel ölçekte en çok tercih edilen SWAT, WEAP, MIKE Zero, Delft3D isimli yazılımların çevre sağlığı alanına yönelik avantajları ve dezavantajları karşılaştırılmalı olarak tartışılmıştır. Elde edilen bulgular, çevre sağlığı alanındaki yönetim planlamalarına ve karar destek sistemlerine entegrasyonuna ilişkin öneriler şeklinde sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Çevre sağlığı, Hidrolojik modelleme, Su kirliliği, Yönetim planlaması.

Sözel Bildiri

TESTİS GERM HÜCRE KANSERLİ BİR HASTADA ALT EKSTREMİTE VENÖZ SİSTEM VE VENA CAVA INFERIORUN AKUT TROMBOZU

Ersin ÇELİK[1], Ahmet Rıfkı ÇORA[1]

1-Isparta Şehir Hastanesi Kalp ve Damar Cerrahisi Kliniği, dr.ersincelik@gmail.com, drahmetcora@gmail.com

Özet: Venöz tromboembolizmin önlenmesi, geliştiğinde erken tanılanması ve hemen tedaviye başlanması gelişebilecek morbidite ve mortalite için önemlidir. Alt ekstremitede akut DVT gelişen testiküler germ hücre kanserli olguyu sunduk.

Olgu: Yirmi yaşında erkek hasta kliniğimize sol alt ekstremitede ağrı, ödem, gerginlik ve sağ testiste kitle şikayetiyle başvurdu. Venöz doppler ultrasonografisinde sol alt ekstremite derin venöz sistemde, vena cava inferiorda trombüs tespit edildi. Skrotal ultrasonografide sağ testiküler tümör saptandı. Bilgisayarlı tomografide sağ paraaortik bölgede iliopsoas kasına invaze 6-7 santimetre boyutlarında lobüle lenfadenopati ve vena cava inferiorda, sol ana iliak vende trombüs tespit edildi. Hastaya düşük molekül ağırlıklı heparin(DMAH) ile antikoagulan tedavi başlandı. Üroloji kliniği tarafından orşiektomi uygulandı. Patoloji raporunda germ hücreli testis tümörü tespit edildi ve kemoterapi başlandı. Takiplerinde semptomları geriledi. Yatışının 13. gününde varfarin tedavisi ve venöz kompresyon çorabı ile taburcu edildi. Taburculuk sonrası varfarin tedavisine INR değeri 2-3 olacak şekilde devam edildi.

Tartışma: Venöz tromboembolinin kesin mekanizması ortaya konamamışsa da değişik faktörlerin etkili olduğu belirtilmiştir. Bunlar tümör hücreleri tarafından salgılanan prokoagulan faktörler, tümörün aracılık ettiği vasküler kompresyon ve hasta immobilizasyonudur. Kanser tedavisinde kullanılan kemoteropatik ilaçların tromboemboli riskinin olup olmadığı hala tartışılan bir konudur. ACCP(American Collage of Chest Physicians) kılavuzunda da belirtildiği gibi DVT tedavisinde kontraendikasyon olmaması durumunda DMAH veya varfarin tavsiye edilmektedir. Yine birçok çalışmada genel populasyondaki DVT tedavisinde DMAH kullanımının güvenli, etkili ve uygun maliyetli olduğu gösterilmiştir. İntravenöz trombolitik tedavi, katater aracılıklı trombolizis(KAT) veya venöz trombektomi yapılan çeşitli çalışmalarda rutin olarak önerilmemekle birlikte masif iliofemoral DVT, venöz oklüzyona bağlı extremite iskemisi gibi seçilmiş olgularda kullanılabileceği bildirilmiştir.

Sonuç: Olgumuzda testis tümörüne yönelik erken cerrahi tedavi ve sonrasında kemoterapi planlandığı için geleneksel tedavi yöntemleri olan DMAH ve sonrasında oral varfarin tedavisini tercih ettik. Geleneksel ve invaziv olmayan tedavi seçeneklerinin özellikle cerrahi girişim planlanan, uygulanan ve kemoterapi alan hastalarda hala iyi bir seçenek olduğu kanısındayız.

Anahtar Kelimeler: Venöz tromboemboli, Testis kanseri, Antikoagulan tedavi

Sözel Bildiri

VEGAN BESLENMEDE BİTKİSEL KAYNAKLI ALTERNATİF SÜT ÜRÜNLERİ

İlhan GÜN

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Burdur Gıda, Tarım ve Hayvancılık Meslek Yüksekokulu, Gıda İşleme Bölümü, Süt ve Ürünleri Teknolojisi Programı, Burdur

igun@mehmetakif.edu.tr

Özet: Son yıllarda vegan beslenmeye yönelen kişilerin sayısı hızla artmaktadır. Bu nedenle de gıda üreten firmaların ürün çeşitliliğinde hayvansal kaynaklı süt ve süt ürünlerinin yerini bitkilerden elde edilen sütlerin işlenmesiyle elde edilen peynir, yoğurt, dondurma ve benzeri ürünlerin almaya başladığı görülmektedir. Özellikle bitkisel ürünlerin sağlık üzerine olumlu etkileri de dikkate alındığında, vegan beslenme tarzına yönelik üretim formülasyonları da gün geçtikçe artmaktadır. Bitkisel süt, baklagiller, yağlı tohumlar veya tahıllardan elde edilen ve inek sütü görünümüne benzeyen su özütleridir. Bitkisel süt üretiminde baklagillerden soya fasulyesi, yağlı tohumlardan ayçiçek, sert kabuklu meyvelerden badem ve Hindistan cevizi, tahıllardan yulaf, pirinç ve susam en sık kullanılanlardır. Vegan tipi beslenen bireyler vegeteryanlarla kıyaslandığında hayvansal kaynaklı besinleri asla tüketmemekte, sadece diyetlerinde bitkisel kaynaklı olanlara yer vermektedirler. Bu amaçla Hindistan cevizi sütü, soya sütü ve badem sütünden üretilen çeşitli ürünler bulunmaktadır. Ayrıca araştırmaların bir diğer yönü, bu kaynaklardan elde edilen probiyotik ürünlere doğru eğilim göstermektedir. Sterilizasyon tekniği ile üretilen UHT soya sütü, badem sütü ve Hindistan cevizi sütü gibi ürünler marketlerde yerini almıştır. Bununla birlikte, bitkisel süt kaynaklı yoğurt ve peynir üretimleri de market raflarında yerini almaktadır. Özellikle soya sütünden üretilen peynir grubunda Tofu olarak adlandırılan soya peyniri ilk sırada yer almaktadır. Soya fasulyesinden su ekstraksiyonu ile hazırlanan soya sütünün çeşitli pıhtılaştırıcılarla çöktürülmesi ve elde edilen pıhtının torbalarda süzülmesi ile elde edilen yumuşak, beyaz kremimsi renkte bir peynirdir. Yine soya sütü kullanılarak üretilen bir diğer ürün de soya sütü yoğurdudur. Bir başka ürün ise soya sütünün püskürtme yöntemiyle suyundan uzaklaştırılmasıyla elde edilen ve soya proteini, çözünür lif, çözünmeyen lif, izoflavon, antioksidan, soya yağı gibi besleyici öğeleri içeren soya sütü tozudur. Dünya üzerinde vegan beslenme alışkanlığının artması ve bitkisel süt ürünlerinin sağlık üzerine etkilerinin yoğun bir şekilde araştırılması, bu tarz ürünlerin gün geçtikçe çeşitliliğinin kazanmasına neden olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Alternatif süt ürünleri, bitkisel süt, vegan beslenme

Sözel Bildiri

PERTUZUMAB ve TRASTUZUMAB EMTANSİN TEDAVİLERİNİN FARMAKOEKONOMİK BAKIMDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Metin Deniz KARAKOÇ[1], Duygu İlke ÇIKMAN[2]

[1]*Denizli Devlet Hastanesi Onkoloji Merkezi, Denizli, Türkiye (mdkarakoc@gmail.com)*

[2] *Denizli Devlet Hastanesi Tıbbi Onkoloji Kliniği, Denizli, Türkiye (ilkenartok@hotmail.com)*

Özet: Pertuzumab ve Trastuzumab emtansin (TDM-1) metastatik meme kanserlerinin sağaltımında kullanılan iki farklı ilaçtır. Her iki ilaç da ülkemizde 2016 yılında geri ödeme kapsamına girmiştir.

Amaç: Araştırmanın amacı, merkezimizde tedavi gören metastatik meme kanserli hastalarda TDM-1 ve pertuzumab kullanımına bağlı progresyonsuz sağ kalım sürelerini ve tedavi maliyetlerini belirlemektir.

Yöntem: Çalışma, 2016-2019 dönemini kapsayan bir retrospektif araştırmadır. Araştırma Denizli ilinde bir kamu hastanesinde gerçekleştirilmiştir. Araştırma için öncelikle ilgili etik kuruldan izin alınmıştır (10.01.2020-E.655). Çalışmanın evrenini, hastanenin onkoloji merkezinde pertuzumab veya TDM-1 adlı antineoplastiklerle kemoterapi tedavisi uygulanmış metastatik meme kanserli hastalar oluşturmaktadır. Demografik bilgiler, kullanılan ilaçlar, doz ve kullanım süreleri hasta dosyalarından elde edilmiştir. Değişkenler arasındaki ilişkileri araştırmak için tanımlayıcı istatistikler ve Mann Whitney U test kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışma döneminde TDM-1 grubunda 42 hasta; pertuzumab grubunda ise 31 hasta olduğu saptandı. TDM-1 için progresyonsuz sağ kalım süresinin ortalama 10,5 ay; kemoterapi için kullanılan ortalama dozun ise 234 mg olduğu belirlenmiştir. TDM-1 için tek bir kemoterapi küründeki ortalama ilaç maliyetinin 1.160 Amerikan Doları (USD); progresyona kadar geçen süredeki maliyetin ise ortalama 18.562 USD olduğu saptanmıştır. Pertuzumab tedavisi alan hastalarda progresyonsuz sağ kalım süresi 19 ay, tek bir kür maliyetinin 1.558 USD ve progresyona kadar geçen süredeki toplam pertuzumab maliyetinin ise ortalama 40.508 USD olduğu belirlenmiştir. Pertuzumab tedavilerinde trastuzumab ve paklitaksel kombine olarak uygulanmaktadır. Bu şekilde uygulanan trastuzumab ortalama dozunun 405 mg ve maliyetinin 797 USD, paklitaksel ortalama dozunun ise 128 mg ve maliyetinin ise 221 USD olduğu saptanmıştır. Buna göre pertuzumab+trastuzumab+paklitaksel tedavisinde kür başına ilaç maliyeti 2.543 USD; toplam maliyet ise 66.118 USD olarak belirlenmiştir.

Tartışma ve Sonuç: Çalışma ile ülkemizde metastatik meme kanserli hastalarda TDM-1 ve pertuzumab tedavilerinin progresyonsuz sağ kalım süresine katkıları ve bu süre zarfındaki tedavi maliyetleri konusunda ilk veriler elde edilmiştir. Ancak araştırmanın tek merkezli olması önemli bir kısıtlılığıdır. Bu konuda çok merkezli ve geniş katılımlı çalışmalara ihtiyaç bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Trastuzumab emtansin, pertuzumab, farmakoekonomi, meme kanseri

Poster Bildiri

THE EFFECT OF PROBIOTICS ON GASTROINTESTINAL SYSTEM

Fadime ŞAHİN[1], Halil YALÇIN[2]
[1] *Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Health Sciences Institute*
fdmshn0802@gmail.com
[2]*Burdur Mehmet Akif Ersoy University Faculty of Veterinary Medicine Department of Food Hygiene and Technology, Burdur, Türkiye*
hyalcin@mehmetakif.edu.tr

Abstract: The human body can be inhabited by a vast number of bacteria, archaea, viruses, and unicellular eukaryotes. The collection of microorganisms that live in peaceful coexistence with their hosts has been referred to as the microbiota (microflora). The microbiota can be colonized on almost every surface of the human body exposed to the external environment. Gastrointestinal tract is rich in nutrient molecules that can be used by microorganisms, therefore, colonization usually occurs in the tract. Most of the microorganisms living in the gut are harmless or beneficial to the host. Disruptions to the balance between the gut microbiota and the host have been associated with obesity, malnutrition, inflammatory bowel disease, neurological disorders, and cancer. Probiotics and probiotic foods have been developed in the last decade of the 20th century due to problems such as environmental degradation, stress, digestive disorders and nutrient deficiencies. Probiotics are defined by the World Health Organization as "live microorganisms which when administered in adequate amounts confer a health benefit on the host". Probiotics include lactic acid bacteria, which are the most typical representatives of the human intestinal microflora (lactobacilli, bifidobacteria, colibacteria). Probiotic bacteria that settle in the intestinal epithelium prevent the attachment of pathogenic bacteria and suppress their development with the antimicrobial substances they produce. In addition, lactic acid and acetic acid bacteria reduce the pH of the intestine, creating an unsuitable environment for pathogens. Some microorganisms that can be used as probiotics can be affected by negative environmental conditions such as low pH and bile salts. In order for probiotic microorganisms to be beneficial to health, they must reach the intestine, be colonized here and then multiply enough. In addition, the functional effect of probiotic microorganisms in the probiotics and the ability to inhibit the growth of harmful microorganisms are not known for certain. For this reason, Although the probiotic-added food products on the market contain a large number of probiotic bacteria, the desired beneficial effect may not always be observed. In this review, it is aimed to provide information about the stay alive of probiotics in the gastrointestinal tract and its mechanism of action.

Keywords: Microbiota, Probiotic, Gastrointestinal tract.

Sözel Bildiri

THE EFFECT OF PATERNALIST LEADERSHIP ON POSITIVE VOICE: A RESEARCH IN THE HEALTH SECTOR

Mustafa NAL[1]

[1]*Afyon Kocatepe Üniversitesi Dinar Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu, Sigortacılık ve Aktüerya Bilimleri, Afyonkarahisar, Türkiye, mustafanal@aku.edu.tr*

Abstract: The aim of this study is to examine the effect of health workers' perception of paternalist leadership on positive voice. The research collected the data by face to face survey method.The research universe consists of two private hospital employees operating in Isparta Province. The surveys was applied to 139 healthcare professionals working in these hospitals and agreeing to participate in the research. IBM SPSS 25 program was used in the analysis of the data obtained. Correlation Analysis and Simple Linear Regression Analysis were performed to reveal the relationship between variables. As a result of the correlation analysis, a positive and moderate statistically significant relationship was found between paternalist leadership and positive voice ($r = 0.470$, $p < 0.01$). As a result of the regression analysis, it was revealed that the paternalist leadership had a positive and significant effect on positive voice ($\beta = 0.470$, $t = 6.232$ $p < 0.01$). 21.5% of the change in the positive voice behavior is explained by the paternalist leadership ($r^2 = 0.215$). The results of this research give clues that paternalist leadership will increase the positive voice behavior of employees. However, these results represent the universe studied. In order to generalize the results obtained, it will be appropriate to conduct future research by selecting a larger sample.

Keywords: Paternalist leadership, positive voice, health employees

Sözel Bildiri

DENEYSEL ARAŞTIRMALARDA SIKLIKLA KULLANILAN FARKLI SIÇAN TÜRLERİNDE MEKANSAL ÖĞRENME VE BELLEK DÜZEYLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

İlknur DURSUN

Altınbaş Üniversitesi, Fizyoloji Anabilim Dalı, İstanbul

Özet: Kısa süreli çalışan bellek ve uzun süreli mekânsal bellek süreçlerinde beyinde hipokampus bölgesi kritik bir role sahiptir. Kemirgenlerde hipokampusun fonksiyonunu davranışsal boyutta ölçen farklı deney düzenekleri bulunmaktadır. Bu çalışmada, Wistar, Sprague Dawley ve Long Evans türlerinde hipokampus fonksiyonuna bağlı olarak uzun süreli mekânsal öğrenme ve bellek süreçlerindeki farklılıkları ölçmek için yaygın olarak kullanılan Morris Su Labirenti kullanıldı. Morris Su Labirenti, 50 cm yüksekliğinde ve 150 cm çapında su dolu (22-24°C sıcaklıkta) silindir bir su labirentidir. Deneyin ilk eğitim günü sıçanların önce platform üzerine sonra platformdan uzaklaşarak farklı noktalardan platforma doğru yüzmeleri sağlandı. Sıçanların her gün 60'şar saniye süren 4 deneme ile havuzun farklı kutuplarından (doğu, batı, kuzey, güney) suya bırakılarak suyun içinde gizlenmiş olan platformu bulması sağlandı. Öğrenme kriteri, 4 deneme ortalamasının 10 saniye veya daha az olması olarak belirlendi.. 4 günlük eğitim boyunca boyunca sıçanların platforma ulaşma süreleri, yüzdükleri toplam mesafe ve yüzme hızları otomatik video izleme sistemi ile kaydedildi. Çalışmanın 5. gününde bellek düzeylerini belirlemekiçin test denemesi yapıldı. Bu aşamada su labirentindeki kaçış platformu çıkarıldı. Sıçanlar tankın herhangi bir kutbundan bir kere suya bırakıldı ve 60 sn boyunca kaçış platformunun önceden bulunduğu çeyrek bölge içerisinde geçirdikleri toplam sürenin yüzdesi hesaplandı. Sonuç olarak, 4 gün sonunda tüm grupların beklenen kritere ulaştığı gözlemlendi. Long Evans türü sıçanların eğitimin son günü diğer iki türe göre daha kısa sürede ve daha az mesafe yüzerek platforma ulaştıkları gözlemlendi. Ayrıca 4 günlük eğitim boyunca Wistar ve Sprague Dawley türlerine göre daha hızlı yüzdükleri tespit edildi. 5. gün sonunda yapılan bellek testinde ise Sprague Dawley türünün diğer iki türe göre platformun yerini daha hatırladığı görüldü. Bu bulgulardan yola çıkarak, albino türündeki sıçanların öğrenirken yabani Long Evans türüne göre daha düşük performans gösterdikleri, fakat albinizmin hafıza süreçlerinde olumsuz bir etkiye sahip olmadığı ortaya çıkarılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Öğrenme, Bellek, Morris Su Labirenti, Sıçan

Sözel Bildiri

CYTOGENETIC AND PHYSIOLOGIC EFFECTS OF ASPARTIC ACID TREATMENT IN ONION (*ALLIUM CEPA* L.) SEEDS EXPOSED TO SALT STRESS

KÜRŞAT ÇAVUŞOĞLU[1]*, İLKNUR DİNÇTÜRK[1]and DİLEK ÇAVUŞOĞLU[2]

[1]Süleyman Demirel University, Faculty of Arts and Science, Department of Biology, 32260 Isparta – Turkey.
e-mails:kursatcavusoglu@sdu.edu.tr; ilknurmrcn@gmail.com
[2]Isparta University of Applied Sciences, Atabey Vocational High School, Department of Department of Plant and Animal Production,32670, Isparta – Turkey
Corresponding author's mail: cavusoglu.dilek@gmail.com

Abstract: Agricultural productivity is very low in arid and semi-arid regions of the world. Crops in these regions are naturally exposed to multitude abiotic stresses which limits their growth and productivity. The soil salinity from these factors largely limits crop production in these regions of the world. Salt stress is cytotoxic due to excessive uptake of ions such as chloride (Cl^-), sodium (Na^+) and nutritional imbalance. The response of the plants to salinity is divided into two main stages. An ion-independent growth reduction that occurs within a few minutes to days, predominantly leads to stomatal closure in attraction and inhibition of cell expansion in mainly the shoot. The second phase, which occurs for days or even weeks, is related to the build up of cytotoxic ions levels that slow down metabolic processes. These phase causes premature senescence and eventually lead to cell death.

Objectıve: This study investigated role of aspartic acid on some cytogenetic and physiologic parameters in onion seeds exposed to salt stress.

Method: The chromosome aberrations and mitotic index were investigated as cytogenetic parameters; the seed germination, radicle length, radicle number and fresh weight were examined as physiological parameters. Seeds were separated into four groups; one as the control and three different treatment groups (0.125 M NaCl, 50 mg/L aspartic acid, 50 mg/L aspartic acid+0.125 M NaCl), the results were evaluated by statically analysis.

Fındıngs: Salt stress showed a significantly inhibitory effect on the seed germination and seedling growth of *Allium cepa* L. What's more, it markedly reduced the mitotic index in the root tip meristems of seeds and increased the chromosomal abnormalities.

Dıscussıon and results: Aspartic acid significantly mitigated salt inhibition on the seed germination, seedling growth and chromosomal aberrations. But, it was ineffective in reducing of salt damage on the mitotic index.

Keywords: Aspartic acid, cytogenetical parameters, onion, physiological parameters, salt stress.

Sözlü Bildiri

UZUN SÜRE ARAÇ KULLANAN ŞOFÖRLERDE POSTÜR VE AĞRININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Eylül Pınar KISA[1], Arzu RAZAK ÖZDİNÇLER[1]

[1] *Biruni Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü*

Özet: Çalışmamızın amacı uzun süreli araç kullanan minibüs şoförlerinde postürel değişiklileri, ağrı şiddeti ve lokalizasyonlarını, kas gücünü, kas kısalığını ve eklem hareket açıklığını değerlendirmektir.

Method: Çalışmamıza 25-65 yaş arası, 30 erkek şoför dahil edildi. Şoförler 12 yıl altı (1. Grup: 18 şoför) ve 12 yıl üstü (2. Grup: 12 şoför) deneyimlerine göre 2 gruba bölündü. Tüm katılımcılardan onam formu alındı. Postür değerlendirmesi New York Postür skalası ile değerlendirilirken, istirahatte ve aktivite sırasında ağrı şiddeti görsel analog skala (GAS) ve ağrının lokalizasyonu görsel vücut şeması ile değerlendirildi. Pektoral kasların kısalığı mezura ile hamstring kısalığı, aşil kısalığı ve eklem hareket açıklığı gonyometreyle ölçüldü. Kas kuvveti manuel olarak değerlendirildi. Verilerin istatistiksel analizi SPSS 24.0 (Statistical Package for Social Sciences) programı kullanılarak yapıldı. Tüm analizlerde $p \leq 0,05$ istatistiksel olarak anlamlı kabul edildi.

Bulgular: New york postür skalasının değerlendirmesi sonucuna göre 1 grup lehine toplam skorda anlamlı fark görüldü. Ağrı lokalizasyonu sonucunda 2. Grupta bel, boyun ve diz ağrısı 1. Gruba göre yüzde olarak daha fazla bulundu. GAS skoruna göre boyun bölgesindeki ağrı en fazlaydı. Kas kısalığı değerlendirmesi sonucunda 2. Grupta sağ pektoral ve sol hamstring kaslarında 1. Gruba kıyasla anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur. ($p \leq 0,05$) Yapılan kas gücü değerlendirmesi sonucuna göre 2 grup arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Tartışma ve Sonuç: Minibüs şoförlerinde uzun süreli çalışma saatleri ve uygunsuz çalışma koşullarından dolayı postürel problemlerin meydana gelmesi beklenmektedir. 12 yıldan fazla ve az olmak üzere araç kullanan şoförler üzerinde gerçekleştirilmiş olan bu çalışmada özellikle bel, boyun ve diz ağrı şiddeti ve kas kısalığında gruplar arasında fark olduğu ancak kas gücü açısından herhangi bir fark olmadığı görülmüştür. Çalışmamızın şoförlerde meydana gelebilecek deformiteler ve ağrı konusunda gelecekte yapılacak çalışmalara ışık tutmasını beklemekteyiz.

Anahtar Kelimeler: ağrı, araç kullanımı, postür, şoför

Sözel Bildiri

ÇIĞ AFETLERİNDE GÖNÜLLÜ EKİPLERİN İŞLEVSELLİĞİ

Efe İNCEKAŞ[1] Faruk DEMİRSOY[2]

[1]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fak, efeincekas41@gmail.com*

[2] *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Altınyayla MTMYO, fdemirsoy@mehmetakif.edu.tr*

Özet: Türkiye'de görülen doğal afetler arasında çığ üst sıralarda yer almaktadır. Her afet durumunda olduğu gibi bu afet durumunda da olay yeri kendine has riskler içermektedir. Bunun örneklerini geçmişte yaşanılan birçok çığ vakalarına bakarak görülmektedir.

Amaç: Bu çalışmada amaç, gönüllü olarak çalışan ekiplerin arama-kurtarma ekiplerine vermiş olduğu desteğin işlevselliği araştırılmıştır.

Yöntem: Bu çalışmada Türkiye'de kullanılan haber ajanslarının verileri göz önünde bulundurularak, yakın tarihte yaşanmış olan çığ vakaları incelenmiştir.

Bulgular: Yaşanan çığ vakalarında profesyoneller kişiler dahi kaza geçirebilmektedir. Bu durumun yakın tarihte incelenebilecek örnekler arasında 4 Şubat 2020'de yaşanmış olan ve 33 kişinin ölümüyle sonuçlanan Van-Bahçesaray karayolunda gerçekleşen çığ vakasıdır. Bu vaka da Van AFAD İl Müdürü ikinci çığda ekipleri koordine ederken çığ altında kalmıştır. Durumun kontrolü profesyonel ekiplerce dahi zor sağlanırken, gönüllüler bu durumu kontrol altına almayı zorlaştırdıkları görülmektedir. Bunun örneğini ise 1 Aralık 2019 yılında gerçekleşen Bursa Uludağ'da 2 dağcının kaybolması ve arama-kurtarma çalışmaları devam ederken kaybolan 4 kişilik gönüllü ekibinin de kaybolmasıdır.

Sonuç ve Tartışma: Vakaları incelediğimizde olay yeri yönetiminde bir yetki karışıklığı göze çarpmaktadır. Ekipmansız ve ya yeterince eğitim almamış kişilerin arama-kurtarma çalışmalarına katılması olumsuz sonuçlar doğurabilmektedir. Kayıp olan şahısların bulunmasını daha da geciktirebilmektedir. Bu vakalarda yetki devlet kurumlarında olup, gönüllü katılımcılar bu yetki altında hareket etmelidir.

Anahtar Kelimeler: Çığ, Afet, İnsan, Olay Yeri Yönetimi

Sözel Bildiri

TRANSFORMATIONAL LEADERSHIP; AN EVALUATION IN TERMS OF HOSPITAL MANAGERS

Meltem SAYGILI[1], Rukiye NUMANOĞLU TEKİN[2], Keziban AVCI[3]

[1] *Kırıkkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Sağlık Yönetimi Bölümü, Kırıkkale, Türkiye, meltemsaygili@kku.edu.tr*

[2] *Başkent Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Sağlık Yönetimi Bölümü, Ankara, Türkiye, numanoglu@baskent.edu.tr*

[3] *Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, Ankara, Türkiye, kezibanavci1@gmail.com*

Abstract: Today, there are quite fast and complex changes in the health sector. This requires leaders who have the will to understand the nature and consequences of change, develop appropriate strategies, and manage the progress of their organizations by providing change and innovation.

Aim: This research was carried out to reveal how hospital managers evaluate their transformational leadership characteristics and to examine transformational leadership characteristics in terms of socio-demographic variables.

Method: The universe of the research is 213 hospital managers working in public and private hospitals in Adana, Gaziantep, Urfa, Kilis, Adıyaman, Hatay and Osmaniye. The sample was not selected in the study, the data collection tool was sent to all hospital managers in the provinces determined between April 2019-September 2019 via e-mail and feedback was provided from 87 managers. In the research, "Transformational Leadership Scale" developed by Bass and Avolio (2003) and adapted to Turkish by Gürel (2011) was used to determine the transformational leadership characteristics of managers. Statistical analyzes were carried out with SPSS 20.0 program. For analysis, non-parametric tests, Mann Whitney U test and Kruskal Wallis test were used.

Findings/Results; Obtained results; shows that hospital managers evaluate their transformational leadership characteristics at a high level (mean 4.36±0.44; Min:3, Max:5). Managers; among the sub-dimensions of the scale, the highest average is from the sub-dimensions of "idealized behavior (mean 4.44±0.52)" and "mental incentive (mean 4.4±0.52)" and the lowest average is "individual interest (mean 4.24±0.59)" sub-dimension. In addition, it has been determined that the perceptions of managers regarding transformational leadership sub-dimensions show statistically significant differences ($p<0.05$) in terms of education level, management position, postgraduate education in a field related to management and working time in the health sector.

Discussion; In terms of health institutions to cope with this change and compete strongly; it is important that managers evaluate and develop transformational leadership characteristics. It is thought that the research will contribute to the literature in terms of revealing the factors affecting the transformational leadership characteristics of hospital managers.

Keywords: Transformational Leadership, Hospital, Managers, Healthcare.

Sözel Bildiri

Poster Bildiri

AFETLERDE ÖZEL İHTİYAÇ GRUPLARI

***Gülüstan KÖSE, *Tolga SAVAŞ**

**Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü, Burdur-Türkiye*

Özet: Afet, insanlarda maddi, ekonomik ve sosyal kayıplara yol açan, toplumun tümünü ya da bir kısmının imkân ve olanaklarının başa çıkmakta yetersiz kaldığı, olağan yaşamını durduran veya aksamasına neden olan doğal, insan kaynaklı ve teknolojik olayların oluşturduğu sonuçlardır. Son yıllarda doğal afetlerin sayısında ciddi artışlar söz konusudur ve bu durumdan en çok etkilenenler çocuklar, kadınlar, yaşlılar ve engelli bireylerdir. Afetler de hayatını kaybeden insanların önemli bir kısmını çocuklar oluşturmaktadır. Çocukların kırılgan ve güçsüz yapıları, afetzede olarak afetlerden etkilenme oranını artırmaktadır. Kadınlar; erkeklere oranla daha fazla incinebilirdiler, çünkü pek çok toplumda kadın ile erkek aynı sosyoekonomik statüde bulunmamaktadır. Ülkemizde tüm dünyada olduğu gibi engelliler toplumun önemli bir kesimini oluşturmaktadır. Afetler karşısında risk grupları değerlendirildiğinde, engelliler, daha heterojen bir grup olarak düşünülebilir. Engelli bireyler aslında çok farklı ihtiyaç ve kapasiteler sahip, fiziksel, duyusal ya da zihinsel yeti, yitim veya bozukluğa sahip bireylerdir ve bu bireyler toplumsal engellerle karşılaştıklarında diğer bireylerle eşit, tam ve etkili katılımını gerçekleştiremez durumdadırlar. Afetin yaşandığı bölgede küçükten büyüğe tüm nüfus etkilenmekte olup, en derin travmayı toplumun dezavantajlı dilimindeki yaşlı bireylerin yaşadığını görmekteyiz. Hayat kalitelerinin mümkün olan en az şekilde etkilenmesi ancak ve ancak içinde bulundukları koşulların en az şekilde değişmesiyle mümkün olduğunu bilimsel bazı çalışmalar ortaya koymuştur. Bu nedenle meydana gelecek bir afet durumunda yaşlı bireylerin yaşam standartlarının ve ortamlarının değişmeden devamlılığı önem taşımaktadır. Afetlerde ve toplumsal kriz durumlarında toplumun etkilenme biçimi, şiddeti ve etkiye verebildikleri yanıtlar farklı olmakla birlikte özellikle başta doğal afetler olmak üzere hangi tür olay olursa olsun en fazla etkilenecek dezavantajlı gruplardır ve bu nedenle yapılacak afete hazırlık çalışmaları çocuklar, kadınlar, yaşlılar ve engelli bireyler göz önüne alınarak planlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Afet, Çocuklar, Kadınlar, Yaşlılar, Engelli bireyler

Sözel Bildiri

3 DİMENTIONAL FACIAL IMAGING METHODS: A REVIEW

Filiz AYDOĞAN AKGÜN

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Diş Hekimliği, filizydgn03@gmail.com

Abstract: Evolving and advancing technology has led to a significant increase in the screening of facial structures that involve individuals in life as in all aspects of life. Facial structures are of particular importance in all societies as they establish the identities of individuals. Although the universal standard in evaluating facial structures are not parameters, certain norms and numerical values can be utilized. In the early years, technology enabled only a 2-dimensional opportunity for evaluating facial structures, it now presents the opportunity for 3-dimensional imaging to medical and forensic use. Each innovation takes these technologies one step further and develops them to be more clear, reliable, fast, harmless and inexpensive. Today, practical methods for 3-dimensional evaluation of facial tissues can be sorted as direct anthropometry, laser scanners, stereophotogrammetry, structured light, computed tomography, cone beam computed tomography and structure from motion. The advantages and disadvantages of such methods in which facial structures are screened in a 3-dimensional way are mentioned in general terms in this review.

Keywords: 3 dimentional imaging, Facial scaning, Orthotontics treatment.

Sözel Bildiri

KARANTİNA YÖNETİMİ VE KARŞILAŞILAN SORUNLAR

Murat TATOĞLU[1] Mehmet Zeki YILDIRIM[2]

[1]*Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi mtatoglu@mehmetakif.edu.tr*

[2]*Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi mzyildirim@mehmetakif.edu.tr*

Özet: Dünya da küreselleşmenin artmasıyla beraber sınır kavramının önemi de buna paralel olarak azalmaktadır. İnsanlar seyahat için kıtalar aşabilmekte, alış veriş için kolaylıkla ülke sınırları dışına çıkabilmektedirler. Ülkeler arası paylaşımın bu şekilde bir boyut kazanması bir ülkede ortaya çıkan hastalığın kolaylıkla diğer ülkelere ve kıtalara sıçrayabilmesini sağlamıştır.

Amaç: Karantina uygulamalarının amacı hastalıkların bir pandemi oluşturmasını engelleyerek onları kontrol altında tutabilmektir. Çalışmamızda karantina uygulamaları esnasında karşılaşılan bir takım problemler ele alınarak çözüm yolları ile ilgili fikirler belirtilmiştir. Amacımız ortaya çıkan sorunların minimize edilmesine katkı sağlamaktır.

Yöntem: Çalışmamızda geçmiş dönemlerde Osmanlıda uygulanan karantinalar ile günümüzde uygulanan karantinalar araştırılmış ortak sorunlar belirlenmeye çalışılmıştır. Özellikle halkın yaşadığı sorunlar üzerinde durulmuş ve devletin sunmuş olduğu çözümler incelenmiştir. Karantina uygulamalarında görev alan personeller araştırılmış ve uygun bir eğitim alıp almadıklarına bakılmıştır. Ayrıca son olarak karantina için seçilen yerlerin incelemesi ve karşılaştırılması yapılmıştır.

Bulgular: Osmanlı döneminde ilk karantina uygulaması 1800'lü yıllarda ortaya çıkan kolera salgını nedeniyle uygulanmıştır ve halkın uyması için bir takım karantina kuralları oluşturulmuştur. Bu kurallar ve karantina yönetiminde görev alan yabancı personelin halkın hassasiyetlerine gözetmemesi ayrıca ulemanın da etkisi nedeniyle halk tarafından kabul görmemiş ve ortaya karantina isyanları çıkmıştır. Bu isyanlar neticesinde Amasya'da çıkan karantina isyanlarında bir karantina hekimi öldürülmüştür. Günümüzde ise bu daha profesyonel şartlarda işlemektedir, sınır bölgelerinde kurulan karantina alanlarında vatandaşlar muayeneden geçirilmekte ve 14 günlük bekleme süresine alınmaktadırlar, ayrıca Ankara ve Erzurum illerinde olası bir duruma karşı 2 adet karantina hastanesi tertiplenmiştir.

Sonuç: Karantina uygulamaları hem halk arasında panik havası oluşturmakta hem de ülkelerin ekonomik faaliyetlerine ciddi zararlar vermektedir. Karantinaya alınan vatandaşlar toplumdan soyutlanma psikolojisinin verdiği etkiyle beraber saldırganlık göstere bilmektedirler. Bu sebeplerden ötürü karantina uygulamaları son derece uzman kişiler tarafından yapılmalı ve karantina bölgelerinde devlet varlığını sürekli olarak hissettirmek zorundadır. Aksi halde ortaya çıkan sorunların ve karantinaya alınan kişilerin kontrolü imkansız hale gelmektedir.

Anahtar Kelimeler: Karantina yönetimi, afet yönetimi, halk sağlığı

Sözel Bildiri

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE FİZİKSEL AKTİVİTE DÜZEYİ İLE KONSTİPASYON ŞİDDETİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Melike AKDAM[1] , Feride YARAR[2] , Nesrin YAĞCI[2]

[1]KTO Karatay Üniversitesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu, Karatay, Konya, akdamelike1996@hotmail.com

[2]Pamukkale Üniversitesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu, Denizli, Türkiye, feridebeydemir@hotmail.com nesrinyagci@yahoo.com

Özet: Konstipasyon literatürde hem bir semptom hem de bir hastalık olarak belirtilmiştir. Genelde hastalar tarafından sert dışkılama, dışkı sayısının normalden az olması, yoğun ıkınma gerekliliği, dışkıyı tam boşaltamama, dışkılama için anüs ve vajina çevresine parmakla bası yapma şeklinde tanımlanır. Fiziksel aktivite ise günlük yaşam içerisinde kas ve eklemlerimizi kullanarak enerji tüketimi ile gerçekleşen, kalp ve solunum hızını arttıran ve farklı şiddetlerde yorgunlukla sonuçlanan aktiviteler olarak tanımlanır.

Amaç: Bu çalışma, üniversite öğrencilerinde fiziksel aktivite düzeyi ile konstipasyon şiddeti arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Çalışmaya 18-25 yaş aralığında Mini Nutrisyonel Anket-Kısa Form (MNA-KF)'un Tarama bölümünden >12 puan alan toplam 155 kız öğrenci (ortalama yaş: 20.93±1.8 yıl) dahil edildi. Katılımcıların fiziksel aktivite düzeyleri Uluslararası Fiziksel Aktivite Anketi-Kısa Form (UFAA-KF) ile ölçülürken, konstipasyon şiddeti Konstipasyon Ciddiyet Ölçeği (KCÖ) kullanılarak ölçüldü.

Bulgular: UFAA-KF alt grupları ve total skoru ile KCÖ alt skalaları ve total skoru arasında anlamlı ilişki bulunamadı ($p>0.05$).

Tartışma ve Sonuç: Bu çalışmanın sonucunda normal nutrisyonel duruma sahip öğrencilerde fiziksel aktivite düzeyi ile konstipasyon şiddeti arasında ilişki bulunamadı. Gelecekte daha büyük örneklemin dahil edildiği ve daha objektif değerlendirme yöntemlerinin kullanıldığı çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Üniversite öğrencileri, Fiziksel aktivite, Konstipasyon

Sözel Bildiri

ŞİZOFRENİLİ BİREYLERİN PRİMER BAKIM VERENLERİNİN ÖZ YETERLİLİKLERİ VE BAŞ ETME BECERİLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Gülşah ZENGİN[1], Muhammed Rohat YAZICI[2]

[1]*Erg., Biruni Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ergoterapi Bölümü, İstanbul, gulsahzengiin@gmail.com*

[2]*Erg., Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ergoterapi Bölümü, İstanbul, rhtyzci@gmail.com*

Özet: Şizofreni, algı ve davranış bozukluklarının eşlik ettiği, alevlenme-yatışma dönemleri olan kronik seyirli bir ruhsal bozukluktur. Şizofreninin ilerleyici ve yıkıcı etkisi şizofreni hastalarına bakım vermeyi gerekli hale getirebilmektedir. Şizofreni hastalarının çoğunun primer bakımları aileleri tarafından sağlanmakta ve zamanla bakım verme süreci primer bakım verenler için, psikolojik ve sosyoekonomik külfet haline gelebilmektedir. Primer bakım verenlerin oluşan bu problemler öz yeterliliklerini de etkilemektedir ve baş etme becerileri, bireyin kendisi için stres oluşturan olay ya da etkenlere karşı direnmesi ve bu durumlara karşı dayanma amacıyla gösterdiği bilişsel, duygusal ve davranışsal tepkilerin tümü olarak tanımlanabilir.

Amaç: Şizofrenili bireylerin primer bakım verenlerinin öz yeterlilikleri ve baş etme becerileri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla bu çalışma planlandı.

Yöntem: Çalışmaya 18-65 yaş aralığında, çalışmaya katılmaya gönüllü olan 32 şizofrenili bireyin primer bakım vereni dahil edildi. Bireylerin sosyodemografik bilgileri kaydedildi. Bireylerin öz yeterlilikleri değerlendirmek için Genel Öz Yeterlilik Ölçeği, baş etme becerileni değerlendirmek için ise Baş Etme Yolları Ölçeği kullanıldı. Non-parametrik değişkenler arasındaki ilişkinin yönünün ve düzeyinin belirlenmesinde Spearman Korelasyon analizi kullanıldı. Tüm istatistiklerde p anlamlılık değeri 0,05 olarak alındı.

Bulgular: Şizofrenili bireylerin primer bakım verenlerinin Genel Öz Yeterlilik Ölçeği alt faktörlerinin puanları arttıkça Baş Etme Yolları ölçeğinin de alt faktörlerinin puanlarında da arttığı saptandı ($p<0,05$).

Tartışma ve Sonuç: Bireylerin öz yeterlilikle ilgili düşüncelerinin, baş etme becerilerinin önemli belirleyicilerinden olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle şizofrenili bireylerin bakım verenlerine yönelik oluşturulacak ergoterapi müdahale stratejilerinde bireylerin öz yeterliliği ve baş etme becerilerine önem verilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Şizofreni, Bakım Veren, Öz Yeterlilik, Baş Etme Becerileri

Poster Bildiri

AFET SONRASI ÇOCUKLARDA SIK KARŞILAŞILAN HASTALIKLAR VE BU HASTALIKLARIN YÖNETİMİ

Tolga SAVAŞ* ve Gülistan KÖSE*

**Burdur, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü, Savass.tolga@gmail.com, Gkose264@gmail.com*

Özet: Toplumun olağan yaşam düzenini bozan, toplumun yanıt verme ve uyum sağlama kapasitesini aşarak dış yardım gerektiren, çok sayıda can kaybı ve yaralanmaya neden olabilen doğal ya da insan kaynaklı olaylara "afet" denir. Afetlerden sonra çevre risklerinin kontrol altında tutulamaması neticesinde afetin boyutu artabilir. Özellikle bulaşıcı hastalıklar yoluyla ortaya çıkan kayıplar bazen afetin akut dönemdeki hasarından daha büyük olabilir. Doğal afetlerden sonra meydana gelen ölümlerin dörtte üçlük bir kısmından fazlası bulaşıcı hastalıklara bağlı meydana gelmekle birlikte hayatını kaybeden insanların büyük bir çoğunluğunu çocuklar oluşturmaktadır. Olağan dışı durumlar çocuk sağlığını tehdit eden tüm risklerin mevcut olduğu koşullardır. Diğer yandan çocuk bedeni ile yetişkin bedeni arasında pek çok fizyolojik ve anatomik farklılıklar olmasının yanı sıra çocuklarda bağışıklık sisteminin tam olarak gelişmemiş olması, mikroorganizmalar ile çocuk vücudunun henüz tanışmamış olması gibi nedenler afetlerden sonra çocukluk çağı biyolojik hastalık etmenlerinin önemini arttırmaktadır. Bu özellikler afet sonrası çocukların enfeksiyon hastalıklarına daha çok yakalanmalarına, daha ağır seyretmesine ve daha öldürücü olmasına yol açmaktadır. Hepatit A ve solunum yoluyla yayılan kızamık gibi hastalıklar salgınları oluşturabilir. Şu ana kadar yaşanan afetlerden sonra oluşturulan geçici barınma alanlarında çocuklarda en sık görülen hastalıklar arasında; sıtma, ishalli hastalıklar, alt solunum yolu hastalıkları ve kızamık olarak belirtilmiştir. Afetlerden sonra salgınlar engellenmesi için önlemlerin zamanında alınması ve iyi bir kayıt sistemi kurarak başlamak üzere olan salgınlara zamanında müdahale edilebilmesi oldukça önemlidir. Çeşitli hastalıkların baş göstermesinin önüne geçmek için hijyen unsurlarına önem verilmelidir. Hijyen eksikliği durumunda ishal gibi bulaşıcı ve yayılabilen hastalıkların çıkabileceği ihtimali unutulmamalıdır.

Anahtar Kelimeler: Afet, Çocuk, Salgın Hastalık

Sözel Bildiri

EVALUATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN EPICARDIAL ADIPOSE TISSUE AND DASH DIET

Aliye KUYUMCU[1], Mevlüt Serdar KUYUMCU[2]

[1]*Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Beslenme ve Diyetetik Bölümü, aliye_poslu@hotmail.com*

[2]*Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Kardiyoloji Bölümü, kuyumcuserdar@hotmail.com*

Abstract: Epicardial adipose tissue (EYD) is an adipose tissue located around the heart. According to studies, visceral adipose tissue is metabolically more active than subcutaneous adipose tissue and therefore more dangerous for the cardiovascular system. EYD is defined as an endocrine and inflammatory organ with its secreted proatrogen and proinflammatory cytokines. The relationship between EYD and metabolic syndrome, diabetes mellitus and coronary artery disease has been shown in many studies. Dietary Approaches to Stop Hypertension (DASH) diet is a dietary model that recommends moderate sodium intake and low intake of saturated fat, cholesterol and simple sugar, rich in fruits, vegetables, whole grains, and low-fat dairy products. It is reported to be sustainable throughout the life, since no food group or food is prohibited in the DASH diet and there are no difficulties in its administration. DASH diet; It is widely recommended for individuals with hypertension, and this diet aims to balance blood pressure. The DASH diet is thought to have potential benefits in terms of diabetes, cancer and heart disease as well as balancing blood pressure. This research is aimed to evaluate the relationship between the DASH diet and EYD.

Method: A total of 50 patients who applied to the Cardiology Outpatient Clinic of our hospital were included in the study. Detailed anamnesis was taken from the patients and echocardiography was performed. Three-day food consumption records of the patients were questioned. DASH diet compliance scale was used for patients. The achievement of nine nutrients to the targeted quantities with food consumption records was evaluated by scoring method (between 0 and 9 points). All data were compared between groups.

Results: When the study population was evaluated, the average age was 52.98 ± 5.07, female gender rate was 42.0%, Diabetes Mellitus rate was 12.0%, Hypertension rate was 16.0%, Hyperlipidemia rate was 16.0%, smoking rate was 32.0%, Coronary Artery disease was 10.0%. Echocardiography showed an average ejection fraction of 64.31 ± 4.95 and an average of epicardial adipose tissue thickness of 4.1 ± 0.7 cm. When the correlation between DASH food items and EYD is examined; A positive correlation was found between total energy consumption ($r = 0.304$, $p = 0.032$), total cholesterol ($r = 0.296$, $p = 0.044$) and sodium consumption ($r = 0.396$, $p = 0.024$) and EYD. However, no correlation was found between the DASH diet and EYD ($r = 0.106$, $p = 0.225$). The average daily energy consumption of individuals was calculated as 2612.3 ± 290.4 kcal / day and the average DASH score as 2.9.

Conclusion: In our study, no relation was found between DASH diet score and EYD. DASH diet has protective potential for cardiovascular diseases, but this effect could not be demonstrated in our study. There is a need for prospective studies with a larger sample universe.

Keywords: DASH diet, epicardial adipose tissue, cardiovascular diseases

Sözel Bildiri

BONDING PERFORMANCE OF RESTORATIVE MATERIALS AFTER RADIOTHERAPY

Muhittin UĞURLU
Suleyman Demirel University, Faculty of Dentistry, Department of Restorative Dentistry, Isparta, Turkey
dtmuhittinugurlu@gmail.com

Abstract: Radiotherapy is a treatment method for many patients with head and neck cancer. However, the ionizing radiation might cause damage to healthy tissues located in the fields of radiation and induce oral complications, such as candidiasis, mucositis, xerostomia, and radiation caries. The radiation could also influence the properties of dental hard tissues, especially dentin.

Objective: To evaluate the effect of radiotherapy on the bond strength of restorative materials to dentin

Methods: Forty caries-free human third molars were used. The mid-coronal dentin surface was prepared in all teeth after sectioning the occlusal enamel using a water-cooled diamond saw (Minitom, Struers). Half of the teeth were irradiated (total IR=70.2 Gy). The irradiated and non-irradiated teeth were assigned into two groups (n=10). After Single Bond Universal (3M Oral Care) was applied, composite resin (Filtek Ultimate; 3M Oral Care) buildups were created to mid-coronal occlusal dentin surfaces. A resin-modified glass ionomer (Fuji II LC; GC) was bonded to the dentin surfaces after the pretreatment with Cavity Conditioner (GC). The specimens were stored in water (37°C/24 h) and sectioned into micro specimens. The micro specimens were subjected to µTBS testing (1.0 mm/min). Failure analysis was performed using stereomicroscope and scanning electron microscopy. Data were analyzed with two-way ANOVA and Tukey's test (p=0.05).

Results: The radiotherapy caused a reduction in the bond strength of composite resin and resin-modified glass ionomer ($p<0.05$). The bond strength results obtained with the composite resin was higher than the resin-modified glass ionomer ($p<0.05$). The bond strength of resin-modified glass ionomer to irradiated dentin was the lowest in all experimental groups ($p<0.05$).

Conclusions: The radiotherapy negatively affected the bond strength of restorative materials. The composite resin showed higher bonding performance than the resin-modified glass ionomer regardless of irradiation.

Keywords: Composite resin, Dentin, Microtensile bond strength, Radiotherapy, Resin-modified glass ionomer

Sözel Bildiri

ALZHEIMER HASTALIĞINDA BESLENMEYE İLİŞKİN FAKTÖRLERİN VE DİYET MODELLERİNİN İNCELENMESİ

Esra TUĞAY* **Solmaz ALKAN****

**Avrasya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Trabzon, Türkiye, tugayyesra@gmail.com*

*** Avrasya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Trabzon, Türkiye, alkansolmazz@gmail.com*

Özet: Yaşlanma insanlar için kaçınılmaz bir süreçtir ve nörodejeneratif hastalıklar için en büyük risk faktörüdür. Nörodejeneratif hastalıklardan Alzheimer Hastalığı (AH), yaşlı nüfusta en sık ölüm nedenlerindendir ve Dünya çapında artan AH prevalansı, önemli bir halk sağlığı sorunudur. İlerleyen tıp ve sağlık bilimlerine rağmen hastalığın henüz bulunmuş kesin bir tedavisi yoktur. Sadece bazı semptomların tedavisi mümkündür. Bu nedenle AH için koruyucu yaklaşımlar ilgi odağı haline gelmiştir. Koruyucu yaklaşımlardan biri olan beslenme AH ile yakından ilişkilidir. Beslenmenin hastalıklar üzerine etkisini inceleyen çok sayıda çalışma olmasına rağmen AH ve beslenme durumu ile diyet kalıpları ilişkisini inceleyen çalışma sayısı sınırlıdır.

Amaç: Beslenmeye ilişkin faktörlerin AH üzerine etkilerini incelemek ve bu açıdan toplum sağlığı için doğru yönlendirmelerin yapılabilmesine olanak sağlamak amaçlanmıştır.Bu çalışmada, AH'de olumlu etkilere sahip olan besin öğeleri ve diyet modelleri araştırılmıştır.

Yöntem: Beslenmenin AH üzerine etkileri ile ilgili literatür derlemesi niteliğindedir.

Bulgular: Çalışmalar sağlıklı bir diyet modeline uymanın AH'yi önleme üzerinde nöroprotektif etkileri olduğunu, sağlıksız diyetin de AH etiyolojisinde nörodejeneratif etkilere neden olabileceğini göstermiştir. Vitaminler, polifenoller, çoklu doymamış yağ asitleri, balık, meyve, sebze ve çay tüketimi AH için yararlıdır. Ancak trans yağ asitleri, doymuş yağ asitleri, yüksek kalori alımı ise AH için risk faktörleri olarak tanımlanmıştır. DASH diyeti ve deniz ürünlerinden zengin olan diyet modellerinin özellikle de yüksek miktarda sebze-meyve, omega-3 yağ asidi, tam tahıl ürünleri, zeytinyağı içeren ve doymuş yağ içermeyen Akdeniz diyetinin AH başlamasında ve ilerlemesinde geciktirici olabileceği bulgularına ulaşılmıştır.

Sonuç: Beslenme, AH riskinin önlenmesinde değiştirilebilir risk faktörlerinden biridir. Bu nedenle AH ile ilişkili olabilecek besin ögeleri ve diyet modellerinin araştırılması ile ilgili daha geniş kapsamlı çalışmaların yapılması AH'nin önlenmesi açısından faydalı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Alzheimer Hastalığı, Beslenme, Polifenoller, Antioksidanlar

Sözel Bildiri

BARİATRİK CERRAHİNİN KANSER GELİŞİMİ ÜZERİNE ETKİSİ

Solmaz ALKAN* Esra TUĞAY**

**Avrasya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Trabzon, Türkiye, alkansolmazz@gmail.com*

***Avrasya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Trabzon, Türkiye, tugayyesra@gmail.com*

Özet: Obezite, kanser için bir risk faktörüdür ve kanser ölümlerinin %14-20'sinden sorumludur. Vücut ağırlığı, beden kütle indeksi veya rölatif vücut ağırlığı kanserin bulunduğu bölge arasındaki ilişkiye bakıldığında özafogus, pankreas, safra kesesi, meme, endrometriyum, böbrek, kolon ve rektum kanseri ile ilişkilidir. Kilo kaybı obezlerde maligniteye karşı koruyucudur. Metabolik cerrahiler özellikle kadın kanserlerinde, kanser insidansı ve mortalitesi üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olduğu görülmektedir. Kanser ve obezite üzerine etkisini inceleyen çok sayıda çalışma olmasına rağmen bariatrik cerrahi ve kanser ilişkisini inceleyen çalışma sayısı sınırlıdır.

Amaç: Bariatrik cerrahinin kanser ile ilişkisi üzerine etkisini incelemek ve kanser riskindeki azalmanın tamamen kilo kaybı ile ilişkili olup olmadığını veya bariatrik cerrahinin kilo kaybından bağımsız bir etkisinin araştırılmasıdır.

Yöntem: Bariatrik cerrahinin kanser üzerine etkileri ile ilgili literatür derlemesi niteliğindedir.

Bulgular: Ağırlık kaybı ile birlikte düzelmiş insülin direnci, azalmış oksidatif stres ve inflamasyon, cinsiyete özgü steroidlerin, bağırsak hormonlarının, hücresel enerji kaynaklarının, immün sistem ve adipokinlerin modülasyonunu içeren vücut ağırlığına bağımlı bağımsız yararlı etkileri vardır. Obezite, yaş, hiperglisemi ve metabolik sendrom insidansı potansiyel olarak kansere neden olan bileşik olan insülin benzeri büyüme faktörü (IGF-1)'in kan dolaşımındaki düzeyinde rol almaktadır. IGF-1 öncelikle karaciğerden salgılanan bir polipeptitdir ve prostat, meme, akciğer ve kolon kanserlerinin gelişimini ve ilerlemesini destekleyebilmektedir.

Sonuç: Bariatrik cerrahi sonrası kilo kaybı, düşük kanser riski ile ilişkili bulunmuştur. Bariatrik cerrahinin kilo kaybından bağımsız kanser riski üzerinde belirgin bir etkisi olmamıştır. Bariatrik cerahi sonrasındaki önemli kilo kaybının kanser riskini azaltabileceği fikrini desteklemek için daha fazla kanıt sağlar.

Anahtar Kelimeler: Bariatrik Cerrahi, Beslenme, Kanser, Kilo Kaybı

Sözlü Bildiri

DEMOGRAPHIC AND CLINICAL PARAMETERS OF SLEEP APNEA PATIENTS IN AYDIN REGION

Asli AKYOL GURSES[1], Kadri Murat GURSES[2], Utku Ogan AKYILDIZ[3]

[1]*Gazi University School of Medicine, Department of Neurology, Division of Clinical Neurophysiology; e-mail: akyol1984@yahoo.com*

[2]*Adnan Menderes University School of Medicine, Department of Basic Health Sciences;*

e-mail: kmuratg@yahoo.com

[3]*Adnan Menderes University School of Medicine, Department of Neurology;*

e-mail: uakyildiz@adu.edu.tr

Abstract: Obstructive sleep apnea syndrome (OSAS) is an important public health problem with a high prevalence as 2-5% among women and 3-7% among men. Behavioral recommendations could be sufficient in mild disease, however management of moderate to severe disease often requires positive airway pressure treatment.

Aim: Current study aims to evaluate the demographic, clinical and polysomnographic parameters of OSAS patients in Aydin region.

Methods: Medical records of 268 OSAS patients examined in Aydin State Hospital Clinical Neurophysiology Department between June 2017 and February 2019, were retrospectively reviewed. Disease severity was graded according to apnea-hypopnea index (AHI) of patients. Age, gender, body-mass index (BMI); excessive daytime sleepiness (ESS score), nocturia, comorbid diseases and polysomnographic parameters were recorded.

Results: 29% of the patients were women and 71% were men; 12% had mild OSAS whereas 27% had moderate and 61% had severe disease. Median age was 52 years and BMI was 31.9 kg/m^2. BMI was positively correlated with AHI (r:0.444, p<0.001). Severe OSAS patients had significantly higher BMI than others. ESS scores and number of nocturia were similar among three disease levels. 49.3% of patients had at least one cardiovascular comorbidity (p:0.006). 36% had hypertension, 27% had diabetes, 13% had dyslipidemia and 10% had coronary artery disease.

Discussion and Conclusion: Prevalance of OSAS increases with age and men's risk for OSAS is two-fold higher than that of women. The severity of disease demonstrate weak correlation with symptomatic sleepiness but strong correlation with BMI. The frequency of concomitant hypertension and DM is reported between 28-57% and 15-30% respectively. Our patients demonstrated male dominance and most of them had severe disease. BMI was significantly higher in severe OSAS patients than the others. 36% of patients had comorbid hypertension, 27% had diabetes and 13% had dyslipidemia. The results were in accordance with the literature.

Keywords: Obstructive sleep apnea syndrome, Demography, Comorbidity

Sözel Bildiri

PESTİSİT KULLANIMI VE BURDUR

Mustafa ŞAPCI[1] Faruk DEMİRSOY[2]

[1]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fak., drmustafaspc@gmail.com*

[2] *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Altınyayla MTMYO, fdemirsoy@mehmetakif.edu.tr*

Özet: Pestisit;3.ve 4.tarım devrimi ile hayatımıza girmiş olup bitkilerde ekonomik kayba neden olan, zararlı organizmaları öldürmek için kullanılan, zararlı öldüren adı verilen bu ürünler sinir sistemini sindirim sistemini vb. metabolizma işleyişini bozarak genellikle akut olarak öldürme etkisine sahip sentetik ve doğal yollarla elde edilmiş kimyasallardır. Türkiye yıllık 145 milyon ton tarımsal ürün üretildiğini ve hektara 1.3 kg ilaç kullanımı ile bu kimyasalların etkisi büyüktür.

Amaç: Tarım ile ilgilenen bilim dallarının ve çiftçilerin dikkatini çekmek ve bilinçlendirilmesini sağlamaktır.

Yöntem: Bu çalışmada Türkiye ortalamaları baz alınarak Burdur ili tarım arazileri için çıkarım yapılmıştır.

Bulgular: BİRİCİK, N. ve ark. (2018) "Teoriden Pratiğe Kimyasal Mücadele" kitabında bahsedildiği üzere Türkiye'de hektar başına 1,3 kg. pestisit kullanılmaktadır. Burdur ili tarım arazileri ise 209.828 adet olmakla birlikte toplam 717.500 hektardır. İlgili kaynak uyarınca yaklaşık olarak Burdur'da toplam 932.750 kg. tarım ilacı kullanılmaktadır.

Sonuç ve Tartışma: Yerleşik hayata geçildiği günden beri insanoğlu tarımla uğraşmaktadır. Bununla birlikte tarım zararlıları ile mücadele her bir daim başta gelen problemlerden olmuştur. Gerek artan üretim ihtiyacı gerekse insanoğlunun aç gözlülüğü beklentilerimizi hat safhaya çıkartmıştır. Pestisit kullanımında yeterli eğitim seviyesinin olmayışı ile birlikte bir aşırı kullanımda akut sendromlara sebep olabilmekte ve kimyasal ajan etkisi göstermektedir. Kimyasal ajan seviyesine ulaşan pestisitler toprak ve çiftçiye zarar verdikten sonra 112 acil sağlık hizmetleri çalışanlarına, hastanelere ve kamuya karşı tehdit oluşturmaktadır. Bu tehditler karşısında çalışacak personellere gerekli eğitimler verilmeli ve konu ilgili profesyoneller ve akademisyenler tarafından araştırılmalıdır. Burada en büyük etken ise çiftçilerimizin eğitimidir. Eğitimlerle desteklenen çiftçiler daha bilinçli davranarak bu tehlikeyi minimal seviyeye taşıyacaklardır. Denetim mekanizması oluşturularak sorunun kaynağında müdahale edilmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Pestisit, Tarım, KBRN, Kimyasal Ajanlar

Sözel Bildiri

ECZANE ÇALIŞANLARINDA BEL AĞRISI SIKLIĞI VE BEL AĞRISININ RİSK FAKTÖRLERİ İLE İLİŞKİSİ

Seda BAYRAMOĞLU[1], Nesrin YAĞCI[2], Feride YARAR[2]

[1]*Özel Çivril Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi, Denizli, Türkiye, sbayramo@outlook.com*

[2]*Pamukkale Üniversitesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu, Denizli, Türkiye, nesrinyagci@yahoo.com, feridebeydemir@hotmail.com*

Özet: Bel ağrısı tedavi gerektiren veya olağan faaliyetleri sınırlandıracak, günlük rutini bir günden daha uzun süre değiştirecek kadar kötü, 12. kosta ve alt gluteal çizgi arasında hissedilen ağrıdır. Bel ağrısı, tüm toplumlarda işgücü kaybına neden olan, en sık karşılaşılan sağlık sorunlarındandır.

Amaç: Bu çalışma eczane çalışanlarında bel ağrısı sıklığını, bel ağrısının kişisel, mesleki ve psikososyal risk faktörleri ile ilişkisini araştırmak amacıyla planlanmıştır.

Yöntem: Çalışmaya Pamukkale İlçesi'ne bağlı eczanelerde çalışan, çalışmaya katılmayı kabul eden 18 yaş üstü 124 kadın, 76 erkek toplam 200 katılımcı dahil edildi. Eczane çalışanlarına uygulanan ankette kişisel, mesleki, psikososyal faktörler ve bel ağrısı özellikleri sorgulandı. İş, çalışma ortamı, hayat ve gelir durumu memnuniyeti ve ağrı şiddeti 10 cm uzunluğundaki Görsel Analog Skala ile (GAS) değerlendirildi.

Bulgular: Katılımcıların yaş ortalaması 33.60±9.653 yıl , beden kitle indeksi ortalaması 24.63±3.709 kg/m^2, ilk bel ağrısı görülme yaşı 24.39±7.975 yıl olarak bulunmuştur. Katılımcıların mesleksel dağılımı ise 46 eczacı, 30 eczacı teknisyeni ve 124 eczacı teknikerinden oluşmaktadır. Eczane çalışanlarında yaşam boyu bel ağrısı sıklığı %63, son 1 yılda geçirilmiş bel ağrısı sıklığı %54.5, nokta prevalansı %21.5 olarak bulunmuştur. Bel ağrısı ile cinsiyet (r = 0,147 p = 0.038), işte günlük oturma süresi (r= 0.147 p=0,037) arasında pozitif yönlü çok zayıf anlamlı ilişki; aile öyküsü (r = 0,343 p= 0,001), gelir durumu memnuniyeti (r = 0,271 p = 0,001) arasında pozitif yönlü zayıf anlamlı ilişki; postüral düzgünlüğe dikkat etme (r=-0,153 p=0,030) arasında negatif yönlü çok zayıf anlamlı ilişki tespit edilmiştir.

Tartışma ve sonuç: Bu çalışma eczane çalışanlarının bel ağrısı açısından yüksek risk grubunda olduğunu göstermiştir. Çalışma ortamlarında iş kaybına neden olan bel ağrısının risk faktörleri ile ilişkisinin bilinmesinin, buna yönelik çalışma ortamının ergonomik düzenlemesinin yapılabilmesi için önemli olduğunu düşünmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Eczane çalışanları, Bel ağrısı, Sıklık, Risk faktörleri

Sözel Bildiri

THE EFFECTS OF EXERCISE ON MENSTRUAL SYMPTOMS AND QUALITY OF LIFE

Hatice KILIÇ[1], Rasmi MUAMMER[2], Deniz ASLAN[3]

[1]*Yeditepe University, Faculty of Health Science, Department of Physiotherapy and Rehabilitation, Istanbul, Turkey, kilichati96@gmail.com*

[2]*Yeditepe University, Faculty of Health Science, Department of Physiotherapy and Rehabilitation, Istanbul, Turkey, rasmymuammar@yahoo.com.tr*

[3]*Yeditepe University, Faculty of Health Science, Department of Physiotherapy and Rehabilitation, Istanbul, Turkey, fztdenizaslan@gmail.com*

Abstract: Exercise is thought to be effective in preventing, and reducing menstrual symptoms as a result of increased metabolism, and blood flow to the uterus. Therapeutic exercise also increases endorphin release in the brain, and increases the body's pain threshold. Several studies have reported that physical activity or exercise is associated with a reduction in menstrual symptoms.

Purpose: The aim of the current study was to investigate the effect of exercise on menstrual symptoms, pain during menstruation and quality of life.

Method: The study included 80 voluntary university women students. The participants were divided into Physically Active Group (PAG; n=45) and Sedentary Group (SG; n=35). International Physical Activity Questionnaire (IPAQ), SF-36, Visual Analog Scale (VAS), and Menstrual Symptom Questionnaire (MSQ) were used.

Results: SF-36 and IPAQ scores are statistically significantly higher on PAG ($p<0,05$).VAS and MSQ scores are statistically significantly higher on SG ($p<0,05$). Additionally, coping methods of menstrual symptoms are statistically significantly higher in SG ($p<0,05$).

Dıscussıon and conclusıon: Several studies have been carried out to investigate the effectiveness of different exercise methods in menstrual pain. Some showed that there was no significant relationship between the frequency of premenstrual syndrome (PMS), and physical activity. Contrarily, in other studies the occurrence of PMS was observed less in the physically active group than of the sedentary group. Our findings showed the positive effects of exercise on quality of life, pain, and menstrual symptoms.

Keywords: Exercise, Menstrual Symptom, Physical Activity, Quality of Life

Sözel Bildiri

THE POTENTIALS OF DISASTERS DUE TO THE USE OF CYANIDE IN THE MINING SECTOR

Fatma İLCAN[1], Afşin Ahmet KAYA[2]

[1]*Gümüşhane Üniversitesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Lisans Öğrencisi*

[2]*Doçent Doktor/Gümüşhane Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Fakültesi/Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü*

Abstract: The complex geological and tectonic structure of our country has allowed a wide variety of mineral deposits. Today, around 90 types of mines are produced in the world, while around 60 types of mines are produced in our country. According to Mineral Research and Exploration Institute MTA data, our country, which ranks 28th among 132 countries in terms of total mine production value in the world, ranks 10th in terms of mineral diversity. As far as cyanide gold mining is considered as a purely economic process, it is necessary to examine the relationship between mining, industrialization and social change As a form of production, gold mining with cyanide does not only cover economic aspects. In addition to the economic structure, all social, cultural and environmental dynamics change. Although there are a variety of methods for recovering cyanide in mining wastes, only the acidification / evaporation / neutralization (AVR) process has facility-wide use. Mining activity causes loss of upper soil and agricultural land and changes in the natural hydrological structure, damages the wildlife areas, vegetation and landscape structure, and it can also lead to loss of life. As far as the environmental damages of open-pit and underground mining are concerned, they are acknowledged to be deterioration of existing topographic structure, damage to underground and surface water resources, erosion, environmental aesthetic disturbances (gaps) and noise pollution (especially quarries close to residential areas). Mining accidents are generally a technological disaster faced by developing countries and it is a global problem. These technological disasters cause great loss of life, injuries and economic recessions all over the world. Statistics indicate that mining accidents occur in coal mines to a great extent in Turkey and in the world. The 81% of the casualties caused by mining accidents between 2010 and 2015 occurred in coal mines.

Keywords: Disaster, Cyanide, Mining Accidents

Sözel Bildiri

BÖBREK TAŞI OLUŞUMUNDA ÇEVRESEL FAKTÖRLERİN ÖNEMİ

Sevgi AKYOL[1],Sultan KAYA[2], Şevkinaz KONAK[3]

[1] *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sağlık ve Biyomedikal Bilimler Yüksek lisans Programı, Burdur, Türkiye, sevgi4815@gmail.com*

[2] *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sağlık ve Biyomedikal Bilimler Yüksek lisans Programı, Burdur, Türkiye, sultankaya@ogr.mehmetakif.edu.tr*

[3] *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Burdur, Türkiye, skonak@mehmetakif.edu.tr*

Özet: Böbrek taşı çok şiddetli ve kıvrandırıcı olup insanın hayatında hissedebileceği en şiddetli ağrı olarak tanımlanmakta ve buna renal kolik adı verilmektedir. Böbrek ve mesane taşı hastalığı M.Ö. 4800 yıllarından beri bilinmekte ve yaklaşık 7000 yıldır insanoğlunun yaşamını olumsuz etkilemektedir. Böbrek taşı hastalığının görülme sıklığı dünyanın değişik bölgelerinde farklılıklar göstermektedir. 19. yüzyılda incelenen taşların çoğunluğunu amonyum ürat taşları ve kalsiyum oksalat (CaOx) taşları oluştururken son 100 yılda ise CaOx ve kalsiyum fosfat taşları oluşturmaktadır. Bunun sebepleri arasında beslenmenin etiyolojik faktörlerin büyük bir kısmını etkilemesi, sıvı alımı, coğrafya, iklimsel faktörler ve sosyo ekonomik şartlar bulunmakta olup son 20 yılda üriner sistem taş hastalığı Merkez ve Güney Avrupa, Ortadoğu ülkeleri, Türkiye, Japonya ve Brezilya gibi ülkelerde ciddi bir artış göstermektedir. Dünyadaki görülme prevalansı %5-12 arasında iken Türkiye'de bu oran %14,8'dir. Ülkemizin Akdeniz, Karadeniz ve Güneydoğu bölgelerinde taş oluşumuna daha çok rastlandığı belirtilmektedir. Üriner sistemde taş oluşumunun temelinde idrar saturasyonu bulunmaktadır. Düşük idrar hacmi, oksalat, ürik asit, pH, kalsiyum, konjenital böbrek bozuklukları, paratiroid hormon bozuklukları, ilaçların kullanılması, gut, hipertansiyon, irritable bağırsak hastalıkları, üriner enfeksiyonlar, obezite, hareketsizlik böbrek taşı oluşum riskini arttırırken, yüksek idrar hacmi ve akımı, sitrat, glikoproteinler ve magnezyum böbrek taşı oluşum riskini azaltmaktadır. Böbrek taşlarının tekrarlama olasılığı %80 olup ilk taştan sonra nüks etme riski beş yılda %40, yirmi yılda %75 olarak belirlenmiştir. Sıcak iklim bölgesinde yaşayanlarda, uzun süre güneş ışığına maruz kalanlarda, günlük az sıvı alımında ve kalsiyum, potasyum gibi beslenme içeriğine bağlı taş oluşum riski artmaktadır. Yaş, cinsiyet, genetik, coğrafya, iklim ve mevsimsel etkenler gibi birçok etmenin yanında beslenme alışkanlıkları ve sıvı alımının da taş oluşumunda önemli bir yere sahip olduğu belirtilmektedir. Bu nedenle böbrek taşı oluşumunu ve tekrarlamasını önleyebilmek adına çevresel bazı etmenlerin kontrol altına alınması gerekmektedir. Bu derlemede böbrek taşı ile çevresel faktörler arasındaki ilişki açıklanmaya çalışılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Böbrek taşı, Nephrolithiasis, Ürolithiasis.

Sözel Bildiri

DİŞ HEKİMLİĞİNDE TEKNOLOJİK GELİŞMELER VE ROBOTİK UYGULAMALAR

Özlem ÖZİŞÇİ*

**Başkent Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Protetik Diş Tedavisi A.D., Ankara, Türkiye, oslemozisci@gmail.com*

Özet: Son yıllarda bilgisayar teknolojisi ve veri aktarımı alanlarındaki yeni gelişmeler, robotik sistemlerin kullanılmasını yaygınlaştırmıştır. Robotların yorulmadan çalışabilme kabiliyetleri, üstün hassasiyet yetenekleri ve tıp alanındaki kanıtlanmış başarıları bu teknolojinin kullanım alanını genişletmiştir. Diş hekimliği de diğer bilim dalları gibi konvansiyonel tekniklerden uzaklaşarak dijitalleşme yönelimindedir. Bu teknolojik gelişim, eğitimden klinik uygulamaya kadar pek çok alanda etkilidir. Robotik uygulamalar ve teknolojik gelişmeler, tedavi sürelerinin kısalmasına, diş hekiminin gösterdiği eforun azalmasına, klinisyenin başarması zor olan görevleri yerine getirmesine ve tedavi maliyetlerinin düşürülmesine önemli ölçüde katkı sağlayacaktır. Bununla birlikte, halen birçok sınırlaması mevcut olan bu uygulamalarla ilgili gelişmeler devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler: diş hekimliği, nano-diş hekimliği, robotik uygulamalar

Sözel Bildiri

GERİATRİK BİREYLERDE YOGANIN KOGNİTİF FONKSİYON, FİZİKSEL UYGUNLUK, UYKU VE DEPRESYON ÜZERİNE ETKİLERİ: PİLOT ÇALIŞMA

Eylül Pınar KISA[1], Zeynep HOŞBAY[1]

[1] *Biruni Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, İstanbul, Türkiye*

Özet: Sandalye yogasının, ümit verici bir zihin-beden eğitimidir. Dört standart bileşeniyle: fiziksel duruş, nefes uygulamaları, rahatlama ve zihinsel odaklanmadan oluşur. Fiziksel hareketin nefes farkındalığı ve odaklanmış dikkat ile bütünleşmesini içerir. Diğer birçok disiplinin aksine, beyin ve vücut arasındaki sinirsel iletişimi kolaylaştırır ve kognitif fonksiyonların gelişimine katkı sağlar.

Amaç: Literatürde çok sayıda çalışma, yaşlı bireyler için yoganın etkinliğini incelemiştir. Sandalye yogasının etkinliğini inceleyen çalışmalar sınırlıdır. Çalışmamızın amacı, yaşlı bireylerde sandalye yogasının; kognitif fonksiyon, fiziksel uygunluk, uyku ve depresyon üzerine etkisini araştırmaktı.

Yöntem: Çalışmaya İstanbul Okmeydanı Darülaceze huzurevinde yaşayan, 60-75 arası, demansı olmayan, kardiyovasküler açıdan risk taşımayan 16 birey dahil edildi. Egzersize engel olan ortopedik hastalığı bulunan, egzersizi anlamakta zorluk çeken ve katılmaya gönüllü olmayanlar çalışmaya dahil edilmedi. Değişik bilişsel işlevleri değerlendirmek için Montreal Bilişsel Değerlendirme (MoCA), dinamik dengeyi ve bireylerin fiziksel uygunluk düzeylerini değerlendirmek amacıyla 5 Defa Oturup Kalkma Testi (5XSST), geriatrik popülasyonda depresyon varlığını araştırmak amacıyla Geriatrik Depresyon Ölçeği (GDÖ) ve uyku ve uyku hijyeni davranışlarının uygulanmasını değerlendirmek için Uyku Hijyen Indeksi (UHI) kullanılmıştır. Çalışma, 4 hafta boyunca 20'şer dakikalık seanslar halinde haftanın ardışık olmayan 2 günü olacak şekilde gerçekleştirildi. Verilerin istatistiksel analizi SPSS 24.0 (Statistical Package for Social Sciences) programı kullanılarak yapıldı. Tüm analizlerde $p \leq 0,05$ istatistiksel olarak anlamlı kabul edildi.

Bulgular: Çalışmamızda GDÖ ve MoCA skorlarında anlamlı iyileşme görülürken, 5XSST ve UHI skorlarında iki grup arasında bir fark gözlendi. Egzersizler sırasında sürekli bir müzik kaynağı sağlanmadı ancak müzikle kombine uyguladığımız zamanlarda, konsantrasyonu arttırıcı ve dinginleştirici etkisi olduğunu saptadık.

Tartışma ve sonuç: Yoganın kognitif fonksiyon ve depresyon üzerinde pozitif etkisi bulunmaktadır. Egzersizlerin açık alanda yapılmasının, kapalı ortama kıyasla daha motive edici olduğu ve verimi arttırdığını düşünmekteyiz. Uyku hijyeni skorlarında değişiklik meydana gelmesine rağmen sonuçlar istatistiğe yansımadı, kalabalık odalarda kalıyor olmalarının uyku hijyenini olumsuz etkilediği görüşündeyiz. Çalışmamız bir pilot çalışma olup, örneklem grubu genişletilerek çalışmaya devam edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Yoga, uyku, depresyon, fonksiyon, uygunluk

Sözel Bildiri

AFETLERDE ACİL KURTARMA ÇALIŞMALARINDA KARŞILAŞILAN SORUNLAR

***Ali Sefa AKPINAR, *Sedanur GÜVEN**

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi*
Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü, Burdur / Türkiye
alisefaakpnar@gmail.com

Özet: Kurtarma çalışmaları ile ilgili olarak dile getirilen temel görüşler; koordinasyonun kötü olduğu, bu çalışmaları yürütmekle görevli yerel yöneticilerin kendilerinin de afetzede konumunda bulundukları, afet yönetimi konusunda deneyimsiz oldukları ve çalışmaların düzensiz olduğu bilinen bir gerçektir. Kurtarma aşamasında yapılan çalışmaların daha düzenli olmasını sağlayacak bölgesel düzeyde hazırlıklı ve eğitilmiş uzman ekipler bulunmamakta, ülke genelinde bir afet ağı oluşturulmamaktadır. Türkiye'de mevcut müdahale planlarının temel mantığı; afete ilk müdahalenin afetin olduğu bölgeden yapılmasıdır. Bu planlarda görevlendirilen bütün servislerdeki görevliler o bölgede yaşayan insanlardır. Afetten hemen sonra organize olarak afete müdahale etmeleri beklenen bu ekiplerin personel, teçhizat, araç ve gereçlerinin afet dolayısıyla etkisizleşmesi nedeniyle, afet karşısında etkili olması mümkün değildir. Türkiye'de afetlerde kurtarma faaliyetlerinde gönüllü olarak görev alacak yardım ekiplerinin sayısı, kamuoyunun afetler konusundaki duyarsızlığının bir sonucu olarak, çok azdır. Var olan ekipler ise, afet bölgesine ulaştıklarında kriz merkezleri tarafından iyi koordine edilemediğinden kendilerinden beklenen hizmetleri sunamamaktadır. Her şehrin başka şehir ile ortaklaşa bir afet planı yapması, afet sırasında ve sonrasında kurtarma ekiplerinin daha önceden hazırlanmış şehirler arası afet planına uygun kurtarma çalışması yapmasını gerektiği kanaatindeyiz.

Anahtar Kelimeler: İlk yardım, kurtarma, yetersizlik

Sözel Bildiri

AFET SONRASI ENFEKSİYON HASTALIKLARI

***Sedanur GÜVEN, *Ali Sefa AKPINAR**

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi*

Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü, Burdur/Türkiye

Özet: Afetlerle çevre ve halk sağlığının tek ilişkisi, risk yönetimi aşamasında değildir. Afetlerden sonra çevre risklerinin kontrol altında tutulamaması, afet sonrası halk sağlığına olumsuz etkileri arttırabilir. Özellikle bulaşıcı hastalık salgınlarıyla oluşabilecek etkiler, bazen afetin akut dönemindeki hasarlarından daha büyük olabilir. Afetlerden sonra, özellikle enfeksiyon kaynaklı ikincil problemlerin engellenebilmesi için afet sonrası çevresel risklerin yönetimi önemlidir. Enfeksiyon ajanının bölgede bulunması, ekolojik değişiklikler, nüfus hareketleri, mevsim şartları, kalabalık yaşam ve alt yapı sorunları afetlerden sonra salgın riski yaratan çevresel etmenlerdir. Zamana bağlı bulaşıcı hastalıklar; etki, etki sonrası, iyileşme - normale dönüş olarak değerlendirilir. Afetleri takiben insanların topluca bir arada yaşama zorunlulukları ile enfeksiyonlar hava yolu, temas yolu (doğrudan, dolaylı ve damlacık saçılması), ara kaynak ve vektör yolu ile bulaşırlar. Tüberküloz (Verem), Soğuk algınlığı, difteri, grip, boğmaca gibi enfeksiyonların mikropları solunum sistemi yoluyla vücuda girerler. AIDS, Hepatit B virüsleri kan dolaşımıyla ya da diğer vücut sıvıları ile Salmonella (Tifo), Kolera ise sindirim sistemi yoluyla bulaşırlar. Kuduz, tetanoz mikropları cilt bütünlüğünün bozulduğu yerlerden vücuda girerler. Afetlerden sonra ortaya çıkan enfeksiyon hastalıklardan en sık ölüm nedeni diyare, akut solunum yolu enfeksiyonu, kızamık ve sıtmadır. Bugün afetlerde risk yönetiminin önemi tartışmasız olup, risklerin kontrol altında tutulması ve güvenlik açıklarının önlenmesi adına çevre yönetimi son derece önemlidir. Bunun başarı ile yapılabilmesi için kurumsal ve bireysel görev ve sorumluluklar afet planlarında tanımlanmalı, eylem planları afet sonrası oluşabilecek bölgesel risk faktörleri de dikkate alınarak hazırlanmalıdır. Afetlerden sonra kazazede ve görevli personellerin sağlıklarının korunması, hastalıkların kontrol altına alınması ve en aza indirgenmesi için, sağlıklı bireylere önleyici ve koruyucu aşı hizmetleri verilmesi, temiz gıda ve su sağlanması, hasta ve yaralı insanların tedavisinin uygun ve yeterli biçimde yapılması, ölmüş hayvanların kısa sürede kontrol altına alınması gibi konularda dikkatli davranılmasının büyük önem taşıdığı inancındayız.

Anahtar Kelimeler: Afet, Enfeksiyon, Epidemi

Poster Bildiri

ÇIĞ SIRASINDA KORUNMA YÖNTEMLERİ

***Şengül DUYMUŞ, *Büşra BULUT**

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi*

Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü, Burdur / Türkiye,

Özet: Çığ, genellikle bitki örtüsü olmayan engebeli, dağlık ve eğimli arazilerde, vadi yamaçlarında tabakalar halinde birikmiş olan kar kütlesinin iç ve/veya dış kuvvetlerin etkisi ile başlayan bir ilk hareket sonucu (tetiklenen), yamaçtan aşağıya doğru hızla kayması olarak tanımlanır. Türkiye'nin özellikle kuzey-kuzeydoğu ve doğu kesimlerinde, çığ olayına uygun topografik ve meteorolojik koşullara sahip dağlık alanlar mevcuttur. Ortalama yüksekliği 1000 m'yi geçen ve çığ oluşumuna uygun alanların yüzölçümü bu bölgeler içinde çok yüksek bir yüzdeye sahiptir. Çığ genellikle çok hızlı gelişir ve hareket eder. Bu nedenle, çığın oluşması fark edildikten sonra mümkün olduğunca hızlı ve soğukkanlı olunmalıdır. Çığ esnasında dışarıda, arabada ya da çığ bölgesinde bulunmaya bağlı olarak alınması gereken önlemler birbirinden farklıdır. Çığdan hemen sonra, kar altında kalan insanları çıkarmaya çalışılmalı ve aynı zamanda uzman kurtarma grupları ve sağlık ekipleri çağrılmalıdır. Çığın daha yavaş ve yüksekliğinin az olduğu kenar kısımlarına ulaşmaya çalışmak, yerden de destek alarak yüzme hareketi yaparak akan karın üstünde kalmaya çalışmak, ağzı sıkıca kapatmak, eğer mümkünse kafa karın altında kaldığı anda uzun süre nefesi tutmaya çalışmak gibi gerekli farkındalıkların toplumumuzun her kesiminde oluşturulması büyük önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çığ, korunma, önlem

Poster Bildiri

DEPREMDE ENGELLİLER, YAŞLILAR VE YAKINLARI İÇİN STRATEJİ

***Sedanur GÜVEN, *Ali Sefa AKPINAR**

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi*
Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü, Burdur/Türkiye

Özet: Deprem anında engelli ya da engelsiz bireyler hazırlıklı olmalı ve afet sırasında korunmak için neler yapacağı bilgisine sahip olmalıdır. Engelli bireyler için, kendilerinin nasıl davranması gerektiğinin yanı sıra çevrelerindeki bireylerin kendilerine nasıl yardımcı olabileceğini önceden bilmesi de çok önemlidir. Deprem anında engelli bireye yardım etmek için onun ihtiyaçlarına uygun özel yöntem ve hazırlıklar gerekir. Bir afet durumunda, özel gereksinimli bireyler diğer bireylerden daha fazla zorluklarla karşı karşıya kalırlar. Özel gereksinimli bireyler için doğal afet kapsamı; deprem, kar yağışı, karın yerde kalması, yoğun yağmur ve şiddetli rüzgarlar da afet durumudur. Çünkü bu durumlarda dahi evlerinden çıkmakta zorluk yaşarlar. Afetlerde riske açık gruplarda bulunan kişiler; engelliler, yaşlılar, hastalar, bebekli aileler, evde hayvan besleyen aileler, yalnız yaşayanlardır. Deprem öncesi özel gereksinimli bireyin durumuna göre ilişkin bilgilerin yer aldığı tüm temel dokümanların fotokopileri, destek ağındaki kişilerin ve var ise doktorunun iletişim bilgilerinin bulduğu bir ilkyardım çantası hazırlanmalıdır. Deprem anında önceden hazırlanan plana ve bu konu üzerine yapılan tatbikata uyulmalıdır. Özel gereksinimli bireylerin deprem sarsıntısı bittikten sonra ilkyardım, yangın söndürme ve tahliyede yardıma ihtiyacı vardır. Onların içinde bulundukları yapıdan tahliye olmaları veya kendileri içinde bulundukları yapıyı terk edemiyorlarsa diğer kişilerin yardımıyla tahliye edilmeleri gerekir.

Anahtar Kelimeler: Afet, deprem, engelli, yaşlı

Sözel Bildiri

KIZILAY KÖK HÜCRE BAĞIŞI; TÜRKÖK

***Sengül DUYMUŞ, *Büşra BULUT**

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi*

Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü, Burdur/Türkiye

Özet: TÜRKÖK, gönüllü bağışçılara ait doku grubu antijeni bilgilerinin depolandığı Kemik İliği bankasının oluşturulması ve kök hücre nakli ile ilgilenen merkezler arasında koordinasyonun sağlanması amacı ile kurulmuştur. Gönüllü kök hücre bağışçı adaylarının kazanılması Türk Kızılay'ı tarafından sağlanmaktadır Kök Hücre Bağışçısı Kazanımı çalışmaları "Ulusal Kan ve Kan Ürünleri Rehberi" çerçevesinde gerçekleşmektedir. Kök hücre, yaşam boyu kendi kendini yenileme ve farklı, tamamen olgun hücrelere dönüşebilme kapasitesine sahip hücrelerdir. İhtiyaç olduğu zaman kendilerinden sonraki hücrelere farklılaşarak, hücrelerin gelişimini, olgunlaşmasını ve çoğalmasını sağlarlar. HLA, kişinin dokusunun diğer kişiye ne kadar uyduğunu gösterir. HLA doku tipi kalıtsal olup, kişinin kardeşleri varsa ikizi en iyi eşleşme ihtimali olan kişilerdir. Hastanın ailesi içerisinde eşleşme bulunamaz ise tarama sizin gibi akraba olmayan kişiler arasında yapılmaya başlanır. Bir bağışçının, bir hasta için uygun olduğunun belirlenmesi, HLA doku tiplerinin eşleşmesi ile olur. Bağışçı ve hastanın HLA sonuçlarının yüksek oranda eşleşmesi, en iyi nakil sonucunun alınmasına neden olur. Kök Hücre Bağışçısı olmak için; başvuru sonrası bir bilgilendirme görüşmesi yapılır. Eğer bağışı kabul ederseniz, Gönüllü Kök Hücre Bağışçısı Bilgilendirme ve Onam Formunu doldurup imzalayarak bu bağışı resmi olarak onaylaması bağışçıdan istenir. Ardından kan grubunun belirlenmesi, enfeksiyon hastalıkları açısından test edilmesi (HIV, Hepatit ve Sifiliz) ve doku tipleme testlerinin yapılabilmesi için 3 tüp kan örneği alınır. Testler sonucunda herhangi bir enfeksiyon ajanı tespit edilir ise bağışçı olunamaz ve bu konuda bağışçı bilgilendirilir.

Anahtar Kelimeler: Kök hücre, Kızılay, bağış

Sözel Bildiri

ENGELLİ BİREY VE AİLELERİNE YÖNELİK DAMGALAMA: SİSTEMATİK DERLEME

Sibel ÇAYNAK[1], Zeynep ÖZER[2], İlkay KESER[1]

[1] *Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı*

[2] *Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı*

Özet: Engellilik bireyi ve toplumu etkileyen bir olgudur. Toplumun engelli birey ve ailesine yönelik geliştirdiği tutum ve davranışlar engellileri ve ailelerini birçok yönden etkilemektedir.

Amaç: Bu sistematik derlemenin amacı engelli birey ve ailelerine yönelik damgalama durumlarını incelemektir.

Yöntem: Sistematik derleme PRISMA-P (Preferred Reporting Items for Systematic review and Meta-Analysis Protocols) bildirgesi rehberine göre hazırlanmıştır. Araştırma stratejisinde YÖK, ULAKBİM, CINAHL, COCHRANE CENTRAL, MEDLİNE, WEB OF SCIENCE, PUBMED, SCIENCE DIRECT olmak üzere altı elektronik veri tabanı kullanılmıştır. Veri tabanları yıl sınırlaması olmadan 31/12/2018 tarihine kadar Türkçe ve İngilizce olarak taranmıştır. Literatür taraması sonucunda 324 çalışmaya ulaşılmış, duplikasyon ve PICOS'a göre dahil etme-dışlama kriterleri doğrultusunda yapılan eleme sonucunda 311 makale değerlendirme dışı bırakılmıştır. Derlemeye dahil edilen 13 çalışmanın kanıt kalitesi Joanna Briggs Enstitüsü kontrol listelerine göre değerlendirilmiştir.

Bulgular: Derlemeye alınan 13 çalışmanın katılımcı sayısı 1360'dır. Çalışmaların, 7'si nitel, 6'sı tanımlayıcı çalışmadır. Çalışma sonuçlarında damgalanma durumları ile ilgili olarak, engelli bireylerin eşitsizlik ve sosyal dışlanma yaşadıkları, ciddi derecede ayrımcılığa maruz kaldığı, dış görünüşleri ile ilgili olumsuz tutumlar gösterildiği, ayrıca ailelerinin de çevre tarafından damgalanmaya maruz kaldığı, sosyal ortamlara katılamama davranışı gösterdiği, damgalanma nedeni ile sosyal destek azlığı yaşadıkları, engelli bireylerin eğitim gereksinimlerini karşılayamadıkları ortaya konmuştur. Bunun yanı sıra sağlıkla ilgili bölüm okuyan öğrencilerin, damgalamaya ilişkin tutumlarının olumlu olduğu tespit edilmiştir.

Tartışma ve Sonuç: Çalışmaların çoğu engelli birey ve ailelerine yönelik olarak yaşadıkları çevredeki bireyler tarafından damgalanmaya maruz kaldıklarını ortaya koymuştur. Engelli birey ve ailelerinin damgalanmasının önlenmesinde, aile ve toplum eğitimleri verilerek toplumu bilinçlendirme çalışmalarının yapılması, sorunlarının tespit edilmesi ve çözümüne ilişkin girişimler planlanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Engelli, Birey, Aile, Damgalanma, Sistematik Derleme

Sözel Bildiri

KAMU KURUMU ÇALIŞANLARININ TÜTÜN ÜRÜNLERİ KONUSUNDA TUTUMLARI: KIRKLARELİ ÖRNEĞİ

Çiğdem CERİT

Kırklareli Üniversitesi, Multidisipliner Sağlık ve Yaşam Bilimleri, cigdemcerit@gmail.com

Özet: Dünya Sağlık Örgütü tütün kullanımını, dünyanın karşılaştığı en ciddi halk sağlığı tehditlerinden biri olarak nitelendirmektedir. Bu tehditle mücadelede strateji belirlemek için bilimsel çalışmalar yapılması önemlidir. Bu çalışmanın amacı toplumun sürekli gözü önünde olan kamu çalışanlarının konu hakkındaki düşüncelerini belirleyerek, yapılacak çalışmalara bir kaynak oluşturmaktır.

Gereç ve Yöntem: Çalışmamızın evrenini, Kırklareli'de 2015 yılında kamu kurumlarında çalışan toplam 4.929 personel oluşturmaktadır. Örneklem seçimi yapılmamış, tüm evren çalışmaya dâhil edilmiştir. Veriler çevrimiçi anket yöntemiyle toplanmış, verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmaya 2.268 kişi katılmış, katılım oranı %46,0 olarak hesaplamıştır. Katılımcıların %52,4'ü (n=1189) kadındır ve %80,4'ünün (n=1.822) 25 – 49 yaş aralığındadır. Katılımcıların %61,5'i (n=1.394) üniversite mezunu, 73,3'ü (n=1662) evli olduğunu beyan etmiştir. Katılımcıların sigara kullanım durumları Şekil 1'dedir. Sigara içtiğini bildirenlerin %33,7'si (n=377) sigaraya 18 yaşından önce başladıkları, başlama nedeni olarak %28,1'i (n=637) arkadaş ve çevre etkisi cevabını vermişlerdir. Sigara içme süresi sorusuna cevap veren 1.060 katılımcının en sıklıkla verdiği cevap %39,2 (n=415) 11 – 20 yıl arası olup, bunların %46,0'ı (n=476) günde 11-20 tane sigara içtiklerini belirtmişlerdir. Bunlardan %68,3'ü (n=693) sigarayı bırakmak istediğini ve %24,2'si (n=264) sigara bırakma için en az bir girişimde bulunduklarını bildirmişlerdir. Nargile kullanımı konusunda verilen cevaplar Şekil 2'dedir. Katılımcıların %69,6'sı (n=1579) kapalı alanlarda tütün kullanma yasağını desteklemektedir. Kapalı alanda sigara içilmesine tepkisi sorulduğunda katılımcıların %66,7'si (n=1.513) uyarırım seçeneğini tercih etmişlerdir. Her yıl dünyada 600 bin kişinin pasif içicilik nedeniyle hayatını kaybettiğini biliyor musunuz sorusuna en sıklıkla verilen cevap %73,5 (n=1.667) ile "evet"tir.

Tartışma ve sonuç: Kırklareli ilinde 2010 yılında yapılan bir çalışmada hekimler arasında sigara içme oranı %32,0 olarak bulunmuştur. Çalışmamızda da halen kullanıyorum diyenlerin oranı %34,4'tür. Çalışma grubumuzun %61,5'inin üniversite mezunu olduğu da birlikte değerlendirildiğinde, tütün kullanımıyla yapılan mücadelenin bilgi vermekten çok, tutum değişikliği sağlamaya yönelmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tütünle Mücadele, Tutum Değişikliği, Kırklareli

Sözel Bildiri

TÜRKİYE'DE HEMŞİRELERİN ÖRGÜTSEL BAĞLILIĞINI İNCELEYEN ÇALIŞMALARIN İÇERİK ANALİZİ

Ali ÖZKAN[1], Filiz KANTEK[2]

[1]*Süleyman Demirel Üniversitesi Hastanesi, Isparta, Türkiye, aliozkan@sdu.edu.tr,*
[2]*Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Antalya, Türkiye, fkantek@akdeniz.edu.tr*

Özet: Ülkemizde hemşirelerin örgütsel bağlılıklarının geliştirebilmesi için bu alandaki mevcut araştırmaların incelenmesi ve araştırma gereksinimlerin ortaya konması önemlidir.

Amaç: Türkiye'deki hemşirelerin örgütsel bağlılığı araştırmalarını incelemek ve bu alandaki gereksinimlere dikkat çekerek, gelecek araştırmalara ışık tutmaktır.

Gereç ve Yöntem: Çalışmada literatür tarama modeli kullanılmıştır. Literatür taraması "örgütsel bağlılık", "bağlılık", "hastane", "hemşire", "mesleki bağlılık", "duygusal bağlılık", "devam bağlılığı" ve "normatif bağlılık" anahtar sözcükleri Türkçe ve İngilizce olarak kullanılarak, ulusal ve uluslararası elektronik veri tabanlarında yapılmıştır. Araştırmaya 72 çalışma dahil edildi. Verilerin analizinde Microsoft Excel, Microsoft Word programları kullanıldı.

Bulgular: En fazla çalışmanın 2013-2017 yılları arasında gerçekleştirildiği, % 63,9'nun makalelerden oluştuğu ve % 44,4'nün örneklemini devlet hastanelerinin oluşturduğu saptanmıştır. Çalışmaların öncelikle İstanbul (% 19,4), Ankara (%12,5) ve İzmir (%9,7) şehirlerinde yürütüldüğü, %97'sinde ölçüm aracı olarak ölçek veya anket formlarının kullanıldığı belirlenmiştir. Çalışmaların %72,2'sinde Meyer ve Allen (1990) tarafından geliştirilmiş anket formu ve %15,2'sinde Porter ve Arkadaşları (1974) tarafından geliştirilmiş ölçüm aracı kullanılmıştır. Çalışmaların %14,9'unda sadece örgütsel bağlılık düzeyinin, %13,5'inde İş doyumu ve % 12,2'sinde örgütsel kültür değişkenlerinin incelenmiştir. En sık kullanılan anahtar kelimelerin "Bağlılık", "Örgüt", "Örgütsel Bağlılık", "Hemşire" ve "Hastane" olduğu saptanmıştır.

Sonuç ve tartışma: Gelecek çalışmalarda geçerliği ve güvenirliği sınanmış ölçüm araçlarının kullanılması, farklı şehirdeki hemşirelerin içeren geniş kapsamlı çalışmaların yapılması ve örgütsel bağlılığı etkileyen değişken ve girişimlerin araştırılması yararlı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Hemşire, Bağlılık, Örgütsel Bağlılık, Türkiye.

Sözel Bildiri

THE EFFECT OF PHYSICAL ACTIVITY ON NON-SPECIFIC LOW BACK PAIN, DEPRESSION AND STRESS IN UNIVERSITY STUDENTS

Deniz ASLAN[1], Gamze YILMAZ[2], Şeyma Buse MIRZE[3], Rasmi MUAMMER[4]

[1] *Yeditepe University, Faculty of Health Science, Department of Physiotherapy and Rehabilitation, fztdenizaslan@gmail.com*

[2] *Yeditepe University, Faculty of Health Science, Department of Physiotherapy and Rehabilitation, gamze.yilmaz3@std.yeditepe.edu.tr*

[3] *Özel Çamlık Tıp Merkezi, seymamirze@gmail.com*

[4] *Yeditepe University, Faculty of Health Science, Department of Physiotherapy and Rehabilitation, rasmymuammar@yahoo.com*

Abstract: The health scientists agree that the planned physical activity has a positive effect upon physical well-being and upon specific physiological variables associated with health and wellness. In addition, both health professionals and exercisers themselves believe that physical activity has benefits for the improvement of mood states. Given that exercise may affect both physical and mental health.

Purpose: The purpose of the current study was to investigate the effect of physical activity on non-specific low back pain, depression and stress.

Method: The current study was included 200 participants (100 female/100 male) and was divided into two groups, exercise group (EG; n=100) and control group (CG; n=100). Oswestry Disability Index (ODI), Beck Depression Inventory (BDI), Perceived Stress Scale (PSS) and International Physical Activity Questionnaire (IPAQ) were used to evaluate the participants.

Results: Low back pain was statistically significantly higher on CG according to ODI ($p<0,05$). And also, depression and stress levels were statistically significantly higher on CG according to BDI and PSS ($p<0,05$). There is a positive correlation between depression and stress on both EG and CG ($p<0,05$).

Discussion and conclusion: The recent studies found that exercise has a significant effect on depressive symptoms in people with a diagnosis of depression. When compared with other established treatments (CBT and antidepressants), there was no difference between exercise and the established intervention. The effect of exercise on depressive symptoms in long-term follow-up was only moderate, suggesting that the benefits of exercise may gradually be lost after the intervention is completed implying that exercise may need to be continued long-term in order to maintain the initial benefits. The need for long-term treatments is sometimes also true for other interventions such as antidepressants for depression. According to this study, physically active people show less depression and stress level.

Keywords: Depression, Low Back Pain, Physical Activity, Stress

Sözel Bildiri

THE EFFECTS OF 8-WEEK MILD-MODERATE LEVEL AEROBIC EXERCISE PROGRAM ON QUALITY OF LIFE AND FUNCTIONAL CAPACITY OF PATIENTS DIAGNOSED WITH METABOLIC SYNDROME

Çağatay Nusret DAL[1], Önder Murat ÖZERBIL[2]

[1]*Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Tıp Fakültesi, Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı, Erzincan, Türkiye, drcnusretdal@gmail.com*

[2]*Delta Hospital-Küçükyalı, Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon Bölümü, İstanbul, Türkiye, info@fsmtip.com*

Abstract: Metabolic syndrome (MS) consists of the components increasing the risk of cardiovascular disease. In development of the syndrome, the irregular eating habit and the sedentary lifestyle play important role. Thus, non-pharmacological approaches are in the cornerstones position in treatment. Irregular eating habit is eliminated through diet modifications. Sedentary lifestyle is modified by improving the physical activity habits. Aerobic-type, patient-oriented, managed exercise is preferred for getting patients adopt this habit.

Material and method: In our retrospectively designed study, 54 patients (aged between 30 and 60 years) diagnosed with MS were involved. Of those patients, 28 were in study group, while 26 were in control group. No diet modification was made for patients, and they were asked for continuing their own diet habits. For patients in study group, for 8 weeks and 3 sessions per week, a total of 60 minutes (5 minutes of warming before and cooling after the exercise and mild-moderate training phase (40-60% of heart rate reserve (HRR) between those phases) of aerobic exercise was implemented with cycling ergometer. For control group patients, increase in physical activity was recommended. For patients in study and control groups; the weight, body mass index (BMI), waist circumference, resting heart rate, resting systolic-diastolic blood pressure, the six-minute walk test (6MWT), and short form 36 (SF36) values at the beginning and end of 8-week exercise were recorded. Error analyses of the data were performed via SPSS 16.0 for Windows. The summary of data was expressed as median, minimum, and maximum values. For comparison of categorical data, "Chi-Square Test" was used together with Fisher correction. Normal distribution analysis of the data obtained by measurement was done. Upon determining the non-normal distribution, the non-parametric tests were used. The comparisons between the groups were made with "Mann Whitney U" test, while the intragroup repeated measurements were done with "Wilcoxon" test. The level of significance was determined to be $p<0.05$. For every patient, by considering the initial values as standard, the changes were calculated as percentage in proportion to the beginning.

By computing the change percentages, the formula blow was utilized; [(first parameter-final parameter) / first parameter)] * 100.

Results: In our study, a relation was found between exercise and cardio-metabolic risk factors in MS patients. In proportion to the control group, statistically significant improvements were obtained in mild-moderate exercise group in terms of weight, BMI, waist circumference, resting heart rate, systolic and diastolic blood pressure, 6MWT, and SF36 values (especially physical function). These findings show that a mild-moderate intensity aerobic exercise program improves components of metabolic syndrome.

Conclusion: The aim of all treatment methods for metabolic syndrome, both pharmacologic and/or nonpharmacologic, is to increase the patient's quality of life. Hence, we think it is important to use scales assessing quality of life to assess the treatment outcomes for metabolic syndrome, not just biochemical and anthropometric parameters.

Keywords: Metabolic syndrome exercise therapy, Cardiac rehabilitation in Metabolic Syndrome, Quality of life in Metabolic Syndrome

IHSLC
2020

Sözel Bildiri

ERGENLERİN YAŞAM DOYUMLARININ YORDAYICILARI OLARAK DİREKT VE DOLAYLI AKRAN BASKISI

Mustafa KILINÇ[1], Kıvanç UZUN[2]

[1]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Anabilim Dalı, mkilinc@mehmetakif.edu.tr*
[2]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Mezunlarla İlişkiler ve Kariyer Planlama Koordinatörlüğü, kuzun@mehmetakif.edu.tr*

Özet: Ergenlerin yaşamdan aldıkları doyumun, onların akademik ve sosyal yaşamlarında anlamlı değişiklikler meydana getirmesi beklenmektedir. Bu bağlamda ergenlerin arkadaş çevrelerinde ortaya çıkabilecek ve yaşam doyumlarına zarar verebilecek olası risk faktörlerinin araştırılmasının önemi ortaya çıkmaktadır. Böylece ergenlerin yaşam doyumlarına zarar verebilecek olası risk faktörlerine yönelik önleyici çalışmalara ışık tutulabilir.

Amaç: Bu araştırmanın amacı; ergenlerin, yaşam doyumlarının direkt ve dolaylı yollarla maruz kalınan akran baskısı tarafından yordanıp yordanmadığının belirlenmesi ve yaşam doyumlarının cinsiyet, okul türü, sınıf düzeyi, ebeveyn öğrenim düzeyi, ebeveyn mesleği, sosyoekonomik düzey, aile yapısı ve barınılan yer değişkenleri açısından farklılaşıp farklılaşmadığının saptanmasıdır.

Yöntem: Araştırmada ergenlerin yaşam doyumlarının, direkt ve dolaylı yollarla maruz kalınan akran baskısı açısından incelenmesine yönelik olarak ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Çalışma, Burdur-Merkez'de öğrenim gören 526 lise öğrencisi üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmada veriler; araştırmacıların geliştirdiği kişisel bilgi formu, Yetim'in (1993) Türk Kültürüne uyarladığı Yaşam Doyumu Ölçeği ve Kıran-Esen (2003) tarafından geliştirilen Akran Baskısı Ölçeği ile elde edilmiştir. Verilerin analizinde: Değişkenlerin arasındaki ilişkinin saptanması için pearson korelasyon katsayısı ile hiyerarşik çoklu doğrusal regresyon analizi kullanılırken; farklılıkların tespitine ilişkin analizde ise ilişkisiz örneklemler t-testi ve tek yönlü varyans analizi kullanılmış olup; SPSS 20.0 programından yararlanılmıştır.

Bulgular: Ergenlerin yaşam doyumları ile direkt ($r=-.221$) ve dolaylı ($r=-.255$) akran baskısı puanları arasında, negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir. Ergenlerin yaşam doyumlarının, direkt ve dolaylı akran baskısı tarafından negatif yönde anlamlı bir şekilde yordandığı ($R^2=.168$) bulgusuna ulaşılmıştır. Ayrıca ergenlerin yaşam doyumlarının, sosyoekonomik durumlarına göre anlamlı farklılaştığı; cinsiyet, okul türü, sınıf düzeyi, ebeveyn öğrenim düzeyi, ebeveyn mesleği, aile yapısı ve barınılan yer değişkenlerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı tespit edilmiştir.

Tartışma ve sonuç: Ergenlerin yaşam doyumlarının açıklanmasında direkt ve dolaylı maruz kalınan akran baskısının önemli bir rolü olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuç ergenlerin yaşam doyumlarının olası risk kaynaklarının anlaşılmasına katkı sağlamıştır. Ayrıca yaşam doyumu puanlarının sosyoekonomik düzeyi düşük olan ergenler aleyhine farklılık göstermesi; bu grupta yer alan ergenlere, önleyici kapsamda yapılacak çalışmalara ışık tutacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yaşam doyumu, Direkt akran baskısı, Dolaylı akran baskısı, Ergen

Sözel Bildiri

ERGENLERİN ÖZNEL İYİ OLUŞLARININ YORDAYICILARI OLARAK AKRAN ZORBALIĞI VE MAĞDURİYETİ

Mustafa KILINÇ[1], Kıvanç UZUN[2]

[1]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Anabilim Dalı, mkilinc@mehmetakif.edu.tr*
[2]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Mezunlarla İlişkiler ve Kariyer Planlama Koordinatörlüğü, kuzun@mehmetakif.edu.tr*

Özet: Ergenlerin öznel iyi oluşlarının, onların akademik ve sosyal yaşamlarında anlamlı değişiklikler meydana getirmesi beklenmektedir. Bu bağlamda ergenlerin arkadaş çevrelerinde ortaya çıkabilecek ve öznel iyi oluşlarına zarar verebilecek olası risk faktörlerinin araştırılmasının önemi ortaya çıkmaktadır. Böylece ergenlerin öznel iyi oluşlarına zarar verebilecek olası risk faktörlerine yönelik önleyici çalışmalara ışık tutulabilir.

Amaç: Ergenlerin, öznel iyi oluşlarının akran zorbalığı yapma ve akran zorbalığının kurbanı olma durumları tarafından yordanıp yordanmadığının belirlenmesi ve öznel iyi oluşlarının cinsiyet, sınıf düzeyi, ebeveyn öğrenim düzeyi, ebeveyn mesleği, sosyoekonomik düzey, aile yapısı ve barınılan yer değişkenleri açısından farklılaşıp farklılaşmadığının saptanmasıdır.

Yöntem: Araştırmada ergenlerin öznel iyi oluşlarının, akran zorbalığı yapma ve akran zorbalığının kurbanı olma durumları açısından incelenmesine yönelik olarak ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Çalışma, Burdur-Merkez'de öğrenim gören 406 lise öğrencisi üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmada veriler, kişisel bilgi formu; Eryılmaz (2009) tarafından geliştirilen Ergen Öznel İyi Oluş Ölçeği; Ayas ve Pişkin (2015) tarafından geliştirilen Akran Zorbalığı Belirleme Ölçeği–Ergen Formu ile toplanmıştır. Verilerin analizinde: Değişkenlerin arasındaki ilişkinin saptanması için pearson korelasyon katsayısı ile hiyerarşik çoklu doğrusal regresyon analizi kullanılırken; farklılıkların tespitine ilişkin analizde ise ilişkisiz örneklemler t-testi ve tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Ergenlerin öznel iyi oluşları ile zorba ($r=-.257$) ve kurban ($r=-.194$) olma puanları arasında, negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir. Ergenlerin öznel iyi oluşlarının, akran zorbalığı yapma ve akran zorbalığının kurbanı olma durumları tarafından negatif yönde anlamlı bir şekilde yordandığı ($R^2=.122$) bulgusuna ulaşılmıştır. Ayrıca ergenlerin öznel iyi oluşlarının, sosyoekonomik durum, aile yapısı ve barınılan yer değişkenlerine göre anlamlı farklılaştığı; cinsiyet, okul türü, sınıf düzeyi, ebeveyn öğrenim düzeyi ve ebeveyn mesleği değişkenlerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı tespit edilmiştir.

Tartışma ve sonuç: Ergenlerin öznel iyi oluşlarının açıklanmasında akran zorbalığı yapma ve akran zorbalığının kurbanı olma durumlarının önemli bir rolü olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuç ergenlerin öznel iyi oluşlarının olası risk kaynaklarının anlaşılmasına katkı sağlamıştır. Ayrıca öznel iyi oluş puanlarının sosyoekonomik düzeyi düşük, anne-babası boşanmış ve yurtta barınan ergenler aleyhine farklılık göstermesi; bu grupta yer alan ergenlere, önleyici kapsamda yapılacak çalışmalara ışık tutacaktır.

Anahtar Kelimeler: Öznel iyi oluş, Akran zorbalığı, Zorba, Kurban, Ergen

Sözel Bildiri

ERKEN EVRE GLOTTİK KARSİNOMDA HANGİ HASTAYA CERRAHİ HANGİ HASTAYA RADYOTERAPİ UYGULANMALI ?

Yusuf Çağdaş KUMBUL[1], Mehmet Emre SİVRİCE[2], Vural AKIN[3]

1- Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Kulak Burun Boğaz Hastalıkları, cagdas1061@hotmail.com

2- Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Kulak Burun Boğaz Hastalıkları emresivrice@gmail.com

3- Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Kulak Burun Boğaz Hastalıkları vuralakin92@gmail.com

Özet: Laringeal cerrahi (LC) veya radyoterapi (RT) erken evre glottik karsinomlarda (EEGK) (T1a N0, T1b N0) tedavi amacıyla başvurulan yöntemlerdendir. Bu yöntemlerin başarı oranları birbirine yakındır. Fakat hangi hastaya hangi tedavinin seçileceği hasta bazında ele alınmalıdır.

Amaç: EEGK'da RT ya da LC'nin hangi durumlarda tercih edildiğini literatür taraması eşliğinde incelemeyi ve kendi klinik deneyimimizi sunmayı amaçladık.

Yöntem: 2015-2019 yılları arasında kliniğimizde EEGK tanısı alan hastalar retrospektif olarak tarandı ve 27 hasta tespit edildi. Tespit edilen hastaların takiplerine ait en az 1 yıllık kayıtları mevcuttu. Hastaların yaş, cinsiyet, sigara kullanımı, tümör lokalizasyonu, PET BT raporları, kullanılan tedavi metotları ve nüks eden vakalar ele alındı.

Bulgular: Kliniğimizde EEGK tanısı alan hastaların 18 tanesine LC uygulandığı, 9 tanesinin ise RT aldığı görüldü. Bütün hastalar erkekti, özgeçmişlerinde sigara kullanımı mevcuttu. Hastaların yaş ortalaması 65'ti. LC hastalarında nüks izlenmediği, RT alanlarda ise bir hastada nüks görüldüğü tespit edildi.

Tartışma ve Sonuç: Lee SH. ve ark. yaptıkları meta-analizde EEGK'lu hastalarda ses kalitesinin RT'de LC'ye göre daha iyi korunduğunu göstermiştir (1). Dolayısıyla larengeal cerrahide ses kalitesinde meydana gelecek bozulmadan endişe duyan hastalar ile komorbit hastalıkları nedeniyle anestezinin ve cerrahinin riskli olduğu hastaların RT'ye yönlendirilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Çetinayak O. ve ark. yaptıkları çalışmada EEGK'larda anterior kommissür tutulumunun sağkalımı ve lokal kontrolü etkileyen önemli faktörlerden biri olduğunu vurgulamıştır (2). Tulli M. ve ark. EEGK'lerde yaptıkları meta-analizde anterior kommissür tutulumunun T evrelemesine dahil edilmesini önermişlerdir (3). RT'nin anterior kommissür tutulumlu tümörlerde etkinliğinin kısmen azaldığını düşünürsek bu hastalarda LC daha mantıklı görülmektedir. Bu yüzden kliniğimizde anterior komissür tutulumunda öncelikle LC önerilmektedir. Ayrıca RT sonrası gelişen nükste kurtarma cerrahisi (total larenjektomi) yapılabileceği, bu durumda komplikasyonlarda (özefagokutanöz fistül gibi) artış olabileceğini hastalara RT'ye başlamadan önce bildirmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Larinks Karsinomu, Radyoterapi, Kordektomi

Sözel Bildiri

BARİATRİK CERRAHİ AMELİYATI YAPILACAK HASTALARDA BEDEN ALGISI VE CİNSEL YAŞAM

Sibel ÇAYNAK[1], Nur Elçin BOYACIOĞLU[2], Münire TEMEL[3]

[1] *Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı*

[2]*İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Sağlık Bilimleri Fakültesi Gerontoloji Bölümü*
[3]*Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Sağlık Yüksek Okulu Hemşirelik Bölümü*

Özet: Obezite, bireylerde beden algısında ve cinsel yaşamda bozulmaya neden olan bir sağlık problemidir. Obez bireylerde bariatrik cerrahi ameliyatı, sıklıkla kullanılan bir tedavi seçeneğidir. Ameliyat öncesi sorunlu psikososyal faktörlerin ve psikiyatrik durumların tespit edilmesi, bu problemli alanların tedavisi veya düzeltilmesi hastanın cerrahiden elde edeceği faydayı arttırmaktadır. Bu bağlamda çalışma, bariatrik cerrahi ameliyatı yapılacak olan bireylerde beden algısı ve cinsel yaşamı değerlendirmek üzere planlanmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı ve kesitsel tipte yürütülen araştırmanın verileri, il merkezinde yer alan bir hastanede bariatrik cerrahi ameliyatı yapılması planlanan ve hastaneye yatışı yapılan bireylerden elde edilmiştir. Araştırmanın verileri 1 Mart 2018–31 Ocak 2019 tarihleri arasında Vücut Algısı Ölçeği ve Arizona Cinsel Yaşantılar Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Çalışmaya katılmayı kabul eden 53 birey ile çalışma yürütülmüştür. Veriler SPSS paket programı ile analiz edilmiştir.

Bulgular: Araştırmaya katılanların %83.0'ü kadın ve %54.7'si 35 yaş ve altında, yaş ortalaması 33.60'dır. Katılımcıların BKİ ortalaması 39.93'dür. Çalışmada kadınlarda beden algısı düşük olmakla birlikte, cinsel işlev bozukluğu söz konusudur. Erkeklerde cinsel yaşantı kadınlara oranla daha tatmin edici ve güçlüdür. Pearson korelasyon analizi sonucunda, katılımcıların beden algısı puanı ile cinsel yaşantılar puanı arasında anlamlı ve negatif yönlü istatistiksel bir ilişki tespit edilmiştir. Beden algısı düştükçe, cinsel işlev bozukluğu görülmektedir.

Sonuç ve Öneriler: Çalışma sonucunda kadınlarda düşük beden algısı ve cinsel işlev bozukluğu tespit edilmiştir. Obezitenin son yıllarda önemli bir sağlık sorunu olduğu ve beraberinde birçok biyopsikososyal sorunu beraberinde getirdiği düşünüldüğünde önemle ele alınması gereken bir konu olduğu düşünülmektedir. Obezitenin tedavisinde multidisipliner yaklaşım ile bireylerin obezite nedeniyle yaşadıkları psikolojik ve sosyal sorunların ele alınıp değerlendirilmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Obezite, Bariatrik Cerrahi, Operasyon, Beden Algısı, Cinsellik

Sözel Bildiri

EARLY WARNING SYSTEMS IN DISASTERS

Ronahi ENSEN

Burdur Mehmet Akif Ersoy Universty Faculty Of Health Sciences
Emergency And Disaster Management Department
ronahi.ensen@gmail.com

Abstract: The disasters are natural, technological or human induced events that adversely affect a society or the environment. Today, disasters are the result of wrong risk management. These risk are the product of vulnerability. The cost of disasters to the national economy varies depending on the level of disaster preparedness. The costs are divided into three groups; direct costs, indirect costs and secondary costs. Studies are carried out to minimize the cost. The most important among the ongoing studies are early warning systems. Early warning systems are statements issued by certain institutions in order to minimize risk rates that may be encountered before disaster hazards and to inform them on time. Early warning systems are of great importance in minimizing loss of life and property. One of the best examples of countries using this system is Japan. The Japanese recognized the 9 magnitude earthquake, which is considered the most severe in the world, thanks to this early warning system (J-Alert) and prevented. In our country, AFAD is aims to minimize the risks that may arise thanks to the Integrated Warning Alarm System Project (IKAS) it is developing. Early warning systems against disasters will be provided with this system.

Keywords: IKAS, J-Alert Systems, risk reduction.

Sözel Bildiri

TIBBİ AMAÇLI GÜL ÜRÜNLERİNE YENİ BİR KATKI: GÜLKANİ

İlkay MORAN[1], Hasan ÖZÇELİK[2]

[1] Süleyman Demirel Universitesi, Tıp Fakültesi, Isparta-Türkiye
[2]Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Biyoloji Bölümü, Isparta-Türkiye

Özet: Bu çalışmada, sağlık üzerinde önemli etkileri olan gül (*Rosa damascena* Mill.) mayasının farklı ürünlere dönüştürülmesi amaçlanmıştır. Bu nedenle Gülkani ve Gülbeşeker adını verdiğimiz iki ürün ortaya çıkarılmış olup, bu bildiride çeşitli yönleriyle tanıtılmaktadır.

Materyal ve Metot: Çalışmanın ana materyali Isparta yağ gülü olarak bilinen *R. damascena* bitkilerinin çiçekleridir. Sabahın erken saatlerinde toplanan gül çiçeklerinden taç yaprakları diğer çiçek kısımlarından ayrılıp sudan geçirilerek geniş temiz bir örtü üzerine serilerek nemi alınmıştır. Bunun için Ardıçlı (Keçiborlu-Isparta) köyünde yetiştirilen organik, sertifikalı *Rosa damascena* (Isparta gülü) çiçekleri ile nöbet şekeri, yağlı gülsuyu ve çiçek petalleri kullanılmıştır. Denemeler SDÜ. Fen-Edebiyat Fakültesi Biyoloji Bölümü'nde bulunan Ekolojik Ürünler Laboratuvarı'nda 2019 yılında gerçekleştirilmiştir. Ürünlerin kullanıcı memnuniyeti, duyusal ve ekonomik analizleri bildiride anlatılmaktadır.

Bulgular: Çalışmalar planlandığı gibi yürütülmüş ve beklenen ürünler imal edilebilmiştir.

Tartışma ve Sonuç: Gül mayası Osmanlı döneminde yoğun olarak kullanılmakta olup ancak günümüzde unutulmaya yüz tutmuştur. Gül mayasının yeni bir ürün olarak geliştirilmesi yanında bu bildirinin konusu esas olarak Gülkâni'dir: Ancak üründe daha çok çalışılması gereken özellikler de vardır. Çalışmalarımız devam etmektedir. Ürünlerin ticari değeri vardır.

Anahtar Kelimeler: Gülkani, Gülbeşeker, Gül ürünleri, Fonksiyonel gıda.

Sözel Bildiri

THE IMPACT OF ERASMUS+ MOBILITY PROGRAMMES ON YOUTH EMPLOYABILITY

Peter BEACOCK[1], Fatma Susam ÖZSAYIN[2]

[1]Hull College, United Kingdom,

[2] Izmir Governorship EU and Foreign Relations Bureau, Turkey,

[1]peterbeacock@hotmail.com, [2]ftmsusam@gmail.com

Abstract: This article seeks to provide an insight into the positive outcomes between the strategic agendas of the European Union model through its flagship 'Erasmus+' programme and its correlation to employability skills and mobility of students.

Aim: This survey aims to expose the positive effect of Erasmus+ mobility programmes on developing the appropriate skills which are required on finding employability and work effectively in the diverse and complex work environment of the 21st century.

Method: For this abstract the research chosen is a literature compilation. SOMMON The Online Library, Google Scholar, SALTO, Science Direct, EUROSTAT, Pubmed Databases and Reports of EU Commission are searched.

Findings: Today "Employability skills" are increasingly becoming just as important to employers as educational achievement. Employers require individuals to be self-confident with a range of core work competencies such as team working, commercial awareness and presentation skills. There is evidence recognising that there is a gap between what young people expect and what employers need. Furthermore, with support of mobility opportunities and experiences through the Erasmus+ programmes young people are gaining a better sense of their identity, value and cultural intelligence.

Discussion and Conclusion: This new founded sense of self value and cultural intelligence through mobility experiences thereby is improving students' competences and strengths whilst exploring technologies, communication, leadership tools and additionally through the exploration of their hopes, dreams and aspirations. In global workforce, people who experienced mobility should see an improvement in their employability according to others. Ultimately, it is hoped that this article will stimulate future investigation and encourage more funding in support of the cultural, social and financial benefits of countries to confirm that their students are satisfactorily equipped to behave as "global citizens" and be globally aware and prepared in the labor market as they gain the right skills in this respect.

Keywords: Youth mobility, Youth employability, Erasmus plus, Key competences, Employability skills

Sözel Bildiri

YENİDOĞANLARDA ALTERNATİF BİR SEÇENEK OLARAK BEYAZ GÜRÜLTÜ VE ANNE SESİNİN TERAPÖTİK ETKİLERİ: BİR SİSTEMATİK EŞLEŞME ÇALIŞMASI

Öznur GÜRLEK KISACIK[1], Ceyda GÜLÇAY[2]

[1]*Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı. oznurgurlek@gmail.com, Afyonkarahisar, Türkiye.*

[2]*Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi. ceydagulcay1996@gmail.com, Afyonkarahisar, Türkiye.*

Özet: Doğum ile birlikte, fetal yaşamdan, dış dünya geçiş yapan yenidoğanlar, beraberinde birçok fizyolojik değişime de uyum sağlamaya çalışmaktadır. Bu süreçte yenidoğanların, gerek tıbbi durumları gerekse de muayene ve kontrol süreçlerinin bir parçası olarak, ağrı, stres gibi istenmeyen sonuçları olabilecek bazı prosedürlere maruz kaldıkları bilinmektedir.

Amaç: Bu çalışmanın amacı, beyaz gürültü ve anne sesinin terapötik etkileri alanında yapılan çalışmaların sistematik eşleşme yöntemi kullanılarak incelenmesi ve bu alandaki eğilimlerin ortaya konmasıdır.

Yöntem: Çalışmanın evrenini 2000-2019 tarihleri arasında "white noise", "maternal voice", "preterm" "pain", "newborn" anahtar kelimeleri ile "google scholar", "sciences direct", "scopus", "ebscohost" veri tabanları kullanılarak ulaşılan 383 çalışma oluşturmuştur. Dahil edilme kriterleri olarak; yenidoğanlarda beyaz gürültü ve anne sesinin terapötik etkilerinin incelenmesi amaçlı planlanmış, yayın dili Türkçe ve İngilizce olan, tam metnine ulaşılabilen ve 2000-2019 tarihleri arasında yapılmış 14 araştırma bu çalışmanın örneklemini oluşturmuştur.

Bulgular: Yıllara göre yapılan çalışmaların sayısı incelendiğinde, 2014 ve 2017 yıllarında daha fazla çalışmanın olduğu, yapılan çalışmaların çoğunluğunun (%78.6) Türkiye'de ve hemşirelik alanında (%78.6) yapıldığı saptanmıştır. Ulaşılan çalışmaların %50'sinin yüksek lisans tezi, diğer yarısının ise araştırma makalesi şeklinde yayınlandığı, %35.7'sinde randomize kontrollü araştırma tasarımının kullanıldığı belirlenmiştir. Çalışmalardaki örneklem gruplarının özelliklerine ilişkin veriler incelendiğinde, çoğunlukla yenidoğanlar (%28.6) ve topuk kanı alınan term bebeklerde (%21.4) yürütüldüğü, çalışmalardaki örneklem sayısı ortalamasının 75.64±38.0 olduğu saptandı. Ulaşılan çalışmalarda çoğunlukla beyaz gürültü (%34.8) ve anne sesinin (%30.8) etkinliği incelenirken, kanguru yöntemi (%4.3), küvöz örtüsü kullanma (%4.3), anne sütü koklatma (%4.3), masaj (%4.3), sessiz ortam (%4.3) gibi farklı yöntemlerinde etkinliğinin değerlendirildiği görüldü.

Sonuç: Beyaz gürültünün yaşam bulgularının stabil olmasında (%16.7) ve ağrıyı azaltmada (%16.7), anne sesinin çoğunlukla (%60) yaşam bulgularının stabil olmasında etkili olduğu ve alternatif bir seçenek olarak kullanılabilecekleri sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ağrı, anne sesi, beyaz gürültü, premature, yenidoğan.

Sözel Bildiri

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN BESLENME DURUMLARI İLE BAZI SOSYO-DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

***Esra TUĞAY[1]**

**Avrasya üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü/ Trabzon, Türkiye,*

[1]Okan Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beslenme Diyetetik Ana Bilim Dalı, Doktora Öğrencisi

tugayyesra@gmail.com

Özet: Bu çalışmanın amacı, üniversite öğrencilerinin beslenme durumları ile bazı sosyo-demografik özellikleri arasındaki ilişkiyi incelemektir.

Gereç ve Yöntem: Araştırma verilerinin toplanmasında anket formu kullanılmıştır. Anket formu, öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerini, antropometrik ölçümlerini, öğün ve su tüketimlerini, genel sağlık bilgilerini kapsamaktadır. Anketler rastgele seçilen bölüm ve sınıflara öğrencilerin sözlü onamı alındıktan sonra yüz yüze görüşme yolu ile uygulanmıştır. Verilerin analizi, SPSS 22.0 for Windows paket programı aracılığı ile yapılmıştır.

Bulgular: Elde edilen veriler sonucunda, araştırmaya katılan öğrencilerin, %68,2'si kız, %39,1'i işletme bölümünde öğrenim görüyor, %43,7'si 20-21 yaş aralığında, %70,8'i normal kilolu, %82,2'nin kronik bir hastalığı yok, %72,3,'ü sigara kullanmıyor, alkol tüketmeyenlerin oranının ise %82,8 olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin %47,5'nin iki öğün yemek yedikleri, %51,6'nın ana öğün atlamadığı, ara öğün atlayanların oranının %63,3'nün ara öğün atladığı ve %40,2'nin günde 1-1,5 litre su tükettiği bulgularına ulaşılmıştır.

Sonuç: Araştırmada öğrencilerin günlük su tüketimi, sigara kullanma ve alkol tüketme durumları ile tüketilen öğün sayısı arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyeti, yaşı ve günlük su tüketimleri ile beden kütle indeksleri arasında da anlamlı bir fark tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Beslenme Durumu, Öğün Sayısı, Sosyo-Demografik Özellikler.

Sözel Bildiri

GÜNLÜK HAYATTA HALK İLAÇLARI VE HALK HEKİMLİĞİ UYGULAMALARI

Hasan ÖZÇELİK[1], İlkay MORAN[2]

[1] Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Biyoloji Bölümü, Isparta-Türkiye

[2]Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Isparta-Türkiye

Özet: Halk ilaçların ve uygulamaların genel özellikleri; ilaçların hazırlanması ve uygulanması kolay, hastalıklara karşı koruyucu hekimlik ya da herhangi bir kaza sonucu meydana gelen yaralanma veya zehirlenmeye karşı ilk yardım amaçlıdır. Bu bildiride bu uygulamalardan Türkiye'de yaygın olan bazıları anlatılmaktadır.

Materyal ve Metot: Bu çalışma, kısmen denemelerimize ama ekseriyetle folklorik bilgilere ve halk hekimlerinin uygulamalarına yönelik yaptığımız gözlemlere dayanmaktadır. Bilginin kaynağı ağırlıklı olarak Doğu Anadolu ve Akdeniz bölgelerimizdeki yerel halktan ve halk hekimlerinden alınan bilgilere dayanmaktadır. Bu tecrübelerden günlük hayatta kullanılan bazı örnekler bu bildiride anlatılmaktadır. Bulgulardan hareketle halk ilaçlarının ve halk hekimliğinin genel özellikleri, ortaya çıkış hikayeleri, sentetik ilaçlarla ve modern tıp uygulamaları ile karşılaştırılması yapılmaktadır.

Bulgular: Halkın ilaç tanımı modern tıptan çok farklıdır. İlgili sağlık problemini çözen her uygulama ve terkip ilaç sayılmaktadır. Aromatik bitki suları, tütsüler ve buğu, aroma terapi, hirudoterapi, fonksiyonel gıdalar, cerrahi müdehaleler, yakma ve dağlama, ısıtma, el becerisi /mekanik işlemler, dualar ve yıldıznameye bakış genel uygulama metodlarıdır. Bitki tozları ve karışımları, haşlama, merhem yapımı, maserasyon yağı, tahşiş, lapa, ekstreler şeklinde kullandığı malzemeler bulunmaktadır. Malzemelerin geneli bitkisel orjinlidir.

Tartışma ve Sonuç: Modern tıptan önce halk hekimliği ve halk ilaçları vardı. Modern tıbbın gelişmesiyle halk hekimliği ve ilaçları kısmen önemini kaybetmiştir. Halk hekimliğinin yasal niteliği olmayışı bu sonuçta en önemli etkendir. Dünyada hala modern tıptan daha fazla uygulaması olduğu da bilinmektedir. Modern tıpla halk hekimliği tarihi bir silsiledir, birbirinin alternatifi değil, tamamlayıcısıdır. Halk hekimliği genelde sağlık hizmetlerinin yetersiz olduğu kırsal kesimde uygulanmakta ve geliştirilmektedir. Bütün bunlara rağmen halk hekimliğinin tedavi ettiği, ancak modern tıbbın kabul etmediği sağlık sorunları da bulunmaktadır. Bu bilgiler bildiride detaylı olarak anlatılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Halk ilaçları, Doğu Anadolu, Fonksiyonel gıda, Koruyucu hekimlik

Sözel Bildiri

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN HEMŞİRELİK TANILARINI ALGILAMA DURUMLARININ İNCELENMESİ

Öznur GÜRLEK KISACIK[1], Azize ÖZDAŞ[2]

[1]*Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı. oznurgurlek@gmail.com, Afyonkarahisar, Türkiye.*

[2]*Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi azizeozdas03@gmail.com, Afyonkarahisar, Türkiye.*

Özet: Hemşireliğin temel kavramlarını kapsayan hemşirelik tanıları, sağlık bakım sistemi içinde hemşirelerin ele aldığı konuları tanımlar.

Amaç: Bu çalışmanın amacı, hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik tanısı algılarını ve bunu etkileyen faktörleri belirlemektir.

Yöntem: Kesitsel ve tanımlayıcı tipteki bu çalışma, 15 Şubat 2020-15 Mart 2020 tarihleri arasında bir sağlık bilimleri fakültesinin hemşirelik bölümü'nde yürütüldü. Araştırmanın örneklemini hemşirelik bölümünün 2., 3. ve 4. sınıflarında öğrenim gören 295 öğrencisi oluşturdu. Araştırmada veri toplama aracı olarak, "Öğrenci Bilgi Formu", "Hemşirelik Tanılarını Algılama Ölçeği" kullanıldı. Araştırmanın yapılabilmesi için, bir üniversitenin Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan 2020/99 tarih ve sayılı etik kurul izni ve araştırmanın yürütüldüğü eğitim kurumunun yöneticilerinden yazılı izin alındı. Ayrıca araştırmaya katılan öğrenci hemşirelere araştırmanın amacı hakkında bilgi verilerek sözlü onamları alındı. Verilerin analizi SPSS versiyon 22.0 (Armonk, NY: IBMCorp) paket programı ile tanımlayıcı istatistikler, Mann-Whitney U testi, Kruskal Wallis testi ve Spearman rho korelasyon analizi yapıldı.

Bulgular: Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalamasının 20.82±1.23, çoğunluğunun (%78.0, n= 117) kız cinsiyette ve 2. sınıf öğrencisi (%43.6, n=99), %65.6'inin (n=149) Anadolu lisesi mezunu olduğu saptandı. Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin sadece %21.6'sı (n=46) hemşirelik süreci konusundaki bilgilerini yeterli bulduğunu bildirirken, çoğunluğu (%44.1, n=100) hemşirelik tanısını belirleme aşamasında zorlandığını ifade etti. Öğrencilerin hemşirelik tanısı algısı toplam puan ortalaması 2.47±056 olarak bulundu. Hemşirelik öğrencilerinin "hemşirelik mesleğinin tanımı ve tanıtım" boyutuna ilişkin algılarının diğer boyutlara göre daha pozitif yönde algılandığı belirlenirken, "hastanın durumunu açık bir şekilde tanımlama" alt boyutuna ilişkin algılarının diğer boyutlara göre pozitif yönde algılanma durumunun daha düşük olduğu saptandı. Hemşirelik sürecinin kullanımını gerekli bulan (p=0.001), hemşirelik süreci konusundaki bilgilerini yeterli olduğunu düşünen (p= 0.038), hemşirelik tanılaması konusunda eğitim almak isteyen (p=0.014) öğrencilerin hemşirelik tanısı algılarının daha pozitif olduğu saptandı.

Sonuç: Elde edilen bulgular, hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik tanılarına ilişkin algılarının pozitif yönde olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik öğrencisi, hemşirelik tanısı, hemşirelik süreci.

Sözel Bildiri

TÜRKİYE'NİN GÜNCEL AFET YÖNETİM SİSTEMİ

Sümeyra YILDIRIM

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü

smyryldrm.00@gmail.com

Özet: Afet; toplumun tamamını veya belli kesimleri için fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplar doğuran, normal hayatı ve insan faaliyetlerini durduran veya kesintiye uğratan doğal, teknolojik veya insan kaynaklı olaylardır. Türkiye Afet Müdahale Planının (TAMP) amacı; afet ve acil durumlara ilişkin müdahale çalışmalarında görev alacak hizmet grupları ve koordinasyon birimlerine ait rolleri ve sorumlulukları tanımlamak, afet öncesi, sırası ve müdahale planlamasının temel prensiplerini belirlemektir. TAMP'ın hedefleri; hayat kurtarmak, kesintiye uğrayan hayatı ve faaliyetleri en kısa sürede normale döndürmek, müdahale çalışmalarını hızlı ve planlı bir şekilde gerçekleştirmek, halk sağlığını korumak ve sürdürmek, ekonomik ve sosyal kayıpları azaltmak, ikincil afetleri önlemek ya da etkilerini azaltmak ve kaynakların etkin kullanımını sağlamaktır. TAMP'ın temel ve tamamlayıcı olmak üzere iki prensibi vardır. TAMP ulusal düzey hizmet grubu planları, il afet müdahale planı ve yerel düzey hizmet grubu operasyon planlarını kapsamaktadır. Bu planlama süreci dört bölümden oluşmaktadır. Bunlar; organizasyon, analiz, kapasite geliştirme ve entegrasyon sürecidir. TAMP'ın eksiksiz bir şekilde uygulanabilmesi ve yapılan hazırlıklardaki eksiklikleri görmek için çok önemlidir. Karşılaşılacak muhtemel afetlerle mücadele edebilmek ve toplum olarak daha güvenli bir yaşam sürdürebilmek için TAMP'ın çok önemli bir proje olduğu kanaatindeyim.

Anahtar Kelimeler; Afet Yönetimi, TAMP, Toplum.

Sözel Bildiri

AİLE MAHKEMESİNDE TEDBİR KARARLARININ ÇOCUĞUN PSİKOSOSYAL SAĞLIĞINA ETKİSİNİN VAKA ANALİZİ YOLUYLA DEĞERLENDİRİLMESİ

Zeynep MUTLU

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü

Sosyal Politikalar ve Sosyal Hizmetler Tezli YL Programı

e-mail: zmutlushu06@gmail.com

Özet: 4787 sayılı Kanuna göre kurulan Aile Mahkemeleri, aileyle ilgili hukuki süreçlerin yanında çocuklara yönelik velayet düzenlenmesi davalarını da değerlendirmektedir. Bu süreçte aile hukuku ile ilgili kararlarda çocuğa yönelik koruma ihtiyaçlarının ortaya çıkması nedeniyle 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunuyla belirlenmiş, çocuğun korunmasına yönelik tedbirlerin alınmasına yönelik hukuki sürecin işletilmesi sorumluluğunu da üstlenmektedir. Her ne kadar yasal süreçlerde çocuğun iyilik halinin ve yüksek yararının korunmasına yönelik önlemler alınmış olsa da bazı durumlarda çocuğun psikososyal açıdan sağlığının korunduğunu söylemek mümkün olamamaktadır.

Çalışmanın Amacı: Bu çalışmanın amacı Aile Mahkemelerinde devam eden dava süreçlerinde risk altında olduğu tespit edilen çocuklara yönelik olarak Çocuk Koruma Kanununda yer alan tedbir kararlarının uygulanmasının çocukların haklarının, psikososyal sağlıklarının ve dolayısıyla iyilik halleri ve yüksek yararlarının korunmasındaki rolünün tartışılmasıdır.

Yöntem: Çalışmada sunulan örnek vakada, Mahkeme Uzmanının velayet kapsamında yaptığı görüşme süreçlerinde bir çocuğun cinsel istismarının, kardeşinin de buna tanıklığına dair şüphesi sonrası devam eden adli süreç, alınan tedbir kararları, çocuk koruma sistemi açısından yapılan çalışmalar ve izlem süreci (kimlik bilgileri yer durum vb. bilgiler verilmeden) aktarılacaktır.

Bulgular: Söz konusu vakayla çalışmaya 2012 yılında başlanmış olup kız çocuğu, reşit olduğu 2016 yılına kadar, erkek çocuk ise reşit olduğu 2020 yılına kadar izlenmiş ve vaka izlemi tamamlanmıştır. Bu izlem süresince mesleki müdahale ve çocuk koruma sisteminin çocuğa özgü planlanmasının sonuçları paylaşılmıştır.

Tartışma ve Sonuç: Örnek vakada görüleceği üzere çocukların korunmasına yönelik mesleki uygulamalar ve izleme çalışmaları çocukların yüksek yararını gözetmek için gerçekleştirilmesi gereken araçlardır. Tedbir kararları aracılığıyla çocuklara dair yapılan izleme çalışmalarında tüm çocuklara yönelik koruma mekanizmalarının işletilmesi ve vakaların takibi çocukların psikososyal sağlığı açısından önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çocuğun korunması, Çocuk Koruma Kanunu, tedbir kararları, çocuğun psikososyal sağlığı

Sözel Bildiri

VİRÜS ENFEKSİYONLARINA KARŞI AROMATERAPİ VE UÇUCU YAĞLAR

Hasan ÖZÇELİK[1] **İlkay MORAN[2]**

[1] Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Biyoloji Bölümü, Isparta-Türkiye

[2]Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Isparta-Türkiye

Özet: Enfeksiyonları doğru bir şekilde tanımlayabilmek için virüsleri bakterilerden ayırmalıyız. Antibiyotiklerin virüsler üzerine etkisi yoktur. Virüslerin kendi metabolizmaları ve hücre yapıları da yoktur. Bu nedenle kendi başlarına üreyemezler. İçlerine girdikleri hücreleri zorlayarak, yönetimini ele geçirirler, adeta hücreyi yeni virüs üretmek için kullanırlar. Sonrasında da, konak hücreyi imha ederek hastanın vücudunda hızla çoğalmaya devam ederler. Virüslerin neden olduğu bazı hastalıklar: Soğuk algınlığı, Akut bronşit, Grip, Larenjit, Kızamık, Kızamıkçık, Viral hepatit, AIDS vs.

Yöntem: Bu bildiri virüsler ve uçucu yağlar hakkında bir derleme olup aromaterapi ile viral hastalıkları önleme hakkında daha fazla bilgi edinilmesini amaçlamaktadır.

Tartışma: Uçucu yağların hemen hepsi, içerdikleri terpenik bileşikler sayesinde hem tüm enfeksiyonlara karşı (virüs, bakteri veya mantar farketmez) çok hızlı etki eder ve süratle yok ederler. Herpes virüsü dudak çevresinde konumlanır ve uzun süre orada kalır, ta ki vücudun savunma sisteminde bir zayıflama olduğunda; ateşli bir hastalık gibi veya şok hali olduğunda aktif hale gelir ve enfeksiyonu dışarı vurur. Bu nedenle uçuk; immün sistemin yetersiz kaldığının habercisidir. Bu sebeple uçuk oluştuğunda mutlaka bağışıklık güçlendirici Çinko, Demir, Selenyum, B ve C Vitamini gibi fonksiyonel gıdalar almalıyız. Lokal olarak ise bugüne kadar en hızlı ve etkili çözüm aromaterapide görüldü. Aromaterapide kullanılan uçucu yağların hemen hepsi antiviraldir. Geleneksel halk ilaçları içerisinde uçuğa kekik yağı, ardıç yağı, nane yağı, biberiye yağı, zerdeçal yağı seyreltilerek sürülür. Turşu suyu ya da sirke ile ağız gargara yapılır. Zatürre (Pnömoni) olmuş evcil hayvanlar ardıç dalları yakılarak dumanında belirli aralıklarla tutulur. Akciğer hastalıklarında ise banyo suyuna uçucu yağlar katılır, hastaya koklatılır ve tütsüsüne tutulur. Burun çevresine yakmayacak derecede sürülerek koklanması sağlanır.

Sonuç ve Öneriler: Uçucu yağlarla yapılan tedaviye aroma terapi denir. Uçucu yağlar virüslerin kendilerini korumalarını sağlayan kılıflarına doğrudan müdahale eder. Ayrıca virüsün konak hücreye girişini engeller. İmmun sistemi güçlendirir. Ancak virüsler çok tehlikeli enfeksiyon amilleri olduğundan uçucu yağların antiviral etkileri üzerine çok az çalışma yapılmıştır. Deneysel gözlemlere ihtiyaç vardır. Türkiye uçucu yağ bitkileri açısından çok zengin bir ülkedir.

Anahtar Kelimeler: Halk ilaçları, Fonksiyonel gıda, Uçucu yağlar, Aromaterapi, Koruyucu hekimlik, Korona Virüs.

Sözel Bildiri

KÖPEKLERDE TRANSMİSSİBLE VENERAL TÜMÖR

İbrahim Taha DANIŞMAN[1]

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, ibrahimtahadanisman@gmail.com

Özet: Transmissible Veneral Tümör, Sticker sarkomu olarak bilinen, genellikle köpeklerde görülen bazen diğer köpekgillerde de gözlenebilen, doğal yollar ile bulaşan bir tümördür. TVT'nin dünya çapında bir dağılımı olsa da yaygınlık, ılıman iklimlerde ve enzootik bölgelerde daha yüksektir. Üremenin kötü bir şekilde kontrol edildiği ve serbest dolaşan köpeklerin daha çok bulunduğu bazı bölgelerde, TVT'nin yaygın bir köpek tümörü olduğu bilinmektedir. Hem artan yağış hem de ortalama yıllık sıcaklık, prevalans ile pozitif ilişkilidir. Endemik bir bölgeye seyahat ettikten sonra, TVT'nin görülmediği bölgelerde nadir vakaların olduğu bilinmektedir. TVT'nin lenfosit, histiyosit, retikulum hücreleri gibi hücrelerden köken aldığı farklı araştırıcılar tarafından ileri sürülmüş fakat kesin kaynağı belirlenememiştir. TVT, çoğunlukla başıboş dolaşan genç köpeklerde görülmekte olup tümörün köpekten köpeğe çiftleşme yoluyla ya da yalama, koklama gibi sosyal davranışlar esnasında bulaşabilmektedir. Çiftleşme ile bulaşması sonucunda genellikle dış genital organlarda, bazen çiftleşme sonrasında genital organlara temas eden göz, burun gibi yerlerde tümöral kitlelere rastlanılmaktadır. TVT'nin tanısında; eşkâl, coğrafi konum, fiziksel muayene, klinik bulgular yardımcı olabilmektedir ancak tümörün kesin tanısı, alınan biyopsi materyalinin sitopatolojik ya da histopatolojik analizleri sonucu ortaya konulmaktadır. TVT için kemoterapi, cerrahi, radyoterapi gibi çeşitli tedaviler uygulanmıştır. Bu tedavi yöntemlerinden biri olan cerrahi sağaltım yaygın olarak kullanılsa da tümörün geniş yayılım gösterdiği vakalarda, tümörün yeniden nüks etme oranı %50-68 civarlarına ulaşmaktadır. Bu yüksek nüks etme oranından dolayı cerrahi sağaltım yerine vinkristin sülfat ile etkili olan kemoterapi tercih edilmektedir. Vinkristin haftalık olarak 0,5 ila 0,7 mg/m2 ya da 0,025 mg/kg dozunda, intravenöz olarak uygulanmakta olup tedavi sonunda %90-100 oranında başarı sağlanmaktadır. Sonuç olarak, TVT'nin birçok tedavi yöntemi olsa da en etkili ve pratik sağaltımı kemoterapidir.

Anahtar Kelimeler: Transmissible Veneral Tümör, Sticker sarkom

Sözel Bildiri

EPİLEPSİLİ BİREYLERDE CİNSİYETE GÖRE EGZERSİZ KAPASİTESİNİN İNCELENMESİ: ÖN ÇALIŞMA

Burçin AKTAR[1'2], Birgül BALCI[2], Sevgi FERİK[3], İbrahim ÖZTURA[3], Barış BAKLAN[3]

burcinaktar@gmail.com, birguldonmez@gmail.com, s.ferik@hotmail.com, ibrahim.oztura@deu.edu.tr, baris.baklan@deu.edu.tr

[1]Dokuz Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir

[2]Dokuz Eylül Üniversitesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu, İzmir

[3] Dokuz Eylül Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Nöroloji Anabilim Dalı, İzmir

Özet: Kardiyovasküler sağlık ve fonksiyonun güçlü bir belirleyicisi olan kardiyorespiratuar uygunluk, epilepsili bireylerde sağlıklı bireylere kıyasla düşük seviyededir. Ayrıca egzersiz toleransı cinsiyete göre değişebilmektedir. Bu duruma, kadın ve erkek olma arasındaki yapısal/morfolojik farklılıkların neden olduğu düşünülmektedir.

Amaç: Epilepsili bireylerde cinsiyete göre egzersiz kapasitesini incelemekti.

Yöntem: Epilepsili bireylerin demografik bilgileri, nöbet sayısı (kez/yıl), antiepileptik ilaç kullanım süresi (yıl) kaydedildi. Fonksiyonel egzersiz kapasitesi 6 dk yürüme testi (6DYT; metre) ile değerlendirildi. Beklenen 6DYT mesafeleri, Enright ve Sherrill'in referans yöntemine göre kadınlar için "(2.11 × boycm) – (5.78 × yaş) – (2.29 × VAkg) + 667 m" ve erkekler için "(7.57 × boycm) – (5.02 × yaş) – (1.76 × VAkg) – 309 m" formülüyle hesaplanarak % cinsinden verildi. Her iki grup arasındaki değişkenlerin istatistiksel farklılığı "Mann-Whitney U testi"yle analiz edildi.

Bulgular: Dokuz kadın ve 11 erkekten oluşan epilepsili bireylerin yaşları ortancası sırasıyla 38.00 (34.00-44.00) yıl ve 30.00 (29.00-50.00) yıl idi. Bireylerin nöbet sayısı (kez/yıl) ve antiepileptik ilaç kullanım süresi (yıl) ortancaları: kadınlarda 2.00 (0.00-26.50) kez/yıl, 19.00 (18.00-22.50) yıl; erkeklerde 12.00 (1.00-36.00) kez/yıl, 12.00 (9.50-25.00) yıl idi. Kadın bireylerin 6DYT mesafesi, erkeklere göre daha düşüktü ($p < 0.05$). Kadın epilepsili bireyler 6DYT mesafesinin %79'una ulaşırken erkekler %86'sına ulaştı ($p > 0.05$).

Tartışma ve Sonuç: Cinsiyete bakılmaksızın epilepsili bireylerin egzersiz kapasitesi, beklenen normatif değerlerden düşüktür. Kadın cinsiyet, epilepsili bireylerin egzersiz kapasitesini azaltmaktadır. Bu yüzden, cinsiyet farklılıkları göz önünde bulundurularak hedefe yönelik fiziksel aktivite programları ile epilepsili bireylerin egzersiz kapasiteleri arttırılabilir.

Anahtar Kelimeler: Epilepsi, Cinsiyet Farklılığı, Egzersiz Kapasitesi

Sözel Bildiri

TRAVMA PSİKOLOJİK DANIŞMANLIĞI VE DANIŞMAN YETERLİĞİ

Osman GÖNÜLTAŞ[1], Firdevs SAVİ ÇAKAR[2]

[1] *Dr. Öğrencisi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümü, ogonultasmlt@gmail.com*

[2] *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı, firdevssavi@mehmetakif.edu.tr*

Özet: Travma, doğal afetler ve insan eliyle oluşan bireye zarar verici olumsuz bir yaşantıdır. Travma kişinin çaresizlik ve korku ile yüz yüze gelmesine yol açar. Travmatik olaylar, birçok insanın inanmak istediğinden daha sık görülen ve bireyin gündelik deneyimlerinin dışında kalan, belirli bilişsel şemalara oturmayan ve dolayısıyla anlamlandırılması güç olan olaylardır.

Amaç: Travma psikolojik danışmanlığı, psikolojik danışmanlığın uzmanlık alanlarından bir olarak kabul edilebilir. Bu çalışmada travma psikolojik danışmanlığı yöntem ve becerilerini ve sahada çalışan psikolojik danışmanların sahip olması gereken yeterlikleri incelemek amaçlanmıştır.

Travma Psikolojik Danışmanlığı: Travma psikolojik danışmanlığı, travmatik yaşantı sonrası bireylere sunulan tedavi yaklaşımı ve travma tedavisi için kapsamlı ve çok disiplinli bir rehberdir. Travma psikolojik danışmanlığı, incinmişlik yaşayan, fiziksel veya ruhsal olarak örselenme sonucu oluşan travmatik süreçlere müdahale ve bireye yardım sürecidir. Travmaya ait yaraları onarmak çok zorlu bir süreçtir. Travma mağduru öncelikle acil güvenlik ve yaşam desteğine dönük ilgiye ve acı verici belirtiler karşısında yardıma ihtiyaç duymaktadır.

Travma Psikolojik Danışmanlığında Psikolojik Danışman Yeterliği: Tüm ruh sağlığı çalışanlarında olduğu gibi psikolojik danışmanların da travma mağduru bireylerle çalışabilmesi için temel travma bilgisine ve travmaya yönelik klinik becerilere sahip olması gerekir. Travma danışmanlarının, mağdura saygı duymak ve onu kabullenmek, için travma mağdurunun yeterli kabiliyete sahip olduğuna güvenmek, olumlu dil kullanmak, mağdurun gücüne ve olumlu özeliklerine vurgu yapmak, işbirlikçi bir terapötik ittifak kurmak, tedavi hedefleri üzerinde bir antlaşmaya varmak gibi tutum ve becerilere sahip olmaları gerekir. Danışma süreci planlanırken kişiye ait özellikler, travmatik öykü, hasarın boyutları, bireyin gördüğü tedavi gibi faktörlere dikkat edilmesi gerekir.

Sonuç ve Öneriler: Psikolojik danışmanlar meslek yaşamaları boyunca cinsel istismar, aile içi şiddet, boşanma, terör, doğal afetler, göç, sevilen birinin kaybı, engelli bir çocuğa sahip olma gibi çeşitli travmatik olaylara maruz kalmış bireylerle karşılaşabilirler. Travmaya maruz kalma riskinin fazla olduğu günümüz şartlarında psikolojik danışmanların travma mağduru bireylere profesyonel psikolojik destek verebilmeleri için travma danışmanlığı alanında gerekli eğitim ve süpervizyon alarak uzmanlaşmaları gerektiği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Travma, Psikolojik danışman, Travma danışmanlığı, Danışman yeterliği

Sözel Bildiri

SANAT VE SOSYAL ÇALIŞMA ARASINDAKİ İLİŞKİYE SİNEMA İLE BAKMAK

Umut YANARDAĞ

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü, uyanardag@mehmetakif.edu.tr

Özet: Herkes tarafından varlığı kabul edilen ancak ilişkinin nasıl kuruduğu üzerine çok fazla çalışmanın bulunmadığı sanat ve sosyal çalışma arasındaki ilişki, sosyal çalışma (sosyal hizmet) uygulamalarında mikro, mezzo ve makro düzeylerde çeşitli yaratıcı mesleki uygulama olanaklarını beraberinde getirmektedir. Bu çalışma, sanat ve sosyal çalışma arasındaki ilişkiyi açıklamak ve bir sanat dalı olan sinema üzerinden bu ilişkinin sosyal çalışma müdahalelerinde nasıl gerçekleştirilebileceğini tartışmak amacıyla hazırlanmıştır. Bu çerçevede önce sanat ve sosyal çalışma ilişkisinin tarihçesi ortaya konularak sanat ve sosyal çalışma ilişkisinin nasıl inşa edildiği ve sanat ve sosyal çalışma uygulamalarının bağlamları tartışılacaktır. Ardından mikro, mezzo ve makro düzeyde sinemanın sosyal çalışma uygulamalarında nasıl kullanılacağı açıklanacak olup bu bağlamda mikro ve mezzo düzeyde sinema terapi yönteminin makro düzeyde ise toplum temelli sanat uygulamaları çerçevesinde sinemanın sosyal çalışma uygulamalarında kullanılabilmesine dair olanaklar tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sanat, Sinema, Sosyal çalışma

Sözel Bildiri

YENIDOĞAN YOĞUN BAKIM ÜNITESINDE İNTÖRN HEMŞIRELERIN GÖZLEMLEDIĞI KARŞILANMAYAN BAKIM UYGULAMALARININ İNCELENMESI

Ayşe KAHRAMAN[1], Figen YARDIMCI[2]

[1] *Dr. Öğr. Üyesi, Ege Üiversitesi Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD. İzmir, Türkiye. Eposta: ayse.ersun@gmail.com*

[2]*Doç. Dr. Ege Üiversitesi Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD. İzmir, Türkiye. Eposta: figen.yardımcı@gmail.com*

Özet: Karşılanmayan/verilemeyen hemşirelik bakımı, hemşirelik bakımının sağlanması sürecinde bakımın kısmen veya tamamen ihmal edilmesi ya da gecikmesidir. Kliniklerde yer alan hemşirelik öğrencilerinin karşılanmayan bakım konusunda klinik gözlemleri incelenmemiştir.

Amaç: Bu çalışmanın amacı hemşirelik son sınıf öğrencilerinin yenidoğan yoğun bakım ünitesinde karşılanmayan bakım hizmetleri ve karşılanmama nedenleri konusundaki gözlemlerini belirlemektir.

Yöntem: Kesitsel tanımlayıcı tipteki araştırmanın evrenini Türkiye'de bir üniversitenin Hemşirelik Fakültesinde 2017-2018 ve 2018-2019 eğitim öğretim yılında öğrenim gören 612 intörn öğrenci oluşturmuştur. İki yıl içerisinde yenidoğan yoğun bakım ünitesinde staja çıkan ve çalışmaya katılmayı kabul eden 102 öğrenci örneklemi oluşturmuştur. Bir öğrenci yenidoğan yoğun bakım ünitesindeki bir aylık staj süresi boyunca hafta içi 4 gün gündüz vardiyasında ve hafta sonu bir gündüz ve bir gece vardiyasında yer almıştır. Öğrencilere çalışmadan önce çalışma hakkında bilgi verilmiştir. Öğrenciler stajları boyunca yenidoğan yoğun bakım ünitesinde hemşirelerin uyguladıkları hasta bakım aktivitelerini ve hemşirelik bakım hizmetlerini gözlemlemiştir. Staj sonunda anketler öğrencilere verilmiş ve gözlemleri doğrultusunda doldurmaları istenmiştir. Veriler, Öğrenci Tanıtım Formu ve Karşılanmayan Hemşirelik Bakım Hizmetleri Anket formu kullanılarak toplanmıştır. Elde edilen verilerin dağılımlarının karşılaştırılmasında tanımlayıcı istatistik testleri (yüzdelik, aritmetik ortalama vb.), t testi kullanılmıştır.

Bulgular: İntörn öğrencilerin %95.1'i kız, yaş ortalaması 22.78±0.89'dur. Öğrencilerin %36.3'ü ebeveynlerin bebeğin bakımına dahil edilmesi, %14.7'si ebeveynlere duygusal destek sağlama, %11.8'i ağrının protokole göre değerlendirilmesi bakım hizmetlerini hemşirelerin sıklıkla (frequently) karşılamadıklarını belirtmiştir. Öğrencilere göre hemşirelik bakım hizmetlerinin karşılanmama nedenleri, %71.6'sı acil hasta durumları, %63.2'si gereken ilaçlara zamanında ulaşılamaması, %57.8'i ihtiyaç olan sarf malzemelere/ekipmanlara zamanında ulaşılamaması, %51'i hemşire sayısının yetersiz olmasıdır.

Sonuç: İntern hemşirelerin gözlemleri doğrultusunda elde edilen verilere göre yenidoğan yoğun bakım ünitesindeki temel hemşirelik bakım hizmetlerinde önemli eksiklikler olduğu saptanmıştır. Hemşirelik yöneticileri, karşılanmayan bakımın yanı sıra karşılanmayan bakıma neden olan faktörlere odaklanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Karşılanmayan hemşirelik bakımı, Hemşirelik öğrencisi, Yenidoğan yoğun bakım ünitesi.

Sözel Bildiri

ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLERE GÖRE ÜSTÜN YETENEKLİ ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN EMPATİK EĞİLİMLERİNİN İNCELENMESİ

Osman GÖNÜLTAŞ[1], Mehmet Ali ÇAKIR[2]

[1] *Dr. Öğrencisi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümü, ogonultasmlt@gmail.com*

[2] *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı, macakir@mehmetakif.edu.tr*

Özet: Sosyal bir varlık olan insan sağlıklı sosyal ilişkiler kurabilmesi ve sürdürebilmesi için gerekli iletişim becerilerine sahip olmalıdır. Bu becerilerden biri de empati kurabilme becerisidir. Empati tüm sosyal becerilerin temelini oluşturmaktadır. Üstün yetenekli çocuklar karakteristik özellikleri nedeniyle akranlarıyla iletişim sorunları yaşayabilmektedirler. Bu nedenle empatik eğilim üstün yetenekli çocuklar açısından önemsenmesi gereken bir konudur. **Amaç:** Bu araştırmanın amacı, Bilim ve Sanat Merkezleri'nde öğrenim görmekte olan ortaokul öğrencilerinin empatik eğilimlerini cinsiyet, sınıf düzeyi ve algılanan anne baba tutumları açısından incelemektir.

Yöntem: Araştırmada üstün yetenekli ortaokul öğrencilerinin empatik eğilimlerinin cinsiyet, sınıf düzeyi ve algılanan anne baba tutumuna göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelemek amacıyla betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Çalışma grubunu Konya ilinde bulunan BİLSEM'lere devam eden 209 öğrenci oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu ve Kaya ve Siyez (2010) tarafından geliştirilen KA-Sİ Çocuk ve Ergenler İçin Empatik Eğilim Ölçeği ''Ergen Formu'' kullanılmıştır. Empatik eğilim farklılıklarına ilişkin analizde bağımsız gruplar t-testi ile tek yönlü varyans analizi; farklılıkların kaynağını test etmek amacıyla Hocberg's GT2 anlamlılık testi kullanılmıştır.

Bulgular: Cinsiyete göre toplam empati ($t= 2,16$, $p<.05$) ve duygusal empati ($t= 2,12$, $p<.05$) puanlarının kızların lehine anlamlı farklılaştığı; bilişsel empati ($t=1,70$, $p>.05$) puanlarının ise farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Sınıf düzeyine göre toplam empati ($F_{(3-205)}=1.95$, $p>.05$) duygusal empati ($F_{(3-205)}=1.28$, $p>.05$) ve bilişsel empati ($F_{(3-205)}=2.56$, $p>.05$) puan ortalamaları arasında anlamı farklılık görülmemiştir. Algılanan anne baba tutumuna göre ise toplam empati, ($F_{(2-206)}=2.07$, $p>.05$) ve bilişsel empati ($F_{(2-206)}=0.30$ $p>.05$) puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık görülmemiştir. Duygusal empati puan ortalamaları ise aile tutumunu demokratik olarak algılayanların lehine anlamlı farklılık göstermiştir ($F_{(2-206)}=3.76$, $p<.05$).

Tartışma ve Sonuç: Kızların empatik eğilimlerinin erkeklere göre yüksek olduğu tespit edilmiştir. Kız çocuklarının yetiştirilme tarzının bu sonuçta etkili olduğu söylenebilir. Ayrıca "Duygusal empati" puan ortalamaları aile tutumunu baskıcı otoriter olarak algılayan öğrencilerin aleyhine farklılık göstermiştir. Üstün yetenekli çocuğa sahip ebeveynlerin yüksek beklentileri sonucu oluşan baskının çocukların sağlıklı ilişkiler kurmasını engellediği söylenebilir. Bu sonucun BİLSEM'lerde ebeveynlere yönelik yapılacak çalışmalara ışık tutacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Üstün yetenekliler, Ortaokul öğrencileri, Empatik eğilim

Sözel Bildiri

SUDAN KAÇINMA STRESİNİN TETİKLEDİĞİ MESANE HASARINDA FULVİK ASİTİN KORUYUCU ETKİSİ

***Esra ÇİKLER-DÜLGER**

**Sağlık Bilimleri Üniversitesi Hamidiye Tıp Fakültesi Histoloji ve Embriyoloji AbD.*

Özet: Bu çalışmanın amacı sudan kaçınma stresinin sıçan mesanesinde oluşturduğu hasara karşı fulvik asitin koruyuculuğunun araştırılmasıdır.
Kapsam: Organizmalar dış çevreleriyle dinamik bir dengede kalarak yaşamın devamlılığı için mutlak olan homeostazı sürdürürler. Gündelik yaşamda karşılaşılan ekonomik veya sosyal baskı gibi kronik stres koşullarında bu normal homeostaz bozulur ve organizmada moleküler, hücresel, psikolojik ve davranışsal düzeyde yanıtlar gelişir. Organizmada stres durumunda adrenal korteksten uzun süreli salgılanan yüksek düzeydeki kortizol hormonu dokularda yaygın oksidatif hasara yol açar. Bu nedenle stresin, interstisyel sistit (İS) gibi etiyolojisi bilinmeyen pek çok hastalıkta rol oynadığı düşünülmektedir. İS, işeme sıklığı ve aciliyeti, ağrı ve yanma ile tanımlanan kronik, inflamatuvar ve steril bir mesane hastalığıdır. Amerikan Ulusal Sağlık Enstitüsü ve Ulusal Artrit, Diyabet ve Böbrek Hastalıkları Enstitüsü mononuklear inflamasyon, mukozal kanama, mesane epitel hasarı ve mukus tabakasının kaybı ile ürotelde mast hücre artışını İS ’nin morfolojik kriterleri arasında kabul etmiştir.
Sudan kaçınma stresi, gündelik yaşam stresini taklit eden fizyolojik ve psikolojik bir deney modelidir. Fulvik asit, humik maddenin suda çözünebilir kısmıdır. Düşük moleküler ağırlığı sayesinde tüm morfolojik bariyerlerden geçebilen fulvik asit toksisite göstermediği bilinen bir antiinflamatuvar ajandır.
Gereç ve Yöntem: Spraque-Dawley erkek sıçanlar 3 gruba ayrıldılar: Kontrol (K), Sudan Kaçınma Stresi (SKS) ve Sudan Kaçınma Stresi+Fulvik Asit (SKS+FA). SKS ve SKS+FA grubundaki sıçanlara 1 saat/10 gün sudan kaçınma stresi uygulandı. SKS+FA grubundaki sıçanlara her stres uygulamasının ardından 150 mg/kg fulvik asit enjekte edildi (i.p). Mesanelerden alınan alınan kesitlere hematoksilen&eozin boyaması yapılarak gruplar arasındaki morfolojik farklılıklar saptandı.
Bulgular: SKS ve K grupları karşılaştırıldığında SKS grubuna ait mesanelerde epitelyal hasar, bağ dokuda kollajen lif kaybı ve inflamatuvar hücre göçü olduğu tespit edilmiştir. SKS ve SKS+FA grubu karşılaştırıldığında ise SKS+FA grubunda epitel ve bağ doku hasarlarının düzeldiği, inflamasyonun azaldığı görülmüştür.
Sonuç: Çalışmanın sonuçlarına göre kronik stresin tetiklediği mesane hasarına karşı fulvik asit, antiinflamatuvar bir ajan olarak koruyucu etki göstermiştir. Bu çalışma interstisyel sistit gibi stres koşullarında ağırlaşan inflamatuvar hastalıklara karşı fulvik asitin koruyucu bir antiinflamatuvar ajan olarak kullanılabileceğini gösteren temel bir araştırmadır.
Anahtar Kelimeler: Humik Madde, Fulvik Asit, Sudan Kaçınma Stresi, İnterstisyel Sistit, Mesane.

Sözel Bildiri

TÜRK KIZILAYINDA ACIL YARDIM VE AFET YÖNETİCİLERİNİN YERİ VE ÖNEMİ

Zeynep ÇETİNKAYA, Ayşenur BİLGE, Beyza GÜMÜŞ

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi, Burdur ,Türkiye, beyzaguumuus@gmail.com , aysenurbilge70@gmail.com zeyzey767676@gmail.com

Özet: Bu araştırmanın amacı Acil Yardım ve Afet Yönetimi öğrencilerinin Kızılay'da ne gibi alanlarda görevlendirildiklerini, bu alanlarda kendilerini geliştirmek için nelere yoğunlaşarak ilerlemeleri gerektiğini, Kızılay'da da çalışma imkanlarının neler olduğunu ve Kızılay bünyesinde çalışmak isteyen AYAY öğrencilerinin neler yapacağını belirlemektir. Özellikle bulunmuş oldukları konumları ve görevleri 2019 yılında yaşanan Elazığ Depremi üzerinden değerlendirilmeye çalışılmıştır. Araştırma nitel bir araştırmadır ve Üniversitelerin Sağlık Bilimleri Fakülteleri/Yüksekokullarında bulunan Acil Yardım ve Afet Yönetimi lisans programlarından mezun olan öğrencilerden Türk Kızılay'ında statüsünde çalışan kişiler ile gerçekleştirilmiştir. Örneklemin seçiminde amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Çalışmaya 8 kişi katılmıştır. Katılımcılar ile online sistemde araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış soru formu kullanılarak derinlemesine mülakat yapılmıştır. Elde edilen veriler ses kayıt cihazı ile kaydedilmiş ve veriler betimsel analiz tekniği ile incelenmiştir. Yöneltilen sorularla elde ettiğimiz bulgularla göre Türk Kızılay'ında çalışan Acil Yardım ve Afet Yönetimi bölümü mezunlarının birçok departmanda görev aldığını, göreve başlandığında Kızılay tarafından afet yönetimi alanında birçok eğitimin tekrardan verildiği ve bu eğitimlerin daha çok saha da uygulamalı olarak yapıldığı belirtilmiştir. Elazığ Depreminde katılımcıların, 40 gün boyunca sahada kaldıkları, TAMP özelinde beslenme, lojistik, kriz masası, koordinasyon, ihtiyaç tespiti, raporlama ve değerlendirme gibi afet anı ve sonrası her aşamada görev aldıkları görülmüştür. Sonuç olarak AYAY mezunlarının Kızılay'da almış oldukları eğitimlerin kişisel gelişim ve sahada uygulayabilme açısından çok önemli bir yere sahip olduğunu, afet öncesi, afet anı ve afet sonrası olmak üzere afet yönetiminin her aşamasında önemli görevlerde yer aldıkları görülmüştür. Özellikle insani yardım faaliyetleri müdahalesinde önemli noktaların ön plana çıktığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Acil Yardım ve Afet Yönetimi,Türk Kızılayı,Afet Uzmanı,Eğitim,İnsani yardım

Sözel Bildiri

INVESTIGATION OF THE ANTI-CANCER PROPERTIES OF BORIC ACID IN LUNG CANCER CELL LINES

Erkan KAHRAMAN[1]

[1] *Atatürk Health Care Vocational School, Ege University, Izmir, Turkey*

erkan.kahraman@ege.edu.tr

Abstract: Boron is the fifth element of the periodic table and is the only non-metal element in the 3A group. In the recent years, it was reported that boron not increases carcinogenesis in cellular and epidemiological studies and also it may a protective role from some cancers. Lung cancer is the most commonly diagnosed cancer (11.6% of the total cases) and the leading cause of cancer death (18.4% of the total cancer deaths). However, it is not known whether boron has anticancer properties on lung cancer cells

Aim: In the our study, we aimed to investigate the role of boric acid on cancer cell proliferation and colony formation capability of lung cancer cell lines.

Material and Method: In our study, the A549 cell line, the non-small cell lung cancer cell line, was selected. Boric acid was treated to A549 cells in 1mM, 5 mM, 10mM, 20mM, 40mM, 80mM, 160mM doses for 24, 48 and 72 hour. For the detect of cytotoxic effect of boric acid, it was used MTT (3- [4,5-dimethylthiazole-2-yl] -2,5-diphenyltetrazolium bromide) assay that cellular viability assay. Also, for the determination of effect of boric acid on colony formation capability of single cell, colony formation assay was used.

Results: It was observed that administration of boric acid up to 1 mM dose in A549 cell line did not cause a statistically significant decrease in cell viability at 24, 48 and 72 hours($p>0,05$).. in the other hand, in 5mM and above doses, cellular viability decreased statistically significant. ($p<0,05$). In this cell line, the dose of boric acid, which suppresses cell viability by 50% (IC50) at 24.48 and 72 hours, was calculated as 52,4mM, 17,9mM and 12,7mM, respectively Also, it was observed that colony formation capability of boric acid treated cells decreased statistically significant compared to control cells($p<0,05$).

Discussion and Conclusion: In conclusion, we established that boric acid decreased cell viability of the A549 cell line, the non-small cell lung cancer cell line, in a time and dose dependent manner. Also, we determined that boric acid inhibited colony formation capability that very important a feature for cancer cells.

Keywords: Boric acid, Lung cancer, Anti-cancer drugs

Sözel Bildiri

KİŞİSEL İNTERNET KULLANIMI VE COVİD19

Betül BATTALOĞLU İNANÇ

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Tıp Fakültesi, Aile Hekimliği AD.

Özet: 2019 ve 2018 yıllarının ilk üç ayı (Ocak-Mart) içerisinde, 16-74 yaş grubu internet kullanıcısının, kişisel internet kullanma amaçları değerlendirildi.

Materyal ve Metot: Türkiye İstatistik Kurumunun, ‘‘Türkiye’de hanelerde bilişim teknolojileri kullanımı’’ verileri değerlendirilmiştir. Veriler, cinsiyet üzerinden, yüzde olarak değerlendirdi.

Bulgular: 2019 yılında, mesajlaşma (Kadın%94,6; Erkek %93,3), internet üzerinden telefonla görüşme/ video görüşmesi (webcam ile) (Kadın%85; Erkek %80,7) ve sosyal medya üzerinde profil oluşturma, mesaj gönderme veya fotoğraf vb. içerik paylaşma (Erkek %84,5; Kadın%77,7) en sık yapılan işlemlerdi. 2018 yılında ise; sosyal medya üzerinde profil oluşturma, mesaj gönderme veya fotoğraf vb. içerik paylaşma (Erkek %86,9; Kadın%80,7), paylaşım sitelerinden video izleme (Örn. YouTube) (Erkek %80; Kadın%75,9), İnternet üzerinden telefonla görüşme/ video görüşmesi (webcam ile) (Kadın%71,3; Erkek %68) en sık yapılan işlemlerdi.

Sonuç: İnternet üzerinden telefonla görüşme/ video görüşmesi, internet bankacılığı ve E-Posta gönderme / alma gibi artış gösteren internet uygulamaları, Endüstri 4.0 veya 4. sanayi devrimi olarak adlandırılan, bu sürecin en kilit kavramı olan, IoT, fiziki ve sanal ortamları birbirine bağlayıp, bilgi paylaşımı sayesinde akıllı bir ağ oluşmasını sağlayan sürece bir hazırlık mıydı bu artan internet kullanımları? Ve hatta, geçiriyor olduğumuz, COVİD 19 pandemi sürecinin de, kişileri daha izole, sanal birliktelikleri ve haberleşmeleri destekleyen süreç olmasıyla, herkesin dijital alanı bir şekilde kullanıyor olması ile de, acaba herkesin söylediği gibi ‘‘Artık hiçbir şey eskisi gibi olmayacak mı?’’

Anahtar Kelimeler: Covid19, internet kullanımı, pandemi

Sözel Bildiri

PERKUTAN KORONER GİRİŞİMLERDE MEHRAN SKORU VE KONTRAST NEFROPATİSİ

Mustafa ZUNGUR
Özel Kent Hastanesi Kardiyoloji Kliniği Çiğli-İzmir
E-mail:drzungur@yahoo.com

Özet: Kontrast madde nefropatisi (KMN), intravenöz kontrast ajanlarına bağlı olarak gelişen, işlemden 48-72 saat sonra başka bir sebep olmaksızın kreatinin değerinde >=0.5 mg/dl veya %25'den fazla artış ile tanı konan akut böbrek hasarını tanımlar. İleri yaş, kronik böbrek hastalığı, hemodinamik instabilite, konjestif kalp yetmezliği, diabetes,anemi, kullanılan kontrast miktarının riski artışına yol açtığı düşünülmektedir. KMN ni öngörmede bazı risk skorlamaları oluşturulmuştur. Bunlardan biri Mehran risk skorlamasıdır ve pratikte kullanışlı olması nedeniyle birçok işlemde sık kullanılmaktadır. Mehran risk skorlamasında hipotansiyon,intraaortik balon pompası kullanılması,konjestif kalp yetmezliği,kronik böbrek yetmezliği,diabetes mellitus,yaşın 75 in üzerinde olması,kullanılan kontrast miktarı yer almaktadır.

Amaç: Çalışmamızda koroner arter hastalığı nedeniyle katater laboratuarında koroner anjio yapılan ve sonrasında girişim uygulanan (anjioplasti ve ya stent implantasyonu) hastalarda Mehran skorunun kontrasta bağlı nefropatiyi öngörmedeki değerini araştırdık.

Yöntem ve Gereçler: Merkezimizde 2017-2019 yılları arasında koroner anjio ve aynı seansta koroner girişim yapılan (anjipolasti ve ya stent implantasyonu) 185 hasta retrospektif olarak incelenerek çalışmaya alınmıştır.

Hastaların klinik kayıtlarından co-morbid hastalıkları, ekokardiyografı bulguları, eGFR dahil laboratuar verileri ve mehran skorları hesaplanmıştır.

Bulgular: Hasta grubunda bazal eGFR 52.5±12,7 idi.KMN gelişen hasta %17.2 olarak bulundu.Ortalama kreatin değerleri işlem öncesi ve sonrası 1,19±0,32 ve 1,53±0,43 idi. Her iki grup arasında; yaş, diyabet varlığı, ACEİ-ARB kullanımı arasında fark saptanmaz iken kullanılan kontrast miktarı KMN (+) grupta yüksekti (p:0.025).İki yıllık mortalite riski de KMN(+) grupta KMN(-) gruba göre daha yüksek bulundu. (%18.7 e karşı %2.6 (p:0,022)).

Çok değişkenli analizde kontrast madde hacmi ve mehran skoru KMN için anlamlı risk faktörleri olarak bulundu.

Sonuç: Kontrast nefropatisini öngörmede mehran skoru, diğer klasik risk faktörlerine göre toplam riski yansıtmada çok daha başarılı bir belirleyici olarak görünmekte ve klinik pratikte kullanımının artmasıyla kontrast nefropatinin azaltılabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Perkutan koroner girişim, Mehran skoru, Kontrast nefropatisi

Sözel Bildiri

GLİAL FİBRİLER ASİDİK PROTEİN GENİNİN ALEXANDER HASTALIĞINDAKİ ROLÜ

Hanan Waleed Muhamed AL-SAMMARRAIE[1], Esma SELÇUK[1], Nurten ÖZÇELİK[1]

Süleyman Demiral Üniversitesi, Tıp Fakültesi Tıbbi Biyoloji Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye,
hanan.genetic.2012@gmail.com, esmaselcuk@hotmail.com

Özet: Alexander hastalığı (AD), ilk olarak 1949 yılında W. Stewart Alexander tarafından tanımlanmış olan santral sinir sisteminde substantia albanın dejenerasyonu ile karakterize edilen genetik bir hastalıktır. Klinik olarak, infantil (0–2 yaş), juvenil (2-12 yaş) ve yetişkin (12 yaş üstü) şeklinde üç farklı tipte incelenmektedir. En sık görülen AD tipi, yaşamın ilk iki yılında başlayan infantil şeklidir ve bu oran yaklaşık % 63tür. Belirtileri, tipik olarak genişlemiş bir beyin ve kafa büyüklüğü (megalensefali), nöbetler, kol veya bacaklarda sertlik (spastisite), zihinsel engellilik ve gelişimsel gecikmeyi içermektedir ve ilk on yıl içinde ölüme yol açmaktadır. AD'nin juvenil formunda ise aşırı kusma, yutma ve konuşma zorluğu, zayıf koordinasyon ve motor kontrol kaybı görülmektedir. Yetişkinlerde AD daha az yaygındır. Hastalık hem erkek hem kadınlarda görülür ve dağılımında etnik, ırksal, coğrafi ya da kültürel farklılıklar yoktur. Patolojik olarak, beyinin frontal lobunda demiyelinizasyon ve glial fibriler asidik protein (GFAP) kümeleri olarak adlandıran Rosenthal liflerinin (RFs) astrositlerde birikmesi ile karakterizedir. AD özgün olarak manyetik rezonans görüntüleme (MRI) ile teşhis edilmektedir. Genetik yöntemler ile AD olan bireylerin %98'inde tek nükleotid ile GFAP kodlayan gendeki yanlış anlamlı mutasyonların AD'ye yol açtığı gösterilmiştir. GFAP gen mutasyonları ve MRI tanımlı kriterlere göre elde edilen veriler AD için güvenilir bir belirteçtir. Bu derlemede 2010-2020 yılları arasında AD'ye neden olan GFAP genindeki mutasyonlar ele alınmıştır, geliştirilen genetik yöntemler sayesinde AD'de rol alan GFAP genindeki bilinmeyen mutasyonların tespiti için yol göstereceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Alexander hastalığı (AD), GFAP, MRI, RFs

Sözel Bildiri

MEZENKİMAL KÖK HÜCRELERİN OVARYEN YETMEZLİK OLGULARINDA OVARYUM DOKUSUNA ETKİSİ

Murat Serkant ÜNAL

Pamukkale Üniversitesi, Dahili/Temel/Cerrahi Tıp Bilimleri, serkantunal72@gmail.com

Özet: Mezenkimal kök hücreler (mkh) stromal kökenli multipotent özellikte erişkin kök hücreleridir. Mezenkimal kök hücrelerin antiapoptotik, anjiojenik, antifibrotik özellikleri bulunmaktadır. Bu özellikleri sayesinde doku hasarı onarımında ve yenilenmesinde önemli roller üstlenirler. Reprodüktif dönemde kadın hastalar kanser tedavisi için sitotoksik etkili kemoterapik ajanlara maruz kalmaktadır. Bu tedavi formlarının en önemli yan etkilerinden biri de prematür ovaryen yetmezlik gelişmesidir. Yapılan deneysel çalışmalarda mkh'lerin ovaryen yetmezlik oluşturulan hayvanlarda foliküller gelişimi sağladığı ve ovaryen fonksiyonları düzelttiği gösterilmiştir. Bu alanda yapılan araştırmalar klinikle ilişkili yeni çalışmaların önünü açabilir.

Anahtar Kelimeler: Mezenkimal kök hücre, foliküller, ovaryum, kemoterapi

Sözel Bildiri

SIMANTASYON SONRASI HASSASIYETIN YAYGINLIĞI, NEDENLERI VE ÖNLENMESI ÜZERINE BIR DERLEME

H. Yasemin YAY KUŞÇU

Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Protetik Diş Tedavisi Bölümü, Isparta, Türkiye, yaseminyay123@gmail.com

Özet: Sabit protetik restorasyonlar için vital dişlerin hazırlanması sırasında geçici veya kalıcı hassasiyet gelişebilir. Bu çalışmanın amacı sabit protetik tedavilerde vital dişlerin hazırlanmasından protez teslim aşamalarına kadar, termal, kimyasal, mekanik hassasiyet oluşturabilecek muhtemel sebepler hakkında klinisyenleri bilgilendirmek ve alınabilecek tedbirleri tartışmaktır.

Yöntem: Literatür araştırması için Google Akademik ve Pubmed veri tabanlarında "dental hassasiyet", "dental aşırı hassasiyet", "sabit protez simantasyonu", "postoperatif hassasiyet", "simantasyon sonrası hassasiyet", "diş preparasyonu" "lazer" anahtar kelimeleri ile arama yapılmıştır. Bulunan tam metin makaleler analiz edilmiştir.

Bulgular: Toplam 23 makale seçildi. Diş preparasyonundan final protezin simantasyonu aşamasına kadar oluşabilecek dentin hassasiyetini önlemek için farklı tedavi alternatiflerini inceleyen 11 klinik çalışma, 9 literatür taraması, 2 in vitro çalışma ve 1 araştırma makalesi vardı.

Sonuç: Mevcut çalışma ve derlemeler, sabit bir dental protezin yapım sürecinden teslim aşamalarına kadar dentin hassasiyeti ile ilgili bazı risk faktörlerini tanımlamaktadır. Dentin hassasiyetini önleme mekanizması ile ilgili bilgiler kesin değildir, bu yüzden daha fazla randomize klinik çalışma yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: dental hassasiyet, sabit protez simantasyonu, lazer

Sözel Bildiri

ÇOCUKLARDA İDRAR YOLU ENFEKSİYONU: TANI, TEDAVİ VE İZLEMDE SON YAKLAŞIMLAR

Esra Nagehan AKYOL ÖNDER

Manisa Celal Bayar Üniversitesi Çocuk Nefrolojisi B.D., esra.nagehan.7@hotmail.com

Özet: Tüm çocukluk çağı bakteriyel enfeksiyonları içinde orta kulak iltihabından sonra ikinci en sık enfeksiyon idrar yolu enfeksiyonlarıdır. 2 yaşın altındaki çocuklarda ise en sık görülen bakteriyel enfeksiyonlar idrar yolu enfeksiyonlarıdır. Kız çocukların %2'si ve erkek çocukların %8'i yaşamlarının ilk 7 yılında ilk idrar yolu enfeksiyonunu geçirmiş olacaktır. İlk 1 yaşta hematolojik yayılım sık görülmekle birlikte genelde assendan yayılım söz konusudur. En sık görülen bakteriyel patojen %85-90 sıklıkla *Escherichia coli*'dir. Yenidoğan ve infantlarda ateş, kusma, huzursuzluk, büyüme geriliği gibi spesifik olmayan semptomlara neden olurken daha büyük çocuklarda ateş, dizüri, yan ağrısı, karın ağrısı, bulantı, kusma gibi şikayetlere yol açabilir. Amerikan Pediatri Akademisi 2 ay-2 yaş arasında nedeni belli olmayan ateşli çocuklarda idrar yolu enfeksiyonunun göz önünde tutulmasını önermektedir. İdrar yolu enfeksiyonunun tanısı idrar kültürü ile konur. İdrar yolu enfeksiyonlarında 7-10 günlük antibiyotik tedavisi önerilmekte olup son kılavuzlarda oral ve intravenöz antibiyoterapi arasında fark görülmemiştir. İlk ateşli idrar yolu enfeksiyonu sonrasında üriner sistem ultrasonografisi önerilmektedir. Voiding sistoüretrogram ve Tc-99m dimerkaptosüksinik asit renal kortikal sintigrafi görüntülemelerinin zamanlaması ile ilgili son zamanlarda farklı görüşler mevcuttur. İdrar yolu enfeksiyonlarının özellikle okul çağı kız çocuklarında tekrarlama sıklığı %80'i bulmaktadır. Bu nedenle önemli bir toplum sağlığı sorunu haline gelebilmektedir. Tekrarlayan idrar yolu enfeksiyonları renal skar oluşumunu ve buna bağlı olarak hipertansiyon, proteinüri ve böbrek yetmezliği riskini arttırmaktadır. Tekrarlayan idrar yolu enfeksiyonlarında antibiyotik profilaksisi ile ilgili bir fikir birliği yoktur. Bu makalede çocukluk çağı idrar yolu enfeksiyonu ile ilgili son çalışmaları derleyerek, toplum sağlığının devamlılığı açısından önemli bir belirteç olan çocukluk dönemi idrar yolu enfeksiyonuna dikkat çekmek istedik. Çocukluk çağı idrar yolu enfeksiyonları çok sık görülmekte ve her hekimin çocukluk çağı idrar yolu enfeksiyonu tanı ve tedavisine yaklaşımı bilmesi ve hastaların pediyatrik nefroloji bölümüne yönlendirilmesinde geç kalınmaması özellikle uzun dönem komplikasyonların önlenebilmesi açısından önemlidir.

Anahtar Kelimeler: İdrar yolu enfeksiyonu, çocuk, skar.

Sözel Bildiri

FEMUR İNTERTORAKANTERİK KIRIKLARDA İKİ İMPLANT TASARIMININ KIYASLANMASI

Sukru DEMİR[a], Sefa KEY[b], Orhan AYAS[a]

[a] *Department of Orthopedic, Firat University Faculty of Medicine, Elazığ, Turkey. drsukrudemir@yahoo.com, orhan-ayas23@hotmail.com*

[b] *Department of Orthopedic, Bingöl State Hospital, Bingöl, Turkey, sefa_key@hotmail.com*

Özet: Proksimal femur kırıkları yaşlı popülasyonda önemli bir sorundur. 65 yaş üzerinde yıllık görülme sıklığı iki kat artar. Bu kırıkların neredeyse tamamında altın standart cerrahi tedavidir.

Amaç: Aynı sınıflamaya sahip intertorakanterik femur kırıklarında, benzer özellikler taşıyan iki farklı implant (Profin ve İntertan) tasarımının kaynama süresi, komplikasyon oranlarının kıyaslanması amaçlandı.

Yöntem: 2019 yılından başvuran Ortopedik Travma Derneği (AO/OTA) A2 sınıfında olan ve cerrahi olarak tedavi edilmiş intertorakanterik femur kırıklı 39 hastanın rektospektif olarak hastane PACS sistemindeki radyolojik görüntüleri incelendi.

Bulgular: Çalışmada kullanılan her iki implant tasarımı kıyaslandığında kaynama zamanı ve komplikasyon arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilemedi.

Tartışma ve Sonuç: Meydana gelen kaynamama ve revizyon gibi kompliksayonların implant uygulama ve cerrahi teknik ile ilgili olabileceği düşünüldü.

Anahtar Kelimeler: Femur intertorakanterik kırık, Profin, İntertan, Kaynama zamanı

Sözel Bildiri

BİR İLÇE DEVLET HASTANESİ POLİKLİNİĞİNE BAŞVURAN BİREYLERDE DİYABET RİSKİNİN BELİRLENMESİ

Emine İLASLAN[1], İlknur ÖZKAN[1], Seçil TAYLAN[1]

[1]*Akdeniz Üniversitesi, Kumluca Sağlık Bilimleri Fakültesi, Kumluca/ANTALYA, emineilaslan@akdeniz.edu.tr, ilknurozkan@akdeniz.edu.tr , seciltaylan@akdeniz.edu.tr*

Özet: Uluslararası Diyabet Fedarasyonu (IDF) dünya çapında 352,1 milyon kişinin diyabet öncesi bir aşamaya sahip olduğunu ve bu sayının 2045'te 531,6 milyonu bulacağını öngörmektedir. Tüm dünyada Tip 2 diyabet açısından riskli grupların hızlı bir şekilde belirlenemediğinden dolayı hastalığın gelişmesi önlenememekte ve hasta sayısı gün geçtikçe artmaktadır. Tip 2 diyabet riski yüksek olan kişileri hızlı bir şekilde tanılamak ve daha sonra izlemek için onaylanmış risk hesaplayıcılarının kullanılması, birçok uluslararası kuruluş tarafından önerilmektedir.

Amaç: Bu çalışmanın amacı, bir İlçe Devlet Hastanesi Polikliniği'ne herhangi bir nedenle başvuran bireylerde tanı konmamış disglisemi ve tip 2 diyabet riski prevalansını FINDRISK anketini kullanarak araştırmaktır.

Metod: Araştırma İlçe Devlet Hastanesi Poliklinik bekleme salonunda muayene için bekleyen 18 yaş üstü, bilinen diyabet tanısı olmayan bireyler ile saat 09:00-17:30 saatleri arasında üç aylık bir dönemde yapılmıştır. Veri toplama formu olarak "Hasta Tanıtıcı Bilgi Formu (yaş, cinsiyet, kronik hastalık varlığı, meslek, sigara ve alkol kullanım durumu)" ve Tip 2 diyabet risk değerlendirme ölçeği "FINDRISK" kullanılmıştır. Araştırmada 310 bireye ulaşılmış ve katılımcıların izinleri alınmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan bireylerin %58,7'si kadın, %70'i evli, %56,1'i ilköğretim mezunu, %39'unun serada çalıştığı, %22,9'unun kronik bir hastalığının olduğu, %26,8'inin sigara ve %12,9'unun alkol kullandığı belirlenmiştir. Ayrıca katılımcıların beden kitle indexi ortalaması 28,09±3,87, FINDRISK puan ortalamasının ise 12,13±2,51 olduğu bulunmuştur. FINDRISK puanına göre araştırmaya katılan bireylerin %46,12'i hafif, %34'ü orta, %19'u yüksek diyabet risk düzeyinde yer almaktadır.

Tartışma ve Sonuç: Çalışmamıza kayılan bireylerin 10 yıllık Tip 2 diyabet gelişme risk puan ortalaması orta düzeyde bulunmuştur. Bu doğrultuda FINDRISK Ölçeği ile risk belirlemenin, toplum taraması ve disglisemili bireyleri tanılamadaki ilk adımı desteklediği düşünülmektedir. Aynı zamanda çalışmamız laboratuvar dışı risk skorlama ölçekleri ile skoru yüksek olan bireylerin glisemi testi için yönlendirilmesinin maliyet etkin ve pratik bir yöntem olduğunu desteklemektedir.

Anahtar Kelimeler: Tip 2 diyabet, Risk

Sözel Bildiri

HSP 70 VE ERKEK İNFERTİLİTESİ

Emine SARMAN[1], Kanat GÜLLE[1], Abdullah SARMAN[2]

[1]*Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi, Histoloji ve Embriyoloji AD, Isparta, Türkiye, esrmn@hotmail.com*

[1]*Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi, Histoloji ve Embriyoloji AD, Isparta, Türkiye, kanatgulle@gmail.com*

[2]*Bingöl Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Bingöl, Türkiye, abdullah.sarman@hotmail.com*

Özet: Organizmalar ve hücreler sürekli olarak uyum sağlamaları gereken çeşitli stres faktörlerine maruz kalırlar. Başlangıçta strese duyarlı proteinler olarak tanımlanan Isı Şoku Proteinleri (HSP'ler), protein katlanması, taşınması, olgunlaşması ve bozulması gibi birçok hücresel fonksiyonda yer almaktadır. HSP70'in testisler üzerinde önemli rol oynadığı bilinmekte ve özellikle yaşlanmayla birlikte etkisi artmaktadır. Yaşlanmayla spermatogenez ve steroidogenez büyük ölçüde azalmaktadır. Bunun yanı sıra yüksek sıcaklık, toksik kimyasallara ve patojenlere maruz kalma ya da çeşitli çevresel faktörler erkek üreme sistemi üzerinde olumsuz etkiler meydana getirmektedir. Özellikle oksidatif stres, erkek infertilitesiyle ilişkili ana konulardan biridir. Çeşitli çalışmalar, reaktif oksijen türlerinin (ROS) sperm hareketliliğini azaltarak ve sperm DNA'sına doğrudan zarar vererek infertiliteye neden olduğunu göstermiştir fakat etiyolojisi ve patogenezi henüz tam olarak anlaşılamamıştır. Yapmış olduğumuz bu çalışmada, HSP70'in etki mekanizması incelenerek, oksidatif stresin erkek infertilitesinde önemli rol oynadığı, sperm hareketliliğini azaltarak ve sperm DNA'sına doğrudan zarar vererek infertiliteye neden olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: HSP, İnfertilite, Testis

Poster Bildiri

AFET SONRASI PSİKOSOSYAL DESTEK UYGULAMALARI

Zeynep ÇETİNKAYA , Beyza GÜMÜŞ , Ayşenur BİLGE

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi, Burdur ,Türkiye, beyzaguumuus@gmail.com , aysenurbilge70@gmail.com, zeyzey767676@gmail.com

Özet: Yaşanılan yılların ve geleceğin en önemli sorunları arasında, tüm insanlığı etkileyen doğal afetler ve sonucunda insanların zarar görmektedir. Afetlerin etkileri sağlık, ekonomik, sosyal ve psikolojik olarak bireyi ve yaşanılan toplumu etkileyecek sonuçlara doğurabilmektedir.. Her geçen yıl doğal afetlerin etkisinde kalan birey sayısı artmaktadır. Bu bireylerin çoğunluğunun psikolojik desteğe ihtiyacı bulunmaktadır. Afet sonrası oluşan psikolojik travmalar bireylerin hayatını etkilemekte ve ruh sağlığını bozmaktadır. Gerekli psikolojik desteği sağladığımız bireylerde; afet sonrası ortaya çıkabilecek psikolojik bozuklukların önlenmesi, aile ve toplum düzeyinde ilişkilerin yeniden kurulması etkilenenlerin normal yaşamlarına geri dönmesi sürecinde kendi kapasitelerini fark etmelerinin sağlanması , gelecekte ortaya çıkması afet durumlarında iyileşme becerilerinin arttırılmasını sağlayacaktır. Afetlerde psiko-sosyal destek ilk yardım kadar önemlidir. Psiko-sosyal destek uygulamasına en çok ihtiyaç duyduğumuz afetler Van ve Marmara depremleri olmuştur. Afetlerde iyileştirme sürecinin kapsamında psiko-sosyal destek afet sonrasında toplumun hayata adaptesi için oldukça önemlidir. Tüm verilerin sonucunda afet sonrası psiko-sosyal destek, afetzede toplumun için önemli bir ihtiyaçtır. Afetin oluşturduğu olumsuzluklar bireylerde geleceğe dair kaygılara sebep olmaktadır. Psikososyal destek, bu kaygılara müdahalede bulunabilecek ve toplumun yeniden inşasına katkı sağlayabilecek bir faaliyettir. Amacımız afet sonrasında psikososyal desteğinin önemine dikkat çekmek ve toplumu bu konuda bilinçlendirmektir. Bu amaç doğrultusunda literatür taraması yönetimi kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Afet, Toplum , Travma , Psikososyal Destek , İhtiyaç

Sözel Bildiri

SEREBRAL PALSİLİ ÇOCUKLARIN REHABİLİTASYON SÜRECİNDE SANAL GERÇEKLİK UYGULAMALARI: SİSTEMATİK DERLEME

Erdal DİLEKÇİ[1], Lütfiye Nur UZUN[2]

[1] *AİBÜ İzzet Baysal Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Bolu, Türkiye, erdaldilekci@gmail.com*

[2]*İzzet Baysal Devlet Hastanesi, Bolu, Türkiye, nuruzun53@gmail.com*

Özet: Serebral palside tedavi süreçlerinin uzun sürmesi nedeniyle çocuklar sıkılmakta, uyum problemleri göstermekte veya tedaviyi reddetmektedirler. Bu sorunların çözümü için sanal gerçeklik tedavisi rehabilitasyon amacıyla sıkça tercih edilen bir uygulama haline gelmiştir.

Amaç: Bu çalışma serebral palsili çocukların rehabilitasyon sürecinde sanal gerçeklik uygulamaları ile ilgili yapılan çalışmaların incelenmesi ve sistematik olarak derlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Bu sistematik derlemede 2015-2020 tarihleri arasında yayınlanmış 100 araştırma makalesi incelenmiştir. Literatür taramasında Cochrane Library, PubMed, OpenAIRE ve Science Direct veri tabanları taranarak "Virtual reality treatment-Sanal gerçeklik tedavisi", "Cerebral palsy-Serebral palsi" İngilizce ve Türkçe anahtar kelimeleri kullanılmıştır. Çalışmada ulaşılan ve araştırılan makale sayısı 100 olmasına rağmen, dahil edilme kriterlerine uymayan çalışmaların çıkarılması sonucunda 10 makale araştırmaya dahil edilmiştir.

Bulgular: Bu çalışmaya dahil edilen 10 çalışmanın 6'sı randomize kontrollü çalışma, 3'ü ön test-son test, 1'i ise vaka çalışmasıdır.

Denek sayıları en az 4 en fazla 90'dır. Hastaların yaş aralıkları 7-18 arasındadır. Sanal gerçeklik uygulamaları incelendiğinde Nintendo wii (3), Kinect (3), IREX (2), Eye toy (1), GRAIL (1) kullanıldığı görülmüştür. Çalışma sonuçlarına göre sanal gerçeklik tedavisi serebral palsi rehabilitasyonunda çocukların denge-koordinasyon, alt ve üst ekstremite kas gücü, kaba ve ince motor fonksiyonlar, yürüme uzunluğu ve hızı, dayanıklılık, mekânsal algı, düşünme süreçleri, fonksiyonel bağımsızlık düzeyi, motivasyon ve memnuniyet düzeylerinde olumlu gelişmeler saptanmıştır. Fakat üç çalışmada anlamlı fark gözlenmemiştir.

Sonuç: Yapılan çalışmalarda sanal gerçeklik tedavi etkilerinde umut vadeden sonuçlara ulaşılmıştır. Ayrıca sanal gerçeklik tedavi yöntemlerinin kullanılması çocukların rehabilitasyon süreçlerinde daha aktif ve mutlu oldukları belirlenmiştir. Fakat randomize kontrollü çalışmaların sayısının az olması, farklı sanal gerçeklik yöntemlerinin kullanılması, çalışmalardaki hedef yeteneklerin farklı olması ve örneklem sayılarının değişmesi bu alanda iyi dizayn edilmiş daha fazla kanıta dayalı çalışmaya ihtiyaç olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Sanal gerçeklik tedavisi, Serebral Palsi, Rehabilitasyon

Sözel Bildiri

ERKEN ARTRİT YÖNETİMİ

Mustafa Erkut ÖNDER

Manisa Şehir Hastanesi, Dahili/Temel/Cerrahi Tıp Bilimleri, erkutonder@hotmail.com

Özet: Periferik inflamatuar artrit romatoloji pratiğinde sık karşılaşılan durumlardan biridir. Yeni başlayan ve 1 yıla kadar süreci içeren inflamatuar artritler "erken artrit" olarak nitelendirilmektedir. Erken artritli hastaların 1/3'ü romatoid artrit tanısı alırken, 1/3'ü andiferansiye artrit olarak kalmakta, bir kısmı başka bir spesifik inflamatuar hastalığa dönüşmekte, bir kısmı da spontan remisyona gitmektedir. Erken artritli bir hasta ile karşılaşıldığında öncelikle artrit (eklemde şişlik ile birlikte ağrı ya da tutukluk) doğrulanmalı, sonrasında spesifik bir tanı (romatoid artrit, sistemik lupus eritematozus, vb.) açısından araştırılmalı ve son olarak da inatçı ya da eroziv artritin ortaya çıkma riski değerlendirilerek optimal tedavi stratejisi belirlenmelidir. Erken artrit ile primer ilgilenen hekimler romatologlardır, bu hastaların 6 hafta içinde bir romatolog tarafından değerlendirilmesi önerilmektedir. Erken artritli bir hastanın kesin tanısı dikkatli bir tıbbi öykü ve klinik muayeneden sonra genellikle laboratuar ve görüntüleme yöntemleri de kullanılarak septik artrit, travma ve osteoartrit gibi diğer nedenler dışlanarak yapılmalıdır. Artriti saptamak için klinik muayene tercih edilecek yöntemdir, bu yöntem ultrason ile de doğrulanabilir. Eğer kesin bir tanı konamıyor ve hasta erken andiferansiye artrit olarak değerlendiriliyorsa tedavi planı yapılırken hastadaki kalıcı ve/veya eroziv hastalık için mevcut risk faktörleri (şiş eklem sayısı, akut faz reaktanları, romatoid faktör, ACPA (sitrülinlenmiş peptidlere karşı antikorlar) ve görüntüleme bulguları) dikkate alınmalıdır. İnatçı artrit riski taşıyan hastalar, inflamatuar artit olarak sınıflandırmak için gerekli kriterleri doldurmasa bile DMARD'lar (hastalığı modifiye eden anti-romatizmal ilaçlar) mümkün olduğunca erken (3 ay içinde) kullanılmalıdır. DMARD tedavisinin gecikmesinin erken artritli hastaların uzun dönem sonuçlarının daha kötü olmasına neden olduğu gösterilmiştir. Erken artritli hastalarda ilaç tedavisine ek olarak dinamik egzersizler sigaranın bırakılması, diş bakımı non-farmakolojik yöntemler de hasta bakımının bir parçası olmalıdır. Sonuç olarak erken artritli hastalar ayırıcı tanı açısından vakit kaybetmeden değerlendirilmeli ve tanı alanların yanı sıra tanı alamayan ancak kalıcı ve/veya eroziv artrit geliştirme riski olanlar da belirlenmeli ve uygun tedavi planlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Erken artrit, DMARD tedavisi

Sözel Bildiri

ÇİFT SİSTİK ARTER VARYASYONUNDA LAPAROSKOPİK KOLESİSTEKTOMİNİN GÜVENLİĞİ

Tamer AKAY[1], Metin LEBLEBİCİ[2]

[1]*Bandırma Devlet Hastanesi, Genel Cerrahi Bölümü, Balıkesir, Türkiye,*

e-mail: op.dr.tamerakay@gmail.com.

[2]*Medeniyet Üniversitesi Tıp Fakültesi, Genel Cerrahi Bölümü, İstanbul, Türkiye,*

e-mail: drleblebici@yahoo.com.

Özet: Laparoskopik kolesistektomi semptomatik safra kesesi taşı hastalığında ve diğer benign safra kesesi hastalıklarında standart olarak tercih edilen cerrahi yöntemidir. Laparoskopik kolesistektomide başarı, anotomik yapıların ve safra ağacının konjenital anomalileri hakkında bilgi düzeyi ile ilişkilidir. Literatürde laparoskopik kolesistektomi esnasında damar hasarı nedeni ile %1,9 vakada laparoskopiden konvansiyonel kolesistektomiye geçildiği bildirilmektedir. Mortalite %0,02 vakada gözlenmiştir. Laparoskopik kolesistektomide anatomik işaretler özellikle Rouviere'in sulkusu, sistik lenf nodları ve arterleri olarak bildirilmiştir. Sistik arter, sıklıkla hepatik arterden 1 ile 3 dal olarak köken alır ve Calot'un üçgeni içinde bulunur. Bildirilen vakaların %75-80'inde hepatobiliyer üçgenden veya Calot'un üçgeninden geçer. Safra kesesine yaklaşırken sistik arter yüzeyel ve derin dallarına ayrılır. Yüzeyel dal safra kesesi corpusunun altından, derin dal ise üstünden seyreder. Bu dallar safra kesesi parankiminde anostomozlar yaparlar. Çift sistik arter insidansı %2 ila 25 arasında değişir, ancak değişik popülasyonlarda farklı değerler saptanmıştır. Bu durum primitive ventral splanchnic arterlerde meydana gelen gelişimsel değişiklikler sonucu, sistik arterin derin dalının konjenital yokluğu ile ilişkilidir. Sistik arter anatomisinin ve varyasyonlarının tanınması, intraoperatif kanama, biliyer yaralanma ve konvansiyonel kolesistektomiye dönüşüm olasılığını azaltır. Sonuç olarak sistik arter anatomisinin ve varyasyonlarının tanınması kontrolsüz intraoperatif kanama ve ekstrahepatik biliyer yaralanma ve konvansiyonel kolesistektomiye dönüşüm olasılığını azaltabilir.

Anahtar Kelimeler: Kolesistektomi, Sistik arter, Varyasyon.

Sözel Bildiri

FERULIC ACID MAY INHIBIT CELL PROLIFERATION THROUGH MIRNA EXPRESSION CHANGES IN MJ CUTANEOUS T CELL LYMPHOMA CELLS

Mücahit SEÇME[1]

[1]*Pamukkale University, Department of Medical Biology, Denizli, Turkey, mehtersecme@gmail.com*

Abstract: Cutaneous T cell lymphoma (CTCL) is a heterogeneous group of non-Hodgkin lymphoma that progresses through skin infiltration of clonal mature T cells. Mycosis fungoides (MF) is the most common type of primary cutaneous lymphoma. MF covers 60% of cutaneous T lymphomas and 50% of all primary cutaneous lymphomas. MicroRNAs (miRNA) have different roles in cancer development and many cellular events. Treatments involving multiple and combined synergistic effects of various agents are also recommended for MF therapy to reduce the toxic effect of single agents. Ferulic acid (FA) is a phenolic compound which presents in fruits and vegetables such as cabbages, citrus, cereals. FA has many biological capabilities such as antioxidant, anti-cancer, anti-inflammatory activities. The aim of the study is determining therapeutic effects of FA on cell proliferation and miRNA expression changes in MJ cutaneous T cell lymphoma cells under in vitro conditions. The effects of FA on cell viability in time and dose dependent manner was detected by XTT method. Total RNA was isolated by Trizol-reagent and subsequently miRNA cDNA was synthesized. miR-21, miR-155 and miR-223 expression changes between control and dose groups were evaluated by Real-Time PCR method. U6 was used as housekeeping miRNA in the study. FA decreased cell viability and IC_{50} value of FA in MJ cells was determined as 120 µM in 24th hour. miR-21, miR-223 and miR-155 expression downregulated in FA treated MJ cells. According to results, FA inhibits the proliferation of MJ cells and its effect mechanisms may be associated by reducing the expression of miRNAs that have a role in many cellular processes. In conclusion, this study can guide and contribute further and detailed in vitro and in vivo animal studies about FA and its therapeutic potential for CTCL treatment.

Keywords: Ferulic acid, microRNA, Mycosis fungoides, Cutaneous T cell Lymphoma

Sözel Bildiri

ÜRİNER İNKONTİNANS VE FİZYOTERAPİ

Betül YILDIRIM[1], Özlem ÇİNAR ÖZDEMİR[2]

[1] *İzmir Demokrasi Üniversitesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, İzmir, Türkiye, fztbetuly@gmail.com*

[2]*İzmir Demokrasi Üniversitesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, İzmir, Türkiye, ozlemcinar314@hotmail.com*

Özet: Pelvik Taban Disfonksiyonu; üriner inkontinans, pelvik organ prolapsusu, cinsel işlev bozukluğu, alt idrar yolunun boşaltma ve duyusal anormallikleri ve çeşitli kronik ağrı sendromları dahil olmak üzere geniş bir klinik spekturumu kapsamaktadır (1). Ortaya çıkan problemler hayati tehlikeye yol açmasada, genellikle yaşam kalitesini bozarak kişiyi zor bir duruma sokmaktadır. Tedavi edilmediği takdirde, sosyal izolasyondan cinsel baskıya kadar birçok soruna yol açan bu rahatsızlıkların insidansı yaş arttıkça artmaktadır. Toplumdaki yaşlı nüfus oranındaki hızlı artış, pelvik taban işlev bozukluklarının önlenmesini ve tedavi edilmesini gerekli kılmaktadır (2). Pelvik taban disfonksiyonları içinde klinikte en sık karşımıza çıkan sorun üriner inkontinanstır. Üriner inkontinans, Uluslararası Kontinans Derneği (ICS) tarafından "istemsiz idrar kaçağı şikâyeti" olarak tanımlanmaktadır. Semptomlar hasta veya hasta yakını tarafından algılanan bir hastalığın veya durum değişikliğinin sübjektif göstergesidir. Durum değişikliği kişiyi sağlık uzmanlarından yardım almaya yönlendirebilir. Semptomları doğrulamak için sağlık profesyonelleri tarafından yapılan gözlemler, kullanılan basit araçlar, öksürük veya ped testleri teşhisin konulmasını sağlamaktadır (3). Üriner inkontinans, toplumda yaşayan her kesimi etkileyen yaygın bir sorun olmasına rağmen idrar kaçırmayı normal bir süreç olarak görme, utanç duyma ve diğer faktörler özellikle prevelansın belirlenmesinde yetersiz raporlamaya yol açabilmektedir (4). Pelvik Taban kas egzersizleri üriner inkontinans tedavisinde ilk basamak stratejisidir. Egzersizler genellikle Kegel'in egzersizlerine dayanır. Bunun yanında kullanıcıya geri bildirim veya vajinal eğitim sağlayan cihazlar da kullanabilir (5).

Anahtar Kelimeler: Pelvik Taban, Üriner İnkontinans, Fizyoterapi, Egzersiz

Sözel Bildiri

WHOOPING COUGH (PERTUSIS)

Şule ÖZTÜRK

** Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Health Sciences, Department of Emergency Aid and Disaster Management, Burdur,Turkey , Suleozturk72@gmail.com*

Abstract: Bordetella pertusis is an acute, infectious respiratory disease, characterized by a cough with a specific choking, affecting a sensitive individual of all ages, especially in childhood and children under 5 years of age. From person to person, it is transmitted by bacteria in the air, which are excreted by coughing and sneezing. Infectiousness, continues for about 2-3 weeks after the disease occurs. Whooping cough is not seen in a certain geographic location, it is common all over the world. After the vaccine application became widespread, the number of cases in the world decreased by 99%. In inoculated societies, 50% of cases occur at first age and mostly in babies younger than 6 months. 25% of cases are seen in adolescent and young adults. The result of widespread vaccination in Turkey, the incidence of the disease has gradually decreased. The incubation period is 6-20 days (average 10 days). The disease lasts 6-10 weeks and has three periods; Catarrhal Period: It has the sniffles, redness of the eyes and mild cough. Fever is not high. This period lasts about two weeks. Paroxysmal Cough Period: Dry cough in the first period gradually increases, it comes mostly at night and in seizures. Nutrition, crying, smoke, coughing sound are the stimuli that start the attack. It has a suffocating and unceasing cough, cyanosis, vomiting and huge sigh. Coughing occurs 10-30 times each attack. After the attack, vomiting becomes frequent and asthenia is observed in the person. This period lasts 2-6 weeks. Recovery Period: Attacks become less frequent. It disappears completely within a month. Once caught in whooping cough, the person gains natural immunity for life. Whooping cough is quite a serious situation. More than half of babies under one year old who have a whooping cough are treated at the hospital and 1% will result in death. Diagnosis is made by clinical examination and blood tests. Infants younger than 6 months are required hospitalization and intensive care treatment. Antibiotics should be used in this process. Because the disease is severe in young babies. Respiratory distress and nutritional difficulties are observed. In some cases, the use of corticosteroids may be necessary to alleviate cough attacks.

Keywords: Whooping cough, bordetella pertusis, contagious disease, infectious diseases.

Poster Bildiri

DİZANTERİ

ŞULE ÖZTÜRK

** Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Acil Yardım Ve Afet Yönetimi Bölümü, Burdur,Türkiye , Suleozturk72@gmail.com*

Özet: Halk arasında kanlı ishal olarak bilinen dizanteri, bakteri, amip ve virüslerin neden olabildiği bir bağırsak enfeksiyonudur. Kişiden kişiye kolayca bulaşabilen bu hastalığın temel sebebi hijyen eksikliğidir. Su ve gıdaların dışkı ile kirlenmesi sonucu ortaya çıkar. Dizanteri bulaştığında belirtileri zayıf olarak seyreder ancak sonradan şiddetlenir. Ateş ve ishalle birlikte görülen ve son derece bulaşıcı olan bu hastalık vücuttaki su oranını ciddi olarak azaltır. Hastalığa sebep olan bakteri, virüs ya da amipler bağırsaklardan kan dolaşımına geçerek bazı iç organlara yayılabilir. Bu durumda hastalık, hastanın hayatını tehlikeye sokacak boyuta ulaşır. Sıklıkla basilli ve amipli dizanteri çeşitleri görülür. Aralarındaki temel farkı hastanın ateşli olup olmadığı belirlese de klinik olarak birbirine oldukça benzerlik gösterir. Basilli Dizanteri: Bu mikrop vücuda girdikten iki ya da yedi gün sonra yüksek ateş, balgam kıvamında kanlı ishal, halsizlik, şiddetli karın ağrısı gibi kişiyi rahatsız eden belirtilerle kendini belli eder. Basilli dizanteriden korunmak için El temizliğine dikkat etmek, gıda ve içme suyunun temiz olduğundan emin olmak, çiğ besinlerden uzak durmak, dizanteri hastalarının kişisel eşyalarını kullanmamak gibi kişisel önlemler alınabilir. Amipli Dizanteri: Bu mikrop vücuda girdikten on ya da yirmi bir gün sonra halsizlik, kanlı ishal, yüksek ateş, aşırı ve hızlı kilo vermek, şiddetli karın ağrısı gibi kişiyi rahatsız eden belirtilerle kendini belli eder. Amipli dizanteriden korunmak için elleri sık sık sabunla yıkamak, bilinmeyene su kaynaklarından su içmemek, gerekli durumlarda suyu kaynatarak içmek, pişmemiş sebzeleri tüketmemek, meyve ve sebzeleri sirkeli suda bekletmek gibi kişisel önlemler alınabilir. Kişinin bağışıklık sistemini zayıflatan bir bağırsak hastalığı olduğundan dolayı bağırsak kanseriyle eş değerde bir hastalıktır. Bu hastalıkta erken tanı ve teşhis oldukça önemlidir. Testler sonucunda eğer dizanteri ise hemen tedaviye başlanmalıdır. Dizanteri tedavisinde rehidrasyon, antibiyotik ve antiamip tedavileri ve antiromatizmal ilaçlar kullanılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bulaşıcı hastalık, dizanteri, toplumda hijyen, ateş, ishal

Sözel Bildiri

EVDE BAKIM HİZMETİ VEREN BİREYLERİN TÜKENMİŞLİKLERİNE ETKİ EDEN NEDENLERİN GÖRÜŞME YÖNTEMİYLE BELİRLENMESİ

Aylin ULUSAL

Mehmet Akif Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü

Sosyal Politikalar ve Sosyal Hizmetler Tezli YL Programı

e-mail:aylinulusalshu@gmail.com

Özet: Günümüzde giderek artan ve bir türlü önlenemeyen bir durum olan tükenmişlik, aşırı ve uzun süreli stresin neden olduğu duygusal, zihinsel ve fiziksel bir bitkinliktir. Evde bakım hizmeti veren bireylerin vermiş oldukları hizmetin ağır, yorucu ve devamlılık göstermesi gereken bir hizmet olması nedeniyle tükenmelerine sebep olmaktadır. Psikolojik, fizyolojik, duygusal pek çok yönden gündelik yaşamlarını idame ettiremeyen tam bağımlı kişiler engelli evde bakım hizmetinden yararlanmaktadır. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından verilen bu hizmet, devletin bakım yükünü azaltmakta ve aynı zamanda tam bağımlı engellileri ev ortamından koparmadan, yaşam kalitelerini de artırmaktadır. Bakım hizmetini sağlayan kişiye vermiş olduğu bu hizmetine karşılık olarak, bakımını sağladığı tam bağımlı engelli adına evde bakım ücreti verilmektedir.

Çalışmanın Amacı: Evde bakım hizmeti vermekte olan bireylerdeki tükenmişlik durumuna etki eden faktörlerin araştırılması ve tükenmişliklerine etki eden durumların ortaya konulmasıdır.

Yöntem: Afyonkarahisar İli Dinar İlçesi sınırları içerisinde engelli evde bakım hizmeti veren bakıcılarla görüşülerek mülakat/görüşme yöntemi ile araştırılmıştır.

Bulgular: Söz konusu çalışmada görüşülen kişiler uzun süredir engelli evde bakım hizmeti vermekte olan kişiler olup, toplamda engelli evde bakım hizmeti veren yedi kişi ile görüşülmüştür. Bu kişilerin cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi de dikkate alınarak tükenmişliklerine etki eden durumlar değerlendirilmiştir.

Tartışma ve Sonuç: Yapılan görüşmeler sonucunda, elde edilen bulgulara göre, evde bakım hizmeti veren bireylerin genel olarak sosyal hayatlarının olmadığı, hastaneye gidip tedavilerini yaptıramadıkları, aynı zamanda bakım hizmeti veren bireylerin yaşlarının ilerlemesi sonucunda, bakım sunduğu engellilerin ihtiyaçlarını karşılamakta zorlandıkları bilgileri elde edilmiştir. Evde bakım hizmeti veren bireylerin en ciddi tükenmişlik problemlerinin, kendilerine vakit ayıramamaları ve en temel kişisel ihtiyaçlarını dahi yerine getirmekte zorlanmaları olarak tespit edilmiştir. Evde bakım hizmeti sunan bireylere yönelik, hayatlarını kolaylaştıracak gerekli sosyal politikaların geliştirilmesi, hem tükenmişlik düzeylerine olumlu etki oluşturacak hem de bakım hizmetlerinin daha sağlıklı ve kaliteli yürütülmesine olanak sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Engelli Evde Bakım Kavramı, Engelli, Tükenmişlik

Sözel Bildiri

BAŞ DÖNMESI HASTALARINDA BAŞ DÖNMESI ENGELLILIK ENVANTERI ILE VİDEONİSTAGMOGRAFİ BULGULARININ KARŞILAŞTIRILMASI

Muhammet Fatih TOPUZ[1]

Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi Tıp Fakültesi Evliya Çelebi Eğitim ve Araştırma Hastanesi KBB Anabilim dalı, Kütahya drfatihtopuz@yahoo.com

Özet: Baş dönmesi bir hastalık değil sebepleri farklı ama semptomları aynı olan bir hareket illüzyonudur. Literatürde baş dönmesinin genel popülasyonun yaklaşık % 20-30'unu etkilediği bildirilmektedir. Vestibuler sistemin değerlendirilmesinde kullanılan hikaye, fizik muayene ve vestibüler testler kullanılmaktadır. Videonistagmografi (VNG) bu amaçla kullanılan başlıca testlerdir. Baş Dönmesi Engellilik Envanter (BDEE) ise baş dönmesinin işlevselliği ne kadar etkilediğinin ölçümü için kullanılan bir özbildirim ölçeğidir. Yüksek skorlar işlevselliğin bozulduğunu göstermektedir.

Amaç: Bu retrospektif çalışmada, baş dönmesi yakınması ile başvuran hastaların BDEE ile VNG test sonuçlarının tutarlılığının araştırılması amaçlanmaktadır.

Yöntem: Bu çalışmamızda 01.10.2017 - 28.02.2020 tarihleri arasında baş dönmesi şikayetiyle kulak burun boğaz kliniğimize başvurmuş, BDEE ve VNG testi yapılmış hastalar retrospektif olarak değerlendirildi. Vestibüler test sonuçlarına göre çalışmaya dahil edilme kriterlerine uyan hastalar iki gruba ayrıldı. Birinci grup pozitif VNG test bulgusu olan, ikinci grup ise VNG test sonuçları normal olan hastalardan oluşturulup, gruplar arasındaki BDEE sonuçları istatistiksel olarak karşılaştırıldı.

Bulgular: Çalışmaya dahil edilen 449 hastanın 175'i erkek, 274' ü kadın hastalardan oluşmuştur. Hastaların 281'sında (% 62,6) en az bir VNG test bataryasında bulgu izlenirken (VNG +); 168'sinde (VNG -) VNG testi bulgusu izlenmemiştir. Her iki grup arasında BDEE toplam ve alt grup ölçek skorları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark elde edilmiştir ($p<0,05$). Çalışmamızda incelenen hastalardan BDEE skoru 50 puan ve üstü olan toplam 267 (%59,5) hasta vardır. VNG bulgusu pozitif olma ile BDEE skorunun 50 puan üzerinde olması arasında istatistiksel olarak anlamlı bir korelasyon olduğu görülmüştür ($p<0.05$)

Tartışma ve sonuç: Baş dönmesi, hastaların hayatını olumsuz yönde etkileyip; anksiyete, hareket kısıtlanması ve iş gücü kaybı gibi sağlık ve sosyal sorunlara neden olabilir. Bu nedenle baş dönmesinin hasta tarafından nasıl algılandığının objektif olarak değerlendirilebilmesi hasta takibinin yapılabilmesi için önemlidir. Çalışmamızda VNG testi ile BDEE arasındaki anlamlı bir korelasyon olduğu gösterilmiştir. BDEE, VNG testi olmayan kliniklerde ve birinci basamakta hasta değerlendirmede ve takibinde yararlı olabilir.

Anahtar Kelimeler: Baş dönmesi, Baş dönmesi engellilik envanteri, Videonistagmografi

Sözel Bildiri

DOĞAL AFETLERDEN SONRA GÖRÜLEN TRAVMA SONRASI STRES BOZUKLUĞU VE ÇOCUKLARDA ETKİLERİ

Nefise YILDIZ[1] , Beyza YILDIZ[2]

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü, Burdur, Türkiye, nefisseyildiz081@gmail.com

Özet: Günümüz dünyasının en önemli küresel sorunları arasında tüm insanlığı etkileyen farklı türde doğal afetler ve bu afetler sonucunda insanların zarar görmesi gelmektedir. Doğal afetler; öngörülemeyen, etki düzeyi tahmin edilemeyen çok fazla sayıda can ve mal kaybına yol açan doğa olaylarıdır. Dünya üzerinde bireyler azımsanmayacak sayıda doğal afetlerden etkilenmektedir ve bu sayı gün geçtikçe artmaktadır. Diğer yandan olağan düzeni sarsan bu durumlar bireylerin travmatik olaylara maruz kalma olasılıklarını ve ciddi ruh sağlığı problemleri yaşamasını arttırmaktadır. Afetlerde zorlu yaşam koşullarına maruz kalan bireylerde birincil görülen ruhsal yıkım ‘’Travma Sonrası Stres Bozukluğu’’ (TSSB) ‘ dir. TSSB; ağır bir psikolojik travma sonrasında ortaya çıkan travmatik olayın tekrar tekrar yaşanması, olayı hatırlatan uyaranlardan kaçınma ve artmış uyarılma gibi özgül semptomlarla kendini gösteren bilişsel ve duygusal bir bozukluktur. TSSB her yaşta görülebilmektedir. Fakat en fazla görülen grup çocuklardır. Çocukların karşılaştığı olumsuz durumlarla mücadele edecek baş etme mekanizmalarının tam olarak gelişemediğinden afetlerden, yetişkinlere oranla daha fazla etkilenmektedirler. Çocukluk dönemi travmatik yaşantıları, normal çocukluk döneminde beklenen yaşantıların tümü dışında bir deneyimdir. Bu nedenle ‘anormal durumlara karşı geliştirilen normal tepkiler’ olarak tanımlanmaktadır. Doğal afetlere maruz kalan çocuklar kendilerinin veya sevdiklerinin yaralanmasıyla ruhsal yönden travmatize olmaktadırlar. Çocukluk dönemindeki travmatik olaylar travmanın niteliğiyle çocukların normal gelişiminde bilişsel ve davranışsal değişikliklere yol açmaktadır. Çocuklarda görülen TSSB semptomlarının, bazı çocuklarda yetişkinliğe kadar devam ettiğine bazılarında ise zaman içinde kaybolduğu belirtilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Doğal afet, Travma, Travma Sonrası Stres Bozukluğu(TSSB), Çocuklarda TSSB

Sözel Bildiri

SARS (AĞIR AKUT SOLUNUM YOLU YETERSİZLİĞİ SENDROMU)

Tolga UÇ

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü, Burdur, Türkiye

tolgauc.d@gmail.com

Özet: SARS (Akut Solunum Yetersizliği Sendromu) virüsü şubat 2003 tarihinde epidemi haline gelerek çok sayıda kişinin bu hastalığa kapılmasına ve bu hastalık yüzünden hayatını kaybetmesine neden olmuştur. Bu tür virüsler gibi havayolu ile bulaşan virüsleri günümüzde de görmek mümkündür. SARS (Ağır Akut Solunum Yolu Yetersizliği Sendromu) hakkında yapılan bu derleme çalışmanın amacı bu tip tehlikeli bulaşıcı hastalıklara karşı farkındalık oluşturmaktır. Bu derleme çalışmasında SARS virüsüne ait güncel bilgiler kullanılarak yararlanılarak bir derleme hazırlanmıştır. SARS virüsü atipik bir pnömoni olarak seyretmektedir. Hastalığın kuluçka dönemi 2 ile 7 gündür, bu dönem 10 güne kadar uzayabilir. Hasta kişilerle aynı evi ve eşyaları paylaşan veya hasta kişileri korunmasız olarak muayene eden sağlık personeline hastalığın bulaştığına dair bilgiler vardır. 29 Nisan 2003 tarihi itibariyle toplam 29 ülkeden 5462 SARS vakası bildirilmiş, bu vakaların 2427'si iyileşmiş, 353'ü ölümle sonuçlanmıştır. ve dünya çapında bakarsak SARS virüsü nedeni ile ölüm oranı 9,3'tür. Şubat 2003 yılında SARS hastalığı Çin'in Guandong bölgesinden sonra özellikle Hong-Kong, Tayvan, Kanada, Singapur gibi ülkeleri en fazla etkilemiştir. Belirti olarak yüksek ateş ve soğuk terleme gibi genel bulgular dışında zor nefes alma başlar. Yayılma yolu aynı COVD-19 gibi havayolu ile damlacık şeklinde yayılır ve solunum yoluyla alınır. Virüsün çıkış noktasına yakın zamanda seyahat etmiş ve solunum zorluğu başlamış olan hastalara muhtemel SARS tanısı konur. Tedavi olarak atipik pnömoni'de uygulanan tedavi uygulanmaktadır. Bu ve bunun gibi virüsler vücut içerisinde oluşturduğu tahribat ile ölümcül hale gelmekte ve erken tanı konmaz ise bünye farklılıkları göz önüne alınarak ölüm oranı ciddi derecede fazla olan hastalıklardır. SARS, MERS, COVD-19 gibi hastalıların önüne geçmemiz için kuralların uygulanması ve kişisel temizliğimize dikkat ederek etken bakterilere geçit vermememiz gerek.

Anahtar Kelimeler: Bulaş, Hava yolu, Enfeksiyon, önlem, pnömani

Sözel Bildiri

NEW ENEMY COVID-19 AND IMPACT ON CHILDREN

Abdullah SARMAN[1] , Emine SARMAN[2]*

[1]*Bingöl Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu 12000, Bingöl, Türkiye, asarman@bingol.edu.tr*

[2]*Süleyman DemirelÜniversitesi Tıp Fakültesi 32000, Isparta, Türkiye, esrmn@hotmail.com*

Abstract: COVID-19 is a pandemic that has influenced many countries and has been infecting more and more people. This virus has affected hundreds of thousands of people so far, causing deaths in tens of thousands.

Aim: People of all ages are sensitive to COVID-19 but the elderly and those with chronic diseases are more likely to turn into serious cases. It is known that most of the studies are related to adults. Data on the nature of symptoms and the general process of the disease in children were not sufficient. This study was carried out to summarize the systematic literature review on current information COVID-19 in children.

Method: A systematic literature review was carried out to identify papers on COVID-19, using PubMed, ScienceDirect databases between 1 January-27 March 2020. The review was searched for relevant terms related to "coronavirus", "COVID-19", "child".

Results: The results of the investigation showed that COVID-19 cases detected in children constitute 1-5% of all cases, child patients had a mild disease process than adults and deaths were rare. Children are less likely to develop severe illness than adults. However, infants and young children are likely to develop more severe clinical symptoms than older children. In addition data on seriously affected pediatric patients is not known yet.

Discussion and Conclusion: Infection affects more and more people day by day and its effective treatment is not known yet. Diagnosis of disease is difficult in children. The signs and symptoms of the disease should be carefully monitored. In order to effectively prevent the outbreak, it is needed to prepare emergency response methods. The general course and course of pandemics often continue with uncertainty. It is very important for health professionals to be careful so that children can survive this process with minimal damage.

Keywords: 2019 coronavirus disease, COVID-19, Child, SARS-CoV-2

Sözel Bildiri

ULTRASONOGRAFI KLAVUZLUĞUNDA TÜNELLI KALICI HEMODIYALIZ KATETERI UYGULAMALARI

Dinçer UYSAL[1]
[1]Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi, Kalp ve Damar cerrahisi A.D, Isparta, Türkiye

Özet: Arteriovenöz fistül(AVF) açılamayan veya açılmış olan AVF ünün olgunlaşması zaman alacak olan hastalarda kalıcı hemodiyaliz kateterleri, vasküler ulaşım yolu olarak tercih edilmektedir. Bu cerrahi prosedürde pnömotoraks, karotis arter ponksiyonu ve sonrasında hematom, trakeal bası, dispne, solunum arresti, kalp duvar rüptürü gibi komplikasyonlar görülebilmektedir.

Amaç: Kalıcı hemodiyaliz kateteri takılması esnasında vasküler ultrasonografi kullanılması ile klinik komplikasyonlar arasındaki ilişkiyi araştırmayı planladık .

Yöntem: Çalışmaya vasküler ultrasonografi eşliğinde kalıcı hemodiyaliz kateteri yerleştirilen 114 hasta dahil edildi. Hastalara ameliyathane şartlarında lokal anestezi ile skopi ve ultrasonografi kılavuzluğunda sol ve sağ internal juguler venden hemodiyaliz kateteri yerleştirildi.

Bulgular: Çalışmaya dahil edilen hastalara lokal anestezi dışında anestezi uygulanmadı. Dahil edilen hastalardan ikisinde kılavuz tel vena cava süperiordaki trombüs nedeniyle sağ atriuma ilerletilemeyince işleme son verildi. Hastalar postoperatif komplikasyonsuz bir şekilde taburcu edildi.

Tartışma ve Sonuç: Diyalize giriş yolu olarak hemodiyaliz kateteri yerleştirme işleminin komplikasyonları ciddidir ve ölümcül olabilmektedir. Bu komplikasyonların mortalite ve morbiditesinden uzak kalabilmek hem de olabilecek hukuki sorunlardan kurtulabilmek için kateter takılma işleminin ultrasonografi eşliğinde yapılmasının uygun olduğu kanaatindeyiz.

Anahtar Kelimeler: Hemodiyaliz, hemodiyaliz kateteri, hemodiyaliz komplikasyonları

Sözel Bildiri

AFET SONRASI KENTLERDE NÜFUS VE YERLEŞİM NASIL DEĞİŞİR

Ayşenur BİLGE, Zeynep ÇETİNKAYA,Beyza GÜMÜŞ

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü, Burdur ,Türkiye, aysenurbilge70@gmail.com, beyzaguumuus@gmail.com , zeyzey767676@gmail.com

Özet: İnsanoğlu yaşantısını sürdürebilmek için her şeyden önce kendisini güven içinde hissedeceği bir yapıda yaşamak istemiştir.Nüfusun hızla artması kentin kontrolsüzce büyümesiyle,yerleşim alanlarının fay hatlarına yakın yerlere yapılması meydana gelebilecek bir depremde göreceği zararı arttırmaktadır. Türkiye'nin bulunduğu coğrafi konumdan dolayı 1500'lü yıllardan beri 7 ve üstü 23 deprem meydana gelmiştir.27 Aralık 1939'da 7,9 büyüklüğünde Erzincan Depremi olmuştur.33 bin kişinin hayatını kaybettiği,116 bin civarında binanın yıkıldığı Erzincan depremi,dünyada meydana gelen büyük depremlerden biri sayılmaktadır.Yakın zamanlarda Elazığ depremi oldu.Bu depremde can ve mal kayıpları üzerinde yapı malzemesi ve tarzının etkisi değerlendirilmiştir.Elazığ depremi sonucu can kayıplarının olduğu meskenlerin taştan yapılan binaların,taş malzeme dışında kerpiç ve delikli tuğlanın kullanıldığı karma yapılarında büyük hasar aldığı belirlenmiştir.Üst üste yığılma yıkımı ya da kolon kiriş çözüşmesine bağlı tam göçmeler görülmüştür.Bu göçmeler sonucu olarakta birçok insanın can ve mal kaybına uğramasına sebebiyet vermiştir. Depreme bağlı yıkımların daha az olması için fayların önceden tespit edilip önlem alınması,binaların temel sistemleri ve statik hesaplamalarının ona göre yapılması gerekmektedir.Bu çalışmada literatür taraması yapılarak afetler sonucu yapıların insan yaşamı için büyük öneme sahip olduğunu can ve mal kayıpları olmaması içinde taş yapıların ve eski binaların sayısının azaltılması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Deprem,Fay Hattı , Afet ,Taş yapı, Yerleşim

Sözel Bildiri

GÜNEYDOĞU ANADOLU'DA BEHÇET HASTALIĞI: 150 HASTANIN RETROSPEKTİF DEĞERLENDİRİLMESİ

Orhan ZENGİN[1]

[1]*Dr Ersin Aslan Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Romatoloji Bölümü, Gaziantep*
drorhanzengin@gmail.com

Özet: Behçet hastalığı (BH), kronik sistemik bir vaskülittir. Prevelansının en yüksek olarak bildirildiği ülke ise Türkiye'dir.

Amaç: Çeşitli etnik ve bölgesel gruplarda prevalans ve klinik bulgular farklılık göstermektedir. Çalışmamızın amacı ülkemiz için endemik olan BH'nın, Güneydoğu Anadolu bölgesinde yer alan Adıyaman ilindeki verilerini sunmaktır.

Yöntem: Adıyaman Eğitim ve Araştırma Hastanesi romatoloji kliniğinde takipli Uluslararası Çalışma Grupları Tanı Kriterlerine (ISG) göre (1990) kriterlerine göre tanı konulmuş hastaların dosyaları retrospektif olarak taranarak klinik ve demografik özellikler kaydedildi.

Bulgular: Çalışmaya toplam 90'ı (%60) erkek, 60'ı (%40) kadın 150 hasta dahil edildi. Ortalama yaş 37,76 ± 9,09 idi. Klinik bulgularda oral aft %100, genital ülser 82 (%59,4), göz tutulumu 47 (%35,6), cilt bulguları 34 (%26) vev asküler tutulum 16 (%12,3) mevcuttu. Genital ülser kadınlarda, göz tutulumu ve cilt bulguları erkeklerde daha sık oranda görülmesine karşın istatiksel olarak anlamlı farklılık bulunmadı (sırasıyla p=0,543, p=0,233, p=0,066). Vasküler tutulum ise istatiksel olarak anlamlı oranda erkeklerde daha fazla mevcut idi (p= 0,048).

Tartışma: BH genç erişkinlerde görülür. En sık görülen bulgu mükokutanöz lezyonlardır. Bizim çalışmamızın sonuçları da bu verilerle uyumlu bulunmuştur. Çalışmada BH'nın önemli tutulum yerlerinden olan göz tutulumu literatürdeki verilere benzer şekilde hastaların yaklaşık üçte birini etkilediği görülmüştür. Ortadoğu ve Akdeniz çalışmalarında görülen erkek baskınlığı çalışmamızda da görülmüştür. Ülkemiz verilerinde genç erkeklerde BH'nin daha ağır seyrettiği gözlenmiştir. Çalışmamızda vasküler tutulumun kadınlara nazaran erkeklerde istatiksel olarak anlamlı derecede fazla olması (p= 0,048), erkelerde hastalığı prognozunu daha kötü olmasını açıklayabilir.

Sonuç: Çalışmamızın verileri behçetin Güneydoğu'da, ülkemizdeki diğer bölgelerden bildirilen çalışmalarla benzer klinik özellikler gösterdiğini düşündürmektedir. Mevcut çalışma ve önceki Türkiye verileri ile hastalığın klinik ve demografik yapısının daha çok Akdeniz ve Ortadoğu ülkeleriyle uyuştuğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Behçet hastalığı, Epidemiyoloji, Türkiye

Sözel Bildiri

ÇOK YÜKSEK EOZİNOFİL DÜZEYİ İLE KRONİK EOZİNOFİLİK LÖSEMİYİ TAKLİT EDEN ALERJİK HASTA: OLGU SUNUMU

Mesut GÖÇER[1]

SBÜ Antalya Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Hematoloji Kliniği

Özet: Eozinofiller bakteri, fungus, inert partiküller ve antijen-antikor komplekslerini fagosite etme yeteneği olan hücrelerdir. Periferik kanda 250-1500/mm^3 eozinofil bulunması hafif, 1500-5000/mm^3 olması orta derecede ve 5000 üzerinde olması ağır eozinofili olarak ifade edilir. Eozinofilinin en sık sebepleri; parazitik enfeksiyonlar, alerjik hastalıklar ve ilaç yan etkileridir. Bununla birlikte eozinofil sayısının >5000 /mm^3 olması akla öncelikle kronik eozinofilik lösemi, T hücreli non-hodgkin lenfoma ve hodgkin lenfomayı getirmektedir (3).

Olgu: Bilinen ek hastalığı olmayan 33 yaşında erkek hasta rutin kontrollerinde eozinofil değerinin çok yüksek olması üzerine hematoloji kliniğine yönlendirilmişti. Hastanın daha önceki tetkiklerinde bilinen eozinofilisi yoktu. Öyküsünde alerji ya da paraziter enfeksiyon semptomları, yeni başlanan ilaç kullanımı ya da malign hastalıkları düşündürebilecek B semptomları yoktu. Fizik muayenede sırt bölgesinde iyileşme aşamasında kaşıntı izleri mevcuttu. Bu izler dışında herhangi bir patolojik bulgu yoktu. Hastanın tetkiklerinde hb:15.8 g/dL (14-16), wbc:28.000 10^3/mm^3 (4.000-10.000), eozinofil:18.900 10^3/mm^3 (30-440), plt:221.000 10^3/mm^3 (150.000-450.000) saptandı. Periferik yaymaya morfolojisi normal eozinofiller hakimdi. Alerjiye bağlı etyolojik nedenleri dışlamayabileceği düşünülerek istenen ig E<18.9 IU/ml (0-100) düzeyi normaldi. Gaita mikroskopisinde anormal bulgu ya da parazit yoktu. Hipereozinofilik sendrom ve eozinofilik lösemi için hastadan ileri tetkikler istendi. T(9;22) (q34,q11)P210: negatif, PDGFR α ve ß negatif ve JAK-2^{V617F} mutasyonu negatif geldi. Kemik iliği biyopsinin patolojik incelemesinde de malignite lehine bulguya rastlanmadı. Hastanın kontrollerinde eozinofil değerlerinin stabil seyrettiği görüldü. Hasta tekrar sorgulandığında nadiren yumurta yedikten sonra hafif kaşıntı hissettiğini belirtti. Bunun üzerine diyetinden yumurta ve yumurta içeren tüm gıdalar çıkartılarak sıkı bir diyet uygulandı. Takiplerinde eozinofil değeri hızla geriledi. Besin spesifik ig E testi yapılamadı ancak yumurta beyazı prick testi pozitif geldi.

Tartışma: Eozinofillerin çok ciddi yüksekliği çeşitli doku ve organlarda ağır hasarlara yol açmakta ve bunun sonucunda da önemli morbidite ve mortaliteye neden olmaktadır. En sık eozinofili yapan alerji öyküsü ve paraziter enfeksiyonlar hızla ekarte edilip ileri tetkik yapılması hastayı ciddi morbiditeden kurtarabilecektir.

Anahtar Kelimeler: Eozinofil düzeyi, lösemi, alerji

Sözel Bildiri

POZİTİF B SEMPTOMU, PERİFERİK LENFOSİTOZU VE LENFADENOPATİLERİ İLE KRONİK LENFOSİTER LÖSEMİYİ TAKLİT EDEN HIV OLGUSU

Mesut GÖÇER[1], Selin KIR[1], Muhammet KIR[1], M.Ferdi NAYIR[1], Erdal KURTOĞLU[1]

SBÜ Antalya Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Hematoloji Kliniği

Özet: Lenfositoz, periferik kanda lenfosit sayısının>4.000/µL olması olarak tanımlanmaktadır. Başta enfeksiyöz nedenler ve lenfoid maligniteler olmak üzere birçok nedeni bulunmaktadır. Özellikle Ebstein Barr Virusu, Cytomegalovirus, insan immun yetmezlik virüsü (HIV) ve Viral Hepatit olmak üzere genellikle bütün viral enfeksiyonlar çeşitli düzeyde lenfositoza neden olabilir. Lenfoid maligniteler içinde de Kronik Lenfositer Lösemi (KLL) periferik lenfositoz ile seyreden erişkinde dönemde en sık görülen lösemi türüdür.

Olgu: Daha önceden bilinen herhangi bir hastalığı olmayan 51 yaşında erkek hasta 3-4 aydır olan ateş, kilo kaybı, koltuk altı ve boyunda yavaş yavaş büyüyen lenf bezleri şikayetiyle başvurdu. Fizik muayenesinde sol servikal, aksiller ve inguinal en büyüğü yaklaşık 3 cm lenfadenopati saptandı. Hepatosplenomegali yoktu. Laboratuvar tetkiklerinde hb:14.2 g/dL, wbc:14300 $10^3/mm^3$, lenfosit:9400 $10^3/mm^3$, plt:258000 $10^3/mm^3$, periferik yayma da olgun reaktif lenfositler ve yer yer basket hücreleri görüldü. B semptomları olan hastadan öncelikle low grade lenfoma veya kronik lenfositer lösemi (KLL) düşünülerek periferik flow-sitometrik inceleme istendi. Hastanın sonuçları figüre-1 ve figüre-2'de gösterilmiştir. Sonuçlarında KLL açısından tanı koydurucu olan CD5+19+23 birlikteliği saptanmadı ancak immunsuprese kişilerde karşımıza çıkan CD4/8 oranında belirgin düşüklük görüldü. Bunun üzerine hastadan immunsupresyonu ve lenfositozu açıklayabilecek olan HIV enfeksiyonu açısından anti-HIV ve HIV-RNA istendi. Sonuçları pozitif gelen hasta tedavi için enfeksiyon hastalıkları kliniğine yönlendirildi.

Tartışma: Reaktif lenfositoz enfeksiyöz veya inflamatuar bir etkenin, toksin, sitokin uyarısı sonucu gelişen ve klonal olmayan mutlak lenfosit sayısındaki artışı tanımlar. Viral enfeksiyonlar lenfositozun en sık nedenleridir. Genellikle tüm viral enfeksiyonlarda görülebilir. Lenfositoza lenfadenopatinin eşlik etmesi akla ilk başta KLL'yi getirse de EBV, CMV enfeksiyonlarında ve HIV enfeksiyonuna sekonder fırsatçı enfeksiyonlarda da görülebilmektedir. KLL genellikle 65 yaşın üzerinde görülse de daha genç yaşlarda da karşımıza çıkabilmektedir. Lenfositoz yanında lenfadenopati ve B semptomlarının pozitif olması bu olguda KLL'yi ayrıcı tanıda öncelikle akla getirmiştir.

Anahtar Kelimeler: HIV, Kronik Lenfosit, Lenfadenopati

Sözel Bildiri

ŞİZOFRENİDE NÖROLOJİK SİLİK BELİRTİLER, KRONOTİP VE UYKU KALİTESİNİN İLİŞKİSİ

Esin Evren KILIÇASLAN[1], Merve ATILGAN[2], Mustafa KURT[3], Murat BOYSAN[4], Mustafa GÜLEÇ[5]

[1]Uz. Dr., İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İzmir, Türkiye, esiniyidogan@gmail.com

[2]Ass. Dr., İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İzmir, Türkiye, atilgan.mervee@gmail.com

[3]Uz. Dr., İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İzmir, Türkiye, drmustafakurt61@gmail.com

[4]Doç. Dr., Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi, Psikoloji Bölümü, Ankara, Türkiye, boysan.murat@gmail.com

[5]Prof. Dr., İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İzmir, Türkiye, mustafagulec78@yahoo.com

Özet: Nörolojik silik belirtiler (NSB) ve uyku bozuklukları şizofrenide oldukça yaygındır ve hastalık için aday endofenotipler olarak değerlendirilmektedirler.

Amaç: Bu çalışma, şizofreni hastalarında NSB, uyku kalitesi ve uyku kronotipini araştırmayı ve sağlıklı kontrollerle aralarındaki karşılaştırmalı ilişkiyi incelemeyi amaçlamaktadır.

Yöntem: Elli şizofreni hastası ve yaş ve cinsiyet açısından eşleştirilmiş 50 sağlıklı kontrole Sosyodemografik Veri Formu, Sabahlılık- Akşamlılık Envanteri (SAE), Nörolojik Değerlendirme Ölçeği (NDÖ), Beck Anksiyete Envanteri (BAE), Beck Depresyon Envanteri (BDE), Pittsburg Uyku Kalitesi ölçeği (PUKÖ) ve Pozitif ve Negatif Sendrom Ölçeği (PANSS) uygulandı. Grup farklılıkları çok değişkenli kovaryans modelleri kullanılarak değerlendirildi. Hastalarda NSS'nin klinik özellikler, günlük tercihler, uyku kalitesi, anksiyete ve depresyon ile potansiyel ilişkilerini değerlendirmek için ise aşamalı çoklu regresyon analizi kullanıldı.

Bulgular: Şizofreni hastalarında MEQ, PSQI, BAI ve BDI üzerindeki demografik ve klinik özellikleri ve skorları kontrol ettikten sonra bile NSB'de ciddi bozulmaların olduğu saptanmıştır. Şizofreni hastaları sağlıklı bireylere kıyasla akşamcıl tip kronotip özellikleri bildirmeye daha yatkınlardı. Buna ek olarak, şizofreni hastalarında NDÖ'nün alt ölçeklerinden duyusal entegrasyonda bozulma ile zayıf subjektif uyku kalitesi ve uyku latansı arasında bir ilişki saptanmış; ancak, NSS ve kronotip arasında ilişki bulunamamıştır. Regresyon analizi ise; genel psikopatoloji skorları ve düşük eğitim düzeyleri ile NDÖ arasında anlamlı korelasyon olduğunu göstermiştir.

Tartışma ve Sonuç: Şizofrenide NSB'yi araştıran ve duygudurum bozukluklarında ise uyku bozuklukları ve kronotipleri araştıran birçok çalışma bulunmaktadır, çalışmamız şizofrenideki kronotipin daha az araştırılmış bir alan olması ve aynı zamanda NSS'yi değerlendirmesi açısından özellik göstermektedir. Çalışmamızda duyusal entegrasyon ile uyku kalitesi arasında bir ilişki saptanmış, ancak NSB ve kronotip arasında herhangi bir ilişki bulunamamıştır. Kronotipin psikoz üzerindeki olası katkısı NSB kadar açık olmasa da, verilerimiz şizofreni hastalarında uyku-uyanıklık fenotipleri arasında sirkadiyen bozulma olduğunu göstermektedir. Gelecekteki araştırmalar uyku, kronotip ve NSB arasındaki ilişkinin altında yatan olası moleküler süreçleri ve antipsikotik ilaç etkilerini uzunlamasına bir perspektifte inceleyerek biyolojik anlayışı geliştirmelidir.

Anahtar Kelimeler: Şizofreni, Nörolojik Silik Belirtiler, Uyku Kalitesi, Kronotip

Sözel Bildiri

BİR ÜNİVERSİTE HASTANESİ PSİKİYATRİ POLİKLİNİĞİNE BAŞVURAN SURİYELİ HASTALARIN TÜRK HASTALAR İLE KARŞILAŞTIRILMASI

Esin Evren KILIÇASLAN[1], Şule TEMEL[2]

[1]*Uz. Dr., İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İzmir, Türkiye, esiniyidogan@gmail.com*

[2]*Ass. Dr., İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İzmir, Türkiye, suletemel_@hotmail.com*

Özet: Ülkemizde son yıllarda artan göçler sebebiyle Suriye uyruklu hastalarla psikiyatri polikliniklerinde daha sık karşılaşılmaktadır.

Amaç: Bu çalışmada polikliniğimize başvuran Suriye uyruklu hastaların sosyodemografik özellikleri, tanı ve tedavilerinin sunulması ve psikiyatri polikliniğimize başvuran hastalar arasından rastgele seçilen hastalar ile bu faktörler açısından karşılaştırılması amaçlanmıştır.

Yöntem: Haziran 2019- Aralık 2019 arasında polikliniğimize başvuran ve polikliniğimize yönlendirilen tüm Suriyeli hastaların kayıtları geriye dönük olarak incelendiğinde 50 hastanın kaydına ulaşıldı. Hastaların sosyodemografik verileri, başvuru biçimleri (Psikiyatri Polikliniği, Amatem Polikliniği, Sağlık Kurulu, Adli Poliklinik), klinik tanıları, tedavileri, takiplerine gelip gelmemeleri kaydedildi ve psikiyatri polikliniğimize başvuran hastalar arasından randomize olarak seçilen 65 hasta ile bu faktörler açısından karşılaştırıldı.

Bulgular: Yaş ortalaması Suriyeli hastalarda (32.4±10.7) Türk hastalara (47.4±16.6) göre anlamlı olarak daha düşüktü ($p=0.000$). Cinsiyet açısından Türk hasta grubunda kadın, Suriyelilerde ise erkek hasta sayısı daha fazlaydı ancak istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmadı ($p>0.05$). Ortalama çocuk sayısının Suriyeli hastalarda Türk hastalara göre daha fazla olduğu ($p=0.002$), eğitim süresinin ise Türk hastalarda daha yüksek olduğu ($p=0.002$) görüldü. Medeni durum için iki hasta grubu arasında anlamlı bir fark saptanmadı ($p>0.05$). Mesleki durum açısından, Türk grupta çalışan ve emekli hastalar, Suriyeli grupta çalışmayan hastalar çoğunluktaydı ($p=0.001$). Öyküde psikiyatrik başvuru, psikiyatrik tedavi, takiplere devam etme oranı ve hastanemiz psikiyatri polikliniğine başvuru ortalaması Türk hasta grubunda anlamlı olarak fazlaydı (sırasıyla $p=0.000$, $p=0.006$, $p=0.000$ ve $p=0.000$). İstatistiksel olarak anlamlı bir fark olmamasına rağmen Suriyeli hastaların %28'i, Türk hastaların %11'inde şizofreni ve diğer psikotik bozukluk tanısı mevcuttu ve tedavide antipsikotik reçetelenmesi Suriyeli hastalarda anlamlı olarak daha yüksekti ($p=0.029$).

Tartışma ve sonuç: Suriyeli hastalar daha ciddi hastalıklar nedeni ile psikiyatri polikliniğine başvurmaktadır. Bu sonuçlar, ruh sağlığı doktorlarının kendi kültürleri dışındaki hastalara daha fazla psikotik bozukluk tanısı koyma eğilimi ile ilgili de olabilir. Ülkemizde psikiyatri başvurusu olan erişkin Suriyeli hastaların sosyodemografik ve klinik özellikleri ile ilgili yapılmış henüz başka bir çalışma bulunmamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Suriyeli Hastalar, Psikiyatri Polikliniği, Kültürlerarası Psikiyatri, Şizofreni

Sözel Bildiri

LATERAL EPİKONDİLİT TEDAVİSİNDE UYGULANAN BAZI YÖNTEMLERİN İNCELENMESİ (DERLEME)

***Nur ALP**

** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sağlık ve Biyomedikal Bilimler Anabilim Dalı*

** Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta Sağlık Hizmetleri MYO, Terapi ve Rehabilitasyon Bölümü, nuralp@sdu.edu.tr*

Özet: Dirsek ağrısının en sık nedenlerinden biri olan Lateral Epikondilit, el bileği ve parmak extansörlerinin lateral epikondile yapışma yerindeki tendoperiostitinden kaynaklanır. Bu bölgede ödem, damarlanmada artış ve granülasyon dokusu gözlenir (Mandıroğlu ve ark. 2007). Lateral epikondilit için 40'dan fazla tedavi yöntemi önerilmiş ancak halen ideal bir metot bulunmamıştır (Borman ve ark. 2009). Bu bilgiler ışığında derlemenin amacı, lateral epikondilit tedavisinde denenmiş bazı yöntemlerinin araştırılması ve karşılaştırılmasıdır. Araştırmada S.D.Ü Kütüphanesi ve İnternet veri tabanı kullanılmıştır. Lateral Epikondilit tedavisinde kullanılan rastgele seçilmiş 8 yönteme yer verilmiş ve diğer yöntemler ile karşılaştırılmıştır. Araştırmaların tedavi amaçları, etkinlikleri ve sonuca dayalı verimsellikleri karşılaştırılmıştır. Sonuç olarak, optimal tedavi seçimi için kanıta dayalı bilimsel veriler kullanılmalıdır. Ayrıca güçlü ve zayıf kanıtlar ileri klinik araştırmaların planlanması açısından da önemlidir. Araştırılan tedavi yöntemlerinin sonuçları birbirine yakın seviyededir. Sebepleri, düşük ve yetersiz istatistiksel veriler, sonuç verileri ve hasta sayısının azlığıdır. Yüksek derecede iş kaybı olmasına rağmen lateral epikondilit tedavi yöntemi konusunda görüş birliği azdır. Tedavi yöntemlerinin hakkında sonuç çıkarılabilmesi için tedaviye konservatif yöntemlerle başlanması ve egzersiz tedavi yöntemleri ile de karşılaştırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Lateral Epikondilit, Tedavi, Yöntem.

Poster Bildiri

ANTİKANSER ÖZELLİKLİ KAPARİ (*Capparis spinosa* L.) BİTKİSİNDE POLİAMİNERİN *IN VITRO* ORTAMDA KALLUS OLUŞUMUNA ETKİSİ

Vildan YAMAN, Yasemin COŞKUN

Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Biyoloji Bölümü, 32 260 ISPARTA

vildanyaman.vy@gmail.com; yasemincoskun@sdu.edu.tr

Özet: Kapari (*Capparis spinosa* L.) bitkisinin ticari öneminin yanı sıra, sağlık sektörü için de oldukça değerli olması ve antikanser özellikli kuersetin gibi sekonder metabolitler içermesi bitkiye olan ilgiyi her geçen gün artırmıştır. Doku kültürü tekniği kullanılarak bitki üretilmesi, birçok bitki türünde olduğu gibi tıbbi ve aromatik bitkilerin de vejetatif olarak hızlı ve çok miktarda çoğaltılabilmesini sağlayan üretim şeklidir. Bitki büyüme düzenleyicilerinin bir sınıfı olarak kabul edilen poliaminler, birçok metabolik olayı düzenleyerek bitkide hücre bölünmesi ve uzaması, çiçek ve meyve gelişimi, kök büyümesi, membran ve hücre çeperi kararlılığı gibi birçok hücresel işlevdeki rollerinden dolayı önemli rol oynamaktadır. Kapari bitkisine poliamin uygulamalarının doku kültüründe kallus oluşumuna etkisine yönelik herhangi bir araştırmaya rastlanılamamış olup, bu alanda bir ilk olması araştırmanın önemini artırmaktadır. Bu sebeple farklı çeşit (spermin, spermidin ve putresin) ve konsantrasyonda (0.0, 0.5 ve 1.0 mg/l) poliaminlerin kallus oluşumu üzerine etkileri araştırılmış ve en etkili miktar ve poliamin çeşidinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Hazır MS besin ortamına 30 g/l sükroz ve 7 g/l agar ile birlikte bitki büyüme düzenleyicilerinden 2.0 mg/l BAP ve 1.0 mg/l NAA ve poliaminler ilave edilerek 121°C'de 40 dakika sterilize edilmiştir. Eksplant olarak *in vitro* koşullarda elde edilmiş 30-40 günlük fidelerden yaprak parçaları kullanılmıştır. Sterilize edilen eksplantlar MS ortamına aktarılmış ve 30-35 gün boyunca karanlıkta 25±2°C'de inkübatörde tutulmuştur. Kalluslar iki kez aynı ortamda alt kültüre alındıktan sonra kallus oluşum oranları (%), ağırlıkları (g) ve çapları (cm) ölçülüp, ayrıca renkleri ve tipleri tespit edilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre, kallus oluşum oranı % 87,60 (1.0 mg/l spermin) - % 38,40 (0.5 mg/l spermidin), kallus ağırlığı 0,4174 g (0.5 mg/l putresin) - 0,1771 g (0.5 mg/l spermin) ve kallus çapı 1,40 cm (1.0 mg/l spermin) - 0,98 cm (0.5 mg/l spermin) arasında belirlenmiştir. En çok kallus oluşum oranı gösteren 1.0 mg/l spermin (% 87,60) uygulamasında kallus yapısı sıkı ve renkleri kahverengi/beyaz olarak tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Capparis spinosa* L., *in vitro*, Kallus, Kapari, Poliamin

Sözel Bildiri

KUERSETİNİN ANTİKANSER ETKİSİ

Ş. Efsun ANTMEN

Mersin Üniversitesi Sağlık Hizmetleri MYO Mersin, Türkiye.

eantmen@gmail.com

Özet: Kuersetin, meyve ve sebzelerde özellikle soğan, brokoli, elma, çay ve kırmızı şarap dahil olmak üzere pek çok gıdada bulunabilen baskın bir flavonoittir. Besin takviyesi olarak da kullanılan Kuersetin anti-kanser, anti-ülser, anti-alerji, anti-viral, anti-enflamasyon ve anti-diyabet ajanı olarak hareket edebilir. Günümüzde, Kuersetin gibi doğal bileşikler, yüksek terapötik potansiyelleri ve düşük toksisiteleri nedeniyle kanseri önlemek, iyileştirmek ve tedavi sürecinde destek için önemli bir ajan olarak kabul edilmektedir. Kuersetin'in anti-proliferatif ve anti-kanser ajan olarak önemli bir rol oynadığı ve aynı zamanda apoptozu uyardığı belirtilmektedir. Bu nedenle, bu derleme çalışmasında, Kuersetin'in anti-kanser özelliği olarak kabul edilen proliferasyon, anjiyogenez ve apoptoz üzerindeki etkisinin araştırılması amaçlanmaktadır. Çok sayıda çalışmada, izole edilmiş Kuersetin bileşiğinin farklı kanser hücre dizilerindeki etkisi araştırılmıştır. Kuersetin'in, gastrik kanser, meme kanseri, kolorektal kanser, oral kanser, karaciğer kanseri, prostat kanseri, tiroid kanseri, lösemi, pankreas kanseri ve akciğer kanseri gibi kanser hücrelerinin proliferasyonunu baskıladığı belirtilmiştir. Ancak Kuersetin'in anti-kanser olarak kullanılabileceğini ortaya koyan çalışmaların yanısıra toksik etkileri olabileceğini ortaya koyan çalışmalar da bulunmaktadır. Sonuç olarak Kuersetin'in normal hücreler üzerindeki toksik etkileri olduğu, bunun yanında klinik kullanımlarının farklı faktörlerden etkilenmesi, *invivo* çalışma sayısının azlığı ve diğer anti-kanser ilaçlarla etkileşimi dikkat çekmektedir. Bu nedenle Kuersetin'in anti-kanser ajan olarak kullanımında doz ayarlaması ve ilaç etkileşimini hedef alan yeni çalışma sonuçlarıyla daha etkin kullanım sağlanması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kuersetin, Antikanser, Proliferasyon, Flavonoid.

Sözel Bildiri

ND: YAG LAZER KAPSÜLOTOMİNİN GÖZ İÇİ BASINÇ VE KORNEA ENDOTELİ ÜZERİNE ERKEN DÖNEMDE ETKİSİ

Ali KELEŞ[1], Süleyman Korhan KARAMAN[2]

[1]*Cizre Devlet Hastanesi, Göz Hastalıkları Kliniği, Şırnak, Türkiye, alikeles06@gmail.com*

[2]*Sağlık Bilimleri Üniversitesi Ulucanlar Göz Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Göz Hastalıkları Kliniği, Ankara, Türkiye, korhan2004@yahoo.com*

Özet: Katarakt cerrahisinin sık görülen bir komplikasyonu olan arka kapsul kesafeti (AKK) için Neodymium: yttrium-aluminum garnet (Nd: YAG) lazer kapsülotomi etkili bir tedavi yöntemidir. Lazer kapsülotomi sonrası anti-glokom ilaçlarının reçete edilmesi yaygın bir uygulamadır. İşlem sonrası korneal endotel sayısında azalma olduğunu belirten yayınlar olduğu gibi, anlamlı değişikliğin olmadığını raporlayan çalışmalar da mevcuttur.

Amaç: Nd: YAG lazer kapsülotomi olgularında, işlem sonrası erken dönemde göz içi basınç (GİB) ve kornea endotel morfolojisindeki değişimi incelemek.

Yöntem: Bu prospektif çalışmaya AKK'sı olan 58 hastanın 74 gözü dahil edildi. Hastaların başlangıç GİB'si Nd: YAG posterior kapsülotomiden sonraki ilk saat ve ilk ay değerleri ile karşılaştırıldı. Ayrıca endotel hücre yoğunluğu (EHY), hücre alanının varyasyon katsayısı (VK), hekzagonal hücrelerin yüzdesi (HHY) ve merkezi kornea kalınlığı (MKK) ölçümleri speküler mikroskopi ile analiz edilerek karşılaştırıldı.

Bulgular: Hastaların yaş ortalaması 66,84 ± 9,51 yıldı. Ortalama GİB değeri lazer öncesi ile lazer sonrası birinci saatte ve birinci ayda benzerdi (sırasıyla $p = 0,361$ ve $p = 0,516$). Ortalama EHY lazer öncesine (2025,73 ± 470,18 hücre/mm^2) göre lazer sonrası birinci saatte (1968,31 ± 465,27 hücre/mm^2) ve birinci ayda (1984,72 ± 453,55 hücre/mm^2) anlamlı olarak azaldı (sırasıyla $p = 0,001$ ve $p = 0,021$). Lazer öncesi, lazer sonrası birinci saatte ve lazer sonrası birinci ayda ortalama VK, HHY ve MKK değerleri arasında anlamlı farklılık yoktu ($p > 0,05$). Korneal endotel kaybı ile toplam laser enerji gücü arasında birinci saatte ve birinci ayda anlamlı korelasyon bulunamadı (sırasıyla $r = -0,046$, $p = 0,699$ ve $r = 0,134$, $p = 0,257$).

Tartışma ve Sonuç: Nd: YAG lazer kapsülotomi sonrası GİB'de anlamlı bir artış gözlenmedi. İşlem sonrası tüm hastaların anti-glokomatöz tedavi kullanması gerekmemektedir. İşlemden sonraki ilk saat ve ilk ay içinde EHY'de azalma görülmüştür. Bu nedenle, kornea endotel sayısı düşük olan hastalarda bu işlem daha dikkatli uygulanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Arka kapsül kesafeti, Göz içi basınç, Kornea endotel morfolojisi, Nd: Yag lazer kapsulotomi.

Sözel Bildiri

İNTERN HEMŞİRELERİN MESLEKİ UYGULAMA EĞİTİMİ GÖRÜŞ VE ÖNERİLERİ İLE İLGİLİ EĞİTİM BECERİLERİ VE ÖZ YETERLİLİK ALGILARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

İlgün Özen ÇINAR[1], Feyza DAĞLI[2]

[1]*Pamukkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, 20100 Denizli, Türkiye, iocinar@pau.edu.tr*

[2]*Pamukkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, feyza17998@gmail.com*

Özet: Hemşirelik eğitiminde internlik uygulama programları ile öğrencilerin, çalışma ortamında karşılaşabileceği sorunları görebilmeleri ve müdahale etme deneyimi kazanabilmeleri önemlidir. Bu programla öğrencilerin kendilerini mesleğe hazır hissetmeleri, memnun olmaları, becerilerinin artması ve öz güvenlerinin artması beklenmektedir.

Amaç: Bu araştırmada, internlik mesleki uygulama programında ilk kez yer alan intern hemşirelerin uygulama eğitimine ilişkin görüş ve önerileri ile öz yeterlilik algıları ve becerilerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Çalışma, Sağlık Bilimleri Fakültesi hemşirelik bölümü intern öğrencilerinde yapılan tanımlayıcı bir araştırmadır. Örneklem seçilmemiş olup gönüllü katılmayı kabul eden toplam 144 intern öğrenci çalışmaya alındı. Veriler, İntern Hemşire Tanıtıcı Bilgi Formu, İntern Mesleki Uygulamasına Yönelik Beceri Değerlendirme Formu ve Genel Öz Yeterlilik Ölçeği ile 03-20 Şubat 2020 tarihinde toplandı. Etik kurul izni ve ölçeği geliştiren yazardan ve çalışmanın yapıldığı kurumdan izinler alındı. Veriler SPSS paket programında analiz edildi.

Bulgular: Öğrencilerin %83.3'ü kız, %63.9'u 22 yaş ve üzerindedir. İntern öğrencilerin %42.4'ü hemşirelik mesleğini isteyerek seçmiş, %56.9'u da mesleğini sevdiğini ifade etmiştir. İnternlik uygulamasına başlamadan önce %57.6'sı endişe hissettiğini, %53.5'i hazır hissettiğini belirtmiştir. Mesleki uygulamalara yönelik puan ortalaması 81.16± 17.6, Genel Öz yeterlilik puan ortalaması ise 57.90±10.9 saptanmış olup, puan ortalamaları ile öğrencilerin cinsiyeti ve yaşı arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0.05$). Mesleğini isteyerek seçen ve seven öğrencilerin öz yeterlilikleri yüksek iken ($p<0.005$), mesleki uygulamaya kendini hazır hisseden öğrencilerin hem becerileri, hem de öz yeterlilikleri yüksektir ($p<0.05$). Beceri puanı ile özyeterlilik puanı arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır($p>0.05$).

Tartışma ve Sonuç: İlk kez intern mesleki uygulaması programına başlayan öğrencilerin beceri puanları iyi düzeyde olup, özgüvenleri orta düzeydedir. Öğrencilerin hemşirelik mesleğini istemesi ve sevmesi özgüvenlerini artırmaktadır. Literatürde yapılan çalışmalarda öğrencilerin kendilerini mesleğe ait hissetmelerinin özgüvenlerini artırdığını göstermekte ve bulgularımızı desteklemektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşire Öğrenci, Öz Yeterlilik, Mesleki Uygulama, İntern hemşire

Sözel Bildiri

MERMER FABRİKASI İŞÇİLERİNDE SAĞLIK OKURYAZARLIĞI, SAĞLIK ALGISI DÜZEYLERİ VE İLİŞKİLİ FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ

***Seyfi DURMAZ , ** Enise SÜRÜCÜ, ***Safiye ÖZVURMAZ**

** Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı, seyfidurmaz@gmail.com*

*** Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, eniseyuce92@gmail.com*

****Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, sozvurmaz@hotmail.com*

Özet: Son yıllarda çalışma alanlarının niteliksel ve niceliksel özellikleri bireylerin sağlık algısını geliştirmek ve sağlık okuryazarlığı düzeylerini artırmak için elverişli ortamlar olduğu belirtilmiştir. İş sağlığı ve güvenliği alanında sağlık okuryazarlığı ve sağlık algısıyla ilgili yapılacak çalışmalara ihtiyaç artmaktadır.

Amaç: Çalışma mermer fabrikası çalışanlarında sağlık okuryazarlığı ve sağlık algısı düzeylerinin belirlenmesi; sağlık okuryazarlığı ile sağlık algısı, sosyo-demografik özellikler ve çalışma koşulları arasında ilişkinin saptanmasını amaçlamıştır.

Yöntem: Kesitsel olarak planlanan çalışma Isparta'da bir mermer fabrikasında yürütülmüştür. %30 frekansla %99 güven aralığında (N=750) 320 bireye sistematik örneklemle ulaşılmak hedeflenmiştir. Türkiye Sağlık Okur Yazarlığı Ölçeği bağımlı değişkeni; sosyo-demografik özellikler ve çalışma koşullarından oluşan anket, Sağlık Algısı Ölçeği bağımsız değişkenleri belirlemiştir. İlişkili faktörlerin değerlendirilmesi student t testi ve korelasyon analizi kullanmıştır. Korelasyon analizi sağlık okur yazarlığı ile sağlık algısı ilişkisini değerlendirmede kullanmıştır. İstatistiksel anlamlılık düzeyi 0,005'tir.

Bulgular: Araştırmada 315 (%98,4) bireye ulaşılmıştır. %82,2'si erkek olan grubun yaş ortalaması 38,5±8,9 ve %80'i evli ya da birlikte yaşıyor, %67,9'u orta ve altı eğitim seviyesindedir. %56,8'i işyerinde beş veya daha kısa süre çalışmakta, %18,4'ü vardiyalı çalışmakta ve %13,3'ü iş kazası geçirmiş durumdadır. Genel Sağlık Okur Yazarlık indeksi 31,98±7,65; Tedavi ve Hizmet İndeksi 33,79±7,86; Hastalıklardan korunma ve sağlığın geliştirilmesi İndeksi 31,28±8,52'dir. Genel Sağlık Okur Yazarlığı ile genç yaş (32,97±7,46 ve p=0,005), lise ve üzeri eğitimli olma (33,31±8,17 ve p=0,034), sağlıklı olma durumu(32,60±7,48 ve p=0,025); Tedavi ve Hizmet alt boyutu ile genç yaş(35,13±7,46 ve p<0,001), erkek cinsiyeti (34,21±7,71 ve p=0,038) ve sağlıklı olma(34,72±7,52 ve p=0,001); Hastalıklardan korunma ve sağlığın geliştirilmesi alt boyutu ile genç yaş(32,34±8,26 ve p=0,007), lise ve üzeri eğitimli olma(32,75±9,25 ve p=0,035), sağlıklı olma durumu (31,89±8,21 ve p=0,048) arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. Sağlık Okur Yazarlığı ile Sağlık algısı arasında pozitif yönde zayıf korelasyon bulunmuştur (Pearson: 0,262 ve p<0,001).

Tartışma ve Sonuç: Mermer fabrikası çalışanlarında sağlık okur-yazarlığıyla sosyo-kültürel ve sağlık algısı arasında ilişki olduğu gözlemlenmiştir. Çalışma koşulları ve sunulan sağlık-güvenlik hizmetleri arasında anlamlı bir ilişki içermemesi dikkat çekmiştir.

Anahtar Kelimeler: İş sağlığı, Sağlık okuryazarlığı, Sağlık algısı

Sözel Bildiri

THALASSEMIA PATIENTS WAITING FOR BLOOD DONATION

Rushana ABDİRASHİTOVA

** Burdur Mehmet Akif Ersoy University Department of Emergency Aid and Disaster Management*

rushanaabdirashitova11@gmail.com

Abstract: Mediterranean anemia or Thalassemia as its familiar name. It is a type of "anemia" disease which is frequently referred to as "Beta Thalassemia" gene from parents to children in the Mediterranean regions. The reason for the formation of anemia (anemia) is the defect in the structure of the “hemoglobin” molecule, which is located in the structure of the red blood cells. Blood transfusions are needed every month in order to sustain the patients with thalassemia due to the lack of red blood cells in the body. Blood, which is provided on a voluntary basis, is an indispensable need for thalassemia patients. **Objective:** Thalassemia patients need at least two units of blood in 21 days. Combating thalassemia and helping the treatment of those suffering from this disease is in the hands of young and common people. My aim in this study is to encourage young people and donors to donate blood and to promote bone marrow transplantation. If it is the society we are looking for, we can reach it more easily through social media.

Conclusion: For this reason, I am sure that the society that will donate blood for our thalassemia patients will increase. The reason is that today's social media usage of each individual is more than we think. It is also possible to donate stem cells with 3 tubes of blood to be taken while donating blood. Thus, your blood donation and stem cell donation will be hopeful for patients with thalassemia waiting for bone marrow transplantation.

Keywords: Thalassemia, blood donation, social media.

Sözel Bildiri

ARTROSKOPİK OMUZ CERRAHİSİ YAPILAN HASTALARDA POSTOPERATİF ANALJEZİ YÖNETİMİNDE EREKTÖR SPİNA PLAN BLOĞU ETKİNLİĞİ: PRELİMİNAR ÇALIŞMA

Bahadır ÇİFTÇİ[1], Mürsel EKİNCİ[1],

[1]*İstanbul Medipol Üniversitesi, Anesteziyoloji ve Reanimasyon BD, Mega Hastaneler Kompleksi, Bağcılar, İstanbul, Türkiye*

Özet: Artroskopik omuz cerrahisi günlük cerrahi prosedürler arasında en sık uygulanan cerrahi yöntemlerden birisidir. Kronik ağrı meydana gelen bu hastalarda ağrı kontrolü tedavide önemli bir yer oluşturmaktadır. Bu hastalarda özellikle ameliyat bölgesinde postoperatif dönemde şiddetli ağrı meydana gelebilir. Postoperatif etkin ağrı kontrolü erken mobilizasyon ve erken taburculuk sağladığı için hastane kaynaklı enfeksiyon ve tromboemboli gibi komplikasyonları azaltmaktadır (1,2). US eşliğinde yapılan erektör spina plan bloğu (ESPB), Forero ve ark. tarafından 2016 yılında tanımlanmış yeni bir interfasiyal plan bloğudur (3). ESPB T5 seviyesinde uygulanırsa torakal analjezi, T7-9 seviyesinde uygulanırsa abdominal analjezi, T1-2 seviyesinde uygulanırsa omuz ve üst ekstremitede analjezi sağlar (4-6). Bu preliminar çalışmada artroskopik omuz cerrahisi yapılan hastalarda postoperatif analjezi yönetimide ESPB nin etkinliğini değerlendirmeyi amaçladık.

Yöntem: Bu çalışma için yerel etik kurul onayı alınmıştır. Çalışmaya artroskopik omuz cerrahisi yapılan 16 hasta dahil edildi. Hastalar randomize olarak iki gruba ayrıldı: ESPB grubu (n=8) ve kontrol grubu (n=8). ESPB grubundaki hastalara anestezi indüksiyonundan önce oturur pozisyonunda T2 seviyesinden ESPB yapıldı. Her iki gruptaki hastalara postoperatif intravenöz ibuprofen 800 mg 3x1 order edildi ve fentanil içeren hasta kontrollü analjezi cihazı takıldı. Hastaların postoperatif 0-8, 8-16, 16-24 ve 24-48 saatlerdeki opioid tüketimleri ve 1, 2, 4, 8, 16, 24, 48.saatlerdeki VAS skorları kaydedildi.

Bulgular: Her iki grup arasında demografik veriler açısından farklılık yoktu. Postoperatif tüm zaman aralıklarındaki opioid tüketimi ESPB grubunda anlamlı olarak daha azdı. 1, 2, 4, 8, 16, 24 ve 48. saatlerdeki VAS skorları ESPB grubunda anlamlı olarak daha düşüktü.

Tartışma, sonuç: Artroskopik omuz cerrahisi yapılan hastalarda postoperatif analjezi yönetiminde ESPB etkin analjezi sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Artroskopik omuz cerrahisi, Postoperatif Analjezi

Sözel Bildiri

SERVİKAL DİSK HERNİSİ TANISI ALMIŞ HASTALARDA NÖRAL MOBİLİZASYONUN SERVİKAL POSTÜR, AĞRI, YAŞAM KALİTESİ VE FONKSİYONELLİK ÜZERİNE ETKİSİ

Tecelli KAYIRAN[1], Begümhan TURHAN[2]

[1]*Kahramanmaraş Türkoğlu Dr Kemal Beyazıt Devlet Hastanesi, Kahramanmaraş*

[2]*Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Gaziantep*

Özet: Servikal disk hernisi (SDH) tedavisinde nöral mobilizasyon (NM) uygulamalarının etkinliği ile ilgili çalışmalar nadirdir.

Amaç: Bu çalışma, SDH tanılı hastalarda NM'nin postür, ağrı, yaşam kalitesi ve fonksiyonelliğe etkilerini araştırmak için planlandı.

Yöntem: Çalışmada, bulging/protrüzyon düzeyinde herniasyonu olan, VAS'a göre en az 5 şiddetinde ağrısı bulunan, radial, ulnar ve median sinir nörodinamik testlerinin tamamında ağrı, hassasiyet, uyuşma şikayetleri olan, SDH tanılı 60 kişi (çalışma grubu=30 kişi, kontrol grubu=30 kişi) yer aldı. Kontrol grubuna haftada 5 seans olmak üzere 3 hafta boyunca konservatif fizyoterapi (KF)(TENS+Hotback+Ultrason) uygulandı. Çalışma grubuna KF'ye ek olarak nörol mobilizasyon tekniği yapıldı. NM 3 hafta boyunca, toplamda 10 seans, her seansta her bir nöral germe 10 tekrar ve 10'ar saniye süreyle uygulandı. Veri toplama araçları olarak fiziksel aktivite düzeyinin belirlenmesi için Fiziksel Aktivite İndeksi, yaşam kalitesi için Nottingham Günlük Yaşam Aktiviteleri İndeksi (NGYAİ), Boyun Özürlülük İndeksi (BÖİ) anketleri kullanıldı. VAS ile ağrı (dinlenme, oturma, yatma sırasında ve tüm yönlerdeki hareketlerde), normal eklem hareket açıklığı (NEH), servikal postür ve nörodinamik testler sırasındaki bulgular değerlendirildi. Değerlendirmeler tedavi öncesi (TÖ) ve sonrası (TS) yapıldı.

Bulgular: Hastaların yaş ortalaması 47.23±12.17 yıldır. Ağrı açısından tüm yönlerde azalmanın çalışma grubunda daha fazla olduğu belirlendi ($p<0.05$). Grupların TS NEH açıklıkları değerlendirildiğinde, boyun rotasyonel değerlerinde anlamlı bir fark bulunmadı ($p>0.05$.) Diğer yönlerde gruplararası anlamlı bir fark olduğu, çalışma grubunda değerlerin kontrol grubuna göre daha fazla arttığı görüldü ($p<0.05$). Servikal postürde çalışma grubu leyhine iyileşme görüldü ($p<0.05$). BÖİ skorlarında gruplararası TÖ ve TS fark görülmedi ($p=0.216$). NGYAİ skorlarında ise gruplararası TÖ ve TS yalnızca ev işleri alt bölümünde fark görüldü ($p=0.018$).

Tartışma ve Sonuç: KF'ye ilave edilen nöral mobilizasyon SDH'li hastalarda ağrı, NEH, postür, fonksiyonellik ve yaşam kalitesi üzerinde etkilidir. Rotasyonel hareketlerde ve yaşam kalitesinin diğer alt birimlerinde iyileşme için daha uzun süreli tedaviler gerekebilir.

Anahtar Kelimeler: Nöral mobilizasyon, Servikal disk hernisi, Fizyoterapi

Sözel Bildiri

AFET ÖNCESİ OLAYLARI ÖNLEME VE ZARAR AZALTMA ÇALIŞMALARININ ÖNEMİ

Beyza YILDIZ[1] , Nefise YILDIZ[2]

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü, Burdur, Türkiye, beyzzaayldz.02@gmail.com

ÖZET: Afetler insanları doğrudan etkileyen, sahip oldukları mal varlıklarına da maddi ve manevi kayıplar doğuran, olağan yaşam içerisinde insan faaliyetlerini durdurarak veya kesintiye uğratarak toplulukları etkilemektedir. Afetler ani ve ne zaman gerçekleşeceği belli olmayan durumlar olduğundan sürekli hazır olunmayı gerektirmektedir. Bu nedenle afetler öncesi zarar azaltma çalışmaları, afet sırasında veya sonrasında olaylardan en az oranda etkilenmek için önemli bir yere sahiptir. Zarar azaltma; afete müdahale döneminde başlayan ve bir sonraki afete kadar geçen süre içerisinde afet etkilerinden korunabilmek amacıyla alınması gereken teknik, idari ve sosyal önlemlere yönelik çalışmaların tümünü kapsamaktadır. Zarar azaltma uzun vadede insanların mal ve mülkleri üzerinde afetlerin oluşturacağı zararları önlemek veya azaltmak için alınan her türlü tedbiri içermektedir. Afet zararlarının azaltılması kapsamında yapılacak önemli çalışmalarda birincil olarak afetleri önleme ve afetlerden korunma ön plana çıkmaktadır. Bunun dışında her büyük tehlike türüne göre en uygun gözlem sistemleri kurulmalı ve tehlikeye karşı hem ekonomik hem de uygulanabilir tedbirler belirlenmektedir. Önemli olan bir diğer nokta da afet zararlarının azaltılması konusunda toplumun duyarlılığını arttırmalı ve insanları bu konu hakkında bilinçlendirmektir. İnsanların zarar azaltma kapsamında eğitim almalarını sağlamak ve tatbikatlar uygulamak, afet sonrası yaşanılacak olumsuz olaylar ve kayıplar için tedbirli, bilinçli ve doğru davranışlar sergilemelerini sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Afet, Zarar azaltma, Doğru tedbir

Sözel Bildiri

COVID 19 PANDEMİSİNİN FARKLI AŞAMALARINDA SAĞLIK PERSONELİNİN KAYGISI SEVİYELERİ: TÜRKİYE'DEN BİR ULUSAL ÇALIŞMA

Ahmet Rıza ŞAHİN[1]

[1]*Kahramanmaraş Sütçü İmam Universitesi Tıp Fakültesi, Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Kahramanmaraş, Türkiye, drahmetrizasahingmail.com*

Özet Sağlık çalışanlarında ilk SARS CoV-2 bulaşı 20 Ocak 2020 günü bildirilmiştir. Bu araştırmada ülkemiz sağlık çalışanlarının COVID-19 pandemisi sırasında yaşadıkları olası kaygı düzeyleri, bunlarda etkili olan faktörlerin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.Türkiye genelinde pandemi'de aktif görev alması beklenen 1000 kadar sağlık çalışanına sosyodemografik özellikleri sorgulayan ve kaygı düzeyini ölçen bir anket ulaştırılmıştır. Anketler pandemi Türkiye'ye henüz yayılmadan, pandeminin başlangıcı ve pandeminin belirgin olarak ortaya çıktığı üç ayrı zamanda uygulanmıştır. İlk ankette sürekli (odds oranı, 15.781; P<.001) ve çok sık medya kullanımının (odds oranı, 5.365; P<.005); ikinci ankette medya kullanımının (P<.005) ve mesleğin (Odds oranı, 0.021;P<.005), üçüncü ankette ise medeni durumun (odds oranı, 17.716; P<.001) ve cinsiyetin (odds oranı, 4.431; P<.05) covid-19 anksiyetesi üzerinde yordayıcı olarak ortaya çıktığı sonucuna ulaşılmıştır. Sağlık çalışanlarının ruh sağlığının korunması da COVID-19 salgınıyla mücadeleye yönelik önlemlerinin önemli bir bileşenidir. Bu çalışmada COVID-19 ile mücadelede ön cephede çalışan sağlık çalışanlarında ruhsal konforu sağlamak için özel müdahale ve destek gereken gruplar belirtilmiştir. Bir sonraki pandeminin zamanı, dinamikleri ve ciddiyeti tahmin edilemez olduğundan sağlık çalışanlarının ihtiyaç duyduğu psikolojik desteğin boyutu, kimlere ve ne şekilde uygulanacağı konusunda daha kapsamlı çalışmalara ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: COVID-19 , SARS CoV-2, Anksiyete, Sağlık çalışanları

Sözel Bildiri

KÖPEKLERDE ÜÇÜNCÜ GÖZ KAPAĞI BEZİNİN PROLAPSUSU

İbrahim Taha DANIŞMAN[1]

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi

ibrahimtahadanisman@gmail.com

Özet: Üçüncü göz kapağı, konjunktivanın ventromediyal yönünde bir kıvrımdan meydana gelen, çoğu evcil hayvanların mediyal kantusunda bulunan ince bir doku tabakasıdır. Köpeklerde üçüncü göz kapağının temel şekli, T şeklindeki hiyalin kıkırdak parçasıdır. T'nin kolu, üçüncü göz kapağının süperfisiyal bezi ile çevrilidir. Çevrili olan bu yapıya 'üçüncü göz kapağı bezi' denir. Normalde ventralde bulunması gereken bu bez, bağ dokusundaki zayıflığı sonucu dorsale doğru yer değiştirir. Bu durum 'üçüncü göz kapağı bezinin prolapsusu' olarak ifade edilmektedir. Köpekte en sık görülen oküler hastalıklardan biri olan üçüncü göz kapağı bezinin prolapsusu, birçok köpek ırkında ve 2 yaşından küçük köpeklerde görülmektedir. Üçüncü göz kapağı bezinin prolapsusunun tedavisinde bezin gözyaşı üretimine katkıda bulunmasından dolayı, sarkan bezin eksizyonu yerine anatomik olarak yer değiştirilmesi son derece uygun olmaktadır. Bezin yer değiştirilmesinde çok sayıda cerrahi teknik uygulanmasına rağmen, Morgan cep tekniği en sık kullanılan cerrahi tekniktir. Kullanılan bu teknikte iki ensizyon yapılır. Her iki ensizyon da; konjunktivaya, birbirine paralel olarak uygulanmaktadır. Ensizyonlardan bir tanesi bezin alt sınırına, diğeri ise bezin üst sınırına ensize edilir. Ensizyon hattının uzunluğu, prolabe bezin uzunluğuna denk olacak şekilde ayarlanır, fakat bu uzunluk yaklaşık 1 cm civarında olabilmektedir. Bu arada ensize edilen iki farklı hattın birbiriyle bağlantılı olmaması gerekir. Prolabe bez, iki ensizyon sonucu oluşan cebin içine gömülür ve ensizyonlar birbiri ile kapatılır. Kapatma işlemi, 6-0 numaralı poliglaktin 910 ya da poliglikolik asit ip materyali ile üçüncü göz kapağının anteriyor veya palpebral yüzeyine bir düğüm atılarak başlanır ve basit sürekli dikiş ile devam edilir. Ensizyonun son ucuna gelince, iğne tekrar üçüncü göz kapağından geçirilir ve üçüncü göz kapağının palpebral yüzeyine düğüm atılarak Morgan cep yöntemi tamamlanır.

Anahtar Kelimeler: Prolapsus, üçüncü göz kapağı, oküler hastalık

Sözel Bildiri

DİKKAT EKSİKLİĞİ HİPERAKTİVİTE BOZUKLUĞUNDA AT DESTEKLİ TERAPİ UYGULAMASININ ETKİNLİĞİ

***Betül TAŞPINAR, **Ayşe AKKUŞ**

**İzmir Demokrasi Üniversitesi, İzmir, Türkiye, ptbetul@gmail.com*

***Türkiye Jokey Kulübü, İzmir, Türkiye, akkusayse300@gmail.com*

Özet: Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu (DEHB); 1844 yılında Alman Doktor Heinrich Hoffman'ın 'Kıpır Kıpır Phil' isimli kitabında tasvir ettiği, dikkatin devam ettirilmesinde yetersizlik, yüksek seviyede hareketlilik ve dürtüsellik belirtileriyle birlikte süregelen, yoğunlukla çocukluk döneminde olmak üzere tüm yaş gruplarında görülebilen nörogelişimsel bir psikiyatrik bozukluktur. Erkeklerde kızlara göre 2 kat daha sık görülmektedir. Bozukluk bireylerin sosyal, duyusal, akademik ve entellektüel gelişimini de etkilemektedir. Semptomların varlığına göre DEHB; Dikkatsizliğin Önde Geldiği Tip (DEHB-DE), Hiperaktivite ve Dürtüselliğin Önde Geldiği Tip (DEHB-HI), her iki semptomun bir arada olduğu Bileşik Tip (DEHB-Bil) şeklinde sınıflandırılmaktadır. DEHB'li bireylerin çok yönlü etkilenimi nedeniyle tedavisi de çeşitlilik içermeli, medikal ve psikososyal tedavilerin eşzamanlı ilerlemesi gerekmektedir. Tedavisinde yaygın olarak ailenin dâhil edildiği, gevşeme teknikleri, vitamin destekleri, diyet programları, biyofeedback ve at destekli terapiler (ADT) kullanılmaktadır. Bu derlemenin amacı at destekli terapinin DEHB'li bireylerde etkinliğinin incelenmesidir. ADT atların çeşitli var olan fiziksel özelliklerinden yararlanılarak bireylerin fiziksel, mental, ruhsal ve psikososyal iyilik halini oluşturmaya aracı olmaktadır. Atlar milattan önce yaralanmış askerlerin tedavisinde kullanılmaya başlanmıştır ve bu süreçlerde atların fiziksel özellikleri, hareketlerinden yararlanıldığı düşünülen Klasik At'la Terapi oluşmuştur. Ancak günümüzde bu özelliklerinin yanında psikososyal, mental, kognitif, davranış, duyular üzerinde de pozitif etkilerinin gözlenmesiyle Modern At'la Terapi ortaya çıkmıştır. DEHB'li çocuklar üzerine yapılan çalışmalar incelendiğinde; atların çocuklar üzerinde sakinleştirici ve rahatlatıcı bir etkisinin olduğu, uygulamalar sırasında motivasyonlarını arttırdığı, ince motor becerilerini ve motor performanslarını geliştirdiği, sosyal etkileşimini arttırdığı, özgüvenlerini arttırdığı ve mesleki performanslarını olumlu etkilediği belirtilmektedir. Sonuç olarak; Günümüzde giderek yaygınlaşan At Destekli Terapiler DEHB'li bireyler için kullanılabilecek alternatif bir rehabilitasyon yöntemidir. Kısa ve uzun vadede farklı çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Hiperaktivite, dikkat eksikliği, davranış bozuklukları, hippoterapi, at destekli terapi

Sözel Bildiri

BURDUR İLİ FAY HATLARIN İNCELENMESİ

Betül GÖKÇAYIR [1] Faruk DEMİRSOY[2]

[1]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fak, betulgkcyr.7098@gmail.com*

[2]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Altınyayla MTMYO, fdemirsoy@mehmetakif.edu.tr*

Özet: Fay yerkabuğu ve üst mantoda, kaya tabakalarının, koptuğu ve kaynadığı yerdeki zayıf noktalar olarak açıklanmaktadır. Türkiye ise oldukça zengin fay hatlarına sahip ülkeler arasında sayılıp 20 ile 50 yıl arasında yıkıcı depremlere ev sahipliği yaptığını görülmektedir. Fay hattının sık rastlandığı illerden bir tanesi de Akdeniz bölgesinde bulunan Burdur ilimizdir.

Amaç: Burdur ilinde Burdur Fethiye fay zonu üzerinde ya da yakınında bulunan çok fazla insanı içinde barındıran binaların (okul hastane vb.) yerleşim düzenine uygun olmadığı bilincini oluşturup deprem durumunda daha az can kaybı ile afeti geçirmek.

Yöntem: Bu çalışmada fay zonu üzerindeki ve yakınındaki binalar görülmüştür. Binaların güvenli bölgelere aktarımı.

Bulgular: MTA Genel müdürlüğü fay hattı haritasında Burdur ili incelendiğinde birçok binanın fay hattı yakınında bulunduğu birçok kişinin ise deprem riski yüksek olan bu binalarda uzun süre bulunma durumunun olduğu belirlenmiştir.

Sonuç ve Tartışma: Türkiye oluşumu bakımından uzun yıllardır depremle karşı karşıya kalmıştır. Ama nedendir bilinmez ki bu kadar depremle karşı karşıya gelmesine rağmen yeteri önlemler alınmamış ve hala alınmamakta da ısrar edilmektedir. Toplumca önceden önleme değil başımıza geldikten sonra birtakım değişimler yapmaya eğilimliyiz. Burdur ilinde bulunan bir binanın yerinin değişmesi kurtarılabilecek belki de 100 hayat demek bu bağlamda bir an önce ilgili yerlere yeterli bilginin verilmesi risk grubunu oluşturan binaların düzenlemeye alınması fay hattı göz önünde bulundurularak binalar için yeni yerleşim yerlerinin belirlenmesi eski binaların ise deprem durumunda risk oluşturmaması için yıkılıp düz bir arazı olarak işlevlerine devam etmesi gerekmektedir. Sonuç olarak binaların eskimesi yeterince kontrol edilmemesi fay hattı üzerinde konumlandırılması deprem durumunda uzun yıllardır daha çok can ve mal kaybı getirmektedir.

Anahtar Kelimeler: Burdur, Fay Zonu, Deprem; Riskli Binalar

Sözel Bildiri

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN BİREYSEL YENİLİKÇİLİK DAVRANIŞLARININ MOBİL ÖĞRENMEYE HAZIR BULUNUŞLUKLARINA ETKİSİ

Esin ÇETİNKAYA USLUSOY, Merve AYDEMİR

Süleyman Demirel Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Esasları Ana Bilim Dalı, aydemirmerv@gmail.com

Özet: Günümüzde sağlık bakım sisteminde, teknolojik araç gereçlerden yararlanarak karşılaştığı her çeşit hastaya gereksinimlerine uygun güvenli ve kaliteli bakım verebilecek hemşirelere gereksinim duyulmaktadır.

Amaç: Bu çalışmanın amacı, Hemşirelik Bölümü öğrencilerinin bireysel yenilikçilik özelliklerinin mobil öğrenmeye hazır olma durumlarına etkisini araştırmaktır.

Yöntem: Araştırma, Şubat-Mart 2020 tarihleri arasında bir devlet üniversitesinde Sağlık Bilimleri Fakültesinin Hemşirelik Bölümünde öğrenim gören ve araştırmayı katılmayı kabul eden 349 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Verilerin toplanmasında anket yöntemi kullanılmış olup, Sosyodemografik Özellikleri Tanılama Formu, Mobil Öğrenmeye Hazırbulunuşluk Ölçeği, Bireysel Yenilikçilik Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistik olarak ortanca, frekans, standart sapma; karşılaştırmalı analizlerde Man-Whitney U testi ve Kruskal Wallis testi kullanılmış olup, iki ölçek arasındaki ilişkinin belirlenmesinde Pearson Korelasyon analizi uygulanmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalamaları 20.45±1,57 olup, %79,9'u kadındır. Öğrencilerin bireysel yenilikçilik ölçeği puan ortalaması 67,01±11,58, mobil öğrenmeye hazırbulunuşluk ölçeği puan ortalaması 88,21±17,80 olarak bulunmuştur. Bireysel yenilikçilik ölçeği puan ortalamaları birinci sınıf öğrencilerinde anlamlı derecede düşük bulunurken, kadın öğrencilerde yüksek olduğu belirlenmiştir. Mobil öğrenme ölçeği puan ortalamaları ise, sınıf düzeyine, mezun olunan liseye ve bölümü seçme durumuna göre anlamlı derecede farklılık göstermiştir. Bireysel yenilikçilik ölçeği ile mobil öğrenmeye hazırbulunuşluk ölçeği puan ortalamaları arasında orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur.

Tartışma ve Sonuç: Yapılan bazı çalışmalarda hemşirelik öğrencilerinin bireysel yenilikçilik puanlarının düşük ve çoğunluğunun geleneksel ve kuşkucu olduğu, bu çalışmada ise puanların ortalamalarının üzerinde ve çoğunluğunun sorgulayıcı olduğu saptanmıştır. Literatürde Mobil öğrenmenin hemşirelik eğitiminde etkili olacağı belirtilmekle birlikte, bu çalışmada öğrencilerin mobil öğrenmeye hazırbulunuşluklarının kısmen yüksek düzeyde saptanması olumlu olarak değerlendirilmektedir. Ayrıca bireysel yenilikçilik tutumlarının mobil öğrenmeye hazırbulunuşluk durumlarını artırdığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Öğrenci Hemşire, Mobil Öğrenme, Bireysel Yenilikçilik

Poster Bildiri

İNSAN KÜRESEL ISINMA VE KURAKLIK İLİŞKİSİ

İLAYDA SADAY

**Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Cevat Sayılı Sağlık Bilimleri Fakültesi,Acil Yardım Ve Afet Yönetimi Burdur,Türkiye, ilaydasadayy@gmail.com*

Özet: Ormanların tahribi,iklim değişiklikleri gibi nedenlerle topraktaki sıvı miktarı azaldığında ,belli bir bölgedeki nem oranında yaşanan dengesizlikler sonucu oluşan kuru yapıya kuraklık denir. Kuraklık aniden oluşmayan ancak yavaş gelişen global bir doğal afettir. Dünyaya ve canlı varlıklara hayat veren temel bileşen sudur. İnsan doğası gereği tüketen bir varlıktır. Her ne kadar iklim şartları kuraklığın başlıca sebebi olsada dolaylı ya da doğrudan kuraklık oluşumunda insanların büyük etkisi vardır.Orman tahribi,temiz suyun bilinçsiz tüketilmesi, yer altı kaynaklarının kirletilmesi, sanayi ve geri önüşüm atıklarının uygun şekilde yok edilmemesi, yanlış sanayileşme, verimsiz toprak kullanımı, tarım arazilerinin yok edilmesi gibi hatalarla insanlar hem kuraklığı tetiklemekte hem de uzun vadede küresel ısınmaya yol açmaktadır. Kuraklık aynı zamanda küresel ısınmanın sebep olduğu iklim değşikliklerinin bir sonucudur. Küresel iklim değişikliğinin temel nedenleri; nüfus artışı ve buna bağlı enerji tüketimi, toprak kullanımı, uluslararası ticaret ve ulaşım gibi diğer insan aktivitelerindeki artış ile sanayinin gelişmesidir. Bu durum atmosferdeki "sera gazlarının" artmasına neden olur. Sera gazı emisyonlarının insan faaliyetleri ile arttığı bilinmektedir. Karbondioksit en önemli sera gazı olup; araç egzozlarından, ısınma amaçlı yakılan yakıtlardan, fabrika bacalarından atmosfere bırakılmaktadır. Dünyayı tehdit eden en önemli sorunların başında gelen küresel ısınma, farklı bölgelerde farklı şekillerde kendini hissettirmeye başlamıştır. Sağlık ve besin üretimi yanında, endüstri ve sürdürülebilir ekosistemler için vazgeçilemez olan su kaynaklarına küresel ısınmanın etkide bulunması kaçınılmazdır. Dünyanın pek çok bölgesi çölleşme riskiyle karşı karşıya geleceğinden suyun önemi artmaktadır. Küresel ısınmanın en önemli sonuçlarından biri olan su kaynaklarının azalması ve kuraklık, sürdürülebilir yaşamı engelleyecek boyutlara ulaşmakta olup aynı zamanda orman yangınları gibi afetlere de zemin hazırlamaktadır. Ekolojik dengenin korunması ve insan topluluklarının sürdürülebilir gelişiminin sağlanması için, su kaynaklarının bugün ve gelecekteki gereksinimleri karşılayabilecek şekilde kullanılması gerekmektedir. Kuraklık henüz ciddi boyutlara ulaşmamış olsada bu durum, yıllar geçtikçe bizden sonraki nesiller için çok ciddi sonuçlar doğuracaktır.

Anahtar Kelimeler: Kuraklık,doğal afet,küresel ısınma,iklim değişiklikleri,insan

Sözel Bildiri

İZOLE PERİANAL CROHN HASTALIĞINDA TEDAVİ

Afag AGHAYEVA

Acibadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi, Dahili/Temel/Cerrahi Tıp Bilimleri, aghayevaa@gmail.com

Özet: Crohn hastalığının (CH) intestinal tutulum olmadan sadece perianal hastalık olarak ortaya çıkması perianal Crohn hastalığı (PCH) olarak tanımlanmıştır. PCH'da tedavi multidisipliner yaklaşım ile belirlenmektedir. Bu çalışmadaki amacımız PCH nedeniyle multidisipliner bir ekip (genel cerrah, gastroenterolog ve radyolog) kararıyla ameliyat edilen hastaların sonuçlarını sunmaktır.

Yöntem: Haziran 2006 ve Aralık 2016 tarihleri arasında PCH tanısı ile ameliyat edilen 17 hastanın verileri geriye dönük olarak incelendi. Perianal hastalığın durumuna göre tedavi seçeneğine karar verildi.

Bulgular: Çalışmaya dahil edilen 17 hastanın kadın/erkek oranı 8/9 ve yaş ortalaması 35±12 yıl idi. Tüm hastalarda kompleks perianal fistül vardı. Medikal tedavide üçlü kombinasyon (antibiyoterapi, azathioprine, anti-TNFα) verildi. Uygulanan ameliyatlar arasında apse drenajı ile birlikte gevşek seton (n=5), tek başına gevşek seton (n=4), ligation of intersphincteric fistula tract (n=1) işlemi, stoma açılması (n=6) ve mukozal ilerletme flebi (n=1) işlemleri oldu.

Sonuç: Henüz küratif bir tedavinin bulunamadığı PCH'da multidisipliner yaklaşım gereksiz cerrahi işlemleri azaltabilir. Medikal tedavilerin etkili şekilde uygulanabildiği durumlarda cerrahi seçenekleri hastalığa bağlı komplikasyonlarda düşünülmelidir.

Anahtar Kelimeler: Crohn hastalığı, izole perianal

Sözel Bildiri

YENİ TANI ALMIŞ TİP 2 DİYABETES MELLİTUS'LU HASTALARDA METFORMİN TEDAVİSİ SONRASI TÜKÜRÜK VE PLAZMA ASPROSİN DÜZEYLERİ DEĞİŞİYOR MU?

Nevzat GÖZEL[1], Faruk KILINÇ[2]

[1]Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Elazığ, TÜRKİYE
[2]Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Endokrinoloji Bilim Dalı, Elazığ, TÜRKİYE
drngozel@hotmail.com, drfarukkilinc@hotmailcom

Özet: Asprosin, ilk olarak 2016 yılında Romere ve arkadaşları tarafından keşfedilen bir hormondur. Sekresyonu açlık durumunda artar. Asprosin hepatik glukoz salınımını teşvik eder. İnsanlarda, yeni tanı almış T2DM'li hastaların kan ve tükürük asprosin düzeyleri ile bu düzeylerin metformin tedavisi sonrası nasıl bir değişiklik sergilediğini gösteren bir literatür bilgisi mevcut değildir. Amacımız bu değişiklikleri incelemek ve literatüre bu anlamda katkı sağlamaktır.

Yöntem: Çalışmaya, 30 sağlıklı gönüllü ve 30 metformin tedavisi başlanan yeni tanı almış T2DM olgusu olmak üzere toplam 60 birey dahil edildi. Her iki gruptan tükürük ve kan örnekleri toplandı. Serum ve tükürük Asprosin düzeyleri, ELISA yöntemiyle ölçüldü. Tükürük bezi dokularının asprosin sentez yerleri immünohistokimyasal olarak belirlendi.

Bulgular: Plazma asprosin düzeyleri açısından, sağlıklı kontrol grubu ve yeni tanı T2DM grubu karşılaştırıldığında, yeni tanı T2DM grubunda asprosin düzeylerinin daha yüksek olduğu tespit edildi ($P = 0.003$). Tükürük asprosin düzeyleri açısından, sağlıklı kontrol grubu ve yeni tanı T2DM grubu karşılaştırıldığında, yeni tanı T2DM grubunda tükürük asprosin düzeylerinin de daha yüksek olduğu tespit edildi ($P < 0.001$). Yapılan immünohistokimyasal boyama ile, submandibular ve parotis bezlerinde asprosin immünreaktivitesi gözlemlendi.

Sonuç: Çalışmamız yeni tanı konulan tip 2 diyabetli bireylerde serum ve tükürük asprosin seviyelerinin anlamlı derecede arttığını, asprosinin, T2DM gelişimi ile ilişkili önemli bir risk faktörü olabileceğini, asprosin düzeyi ölçümlerinin diyabet gelişimini öngörmek açısından önemli bir belirteç olduğunu ve bu hormonun diyabetin tedavisinde hedef molekül olarak değerlendirilebileceğini düşündürmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tip 2 diyabetes mellitus, Asprosin, Metformin

Sözel Bildiri

TİP 2 DİYABETES MELLİTUS'LU HASTALARDA HASTA EĞİTİMİ İLE GLİSEMİK PARAMETRELER ARASINDAKİ İLİŞKİ

Aysel ÇİMEN[1] , Nevzat GÖZEL[2], Faruk KILINÇ[3]

[1]Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi, Eğitim Hemşiresi, Elazığ, TÜRKİYE
[2]Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Elazığ, TÜRKİYE
[3]Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları AD, Endokrinoloji BD, Elazığ, TÜRKİYE

ayselbektas@gmail.com, drngozel@hotmail.com, drfarukkilinc@hotmailcom

Özet: Diyabet, etyolojisi multifaktöriyel olan, sürekli tıbbi bakım gerektiren, glisemik kontrolün ötesinde; karmaşık ve kronik bir hastalıktır. 2019 yılı itibarı ile dünya çapında 463 milyondan fazla insanın diyabet hastası olduğu tahmin edilmektedir. Uluslararası Diyabet Federasyonu bu rakamın 2030'da 578,4 milyona; 2045'te 700,2 milyona ulaşacağını öngörmektedir. Halk sağlığı açısından ciddi bir problem olan diyabetin tedavisinde, ilaçlar ve glisemik hedefler kadar önemli bir konu da hastaların eğitimidir. Bu çalışmamızda yeni tanı almış tip 2 diyabetik hastalarda 3 aylık hasta eğitiminin glisemik hedeflere ulaşmada sağladığı katkıyı araştırmayı amaçladık.

Yöntem: Çalışmaya; metformin tedavisi başlanan yeni tanı almış, 30 tip 2 diyabet olgusu dahil edildi. Hastalara tanı anında, tanıdan 1 hafta sonra, 1 ay sonra ve 2 ay sonra olmak üzere; toplam 4 kez diyabet eğitimi verildi. Eğitim; hastalığı tanıma, hipoglisemiyi anlama, ana ve ara öğünlere dikkat etme, egzersiz ve doktor kontrollerine düzenli gitmeyi kapsıyordu. Eğitim görsel malzemelerle de desteklendi. Tanı anında ve tedavi başlandıktan 3 ay sonra hastaların glisemik parametreleri karşılaştırıldı.

Bulgular: Hastaların tanı anında ve tedavi başlandıktan 3 ay sonra bakılan laboratuar değerleri tablo 1'de özetlenmiştir. 0. ve 3. ayda ölçülen açlık kan şekerleri: sırasıyla; 178,3±47,10 ; 136,10±39,3 mg/dl, tokluk kan şekerleri: sırasıyla; 287±84,9 ; 217,17±77,28 mg/dl, ve hemoglobin A1c düzeyleri sırasıyla: % 7,5±1,6 ; % 6,2±1,2 idi. Değerlendirilen tüm bu parametreleri 3. ay'da 0. ay'a göre istatistiksel anlam oluşturacak kadar düşük tespit ettik ($p<0.001$).

Sonuç: Çalışmamız; tüm kronik hastalıklarda olduğu gibi yeni tanı konulan tip 2 diyabetli bireylerde de hasta eğitiminin, yaşam tarzı değişiklikleri ve ilaç tedavisiyle birlikte tedavinin önemli bir bileşeni olduğunu ortaya koymaktadır. Hasta eğitimi, tedaviye devam konusunda hastaları motive etmektedir. Dolayısıyla tedavi başarısını arttırmaktadır. Elde ettiğimiz bulgular her hastaya mutlaka hastalığı ve tedavisiyle ilgili eğitim verilmesinin tedavi başarısı için gerekli olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Tip 2 diyabetes mellitus, Hasta, Eğitim

Sözel Bildiri

FUTBOLCULARIN SEZON ÖNCESİ MEVKİLERE GÖRE BAZI MOTORİK ÖZELİKLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Yunus Emre BAĞIŞ

Süleyman Demirel Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Antrenörlük Eğitimi Anabilim Dalı

Özet: Araştırmanın amacı futbolcuların sezon öncesi mevkilere göre bazı özelliklerinin karşılaştırılmasıdır. Araştırmaya boy ortalamaları 180,4±5,9 (cm), vücut ağırlığı ortalamaları 77,1±8,7 (kg), vücut yağ oranları ortalamaları 11,2±3,8 (kg), yaş ortalamaları 24,4±4,4 (yıl) olan bölgesel amatör liginde oynayan 22 futbolcu katılmıştır. Futbolculardan sağ el kavrama kuvveti, sol el kavrama kuvveti, dikey sıçrama, durarak uzun atlama, esneklik, bacak kuvveti, sırt kuvveti, 30 metre süraat ölçümleri alınmıştır. Tüm ölçümler Süleyman Demirel Üniversitesi Performans analiz laboratuvarında alınmıştır. Araştırmanın istatistiksel analizi SPSS 24.00 paket programında yapılmıştır. Tanımlayıcı istatistikler ortalama, standart sapma, minimum ve maksimum değerler olarak verilmiştir. Verilerin normallik sınaması Shapiro-Wilk testi ile analiz edilmiştir. Futbolcuların mevkisel farklılıklarının tespit edilmesinde one way anova testi uygulanmıştır. Önem seviyesi 0.05 olarak belirlenmiştir. Araştırmada elde edilen verilere dayanarak mevkiler arasında anlamlı fark tespit edilmemiştir ($p>0.05$). Sonuç olarak; futlbol branşının karakteristik özelliği bakımından her mevkinin kendine özgü fizyolojik, fiziksel, biyomotorik özelliklere sahip olduğu ve bu doğrultuda lig farklılıklarına bağlı olarak farklı lig kategorisi ve takımların futbolcuları arasında değerlendirmelerin yapılması bu bilgiler doğrultusunda referans aralıklarının belirlenmesi daha doğru olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Futbol, Mevki, Motorik Özellikler.

Sözel Bildiri

ANALYSIS OF THESES RELATED TO SERVANT LEADERSHIP IN THE HEALTHCARE SECTOR IN TURKEY

Mustafa NAL[1]

[1] *Afyon Kocatepe Üniversitesi Dinar Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu, Sigortacılık ve Aktüerya Bilimleri, Afyonkarahisar, Türkiye, mustafanal@aku.edu.tr*

Abstract: This study was conducted to examine postgraduate theses on servant leadership in the healthcare sector in Turkey. Meta-analysis method was used in this research. National Thesis Center database on health related Servant leadership graduate thesis made in the health sector in Turkey were examined. A total of 59 postgraduate thesis studies on servant leadership in Turkey have been conducted and 7 of these thesis studies have been conducted in the health sector. In the results of these studies, it has been determined that there is a positive relationship between servant leadership and work performance, innovative behavior level, organizational learning, organizational commitment, emotional commitment, perceived organizational support, job satisfaction, organizational trust. According to these results, it can be said that servant leadership has a positive effect on the organizational attitudes and behaviors of healthcare employees. Healthcare managers can demonstrating servant leadership behavior and they can increase employees' job performance, job satisfaction, organizational commitment, emotional commitment, innovative behavior and organizational trust levels. It is considered that there are very few postgraduate thesis studies in the health sector in Turkey. In order to reveal the relationship between servant leadership and other organizational attitudes and behaviors (organizational citizenship, organizational justice perception, work engagement, motivation, burnout, organizational cynicism, voice, etc.) that are not studied in these studies, new researches can be made on the healthcare employees.

Keywords: Servant Leadership, Healthcare Sector, Healthcare Employees.

Sözel Bildiri

ENNEAGRAM KİŞİLİK TİPLERİ

Muhammed Süleyman AKIN

Psikolojik Danışman, Milli Eğitim Bakanlığı, Isparta, msuleymanakin@gmail.com

Özet: Enneagram modeli; Bir çemberi, çemberin üzerindeki 9 noktayı ve bu noktaların birbirleriyle olan bağlantılarını gösteren şemadır. Bu sistemde 9 kişilik tipi bulunmaktadır. Dokuz farklı temel kişilikten herhangi birisi diğerinden üstün değildir. Her kişiliğin kendisine göre güçlü yönleri ve zayıf yönleri vardır. Kişiliklerin kendi içerisinde sağlıklı, normal ve sağlıksız seviyeleri vardır. Bireyler bulunduğu noktadan kanat ve değişim süreçleri içine girmektedir.

Amaç: Tarih boyunca uzmanlar kendilerini ve insanları tanımaya uğraşmış, bu kapsamda çalışmalar yapmıştır. Günümüzde de yapılacak tüm faaliyetlerde insanın kendisinin ve çevresindeki insanların kişiliklerini tanıması çok önemlidir. Kendimizi ve çevremizdeki insanları tanımaya çalışmak için Enneagram Kişilik Tiplerini öğrenmenin faydalı olacağı düşünülmektedir. Bu çalışmada Enneagram modeli ile kişilik tiplerini öğrenmek, hangi kişilik tipine uygun olduğumuzu tespit etmeye çalışarak zayıf ve güçlü yönlerimizin farkına varmak, kendimizi ve çevremizdeki insanları tanımaya çalışmak amaçlanmıştır.

Yöntem: Çalışmada Enneagram kişilik tiplerinin özellikleri ve bireylerin kendi kişilik tipi ile ilgili farkındalığın önemi literatür taranarak ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Enneagram Kişilik Tipleri : Enneagram, bireyi tanımaya yönelik kuvvetli ve ayrıntılı bir modeldir. Enneagram modeli bireyi bütün olarak ele almış ve insanın doğuştan getirmiş olduğu duygusal, fiziksel ve zihinsel olmak üzere 3 potansiyeli olduğunu belirlemiştir. Kişilik tipleri de "fiziksel, zihinsel, duygusal" olarak bu 3 ana grupta toplanmıştır. Bu sistemde 9 kişilik tipi bulunmaktadır. 8-9-1 numaralar fiziksel, 2-3-4 numaralar duygusal, 5-6-7 numaralar ise zihinsel kişilik tiplerini temsil etmektedir. 1 noktası Mükemmelliyetçi; 2 noktası Yardımsever; 3 noktası Başarı Odaklı; 4 noktası Özgün; 5 noktası Araştırmacı; 6 noktası Sadık Sorgulayıcı; 7 noktası Maceracı; 8 noktası Meydan Okuyan ve 9 noktası Barışçıl olarak ifade edilmektedir. Dokuz kişilik tipi sabit değildir. Kişilik tipimiz bütünleşme ya da çözülme yönüne yönelmektedir. Bütünleşme yönü; bireyin sağlıklı olarak kendini gerçekleştirme yönünü, çözülme yönü ise bireyin strese girdiği zamanki (sağlıksız) yönü göstermektedir.

Sonuç ve Öneriler: Enneagram modeli, kişilik tipimizi bularak kendimizi tanımaya çalışmamıza katkı sağlayacaktır. Enneagram, problemlerimizle mücade etmemize; ailemizi, akrabalarımızı, dostlarımızı ve arkadaşlarımızı tanıyarak onları anlamamıza destek olacaktır. Zayıf ve güçlü yönlerimizin farkına vararak sağlıklı ilişkiler kurmamıza yardım edecektir.

Anahtar Kelimeler: Enneagram modeli, kişilik, kişilerarası ilişkiler

Sözel Bildiri

YOĞUN BAKIMDA MALİGN HİPERKALSEMİ: MULTİPL MYELOM

Semiha ORHAN

Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi Tıp Fakültesi Dahiliye AD Yoğun Bakım smhorhn@gmail.com

Özet: Ağır hiperkalsemi (kalsiyum>15mg/dL) çoğunlukla malignite ile ilişkilidir. Maligniteye bağlı hiperkalsemi en sık akciğer, meme ve multipl miyelom, lenfomada görülür.

Amaç: Yoğun bakıma hiperkalsemi nedeni ile yatırılan multpl myelom tanısı konan bir olguyu sunmayı amaçladık.

Olgu: Tiroidektomi ve osteoporoz öyküsü olan 61 yaşında kadın hasta genel durum bozukluğu nedeni ile acil servise başvurmuş. Bilinç bulanıklığı olduğu için acil servisde kranial tomografi çekilmiş ve kranial akut patoloji tesbit edilmemiş. Tetkiklerinde serum kalsiyum değeri 22 mg/dL olan şiddetli hiperkalsemi ön tanısı ile dahili yoğun bakım servisine yatırıldı. Geliş fizik muayenesinde genel durumu kötü, uykuya eğilimli, Glaskow Koma Skoru 11, tansiyon 100/60 mmHg ve öz geçmişinde malignite öyküsü yoktu. Laboratuvar tetkiklerinde hemoglobin 12,2 g/dL, beyaz küre: 12600/mm3, trombosit: 240000/mm3, kan biyokimyasında; kalsiyum: 22 mg/dL, fosfor: 2,9 mg/dL, sodyum:22,4 mEq/L, serum BUN: 42,9 mg/dL, kreatinin:1,03 mg/dL olarak bulundu. Kan gazında pH: 7,53, HCO3: 33,2 pCO2: 39, pO2: 95, iyonize kalsiyum 2,37 saptandı. Tam idrar tahlili ve tiroid fonksiyon testleri, D vitamini ve parathormon düzeyi normal ve EKG normal sinüs ritmi idi. Ağır hiperkalsemi nedeniyle hemodiyalize alındı. Hidrasyon ve furosemid tedavi başlandı. Serum kalsiyum seviyesi 17 mg/dl olması üzerine bifosfonat (zoledronik asit 4 mg) IV infüzyon verildi. Takiplerinde genel durumu düzelen, GKS 15, serum kalsiyumu 8 mg /dL olduğu için dahiliye servisine devir edildi. İç hastalıkları servisinde yapılan kemik iliği biyopsisinde multipl miyelom tanısı alan hasta öneriler ile taburcu edilmiştir.

Tartışma: Spesifik bir semptomu olmayan hiperkalsemi, mutlaka tedavi edilmesi gereken metabolik acillerdendir. Hiperkalsemiyle ilişkilendirilen en yaygın kanser türleri göğüs ve akciğer kanseri ile myelomdur. Malignensi sıklıkla hiperkalsemiye yol açtıktan sonra klinik olarak açığa çıkar.

Sonuç: Hiperkalsemi etiyolojisini saptamada uygun tahlillerin istenmesi ve yorumlanması zaman kaybını önler ve tanıyı koymayı kolaylaştırır.

Anahtar Kelimeler: Malign hiperkalsemi,Multipl myelom

Sözel Bildiri

YÜKSEK DOZ VENLAFAKSİN KULLANIMINA BAĞLI MORTAL SEYREDEN SEROTONERJİK SENDROM

Kemal Yetiş GÜLSOY

Burdur Devlet Hastanesi, Dahili/Temel/Cerrahi Tıp Bilimleri, kemalgulsoy@gmail.com

Özet: Venlafaksin 2.grup bir antidepresan ve merkezi sinir sisteminde nöronal serotonin (5-HT), noradrenalin (NA) geri alımını bloke etmektedir. Aşırı doz venlafaksin alımı rabdomiyolize, jeneralize nöbet ve serotonin sendromu görülebilir.

Amaç: Aşırı doz venlafaksin alınımına bağlı olarak serotonerjik sendroma bağlı olarak gelişen mortal seyreden bir olguyu sunmayı amaçladık.

Olgu: 36 yaşında bayan hasta daha önce depresyon tedavisi için kullandığı venflaksasin grubu ilaçtan yaklaşık 100 adet(15gr) suicid amaçlı kullanmıştır. Başvuru anında herhangi bir biyokimyasal parametre bozukluğu bulunmamaktır. Bilinç konfü Glasgow koma skoru 11 (G3V3M5), pupiller dilate ışık refleksi +/+. Hemodinamik parametreler normal sınırlardaydı. TA: 121/84 Nabız 98. Koltuk altından ölçülen vücut ısısı 37,1 C. Hasta ilk geliş anında nöbet aktivitesi normaldi. Hastaya 6lt yüz maskesiyle O2 verildi. Nazogastrik tüp yerleşirilip aktif kömür tedavisi başlandı. Geliş arter kan gazı O2 siz Ph: 7.36, PO2:73,PCO2:33 HCO3:18,2 BE:-7,2 ,biyokimyasal parametrelerde bir anormallik yoktu. Hemogram da WBC 24000 nötrofil ağırlıklıydı. Hasta yoğun bakımda yatırılışının 2. Saatinde nöbet geçirmeye başladı. Diazem ile nöbet kontrol altına alınamaması üzerine Levatirasetam 30 mg/kg olacak şeklinde yükleme yapıldı. Hastanın sık tekrarlayan jenaralize tonik klonik nöbetleri olması nedeniyle entübe edilip M.V.ye bağlandı. Takiplerin de kreatin 3,65 oldu ALT ve AST 1000'in üzerinde ve Kreatin kinaz değeri 34234 oldu. Hasta bu tabloda acil diyalize alındı. Hastamız 2 kez diyalize alındı ancak kreatin değerlerinde ve kreatin kinaz değerlerinde düzelme olmadı. Hasta yatışının 3.gününde eksitus meydana geldi.

Tartışma: Serotonerjik sendrom Hunter ve Sternbach's tarafından tanımlanan kriterler kullanılmaktadır. Bizim hastamız bu kriterleri karşılamakta idi.

Sonuç: Venlafaksinin aşırı doz kullanımı ölümle seyreden ciddi bir tablodur. Bizim vakamız da jeneralize nöbetler , rabdomiyoliz,CK yüksekliği ve serotenerjik sendromla ölümcül olarak seyretmiştir.

Anahtar Kelimeler: Serotonerjik sendrom, Venlafaksin

Sözel Bildiri

AYAK BİLEĞİ SIKIŞMA SENDROMUNDA GÜNCEL KONSERVATİF TEDAVİ YAKLAŞIMLARI

Nevriye ÜNAL SÜZER[1], Nihal BÜKER[2], Akın SÜZER[3]

[1] *Burdur Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü, Burdur, Türkiye, Nevriye.SUZER@gsb.gov.tr*

[2] *Pamukkale Üniversitesi Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Denizli, Türkiye, nasuk@pamukkale.edu.tr*

[3] *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Burdur Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Terapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Burdur, Türkiye, akinsuzer@mehmetakif.edu.tr*

Özet: Ayak Bileği Sıkışma Sendromu (ABSS); profesyonel atletlerde ve gençlerde genellikle aktivite sırasındaki gerilme ile veya travma sonrası oluşan, ayak bileğinin dorsifleksiyon veya plantar fleksiyonuyla gelişen kronik ağrı ile karakterize bir sendromdur. Ağrının nedeni, tibia ile talus arasında yumuşak doku veya kemiğin sıkışmasıdır. Bu nedenle Talar Sıkışma Sendromu olarak da adlandırılır. Sınıflaması, sıkışmaya neden olan lezyonların anatomik lokalizasyonuna göre yapılır. Etiyolojisinde travma başta olmak üzere pek çok faktör suçlanmaktadır. Tekrarlayan mikro travmalar, trabeküler kemikte mikrofraktürlere veya sinovyal dokuda hemoraja neden olmaktadır. Sinovyal dokudaki iyileşme; inflamasyon, hipertrofi, fibrozis ve yeni kemik oluşumu şeklinde tamamlanmaktadır. Kronik traksiyona bağlı olarak oluşan osteofitler, yumuşak doku sıkışması ve ayak bileği hareketinin sınırlanmasına neden olmaktadır.Tekrarlayan ayak bileği burkulmaları, hiperfleksiyon, mikrotravmalar, önceki bir ayak bileği yaralanmasından sonra yetersiz rehabilitasyon, eklem sertliği, kas gerginliği, kemik anomalileri, zayıf ayak biyomekaniği, zayıf alt ekstremite biyomekaniği, zayıf kor stabilizasyon, zayıf propriyosepsiyon, uygun olmayan antrenman, yetersiz ısınma, aşırı antrenman ve antrenmandan sonra yetersiz toparlanma süreleri ABSS için risk faktörleri olarak tanımlanmaktadır. Klinikte; aşırı yürüme veya koşma sırasında, squat ve lunge hareketlerinde, atlayarak inmede, bir baldırın gerilmesinde ve ağır kaldırmada ağrı artmaktadır. Ayrıca, ayak bileği ekleminde palpasyonla hassasiyet, bazı ayak bileği hareketleri sırasında tıklama hissi ve ayak bileği ödemi mevcuttur. Tedavisi, cerrahi veya konservatif olarak yapılabilmektedir. Konservatif tedavi yöntemleri; istirahat, ayakkabı modifikasyonu, bantlama, ortezleme, lokal kortikosteroid uygulaması, fizik tedavi modaliteleri ve egzersiz tedavisi olarak literatürde karşımıza çıkmaktadır. Konservatif tedaviye cevap vermeyen, altı aydan uzun süren ağrı ve azalmış hareket açıklığı olan hastalar cerrahi tedavi için aday olarak kabul edilir.

Anahtar Kelimeler: Ayak Bileği Sıkışma Sendromu, Konservatif Tedavi, Güncel Yaklaşımlar

Sözel Bildiri

ORTOPEDİK REHABİLİTASYONDA SANAL GERÇEKLİK

Akın SÜZER[1], Nihal BÜKER[2]

[1] *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Burdur Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Terapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Burdur, Türkiye, akinsuzer@mehmetakif.edu.tr*

[2] *Pamukkale Üniversitesi Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Denizli, Türkiye, nasuk@pamukkale.edu.tr*

Özet: Sanal Gerçeklik-Virtual Reality (VR) terimi; bir kişi tarafından keşfedilebilen ve etkileşime girilebilen, bilgisayar tarafından üretilen üç boyutlu bir ortamı tanımlamak için kullanılır. Görsel, işitsel, dokunsal (haptik) veya koku etkileşimine olanak sağlayan cihazlar aracılığıyla bir kişi sunulan VR'ı gerçek dünyada var olan bir model / nesne olarak gerçek dünyanın bir parçası gibi ya da hayali ama yine de kişi tarafından anlaşılan soyut bir model / nesne (bilim kurgu düzeyine kadar) olarak deneyimleyebilir. Kullanıcıyı sanal ortama bağlayan harici araçlar (görsel, işitsel ve dokunsal), kullanıcının konumunu ve hareketini izleyen dahili araçlar (izleyiciler, eldivenler, oyun çubukları ve dış iskeletler), sanal ortamı yaratan bir grafik görüntü oluşturma sistemi ve sanal dünyadaki modelleri / nesneleri (şekiller, dokular, nesne hareketi) şekillendirmek için kullanılan yazılım ve veritabanı VR sisteminin bileşenlerini oluşturmaktadır. Geçtiğimiz on yılda Wii®, PlayStation Move® ve Kinect® gibi hareket algılama teknolojilerini kullanan ev tabanlı aktif video oyunlarının ortaya çıktığı görüldü. Bu bağlamda exergame "exercise" ve "game" kelimelerinin linguistik karışımı ile türetilmiş bir terimdir ve vücut hareketlerinin oyun komutlarına aktarılmasını içeren video oyunlarıdır. Exergame üst ve/veya alt vücut hareketlerini oyuna dahil eder ve genellikle oturmuş bir pozisyonda oynanan geleneksel video oyunlarından farklıdır. Fizyoterapi ve Rehabilitasyon'da VR; Eklem Hareket Açıklığı (EHA), fonksiyon ve denge için geçerli ve güvenilir bir değerlendirme aracıdır. VR tedaviyi kişiselleştirmeyi, bireyleri motive etmeyi, uyumlarını arttırmayı ve ilerlemelerini belgelemeyi sağlayabilir. Bu, klinisyenler üzerindeki iş yükünü azaltabilir çünkü minimum denetim (süpervizyon) gerektirir. Ortopedik rehabilitasyonda; ayak bileği yaralanması (burkulması), ön çapraz bağ yaralanması, donuk omuz, kronik bel ağrısı ve boyun ağrısı olan kişilerde VR etkinliği araştıran çalışmalar mevcuttur.

Anahtar Kelimeler: Sanal Gerçeklik, Fizyoterapi, Rehabilitasyon

Sözel Bildiri

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN YOĞUN BAKIM ÜNİTELERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞ VE DENEYİMLERİ: KALİTATİF BİR YAKLAŞIM

Sibel ŞENTÜRK[1], Berna KARAHAN[2]

[1]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Burdur/Bucak, Türkiye, sibelsenturk@mehmetakif.edu.tr*

[2]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Burdur/Bucak, Türkiye, bernakarahan31@gmail.com*

Özet: Yoğun bakım üniteleri (YBÜ) klinik durumu kritik olan hastaların izlenerek, yaşam fonksiyonlarının desteklendiği, bakım ekibi tarafından özel tedavi yöntemlerinin uygulandığı en karmaşık biyomedikal cihazların bulunduğu çok dikkat gerektiren bölümlerdir.

Amaç: Bu araştırma, hemşirelik öğrencilerinin yoğun bakım ünitelerine ilişkin görüş ve deneyimlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Çalışmada veriler, nitel çalışma yöntemi olan odak grup görüşmesi ile toplanmıştır. Çalışmanın örneklemini, hemşirelik birinci ve ikinci sınıfta okuyup ilk defa yoğun bakım ünitesinde staj uygulamasına çıkan, çalışmanın yapıldığı tarihlerde okulda bulunan ve çalışmaya katılmayı kabul eden toplam 24 hemşirelik öğrencisi oluşturmuş ve her grupta altı öğrenci olmak üzere toplam dört odak grup görüşmesi yapılmıştır. Çalışma için etik kurul, kurum izni ve öğrencilerden de yazılı ve sözlü onam alınmıştır. Araştırma verilerinin toplanmasında, araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Her görüşme yaklaşık 35-40dk sürmüş ve öğrencilerin ifadeleri ses kayıt cihazı ile kaydedilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde içerik analizi yöntemi kullanılmış olup yapılan kodlamalar sonucunda 6 tema belirlenmiştir.

Bulgular: Araştırmaya katılan öğrencilerin büyük çoğunluğu stajın ilk günü deneyimsizlik nedeniyle tedirginlik ve korku yaşadıklarını, yoğun bakım ortamında çok farklı cihazların bulunduğunu ve çok çeşitli hastaların olduğunu, yoğun bakım ekibinin büyük çoğunluğun teorik ve teknik bilgi-becerisinin olduğunu ve hasta bakımında sorumluluk bilincinin yüksek olduğunu, hastaların sürekli yardıma muhtaç olmalarından çok etkilendiklerini ve onların yerine kendilerini koyduklarında kötü hissettiklerini, uygulama sırasında yaptıkları tüm işlemleri açıkladıklarını ancak hemşirelerin hastalarla çok iletişim halinde olmadıklarını ifade etmişlerdir.

Tartışma ve Sonuç: Araştırma sonucunda öğrencilerin yoğun bakım ortamındaki bakım uygulamaları ve çeşitli hasta gruplarına bakım vermeleri nedeniyle deneyim kazandıkları, ancak komplike bir hastayla karşılaşma ve farklı bir ortam olması nedeniyle korku yaşadıkları saptanmış olup yoğun bakım uygulamaları öncesi karşılaşacakları durumlar hakkında bilgilendirmeleri, rol-play uygulamalarının yaptırılması, yoğun bakımda çalışan sağlık personelinin deneyimlerinin paylaştırılması ve farkındalık oluşturulması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yoğun bakım, Hemşirelik öğrencisi, Deneyim, Kalitatif çalışma.

Sözel Bildiri

REKTUM KANSERİ NEDENİYLE ROBOTİK TOTAL MEZOREKTAL EKSİZYON YAPILAN HASTALARDA PELVİSİN ANTROPOMETRİK ANALİZİ

İsmal Ahmet BİLGİN

Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi, Genel Cerrahi Anabilim Dalı, İstanbul

Özet: Bireysel farklılıklara sahip olan pelvis anatomisi, cerrahi süreci zorlaştırma potansiyeline sahiptir. Pelvis yapısının rektal kanser tedavisinde minimal invaziv cerrahnin sonuçlarına etkisi ile ilgili veri eksikliği mevcuttur. Bu çalışmada pelvisin antropometrik ölçümlerinin, rektum kanseri tedavisi için minimal invaziv yöntemler kullanılarak total mezorektal eksizyon yapılan hastalarda kısa dönem cerrahi sonuçlara etkisinin değerlendrmesi amaçlamaktadır.

Materyal-Metod: 12/2014-2/2019 tarihleri arasında rektum kanser tedavisi için da Vinci XI robotik sistem (Intuitive Surgical Inc., Sunnyvale, CA,USA) kullanılarak total mezorektal eksizyon uygulanan hastalar incelendi. Bu hastalar içinde ameliyat öncesi bilgisayarlı tomografi veya manyetik rezonans görüntülemesi olan hastalar çalışmaya dahil edildi. Pelvisin antropometrik özellikleri, peroperatif özellikleri, kısa dönem post-operatif sonuçları ve histopatolojik sonuçları değerlendirildi.

Bulgular: 113 hasta [n=50(%44 erkek)] çalışmaya alındı. Hastaların yaş ortalaması 59,4±10 bulundu. Ortalama ameliyat süresi 300,5±102,9 dakika, ortalama kan kaybı 70,5±12,7 mililitre, hastanede kalış süresi 6±2,9 gün ve çıkarılan lenf nodu sayısı 25,2±10,9 olarak bulundu. İnkomplet mezorektal eksizyon oranı %6,2(n=7) ve kısa dönemde morbidite oranı %27(n=30) olarak bulundu. Pelvik derinliği fazla (10.7 ±1.1 vs 11.3±0.9cm, p=0.010), pelvik inlet uzunluğu kısa(12±0.8 vs 11.6±1 cm p=0.010) ve intertuberöz uzaklığı kısa(11±1.3 vs 10.4±1.3 cm p=0.032) olan android pelvis yapısına sahip hastaların operatif morbidite açısından yüksek riskli olduğu görüldü. Pelvik inlet uzunluğu fazla (11.9±0.8 vs 13.2±0.2 cm, p=0.039) olan antropoid pelvisli hastalarda fistül oluşum oranı daha yüksek bulundu. Ameliyat süresi pelvik inlet uzunluğu kısa (12.1 ± 0.8 vs 11.7 ± 0.8 cm, p=0.023) olan platypelloid pelvis yapılı hastalarda daha kısa bulundu. İnkomplet mezorektal eksizyon kısa pelvik inlet (12 ± 0.9 vs 11.2 ± 0.8 cm, p=0.019) ile ilişiklendirilirken çevresel rezeksiyon sınırı pozitifliğinin sakrum-koksiks konkavitesinin yüzey alanının fazla olmasıyla (33.6±6 vs 39.2±8.6 cm, p=0.007) ilişkilendirildi.

Sonuç: Bu çalışma robotik total mezorektal eksizyon yapılan hastaların pelvimetrik ölçümlerinin, kısa dönem cerrahi sonuçlara etkisini araştıran ilk çalışmadır. Android pelvis yapısı, pelvik brim kısalığı ve sakrum-koksiks konkavtesinin artması cerrahi sonuçları olumsuz etklemektedir.

Anahtar Kelimeler: Pelvimetre, Rektum Kanseri, Total Mezorektal Eksizyon

Poster Bildiri

FASİYAL DİSABİLİTE İNDEKSİNİN TÜRKÇE VERSİYONUNUN GÜVENİLİRLİĞİ VE GEÇERLİLİĞİ

Fatih ÖZDEN[1], Özgür Nadiye KARAMAN[2], Nazan TUĞAY, Özden SAVAŞ, Tevfik SÖZEN, Harun ÜÇÜNCÜ

1-Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Köyceğiz SHMYO, Yaşlı Bakımı Bölümü, Muğla, fatihozden@mu.edu.tr

2-Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Ünitesi, Muğla, ozgurnadiye@gmail.com

3-Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Muğla, ntugay@mu.edu.tr

4-Sami Ulus Kadın Doğum ve Çocuk Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Kulak Burun Boğaz Kliniği, Ankara, ozdensavas1@gmail.com

5-Sozen Kliniği, Ankara, tevfiksozen@gmail.com

6-Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Kulak Burun Boğaz Anabilim Dalı, Muğla, harunucuncu@mu.edu.tr

Özet: Fasiyal paralizili hastaların yaşam kalitesinin belirlenmesi için subjektif değerlendirmeler önem taşımaktadır.

Amaç: Bu çalışmanın amacı "Fasiyal Disabilite İndeksi (FDİ)" ni Türkçeye çevirmek ve çevrilen anketin psikometrik özelliklerini değerlendirmekti.

Yöntem: Orijinal FDİ'nin çevirisi uluslararası yönergeler ile yapıldı. Yüz felcinin şiddeti House-Brackmann Derecelendirme Sistemi (HBDS) ile değerlendirildi. Hastalar FDİ'nin Türkçe versiyonuyla birlikte Kısa Form-36'yı (KF-36) tamamladı ve bir hafta sonra Türkçe FDİ'yi tekrar doldurdu. İç tutarlılık ve test-tekrar test güvenirliği sırasıyla Cronbach alfa katsayısı ve sınıf içi korelasyon katsayısı (ICC) kullanılarak analiz edildi. Yapı geçerliliği Spearman korelasyon katsayısı hesaplanarak değerlendirildi. Ayrıca açıklayıcı faktör analizi ile ölçeğin faktör yapısı belirlendi.

Bulgular: Çalışmaya periferik fasiyal paralizi tanısı almış toplam 51 hasta (46.7±17.1 yıl) dahil edildi. Fiziksel fonksiyon alt skorunun iç tutarlılığı yüksekti (0.82). Sosyal fonksiyon alt skorunun Cronbach alfa değeri ise kabul edilebilir aralık içerisindeydi (0.63). Test-tekrar test güvenilirliği mükemmeldi (fiziksel fonksiyon ICC=0.91 ve sosyal fonksiyon ICC=0.93, $p<0.05$). Fiziksel fonksiyon alt skoru, SF-36'nın fiziksel fonksiyon alt skoru ve HBDS ile korele idi (sırasıyla r=-0.837 ve 0.292; $p<0.05$). Ayrıca sosyal fonksiyon alt skoru, HBGS ve SF-36'nın tüm alt skorları (fiziksel rol güçlüğü alt skoru hariç) ile ilişkiliydi ($p <0.05$). Türkçe FDİ'nin faktör analizi sonuçları diğer versiyon çalışmalarına benzerdi.

Tartışma ve Sonuç: FDİ'nin Türkçe versiyonu periferik fasiyal paralizili hastalarda geçerli ve güvenilir bir ankettir.

Anahtar Kelimeler: Fasiyal Disabilite İndeksi, Fasiyal paralizi, Güvenirlik, Geçerlik, Türkçe versiyon

Poster Bildiri

AİLEVİ AKDENİZ ATEŞİ HASTASI BİR OLGUNUN ALEVLENME (ATAK) DÖNEMİNDEKİ YORGUNLUK, AĞRI, FİZİKSEL AKTİVİTE VE STRES DÜZEYİ

Cemre ÖZCANLI[1], Özgür Nadiye KARAMAN[2], Fatih ÖZDEN[3]

1-Pamukkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Bölümü, Denizli, ozcanlicemre@gmail.com

2-Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Ünitesi, Muğla, ozgurnadiye@gmail.com

3-Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Köyceğiz SHMYO, Yaşlı Bakımı Bölümü, Muğla, fatihozden@mu.edu.tr

Özet: Ailevi Akdeniz Ateşi (AAA), akut ataklarla seyreden genetik geçişli inflamatuar bir hastalıktır. Ataklarla birlikte hastalarda yorgunluk ve ağrı düzeyi artabilmekte ve buna bağlı olarak bireylerin fiziksel aktivite ve stres düzeyleri etkilenebilmektedir.

Amaç: Bu çalışmanın amacı, Ailevi Akdeniz Ateşi (AAA) tanısı konulmuş olgunun alevlenme döneminde yorgunluk, ağrı, aktivite ve stres düzeyinin objektif ve subjektif yöntemler kullanılarak değerlendirilmek ve hastalığın alevlenme ile remisyon dönemlerindeki farkını incelemekti.

Yöntem: Çalışmaya dahil edilen 51 yaşındaki erkek olgunun sosyo-demografik bilgileri, hastalık geçmişi, ilaç kullanımı gibi bilgileri, hazırlanan veri toplama formu aracılığıyla kaydedildi. Yorgunluk ve ağrı düzeyleri Görsel Analog Skalası (GAS) ile değerlendirildi. Fiziksel aktivite düzeyini belirlemek amacıyla Uluslararası Fiziksel Aktivite Anketi (UAFAA) kullanıldı. Olgunun stres düzeyi, Algılanan Stres Ölçeği (ASÖ) kullanılarak belirlendi.

Bulgular: Remisyon döneminde GAS'a göre ayak bileği ve diz eklemindeki ağrı şiddeti sırasıyla 0 ve 1 iken alevlenme döneminde 8.6 ve 10 şiddetindeydi. Yorgunluk düzeyi ise remisyon döneminde GAS'a göre 2.5 iken alevlenme döneminde 6.8 idi. UAFAA skoru remisyon ve alevlenme dönemlerinde sırasıyla 3066 MET ve 1293 MET iken, ASÖ skoru sırasıyla 5 ve 25 idi.

Tartışma ve Sonuç: Alevlenme döneminde ağrı, yorgunluk, stres düzeyinin arttığı, fiziksel aktivite düzeyinin ise azaldığı görülmüştür. Özellikle artan ağrı şiddeti ve yorgunluk düzeyinin, hastaların fiziksel aktivite düzeyini düşürerek buna bağlı stres düzeyini arttırdığını düşünmekteyiz. Ağrı ve yorgunluğun kontrol altına alınması için hasta takibi ve gerekli müdahalelerin zamanında yapılmasının hastaların yaşam kalitesini arttıracağını düşünmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Ailevi Akdeniz Ateşi, Alevlenme, Remisyon, Değerlendirme

Sözel Bildiri

KRONİK KAS İSKELET SİSTEMİ AĞRILARINDA KOGNİTİF DAVRANIŞSAL YAKLAŞIMLAR

Raziye ERKAN[1], Emine ASLAN TELCİ[2]

[1] *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Rektörlük Beden Eğitimi ve Spor Bölümü, Burdur, Türkiye rekan@mehmet akif.edu.tr*

[2] *Pamukkale Üniversitesi Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Denizli, Türkiye, easlantelci@gmail.com.tr*

Özet: Ağrının iyi tanımlanması, doğru tanının konması ve etkili tedavi yöntemlerinin geliştirilmesi ve uygulanması açısından büyük önem taşımaktadır. Kronik ağrı ile ilişkili faktörlerin her birine yönelik uygun değerlendirme yöntemleri ve multidisipliner tedavi stratejileri geliştirilmiştir. Ağrının başlamasına neden olan faktörlerle ağrının devam etmesine neden olan faktörler her zaman tutarlılık göstermez. Ağrı ile ilişkili bir diğer durum da ağrı probleminde psikososyal faktörlerin özür düzeyini artırdığıdır. Tüm bu durumların biyomedikal olarak tam olarak açıklanamaması kognitif davranışsal tedavi (KDT) yaklaşımlarına odaklanılmasını sağlamıştır. Araştırma sonuçları, kronik ağrıda KDT'nin ağrı şiddetini, kullanılan ilaç miktarını, olumsuz düşünceleri ve fiziksel özrün derecesini azaltmakta; ağrı kontrolünü, psikolojik uyumu arttırmakta etkili olduğunu göstermektedir. Kognitif fonksiyonel tedavi (KFT) ise davranışsal tedaviye dayanarak başlangıçta bel ağrısı tedavisi için geliştirilmiştir. Günümüzde çoğu kas-iskelet sistemi ağrısı için kullanılan etkili bir tedavi yöntemidir. Ağrıya biyopsikososyal bir yaklaşım sunan KFT hasta merkezli bir uygulamadır. Bu tedavi yönteminin amaçları kognitif yeniden yapılandırma, stres ve tehdit azaltma yoluyla ağrı kontrol stratejilerini geliştirme, hedeflenen fonksiyonelliğe ulaşma ve yaşam tarzı değişikliklerini sağlamaktır. Tedavi yaklaşımı, ağrı mekanizması, ağrı korkusu ve inançlarına dair hasta eğitimi, zihinsel gücü artıma, farkındalık ve kontrol mekanizmalarını geliştirme gibi parametreleri içerir. Aşırı kas aktivitesininin azaltılması ve ağrı ile ilişkili provakatif hareketlere ve postüre yönelik doğru davranış paternlerinin oluşturulması ile fonksiyonel düzenleme sağlanır ve günlük yaşam aktivitelerine entegre edilir. Konu ile ilgili mevcut literatür incelendiğinde fonksiyonel kayıplara, fiziksel yetersizliğe ve yaşam kalitesinde azalmaya aynı zamanda iş gücü kayıplarına ve yüksek maliyetlere neden olan kas iskelet sistemi sorunlarında, KFT'nin güvenli ve alternatif bir tedavi yaklaşımı olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kognitif davranışsal yaklaşım, ağrı, kas iskelet sistemi

Sözel Bildiri

NÖBETİ TAKLİT EDEN UZUN QT SENDROMU ÜÇ OLGU VE LİTERATÜRÜN GÖZDEN GEÇİRİLMESİ

Mahmut KESKİN[1]

[1] *SDÜ Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları , Çocuk Kardiyoloji Bölümü, Isparta*

Özet: Uzun QT sendromu, tekrarlayan senkop ataklarıyla karakterize ani ölüme neden olabilen kardiyak repolarizasyon bozukluğudur. Ayrıntılı öykü alınmadığı zaman sıklıkla nöbet ile karışabilmektedir.

Amaç: Antiepileptik tedaviye rağmen nöbetleri devam eden, dirençli epilepsi ile takip edilen ve takibinde uzun qt sendromu tanısı alan üç olgu sunulması ve literatürün gözden geçirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Çalışmamıza dirençli epilepsi ile takip edilen 3 olgu alınmıştır. Olgular ekg, holter ve ekokardiyografi ile değerlendirilmiştir.

Bulgular: OLGU-1-2-3: On altı ve 8 yaşında iki kız kardeş hasta ve 8 yaşında üçüncü bir hasta yaklaşık 12 yıldır (1. olgu), 3 yıldır (2. olgu) ve 5 yıldır (3. Olgu) epilepsi tanısıyla antiepileptik (lamotrijin ve levetiresetam (1. olgu), valproik asit(2. olgu), valproik asit (3. Olgu) tedavi aldıkları, 3 ay ve 2 ay ve 1 ay önce bayılmalarının olduğu belirlendi. Olguların 2-3 ayda bir nöbetlerinin tekrarladığı ve düzenli antiepileptik kullanmalarına rağmen devam ettiği öğrenildi. İlk 2 olgunun anne babası arasında akrabalık olmadığı, babanın halasınının çocuklarında epilepsi öyküsü olduğu, annenin kız kardeşinin çocuğunun 17 yaşında ani ölüm nedeni ile kaybedildiği öğrenildi. Diğer 3. Olgunun aile öyküsünde amcasının çocuğunda 15 yaşında senkop sonrası uzun QT sendromu tanısı aldığı öğrenildi. EKG; QTc:0.55 sn (1. Olgu,); QTc:0.51 sn (2. Olgu); QTc:0.54 sn (3. Olgu). Anne ve baba QTc'si normal saptandı. Propranolol başlanan hastalar intrakardiyak defibrilatör açısından değerlendirilmesi amacıyla ileri bir merkeze yönlendirildi

Tartışma ve Sonuç: Bu yazıda, antiepileptik tedaviye rağmen nöbetlerinin devam etmesi nedeni ile dirençli epilepsi tanısı ile izlenen ve takibinde uzun QT sendromu(UQTS) tanısı alan üç olgu sunulmuştur. Özellikle antiepileptik tedaviye dirençli nöbet öyküsü olan çocuklarda öykünün ayrıntılı alınması ve ailede nedeni bilinmeyen ani, genç yaşta ölüm öyküsü bulunması durumunda UQTS'nin akılda tutulmasının hayat kurtarıcı olacağı unutulmamalıdır.

Anahtar Kelimeler: Uzun QT, epilepsi, ani ölüm

Poster Bildiri

AFET PSİKOLOJİSİ VE PSİKOSOSYAL DESTEK İLKELERİ

Ronahi ENSEN

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi ,Sağlık Bilimleri Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü, ronahi.ensen@gmail.com

Özet: Afetler; fiziksel, ekonomik ve sosyal kaygılar doğuran, normal yaşamı ve insan faaliyetlerini durdurarak veya kesintiye uğratarak toplumu etkileyen doğal veya insan kaynaklı olaylardır. Afetlerden sonra insanların yaşamında travmalar meydana gelmektedir. Bu travmalardan sonra olayı sık sık hatırlama ve yeniden yaşıyor gibi olma, uyku düzensizlikleri, kabuslar, gerginlik, sinirlilik, dikkat toplayamama, unutkanlık, olayı hatırlatan olgulardan kaçma, mutsuzluk, sese karşı hassasiyet, çocuklarda altına kaçırma gibi travmatik tepkiler görülebilir. Afet psikolojisi, afetlerin psikososyal etkilerinin incelenmesi, bireylerin ve toplulukların afet sonrası iyilik halinin desteklenmesi için çeşitli psikososyal müdahalelerin geliştirilmesi, uygulanması ve etkilerinin değerlendirilmesi ve afetlere hazırlıklı olmak için bireyleri/toplumu harekete geçirmek gibi geniş yelpazedeki faaliyetleri kapsayan bir alandır.Afet sonrası yapılan iyileştirme faaliyetlerinde yer alan sosyal hizmet alanlarından biride psikososyal destek hizmetleridir. Psikososyal terimi birbirini etkileyen bir ilişki zinciri içinde bulunan bireysel psikoloji ve sosyal durumu ifade eder. Psikososyal destek; iyileştirme sürecinde muhattaplarını rahatlatmak, yönlendirmek, olumsuzluklarla başa çıkma yöntemlerini öğretmekle toplumun normaline dönmesine yardımcı olur. Türkiye'de afetlerin psikososyal etkileri ve müdahale yaklaşımları üzerine yoğunlaşan çalışmalar özellikle 1999 Marmara depremleri sonrasında ivme kazanmıştır. Bu destekler bireysel talebe bağlı olmayan, amacı bireyden topluma giden, ilgilendiği grupların mağduriyetlerinin giderilmesi için gerekli hukuk alanlarında da hakim, risk önleyici ve yok edici niteliktedir. Afet psikolojisi eğitimlerinin yaygınlaşması gerektiğini düşünmekteyim.

Anahtar Kelimeler: Afetler, psikoloji, psikososyal destek

Sözel Bildiri

LACTOCOCCUS GARVIEAE SUŞLARINDA KAPSÜL VARLIĞININ TESPİTİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

[1], S.Selmin ÇETİNKAYA, [1] Ayşegül KUBİLAY

Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Su Ürünleri Fakültesi,
Isparta, Turkey
E-mail: sselminsezgin@gmail.com, aysegulkubilay@ısparta.edu.tr

Özet: Bakteriyel kapsüller; çeşitli immünomodülatörlere sahiptir. Kapsül; konakçı üzerinde fagositozun ve T-hücrelerin baskılanması, bağışıklık, immünojenik indüksiyon, yönlendirilmiş antikorlarla tolerans ve girişim yüzey proteinlerine karşı immun yanıta sahip proteinler içerirler. Bu nedenle bakteriyel kapsüller Streptococcus'larda anahtar virülens faktörleridir.Bu çalışmada, gökkuşağı alabalığından izole edilen *Lactococcus garvieae* suşlarının kapsül varlığı incelenmiştir.

Amaç: Bu çalışmanın amacı ülkemizde izole edilen *L.garvieae*'nin kapsül varlığı tespitinin negatif boyama ve elektron mikroskobu ile belirlenmesidir. Kapsül varlığı *L.garvieae*'nin virülensini belirlediği gibi aşı çalışmaların da, aşı seçiminde de önem arz etmektedir.

Yöntem: Bakterilerde kapsül varlığını ortaya koymak için elektron mikroskobu ve bazı negatif boyama yöntemlerinden yararlanılmıştır. Birinci negatif boyama yöntemi negatif differensiyal boyama yöntemi, ikincisi ise yaş preparasyon tekniği ile negatif boyama yöntemidir. Her iki yöntemde de esas olarak, hazırlanan preparatlarda, bakterilerin yayıldığı ortamın boyanması amaçlanmaktadır. Boyalı preparatlar ışık mikroskobuyla ve Süleyman Demirel Üniversitesi Mükemmeliyet Merkezi bünyesinde bulunan SEM elektron mikroskobu ile incelenmiştir.

Bulgular: İzole edilen iki suş negatif boyama yöntemi ile boyanmış ve suşlar ışık mikroskobu ve elektron mikroskobunda incelenmiştir. İncelemeler sonucunda negatif boyama sonucunda ve elektron mikroskobunda bir suşta kapsül varlığı gözlenirken diğerinde kapsül gözlenmemiştir.

Tartışma ve Sonuç: Ülkemizde 2001 yılından bu yana gökkuşağı alabalıklarında hala bu patojenden dolayı ölümlerin olması nedeni ile aşı suşlarının belirlenmesinde *L. garvieae'nin* kapsül oluşumlarının belirlenmesi oldukça önemlidir.

Anahtar Kelimeler: *Lactococcus garvieae,* Kapsül, Negatif boyama, Elektron mikroskobu

Sözel Bildiri

BALIK BESLEMEDE MİNERALLERİN KULLANIMI

[1] Kamil ATSATAN, [1]S.Selmin ÇETİNKAYA

Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Su Ürünleri Fakültesi,
Isparta, Türkiye
E-mail: sselminsezgin@gmail.com, kamilatsatan@gmail.com

Özet: Dünya nüfusunun hızla yükselmesi ile beraber gıda ihtiyacı küresel boyutta bir problem olmuştur. Bu problem üretim sistemlerinde doğaya daha az zarar veren ve sürdürülebilir alternatif yöntemler arayışına sebep olmuştur. Gıda ihtiyacına gidermek için çözüm arayışımıza FAO ve Dünya Bankası gibi uluslarası kuruluşlar insanları beslemenin kültür balıkçılığı ile üretilen balıklardan karşılanabileceğini tahmin etmektedir. Balıklar ve kabukluların diyet mineral gereksinimleri ile ilgili sınırlı çalışmalar nedeniyle, diğer türler için metodolojilere ve tahmin modellerine ihtiyaç vardır. Balıkların ve deniz kabuklularının mineral beslenmesi ile ilgili bilgiler karasal hayvanlar için mevcut olanlarla karşılaştırıldığında oldukça sınırlıdır; ancak son yıllarda önemli ilerlemeler kaydedilmiştir. Bu derlemede, minerallerin eksikliğinde görülebilen sıkıntılar ve genel fonksiyonları dahil olmak üzere balık ve deniz kabuklularının mineral beslenmesi hakkında ilgili bilgileri özetlemektedir. Balıklar için yaklaşık on mineral (kalsiyum, bakır, iyot, demir, magnezyum, manganez, fosfor, potasyum, selenyum ve çinko) nun su ürünleri yemlerinde kullanılması açısından irdelenmiştir. Sucul canlıların yaşamsal faaliyetlerini sürdürebilmesi diğer canlılarda olduğu gibi yaşam koşulları ve dengeli beslenmeye bağlıdır. Bu koşulların sağlanmaması durumunda ilk olarak kondüsyon düşüklüğü ve bundan dolayı beslenme bozuklukları ve sonuçta da hastalıklar oluşmaktadır. Yetiştiricilik ve besleme çalışmalarında balıkların beslenme alışkanlıkları ve balıklar için esansiyel olan mineraller dikkate alınmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Mineral, Rasyon, Vitamin, Balık hastalıkları, Yem

Sözel Bildiri

AKCİĞER HASTALIKLARINDA DİSPNE YÖNETİMİNDE AKUPUNKTURUN ETKİSİ: SİSTEMATİK DERLEME

Şehnaz KAYA[1], Zeynep ÖZER[2]

[1] *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi,*
Burdur Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Burdur, Türkiye.
sehnazkaya@mehmetakif.edu.tr
[2] *Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Antalya, Türkiye.*
zeynepcanli@akdeniz.edu.tr

Özet: Akciğer hastalıkları bireylerde sıklıkla dispne oluşturmaktadır. Dispne yaşayan bireylerin yaşamı olumsuz yönde etkilenmektedir. Dispne yönetiminde nonfarmakolojik yöntemlerden biri olan akupunktur kullanılmaktadır.

Amaç: Bu sistematik derlemenin amacı akciğer hastalıklarında dispne yönetiminde akupunkturun etkisini incelemektir.

Yöntem : Çalışma PRISMA-P (Preferred Reporting Items for Systematic review and Meta-Analysis Protocols) standartlarına göre düzenlenmiştir. CINAHL, Web of Science, PubMed, Science Direct, Scopus veri tabanları başlangıçtan 02.02.2020 tarihine kadar, dil sınırlaması olmaksızın, ingilizce terimlerle taranmıştır. Cochrane MeSH terimleri olarak; 'acupuncture and dyspnea', 'acupuncture and lung', 'acupuncture and pulmonary 'kelimeleri kullanılmıştır. 13655 makaleye ulaşılmıştır. Mendeley programı ile tekrar eden çalışmalar düzenlenmiştir. Dahil etme kriterleri olan 18 yaş üzeri, akciğer hastalığı olan, spontan solunumda, dispne yönetimi amacıyla akupunktur uygulanan bireylerin durumunu değerlendiren çalışmalar ele alınmıştır.

Bulgular: Tarama sonucunda 99 makale incelenmek üzere belirlenmiş, daha sonra 22 makale ayrıntılı incelemeye alınmıştır. Toplam 11 çalışmaya yer verilmiştir. Dispne yönetiminde akupunkturun kullanımı ile ilgili akciğer kanseri ile ilişkisini Bauml ve ark (2016) olumlu, Minchom ve ark (2016) olumlu, Kasymjanova ve ark (2013) olumlu, Filshie ve ark (1996) olumlu bulurken Vickers ve ark (2005) ise etkisiz olduğunu; kronik obstrüktif akciğer hastalığı ile ilişkisini Feng ve ark (2016) olumlu, Suzuki ve ark (2012, 2008) olumlu bulurken Deering ve ark (2011) ile Lewith ve ark (2004) etkisiz olduğunu; pulmoner fibroizis ve amfizem vaka çalışmasıyla Miyazaki ve ark (2015) olumlu etkinin olduğunu belirtmektedirler.

Sonuç: Sistematik derlemeye dahil edilen çalışmaların bulgularına göre; akciğer hastalıklarında dispne yönetiminde uygulanan akupunkturun ilk yapılan çalışmalarda etkisiz, daha sonraki yıllarda yapılan çalışmalarda ise olumlu etkisinin olduğu görülmektedir. Akciğer hastalıklarında dispnenin yönetiminde akupunktur, pozitif etkilerinin olmasının yanında yan etkisinin çok az olması ve plasebo etkisinin de olabileceği göz önünde bulundurularak adjuvan bir tedavi seçeneği olarak yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Akupunktur, akciğer, dispne, hemşirelik, pulmoner

Sözel Bildiri

MAKÜ BURDUR SHMYO İLK VE ACİL YARDIM PROGRAMI ÖĞRENCİLERİNİN 3+1 EĞİTİM MODELİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ

Melek Zehra ZORAVALİ
MAKÜ, Burdur SHMYO, İlk ve Acil Yardım, Burdur, Türkiye, melekzehrazoravali@hotmail.com

Özet: Afet, kaza veya hastalık sonucunda acil yardıma ihtiyaç duyan bireylere gereken bakımın sağlanması ve güvenli şekilde hastaneye nakledilmesini kapsayan hastane öncesi acil sağlık hizmetlerinin sunumunda paramedikler kilit bir rol oynamaktadır. Hastane öncesi acil sağlık hizmetlerinin ihtiyaç duyduğu sağlık profesyonellerinin yetiştirilmesi için Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokullarının İlk ve Acil Yardım programlarında teorik eğitimin yanı sıra mesleksel becerilerin de kazandırılması amacıyla staj/ işyeri eğitimleri bulunmaktadır. Özellikle staj/klinik uygulamalar, öğrencilerin okul ortamında edindikleri bilgi ve becerileri gerçek meslek yaşantılarında somutlaştırmalarını ve pekiştirmelerini sağlayan işbaşı eğitim yöntemidir. Bu bağlamda öğrencilerin bilgi ve becerilerini deneyimlemesini ve mesleklerine adaptasyon süresini kısaltmak amacıyla Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Burdur Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu'nun tüm programlarında, öğrenciler 3+1 eğitim modelinde eğitim almaktadırlar. Paramedik öğrencileri de ön lisans eğitimlerinin 3 döneminde teorik ve uygulamalı dersleri almakta ve bu süreci başarıyla tamamlayanlar, son dönemlerinde iş yeri uygulaması adı altında uygun görülen, görev ve yetki alanlarının bulunduğu hastanelerde veya 112 istasyonlarında uygulama yaparak tecrübe kazanmaktadırlar. Çalışmada Şubat 2020 itibariyle iş yeri uygulaması yapan MAKÜ Burdur SHMYO İlk ve Acil Yardım programı 2. Sınıf öğrencilerinin 3+1 eğitim modeline ilişkin görüşlerinin saptanması amaçlanmıştır. Çalışmanın evrenini MAKÜ Burdur SHMYO ikinci sınıf öğrencileri oluşturmuş ve örneklem seçimine gidilmemiştir. Çalışmaya katılmayı kabul eden 87 öğrenci örneklemi oluşturmuştur. Araştırmanın verileri, literatür doğrultusunda, öğrencilerin sosyodemografik özelliklerini ve 3+1 eğitim modeli hakkındaki görüşlerini incelemeye yönelik sorulardan oluşan anket formu, online ortamda toplanılmıştır. Verilerin analizlerinde SPSS 25. 0 programı kullanılmıştır. Katılımcıların yaş ortalaması 21 ve %73,6'sı kadın öğrencilerden oluşmaktadır. Öğrencilerin %55.2'si 3+1 eğitim modelini faydalı bulduklarını, %48,3'ü iş ve meslek hayatına daha kolay hazırlandıklarını, %59,8'i mezuniyet sonrası sahada perfomanslarının artacağını düşündüklerini, %64,4'ü 3+1 eğitim modeli uygulanan MYO'ları arkadaşlarına tavsiye edeceklerini ve %60,9'u 3+1 modelinde aldıkları iş yeri uygulaması dersinin yeterince uygulama yapma olanağı sağladığını düşündüklerini belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Hastane Öncesi, paramedik, işyeri uygulaması

Poster Bildiri

TÜRKİYE'DE AFETLERDE HAYVANCILIK BİLİNMEZİ

Betül GÖKÇAYIR[1] Faruk DEMİRSOY[2]

[1]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fak, betulgkcyr.7098@gmail.com*
[2]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Altınyayla MTMYO, fdemirsoy@mehmetakif.edu.tr*

Özet: Afet kavramını oluşturan olayın kendisi değil, doğurduğu sonuçlardır. Bu bağlamda afetlerde sadece kitlesel anlamda insanlar değil; çevresel faktörler de afetlerin sonucundan paylarını alırlar. Çevresel faktörlerle yaşamayı öğrenen insan, afet olduktan sonra bu öğrenmişlerini rafa kaldırmaktadır.
Amaç: Ülkemizde afet yönetiminin her safhası insanlar üzerine planlanmaktadır. Ancak kriz yönetimi sonrasında insanlara yönelik faaliyetler sona erince, afetlerin sonucundan etkilenen hayvanlar bizlere ayrı ve başlı başına yeni sorunlar oluşturabilecek durumdadır. Çalışmamızın amacı belirtilen hususlarda dikkati çekmek ve farkındalık yaratmaktır.
Yöntem: Türkiye Afet Müdahale Planı incelenerek herhangi bir afette hayvanlara dair izlenecek yol belirlenmiştir. Aynı zamanda Hayvan Hakları Evrensel Beyannamesi incelenerek hayvanların afetler durumundaki hakları araştırılmıştır.
Bulgular: Türkiye Afet Müdahale Planı'nda 28 hizmet grubu tanımlanmıştır. Bu hizmet gruplarının ana çözüm ortakları ve destek çözüm ortakları ile birlikte yapacağı görevler açıkça belirtilmiştir. İlgili hizmet gruplarında hayvan ve hayvancılığa dair görevler incelendiğinde; Güvenlik ve Trafik Hizmet Grubu: Afet ve acil durum bölgesinde asayişi, can ve mal güvenliğini sağlamak, Sağlık Hizmet Grubu: Salgın hastalıklarla mücadele kapsamındaki hizmetler ile karantina izolasyon hizmetlerini yürütmek, salgın hastalıklar açısından çevresel ve suya bağlı risk faktörlerinin önlenmesi hususunda ilgili kurumların koordinasyonunu sağlamak, çevre ve su sanitasyonu bakımından risk oluşturacak faktörler ile ilgili tüm tedbirlerin alınmasını sağlamak, Tahliye Yerleştirme ve Planlama Hizmet Grubu: Taşınabilir milli servet, kıymetli evrak, eşyalar ve gerektiğinde hayvan tahliyesi yapmak gibi dolaylı yönden hayvanlara yönelik görevler bulunmaktadır. Doğrudan hayvanlara yönelik ise Gıda, Tarım ve Hayvancılık Hizmet Grubu ise: Afet bölgesinde sahipsiz ve barınaksız hayvanların tespit ve değerlendirmesini yapmak, Afet sonrasında hayvan kaynaklı her tür salgın hastalığın önlenmesi için gerekli tedbirleri almak, Afetzede çiftçilerin bitkisel, hayvansal ve su ürünleri üretimindeki zarar tespitlerini yapmak, Afet sonrasında evcil hayvanlar, sokak hayvanları, büyükbaş/ küçükbaş ve kümes hayvanlarında ortaya çıkabilecek hastalıklarla mücadele için gerekli aşılama ve tedavi çalışmaları yapmak, bu amaçla aşı, dezenfeksiyon ve hijyen malzemeleri temin etmek gibi doğrudan görevleri mevcuttur.
Sonuç ve Tartışma: Bahsi geçen görevlere baktığımız zaman hayvanlara yönelik alınması gereken önlemler açıklanmıştır. Ancak görevlerin işleyişlerine dair maalesef bir tanımlama gösterilmemiştir. Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlükleri ile görüştüğümüzde buna dair de detaylı bir çalışmanın henüz yapılmadığı belirlenmiştir. Mevcut durumlar ve bilinmezlik göz önüne alındığı zaman belirtilen görevlerin yapılabilmesi için kapalı bir mekan yani bir adres yetersizliği göz önüne alındığında hayvancılığın yoğun olduğu yerlerde kurulabilecek bir çadır sisteminin ihtiyaçları karşılayabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Afet Yönetimi, Hayvan Sağlığı, Hayvancılık

Sözel Bildiri

TEKERLEKLİ SANDALYE KULLANAN PARAPLEJİK HASTALARIN TRANSFER AKTİVİTELERİNDE KARŞILAŞTIKLARI PROBLEMLER

Ebru KÖSE[1], Ferruh TAŞPINAR[2]

[1]*İzmir Demokrasi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye, ebru.kose@outlook.com.tr*

[2]*İzmir Demokrasi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, İzmir, Türkiye, ferruh.taspinar@idu.edu.tr*

Özet: Spinal kord yaralanmaları ciddi fizyolojik değişiklikler ve lokomotor aktiviteyi sınırlandıran etkilerle sonuçlanmaktadır. Bağımsızlığı olumsuz etkileyen bu durum, kişinin yaşam kalitesinde azalmaya ve sınırlı toplum entegrasyonuna yol açmaktadır. Spinal kord yaralanmalı paraplejik hastaların mobilitesi ve toplum entegrasyonu için tekerlekli sandalye en önemli araçtır. Bu bireyler ile kronik dönem rehabilitasyon aşamasında, günlük yaşam aktivitelerinde bağımsızlığı artırma çalışmalarına önem verilmektedir. Çalışmalar üst ekstremitenin kullanımı, tekerlekli sandalye ile mobil duruma gelme ve bağımsız transferlere odaklanır. Transferler hastanın tekerlekli sandalye, yatak, tuvalet, banyo, araba gibi yüzeyler arasında geçişini içerir. Özel teknikler ve ihtiyaç halinde kayma tahtası gibi yardımcı araçlardan yararlanılmaktadır. Rehabilitasyon aşamasında güvenli transfer aktivitelerinin eğitimi sağlansa dahi bazı hastalarda transfer aktivitesinin yol açtığı problemler ile karşılaşılmaktadır. Lateral transferlerde hastanın kalçasını, tekerlekli sandalyenin arka tekerlerine yinelenen şekilde çarpması, cilt hasarına ve daha sonra dekübit ülserine neden olabilmektedir. Hastaların yere transferi sırasında, zemine sert inişi sebebiyle de cilt hasarları oluşabilmektedir. Günlük yaşam aktiviteleri sırasında mobilite ve transferler için üst ekstremitenin tekrarlayan hareketlere maruz kalması, bu bireylerde karpal tünel sendromunu ortaya çıkarmaktadır. Hogaboom vd.'nin gerçekleştirdiği bir çalışmada tekerlekli sandalye transfer aktivitelerinin sebep olduğu omuz ağrısı ve tendon patolojisi araştırılmıştır. Çalışma sonucunda vücut ağırlığında artma ve transfer kalitesinin düşük olmasının, omuz tendinopatisi gelişiminde etkisi olduğu saptanmıştır. Gellmann vd. spinal kord yaralanması sonrası ilk beş yıl ve yirminci yılda transferler sırasında oluşan omuz ağrısı sıklığına dikkat çekmiş ve yaralanmadan itibaren geçen süre ile birlikte ağrınında arttığını belirtmişlerdir. Bayley vd. lateral transferler sırasında subakromiyal bölgede mekanik stresin ve glenohumeral intraartiküler basıncın arttığını, bu durumun spinal kord yaralanmalı hastalarda omuz yaralanma sıklığına katkı sağladığını saptamışlardır. Yaralanmadan sonra hareket kabiliyeti azalan bu bireylerde vücut ağırlığı artışının önüne geçilmelidir. Doğru transfer teknikleri öğretilmeli ve transfer kalitesi yönünden hasta değerlendirilmelidir. Ağırlığı taşıyan üst ekstremitenin, fonksiyonel eğitimine önem verilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Spinal kord yaralanmaları, parapleji, tekerlekli sandalye.

Sözel Bildiri

INFLUENZA ENFEKSİYONU

Sare GÖKCAN

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil Yardım Ve Afet Yönetimi Bölümü, Burdur/Türkiye

Özet: Influenza virüsleri, en yaygın ve en çok mutasyon geçiren virüslerdir. Halk arasında "grip" olarak da bilinmektedir. 3 tür influenza virüsü vardır, bunlar: A, B ve C tipleridir. Bireylerde hastalık oluşturan influenza virüslerinin tamamına yakını influenza A ve influenza B alt tiplerine aittir. İnfluenza epidemiyolojisi dünya genelinde farklılık göstermektedir. Dünya nüfusunun her yıl yaklaşık %10 ila %20'sinin influenza virüsü ile enfekte olduğu bilinmektedir. Ülkemizde ise Ekim aydında başlayarak Nisan ayı başına kadar olan dönemde oldukça sık ve bulaşıcı dönem yaşanmaktadır. Influenza enfeksiyonlarının komplikasyonları açısından küçük çocuklar, yaşlı bireyler, kronik hastalığı olanlar ve immün sistemi baskılanmış kişiler risk grubunu oluşturmaktadır. İnfluenza virüsünün insandan insana en sık bulaşma yolu öksürme ve hapşırma ile ortama saçılan damlacıklar yoluyla gerçekleşir. Damlacıkla beraber kontamine el ve diğer kontamine nesneler ile de buluşma gerçekleşebilir. Influenza semptomlarının başlamasından önceki 24 saat ve sonrasındaki beş günlük dönem hastalığın bulaşıcı olduğu dönemdir. Hastalığın inkübasyon dönemi 1–4 gündür. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından influenza virüslerinden korunmanın en etkili yolu grip aşısı olduğunu vurgulanmaktadır. Grip aşısı, içerisinde bir önceki yıl toplumu en çok hastalandırılan virüsleri içeren 3 veya 4 alt tip influenza virüsü aşı içerisine dahil edilmekte ve her yıl aşı yeni hazırlanmakta olup bir önceki yılın aşıları kullanılmamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Grip Aşısı. Influenza, Grip, Pandemik İnfluenza

Sözel Bildiri

COMPARISON OF SHOULDER FUNCTION AND CLINICAL OUTCOMES OF ROTATOR CUFF TEARS AND SUBACRIOMAL IMPINGEMENT SYNDROME WITHOUT TEARS: A RETROSPECTIVE PILOT STUDY

Ümit Yeşil[1], Emrullah ALKAN [2], Nihal GELECEK [3]

1. Physiotherapist, Dokuz Eylül University Institute of Health Sciences, 35330, Izmir. fztumiyesil@gmail.com

2. Physiotherapist, Dokuz Eylül University Institute of Health Sciences, 35330, Izmir. Ealkan92@gmail.com

3. Professor, Dokuz Eylül University School of Physical Therapy and Rehabilitation, 35330, İzmir. nihal.gelecek@deu.edu.tr

Abstract: It is well known that rotator cuff diseases such as subacromial impingement(SIS) without tears and rotator cuff tears(RCT) cause pain, decreased ROM and functional impairment in the patients. However, there is no information about the differences regarding the negative effects of these diseases.

Purpose: The aim of this study was to compare grip strength, ROM, pain severity and scapular endurance in patients with RCT and SIS without tears.

Methods: Thirteen patients(7 RCT and 6 SIS) who had completed conservative treatment in the last 12 months met the inclusion criteria. Data of the grip strength, ROM of the shoulder joint, pain severity and scapular endurance were recorded from the patients' files.

Results: Age, body mass index of patients with RCT and SIS were similar ($p>0.05$). ROM of the shoulder joint in RCT were significantly higher compared with SIS values ($p<0.05$). On the other hand, there was no significant difference between the groups in grip strength, pain intensity and scapular endurance ($p> 0.05$).

Discussion-Conclusions: As our result, the patients with RCT had significantly better ROM of the shoulder joint. Also we found that there was no any differences grip strength, pain severity and scapular endurance between patients with RCT and SIS contrary to expectations.

Keywords: Impingement, Rotator cuff, Scapular endurance, Pain

Sözel Bildiri

DURATION OF NECK PAIN AFFECTS GRIP STRENGTH

Melda SOYSAL TOMRUK[1], Murat TOMRUK[2], Orhan KALEMCİ[3]

[1] *Burdur Mehmet Akif Ersoy University Faculty of Health Sciences, Physiotherapy and Rehabilitation Department. meldasoysaltomruk@gmail.com*

[2] *Burdur Mehmet Akif Ersoy University Faculty of Health Sciences, Physiotherapy and Rehabilitation Department. fztmurattomruk@gmail.com*

[3] *Dokuz Eylül University Faculty of Medicine, Department of Neurosurgery. orhan.kalemci@deu.edu.tr*

Abstract: Hand grip strength is a predictor of disability, general health and even mortality. Although it was reported that hand grip strength was reduced in patients with neck pain, it is still unknown whether it was affected by the duration of disease. We hypothesized that grip strength reduces more as the duration of disease increases.

Purpose: To investigate the correlation between hand grip strength and duration of neck pain.

Methods: Demographic data was obtained from patients who were participated in this study. Onset of neck pain was questioned verbally and accordingly, duration of the disease was recorded. Grip strength of both hands was assessed by using a hydraulic hand dynamometer. Spearman correlation analysis was used.

Results: A total of 91 patients (62 female and 29 male) with median (min-max) age of 45.0 (18.0-71.0) years and median (min-max) body mass index of 25.9 (17.3-39.1) kg/m^2 were included in the study. Median disease duration was 10.0 months while median grip strength was 23.0 kg for each hand. Negative, weak, significant relationships were found between disease duration and grip strength of both right and left hand (rho=0.218, p=0.38 and rho=0.249, p=0.017, respectively).

Discussion and Conclusion: Previous studies suggested that grip strength was essential for the independence in daily living activities and functions for patients with neck pain. Our results showed that there was a negative correlation between grip strength and disease duration in patients with neck pain. Initiating strengthening exercise programs as soon as the neck pain begins may be beneficial to prevent further decrease in grip strength.

Keywords: Duration of Disease, Grip Strength, Neck Pain.

Sözel Bildiri

SPOR YAPAN ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİN ÜST BİLİŞSEL BECERİ DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ: ISPARTA ÖRNEĞİ

Mahmut ULUKAN[1], Yunus ŞAHİNLER[2]

[1]*Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Bölümü, (Doktora) mail: mhmtulkn@gmail.com,*

[2]*Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Bölümü, (Doktora) mail: yunusahinler@gmail.com,*

Özet: Bu çalışmada spor yapan ortaöğretim öğrencilerin üst bilişsel beceri düzeylerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya, Isparta'da farklı okullarda 6, 7 ve 8. sınıflarda öğrenim gören 150 kadın ve 109 erkek olmak üzere 259 öğrenci gönüllü olarak katılmıştır. Araştırmada Yıldız ve arkadaşları (2009) tarafından geliştirilen Üst Biliş Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde SPSS 25.0 istatistik paket programı kullanılmıştır. Frekans ve ortalama değerlerinden yararlanılmıştır. Veri toplama araçlarının normal dağılım göstermesi sebebiyle parametrik testler kullanılmıştır. Değişkenler arasındaki farklılığın test edilmesi için t-testi ve ANOVA testleri uygulanmıştır. Ayrıca tanımlayıcı istatistiklerden faydalanılmıştır. Araştırma elde edilen bulgulara göre öğrencilerin anne-tutum değişkenine göre ortalamaları incelendiğinde, ölçeğin bilişin bilgisi ve bilişin düzenlenmesi alt boyutlarına ilişkin algıları ile anne-tutum değişkeni arasında otoriter annelerin lehine anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Ölçeğin bilişin bilgisi alt boyutuna ilişkin algıları ile baba-tutum değişkeni arasında otoriter baba tutumlarının lehine anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilirken, bilişin düzenlenmesi alt boyutunda anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür. Ölçeğin bilişin bilgisi alt boyutu ile fiziksel dinçlik düzeyi değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür. Ancak bilişin düzenlenmesi alt boyutuna ilişkin algıları ile fiziksel dinçlik düzeyi değişkeni arasında zayıf fiziksel dinçlik düzeyine sahip olan katılımcıların lehine anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların bilişin bilgisi alt boyutuna ilişkin algıları ile sağlıklı beslenme değişkeni arasında sağlıklı beslenenlerin lehine anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Ancak bilişin düzenlenmesi alt boyutuna alt boyutuna ilişkin algıları ile sağlıklı beslenme değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür. Ancak öğrencileri üst bilişsel becerilerine ilişkin algıları ile "cinsiyet, yaş, sınıf ve psikolojik dinçlik düzey değişkenleri arasında anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Sonuç olarak araştırmaya katılım sağlayan ortaöğretim öğrencilerinin üst bilişsel beceri düzeylerinin orta seviyenin çok az farkla üzerinde olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Spor, Psikoloji, Üst biliş

Sözel Bildiri

THE EFFECT OF GLUTATHIONE S-TRANSFERASE ENZYME POLYMORPHISMS ON CISPLATIN PHARMACOKINETICS

Zeliha PALA KARA

Istanbul University, Faculty of Pharmacy, Department of Pharmacology, Istanbul

E-mail: zelihapala@gmail.com

Abstract: Cisplatin, a platinum-based antineoplastic drug, is used effectively in the treatment of various types of cancer, such as gastric, testicles, ovaries, head and neck and lung cancer. As with other chemotherapeutics, cisplatin may have different resistance mechanisms specific to the individual or cell. Glutathione S-transferases (GSTs) is member of phase II enzymes, which are associated with detoxifying chemotherapeutic agents. Increased expressions of GSTs are important causes of resistance to platinum-based drugs.

Aim: Investigate the influence of three SNPs in GSTA1 (rs3957356), GSTP1 (rs1138272) and GSTP1 (rs1695) on the pharmacokinetics of cisplatin in gastric cancer patients (n=17).

Material/Methods: Genetic variants were deteceted by RT-PCR. Cisplatin was applied at a dose of 75 mg/m^2. Plasma total cisplatin concentration mesuared by ICP/MS at 0.5, 1, 2, 4, 6 and 24 hour post dose in fisrt cycle of theraphy. The area under the plasma drug concentration-time curve (AUC) was calculated by trapezoidal method. This study was approved by Istanbul University Cerrahpasa Medical Faculty Ethical Commitie (No:2012/A-28).

Resuts: There were no statistically significant differences between total cisplatin $AUC_{0\text{-}24h}$ values and GSTA1 (rs3957356; 18,68±3,72 vs 19,59±1,59 mg.h/L, p=0,368), GSTP1 (rs1138272; 18,18±2,79 vs 19,21±3,03 mg.h/L, p=0,634) and GSTP1 (rs1695; 19,03±3,13 vs 19,25±2,68 mg.h/L, p= 0,716).

Discussion and conclusion: We did not find any significant relation between these SNPs in GST and cisplatin exposure in gastric cancer patient. It is recommended to investigate the noted SNPs more precisely in a larger study population.

Keywords: Cisplatin, Gluation-S-transferaz, SNP, Pharmacokinetics.

Sözel Bildiri

TÜRKİYE'DE COVID-19'UN NİSAN AYINDAKİ FATALİTE HIZININ DEĞERLENDİRİLMESİ

[1]Azime Özlem ARICAN [2] Gülcihan Aybike DİLEK

[1]Yüksek Lisans Öğrencisi, Akdeniz Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, ozlemaricaan@gmail.com

[2]Öğr. Görevlisi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri M.Y.O, aybikedilek15@gmail.com

Özet: Pandemi olarak ilan edilen coronavirus disease-19 (COVID19)'un kontrolü için epidemiyolojik ölçütlerin bilinmesi önemlidir. Fatalite hızı diğer adıyla olguda ölüm hızı, belirli bir hastalığa yakalananlar içinden ne kadarının öldüğünü, yani bu hastalığın ne kadar fatal-öldürücü olduğunu gösterir. Türkiye'de, COVID-19 pandemisinde ilk vaka 11 Mart'ta görülmüştür. Fatalite hızının değerlendirilmesi, hastalığın mortaliteye etkisini bilmek için önemlidir. Bu çalışmada Covid-19'un nisan ayındaki fatalite hızı hesaplanarak, değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda Nisan ayındaki COVID-19'a bağlı ölümler'in verileri alınarak, fatalite hızı değerlendirilmiştir. 1 nisandan, 30 nisana kadar geçen sürede COVID-19'dan dolayı toplam 2.960 ölüm gerçekleşmiştir. Mart ayından sonra vaka sayısı, 106.673 artmıştır. Bu çalışmada, Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı COVID-19 raporlarından elde edilen bilgilere göre fatalite hızı hesaplanmıştır. Türkiye'de COVID-19'UN Nisan ayındaki fatalite hızı %2,77'dir. Sonuç olarak Covid-19'un fatalitesi kontrol edilebilir düzeydedir. Hastalığın insidansında artış yaşanmaktadır. Nisan ayı fatalite hızı, yüksek olarak saptanmamış fakat yeni vaka olguların hızlı arttığı, göz ardı edilmemelidir. Vaka sayısında artışa engel olmak, ölümleri azaltmak için gerekli bireysel ve toplumsal koruyucu önemlerin alınması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Fatalite hızı, Değerlendirme, Nisan

Poster Bildiri

SEREBRAL PALSILI HASTALARDA GASTROINTESTINAL SISTEM VE BESLENME ILE ILGILI PROBLEMLER

Büşranur DELİCE[1], Neda YOUSEFIRAD[1]

[1]*İstanbul Medipol Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme Ve Diyetetik Bölümü,3.Sınıf Lisans Öğrencisi, İstanbul, Türkiye. busranur.delice@std.medipol.edu.tr*

[1]*İstanbul Medipol Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme Ve Diyetetik Bölümü,Öğretim Görevlisi, İstanbul, Türkiye. nyousefirad@medipol.edu.tr*

Özet: Serebral palsi (SP), gelişmekte olan beyin dokusundaki lezyonlara bağlı ortaya çıkan, heterojen belirtiler gösteren kalıcı hareket ve postür bozuklukları olarak tanımlanmaktadır. 2013 yılında yayınlanan en güncel meta-analiz çalışmaya göre, SP prevalansının 1000 canlı doğumda 2.11 ve 1.500 g'dan daha düşük doğum ağırlıklı yeni doğanlarda 59.18 olduğu bildirilmiştir. Türkiye'de ise 2006 yılında SP prevelansının 1000 canlı doğumda 4.4 olduğu kaydedilmiştir. SP'de beyin hasarının oluştuğu yere ve genişliğine bağlı olarak mental gerilik, görsel ve işitsel bozukluklar, gastrointestinal sistem (GİS) ve beslenme problemleri, dil-konuşma bozuklukları, davranış bozuklukları gibi problemler görülmektedir. SP'de sinir sisteminde görülen yapısal bozukluklar ve çeşitli faktörlere bağlı, GİS problemleri görülme sıklığı yüksektir. SP'li bireylerde en sık rastlanan GİS problemleri; disfaji, gastroözefajial reflü hastalığı (GÖRH) ve kabızlıktır.

Amaç: SP'li hastalarda multifaktöriyel bozukluklar görülmektedir. Bu bireylerde GİS problemleri yaşam kalitesini etkileyen önemli sağlık sorunudur. Bu derlemenin amacı, Serebral palsili hastalarda GİS ve beslenme ile ilgili problemleri değerlendirmektir.

Yöntem: Bu derlemede PubMed ve Web of Science gibi veri tabanlarından yararlanarak randomize kontrollü çalışmalar ve meta-analiz çalışmalar taranmıştır.

Bulgular: Derlemeye dahil edilen 11 çalışmanın sonucuna göre SP'li çocuklarda en çok rastlanan GİS belirtileri disfaji, GÖRH ve kabızlık olarak bildirilmiştir. Disfaji bulguları olan çocuklarda enerji alımı anlamlı olarak düşük iken karbonhidrat alımı yüksek, GÖRH olan hastalarda günlük sıvı alımı yüksek, kabızlığı olan hastalarda ise günlük diyet lifi ve sıvı alımının düşük olduğu kaydedilmiştir.

Bir meta-analiz çalışmada 1997-2012 yılları arasında SP'li çocuklar üzerinde yapılan araştırma sonuçları incelenmiştir. Sonuçlara göre disfaji, kusma ve kabızlık görülme sıklığı sırayla %89, %22 ve %26 olarak bildirilmiştir. Çalışmanın sonucunda SP'li kişilerde GİS belirtilerinin yaygın olması morbidite ve mortalitenin önemli bir nedeni olarak belirtilmiştir. Disfaji bulguları olan çocuklarda besin reddi görülmektedir. Buna bağlı büyüme geriliği, anemi ve hipoproteinemi problemleri oluşabilmektedir. Kabızlık problemi yaşayan çocuklarda ise düşük lifli diyet ve sıvı alımı görülmektedir.

Tartışma ve Sonuç: GİS ve beslenme ile ilgili problemler SP'li bireylerin yaşam kalitesini etkileyen önemli sağlık sorunlarıdır. GİS ve beslenme problemleri; malnütrisyon, büyüme geriliği gibi komorbiditeler ile ilişkili olabilir. Bu nedenle, tıbbi beslenme tedavisi gastrointestinal semptomlar ve beslenme durumu dikkate alınarak düzenlenmelidir.

Anahtar Kelimeler: Serebral palsi, gastrointestinal sistem problemleri, beslenme sorunları

Sözel Bildiri

ÜNİVERSİTEYE YENİ BAŞLAYAN ÖĞRENCİLERİN YAŞAM BOYU ÖĞRENME EĞİLİMLERİNİN BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İRDELENMESİ

Sultan GÜÇLÜ, Emel ELEM, Ayşegül UNUTKAN, Satı ÖZTÜRK

Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

Özet: Yaşam boyu öğrenme (YBÖ); kişisel, toplumsal, sosyal ve/veya istihdam ile ilişkili bir bakış açısı içinde bilgi, beceri ve yeterlilikleri geliştirmek amacıyla tüm yaşam boyunca üstlenilen her türlü öğrenme etkinlikleridir. Üniversite öğrencilerinin de öğrenmeyi öğrenebilen, karşılaştığı problemleri çözebilen, toplumsal ve kişisel ihtiyaçlara cevap verebilen, değişimlere ayak uydurabilen niteliklere sahip olmaları gerekir.

Amaç: Çalışmada üniversite öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin sosyo-demografik değişkenler, aileden algılanan sosyal destek ve kişilik özellikleri ile ilişkilerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Çalışma, Kütahya Sağlık Bilimleri Fakültesi'nde öğrenim gören 1. Sınıf öğrencileri (N=227) ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmada Büyük Beşli Envanteri, Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeği, Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde parametrik testler kullanılmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin yaş ortalamaları 19,49±1,79, %86,8'i kadındır. Öğrencilerin YBÖ eğilimleri genel ortalamaları 124,17±22,09'tür. Kadın öğrencilerin YBÖ eğilimleri daha yüksek bulunmuştur [$t_{(225)}$=4,64, p<.01]. YBÖ eğilimleri ile aileden algılanan sosyal destek (r=.171, p<.05) ve akademik başarı puanları (r=.305, p<.01) arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Üniversite öğrencilerinin YBÖ eğilimleri ile gelişime açıklık arasında orta düzeyde pozitif (r=.48, p< .01), dışadönüklük arasında düşük düzeyde pozitif (r= .18, p< .01), sorumluluk arasında düşük düzeyde pozitif (r= .21, p< .01), nevrotiklik arasında düşük düzeyde negatif (r= -.23, p< .01), uyumluluk arasında düşük düzeyde pozitif (r= .20, p< .01) yönde anlamlı ilişkiler olduğu görülmektedir.

Tartışma ve Sonuç: Çalışmaya katılan öğrencilerin YBÖ eğilimleri açısından olumlu yönde bir eğilime sahip oldukları, yaşam boyu öğrenmeye ilişkin eğilimleri üzerinde cinsiyetin anlamlı bir etkisinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Aileden algılanan sosyal destek düzeyinin ve akademik başarı puanının yüksek/alçak oluşu öğrencilerin YBÖ eğilimlerinin olumlu/olumsuz yönde değişmesine neden olduğu uygulanan analiz sonucu ortaya çıkmıştır. Çalışmamızda bireylerin YBÖ eğilimlerinin tüm kişilik özelliklerine göre farklılık gösterdiği tespit edilmiş ve YBÖ değeri ile en yüksek düzeyde ilişkili olan kişilik özelliğinin gelişime açıklık olduğu bulunmuştur. Bulgularımız diğer çalışmalarla benzerlik göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: kişilik özellikleri, yaşam boyu öğrenme, sosyal destek, üniversite öğrencileri

Sözel Bildiri

DETACHMENT AND EMBOLIZATION OF TOTALLY IMPLANTABLE VENOUS CATHETERS: DIAGNOSIS AND MANAGEMENT

Halil KARA[1,2], Akif Enes ARIKAN[2,3], Onur DÜLGEROĞLU[1,2], Cihan URAS[2,3]

[1]*Acibadem Mehmet Ali Aydinlar University, Vocational School of Health Sciences*

[2]*Acibadem Mehmet Ali Aydinlar University, Research Institute of Senology*

[3]*Acibadem Mehmet Ali Aydinlar University, School of Medicine, Department of General Surgery,halil.kara@acibadem.edu.tr,enes.arikan@acibadem.edu.tr,onur.dulgeroglu@acibadem.edu.tr, cihan.uras@acibadem.edu.tr*

Abstract: Totally implantable venous catheters (TIVCs) are widely used for fluids requiring infusion through central venous system, such as infusion of chemotherapy agents and parenteral nutrition. Detachment and embolization (DE) are rare complications of TIVCs.

Aim: This study aimed to analyze clinical findings of DE of TIVCs, etiological causes, and treatment options.

Methods: Patients who experienced DE of TIVC between 2010-2019 were included. Indications, implantation techniques, time to diagnosis, patient complaints, diagnostic methods, site of rupture, location of embolization, treatment methods, and chest X-rays prior to detachment were analyzed retrospectively.

Results: DE of TIVC was detected in 12(1.2%) of 1009 patients. Eleven patients had breast cancer and one had colon cancer. Mean age at implantation was 45.3 ± 9.6(31–61.3) years, and 48.4 ± 10(31–64) years upon detection of detachment. Seven (58%) patients were asymptomatic, four (33.3%) had device malfunction, and one (8.3%) had pain and swelling at the port site after injection. Mean time from implantation to diagnosis was 38.3(0.5–93) months. The etiologies comprised Pinch-off Syndrome (POS) in eight (66%) patients, detachment directly adjacent to the lock mechanism in three (25%) patients, and probable iatrogenic injury during explantation in one (9%) patient. The most common site of embolism was superior vena cava(25%). While the embolized fragment was removed percutaneously in 11 patients, medical follow-up was the treatment choice for one patient.

Discussion and Conclusion: DE are rare complications with a prevalence of 1.2% in this study. Although most patients were asymptomatic, chest radiography plays an important role in diagnosis. DE require treatment due to potential complications, however, determining its definitive etiology may not always be possible. The most common cause of DE was POS, and the first-choice treatment was percutaneous femoral retrieval. However, if not technically possible, alternative treatment options are thoracotomy or follow-up with anticoagulant therapy.

Keywords: Catheter embolization, Complication, Percutaneous catheter retrieval, Pinch-off syndrome, Totally implantable venous catheter

Sözel Bildiri

COVID-19 PANDEMİSİ DÖNEMİNDE HAREKETLİ PROTEZ KULLANAN HASTALARDA PROTEZLERİN HİJYEN YÖNETİMİ İÇİN TELEDİŞHEKİMLİĞİNİN ENTEGRASYONU VE ASENKRON VİDEO İÇERİKLERİNİN DEĞERLENDİRMESİ

Hilal EKŞİ ÖZSOY

Beykent Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi

Protetik Diş Tedavisi A.D. İstanbul-Türkiye.

hilaleksi@gmail.com

Özet: Teledişhekimliği, diş hekimliği profesyonellerini hastalarına bağlayan gelişmekte olan bir diş hekimliği alanıdır. Teledişhekimliği'nin kapsamı zaman ve mekânla sınırlı olmayan telekomünikasyon ve bilgisayar teknolojilerinin kullanımı ile uzman ile hasta arasında erişim sağlanmaktadır. Google Hangouts, Facebook, WhatsApp, Instagram, ICQ, iMessage ve Telegram Messenger uygulamaları bu amaçla kullanılabilen popüler yazılımlardır.

Amaç: Bu çalışmanın amacı, Covid-19 pandemisi sebebiyle sosyal izolasyonun zorunluğu olduğu günümüz şartlarında kişilerin oral hijyen yönetimlerini destekleyen asenkron teledişhekimliği uygulaması olan facebook üzerinden paylaşılan videolardaki bilgilerin değerlendirilmesidir.

Yöntem: "teledentistry, diş protez temizliği, oral hijyen, covid-19" anahtar kelimelerinin kombinasyonu ile videolar taranmıştır. Bulunan 60 video, bir video içerik kalite değerlendirme ölçeği olan DISCERN (Quality Criteria for Consumer Health Information) ile skorlanmıştır. DISCERN 0-80 puan arasında skorlanan 16 sorudan oluşan ve toplam skora göre 5 grupta değerlendirme yapan bir ölçektir. Bu gruplar: çok kötü (16 - 26 puan), kötü (27 - 38 puan), ortalama (39 - 50 puan), iyi (51 – 62 puan) ve mükemmel(63 - 80 puan) olarak adlandırılmaktadır. İstatistiksel verilerin işlenmesi için Microsoft Excel Sürüm 2016 kullanılmıştır.

Bulgular: DISCERN skorlamasına göre videoların %88,3 ü "iyi" kategorisinde bulunmuştur. %6,7 oranıyla "ortalama" ve %5,0 oranıyla "mükemmel" kategorileri takip etmektedir. "kötü" ve "çok kötü" kategorilerine ait video bulunmamaktadır. Ortalama DISCERN skoru ise 57,7 dir.

Tartışma ve Sonuç: Teledişhekimliği hastaların hem oral hijyeni hem de protezlerinin hijyen yönetimi için kullanılan etkili ve güvenilir içerikli bir yöntemdir. Günümüzde yaşanan covid-19 pandemisi gibi yüz yüze iletişimin kısıtlanıp sosyal medya platformları üzerinden iletişimin öncelik haline geldiği dönemlerde Teledişhekimliği alanı daha fazla önem kazanmaktadır. Profesyonellerin topluma sağlıkla ilgili kaynak oluştururken bilgi ve kalite değerlendirme araçlarını rehber olarak kullanmaları güvenilir ve doğru bilgiye ulaşmada yararlı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Teletıp, Teledişhekimliği, covid-19

Sözel Bildiri

DOCETAXEL INDUCES ADVERSE OXIDATIVE INJURY IN THE LARYNGOTRACHEAL EPITHELIUM: A LITERATURE REVIEW

Yücel KURT
Department of Otolaryngology, Finike State Hospital, Antalya, Turkey

Abstract: Oxidative stress occurs via pathophysiological and physiological functions in the body cells, including laryngotracheal mucosa. Oxidative stress induces excessive production of reactive oxygen species (ROS) and the ROS are including superoxide radical, hydroxyl radical and singlet oxygen. The excessive production of ROS is scavenged by enzymatic and non-enzymatic antioxidants. In trachea, there is a composite structure with individual and incomplete cartilaginous rings. Deformation of trachea through surgical process, mechanical applications and drug treatments induces injury of laryngotracheal epithelium. Larynx is very sensitive to ROS, because it was located in the airway between nose and alveoli. Hence, results of recent studies studying the oxidative related values in larynx cancer indicated the importance of oxidative stress. Taxane group chemotherapeutic agents have been successfully used in the larynx, head, and neck tumors. One of the chemotherapeutic agents in the taxane group is docetaxel. Docetaxel kills tumors through the induction of stable microtubules and apoptosis (Mikuła-Pietrasik et al. 2019). In addition to its anticancer actions, docetaxel induces adverse side effects via excessive ROS production. The adverse effect may occur in the laryngotracheal epithelium and the main subject was the aim of the oral presentation (Branco et al. 2015). Results of recent papers indicated that the antioxidant levels such as glutathione and glutathione peroxidase were decreased in the laryngeal mucosa of experimental animals by docetaxel treatment, but oxidative stress levels were increased by the treatment (Branco et al. 2015). However, the adverse effect of docetaxel was diminished by the antioxidant treatments (Branco et al. 2015; Kütük and Nazıroğlu 2019). In conclusion, exposure to the docetaxel during the cancer treatment is accompanied by increased ROS release, suggesting that oxidative stress is a cause of docetaxel-caused adverse effect in the laryngotracheal pathophysiology. For clarifying the subject, future studies need on the docetaxel-induced oxidative stress in larynx of animal and human

Keywords: Antioxidants; Docetaxel; Larynx cancer; Laryngeal mucosa; Oxidative stress.

Sözel Bildiri

TELOMERLER VE KADINLARDA ÜREME DİSFONKSİYONLARI

Muazzez TIKIRDIK[1]

[1]*Süleyman Demirel Üniversitesi, Histoloji ve Embriyoloji Anabilim Dalı, Türkiye, muazzeztikirdik@hotmail.com*

Özet: Telomerler, ökaryotik kromozomların uçlarında bulunan, kromozom bütünlüğünün korunması için gerekli olan ve DNA dizilerinden oluşan fonksiyonel yapılardır. Telomerik DNA dizileri, çoğu türde, kısa bir heksamerik dizi ünitesinin art arda tekrarlarıdır. Telomerik tekrarlar, kromozomal bütünlüğün korunmasına yardımcı olur. Hücre replikasyonunda telomerler, tamamen kopyalanamaz ve yavaş yavaş kısalır. Telomerler kritik bir kısalığa ulaştığında replikatif senesens olarak adlandırılan süreçte hücre çoğalması durur. Bu nedenle telomerler, hücrenin yaşlanma sürecinin kendine özgü bir mekanizması olarak işlev görür. Telomerler, kromozomlar arasında uçtan uca füzyonu önlemek, kromozomal stabiliteyi ve genomik bütünlüğü koruma işlevine sahiptir. Bunun yanı sıra telomerler oogenezde de önemli bir rol oynamaktadır. Telomer uzunluğu ve telomeraz enziminin aktivitesi, oositin olgunlaşma aşamasına bağlı olarak değişmektedir. Telomeraz enziminin aktivitesi doğrudan telomer uzunluğunu etkiler ve bunun sonucunda kromozomal anomaliler ve anöploidiler meydana gelir. Bu nedenle, telomer yapısının ve telomerik uzunluğun korunması, hem hücre bütünlüğü hem de germ hücrelerinin üretimi için gereklidir. Son yıllarda telomerler, hem doğurganlıkta hem de üreme disfonksiyonlarında oynadıkları rol nedeniyle ilgi çekmektedir. Bu derlemede telomer kısalmasına bağlı olarak dişilerdeki üreme disfonksiyonları gözden geçirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Telomer, telomer kısalması, üreme disfonksiyonları.

Sözel Bildiri

BAZI BALIK PATOJENLERİNİN BAKTERİYOFAJ İZOLASYONU ÜZERİNE ARAŞTIRMA

[1]Gülden ATALAYOĞLU, [2]Pınar YILDIRIM, [2]Ayşegül KUBİLAY

1. Bucak Tarım ve Orman İlçe Müdürlüğü, Bucak, Burdur, Turkey
2.Isparta Uygulamalı BilimlerÜniversitesi, Su Ürünleri Fakültesi, Isparta, Turkey
g_atalayoglu@hotmail.com „aysegulkubilay@ısparta.edu.tr, yildirimpinar06@gmail.com

Özet: Su ürünleri yetiştiriciliği en hızlı büyüyen, yüksek ekonomik gelir potansiyeline sahip sektörlerden biridir. Gelişen su ürünleri yetiştiriciliği sektörünün en önemli sorunlarından biri bakteriyel enfeksiyonların neden olduğu ekonomik kayıplardır. Günümüzde bakteriyofajlar bakteriyel hastalıkları kontrol altına almak için antibiyotiklere ve diğer antibakteriyel kimyasallara alternatif olarak büyük ilgi görmektedir. Bu çalışmada, balık patojeni *Vibrio anguillarium, Yersinia ruckeri, Aeromonas hydrophila ve Lactococcus garvieae*'ye karşı bakteriyofaj izolasyonu için ön bir deneme yapılması amaçlanmıştır.

Amaç: Bu çalışmadaki amaç; *Vibrio anguillarium, Yersinia ruckeri, Aeromonas hydrophila ve Lactococcus garvieae*'ye karşı bakteriyofaj izolasyonudur.

Yöntem: Bakteriyofaj İzolasyonu: 1 adet beton havuz 3 adet offshore kafes tesisinden olmak üzere dört farklı alabalık üretim çiftliğinden alınan su örneklerinden bakteriyofaj izolasyonu yapılmıştır. Su örnekleri 10.000 dev/dak 15 dakika santrifüj edildikten sonra elde edilen süpernatant 0,02 µm luk filtreden geçirilmiştir. Litik fajların izolasyonu çift tabaka agar metodu kullanılarak yapılmıştır. Bakteriyofajların litik döngüleri sonucunda oluşan berrak plaklar izole edilerek fotoğrafları çekilmiştir.

Bulgular: Bakteriyofajların litik döngüleri sonucunda oluşan berrak plaklar *Vibrio anguillarium, Yersinia ruckeri, Aeromonas hydrophila* patojenlerinde oluşurken, *Lactococcus garvieae* patojeninde berrak plaklar oluşmamıştır. Oluşan plaklar izole edilerek konak bakteri kültürüne ekimi yapılarak fajlar stoklanmıştır.

Tartışma ve Sonuç: Çalışılan patojenlerde *Lactococcus garvieae* patojeni hariç *Vibrio anguillarium, Yersinia ruckeri, Aeromonas hydrophila* patojenlerinden berrak plak oluşumu tespit edilmiştir. Bu çalışma bir ön araştırma niteliğinde olup ileriki çalışmalarda bu fajların saflaştırılarak özelliklerinin çalışılması düşünülmektedir. Faj tedavisi, gelecek günlerde kültür balıkçılığındaki antibiyotiklerin yerini almanın alternatif ve en iyi yöntemlerinden biri olabilir. Herhangi bir faj terapisini ticari olarak uygulamadan önce, etkinliklerini ve güvenliğini göstermek için verimlilik testi uygulanmalıdır. Tedavinin etkinliği için tür özellikleri de dikkate alınarak; maliyet etkinliği, spesifik patojen hedeflenmesi, hastalık durumu ve üretim şartlarının standartlaştırılması gerekir.

Keywords: Balık patojeni, bakteriyofaj, faj izolasyonu, litik faj, çift tabaka agar metodu

Sözel Bildiri

ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ OLAN ÇOCUKLARDA DUYU BÜTÜNLEME TERAPİSİNİN ETKİLİLİĞİNİN İNCELENMESİ

Remziye AKARSU

Biruni Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü

Özet: Bu çalışmanın amacı özel öğrenme güçlüğü tanılı çocuklarda duyu bütünleme terapisinin duyusal ve fonksiyonel etkisini İnsan Okupasyon Modeli (MOHO)'ne göre incelemektir.

Yöntem: Araştırmaya özel öğrenme güçlüğü tanısı almış 35 (Müdahale =17, Kontrol =18) kişi dahil edildi. Her iki grup takip edildikleri özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde haftada iki kez bireysel özel eğitim seanslarına devam ederken, müdahale grubuna ek olarak sekiz hafta boyunca haftada bir seans duyu bütünleme terapisi uygulandı. Duyu modülasyonu değerlendirilmesi için Duyu Profili Testi, okupasyonel performans değerlendirilmesi için MOHO çerçevesinde Kısa Çocuk Aktivite Katılım Profili (SCOPE) kullanıldı. Müdahale öncesi ve sonrası sonuçlar karşılaştırıldı. Müdahale sonuçları ve gruplar arası skorların analizleri, Wilcoxon Eşleştirilmiş İki Örnek Testi ve Mann Whitney-U testi kullanılarak gerçekleştirildi. Anlamlılık $p<0,05$ olarak kabul edildi.

Bulgular: Müdahale öncesi ve sonrası skorlar karşılaştırıldığında, Duyu Profili Testi'nde müdahale grubunda duyusal işlem, modülasyon, davranışsal-duygusal cevaplar alt parametrelerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark mevcut olup ($p<0.05$), kontrol grubunda herhangi bir anlamlı değişim görülmedi ($p<0.05$). SCOPE sonuçlarına göre, müdahale grubunda toplam puan ve alt parametrelerde istatistiksel olarak anlamlı değişimler elde edildi ($p<0.05$). Kontrol grubunda, toplam puan ve irade, iletişim ve etkileşim becerileri alt parametrelerinde istatistiksel olarak anlamlı değişimler elde edilirken; alışkanlıklar, işlemleme becerileri, motor beceriler, çevre alt parametrelerinde ise anlamlı değişimler elde edilmediği gözlemlendi ($p<0.05$).

Tartışma ve Sonuç: Özel öğrenme güçlüğü olan çocuklarda bireysel özel eğitime ek uygulanan duyu bütünleme terapisi eğitimi ile duyu modülasyonu ve günlük fonksiyonel performansta artış meydana gelmektedir. Daha fazla bireyin dahil edildiği ve daha kapsamlı çalışmaların yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler :Özel öğrenme güçlüğü, Duyu bütünleme terapisi, İnsan okupasyon modeli (MOHO)

Sözel Bildiri

KEDİLERDE PİYOTORAKS

Reyda KIYICI[1], Şima ŞAHİNDURAN[2]

[1]*Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Burdur-Türkiye, rkiyici@mehmetakif.edu.tr*

[2]*Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Burdur-Türkiye, sahinduran@mehmetakif.edu.tr*

Özet: 10 aylık kısırlaştırılmamış erkek tekir kedi hastanemiz kliniğine çabuk yorulma, halsizlik, solunum problemi şikayetleri ile getirildi. Hastanın genel muayenesinde yüzeysel pompalama tarzında abdominal solunum, yapılan oskültasyonda akciğerlerin bir tarafta afonik olduğu ve hiç solunum sesi alınamadığı, diğer tarafta ise akciğer seslerinin çok az duyulduğu gözlenmiştir. Yapılan radyografik muayene sonucunda akciğerlerde opasite gösteren alanlar saptanmıştır. Pleural boşluk içerisinde biriken sıvının miktarının normalin üzerine çıkması durumuna "Pleural effüzyon" denir. Sıvının sitopatolojik özelliklerine göre pleural effüzyonlar; yangısal olmayan sıvılar “transudat”, seröz veya düşük fibrin ve hücre içerikli olanlar “yangısal transudat”, fibrin ve nötrofil granülosit oranı yoğun olan efüzyonlar "Piyotoraks" veya "Empiyem", sıvıda kan bulunuyorsa "Hemotoraks", lenf sıvısı bulunuyorsa "Şilotoraks" terimleri kullanılmaktadır. Kedilerde piyotoraks, göğüs boşluğunda irin birikmesi ile karakterize, hayatı tehdit eden, ciddi bir enfeksiyondur. Piyotoraks nadir görülmekle birlikte, agresif tedavi gerektirmektedir. Piyotoraks, akciğerlerde değil, göğüs bölgesinde anormal enfeksiyon oluşumundan kaynaklandığı için pnömoniden farklıdır. Piyotoraks, akciğerlerde irin olduğu anlamına gelmez, daha ziyade akciğerleri çevreleyen steril alanda irin oluşumu meydana gelir. Plevral boşlukta (akciğerleri ve kalbi çevreleyen alan) giderek daha fazla irin birikir, akciğerleri sıkıştırır ve nefes almayı daha zor hale getirir. Göğüs boşluğunda biriken irin kan dolaşımınına katılıp septik şokla sonuçlanabilir. Dispne (nefes almada zorlanma), salya akması, anoreksiya (yememek), karanlık yerlere saklanma (örn. yatağın altına, dolaba vb.), dehidrasyon, taşipne (artan solunum hızı> 40 nefes / dakika) veya egzersiz intoleransı (egzersiz sonrası çabuk yorulma), sternal pozisyonda ağzı açık solunum (göğüs sternum kemiği üzerine yatarak), mukozalarda siyanoz (mavi renk), boynu öne uzatarak nefes almak, ön bacaklar / dirsekler göğüsten uzaklaştırılır ve abdominal solunum hastalığın önemli semptomlarıdır.

Anahtar Kelimeler: Piyotoraks, Pleural effüzyon, Siyanoz

Sözel Bildiri

FLAVONOİDLERİN YAPISAL ÖZELLİKLERİ VE SAĞLIK ÜZERİNE ETKİLERİ

Pınar ÖNDER*,Mümin POLAT**

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Sağlık ve Biyomedikal Bilimler Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, ponder@mehmetakif.edu.tr*
***Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü, Burdur, Türkiye, mpolat@mehmetakif.edu.tr*

Özet: Antioksidanlar, düşük konsantrasyonlarda organik bileşiklerin serbest radikal mekanizmalı okidasyonunu önleyen bileşiklerdir. Son zamanlarda besin kimyası ve koruyucu tıbbın bitki kaynaklı doğal antiokidanlara karşı ilgisi artmaktadır. Bunun nedeni, bazı sentetik antioksidanların (Beta Hidroksi Asit, Butil Hidroksi Toluen gibi) kansorejen olarak düşünülmesidir. Doğal antioksidanlar ise, insan organizması için genellikle zararsız olup yan etki göstermezler. Doğal antioksidanların önemli bir bölümünü flavonoidler oluşturmaktadır. Flavonoidlerin antioksidan, serbest radikalleri temizleme ve metallerle redoks aktiviteye sahip olmaları onları insan sağlığı açısından önemli bir yere getirmektedir. Flavonoidler, meyve, sebze ve çay gibi bitki bazlı gıdalarda ve çoğu tıbbi bitkide doğal olarak bulunan polifenollerdir. Son on yılda 10.000'den fazla flavonoid karakterize edilmiştir. Flavonoidler, flavonoller, flavan-3-ols, antosiyaninler, flavanonlar, flavonlar, izoflavonlar ve proantosiyanidinleri içeren çeşitli alt sınıflardan oluşmaktadır. Flavonoidler hücre içinde kimyasal haberci, fizyolojik düzenleyici veya hücre döngüsünün inhibitörleri olarak görev almaktadırlar. Birçok çalışmada toplam flavonoidlerin veya alt sınıfların antidiyabetik, antialerjenik, antiviral, antiobesite ve antikanser etkilerinin yanı sıra kardiyovasküler sistemi koruduğunu bildirilmiştir. Bununla birlikte, tek tek veya kombinasyon halinde, in vitro ve hayvan modeli deneylerinde önemli antienflamatuar ve antioksidan özellikler göstermiştir. Flavonoidler, hastalıkların önlenmesi veya tedavisinde etkili alternatiflerin geliştirilmesi için umut verici seçenekler olarak kabul edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Antioksidan, Flavonoidler, Polifenoller.

Sözel Bildiri

EFFECT OF THE USAGE OF EXPLANT CULTURE AND ENZYMATIC CULTURE METHODS TOGETHER IN MESENCHYMAL STEM CELLS ISOLATION FROM ADIPOZ TISSUE

Nazlı ÇİL[1]

[1]*Pamukkale University, School of Medicine, Department of Histology and Embryology, Pamukkale, Denizli, Turkey*

ncil@pau.edu.tr

Abstract: Adipose tissues are one of the most remarkable stem cell sources due to their high availability, mesenchymal progenitor cell abundance and minimally invasive properties for autologous cell therapy. The aim of this study is to compare the methods of enzymatic isolation directly and the explant and enzymatic isolation together usage method in obtaining primary stem cells. Following the approval of the ethics committee (ethical permission number PAUHADYEK-2019/20), rat adipose tissues were removed under sterile conditions. After the adipose tissue was purified from blood vessels, it was incubated for 1 hour using 0.075% collagenase type I. While cells that are filtered through the adipose tissue that has been passed through a 70 µm cell filter were seeded in group I, adipose tissue pieces were also placed in group II and both explant and enzymatic methods were applied in this group. Cell developments were followed every day. XTT method was used to evaluate the cell viability of both groups. Reproduction rate of the cells which were isolated only by using enzymatic method was slow. At the end of the 12th day, while the stem cells in group I still did not fill the flask, group 2 cells were passaged because they were confluent. As a result of the XTT analysis, the absorbance of the cells in group I was lower. According to XTT assay, cell proliferation of group II at 24h, 48h and 72h was significantly higher than group I. The results of our study showed that the combination of explant and enzymatic method in stem cell isolation affects both cell number and cell viability positively.

Keywords : Mesenchymal Stem Cells, Primer cell culture, Explant, Collagenase, XTT

Sözel Bildiri

FARKLI DEKATLARDAKİ PULMONER ARTERİYEL HİPERTANSİYONLU HASTALARDA YÜRÜME MESAFESİNİN VE KLİNİK DEĞİŞKENLERİN KARŞILAŞTIRILMASI

Buse Özcan KAHRAMAN[1], Sema SAVCI[1]

[1] Dokuz Eylül Üniversitesi Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu, İzmir, Türkiye

Özet: Pulmoner arteriyel hipertansiyon (PAH) nadir görülen ve daha çok genç bireylerde görüldüğü düşünülmekle birlikte yaşlı bireylerde de tanı konulması artan bir hastalıktır. PAH hastalarında yürüme mesafesinde yaşlılar ve gençlerin karşılaştırıldığı çok az sayıda çalışma olduğu ve farklı yaş grupları arasında egzersiz kapasitesi ve klinik cevapların değişimi ile ilişkili olarak çalışma olmadığı görülmüştür.

Amaç: Amacımız farklı dekatlardaki yürüme mesafesi ve klinik değişkenlerin karşılaştırılmasıydı.

Yöntem: Çalışmaya 55 PAH tanısı almış 40-59 yaşlarında 19 birey, 60-69 yaşlarında 20 birey, 70-79 yaşlarında 16 bireyin verisi dahil edildi. Retrospektif olarak yapılan bu çalışmada hastaların verileri incelenerek fonksiyonel egzersiz kapasitesini değerlendiren 6-Dakika yürüme testi mesafesi ve bu test sırasında cevaplarına bağlı olarak test öncesi ve sonrası dispne ve oksijen saturasyonu değişimleri incelendi.

Bulgular: Gruplar arasında cinsiyet açısından fark bulunmadı ($p>0.05$). 3 yaş grubu arasında yürüme mesafesi ve oksijen saturasyonu değişimi değerleri açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık gözlendi ($p<0.05$). İkili grup karşılaştırmalarında; 40-59 yaş grubundaki bireylerin yürüme mesafesi 60-69 ($p<0.05$) ve 70-79 ($p<0.05$) yaş gruplarından anlamlı olarak daha yüksekti, sırasıyla 394.0±90.6m, 309.0±112.3m ve 248.1m idi. 40-59 ve 70-79 yaş grupları arasında oksijen saturasyonu değişimi açısından anlamlı fark vardı ($p<0.05$). Dispne değişimi açısından gruplar arasında anlamlı fark bulunmadı ($p>0.05$).

Tartışma ve Sonuç: Bu çalışmada 60-69 ve 70-79 yaş gruplarındaki bireylerin yürüme mesafelerinin 40-59 yaş grubundaki bireylerden daha az olduğu ve oksijen saturasyonu değişimlerinin 70-79 yaş grubunda daha fazla olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Klinik değişkenler, Pulmoner arteriyel hipertansiyon, Yürüme mesafesi

Sözel Bildiri

COVID PANDEMİSİ ESNASINDA ACİL CERRAHİDE OPERASYONA ALINAN HASTALARIN İRDELENMESİ

Server Sezgin ULUDAĞ

İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Dahili/Temel/Cerrahi Tıp Bilimleri,

sszgn.uludag@gmail.com

Özet: Cerrahi hasta bakımı özellikle de acil müdahale gerektiren vakalar, mevcut pandemi esnasında devam etmek zorunda olup, mevcut bilgiler ışığında hastalığın yayılma hızı, bulaş yolları göz önüne alındığında hem hastalar hem de sağlık personeli bu hastalık için risk altındadır. Çin'de salgının 2. ayında yaklaşık olarak 2000 sağlık personelinin bu hastalık ile enfekte olduğu bildirilmiştir. Bu kritik dönemde hastanelerdeki iş yükünü hafifletmek ve ileri dönemde gerekli olacak sağlık hizmetinin aksamaması amacıyla Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı 17 Mart 2020'de tüm elektif ameliyatların ertelenmesine karar vermiştir. Ancak acil cerrahi ve onkolojik cerrahi olmak üzere ertelenmesi kolay olmayan olgular için karar verme aşamasında yeterli kaynak bulunmamaktadır. Muayene ve Endoskopik Değerlendirmeler Hastayla temasa geçmeden önce hastanın geçmişi ve diğer tüm tetkikler güvenli bir odada gözden 178 COVID-19 geçirilmelidir. Hasta ile teması minimum düzeye indirmek için hasta odasına gereken en az sayıda personel girmelidir. Konsültasyona gelen doktorun mümkün olduğunca karar verici düzeyde olması önemlidir. Daha sonra, hastanın durumuna göre muayene için hazırlık yapmak gerekir. Bu hazırlık, tüm ekip için kişisel koruyucu ekipmanları (KKE) içerir. KKE'ler son derece önemlidir. Tüm hastalarımızın öyküde, ateş ve solunum yolu hastalığı belirtileri ve virüsle epidemiyolojik bağlantı sorgulanmasını yaptık. Bu bağlantı, 14 gün içinde etkilenen bölgelere seyahat, COVID-19 enfeksiyonu doğrulanmış veya şüpheli bir hasta ile semptomların başlangıcından sonraki 14 gün içinde temas, akut solunum yolu hastalığı olan bir kişiyle topluluk veya hastane yakınında yakın temas ile olabilir. Hastalığa özgü semptomlar (ateş, kuru öksürük, solunum yolu semptomları, koku ve tat kaybı vb.) sorgulanması gene tüm acil cerrahiye başvuran hastalara yapılmıştır. Sağlık personelleri tarafından solunum semptomu olan COVID-19 hastalarında koruyucu önlemler dikkatlice uygulanır. Bununla birlikte, önemli sayıda hastada ateş veya solunum semptomları yoktur (%13-30), bu nedenle tüm hastalar için solunum koruyucu stratejiler uygulamalıdır. Hastalar semptomlarına hikayelerine ve laboratuvar tetkiklerine göre COVID-19 enfeksiyonu açısından risk gruplarına ayrılabilir. Acil cerrahiye başvuran tüm olguların bu düzen içerisinde ,muayne anemnez ve tanı organızayonları yapılarak,acilcerrahi servisine alındı.Servise alınmadna önce her hastaya hastalığına yönelik görüntüleme dışında Toraks Bt taraması yapıldı.Bütün Torak bt'ler radyololar tarafından Covid 19 açısından incelendi.Covid 19 salgını sırasında pandemi hastnesi ilan edilen hastanemizde ,acil cerrahi servisimiz covid negatif servis kabul edilerek ,giriş ve çıkışları kurallara bağlandı.Tanı alan acil cerrahi mudale gereken hastalar icra edilen ameliyatları sonrasında tekrar non-covid servismizde takıbe alındı.Servis içinde her hasta , bir yakını mevcut idi.Maske takma zorunluluğu mevcut idi.Gene bakanlığın yayınlağı tüm kurallara uygun seçilen hasta yakınları ile iyi bir dıalog halınde süreç yönetimi devam ettirildi. Ameliyathaneler bu dönem özel bir önem arz etmektedir.Bu durum hem sağlık çalışanları için gerkli olduğu gibi ,hasta içinde gereklidir.Ameliyathanenin uygun yerinde olan ve ayrı erişime ve negatif basınç ortamına sahip bir ameliyathane odası, doğrulanmış (veya şüphelenilen) tüm COVID-19 vakaları için ayrılmalıdır. Ameliyathaneler genellikle çalışma alanında (aseptik bölge) pozitif basınç teknolojisine sahiptir ve diğer alanlardan kapılarla ayrılmalıdır. Ancak ön kapılar açıldığında, iyi yönlendirilmiş laminer hava akışı bozulur ve ameliyathane havası içindeki parçacıklar ve

aerosoller yer değiştirebilir. Bu nedenle bu süreçte mümkün ise pozitif basınçlı ameliyathane yerine negatif basınçlı ameliyathaneler önerilmektedir.Bizim de ameliyathanemiz negatif basınçlı idi. Salgın süresince COVID-19 ile enfekte hastaların ameliyatlarında aynı ameliyathane odası ve aynı anestezi cihazını kullanılmalıdır.Hastanemiz bünyesinde covid pozitif hastalar içi ayrılmış ayrı bir ünitemiz mevcuttur. COVID-19 enfeksiyonu doğrulanmış veya şüphelenilen kritik hastalarla teması gerçekleştirecek ameliyat ekibinin, uygun test edilmiş N95 solunum maskesi, göz koruması, tam yüz siperi, sıvıya dayanıklı önlük, uzun bot ve kolları uzun lateks eldiven gibi kişisel koruyucu ekipmanları kullanması gerekmektedir.Hastalarımızın sadece başlangıçtaki süreçte laparoskopik yapmaya devam etmiştik.Sonraki dönemde sağlık bakalığının bildirisiyle yapılan oragnizayonlar doğrultusunda 'laparokopik ' cerrahi işlemler rutinimizden çıkarıldı.

Materyal –Metod: Bu çalışmada 24 acil cerrahi hastası değerlendirlidi.Hastane kalış süresi,oral alımına geçiş komplikasyon ve morbidite acısından incelenmiştir. En önemliside covid 19 ait pnömoni veya organ tutulumu açısından değerlendirildi. Bu dönemde hastalaramız yakın takip edildi.Hastalar günlük cerrahi muyanesı devam eder iken günlük akcıger muaynesi ,Akcıger odaklı ateş veya pnomoni açısından takıp altına alındı.Hiç bir hastamızda covıd 19 ilşikili bir morbıdıte veya komplikasyon izlenmedi. Günlük yapılan poklnık perianal apse ve pansumalar çalışma dışında tutuldu.

Sonuçlar: Dünya pandemi esnasında bir çok bilinmezi bilinir hale geitmiştir.Bu sürçte kısa zamanda bilimsel veriler datalar tutulmuş ve uygulanır hae gelmiştir.Bir sonraki pandmide acil cerrahi departmalarında ne yapmamamız gerektiğini bildiğimiz kadar ,ne yapmamız gerektiğini biliyoruz.

Anahtar Kelimeler: COVİD, Acil cerrahi operasyon

Sözel Bildiri

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL FOBİ, DEPRESYON VE ANKSİYETE SEMPTOMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Remziye AKARSU, Başar ÖZTÜRK

Biruni Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü, rakarsu@biruni.edu.tr, ozturkb@biruni.edu.tr

Özet: Çalışmanın amacı, üniversite öğrencilerinin depresyon, anksiyete ve sosyal fobi semptomlarını tespit etmek ve bunların birbirleri ile ilişkisini değerlendirmektir.

Yöntem: Çalışmaya Biruni Üniversitesi'nde okuyan 108 öğrenci (86 K, 22E) dahil edildi. Öğrencilere, Beck Depresyon, Beck Anksiyete, Liebowitz Sosyal Kaygı ve Whooqol-Bref Yaşam Kalite Ölçekleri uygulandı. Sosyodemografik veriler kaydedildi. İstatistiksel analiz için, Pearson Korelasyon Analizi ve t-test kullanıldı. Anlamlılık değeri $p<0.05$ kabul edildi.

Bulgular: Beck Depresyon Ölçeği ve Beck Anksiyete Ölçeği skorları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulundu($p=0.000$). Liebowitz Sosyal Kaygı Ölçeği ile Beck Depresyon ve Beck Anksiyete Ölçeği arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulundu($p=0.001$). Whooqol-Bref Yaşam Kalitesi Ölçeği skorları ile Beck Depresyon Ölçeği, Liebowitz Sosyal Kaygı Ölçeği ve Beck Anksiyete Ölçeği skorları arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki tespit edildi($p<0.05$). Whooqol-Bref Yaşam Kalitesi Ölçeği fiziksel sağlık skorları kız öğrencilerde istatistiksel olarak anlamlı bir değerde yüksek bulundu($p=0.001$). Sigara kullanımı ile Beck Depresyon ve Beck Anksiyete Ölçekleri arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif ilişki mevcuttu($p=0.002,0.010$).Tek başına yaşayan öğrencilerin Beck Depresyon Ölçeği Puanları istatistiksel olarak anlamlı bir değerde yüksek bulundu ($p=0.034$).

Tartışma ve Sonuç: Sosyal fobi, depresyon ve anksiyete semptomları genellikle birlikte görülmektedir. Öğrencilerin yaşam kaliteleri depresyon, anksiyete ve sosyal fobi düzeyleri ile doğru orantılı bir ilişki içerisindedir. Sigara kullanımı ve tek başına yaşama durumu, depresyon ve anksiyete oranını etkilemektedir. Gelecekte daha kapsamlı ve çok merkezli çalışmaların yapılması gerektiği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Anksiyete, Depresyon, Sosyal fobi, Yaşam kalitesi, Üniversite öğrencisi.

Sözel Bildiri

İMMÜN SİSTEM KONTROL NOKTASI MOLEKÜLÜ PD-1

Esma SELÇUK, Nilüfer ŞAHİN CALAPOĞLU

Süleyman Demiral Üniversitesi, Tıp Fakültesi Tıbbi Biyoloji Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye, esmaselcuk@hotmail.com

Özet: İnsanların vücutlarına girerek zarar verebilecek canlılar veya cansız nesnelere karşı geliştirdiği korunma sistemi 'İmmün Sistem' olarak bilinir. Bazı yabancı patojenler vücuda girdiğinde bağışıklık sistemini oluşturan hücrelerden bir grup yabancıyı hemen tanır ve yok etmek için çabalarlar ve bu reaksiyonlara doğal bağışıklık adı verilir. Bir grup patojen ise tüm bu erken bariyerleri geçerek canlılığını hala koruyabilir ve bu durumda adaptif bağışıklık ortaya çıkar. Bu tür savunmada görev alan iki temel hücre grubu, T ve B lenfositlerdir. T lenfositlerin işlevi uyarıcı ve baskılayıcı sinyaller aracılığı ile belirlenir. Baskılayıcı sinyaller immün sistem kontrol noktaları olarak adlandırılmaktadır. İmmün sistem kontrol noktaları otoimmüniteden korunmak için gereklidir ve böylece birey kendi hücrelerine tolerans göstermiş olmaktadır. T lenfositlerin zarında yer alan T hücre reseptörünün (TCR) bir antijene bağlanması sonucunda eğer antijeni sunan hücre ile aralarında temel doku uyumu bileşeni (MHC), antijen uyumu varsa T lenfositler uyarılır ve çoğalma gerçekleşir. Bu yanıtın bireyin kendisine zarar vermemesi için immün yanıtın sınırlı kalması gerekir. Bu sırada devreye bazı düzenleyici mekanizmalar girer. Bu mekanizmalardan en önemli olanı programlanmış hücre ölüm proteinidir (PD-1). PD-1, ligandları PD-L1 ve PD-L2 ile etkileşime girdikten sonra T hücreleri üzerinde inhibe edici bir molekül görevi görür. Periferik toleransta, kronik viral enfeksiyonlar ve kanser sırasında immün kaçış mekanizmalarında rol oynar.

Anahtar Kelimeler: PD-1, immün sistem, PD-L2

Sözel Bildiri

OTİZMLİ BİR OLGUDA DUYU BÜTÜNLEME TERAPİSİ VE AYAK REFLEKSOLOJİSİ UYGULAMASININ DUYU MODÜLASYONU VE UYKUYA ETKİSİNİN İNCELENMESİ

Cansu KARATEKİN, Remziye AKARSU

Biruni Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü

cansukrtkn@outlook.com, rakarsu@biruni.edu.tr

Özet: Bu çalışmanın amacı, otizmli bir olguda duyu bütünleme terapisi ve ayak refleksolojisi uygulamalarının duyu modülasyonu ve uyku alışkanlığına olan etkisinin incelenmesidir.

Yöntem: Çalışmaya 12 yaşında bir erkek olgu dahil edildi. Klinik gözlemlerde, sürekli hareket halinde olduğu, stereotipik hareketler ve uyku problemlerinin var olduğu rapor edildi. Çalışmanın başlangıcında olguya, Adolesan/Yetişkin Duyu Profili ve Çocuk Uyku Alışkanlıkları Anketi (ÇUAA) uygulandı. Sözel çıktısı bulunmayan olguda 8 hafta boyunca haftada bir kez, 40 dakika duyu bütünleme terapisi ve 20 dakika ayak refleksolojisi uygulandı. Ayak refleksoloji uygulaması için rotasyon, aşil germe, iki taraflı bilek gevşetme, milking, longutudinal yürüme, horizontal yürüme, ayak arkları, ayak dorsali, parmak çaprazlama, diyafram açma, bel kemiği bükme, çaprazlama teknikleri uygulanarak ayağa genel tarama yapıldı. Duyu bütünleme terapisi dahilinde taktil, propsioseptif, vestibüler ve görsel çalışmalarla birlikte, koku ve işitsel hassasiyeti yoğun olan olguda müzik dinletme, esansiyel elma ve yasemin yağı beraber kullanılıp hassasiyetleri gidermeye yönelik uygulamalar gerçekleştirildi. 8 haftanın sonunda değerlendirme testleri tekrar uygulandı.

Bulgular: Adolesan/Yetişkin Duyu Profili sonuçlarına göre ilk değerlendirmede duyusal hassasiyet 51, duyusal sakınma bölümü ise 52 puan olarak hesaplanarak tipik durumdan daha fazla hassasiyet ve sakınma cevapları görüldü. Son değerlendirmede ise duyusal hassasiyet 40, duyusal sakınma ise 50 puana inerek tipik durumla benzer puan aralığına girdiği gözlemlendi. Puanların, tat alma/koklama işleminde 31'den 21'e, işitsel işlemde 38'den 33'e ve hareket ile ilgili duyusal işlemde 25'ten 17'ye düştüğü belirlendi. ÇUAA toplam sonuç puanı, 70 puandan 39 puana inerek, olumlu yönde iyileşme gösterdi.

Tartışma ve Sonuç: Otizmli ve uyku problemleri olan olguda duyu bütünleme terapisi ile birlikte ayak refleksolojisi uygulamasının, duyu modülasyonu ve uyku alışkanlığı üzerine olumlu etkilerinin olduğu sonucuna varılmıştır. Gelecekte duyu bütünleme terapisi ve refleksoloji uygulamalarının uyku üzerine etkinliğinin karşılaştırıldığı, daha fazla sayıda olgu içeren, daha uzun takipli çalışmaların planlanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Otizm, Refleksoloji, Duyu bütünleme terapisi, Uyku.

Sözel Bildiri

DİSLEKSİLİ ÇOCUKLARDA DUYU BÜTÜNLEME TERAPİSİNİN GÖRSEL ALGI BECERİLERİNE ETKİSİNİN İNCELENMESİ

Remziye AKARSU, Cansu KARATEKİN

Biruni Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü

rakarsu@biruni.edu.tr, cansukrtkn@outlook.com

Özet: Bu çalışmanın amacı disleksi tanısı olan çocuklarda duyu bütünleme terapisinin duyu modülasyonu ve görsel algı becerilerine etkisini incelemektir.

Yöntem: Çalışmaya disleksi tanılı 30 (Müdahale =15, Kontrol =15) çocuk dahil edildi. Müdahale grubuna sekiz hafta boyunca haftada bir kez duyu bütünleme terapisi uygulandı. Müdahale ve kontrol grubu devam ettikleri özel eğitim merkezlerinde bireysel eğitime katılmayı sürdürdü. Görsel algı becerilerini değerlendirmek için Motor Beceriden Bağımsız Görsel Algı Testi-3, duyu modülasyonunu değerlendirmek için Duyu Profili Testi kullanıldı. İstatistiksel analizde, SPSS 22.0 paket programı kullanıldı. Müdahale öncesi ve sonrası skorların analizleri Wilcoxon Eşleştirilmiş İki Örnek Testi kullanılarak gerçekleştirildi. Anlamlılık düzeyi $p<0,05$ olarak alındı.

Bulgular: İstatistiksel analiz sonuçlarına göre, müdahale grubunda Duyu Profili Testi içindeki duyusal işlem, modülasyon ve davranışsal-duygusal cevaplar alt parametrelerinde istatistiksel olarak anlamlı bir değişim gözlendi ($p<0.05$). Motor Beceriden Bağımsız Görsel Algı Testi-3 skorlarında da (görsel ayrım, şekil oluşturma, görsel hafıza, görsel yakınlık, görsel ayırt etme) istatistiksel olarak anlamlı farklar tespit edildi ($p<0.05$). Kontrol grubunda ise aynı skorlarda istatistiksel olarak anlamlı farklar görülmedi ($p<0.05$).

Tartışma ve Sonuç: Disleksili çocuklarda bireysel eğitimle birlikte duyu bütünleme terapisinin uygulanması, duyusal modülasyon ve görsel algı becerilerine olumlu etkiler yaratmıştır. Gelecekte, görsel algı motor becerilerin de değerlendirildiği, daha fazla sayıda olgu içeren, daha uzun süreli klinik çalışmaların yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Disleksi, Duyu bütünleme terapisi, Görsel algı.

Sözel Bildiri

BÜYÜKŞEHİRLERDEKİ SEL BASKINLARINDA KONTROLÜN ÖNEMİ: ERKEN UYARI SİSTEMLERİ

***Gülüstan KÖSE ve *Tolga SAVAŞ**

**Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü, Burdur-Türkiye*
gkose264@gmail.com
savass.tolga@gmail.com

Özet: Afet; insanlar için fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplar doğuran, normal yaşamı ve insan faaliyetlerini durdurarak veya kesintiye uğratarak toplulukları etkileyen bir oluşumdur. Bununla beraber etkilenen topluluğun kendi imkân ve kaynaklarını kullanarak üstesinden gelemeyeceği doğal ve insan kaynaklı olayların sonuçlarıdır. Bu doğal afetlerin başında insanları derinden etkileyen sel gelmektedir. Bir bölgede toprağın bir süreliğine su altında kalması, buna bağlı olarak can ve mal kayıplarının ortaya çıkması durumuna sel (taşkın) denir. Sel, dünya çapında çeşitli doğal ve insan yapımı ekosistem için çevresel bir strestir. İklim değişikliğiyle ilgili artan fırtına sıklığı ve yoğunluğu, taşkın yataklarının artan işgali, sert yüzeylerden artan akış, yetersiz atık yönetimi gibi yerel faktörlerle daha da artmaktadır. Şehir selleri en tehlikeli ve ağır bedeller ödeten sel türüdür. Şehir içinde alt yapı yetersizliğinin neden olduğu bu taşkınlar, can ve mal kaybının ağır olmasıyla sonuçlanmaktadır. Beklenmedik ani yağışlar ya da istenmedik olaylar sonucu su seviyeleri değişmektedir. Su artışı ve buna bağlı debilerinin yerleşim yerlerinde oluşturduğu taşkınların tespiti amacıyla taşkın koruma sistemleri kullanılmaktadır. Taşkın erken uyarı sistemi nehir, dere, çay, göl, gölet gibi değişken su seviyesine sahip olan sistemlerde kurulan istasyonlar ile bilgi akışı sağlamaktadır. Bu bilgi akışı taşkın sırasında alınacak önlemlere katkı sağlamaktadır. Taşkın olaylarının olduğu bölgelerdeki barajlarda su seviyeleri sürekli kontrol altında tutulmalıdır ve meteorolojik veriler titizlikle takip edilerek işletme çalışmalarının güncel olması gerekmektedir. Dere yataklarında; kıyı oyulmalarına meydan verecek şekilde kum ve çakıl ocaklarının açılmasının ve kontrolsüz, aşırı malzeme alımlarının önlenmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Afet, Sel, Baskın, Erken uyarı, İklim değişikliği

Sözel Bildiri

SERVİKAL DİSKOPATİSİ OLAN HASTALARDA ALET YARDIMLI YUMUŞAK DOKU MOBİLİZASYONUNUN ETKİNLİĞİNİN ARAŞTIRILMASI

Yasin ALĞANTEKİN[1], Mehmet ÖZKESKİN[2], Emre ŞENOCAK[3], Adem AKTÜRK[4]

[1]*Özel İlgi Hastanesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, yasinalgantekin@gmail.com*

[2]*Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü mehmet.ozkeskin76@gmail.com*

[3]*Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü emre.senocak@windowslive.com*

[4]*Gelişim üniversitesi Sağlık Meslek Yüksekokulu, aakturk@gelisim.edu.tr*

Özet: Servikal bölge rahatsızlıkları hastalarda ağrı, dizabilite ve fonksiyon kaybına neden olabilen ve klinikte sık karşılaşılan durumlardır. Tedavide daha çok medikal tedavi ve fizyoterapi uygulamaları kullanılırken bazı hastalarda cerrahi yaklaşımlar tercih edilir.

Amaç: Çalışma, servikal diskopatiye bağlı boyun ağrısı olan hastalar da alet yardımlı yumuşak doku mobilizasyonu (AYYDM) tekniğinin etkinliğini araştırmak amacıyla yapıldı.

Yöntem: Çalışmaya, servikal diskopati tanısı almış 24 hasta dahil edildi. Hastalar basit randomizasyon yöntemiyle randomize edildi. Hastalar Grup 1 (konvansiyonel fizyoterapi) ve Grup 2 (konvansiyonel fizyoterapi ve AYYDM) olmak üzere iki gruba ayrıldı. Tedavi öncesi ve tedavi sonrasında (dördüncü haftanın bitiminde) tüm hastaların ağrı şiddeti "Vizüel Analog Skala" ile fonksiyonel durumu "Kopenhag Boyun Fonksiyonel Özürlülük Skalası" ile özürlülük durumu "Boyun Özürlülük İndeksi" ile anksiyete ve depresyon düzeyi "Hastane Anksiyete ve Depresyon Skalası" ile değerlendirildi. Her iki gruba 4 hafta boyunca toplam 20 seans yüzeyel sıcak uygulama (Hotpack), Transkutanöz Elektriksel Sinir Stimulasyonu (TENS), Ultrason (US), boyun, omuz kuşağı ve sırt bölgesi egzersizlerini içeren konvansiyonel fizyoterapi programı uygulandı. Grup 2'de bulunan hastalara konvansiyonel fizyoterapi programına ilave olarak AYYDM, 4 hafta boyunca, haftada 2 gün, toplam 8 seans uygulandı. Ayrıca tüm hastalara ev egzersiz programı verildi.

Bulgular: Çalışma sonucunda; her iki grupta da ağrı şiddeti, fonksiyonellik, özürlülük durumu, anksiyete ve depresyon düzeyinde anlamlı iyileşme görüldü ($p<0.05$). Gruplar arası karşılaştırmada ise; ağrı şiddeti, fonksiyonellik ve özürlülük durumunda Grup 2'de daha fazla anlamlı iyileşme bulunurken, anksiyete ve depresyon düzeyinde anlamlı fark bulunmadı ($p>0.05$).

Tartışma ve Sonuç: Çalışmanın sonucuna göre; servikal diskopatisi olan hastalarda konvansiyonel fizyoterapi programına ek olarak uygulanan AYYDM'nin ağrı şiddeti ve özürlülük durumunu azaltmada, fonksiyonelliği arttırmada etkili, anksiyete ve depresyon düzeyi üzerinde ise etkisi olmadığı bulundu. Servikal diskopatili hastaların fizyoterapisinde AYYDM, tamamlayıcı ve destekleyici tedavi yöntemi olarak kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler: Servikal Diskopati, Boyun Ağrısı, Alet Yardımlı Yumuşak Doku Mobilizasyonu (AYYDM), Ağrı Şiddeti, Fonksiyonellik

Poster Bildiri

COVİD-19 İZOLASYON SÜRECİNDE EVDE "HOME-OFİS" ÇALIŞAN BİREYLERİN BEL, DİZ VE OMUZ BÖLGELERİNDEKİ AĞRI VE ÖZÜRLÜLÜK DURUMLARININ İNCELENMESİ

Nihan Özünlü PEKYAVAŞ

Başkent Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü

Özet: COVİD-19 izolasyon sürecinde tüm dünya ile birlikte ülkemizde de pek çok ofis çalışanı gündelik çalışma hayatlarını evden devam ettirmeye başlamıştır. "Home-Ofis" olarak adlandırılan bu çalışma sistemi izolasyonun yanısıra bireylerde fiziksel aktivitenin azalmasına da sebebiyet vermiştir. Ayrıca evdeki çalışma şartlarının ofisler ile benzer olmayabileceği, ergonomik çalışma şartlarının sağlanamayabileceği ve bu sebeple bireylerde çeşitli bölgelerde ağrılar açığa çıkabileceği de göz önünde bulundurulmalıdır.

Amaç: Çalışmamızın amacı COVİD-19 izolasyon sürecinde evde çalışan bireylerin bel, diz ve omuz bölgelerindeki ağrı ve özürlülük durumlarının incelenmesidir.

Yöntem: Çalışmamıza 87 gönüllü birey dijital ortamda anket ile veri toplama yöntemi ile dahil edildi. COVİD-19 izolasyon süreci öncesinde ofiste çalışan fakat izolasyon sürecinde evden çalışmaya başlayan bireyler çalışmamıza dahil edildi. Bireylerin sosyodemografik özelliklerinin yanı sıra evde çalışma ortamları ile ilgili bilgileri sorgulandı. Ayrıca bel, diz ve omuz bölgelerine dair ağrıları 11 puanlı ağrı ölçeği (EPPS) ile değerlendirildi. Özürlülük düzeyinin belirlenebilmesi için bireylerden Oswestry Özürlülük İndeksi (bel bölgesi için), Lysholm Diz Skoru (diz bölgesi için) ve Kol, Omuz, El Sorunları Anketi (DASH) (omuz bölgesi için) doldurmaları istendi.

Bulgular: Çalışmamıza katılan 87 bireyin (%59,8 erkek, %40,2 kadın) yaş ortalamasının 38,18±7,56 yıl, vücut kitle indeksi ortalamasının ise 26,05±4,69 kg/m^2 olduğu görüldü. %86,2'sinin evde çalışma ortamı olarak daha sıklıkla masa başı ortamı tercih ettiği ve %65,5'inin 3 ile 8 saat arasında bu ortamda vakit geçirdiği görüldü. Evde izolasyon sürecinde bireylerde en fazla bel ağrısı (%50,6) (EPPS: 4-5), sonrasında omuz ağrısı (%44,8) (EPPS:5) ve diz ağrısı (%35,6) (EPPS:4-5) geliştiği tespit edildi. Özürlülük düzeyleri değerlendirildiğinde Oswestry skoru 13,08±11,98, Lysholm skoru 91,20±12,23 ve DASH skorunun 9,61±16,78 olduğu görüldü.

Tartışma ve Sonuç: COVİD-19 izolasyon sürecinde evde çalışan bireylerde en fazla bel bölgesinde olmakla birlikte omuz ve diz ağrılarının da gelişebileceği ve tüm bu ağrıların orta şiddette ağrılar olarak tanımlandığı görülmüştür. Buna rağmen özürlülük düzeylerine bakıldığında bel ağrısının, diz ağrısının ya da omuz ağrısının hastanın yaşamında önemli bir problem oluşturmadığı ve özürlülük düzeyinin düşük olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Ağrı, Bel, Omuz, Diz, Covid-19 izolasyon süreci

Sözel Bildiri

ANNELERİN DOĞUM SONU GÜVENLİK HİSLERİ VE ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Nazife BAKIR[1], Cuma DEMİR[2]

[1] *Dr. Öğr. Üyesi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Sağlık Yüksekokulu*

[2] *Öğrenci Hemşire, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Sağlık Yüksekokulu*

Özet: Çalışma annelerin doğum sonu ilk haftada güven hisleri ve etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla yapılmıştır. Nicel ve tanımlayıcı tipteki bu araştırma 08.11.2019 ve 10.03.2020 tarihleri arasında Akdeniz Bölgesindeki bir Devlet Hastanesinde Kadın Doğum Polikliniğine kontrol için başvuran postpartum 1. haftada olan 197 kadınla yürütülmüştür. Araştırmanın verileri "sosyo-demografik özellikler formu ve Annelerin Doğum Sonu Güvenlik Hisleri Ölçeği (ADSGHÖ) " ile toplanmıştır. Annelerin Doğum Sonu Güvenlik Hisleri Ölçeği Persson ve arkadaşları tarafından 2007 yılında geliştirilmiş, 18 madde içeren, 4'lü Likert tipi bir ölçektir. Ölçek annelerin doğum sonu ilk hafta güvenlik hislerini ölçmektedir. Ölçekten alınan puanlar 18-72 arasında değişmekte ve yüksek puan güvenlik hislerinin iyi olduğuna işaret etmektedir. Türkçe geçerlik ve güvenirlik çalışması Geçkil ve arkadaşları tarafından 2016 yılında yapılmıştır. Araştırmamıza katılan kadınların %48.2'si 26-34 yaş arasındadır. Kadınların %38.6'sının 6-11 yıllık evli olduğu, %94.4'ünün isteyerek evlendiği, %49.2'sinin ortaöğretim mezunu olduğu, %46.7'sinin ilçede ikamet ettiği, %67'sinin ev hanımı olduğu, %46.7'sinin aile gelir durumunun gelir gidere eşit olduğu, %54.3'ünün 2-3 çocuk sahibi olduğu saptanmıştır. Yine kadınların %79.7'sinin sezaryen doğum yaptığı, %83.2'nün doğum şeklinden memnun olduğu, %49.8'nin bebeğin cinsiyetinin erkek olduğu, %84.7'sinin isteyerek gebe kaldığı ve %44.2'sinin doğum sonu bebek bakım eğitimi aldığı saptanmıştır. Ayrıca çalışmamızda vajinal doğum yapanların, Annelerin Doğum Sonu Güvenlik Hisleri Ölçeği puan ortalamasının sezaryen doğum yapan kadınların puan ortalamalarına göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır. Yine araştırmamızda doğum şeklinden memnun olanların, Annelerin Doğum Sonu Güvenlik Hisleri Ölçeği puan ortalamasının doğum şeklinden memnun olmayan kadınların puan ortalamalarına göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır. Son olarak çalışmada Annelerin Doğum Sonu Güvenlik Hisleri Ölçeği puan ortalaması 53.52±3.76 (min 41.00, maks. 62.00) olarak belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Doğum sonu, güven hissi

Sözel Bildiri

HALK SAĞLIĞI BAKIŞ AÇISIYLA YAŞLILIK, YAŞLILIK SORUNLARI VE SENDROMLARI

Erhan DAĞ

Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Gerontoloji, erhanndag@gmail.com

Özet: Yaşlılık fiziksel olarak meydana gelen ve bireyin bu durumdan kaçamadığı, olağan olarak yaşanılacak bir süreçtir. Ülkemizde 2008-2040 yılları arasında mevcut duruma göre yaşlı nüfusun %201 oranında artması öngörülmektedir Türkiye istatistik kurumu verilerine göre ülkemizde 1935 yılında %3,9 olan yaşlı nüfus oranı, 2019 yılında %9,1 olmuştur. 65 yaş üzeri nüfusun %44 erklerden oluşurken %56 kadınlardan oluşmaktadır. Zaman geçtikçe yaşlı nüfus oranın artmış olduğu görülmektedir. Yaşlılık tüm dünya sorunu olduğu gibi bizim ülkemizde de sorun teşkil etmektedir. Özellikle yaşlılara bakım için yaşlı bakım merkezleri gibi birimler kurarken diğer taraftan evde sağlık gibi sağlık hizmeti sunumu verilmektedir. Bu derlemenin amacı yaşlılığa, yaşlılık dönemi sorunlarına ve sendromlarına dikkat çekmek, Türkiye'de yaşlılığa genel bir bakış sağlamaktır.

Anahtar Kelimeler: Yaşlılık, Yaşlılık Sorunları, Yaşlılık Sendromları

Sözel Bildiri

BAĞIŞIKLAMA KONUSUNDA GENEL BİR BAKIŞ

Zeynep AYDIN KILINÇ[1]

Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Dahili/Temel/Cerrahi Tıp Bilimleri, dtzeynepaydinkililnc@gmail.com

Özet: Bu çalışmanın amacı bağışıklamanın temel ilkeleri ve ülkemizdeki bağışıklama uygulamaları hakkında bilgi vermektir. Bu çalışmanın sonucunda bağışıklık türlerini sayıp tanımlayabilmeyi, GBP hedeflerin öğrenmeyi, ülkemizde uygulanan takvimini açıklayabilmeyi, ülkemizde kullanılan aşıların özelliklerini sıralayabilmeyi hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Bağışıklama, Bağışıklık, Aşı

Sözel Bildiri

ÜNİVERSİTE OFİS ÇALIŞANLARINDA BİLGİSAYAR KULLANIM SÜRESİ İLE AĞRI, YORGUNLUK DÜZEYİ VE SAĞLIKLA İLGİLİ YAŞAM KALİTESİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Başar ÖZTÜRK[1], Gülşah ZENGİN[2], Nurbanu ERZURUM[2], Helin BULUT[2], Yusuf AKIL[2], Harun RACAN[3], Onur Emre MISIR[3], Sedat BAYRAMOĞLU[3], Tuğçe PALABIYIKOĞLU[3]

[1] Dr. Fzt., Biruni Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ergoterapi Bölümü, İSTANBUL

[2] Erg., Biruni Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ergoterapi Bölümü, İSTANBUL

[3] Stj. Erg., Biruni Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ergoterapi Bölümü, İSTANBUL

Özet: Tüm dünyada teknolojide gelişmeler sonucunda ofislerde bilgisayar kullanımı giderek artmaktadır. İş yerlerine bilgisayarın girmesi verimliliği artırırken aynı zamanda risk etkenlerinin gelişimine sebep olarak kas iskelet sistemi rahatsızlıkları sonucunda ağrı, yorgunluk, depresyon gibi birçok sağlık sorununu da beraberinde getirmektedir. Günümüzde bilgisayar kullanım süresi ile ağrı, yorgunluk ve sağlıkla ilgili yaşam kalitesi arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmaların sınırlı sayıda olduğu görülmektedir.

Amaç: Üniversite ofis çalışanlarında bilgisayar kullanım süresi ile ağrı, yorgunluk ve sağlıkla ilgili yaşam kalitesini arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla bu çalışma planlanmıştır.

Yöntem: Araştırmaya Biruni Üniversitesinde çalışan 18-65 yaş aralığındaki 87 birey dahil edilmiştir. Çalışmaya katılan gönüllülerin demografik bilgileri kaydedildikten sonra, bilgisayar kullanım süreleri ve bilgisayar kullanımı ile ilgili sorular araştırmacı tarafından hazırlanan bir formla, ağrıyı McGill Ağrı Ölçeği Kısa Formu ile, bireylerin yorgunluk düzeyleri FACIT Yorgunluk Ölçeği ile ve sağlıkla ilgili yaşam kaliteleri Nottingham Sağlık Profili ile değerlendirildi.

Bulgular: Çalışmaya toplam 87 üniversite ofis çalışanı dahil edilmiştir. Bireylerin yaş ortalaması 33,98±8,71 yıl olarak bulunmuştur. Bilgisayar kullanım süresi ile duyusal ağrı ve VAS arasında pozitif yönlü anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Bireylerin bilgisayar kullanım süreleri ve FACIT Yorgunluk Ölçeği arasındaki ilişki incelendiğinde pozitif yönlü anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bireylerin bilgisayar kullanım süreleri ve NSP'ye göre ağrı, sosyal izolasyon, fiziksel aktivite, duygusal reaksiyon alt parametreleri arasında pozitif yönlü ileri derecede anlamlı ilişkiler bulunmuştur ($p<0,05$).

Tartışma ve Sonuç: Araştırma sonuçlarına göre üniversite ofis çalışanlarının bilgisayar kullanım süresi arttıkça ağrı, yorgunluk düzeylerinin arttığı ve sağlıklı ilgili yaşam kalitelerinin ise olumsuz yönde etkilendiği bulunmuştur. İleriki çalışmalarda üniversite ofis çalışanlarına yönelik uygun bireysel eğitim ve ergoterapi müdahale stratejilerinin planlanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Üniversite, Bilgisayar, Ağrı, Yorgunluk, Yaşam kalitesi

Sözel Bildiri

CONTACT LENS USAGE AND HYGIENE IN THE 21st CENTURY

Mehmet Cem SABANER[1,2]

[1]Afyonkarahisar Health Sciences University/Afyon, [2]Bafra State Hospital/Samsun

Department of Ophthalmology

Abstract: This review explains how and why contact lens wear should be used hygienically in the 21st-century conditions. Even in healthcare professionals, serious eye problems due to contact lens misuse or negligence are encountered. Today, the contact lens industry includes many technological advances and lastly, it is produced with silicone hydrogel material without any touch. According to people's preferences, there is a monthly or daily contact lens market. Of course, it can be collected in two main titles, colored and transparent. However, lenses that are transparent for optical correction are recommended. A detailed eye examination should definitely be done by an ophthalmologist. If approved by the doctor, it should be prescribed. Except for medical examination and prescription, contact lenses are not allowed to sell in Turkey. There are many reasons for this restriction, mostly for health reasons. The lens with the appropriate optical number and the appropriate shape (base curve) will cause less problem to the patient. Because the contact lens is not a part of human, it is not suitable for health because it is an artificial structure and it is constantly on the eye (cornea). The maximum duration allowed for the contact lens to stand on the cornea is eight hours. For longer periods, deoxygenation of the cornea and deterioration of the ocular surface can occur. Also, by ophthalmologists, it is not recommended to sleep, swim in the sea or pool, take a hot shower with contact lenses. For a healthy and hygienic use in monthly lenses, it is necessary to renew the contact lens every three weeks. Hands should be washed with plenty of water and dry soap when the contact lens is attached and removed. After removing the contact lens, the lens should be washed using the lens solution and placed in the lens container. You should not hesitate to spend the lens solution. After the lens is attached to the eye, the lens container must be rinsed with water and left open for drying. If there is any change in the position of the lens during use, the eye should be corrected by blink, and if there is no improvement, the hands should be washed, and lenses should be reposition by the pulp of fingers. The lens should never be touched using the nails. Besides, the lens solution should not be dropped into the eye unless otherwise specified. For the last 2 years, doctors have been obliged to add brands to lens prescriptions. This practice has increased the use of trusted brands, and lens-related eye problems in the community have decreased slightly. Nevertheless, most of the problems that can develop due to the lens are user-induced hygiene problems. When the users see the symptoms of red eye, burning-stinging, watering, and pain, the lens should be removed immediately and examined by the nearest ophthalmologist. Finally, the contact lens can be likened to a high-heeled shoe, laborious, but it is very stylish. The glasses can be likened to a sneaker, easier, but it is unstylish.

Keywords: contact lens, hygiene, caution, eye health

Sözel Bildiri

İLK VE ACİL YARDIM PROGRAMI ÖĞRENCİLERİNİN GELECEĞE DAİR UMUTSUZLUK DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Mehmet Halil ÖZTÜRK[1] Fatma GÜNDÜZ[2] Hava KAYA[3] Yasevil Fulya TAN[4]

[1]*Pamukkale Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, İlk ve Acil Yardım Programı, paramedicatt@hotmail.com*

[2]*Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afet Yönetimi Anabilim Dalı, Afet Yönetimi Doktora Programı Öğrencisi, fatmaceylin_20@hotmail.com*

[3]*Hakkari Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, İlk ve Acil Yardım Programı, havakaya@hakkari.edu.tr*

[4]*Pamukkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Halk Sağlığı Yüksek Lisans Öğrencisi, yasevilturkkan@hotmail.com*

Özet: Gençler için üniversite dönemi yaşamlarının en özel zamanlarından biridir. Onlar için mezuniyet sonrası istedikleri işi yapabilmeleri umut vericidir.

Amaç: Bu araştırma, İlk ve Acil Yardım Programı Öğrencilerinin Geleceğe Dair Umutsuzluk Düzeylerinin İncelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Tanımlayıcı ve ilişki arayıcı nitelikteki çalışma Şubat-Haziran 2019 tarihleri, Pamukkale Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu İlk ve Acil Yardım Programı öğrencileri (N=95)'den oluşmuştur. Verilerin toplanmasında Öğrenci Tanıtıcı Bilgi Formu, Beck Umutsuzluk Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistiksel metodlar, Student t Testi, Oneway Anova testi kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 20,44±1,712 (18-29) olup, %57,9'u erkektir. Çoğunluğu ikinci sınıf öğrencisi olan (%57,9), %85,3'ü çalışmamakta, tamamına yakınının (%83,2) psikolojik sorun yaşamamakta ve %83,2'si ilaç kullanmamaktadır. Mezun olunca çalışma durumuna bakıldığında ise, %55,8'i, 112'de çalışmak istemekte %87,4'ü ise mesleğini sevdiği ve %62,1'i mesleğinin geleceğinin aydınlık bulmamıştır. Öğrencilerin Beck Umutsuzluk Ölçeğinin Cronbach Alpha değeri 0,839 olarak bulunmuştur. BUÖ "Gelecekle İlgili Duygu ve Beklenti" alt boyutundan alınan Cronbach Alpha değeri 0,722 "Motivasyon Kaybı" alt boyutundan alınan Cronbach Alpha değeri 0,535, "Umut" faktöründen alınan ortalama puan ise Cronbach Alpha değeri 0,677 bulunmuştur. Öğrencilerin Beck Umutsuzluk Ölçeğinden aldıkları puan ortalaması 6,78±4,94 olarak bulunmuştur. BUÖ "Gelecekle İlgili Duygu ve Beklenti" alt boyutundan alınan ortalama puan 2,09±1,61, "Motivasyon Kaybı" alt boyutundan alınan ortalama puan 2,63±1,68, " Umut" faktöründen alınan ortalama puan ise 2,09±1,61 olarak bulunmuştur.

Sonuç: Öğrencilerin umutsuzluk düzeylerinin incelenmesinde, psikolojik sorun yaşayan öğrencilerin umutsuzluk düzeyi yüksek çıktığı görülmüştür. Aynı zamanda öğrencilik dışında farklı bir işte çalışan öğrencilerin de umutsuzluk düzeyleri yüksektir. Literatüre katkı sağlayabilecek bu araştırmada ortaya çıkan sorunların çözümü için öneriler geliştirilmelidir. Öğrencilere baş etme yöntemleri ile ilişkili destek mekanizmaları oluşturulmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Öğrenci, Umutsuzluk, Gelecek, Paramedik, 112

Sözel Bildiri

GELENEKSEL RİSK FAKTÖRLERİNİN ERKEN GELİŞEN AKUT MİYOKARD ENFARKTÜSÜ ÜZERİNE ETKİSİ

Hasan Aydın BAŞ[1], Fatih AKSOY[2]

[1] *Isparta Şehir Hastanesi, Kardiyoloji bölümü, Isparta, Türkiye, hasanaydinbas@hotmail.com*

[2] *Süleyman Demirel Üniversitesi Eğitim Araştırma Hastanesi, Kardiyoloji bölümü, Isparta, Türkiye, dr.aksoy@hotmail.comurum*

Özet: Akut koroner sendrom nedeniyle tedavi gören genç hastaların klinik ve demografik özelliklerini değerlendirmektir.

Gereç ve yöntem: Ocak 2015 ve aralık 2019 tarihleri arasında akut koroner sendrom tanısı ile tedavi gören 1622 hasta çalışmaya dahil edildi. Hastalar 45 yaşından küçük olan ve olmayan diye iki gruba ayrıldı. Her iki grubun klinik ve demografik özellikleri karşılaştırıldı.

Bulgular: 45 yaşından küçük genç miyokard enfarktüsü (MI) geçiren 138 (%9.3) hasta saptandı. Genç MI grubunda erkek cinsiyet oranı 45 yaşından büyük olan MI grubuna göre daha yüksekti (%85, vs %71.6, sırasıyla p<0,001). Diabetes mellitus ve hipertansiyon 45 yaşından büyük olan MI grubunda daha sık saptanır iken obezite ve heredite her iki grupta benzer saptandı. Ayrıca genç MI grubunda sigara içme oranı daha yüksek saptandı (%78.3, vs %53.3sırasıyla p<0,001). Hastaların laboratuvar parametreleri karşılaştırıldığında, Genç MI grubunda HDL kolesterol daha düşük (38.4 ± 8.8, vs 40.7 ± 8.91, p=0.005) LDL kolesterol daha yüksek (114.3 ± 43, vs 106.6 ± 30.6, p=0.008) saptandı. Genç MI grubunda hemoglobin (14.7 ± 1.93, vs 13.9 ± 2.2, p<0.001), hematokrit (42.24 ± 5.28, vs 39.57 ± 6.02, p<0.001) ve kan trombosit sayısı (254000 ± 143000, vs 229000± 73000, p=0.001) 45 yaşından büyük olan MI grubuna göre daha yüksek saptandı. Hastaların sol ventrikül ejeksiyon fraksiyon (LVEF) değerleri karşılaştırıldığında, genç MI grubunda LVEF daha yüksek (47.7 ± 10.7, vs 44.5 ± 9.6, p<0.001), sol atriyum çapı daha düşük (36.4 ± 4.4, vs 38.27 ± 4.26, p<0.001) saptandı.

Sonuç: Akut miyokard enfarktüsü nedeniyle hastaneye başvuran genç erişkin hastalarda 45 yaşından büyük olan hastalara göre sigara içme oranı, kolesterol paremetrelerinin kötü olması ve erkek cinsiyet daha yüksek saptandı. 45 yaşından büyük olan MI grubunda ise diyabetes mellitus ve hipertansiyon gibi kronik hastalıkların daha fazla olduğu saptandı. Değiştirilebilir risk faktörlerinin modifikasyonu ile (sigaranın bırakılması, düzenli egzersiz yapılması, diyete uyum vb.) genç yaşta görülen akut koroner sendrom vakalarının azaltılabileceğini düşünmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: genç erişkin, miyokard enfarktüsü, kardiyovasküler hastalıklar

Sözel Bildiri

GUILLAIN-BARRE SENDROMLU BİR OLGUDA MOTİVASYON TEMELLİ ERGOTERAPİ MÜDAHALESİNİN GÜNLÜK YAŞAM AKTİVİTELERİNE KATILIMINA ETKİSİ

Gülşah ZENGİN[1], Muhammed Rohat YAZICI[2]

[1] Erg., Biruni Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü, İstanbul, gzengin@biruni.edu.tr

[2]Erg., Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü, İstanbul, muhammedrohat.yazici@uskudar.edu.tr

Özet: Guillain-Barre Sendromu ilerleyici kas zayıflığı veya felciyle seyreden akut bir hastalıktır. Vücudun bağışıklık sisteminin kendi sinir sistemine saldırıp sinir kılıfını (miyelin kılıfı) zedeleyerek iltihaplanmaya yol açtığı bir otoimmün bozukluktur.

Amaç: Bu çalışma Guillain-Barre Sendromlu bir bireyde motivasyon temelli ergoterapi müdahalesinin günlük yaşam aktivitelerine katılıma etkisini incelemek amacıyla planlandı.

Yöntem: Çalışmaya Fransız Lape Hastenesinde yatılı olarak tedavi görmekte olan Guillain-Barre Sendromlu 63 yaşında bir erkek katıldı. Bireye haftada üç gün 45 dakika 24 hafta boyunca müdahale programı uygulanmıştır. Bireyin hangi aktivitelerde problem yaşadığını ve motivasyon düzeylerini belirlemek için Vona du Toit Yaratıcı Beceriler Modeli (VdT MoCA) yarı yapılandırılmış görüşme formu; günlük yaşam aktivitelerine katılımını değerlendirmek için Yetiyitimi Değerlendirme Çizelgesi (WHO-DAS-II); birey el fonksiyonlarını kullandığı aktivitelerde zorlandığından dolayı el fonksiyonlarını değerlendirmek için Jebson-Taylor El Fonksiyon Testi kullanıldı.

Bulgular: VdT MOCA'ya göre bireyin müdahale önecesi motivasyon seviyesi benlik farklılaşması-terapist yönelimli evrede iken müdahale sonrası aktif katılım-geçiş evresine yükseldi. Jebsen Taylor El Fonksiyon Testine göre el fonksiyonlarında olumlu yönde gelişmeler görüldü. WHO-DAS-II'ye göre bireyin günlük yaşam aktivitelerine katılımı ciddi anlamda olumlu derecede arttığı görüldü.

Tartışma ve Sonuç: Guillain-Barre Sendromlu bireyde günlük yaşam aktivitelerine katılımında motivasyon kavramının önemli bir belirleyici olduğu düşünülmektedir. Bundan sonra planlanacak ergoterapi müdahalelerin etkinliğini artırmak için motivasyon temelli yaklaşımların uygulanmasının yararlı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Guillain-Barre Sendromu; Ergoterapi; Motivasyon; Aktivite; Katılım

Sözel Bildiri

WHAT IS THE EFFECT OF INTRAVITREAL H_2S APPLICATION ON APOPTOSIS IN RETINA AND CORNEA IN EXPERIMENTAL GLAUCOMA MODEL?

Zuleyha ERİSGİN[a] Murat Atabey OZER[b] Murat TOSUN[c] Serkan OZEN[b] Selcuk TAKİR[d]

[a]*Giresun University Faculty of Medicine Department of Histology and Embryology, Giresun, Turkey, zerisgin@hotmail.com*

[b] *Giresun University Faculty of Medicine Department of Opthalmology, Giresun, Turkey, dratabeyozer@yandex.com*

[c]*Afyon Health Science University Faculty of Medicine Department of Histology and Embryology, Afyon, Turkey, drmtosun@yahoo.com*

[d]*Giresun University Faculty of Medicine Department of Pharmacology, Giresun, Turkeye selcuk_takir@yahoo.com*

Abstract: Glaucoma is one of the most important causes of visual loss (blindness) and it is characterized by the degeneration in retinal ganglion cells. It is observed in 70 million people all over the world. Hydrogen sulphide (H_2S) is a gasotransmitter with growing importance and it acts an antioxidant, neuroprotective and provides protection against oxidative stress and apoptosis. This study aims to examine through which apoptotic pathway H_2S acts in experimental glaucoma model.

Material–method: In this study, 22 male wistar albino rats were used and animals were divided up to 3 groups. Intravitreal 10µL saline was given into right eyes in the third week without inducing ocular hypertension (OHT) with laser photocoagulation in Group 1 (Control group, n=6).After the induction of OHT with laser photocoagulation, intravitreal 10µL saline was given into right eyes in the third week in Group 2 (n = 8). After the induction of OHT with laser photocoagulation, intravitreal H_2S's donor sodium hydrosulphide (NaSH) 100 nmol/L was given into right eyes in the third week in Group 3 (n = 8). At the end of the 6th week, all rats were sacrified under anesthesia and eye tissues were taken.After routine tissue processing, tissue sections were stained by hematoxylin & eosin (H&E) and Bax, Bcl-2, p53 and caspase-3 activation were examined immunohistochemically in the retina and cornea.

Results: Bax expression increased in the retina in the OHT group and H_2S application decreased Bax expression in the retina H_2S+OHT group. In cornea, Bax expression increased in both OHT and OHT+H_2S group, however it was more in OHT+H_2S group. Caspase-3 activation increased in cornea and retina in OHT group. Caspase-3 activation decreased with H_2S application in cornea and retina. There was a p53 expression in both cornea and retina in OHT group. P53 expression decreased in retina in OTH+H_2S group.

Conculsion: As a results, glaucoma leads to apoptosis through intrinsic pathway.H_2S is effective in the retina through the intrinsic pathway, but it was not effective the apoptotic compensation in cornea.

Key words: Apoptosis, Cornea, Glaucoma, Hydrogen sulphide, Rat, Retina

Sözel Bildiri

APITHERAPEUTIC APPROACH TO GASTRIC ULCERS

Huseyin SAHIN[1], Kaan KALTALIOGLU[1], Zuleyha ERISGIN[2], Sule COSKUN-CEVHER[3], Sevgi KOLAYLI[4]

[1]Giresun University, Espiye Vocational School, Espiye 28600, Giresun, Turkey;

[2]Giresun University, Faculty of Medicine, Department of Histology and Embryology, Giresun, Turkey;

[3]Gazi University, Faculty of Science, Department of Biology, Ankara, Turkey; sule@gazi.edu.tr

[4]Karadeniz Technical University, Faculty of Sciences, Department of Chemistry, 61080 Trabzon, Turkey

huseyin.sahin@giresun.edu.tr, kaan.kaltalioglu@giresun.edu.tr, zerisgin@hotmail.com, sule@gazi.edu.tr, skolayli@yahoo.com

Abstract: Ulcer is one of the predominant digestive diseases which significantly affect millions of persons worldwide. The using of natural products is a prominent way to treatment of this disease instead of chemical drugs. Honey is a member of these natural products has gained popularity for protective effect and treatment. The aim of this study investigating protective effects of rhododendron, chestnut, and oak honey because of their clinical potential with protecting the gastric mucosa against ethanol-induced gastric ulcers in rats.

Material method: The experimental male Wistar albino rats were divided up to nine groups of six animals each and received the following treatments: rats were received only saline in control group; rats were received only normal saline and ulcer agent in ulcer group; rats were received 40 g/kg, bw (bodyweight) of pantoprazole in pantoprazole group; rats were received 1.25 g/kg bw of rhododendron honey in rhododendron honey-lower concentration group; rats were received 2.5 g/kg bw of rhododendron honey in rhododendron honey-higher concentration group; rats were received 1.25 g/kg bw of chestnut honey in chestnut honey-lower concentration group; rats were received 2.5 g/kg bw of chestnut honey in chestnut honey-higher concentration group; rats were received 1.25 g/kg bw of oak honey in oak honey-lower concentration group; rats were received 2.5 g/kg bw of oak honey in oak honey-higher concentration group. Before induction of ulcer, honeys and pantoprazole were pretreated 3 days. The ulcer was induced with a single dose of 1 ml ulcer mixture and after 4 h animals were anesthetized, their blood and stomach tissues were taken for biochemical and histopathological analysis. Beside of histopathology and biochemical examination, the antioxidant capacity and the degree of phenolic constitute of honey samples were tested as spectrophotometrically and chromatographically, respectively.

Result: According to the histopathological analysis which includes macroscopic and microscopic evaluations, rhododendron honey applied as 1.25 g/kg, bw and chestnut honey as 2.5 g/kg, bw showed the highest effect in gastric mucosal. Oak honey, which includes 54% *Quercus robur* L. as the dominant pollen, was the best with the result of total phenolic (134.24±11.04 mg GAE (Gallic Acid Equivalents)/100 g) and DPPH (SC_{50}: 17.60±4.58 mg/mL). ALT, AST and ALP values of pretreatment group with rhododendron honey (1.25 g/kg, bw) were nearly lower when compared to the other groups. But these differentiations were not remarkable owing to the statistically non-significant.

Conclusion: Our study was designed for the fact that the current honey samples demonstrated the ability of bioactivity effects, some of which were correlated with the assessment of antiulcerogenic activity. Interestingly, lower concentration of rhododendron honey had massive potential in antiulcerogenic activity instead of high-level dose of rhododendron honey.

Keywords: Gastric ulcers, Apitherapeutic approach

IHSLC
2020

Sözel Bildiri

ZOLLİNGER ELLİSON SENDROMU (GASTRİNOMA)

Gülsüm KARACA

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi, gulsumkaraca98@gmail.com

Özet: Bu araştırmada Zollinger Ellison Sendromu incelenmiştir. Pankreas veya on iki parmak bağırsağındaki tümör nedeniyle ortaya çıkan inatçı mide ülseridir. Gastrinoma tek veya birden fazla tümör şeklinde ortaya çıkabilir ve %65 kötü huylu tümörlerdir. İnsidansı 100.000 kişide 0,5 olan bir klinik tablodur. Hastalık hem kadın hem erkek cinsiyette ve tüm yaş gruplarında görülebilmekle birlikle 30-50 yaş aralığındaki erkek bireylerin bu hastalığa yakalanma oranını kadınlara göre daha fazladır. Yağlı ve kötü kokulu dışkılama, gizli kan pozitifliği, katran şeklinde dışkılama gibi belirtiler gösterir. Hastalığın en yaygın ve en temel belirtisi, karın ağrısıdır. Bu hastalıkta tedavi planında genellikle ilaçlar, cerrahi operasyonlar, kemoterapi ve tıbbi beslenme tedavileri uygulanır. Genetik faktörlerin de etkili olduğu düşünülen bu hastalık, sindirim kanalında büyük harabiyetlere neden olabildiğinden erken teşhis ve tedavisi önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Zollinger Ellison, Gastrinoma, Gizli kan pozitifliği.

Sözel Bildiri

ANTİKOAGÜLAN TEDAVİSİ ALAN HASTANIN TOTAL KALÇA PROTEZİ AMELİYATINDAKİ ANESTEZİ YÖNETİMİ

Mehmet Burak ESKİN

Dr. Öğ.Üye. Mehmet Burak Eşkin, Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Gülhane Tıp Fakültesi, Anesteziyoloji ve Reanimasyon AD., Ankara / TÜRKİYE

burakeskin@hotmail.com; mehmetburak.eskin@sbu.edu.tr

Özet: Major cerrahi girişimler öncesinde antikoagülan tedaviler genellikle ilgili kliniğe danışılarak kesilmekte düşük molekül ağırlıklı heparinlere geçilmekte ameliyat sonrası tekrar mevcut tedavilerine başlanmaktadır. Antikoagülan tedavinin durdurulmasının ya da değiştirilmesinin kontraendike olduğu durumlar ya da acil durumlarda majör kanama ihtimaline göre kan ürün hazırlıkları yapılmakta, yoğun bakım yeri ayarlanmakta ve santral nöroaksiyal anestezi tercih edilmemektedir.

Amaç: Bu makalede total kalça protezi ameliyatı olacak hastanın anamnezinde klopidrogel ve aspirin kullandığını belirtmemesi üzerine spinal anestezi ile gerçekleştirdiğimiz total kalça protezi (TKP) ameliyatındaki karşılaşılan sorunlar ve bu sorunlara yaklaşımımızı sunmayı amaçladık.

Olgu Sunumu: Sol TKP ameliyatı planlanan 71 yaşındaki hastanın preoperatif değerlendirmesinde geçirilmiş serebrovaskuler olay sonrası sağ hemipleji dışında bir bulgusu ya da ilaç kullanım hikâyesi yoktu. Ameliyat salonunda hastaya spinal anestezi uygulandı. İntraoperatif 1500cc kanaması olan hastaya 2 ünite eritrosit süspansiyonu(ES) ve 2 ünite taze donmuş plazma(TDP) replasmanı yapıldı. İntraoperatif hipotansif olan hastaya 0,2 mcg/kg/dk dan noradrenalin desteği sağlandı. Postoperatif anestezi sonrası bakım ünitesi'ne nakledilen hasta TA:85/55 mmhg, Nabız:145 atım/dk hemoglobin:9,1 mg/dl olması üzerine 2 ünite ES, 2 ünite TDP replasmanı daha yapıldı. Dopamin desteğine de başlandı. Yoğun bakım ünitesine (YBÜ) alınan hastanın, ulusal medikal kayıt sisteminden öğrenilen ve hastanın yakınları tarafından doğrulanan klopidogrel ve aspirin kullanımının son güne kadar olduğu öğrenildi. Spinal anestezinin sonrası yakın nörolojik takip yapıldı. YBÜ'de kan ve kan ürünü replasmanı devam eden hastanın hemodinamisi düzelmesi üzerine inotrop destekleri kesildi. Hasta postoperatif 3.gün kliniğine morbidite olmadan nakledildi.

Tartışma ve Sonuç: Major cerrahilerde anti platelet ve antikoagülan kullanımı devam eden hastaların transfüzyon ihtiyaçları, inotropik destek ihtiyaçları, yoğun bakım ihtiyaçları, mortalite ve morbiditesi artmaktadır. Antiplatelet ve antikogülan kullanımı anestezi öncesi değerlendirmede özellikle majör cerrahiler için çok dikkatli sorgulanmalı, hasta ve hasta yakınından yeterli bilgi alınsa bile ulusal medikal kayıt sisteminden hastanın kullandığı ilaçlar görüntülenmelidir. Preoperatif dönemde bu ilaçlar ile ilgili perioperatif yönetim rehberlere bağlı kalınarak düzenlenmelidir.

Anahtar Kelimeler: Total kalça protezi, Rejyonal anestezi, Antiplatelet kullanımı

Sözel Bildiri

BAŞ BOYUN BÖLGESİ KANSERİ HASTALARINDA KANSER AĞRISI VE PALYATİF BAKIMDA AĞRI YÖNETİMİ

Ayşegül CEYLAN [1] Mehmet Burak ESKİN [2]

1: Uzm.Dr. Ayşegül Ceylan, Gülhane Eğitimi ve Araştırma Hastanesi, Anesteziyoloji ve Reanimasyon Kliniği, Ankara / TÜRKİYE e-posta: ceylan.ayegl@gmail.com

2: Dr. Öğ.Üye. Mehmet Burak Eskin, Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Gülhane Tıp Fakültesi, Anesteziyoloji ve Reanimasyon AD. Ankara/ TÜRKİYE, mehmetburak.eskin@sbu.edu.tr, burakeskin@hotmail.com; mehmetburak.eskin@sbu.edu.tr

Özet: Palyatif bakım, yaşamı tehdit eden hastalıklarla ilgili sorunlarla karşılaşan hastaların ve hasta yakınlarının yaşam kalitesini iyileştirmeyi amaçlamaktadır. Kanser de ağrı; direkt tümör nedenli, kanser tedavisine bağlı veya kanser tedavisi ile ilişkili olmayan mekanizmalara bağlı olabilir. Kansere eşlik eden anksiyete, ağrı ve ölüm beklentisi hastanın ağrısında artışa sebep olarak iyileşmeyi etkileyebilir. Dünya Sağlık Örgütü, kanser ağrısında ilaç seçimi için basamak tedavi diye bilinen yararlı bir yaklaşım önermiştir. 1. Basamakta non-opioidler (parasetamol veya aspirin) gereğinde adjuvan analjezikler kullanılır. 2. Basamakta 1. basamak tedaviye zayıf opioidler (kodein, tramadol) eklenir. 3. Basamakta şiddetli ağrısı olan hastalar için güçlü opioidler (morfin, fentanil). 'Adjuvan analjezikler, genel tanımlamada ağrı kesici olmayan ancak bazı durumlarda analjezik etki gösteren ajanlardır. Kortikosteroidler, antihistaminikler vb. Asansör' yaklaşımında hastaya özgü olarak bazı basamaklar atlanabilir. Her hastada tedavi bireyselleştirilmeli, ilaç seçimi, dozu ve veriliş yolu belirlenmelidir. Mukozal ağrı, tedavi, enfeksiyon veya tümörden kaynaklanabilir. Kandida veya uçuk gibi enfeksiyonların tedavisi önemlidir. Palyatif baş ve boyun hastalarında yutmanın değerlendirilmesi ve disfajinin hafifletilmesi gereklidir. Baş ve boyun kanseri olan hastaların yüzde kırkında disfaji görülür. Bunun nedeni: mekanik engel, fonksiyonel engel, lokalize ağrı, ilaç kaynaklı yan etkiler, fistül vb. oral alımın mümkün olup olmadığını ve güvenli olup olmadığını belirlemek önemlidir. Gerekirse hastanın beslenmesi nazogastrik, perkutan endoskopik gastrostomi veya parenteral yollarla desteklenmelidir. Tiroid kanserinde daha sık olmak üzere baş ve boyun tümörlerinde spinal metastazlar yüzde 2-13 görülebilir. Lokalize ve şiddetli kemik ağrısı görülür. Bazen vertebranın birkaç bölgesinde tutulum olursa ağrı daha da yaygınlaşabilir. Baş boyun bölgesi tümörlerde lokal ağrı kontrolü ve ağrılı kemik metastazı için hipofraksiyone veya kısa süreli palyatif radyoterapi düşünülmelidir. Palyatif kemoterapide seçilmiş vakalarda faydalıdır. Son evre baş ve boyun kanseri rahatsız edici semptomlara yol açar. Ağrı, yutma, nefes alma ve kanama problemleri için seçili vakalarda palyatif cerrahi düşünülebilir.

Anahtar Kelimeler: Baş boyun tümörü, Kanser Ağrısı, Palyatif Bakım

Sözel Bildiri

PANKREAS KANSERİ HASTALARINDA KANSER AĞRISI VE PALYATİF BAKIMDA AĞRI YÖNETİMİ

Ayşegül CEYLAN [1] Mehmet Burak ESKİN [2]

1: Uzm.Dr. Ayşegül Ceylan, Gülhane Eğitimi ve Araştırma Hastanesi, Anesteziyoloji ve Reanimasyon Kliniği, Ankara / TÜRKİYE e-posta: ceylan.ayegl@gmail.com

2: Dr. Öğ.Üye. Mehmet Burak Eskin, Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Gülhane Tıp Fakültesi, Anesteziyoloji ve Reanimasyon AD. Ankara / TÜRKİYE e-posta: mehmetburak.eskin@sbu.edu.tr

Özet: Ağrı; vücudun belirli bir bölgesinden kaynaklanan, bir doku hasarına bağlı olan veya olmayan, insanın geçmişteki deneyimleri ile ilgili hoş olmayan emosyonel ve sensoriyel bir duyudur. Palyatif bakımla hastaların yaşam niteliği iyileştirilebilmektedir. Yaşamı destekler, ölümü normal bir olay olarak kabul eder. Kronik hastalıklarda aileye veya bakan kişiye eğitim verir. Ağrı ve diğer rahatsız edici semptomların ortadan kaldırılması amaçlanır. Hasta bakımının psikolojik ve ruhsal yönlerinin entegrasyonunu sağlar. Hasta ailesine hastalık sırasında ve hastanın ölümü sonrasında destek olur. Kanser hastasında ağrı, direkt tümör nedenli, kanser tedavisine bağlı veya kanser tedavisi ile ilişkili olmayan mekanizmalara bağlı olabilir. Kansere eşlik eden anksiyete, ağrı ve ölüm beklentisi hastanın ağrısında artışa sebep olarak iyileşmeyi etkileyebilir. Kanser ağrısında analjezik kullanımı: Dünya Sağlık Örgütü, kanser ağrısında ilaç seçimi için basamak tedavi diye bilinen yararlı bir yaklaşım önermiştir. 1. Basamakta non-opioidler (parasetamol veya aspirin) gereğinde adjuvan analjezikler kullanılır. 2. Basamakta 1. basamak tedaviye zayıf opioidler (kodein, tramadol) eklenir. 3. Basamakta şiddetli ağrısı olan hastalar için güçlü opioidler (morfin, fentanil). 'Asansör' yaklaşımında hastaya özgü olarak bazı basamaklar atlanabilir. Her hastada tedavi bireyselleştirilmeli, ilaç seçimi, dozu ve veriliş yolu belirlenmelidir. Adjuvan analjezikler: Genel tanımlamada ağrı kesici olmayan ancak bazı durumlarda analjezik etki gösteren ajanlardır. Kortikosteroidler, anthistaminikler vb. Kanser ağrısında invaziv analjezik teknikler uygun hastalarda sistemik opioid gereksinimini azaltmakta veya ortadan kaldırmaktadır. Port ve pompa sistemleri ile spinal veya epidural opioid uygulaması oral yolla verilen opioidler etkisiz kaldığında veya sistemik opioid kullanımında tolere edilemeyen yan etkiler ile karşılaşıldığında denenmelidir. Sempatik sinir ve gangliyon blokları Visseral türde ağrıları ve vazospazmı giderebilir. Pankreas, mide, safra kesesi, karaciğer, transvers kolon, pelvik malignitelerde, paraaortik lenf bezi metastazlarında uygulanmaktadır. Üst karın ve bel ağrısından yakınan kanserli hastalarda uygulanan etkili ağrı kontrol yöntemlerinden biri de çölyak pleksus bloğudur. Çölyak pleksus pankreas, mide, karaciğer, safra kesesi, renal pelvis, üreter, çıkan ve transvers kolon ve sürrenal bezlerinin ağrı duyusunu taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Pankreas Kanseri, Kanser Ağrısı, Palyatif Bakım

Poster Bildiri

FARKLI EVRELERDEKİ PARKİNSON HASTALARINDA ALT VE ÜST EKSTREMİTE BECERİLERİNE ÇİFT GÖREVİN ETKİSİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Elvan ÖZCAN GÜLŞEN[1] Öznur TUNCA YILMAZ[2]

[1] Yüksek İhtisas Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, ANKARA

[2] Hacettepe Üniversitesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Fakültesi, ANKARA

[1]elvanozcan06@gmail.com, [2]oznurtunca@yahoo.com

Özet: Parkinson hastalığında kognitif çift görevin etkisi aydınlatılmayı bekleyen bir konudur.

Amaç: Bu çalışma farklı evrelerdeki Parkinson hastalarında kognitif çift görevin alt ve üst ekstremite becerilerine etkisini araştırmak amacıyla planlandı.

Yöntemler: Çalışmaya Parkinson hastalığı tanısı almış, Modifiye Hoehn Yahr Skalasına göre başlangıç (1-2) ve orta (2,5-3) evrelerdeki 30 hasta dahil edildi. Üst ekstremite becerileri Purdue Pegboard Testi (PPT), alt ekstremite becerileri ise 10 Metre Yürüme Testi (10MYT) ve Süreli Kalk Yürü Testi (SKYT) ile değerlendirildi. Değerlendirmeler hem normal hem de kognitif bir çift görev esnasında (3'er 3'er geriye sayma) yapıldı. Kognitif çift görevin etkisi; çift görev performansından tek görev performansının çıkarılıp, sonucun tek görev esnasındaki performansa bölünerek yüzde cinsinden hesaplandı.

Bulgular: Çalışmada hastalığın başlangıç evresinde 15 hasta (64,33±6,41 yaş) ve orta evrede 15 hasta (66,13±7,24 yaş) yer aldı. Çalışmamızda üst ve alt ekstremite becerilerinde (PPT toplam puanı, SKYT skoru, 10MYT skoru) çift görev performansının tek göreve göre anlamlı olarak kötü olduğu gözlemlendi. (p=0,001). Çift görevin alt ve üst ekstremite becerilerine olan etkisi incelendiğinde ise; orta evredeki hastalarda kognitif çift görevin etkisinin, PPT toplam puanı, SKYT ve 10MYT skoru açısından başlangıç evredeki hastalardaki etkisine göre anlamlı olarak daha negatif olduğu bulundu (p<0,001).

Tartışma ve Sonuçlar: Çalışmamızda farklı evrelerdeki Parkinson hastalarında alt ve üst ekstremite becerilerinin kognitif çift görevden olumsuz etkilendiği ve hastalığın ilerleyen dönemlerinde bu etkinin arttığı belirlendi. Bu sonuçlar ışığında Parkinson hastalarının rehabilitasyon programlarına çift görev eğitiminin erken dönemden itibaren dahil edilmesinin gerekliliği ortaya konuldu.

Anahtar Kelimeler: Parkinson, Çift Görev, El Becerileri, Yürüme

Sözel Bildiri

ROBOTİK KALP CERRAHİSİNDE HEMŞİRENİN ROLÜ

THE ROLE OF NURSING IN ROBOTIC HEART SURGERY

Sibel TÖRE[1], Buket ÖZKAN[2], Feriştah CAYIT[3],Özge İŞERİ[4]

[1] *Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Samsun, Türkiye, sibeltore@gmail.com*

[2] *Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Samsun, Türkiye, bukt.ozkan@gmail.com*

[3] *Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Samsun, Türkiye, feristahcayıt@gmail.com*

[4] *Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Samsun, Türkiye, ozgepekiniseri@gmail.com*

Özet: Cerrahi girişimler; hastalıkların tedavilerinin sağlanması ve bireylerin yaşam kalitelerinin arttırılması için önemli yöntemlerdir. Bilimsel ve teknolojik gelişmeler, cerrahi alanda da etkisini göstererek girişimlerin robot yardımı ile yapılmasına olanak sağlamaktadır. Robotik cerrahi, özel olarak tasarlanmış robot aracılığıyla gerçekleştirilen cerrahi girişimdir. İlk olarak 1980'li yıllarda beyin ve ortopedi cerrahisinde ardından ise ürolojik cerrahide kullanılmaya başlanmıştır. Günümüzde ise Da Vinci olarak adlandırılan robotlar ile girişimlere devam edilmektedir. Robotik cerrahinin yararları nedeniyle en çok tercih edilen alanlarından birisi de kalp cerrahisidir. Robotik kalp cerrahisinin avantajları; üç boyutlu ve üstün görüntü sağlaması, minimal kesilerin olması, kanamanın, ağrının ve enfeksiyonların daha az görülmesi, cerrahi alet değiştirme gereksiniminin azalması, el titremesinin ortadan kalkması, ekipteki kişi sayısının azalması nedeniyle daha rahat çalışma olanağının yaratılması, erken mobilizasyon, kozmetik konforun yakalanması ve taburculuk süresinin kısalmasıdır. Tüm bu avantajlarına rağmen hastaya dokunma duyusundan yoksun çalışılması, yüksek maliyetli olması ve ameliyathane ekibinin konuyla ilgili bilgisinin yeterli olmaması gibi dezavantajları da bulunmaktadır. Robotik kalp cerrahisi karmaşık tıbbi cihazların kullanılmasını gerektirmektedir. Bu nedenle, hemşirelerinin bu alanda kendilerini yetiştirmeleri oldukça önemlidir. Çünkü robotik ameliyatlar teknik ve bilimsel birçok bilgiyi kullanmayı gerektirmektedir. Robotik kalp cerrahisinde ameliyat öncesi dönemde hemşire; sistemin hazırlanmasında, kontrol edilmesinde, hastanın yerleştirilmesinde ve pozisyon verilmesinde, hasta ve ekip güvenliğinin sağlanmasında önemli rol oynamaktadır. Bu nedenle hemşirelerin robotik cerrahiye ilişkin donanımları ve terminolojiyi, bağlantıları yapmayı ve ayırmayı, iyi bilmesi gerekmektedir. Robotik kollara manevra yaptırmak, kollara ve kameraya steril örtüleri giydirmek yine hemşirenin sorumluluğundadır. İşlem sırasındaki bütün aktivitelerin koordinasyonu, ekrandan bilgisayar mesajlarının hemşireler tarafından izlenmesi de oldukça önemlidir. Sonuç olarak, gelecekte robotların kullanımlarının yaygınlaşması ve teknoloji alanında yeniliklerin ortaya çıkması, ameliyathane hemşireliğinde de yeni yaklaşım ve uygulamaları beraberinde getirecektir. Bu nedenle alanda özelleşmiş hemşirelere gereksinim duyulacaktır. Bu hızlı teknolojik gelişim içerisinde hemşireler de bağımsız olarak farklılaşan rollerini uygulayabilmeli ve kaliteli olarak sunduğu bakımını yönetmede yenilikçi, yaratıcı ve girişimci olmalıdır.

Anahtar Kelimeler*:* Hemşirelik, Kalp cerrahisi, Robotik cerrahi, Roller.

Sözel Bildiri

PSİKOZ TANILI BİR OLGUDA GÜNLÜK YAŞAM AKTİVİTELERİNE YÖNELİK ERGOTERAPİ YAKLAŞIMLARININ OKUPASYONEL PERFORMANS VE KATILIMA ETKİSİ

Muhammed Rohat YAZICI [1], Gülşah ZENGİN [2]

[1]Erg., Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü, İstanbul, muhammedrohat.yazici@uskudar.edu.tr

[2]Erg., Biruni Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü, İstanbul, gzengin@biruni.edu.tr

Özet: Gerçeklikle olan ilişkinin bozulması olarak tanımlanan psikoz, mental bir problem belirtisi olarak ortaya çıkar. Psikozun söz konusu olduğu kişiler halüsinasyon ve sanrılarla karşı karşıya kalırlar. Halüsinasyon, gerçeklik payı olmayan, herhangi bir gerçek uyarıcı yokken yaşanan deneyimdir. Hastalıktan kaynaklı problemler psikozlu bireylerin günlük yaşam aktivitelerine katılımını olumsuz yönde etkilemektedir.

Amaç: Psikoz tanılı bir bireyde günlük yaşam aktivitelerine yönelik ergoterapi yaklaşımlarının okupasyonel performans ve katılıma etkisini incelemek amacıyla bu çalışma planlanmıştır.

Yöntem: Çalışmaya Fransız Lape Hastanesinde tedavi görmekte olan 62 yaşında psikoz tanılı bir birey katılmıştır. Bireye haftada üç gün 45 dakika 16 hafta boyunca ergoterapi müdahale programı uygulanmıştır. Bireyin hangi aktivitelerdproblem yaşadığı, okupasyonel performans ve katılımı Kanada Aktivite Performans Ölçeği (KAPÖ); günlük yaşam aktivitelerindeki bağımsızlık düzeyleri Fonksiyonel Bağımsızlık Ölçeği (FBÖ); yürüme ve dengesi ise Tinetti Denge ve Yürüme Değerlendirmesi (TDYD) ile değerlendirilmiştir. Müdahale öncesi ve müdahale sonrası sonuçlar karşılaştırılmıştır.

Bulgular: KAPÖ'ye göre bireyin katılımda sıkıntı yaşadığı günlük yaşam aktiviteleri; giyinmek, yemek yemek, banyo yapmak, yatağa transfer ve ambulasyon (ayağa kalkma ve yürüme) olarak tespit edilmiştir. Müdahale öncesi ve sonrası değerlendirme sonuçları karşılaştırıldığında KAPÖ aktivite performansı ve memnuniyeti puanlarının olumlu yönde arttığı; FBÖ'nde kendine bakım, mobilite ve lokomasyon alt alanlarının puanlarının ayrıca FBÖ toplam puanının olumlu yönde arttığı; TDYD puanlarına göre bireyin yürüme ve dengesinde olumlu yönde gelişmeler olduğu görülmüştür.

Tartışma ve Sonuç: Psikozlu bireyde okupasyonel performans ve katılımın artırılması için ergoterapi müdahale programlarının içerisine günlük yaşam aktivitelerine yönelik yaklaşımların kullanılmasının önemli olduğu görülmektedir. Bundan sonra ergoterapistler tarafından yapılacak çalışmalarda kişi sayısı artırılarak daha kapsamlı değerlendirme ve müdahale programlarının hazırlanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Psikoz; Aktivite; Ergoterapi; Aktivite; Katılım

Poster Bildiri

ACİL YARDIM VE AFET YÖNETİMİ LİSANS PROGRAMLARININ DERS İÇERİKLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Efe İNCEKAŞ[1] Faruk DEMİRSOY[2]

[1]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fak, efeincekas41@gmail.com*

[2] *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Altınyayla MTMYO, fdemirsoy@mehmetakif.edu.tr*

Özet: Türkiye afet zengini ülkelerden birisidir. Kitleler halinde etki oluşturan afetler çok çeşitli dallarda mücadele gerektirir. Her türlü mühendislik dalı, sağlık, lojistik, yönetim bilimleri aklımıza ilk gelen bilim dallarıdır. Bahsi geçen temel bilim dallarının yanında yeni yeni bilimsel olarak ele alınan itfaiyecilik ve arama – kurtarma uygulamalı bilimleri de afetlerle mücadelemizde vazgeçemeyeceğimiz unsurlardır. Normal hayatın düzeni dışına çıktığımız anlar olan afetler için yeni bir bilim dalına ihtiyaç duyulmuştur: " Acil Yardım ve Afet Yönetimi". Her türlü afet öncesi ve sonrası tedbirlere hakim, neyi yönettiğini bilen afet yöneticileri içinde yaşadığımız yüzyılda çok önemli bir yere sahiptir.

Amaç: Bu çalışmada yeni bir bilim dalı olan Acil Yardım ve Afet Yönetimi lisans programlarında eğitim öğretime devam eden üniversitelerin ders içerikleri karşılaştırılmıştır.

Yöntem: YÖKATLAS veri havuzundan aktif eğitim öğretime devam eden üniversiteler tespit edilmiştir. İlgili üniversitelerin "Bologna Bilgi Paketleri" incelenerek dersler alanlarına göre kategorize edilmiştir. 4 kategori uygulaması yapılmıştır: Sağlık, Afet, İtfaiye ve diğer.

Bulgular: Oranlara bakıldığında aynı kategorilerde üniversiteler arası farkın az olduğu göze çarpmaktadır. Her bir kategori kendi içerisinde incelendiğinde Afet kategorisinde %35,55 ile Gümüşhane Üniversitesi, Sağlık kategorisinde %31,76 ile Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, İtfaiye kategorisinde %5,45 ile Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Bucak Sağlık Yüksekokulu, diğer kategorisinde ise %61,62 ile Aksaray Üniversitesinin kategorisinde en yüksek orana sahip olduğu görülmektedir. Araştırmaya konu olan tüm üniversitelerde belirlenen bir diğer husus ise ''diğer'' kategorisinde yer alan derslerin ciddi bir yüzdeliğe sahip olmasıdır.

Sonuç ve Tartışma: Oranlarda görülen çok çeşitlilik aslında Acil Yardım ve Afet Yönetimi lisans programları için zenginlik demektir. Tek düze bir eğitimden ziyade afetlerin her alanda etki gösterdiğini unutmayarak gerek mühendislik dalları, yangın, arama – kurtarma gibi uygulamalı bilimleri, kitleler halinde ölüm ve yaralanmalara sebep olduğu için acil sağlık uygulamaları ve yönetim bilimleri dahil olmak üzere çok zengin bir yelpazede eğitim gösterilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Acil Yardım ve Afet Yönetimi, Eğitim, İnsan Kaynakları

Sözel Bildiri

FARKLI KOMPOZIT REZIN VE UYGULAMA TEKNIKLERININ KULLANILDIĞI SINIF V RESTORASYONLARDA MIKROSIZINTININ KARŞILAŞTIRILMASI

Serdar AKARSU

Ordu Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Restoratif Diş Tedavisi A.D. ORDU

serdarakarsu@hotmail.com

Özet: Bu çalışmanın amacı farklı kompozit rezin ve uygulama yöntemlerinin kullanıldığı Sınıf V restorasyonlardaki mikrosızıntıyı karşılaştırmaktır.

Gereç ve Yöntemler: Bu çalışmada ortodontik nedenle çekilmiş, çürük, çatlak ve renklenme içermeyen 30 adet premolar diş kullanıldı. Dişlerin bukkal ve lingual yüzeylerine gingival duvarı mine semet sınırının 1mm koronalinde olacak şekilde 3mm genişliğinde (mezio-distal) 3mm yüksekliğinde (serviko-okluzal) 2mm derinliğinde 60 tane kutu kavite açıldı. Örnekler rastgele 6 gruba ayrıldı. Grup 1'de Grandio (Voco GmbH, Cuxhaven, Almanya) tek tabaka halinde, grup 2'de horizontal inkremental teknik ile, grup 3'de oblik inkremental teknik ile uygulandı. Grup 4'de SonicFill (Kerr, CA, ABD), grup 5'de Filtek Bulk Fill Posterior Restoratif (3M ESPE, st. Paul, ABD), grup 6'da ise Estelite Bulk Fill flow (Tokuyama, Japonya) tek tabaka tekniği ile kavitelere yerleştirildi. Termal siklus işlemi sonrası örnekler %0,2 metilen mavisi solusyonunda 24 saat bekletildi. Bukkolingual olarak kesit alındı. Mikrosızıntı stereomikroskop (Nikon SMZ25, Tokyo, Japonya) ile değerlendirildi. Verilerin istatistiksel değerlendirilmesinde Kruskal-Wallis ve Mann-Whitney U testleri kullanıldı. **Bulgular:** Servikal kenarda mikrosızıntının okluzal kenardan daha fazla olduğu görüldü. Okluzal kenarda gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yok iken servikal kenarda gruplar arasında anlamlı bir fark vardır. Inkremental tekniklerin kullanıldığı grup 2 ve 3 de daha az mikrosızıntı olduğu görülmüştür. Tek tabaka tekniğinin kullanıldığı gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur. **Sonuç:** Servikal lezyonların restorasyonunda inkremental tekniğin tercih edilmesi mikrosızıntının azalmasına sebep olabilir.

Anahtar Kelimeler: İnkremental teknik, Servikal çürük, Mikrosızıntı

Sözel Bildiri

KUŞAKLARARASI İLETİŞİMDE KÜLTÜREL AKTARIMIN GELENEKSEL OYUNLAR İLE GERÇEKLEŞTİRİLMESİNİN ÖNEMİ

Dilek DORUK KONDAKCI

Trakya Üniversitesi Keşan Hakkı Yörük Sağlık Yüksekokulu Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü Edirne/Türkiye e-mail: dilekdrkk@gmail.com

Özet: Derlemenin amacı, kültürel miras olan oyunların kuşaklararasındaki iletişim için köprü oluşturmada önemini vurgulamaktır. Tüm dünyada toplumlar hızla yaşlı nüfusun arttığı bir dönüşüm göstermektedir. Yaşlı bireyler ve diğer kuşaklararasındaki iletişim küresel olarak yaşlanan toplumlarda büyük önem taşımaktadır. Kuşaklararası etkileşimin oluşturulmasında; bilgi, beceri, düşünce, değerler, deneyim ve motivasyon yaşamın ürünleri olarak kültürün aktarımında büyük rol oynar. Yaşlı bireylerin farklı bir etkinlikle sosyal hayata katılımının yanı sıra gençlerin de yaşlı bireyleri anlama, bilgi, beceri ve deneyimlerinden yararlanma farkındalığı sağlamalıdır. Farklı iki kuşaktan oluşan bireylerin bir araya gelerek kendi çocukluk dönemi oyunlarını birbirilerine öğretme hedefiyle kuşaklararası iletişimin geliştirilmesi ve devamının sağlanması amaçlanabilir. Oyunların öğrenilmesi ve tekrarlanması aşamalarında farklı grupların birbiri ile olan iletişimlerinde kazanımlarının izlenmesi önemlidir. Kuşaklararası iletişimde farklı yaş gruplarının bir araya gelmesi gençlerin yaşlı bireyleri yaşlıların da gençleri daha iyi tanıması olanak sağlar. Her iki kuşağın birbirlerine olan yaklaşımlarında farkındalık yaratılmasına neden olmaktadır. Farklı kuşakların bir araya gelerek sosyalleşmesi, her kuşak için öğrenme motivasyonu oluşturulması ve özellikle yaşlılar için fiziksel aktivitenin yararı yaşlanma süreci gibi önemli bir konunun geleneksel oyunlar aracılığıyla ele alınmasının etkinliği değerlendirilmelidir. Kuşaklararasındaki iletişimde oyun kültürü ile oluşması beklenen hedefler aşağıdaki şekilde özetlenebilir: Kuşaklararası iletişimde oyun seçiminde dikkate alınması gereken noktalar üzerine odaklanılmalı, Yaş farklılıklarından dolayı oyun bir etkileşim bileşeni olarak kullanılabilmeli, Her grubun güçlü ve zayıf yönleri ortaya konulmalı ve deneyimlerle motivasyon arttırılmalı, Her iki grubun ortak özelliklerine odaklanılarak katılım sağlanmalı ve ilgi arttırılmalı, Oyunların oynandığı ortamında her iki kuşak içinde fırsatlar oluşturulmasıdır. Sonuç olarak, gençler ve ileri yaş bireyler arasındaki iletişimin her yerde sağlıklı bir şekilde devam ettirilmesi için gerekli koşulların sağlanması ve iki farklı kuşağı bir araya getiren çalışmaların yaygınlaştırılmasının önem taşıdığı düşünülmektedir. Kültürel miraslardan olan geleneksel oyunların genç ve yaşlılar arasındaki kuşaklararası iletişimi ve iletişim esnasındaki sosyal rollerini nasıl etkilediğini inceleyen çalışmalara ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: kuşaklararası, oyun, kültür, geleneksel oyun, yaşlı

Poster Bildiri

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN VÜCUT FARKINDALIKLARININ İNCELENMESİ

Dilara ÖZEN ORUK[1], Özge İPEK DONGAZ[2], Asalet Aybüke GÜP[3], Kılıçhan BAYAR[4], Banu BAYAR[5]

[1]*Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Muğla, Türkiye, dilaraozen@mu.edu.tr*

[2]*Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Muğla, Türkiye, ozgeipek@mu.edu.tr*

[3]*Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Muğla, Türkiye, asaletgup@mu.edu.tr*

[4]*Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Muğla, Türkiye, kbayar@mu.edu.tr*

[5]*Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Muğla, Türkiye, bbayar@mu.edu.tr*

Özet: Vücut farkındalığı, kişinin vücut ve vücut kısımlarının subjektif deneyimi olarak tanımlanmaktadır. Sinir sisteminde kognitif süreçlerin ve dokunma, görme, kinestezi gibi fizyolojik vücut algılarının etkileşimi ile oluşan vücut farkındalığı; değerlendirme, yorumlama, davranış biçimi, kültürel etki, tecrübe gibi mental süreçler tarafından şekillendirilmektedir. Kişinin yüksek bir vücut farkındalığına sahip olması doğru bir postürden ağrı yönetimine kadar geniş bir yelpazede pek çok fayda sağlamaktadır.

Amaç: Çalışmamızın amacı üniversite öğrencilerinin vücut farkındalığı düzeyleri ile cinsiyetleri ve vücut kütle indeksleri (VKİ) arasındaki ilişkiyi incelemektir.

Yöntem: Çalışmaya gönüllü olarak katılan bireylerin cinsiyet, yaş, boy uzunluğu, vücut ağırlığı ve VKİ gibi sosyodemografik özellikleri ve alışkanlıkları araştırmacılar tarafından hazırlanan form yardımıyla kaydedilmiştir. Vücut farkındalığını belirlemek için 18 sorudan oluşan Vücut Farkındalık Anketi (VFA) kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmaya 60 kız, 24 erkek olmak üzere toplam 84 öğrenci katılmıştır. Yaşları ortalaması 19.48±1.79 yıl olan bireylerin; %7.1'i sigara, %1.2'si alkol, %3.6'sı sigara ve alkol kullanmaktadır. Bireylerin VFA puanlarının ortalaması 88.37±13.30 iken bu değer kız öğrencilerde 86.43±10.86, erkek öğrencilerde 93.21±17.37'dir. Cinsiyet ile vücut farkındalığı arasındaki ilişki incelendiğinde istatistiksel olarak erkeklerin kadınlara göre daha yüksek farkındalığa sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır ($p<0.05$). Bireylerin VKİ değeri ile vücut farkındalığı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığı bulunmuştur ($p>0.05$).

Tartışma: Literatürde cinsiyetler arası farklılık çoğunlukla vücut imajı ile ilişkilendirilmiş olup vücut farkındalığında bir ayrım yaratıp yaratmadığı konusunda objektif ve genellenebilir sonuçlara ulaşmak için daha kapsamlı çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Sonuç: Çalışmanın sonucuna göre, cinsiyetin vücut farkındalığı düzeyini etkileyen bir faktör olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Vücut farkındalığı, Postüral farkındalık, Alışkanlık

Poster Bildiri

SAĞ VE SOL HEMİSFER LEZYONU OLAN AKUT İNME HASTALARININ DENGE VE MOBİLİTE DÜZEYLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Asalet Aybüke GÜP[1], Dilara ÖZEN ORUK[2], Özge İPEK DONGAZ[3], Banu BAYAR[4], Kılıçhan BAYAR[5]

[1]Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Muğla, Türkiye, asaletgup@mu.edu.tr
[2]Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Muğla, Türkiye, dilaraozen@mu.edu.tr
[3]Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Muğla, Türkiye, ozgeipek@mu.edu.tr
[4]Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Muğla, Türkiye, bbayar@mu.edu.tr
[5]Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Muğla, Türkiye, kbayar@mu.edu.tr

Özet: Beynimizin her iki hemisferi farklı görevlerden sorumludur, bu nedenle serebrovasküler olay sonrası lezyonun lateralizasyonuna göre farklı patolojiler gözlenir. Ekstremite hareketlerinin kontrolü tek taraflıyken postüral kontrolün bilateral olarak gerçekleştirildiği kabul edilir. Sol hemisfer lezyonlarında genellikle gövde hareketlerini içeren praksis, sağ hemisfer lezyonlarında ise vertikal postür algısında bozulma gözlendiği belirtilmektedir.

Amaç: Çalışmanın amacı, inme servisinde hospitalize edilen akut inme hastalarının lezyonun lokalizasyonuna göre denge ve mobilite düzeylerini karşılaştırmaktır.

Yöntem: Çalışmaya 35-80 yaş aralığında 17'si sol hemisfer, 13'ü sağ hemisfer lezyonu olan 30 hemorajik ve iskemik akut inme hastası dahil edildi. Hastaların inme başlangıç süresi kaydedilirken; denge düzeyleri İnme Postür Değerlendirme Skalası (İPDÖ), gövde etkilenimleri Gövde Bozukluk Ölçeği (GBÖ), mobilite düzeyleri ise Modifiye Barthel İndeksi (MBA) ile ölçüldü.

Bulgular: Hastaların inme başlangıç süresi ortalama 3.25±1.67 gündür. Sağ ve sol hemisfer lezyonu olan hastaların İPDÖ ve MBA skorları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmamıştır ($p>0.05$). GBÖ skorunun ise sol hemisfer lezyonu olan hastalarda, sağ hemisfer lezyonu olan hastalara göre daha kötü olduğu ve farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur ($p<0.05$).

Tartışma: İnme sonrası erken dönemden itibaren hastalarda çeşitli denge bozuklukları ve mobilite kısıtlılıkları gözlenmektedir. Postüral kontrolün kazanımı ve korunması hastanın lezyon lateralizasyonuna göre farklılık göstermektedir. Akut dönemden itibaren hastanın rehabilitasyon programının belirlenmesinde lezyon lateralizasyonu göz önünde bulundurulmalıdır. Ancak klinik seyrin subakut ve kronik evreye, lezyonun yerleşim gösterdiği beyin lobuna ve vasküler hasarın meydana geldiği artere göre farklılık gösterip göstermediğini saptamak için daha özelleştirilmiş örneklemler ile yapılacak ileri çalışmalara ihtiyaç vardır.

Sonuç: Gövde etkileniminin daha fazla görüldüğü sol hemisfer lezyonu olan hastalarda, erken dönemden itibaren rehabilitasyon programında gövdeye yönelik yaklaşımlara yer verilmesi rehabilitasyon programının kalitesini arttıracaktır.

Anahtar Kelimeler: Denge, Hemisfer, Hemisferik asimetri, İnme, Mobilite

Poster Bildiri

AKUT İNME HASTALARININ BAŞLANGIÇ DENGE VE MOBİLİTE SKORLARININ HOSPİTALİZASYON SÜRESİ İLE İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ

Özge İPEK DONGAZ[1], Asalet Aybüke GÜP[2], Dilara ÖZEN ORUK[3], Banu BAYAR[4], Kılıçhan BAYAR[5]

[1]*Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Muğla, Türkiye, ozgeipek@mu.edu.tr*

[2]*Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Muğla, Türkiye, asaletgup@mu.edu.tr*

[3]*Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Muğla, Türkiye, dilaraozen@mu.edu.tr*

[4]*Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Muğla, Türkiye, bbayar@mu.edu.tr*

[5]*Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Muğla, Türkiye, kbayar@mu.edu.tr*

Özet: Son yıllarda inme ünitelerine katkı sağlayabilecek bileşenlerin anlaşılmasına verilen önem artmıştır. İnmenin akut fazında meydana gelen mobilite kısıtlılığı solunum yolu enfeksiyonları, derin ven trombozu ve dekübit ülserleri gibi komplikasyonlara neden olabilir. Bu komplikasyonlar hastanede kalış süresini uzatması, tedavi maliyetini ve mortaliteyi arttırmasının yanında taburculuk sonrası fonksiyonel durumu da etkilemektedir. Akut hastane ortamında hastanın işlevsel durumunun objektif ve doğru bir şekilde belirlenebilmesi başarılı bir taburculuk için de büyük bir önem teşkil etmektedir.

Amaç: Çalışmanın amacı, inme ünitesine akut inme tanısı ile yatışı yapılan hastaların servise kabulünü takiben ilk 24 saatte yapılan denge ve mobilite düzeyi ölçümlerinin hastane yatış süresi ile olan ilişkisinin incelenmesidir.

Yöntem: Çalışmaya 35-85 yaş aralığında 63 hemorajik ve iskemik akut inme hastası dahil edildi. Hastaların serviste yatış süresi kaydedilirken, denge düzeyleri İnme Postür Değerlendirme Skalası (İPDÖ), mobilite düzeyleri ise Modifiye Barthel İndeksi (MBA) ile ölçüldü.

Bulgular: Hastaların yatış süresi ortalama 3.82±1.54 gündür. Hastaların yatış süreleri ile ilk yatışta ölçülen İPDÖ ve MBA skorları arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif yönde güçlü korelasyon bulunmuştur (r:-788, r:-783, $p<0.05$).

Tartışma: Akut bakım servislerinde pratik değerlendirme yaklaşımları, klinik seyri yorumlamada etkili olabilir. İnme tanısı ile yatışı yapılan hastalarda akut evrede yapılan denge ve mobilite ölçümlerinin, hastanede yatış süresini tahmin edebilecek parametreler olarak ele alınabileceğini düşünmekteyiz.

Sonuç: Akut dönemden itibaren etkisini gösteren denge bozuklukları ve mobilite kısıtlılıkları hastanede kalış süresini uzatabilir. Hastanede kalış süresini kısaltmak için erken dönemden itibaren denge ve mobiliteye yönelik eğitim, rehabilitasyon programı içerisinde yer almalıdır.

Anahtar Kelimeler: Denge, Yatış süresi, İnme, Mobilite

Sözel Bildiri

NADİR BİR OLGU SUNUMU; GEZİCİ DALAĞI OLAN BİR ÇOCUKTA OMENTUM KULLANILARAK YAPILAN SPLENOPEKSİ AMELİYATI

Yeliz KART

Kartal Lütfi Kırdar Eğitim ve Araştırma Hastanesi

yelizkart@yahoo.com

Özet: Gezici dalak dalağın diafram, kolon ve retroperitonyuma asan bağların yokluğu veya gevşekliği ile karakterize bir hastalıktır. Çok nadir görülür. Asıcı bağların yokluğu konjenital veya geçirilen karın ameliyatları, travma gibi nedenlerden dolayı kazanılmış olabilir. Yerçekimin etkisi ve dalak pedikülünün uzun olması ile dalak genellikle pelvis yerleşimlidir. Klinik önemi ise vasküler pedikül yapısının uzun olması nedeniyle dalağın torsiyonu, dalak infarktı ve akut karın gibi ciddi sorunlara yol açabilmesidir. Özellikle çocuklarda dalağın fizyolojik önemi ve postsplenektomi sepsis riskinden dolayı erken tanı ve splenopeksi ameliyatı önem kazanmaktadır.

Olgu Sunumu: Aralıklı karın ağrısı ve sık idrara çıkma şikayetleriyle başvuran 15 yaşındaki erkek hastanın fizik muayenesinde pelvik bölgede ele gelen yaklaşık 17x15 cm'lik ağrısız, düzgün sınırlı kitle tespit edildi. Karın ultrasonografisinde dalak normal yerinde izlenmedi, karın sol alt kadranı doldurmuş mesane sol yan duvar komşuluğunda uzun aksı 142 mm ölçülen parankim ve eko yapısı homojen ve splenik ven'i normal olan dalak ile uyumlu yapı görüldü. Manyetik rezonans görüntülemede dalağının pelviste yerleşimli 145 mm boyutunda homojen parankimal yapıya sahip uzun pedikülü olduğu görüldü. Hasta ameliyata alınarak laparatomi yapıldı. Pelviste yerleşimli uzun pediküle ve normal parankimal yapıya sahip dalak izlendi. Dalak sol üst kadrana çekildi, omentum serbestleştirilerek dalağın etrafına sarıldı ve omentumdan geçilen dikişlerle dalak periton ve diyaframa asıldı. Ameliyattan sonra hasta 5. gün şifa ile taburcu edildi. Bir yıl sonraki kontrolde hastanın karın ağrısı ve sık idrara çıkma şikayetleri gerilemişti, hemogramı normaldi ve çekilen bilgisayarlı tomomografide dalak sol üst kadranda normal anatomik pozisyonundaydı.

Sonuç: Gezici dalak nadir karşılaşılan bir klinik durumdur. Pelvis bölgesinde kitle palpe edilen karın ağrılı hastalarda gezici dalak akılda tutulmalıdır. Erken tanı ve tedavisi ile hastalar splenektomiden korunabilinir. Elektif veya acil koşullarda karşılaşıldığında, hastaların genellikle çocuk veya genç erişkin olması nedeniyle detorsiyon sonrası dalak canlılığı geri dönerse splenopeksi ilk seçenek olmalıdır. Splenopeksi ameliyatında omentum kullanılması avantajlı bir yöntem olarak görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Gezici dalak, omentum, splenopeksi

Sözel Bildiri

GELİŞEN TEKNOLOJİ ÜÇ BOYUTLU BASKI YÖNTEMİNİN SAĞLIK ALANINDA KULLANIMINA ODAKLANMAK: GÜNCEL LİTERATÜRÜN İNCELENMESİ

Dilek DORUK KONDAKCI

Trakya Üniversitesi Keşan Hakkı Yörük Sağlık Yüksekokulu Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü Edirne/Türkiye

E-mail: dilekdrkk@gmail.com

Özet: Günümüzde teknoloji yaşamın her alanında kullanılmaktadır. Dönemin en yeni ve önemli teknolojilerinden biri de üç boyutlu (3B) baskı yöntemidir. Yöntemle ilgili gelişmeler tüm dünyada son derece hızlı şekilde devam etmektedir. Sağlık hizmetleri alanında kullanımı geniş bir yelpazeye sahip olan bir yöntemdir. Literatür incelendiğinde yöntemin birçok sağlık alanında kullanıldığı görülmektedir. Diş hekimliğinde ortodontik protezler ve implantlarda kullanılmaktadır. Tıp alanında farklı cerrahilerde; ameliyat öncesi eğitim ve uygulamalarda önemli yer tutmaya başlamıştır. Cerraha deneyim kazandıran bir yöntemdir. Hastaya ve hastalığına özgü kişisel uygulamaları ön plana çıkarmaktadır. Biyobaskı yöntemi kullanılarak doku ve organ üretimini mümkün kılan bir yöntem olma yolunda ilerlenmektedir. Kişiye özgü ilaçların üretimine olanak sağlaması nedeniyle özellikle yaşlılarda ve çocuklarda ilaç kullanımında önemlidir. Yöntem henüz gelişme aşamasında olduğundan bazı sorunlar ortaya çıkmaktadır. Ürün tasarım maliyetlerinin yüksek olması ve erişilebilirliğin az olması gibi sorunlarla karşılaşılmaktadır. Cerrahi alanda cerraha deneyim kazandıran modeller ameliyat süresini ve komplikasyonlarını azaltmaktadır. 3B baskı teknolojisinin dezavantajları arasında ameliyat öncesi sürecin (modelin tasarlanması, basılması, ameliyatın deneyimlenmesi) uzamasına neden olması yer almaktadır. Özetle, 3B baskı yeni bir teknolojidir. Sağlık alanında geniş yelpazede ürün geliştirilmesinde kullanımı giderek artış göstermektedir. Gelecekte 3B ürünlerin sağlık hizmetlerinde önemli rolü olabilir. 3B baskı teknolojisinin hem hasta memnuniyetini arttıracağı hem de farklı sağlık alanlarında hastaya daha iyi bakım ve iyileşme için önemli bir yere sahip olabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Üç Boyutlu Baskı, Medikal Görselleştirme, Biyobaskı Teknolojisi

Poster Bildiri

ERKEN ÇOCUKLUK ÇAĞI ÇÜRÜĞÜ RİSK FAKTÖRLERİ

Solmaz MOBARAKİ[1],Aysun AVŞAR[2]

1. Özel Uzman Çocuk Diş Hekimi, ANTALYA, Mail: solmaz.mobaraki@gmail.com. Tel: 5537242640

2. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Pedodonti Anabilim Dalı, SAMSUN, Mail adres: aysuna@omu.edu.tr, Tel: 5321799220

Özet: Diş çürüğü, çocukluk çağında en sık görülen kronik hastalıklardan biridir. Süt dişlerindeki çürükler önlenebilir ve çoğunlukla geri dönüşümü olan enfeksiyonlardır, ancak tedavi edilmediğinde ağrıya, bakteriyemiye, yüksek tedavi maliyetlerine, azalmış büyüme ve gelişmeye, konuşma bozukluklarına, erken diş kaybına ve buna bağlı olarak çiğneme fonksiyonlarında azalmaya, çocuklarda öz güven kaybına ve daimi dişlenmede problemlere neden olmaktadır.Yetmiş bir aylık ve daha küçük çocuklardaki bir veya daha fazla kavite oluşmuş ya da oluşmamış çürük lezyonu, çürüğe bağlı diş kaybı veya dolgulu süt dişinin olması erken çocukluk çağı çürüğü (EÇÇ) olarak tanımlanmaktadır. Çocuklarda en sık görülen hastalıklardan biri olan erken çocukluk çağı çürüğü, çocukların ve ailelerinin yaşam kalitesini etkileyen kronik ve çok faktörlü enfeksiyöz bir rahatsızlıktır. EÇÇ gelişmekte olan ülkeler için büyük bir toplumsal sağlık sorunudur. Özellikle ciddi olguların hastane ortamında, genel anestezi altında tedavi görmesi gerekliliği bu hastalığın tedavi maliyetlerini arttırmaktadır . EÇÇ etiyolojisi karmaşık ve çok faktörlüdür. Geleneksel olarak öğretilen karyojenik bakterilerin, karbonhidratların ve diş yüzeylerinin oluşturduğu etiyolojik çürük triadına ilaveten; diş çürüğünün fazlasıyla agresif formu olan erken çocukluk çağı çürüğü; çok sayıda biyolojik, fizyolojik, ağız bakımı davranışları, şeker alımı ve tedavi hizmetlerine erişim gibi sosyo-kültürel, davranışsal ve çevresel risk faktörleri ile ilişkili olan multifaktöriyel bir rahatsızlıktır.Bu derlemenin amacı; okul öncesi çocuklarda görülen yaygın ve agresif hastalıkların başında gelen erken çocukluk çağı çürüklerinin risk faktörleri ile alakalı güncel literatür bilgilerinin aktarılmasıdır. Erken çocukluk çağı çürüklerini önlemek için çocuklar ve ailelerin bu konu hakkında bilgilendirilmesi ve eğitilmesi, uygun ağız hijyeni ve beslenme alışkanlıklarının kazandırılması gereklidir.

Anahtar Kelimeler : Diş çürüğü, Erken çocukluk çağı, Risk faktörleri

Sözel Bildiri

MEZENTER YERLEŞİMLİ PEDİATRİK CASTLEMAN HASTALIĞI: ÇOK NADİR BİR OLGU SUNUMU

Canan ÖZTÜRK, Yeliz KART

Kartal Lütfi Kırdar Eğitim ve Araştırma Hastanesi Çocuk Cerrahisi Kartal, İSTANBUL

yelizkart@yahoo.com

Özet: Castleman hastalığı anjiyofolliküler lenf nodu hiperplazisi olarak tanımlanan çok nadir bening bir lenfoproliferatif bir hastalıktır. Etiyolojisi tam olarak bilinmemektedir. En sık mediasten yerleşimlidir. İki klinik formu vardır. Unisentrik form; yavaş büyüyen kitle şeklinde kendini gösterir. Multisentrik form, birden fazla anatomik bölgeyi tutar ve sistemik belirtileri belirgindir. Histolojik olarak hiyalin vasküler ve plazma hücreli tip olarak ikiye ayrılır. Pediatrik literatürde şimdiye kadar 76 vaka bildirilmiştir. Bu yazıda karın ağrısı, anemi, gece ateşi şikayeti olan ve bağırsak mezosunda yerleşimli unisentrik castleman hastalığı plazma hücreli tip tanısı alan 10 yaşında kız hasta sunulmuştur.

Olgu sunumu: 10 yaşında kız hasta 4 aydır devam eden karın ağrısı, iştahsızlık, gece ateşleri şikayeti ile başvurdu. Fizik muayenesinde lenfadenopati palpe edilmedi. Karın ultrasonografisinde sol paraaortik ve prerenal bölgede 50x35 mm boyutlarında lobule kontürlü iyi sınırlı soliter kitle lezyonu saptandı. Manyetik rezonans incelemede sol orta kadranda paraaortik alanda 56x50x36 mm boyutlarında T1A dalağa göre izointens, T2A dalağa göre hafif hipointens IVKM sonrası kontrastlanan, diffüzyon ağırlıklı serilerde kısıtlanan düzgün sınırlı lezyon izlendi. Laboratuvar tetkiklerinde anemisi dışında ek patoloji belirlenmedi.

Ameliyatta bağırsak mezosunda yerleşimli yaklaşık 50x35 mm boyutlarında düzgün sınırlı yumuşak kıvamlı solid kitle izlendi. Kitle total olarak çıkartıldı. Hasta ameliyattan sonra 3. gün şifa ile taburcu edildi. Patoloji raporunda castleman hastalığı plazma hücreli varyant, CD 21 ve CD 23 pozitif , HHV-8 negatif olarak değerlendirildi.

Sonuç: Unisentrik Castleman hastalığı, en sık yaşamın 3 ve 4. dekadında görülür. HIV ya da HHV-8 enfeksiyonu ile ilişkili değildir ve epidemiyolojik risk faktörü tanımlanmamıştır. Bizim hastamızda da HHV-8 negatif olarak değerlendirilmiştir. UCH çoğunluğu mediastende bildirilmiştir, karın içi kitlelerin çoğunluğu pelvis, mezenter veya perinefrik alanda yer alır. Bizim hastamızda da kitle mezenter yerleşimliydi.

Unisentrik formun ortalama görülme yaşı ikinci dekattır. Premalign potansiyel nadirdir ve cerrahi ile kalıcı kür elde edilir. Sistemik semptomlar varsa tedavi ile kaybolur. Beş yıllık yaşam süresi %100'dür.

Anahtar Kelimeler: Castleman hastalığı, nadir, lenfoproliferatif

Sözel Bildiri

ÇOCUKLARDA NADİR GÖRÜLEN BİR LEZYON : DALAĞIN DEV EPİDERMOİD KİSTİ

Canan ÖZTÜRK

Dr.Lütfi Kırdar Eğitim ve Araştırma Hastanesi , Çocuk Cerrahi Kliniği , İSTANBUL

drozturk78@gmail.com

Özet: Dalak kistleri nadir görülür ve bunların çoğunluğunu paraziter kistler oluşturur. Paraziter olmayan kistler ise epitelial tabaka ile döşeli olup olmamasına göre primer(gerçek, epitelyal) ve sekonder kistler(psödokistler, nonepitelyal) olmak üzere ikiye ayrılır. Epidermoid kistlerin %80 unilokuler ve tektir ve kist duvarı epitelyum ile döşelidir. Epidermoid kistler esas olarak çocuklarda ve genç yetişkinlerde görülür, çoğunlukla asemptomatiktir. Çoğunlukla görüntülenme yöntemlerinde rastlantısal olarak görülen dalak kistlerinin kesin tanısı histopatolojik inceleme ile konur. Bu makalede dalak kisti nedeni ile splenektomi yapılan hasta sunulmaktadır.

Olgu Sunumu: Karın bölgesinde şişlik ve aralıklı karın ağrısı şikayeti ile başvuran 13 yaşındaki erkek hastanın fizik muayenesinde sol üst kadranda göbek hizasına dek uzanan kitle palpe edildi. Karın ultrasonografide dalakta 20 cm çapında kist mevcuttu. Bilgisayarlı tomografide belirgin parankimin görülmediği 20*18*15 cm boyutunda etraf dokuları basıya uğratan unilokuler kist mevcuttu. Ameliyat sırasında çok ince bir dalak parankimi ile çevrili 20 cm boyunda dalak kisti görüldü ve total splenektomi uygulandı. Patoloji raporunda epidermoid kist olarak değerlendirildi. Hastamız ameliyattan sonra beşinci günde şifa ile taburcu edildi. Ameliyat sonrası bir yıllık takiplerinde sorun olmadı.

Sonuç: Dalak kistlerinin gerçek sıklığı bilinmemekle beraber çok nadir görülürler. Son zamanlarda görüntüleme yöntemlerinin artması ve dalak yaralanmalarının ameliyatsız izleminin artması ile dalak kistlerinin prevalansı artmaktadır. Primer dalak kistlerinin %80'i çocuk ve genç erişkinlerde görülür. Birçok hastada asemptomatiktir ve rastlantısal olarak saptanır. Bizim hastamızda 13 yaşında erkek hastaydı ve kist boyutu çok büyük olduğundan dolayı karında gözle görülen bir şişlik ve aralıklı ağrı şikayetleri mevcuttu. Tanıda görüntüleme yöntemleri oldukça önemlidir. Tedavi yöntemi olarak çoğunlukla splenektomi tercih edilir. Ancak çocuklarda immun sistem açısından parsiyel splenektomi de göz önünde bulundurulmalıdır. Ancak kist hiler bölgede ise veya bizim hastamızda olduğu gibi tüm dalağı kapsıyorsa parsiyel splenektomi yapma şansımız yoktur. Perkütan drenaj ile dalağı korumak adına yapılan işlemlerde nüksün sık görülmesi başarı şansını azaltmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Nadir, Epidermoid kist, dalak

Sözel Bildiri

BÖBREK TRANSPLANTASYONU ÖNCESİ YAPILAN LENFOSİT CROSSMATCH (CDC-XM) TEST SONUÇLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Ergun METE

Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Mikrobiyoloji AD. DENİZLİ.

ergunmete@pau.edu.tr

Özet: Transplantasyon öncesi immünolojik değerlendirmede alıcı ile verici arasındaki uyumu değerlendirmek için Anti HLA antikorlarını tespit edilmesi önemlidir.

Amaç: Hiperakut rejeksiyonun önlenmesi için Böbrek nakli öncesinde hastaların böbrek vericisinin HLA antijenlerine karşı duyarlaşmaya sahip olup olmadığını ortaya koymak için lenfosit crossmatch (LCM) testi yapılmaktadır.

Yöntem: Bu çalışmada Ocak 2013 – Ocak 2020 arasında Pamukkale Üniversitesi Hastaneleri Doku Tipleme Laboratuvarında yapılan lenfosit crossmatch (LCM) test sonuçları değerlendirilmiştir. Lenfosit crossmatch testleri serolojik bir yöntem olan mikro lenfositotoksisite yöntemi (kompleman bağımlı sitotoksisite testi (CDC)) ile gerçekleştirilmiştir. CDC LCM testi; T ve B lenfositler ayrılarak, CDC T ve CDC B LCM olarak ayrı ayrı çalışılmıştır. CDC T ve B LCM testleri seri dilüsyonlu ve DTT (dithiothreitol)'li olarak da çalışılmıştır.

Bulgular: Çalışmaya 137'si canlı ve 43'ü kadavra olmak üzere toplam 180 hasta örneği dahil edilmiştir. Toplam 360 CDC LCM testi (canlıda 137 ve kadavrada 223) uygulanmıştır. Canlı nakillerdeki tekrar edilen testler çalışmaya dahil edilmemiştir. Canlıda T pozitifliği 3 (%2.2), B pozitifliği ise 12 (%8.8) olarak bulunmuştur. Kadavrada CDC T pozitifliği 14 (%6.3), CDC B-LCM pozitifliği ise 27 (%12.1) olarak bulunmuştur.

Tartışma ve Sonuç: CDC LCM testi nakil öncesi değerlendirmede, donor-spesifik anti-HLA antikorların tespitinde ve hiperakut rejeksiyonun önlenmesinde klasik ve geçerli bir yöntemdir.

Anahtar Kelimeler: Transplantasyon, lenfosit crossmatch, CDC LCM.

Sözel Bildiri

ERİŞKİN KAS HASTALARINDA TORAKAL KİFOZ VE LUMBAL LORDOZ AÇILARININ DİNAMİK DENGE İLE İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ

İzel DEMİRHAN[1], Gülşah SÜTÇÜ[2], Muhammed KILINÇ[3]

[1]Hacettepe Üniversitesi Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Fakültesi, Ankara, Türkiye
[2]Hacettepe Üniversitesi Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Fakültesi, Ankara, Türkiye
[3]Hacettepe Üniversitesi Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Fakültesi, Ankara, Türkiye
1izel.dmrhn16@gmail.com
2gulsahsutcu92@gmail.com
3muhammedkilinc@yahoo.com

Özet: Kas hastalarında ilerleyici kas kuvvet kaybı ve atrofi gibi nöromuskuler sebeplerle kalıcı spinal deformiteler meydana gelebilmektedir.

Amaç: Spinal deformiteler hastaların denge ile ilişkili fonksiyonel aktivitelerini olumsuz yönde etkilemektedir. Bu çalışmanın amacı; torakal ve lumbal eğrilik açısının fonksiyonel uzanma testi skoru ile ilişkisinin incelenmesidir.

Yöntem: Çalışmaya 41 kas hastası (31E/10K) dahil edildi. Hastaların torakal kifoz ve lumbal lordoz açıları Flexible Ruller cihazı ile ölçüldü. Anterior dinamik dengeleri fonksiyonel uzanma testi ile değerlendirildi.

Sonuçlar: Hastaların yaş ortalamaları 35,14±14,32'dir. Hastaların torakal kifoz açılarının ortalamaları 38,88±9,16 ve lumbal lordoz açılarının ortalamaları 42,87±14,68 derecedir. Fonksiyonel Uzanma Testi skorlarının ortalamaları ise 22,17±7,62'dir. Fonksiyonel Uzanma Testi skorları ile torakal kifoz açıları (p=0,045) ve lumbal lordoz açıları (p=0,022) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Tartışma: Erişkin kas hastası bireylerde nöromuskuler sebeplerle lumbal lordoz ve torakal kifoz derecelerinde artış olduğu bilinmektedir. Çalışmamızın sonuçları incelendiğinde spinal eğrilik açılarının günlük yaşamda yürüme, uzanma gibi pek çok fonksiyonel aktivite için gerekli olan anterior dengeyi olumsuz yönde etkilediği görülmektedir. Rehabilitasyon programları planlanırken vücut biyomekaniğini pek çok açıdan etkileyen omurga üzerinde durulması hastaların günlük yaşam aktivitelerini en çok etkileyen parametrelerden biri olan dengenin geliştirilmesi açısından son derece önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Erişkin Kas Hastaları, Kifoz, Lordoz, Denge

Sözel Bildiri

ERİŞKİN KAS HASTALARINDA POSTÜR İLE FONKSİYONELLİK VE DENGE ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

İzel DEMİRHAN[1], Gülşah SÜTÇÜ[2], Muhammed KILINÇ[3]

[1]Hacettepe Üniversitesi Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Fakültesi, Ankara, Türkiye

[2]Hacettepe Üniversitesi Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Fakültesi, Ankara, Türkiye

[3]Hacettepe Üniversitesi Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Fakültesi, Ankara, Türkiye

1izel.dmrhn16@gmail.com

2gulsahsutcu92@gmail.com

3muhammedkilinc@yahoo.com

Özet: Nöromuskuler Hastalıklar (NMH) ilerleyici kas kuvvet kaybı ve atrofi gibi nöromuskuler sebeplerle çeşitli postüral bozukluklara neden olmaktadır.

Amaç: Bu çalışmanın amacı; NMH'a sahip bireylerde postüral bozukluklar ile fonksiyonel kapasite, denge ve günlük yaşam aktiviteleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

Yöntem: Çalışmaya 41 kas hastası (31E/10K) dahil edildi. Hastaların postürleri New York Postür Değerlendirme Anketi (NPDA) analizi yöntemi ile değerlendirildi. Ayrıca üst ve alt ekstremite fonksiyonları 'Üst Ekstremite Fonksiyonel Skala (ÜFS)', ve 'Alt Ekstremite Fonksiyonel Skala (AFS)' ile ölçüldü. Denge fonksiyonları süreli kalk ve yürü testi (SKYT) ve fonksiyonel uzanma testi (FUT), yürüme fonksiyonları 2 dakika yürüme testi ile değerlendirilen katılımcıların günlük yaşam aktiviteleri ise fonksiyonel bağımsızlık ölçeği (FBÖ) kullanılarak değerlendirildi. Bu çalışmada postür bozukluk skoru ile fonksiyonelliği değerlendiren yöntemlerin korelasyonu incelenmiştir.

Sonuçlar: Hastaların yaş ortalamaları 35,14±14,32'dir. Çalışmanın sonucunda NPDA ile ÜFS (p=0.009), AFS (p=0.011), 2 dk yürüme testi(p=0.004), ZKYT (0.023) ve FUT (0.005) arasında anlamlı bir ilişki bulundu. NPDA ile FBÖ arasında ise anlamlı bir ilişkiye rastlanmadı (p=0.130).

Tartışma: Erişkin kas hastalarında postür bozukluğunun hem alt hem de üst ekstremite fonksiyonları ile ilişkisi olduğunun gösterildiği bu çalışmanın en önemli sonucu NMH'a sahip bireylerin değerlendirilmesinde ve tedavisinde postür analizi ve postürün korunmasını amaçlayan fizyoterapi yöntemlerinin önemini göstermiş olmasıdır. Bu bağlamda kas kuvvetinin korunmasının amaçlandığı tedavi planlarına kişiye özel postür egzersizlerinin de eklenmesinin hastaların fonksiyonel aktivite ve becerilerini olumlu yönde etkileyeceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Erişkin Kas Hastaları, Postür, Denge, Yürüme, Günlük yaşam aktiviteleri

Sözel Bildiri

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN BAKIŞ AÇISIYLA ÖĞRENCİ-ÖĞRETİM ELEMANI İLİŞKİSİNDEKİ GÜÇ DİNAMİKLERİ: BİR METAFOR ÇALIŞMASI

[1]Gamze TESKERECİ, [2] Gülay AKMAN

[1]Akdeniz Üniversitesi Kumluca Sağlık Bilimleri Fakültesi, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Antalya, gteskereci@akdeniz.edu.tr

[2]Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Doğum, Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Samsun, gulay.akman@omu.edu.tr

Özet: Bireyler, kendilerinin ya da başka bireylerin duygu ve düşüncelerini tanımlamak için sıklıkla metaforlara başvurmaktadır. Bu nedenle metaforlar, bireylerin yaşam görüşlerinin belirlenmesi, olayları algılayış biçiminin ortaya çıkarılması ve sahip olunan algıların somutlaştırılarak anlaşılması açısından önemli görülmektedir. Öğrenci öğretim elemanı etkileşimine yönelik metaforlar, bu etkileşimin oluşturduğu anlamlara yönelik haritalar sunmakta ve farkındalığımızı artırmada önemli bir araç olarak da kullanılabilmektedir.

Amaç: Bu çalışmada, hemşirelik öğrencileri ile öğretim elemanları aralarındaki etkileşimin metaforlar aracılığıyla ortaya çıkarılması amaçlanmıştır.

Yöntem: Bu araştırmada nitel araştırma yöntemleri arasında yer alan "olgu bilim" deseni kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini bir fakültedeki hemşirelik bölümü öğrencileri oluşturmuştur. Çalışma verileri Aralık-Ocak 2019 aylarında toplanmıştır. Araştırmada örneklem seçimine gidilmeyip, tüm hemşirelik öğrencilerine ulaşılması hedeflenmiştir. Araştırmaya katılmayı kabul eden 110 hemşirelik bölümü öğrencisiyle çalışma tamamlanmıştır. Öğrencilerden *"Öğrenci öğretim elemanı etkileşimi……. benzer. Çünkü ……."* cümlesini tamamlamaları istenmiştir. Metaforların analizinde "içerik analizi"den yararlanılmıştır.

Bulgular: Çalışmaya katılan hemşirelik öğrencileri, öğrenci ile öğretim elemanı arasındaki etkileşimi 76 farklı metafor ile tanımlanmıştır. Öğrencilerin en çok ürettiği üç metafor "usta-çırak" (f=11), "anne-çocuk" (f=10) ve "ağabey/abla-kardeş" (f=4) tir. Öğrenci ile öğretim elemanı arasındaki ilişkisini tanımlamak üzere üretilen metaforlar "geliştiren, büyüten ve iyileştiren", "sevgi", "yol gösteren ve yön veren", "otoriter", "alma-verme" ve "kaçınılmaz, zorunlu" olmak üzere altı kategoride toplanmıştır.

Tartışma ve Sonuç: Bu çalışma ile hemşirelik öğrencilerinin öğretim elemanları ile etkileşimlerini olumlu ifadelerle tanımlamalarının yanı sıra eşitsiz güç ilişkisinin olduğu, öğretim elemanlarının otoriter yaklaşım sergiledikleri de ortaya çıkmıştır. Hemşirelik öğrencileri ile öğretim elemanları arasındaki etkileşimin eşitlikçi-iş birlikçi yaklaşıma temellendirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Algı, etkileşim, hemşirelik öğrencisi, metafor, öğretim elemanı

Sözel Bildiri

İNSAN ADİPOZ DOKUSUNDAN MEZENKİMAL KÖK HÜCRELERİN EKSPLANT KÜLTÜR TEKNİĞİYLE İZOLASYONU

Murat Serkant ÜNAL

PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ, Dahili/Temel/Cerrahi Tıp Bilimleri, serkantunal72@gmail.com

Özet: Mezenkimal kök hücreler (MKH) erişkin kök hücre tipidir. Şimdiye kadar kemik iliği, kemik kıkırdak, yağ dokusu, karaciğer, plasenta, göbek kordonu gibi birçok dokudan izole edilmişlerdir. Son yıllarda MKH'lerin rejeneratif ve reperatif tıpta kullanımı artmaya başlamıştır. Yağ dokusu ve lipoaspirat materyallerinde bol miktarda olduğunun görülmesinden sonra adipoz dokularından MKH izolasyonu ön plana cıkmıştır. Bununla birlikte bu hücrelerin izolasyonunda güvenilir ve karmaşık olmayan yeni yöntem arayışları başlamıştır. Çalışmamızda kullandığımız bu teknikle yağ dokusundan MKH'ler başarılı bir şekilde izole edilmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Apidoz doku, mezenkimal kök hücre, kültür

Sözel Bildiri

ÇOCUKLARDAKİ DENTAL TRAVMA İLE BAZI SAĞLIK PROBLEMLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN ARAŞTIRILMASI

Hande TEKİN, Naz SAYDAM, Zuhal KIRZIOĞLU

Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye,
zuhalkirzioglu@sdu.edu.tr, dthandetekin@hotmail.com, saydamnaz@gmail.com

Özet: Diş hekimliğinde acil tedavi ihtiyacı ile kliniğe başvurma nedenlerinden birisi de travmaya bağlı yaralanmalardır. Diş travmalarının, acil diş tedavilerinin %80'lik kısmını oluşturduğu bilinmektedir. Çocukların kendi başına hareket etmeye ve motor koordinasyonlarının gelişmeye başladığı 2-3 yaşlarında ve oyun/sportif aktivitelerin arttığı okul döneminde özellikle 9-10 yaşlarında travma insidansının arttığı görülmektedir. Etiyolojik faktörler arasında ise, küçük yaşlarda en sık ev kazaları daha sonra da düşme/çarpmalar ve spor yaralanmaları yer almaktadır. Bu faktörlerin yanı sıra konjenital/sistemik hastalıklar ve bunlara bağlı kullanılan bazı ilaçların çocuklarda sebep olduğu uyku hali ve dalgınlık gibi yan etkiler ve epilepsi gibi hastalıklarda görülen nörolojik, davranışsal ve fiziksel bozukluklar, çocukları dental yaralanmalara daha yatkın hale getirmektedir. Bu çalışmada, sistemik/konjenital hastalıkların ve bu hastalıklara bağlı kullanılan ilaçların daimi dişlerin travması ile ilişkisini değerlendirmek amaçlanmıştır. Pedodonti kliniğine, travmatik yaralanma nedeniyle başvuran, 7-17 yaş aralığındaki, 440 hastanın dosyaları incelendi. Bu dosyaların içinden herhangi bir sağlık problemi olmayanlar ve ciddi sağlık problemi olan veya uzun süredir ilaç kullanan hastalar belirlenerek; yaşa, cinsiyete ve travmatik yaralanmanın ciddiyetine göre gruplandırıldı. Dosyalarında ciddi sağlık problemi olan veya ilaç kullanan hastaların, dental travma geçiren tüm hastaların %8'ini oluşturduğu tespit edildi. Sağlık problemlerine bakıldığında sırasıyla; astım, epilepsi ve kalp hastalığına sahip çocukların oranı, daha fazla bulundu. Yaşa ve cinsiyete bakıldığında ise 6-8 yaş aralığında olan çocuklarda ve erkeklerde travmatik diş yaralanmalarının daha fazla olduğu görüldü. Travmatik yaralanmalar, basit ve diş kaybı ile sonuçlanabilen ciddi diş yaralanmaları olarak ayrıldığında, sağlık problemi olan çocukların %61'sinin ciddi diş yaralanmaları geçirdikleri belirlendi. Çalışmamızın sonucunda, ciddi sağlık problemlerinin veya bunlara bağlı ilaç kullanımının, çocuklarda görülen travma yaralanmalarında etkili olabileceği düşünüldü. Ancak, bu konuda net bir sonuca varabilmek için daha fazla çalışma yapılması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, Dental Travma, Risk Faktörleri

Sözel Bildiri

DOĞU KARADENİZ DAĞLARINDA HEYELAN OLUŞUMLARINDA ETKİLİ OLAN DOĞAL FATÖRLER VE GELİŞTİRİLEBİLECEK EN ETKİN YÖNTEMLER

Tolga SAVAŞ*, Gülüstan Köse

**Burdur, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü*

savass.tolga@gmail.com

gkose264@gmail.com

Özet: Heyelan, zemini kaya veya yapay dolgu malzemesinden oluşan bir yamacın yer çekimi, eğim, su ve benzeri diğer kuvvetlerin etkisiyle aşağı ve dışa doğru hareketidir. Heyelan olayları, ülkemizin jeolojik ve iklim özellikleri ile coğrafi yapısına bağlı olarak, sıkça yaşanmakta ve zaman zaman aynı bölgede de tekrarlanarak doğal afete dönüşmektedir. Doğu Karadeniz Bölümü heyelan gibi doğal afetlerin sık görüldüğü bir sahadır. Arazi özelliğinden kaynaklı dağların denize yüksek dereceli eğimlerle birleşmesi nedeniyle heyelanların kolaylıkla gerçekleşebilmesi bu coğrafyada mümkün olabilmektedir. Kısa süreli ve şiddetli yağışlar ve suya doymuş toprak yapısı nedeniyle yağış kısa sürede akışa geçmekte ve bunun neticesinde derelerin debileri çok hızlı olarak artmaktadır. Çevresel etkilere küresel iklim değişikliği gibi nedenlerden dolayı yağışlardaki düzensizliklerinde eklenmesi ile bölgede büyük doğal afetler görülmeye başlanmıştır. Eğimin böylesine yüksek olduğu ve yağışın da yüksek oranlarda gerçekleşmesi nedeniyle heyelanlara karşı önlem alınmasını gerektirmektedir. Bu amaçla mimari yapılanma özellikleri konusuna daha dikkatli yaklaşmak gerekmekte ve su akışını yavaşlatacak setler yapılmasına hatta yapılanma alanlarının sınırlandırılmasına özel önem verilmesi gerekmektedir. Hem yapılaşma alanlarının hassasiyetle seçilmesi hem binalardaki teknik özelliklerin su ve nem etkisine karşı daha iyi planlanması ve detaylandırılması bu bölgede özellikle özem kazanmaktadır. Bu derlemede doğal afetler içerisinde yer alan heyelanlar incelenmiştir. Bu kapsamda heyelanların önlenmesi için alınabilecek önlemler arasında yer alan; heyelana hassas yerlerin yerleşime açılmaması, yerleşim alanlarının heyelana duyarlı olup olmadığı belirlenmesi, ulaşımda heyelan riski yüksek yerlerin planının hazırlanması gibi konular ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Heyelan, Afet, Önlem, Toprak, Eğim

Sözel Bildiri

BALIK PATOJENİ *STAPHYLOCOCCUS WARNERİ* SUŞUNUN BİYOFİLM OLUŞTURMA YETENEĞİNİN ELEKTRON MİKROSKOBU İLE İNCELENMESİ

Burcu KARAOĞLU , Ayşegül KUBİLAY

Isparta Uygulamalı BilimlerÜniversitesi, Su Ürünleri Fakültesi,
Isparta, Turkey
E-mail:, burcumkaraoglu@gmail.com ,aysegulkubilay@ısparta.edu.tr,

Özet: Biyofilm, canlı veya cansız bir yüzeye yapışarak kendi ürettikleri organik bir ekstraselüler polimerik substant (EPS) matriks içine gömülü birlikte yaşayan ve birbirleriyle haberleşen mikroorganizmaların oluşturduğu topluluk olarak tanımlanabilir. Yetiştiricilik sistemlerinde balık tankları, havuzları, su boruları, inkübatörlerin yüzeylerine patojenik mikroorganizmaların yapışması ve ardından biyofilm oluşturması balık sağlığı açısından tehlikelidir. *Staphylococcus warneri*, önemli bir balık patojenidir.. *S. warneri*, canlı ve cansız yüzeyler üzerinde biyofilm oluşturabilmektedir.

Amaç: Bu çalışmanın amacı hasta balıklardan izole edilen ve identifiye edilen *S. warneri*, suşunun biyofilm varlığını elektron mikroskobu ile araştırmak ve bu suşlarının cam, tahta, çelik,plastik ve fiberglas gibi çeşitli yüzeyler üzerindeki biyofilm oluşumu taramalı elektron mikroskobu(SEM) ile ile tespit edilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Hasta balıktan izole edilen *S. warneri* suşu kullanılmıştır. Patojenler 25ºC'de üretildi ve -80ºC'de ve %20 gliserin içerisinde muhafaza edilmiştir. Farklı yüzeyler üzerinde taramalı elektron mikroskobu biyofilm oluşumunun tespitinde öncelikle fiberglas, paslanmaz çelik, cam ve plastik yüzeyler 1cm^2 yüzey alanı olacak şekilde kesilmiş, 10 dakika %70 etanol ile temizlenmiş ve steril distile su ile yıkanıp otoklavda 121°C'de 15 dakika sterilize edilmiştir. 16-18 saat *Staphylococcus warneri* 25°C'de TSB de yoğunluğu 10^8 bakteri/mL'liküretilir, yüzeylerde farklı saatlerde inkübe edildikten sonra %2.5'luk glutaraldehit ile fiksazyon ve dahidrasyon işlemlerinden sonra aliminyum stablar üzerine alınarak, Süleyman Demirel Üniversitesi Mükemmeliyet Merkezi bünyesinde bulunan elektron mikroskobu ile incelenmiştir.

Bulgular: *S. warneri*, nin farklı materyallerin yüzeylerinde biyofilm oluşturdukları SEM elektron mikroskobu ile tespit edilmiştir. S . *warneri*'nin ahşap, çelik,cam, fiberglas, plastik materyali SEM mikroskobu üzerinde ki biyofim oluşumu incelendiğinde,ahşap,çelik,cam ve plastikte biyofilm oluşumu gözlemlenirken fiberglasta biyofilm oluşumu tespit edilmemiştir. Çelik ve plastikte biyofilm içinde *S. warneri* bakterilerinin sayılarının çok daha fazla olduğu görülmektedir.

Tartışma ve Sonuç: *S.warneri,* patojeni farklı yüzeyler üzerine adezyonu ve biyofilm oluşturması çok çeşitli faktöre bağlı olarak değişiklik göstermektedir. Bu bakteriler tarafından biyofilm oluşumu yüzey çeşidi, bakterinin adezyon süresi gibi pek çok faktörden etkilenmektedir. Araştırmada kullandığımız patojen bakteri çeşitli yüzeylerde biyofilm oluşturduğu tespit edilmiştir. Balık yetiştiriciliği için önemli olan bu patojenin etkinliğini azaltmak için biyofilm oluşumuna izin verilmemelidir. Biyofilm oluşumunun engellenmesinde en önemli nokta bakterilerin yüzeye tutunmalarını engellemek için etkin ve düzenli temizlik işleminin gerçekleştirilmesidir.

Anahtar Kelimeler: Biyofilm, *Staphylococcus warneri, ,e*lektron mikroskop, farklı yüzeyler.

Sözlü Bildiri

KANSERDE ENERJİ METABOLİZMASI VE WARBURG ETKİSİ

Cem YALAZA

Toros Üniversitesi Meslek Yüksekokulu, Mersin, Türkiye.

cemyalaza@gmail.com

Özet: Hücresel enerji metabolizması ile ilgili bilinenler fizyolojik koşullardaki özelleşmiş dokularda bulunan proliferatif olmayan non-neoplastik hücreler üzerindeki çalışmalara dayanmaktadır. Tüm hücreler, farklılaşmış olsun ya da olmasın, enerji oluşturmak için glikoliz yolunu kullanırlar. Bu sürecin sonunda, oksijenin varlığında, normal hücrelerin çoğu krebs döngüsü ve ardından elektron transport sistemini kullanarak oksidatif fosforilasyonla enerji üretirler. Oksijen varlığında gerçekleşen bu süreç aynı zamanda laktat üretimini de minimize etmektedir. Normal hücreler sadece anaerobik koşullar altında büyük miktarlarda laktat üretirler. Buna karşılık, kanser hücrelerinin çoğunun, oksijenin ortamdaki varlığından bağımsız olarak büyük miktarlarda laktat ürettikleri 1920'lerde Otto Warburg tarafından tespit edilmiştir. Ayrıca, tümöral gelişim gösteren proliferatif hücreler enerji üretmek için öncelikle mitokondriyal oksidatif fosforilasyonu kullanan normal hücrelerin aksine oksijen varlığında bile enerji üretmek için daha çok glikolitik yolu kullanmaktadırlar. Oksijen varlığında bile yüksek glikoz tüketimi ve laktat üretimi ile karakterize edilen ve enerji metabolizmasının yeniden programlanması olarak ifade edilen bu durum "aerobik glikoliz" ya da "Warburg Etkisi" olarak adlandırılmaktadır. Enerji metabolizmasındaki bu kayma, tümör gelişim süreçlerinde hücrenin neoplastik değişimini destekleyici bir unsur olarak gösterilmektedir. Bu derleme çalışmasında kanser hücrelerinin enerji metabolizması ve Warburg Etkisi arasındaki ilişkinin araştırılması amaçlanmaktadır. Warburg' un belirttiği koşullar ve enerji metabolizmasındaki değişimler son yıllarda kanser çalışmalarında önemli bir konu haline gelmiştir. Yeni bir konu olmasa da yeniden keşfedilmiş bir konu olarak birçok kanser dokusu ile ilişkilendirildiği çalışmalar yapılmıştır. Bazı kanser türlerinde tanı, tedavi ve prognozla ciddi şekilde ilişkilendirilen bulgular tespit edilmiştir. Sonuç olarak yapılan çalışmalar, enerji metabolizmasındaki yolaklarda görev alan enzimler ile karsinogenez süreci arasında kuvvetli bir bağlantının olduğunu, bu enzimlerin ekspresyon düzeylerindeki artış/azalış ve genlerinde tespit edilen mutasyonların kanser metabolizması ile ilişkili olduğunu, ayrıca bazı enzim genlerinin doğrudan onkojenik veya tümör baskılayıcı özelliklere sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Bu sonuçlar, enerji metabolizmasındaki değişimlerin tümöral gelişim gösteren hücrelerde ve karsinogenez sürecinde ayırıcı bir özellik olarak sunulmasına neden olmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Warburg Etkisi, Enerji Metabolizması, Kanser

Poster Bildiri

ÇOCUK DİŞ HEKİMLİĞİ VE DENTAL ANKSİYETE

Aysun AVŞAR[1] , Solmaz MOBARAKİ[2]

[1]*Ondokuz Mayıs Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Pedodonti Anabilim Dalı, SAMSUN, Mail adres: aysuna@omu.edu.tr, Tel: 5321799220*

[2]*Özel Uzman Çocuk Diş Hekimi, ANTALYA,Mail: solmaz.mobaraki@gmail.com. Tel: 5537242640*

Özet: Anksiyete, bilinmeyen bir tehlikeye karşı bilinçaltında oluşan yoğun bir huzursuzluk ve endişe halidir. Anksiyete yaşayan kişi her an kötü bir şey olacakmış ve kendisine zarar gelecekmiş hissine kapılmakta ve nedensiz bir korku yaşamaktadır. Oluşumu çocukluk dönemine kadar uzanmakta ve yetişkinlik döneminde de devam edebilmektedir. Dental anksiyete ise nedeni olmayan ve hastanın her türlü dental işleme karşı duyduğu yoğun endişe olarak tanımlanmaktadır. Diş hekimlerine ve diş tedavilerine karşı oluşan dental anksiyete, dental tedaviyi etkileyen problemlerin başında gelmektedir. Anksiyete seviyesi yüksek olan ve kontrol edilemeyen çocuklarda, ağız-diş sağlığı problemlerinde artış görülmektedir. Bu artışın önlenmesinde dental anksiyete oluşturan nedenlerin belirlenmesi gerekmektedir. Dental anksiyete, bireysel veya çevresel nedenlerle ortaya çıkabilir. Bireysel nedenlere bağlı olmasında çocuğun kendi psikoloji etkenken, çevresel kökenli dental kaygıda geçirilmiş kötü dental işlem veya edinilmiş tecrübeler önemli rol oynamaktadır. Ailenin diş tedavisine olumsuz yaklaşımı, evde tedaviye hazırlık süreci, sosyoekonomik düzeyin düşük olması, çocuğun yaşı ve çocuğun arkadaşlarının dental hikayeleri en önemli etkenlerdir. Çocuklarda dental anksiyetenin belirlenmesinde kullanılan yöntemler, psikometrik, fizyolojik, projektif testler ve davranışların puanlandırılmasıdır. Bu yöntemlerin belirlenmesinde çocuğun yaşı ve gelişim düzeyi gibi durumlara göre seçilmektedir. Çocuklarda dental tedavinin başarıya ulaşmasında, çocuğun dental kaygı düzeyinin belirlenmesi uygun davranış yönlendirme tekniğinin uygulanmasına konusunda önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Dental anksiyete,Çocuk dişhekimliği

Sözel Bildiri

İNTRAVENÖZ LİPİT EMÜLSİYONU UYGULAMASININ MARBOFLOKSASİNİN FARMAKOKİNETİĞİ ÜZERİNE ETKİSİ

Emre BAHÇİVAN[1*], Halis UĞUZ[2], Duygu DURNA ÇORUM[3]

*[*1]Kafkas Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Farmakoloji ve Toksikoloji Anabilim Dalı, Kars, Türkiye*
[2]Selçuk Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Farmakoloji ve Toksikoloji Anabilim Dalı, Konya, Türkiye.
[3]Kastamonu Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Farmakoloji ve Toksikoloji Anabilim Dalı, Kastamonu, Türkiye,
emrebahcivan@selcuk.edu.tr, ddurna@kastamonu.edu.tr, halisoguz@selcuk.edu.tr

Özet: İntravenöz lipit emülsiyonu (ILE); yağ, su ve emülsifierden oluşan parenteral besleme maddesidir. ILE parenteral besleme dışında, ilaç taşıyıcısı, iatrojenik ilaç zehirlenmeleri ve lokal anesteziklerden kaynaklanan sistemik toksiksikasyonların tedavisinde antidot olarak kullanılmaktadır. ILE tedavisinde amaç dolaşımdaki zehirli maddelerin dokulara geçişini sınırlandırması ve böylece vücuttaki toksik etkilerinin azaltılmasıdır. Daha önce yapılan çalışmalarda ILE uygulamasının ilaçların ve zehirlenmeye neden olan maddelerin farmakokinetiğini değiştirebileceği belirtilmiştir. Bu çalışmanın amacı, sağlıklı koyunlarda ILE uygulamasının marbofloksasinin farmakokinetiği üzerine etkisini belirlemektir. Çalışma 43.5±2.6 kg canlı ağırlığında, 8-10 aylık 10 baş Merinos ırkı erkek toklu üzerinde gerçekleştirildi. Çalışma, uygulamalar arasında temizlenme süresi 15 gün olmak üzere iki aşamada gerçekleştirildi. Marbofloksasin çalışmanın her iki aşamasında da 3 mg/kg dozda damar içi yolla uygulanmıştır. Koyunlara çalışmanın birinci aşamasında sadece marbofloksasin; ikinci aşamasında 1.5 mL/kg/15 dakika dozda ILE uygulamasını takiben marbofloksasin uygulandı. Kan örnekleri marbofloksasin uygulaması öncesi (0.dk) ve uygulamayı takiben 5., 10., 15., 30., 45. dakikalar ile 1., 1.5., 2., 3., 4., 6., 8., 10., 12., 24., 48., 72., ve 96. saatlerde intraket yardımıyla 3 ml olacak şekilde heparinli tüplere toplandı. Plazma marbofloksasin konsantrasyonu HPLC-UV yardımıyla ölçüldü ve farmakokinetik parametreler nonkompartmantal yöntem ile analiz edildi. Koyunlara marbofloksasinin tek uygulamasını takiben eliminasyon yarılanma ömrü ($t_{1/2\lambda z}$), eğri altında kalan alan ($EAA_{0-\infty}$), total klirens (Cl_T) ve kararlı durum dağılım hacmi (V_{dss}) sırasıyla 10.36 saat, 12.63 saat*µg/mL, 0.24 L/saat/kg ve 2.08 L/kg olarak belirlendi. Koyunlara ILE ile eşzamanlı marbofloksasinin uygulamasını takiben $t_{1/2\lambda z}$, $EAA_{0-\infty}$, Cl_T ve V_{dss} değerlerinde iki grup arasında istatistiksel farklılık belirlenmedi. Sonuç olarak sağlıklı koyunlarda ILE uygulamasının marbofloksasinin farmakokinetiğini etkilemediği ifade edilebilir.

Anahtar Kelimeler: İntravenöz Lipit Emülsiyonu, Marbofloksasin, Farmakokinetik

[*]Bu çalışma Öğretim Üyesi Yetiştirme Proğramı (Selçuk Üniversitesi 2015 – ÖYP 40 no'lu destekli tez projesi) tarafından desteklenen ilk isim yazarın doktora tezinden özetlenmiştir.

Sözel Bildiri

KRONİK BÖBREK YETMEZLİĞİ OLAN HASTALARDA YORGUNLUK, UYKU KALİTESİ VE GÜNLÜK YAŞAM AKTİVİTELERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Sema ÖZBERK[1], Deniz KOCAMAZ[2]

Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü İnciraltı/ İZMİR
Hasan Kalyoncu Üniversitesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü/GAZİANTEP

fztsemaozberk@gmail.com, denizerdan@gmail.com

Özet: Kronik böbrek yetmezliği (KBY) nedeniyle hemodiyaliz tedavisi alan hastaların yaşam biçimlerinin etkilendiği ve çeşitli semptomlarla karşılaştıkları görülmektedir. KBY nefronların geri dönüşümsüz kaybı ile karakterize progresif bir hastalıktır.

Amaç: Çalışmanın amacı kronik böbrek yetmezliği olan hastalarda yorgunluk, uyku kalitesi ve günlük yaşam aktivitelerinin değerlendirilmesidir.

Yöntem: Bu çalışma tanımlayıcı kesitsel bir çalışmadır. Araştırmaya özel bir diyaliz merkezine hemodiyaliz tedavisi için başvuran 18-60 yaş arasındaki 67 gönüllü hasta dahil edilmiştir. Sosyodemografik bilgileri kaydedilen hastalarda, yorgunluk 'Yorgunluk İçin Görsel Benzerlik Ölçeği' ile, uyku kalitesi 'Pittsburg Uyku Kalitesi İndeksi' ile, günlük yaşam aktiviteleri 'Katz Günlük Yaşam Aktiviteleri Ölçeği' ile değerlendirildi. Tüm değerlendirmeler aynı araştırmacı tarafından hemodiyaliz seansı öncesinde yapıldı. Yorgunluk düzeyi değerlendirmesi hemodiyaliz seansı sonrası tekrarlandı. Elde edilen veriler SPSS 24.0 paket programı ile analiz edildi.

Bulgular: Çalışmaya katılan hastaların yaş ortalaması 55.8±15.75 olup cinsiyet dağılımları 30 (% 44.8)'i kadın, 37 (%55.2)'si erkekti. Hastaların %74.6'sı kötü uyku kalitesine sahipti. Hastaların hemodiyaliz öncesi yorgunluk düzeyi ortalamaları 4.82±2.02 iken hemodiyaliz sonrası yorgunluk düzeyleri 8.79±1.67 idi. Katılımcılar günlük yaşam aktiviteleri sırasında bağımsızdı. Katz GYA Ölçeği ortalaması 16.80±1,76 idi.

Tartışma ve Sonuç: Kronik böbrek yetmezliği nedeniyle hemodiyaliz tedavisi alan hastalarda yorgunluk en sık görülen semptom olarak çalışmamızla da desteklenmiştir. Bununla birlikte hastalarda kötü uyku kalitesi ve günlük yaşam aktivitelerinde azalma dikkat çekicidir. Hemodiyaliz, hastaların yaşamlarını sürdürürken değişen düzeylerde semptomlarla karşı karşıya kalmalarına neden olmaktadır. KBY tedavisinde bireye özgü rehabilitasyon programları konusunda hastaların yönlendirilmesi önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Yorgunluk; Hemodiyaliz; Uyku kalitesi; Günlük yaşam aktivitesi; Rehabilitasyon

Sözel Bildiri

KEDİLERDE ŞİLOTORAX

Reyda KIYICI[1], Şima ŞAHİNDURAN[2], Aybars AKAR[3]

[1]*Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Burdur-Türkiye, rkiyici@mehmetakif.edu.tr*

[2]*Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Burdur-Türkiye, sahinduran@mehmetakif.edu.tr*

[3]*Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Burdur-Türkiye, aybarsakar@mehmetakif.edu.tr*

Özet: Şilotoraks, lenfatik sıvının veya kilüsün (chyle) plevral boşlukta birikmesi durumudur. Kilüs, bağırsaklarda emilen yağlardan oluşan, sütümsü bir lenfatik sıvı türüdür. Bu yağ, lenf düğümlerinde sıvı ile karışır ve bağırsak lakteal kanallarından karın içindeki "cisterna chyli" olarak adlandırılan bir kanala akar. Cisterna chyle, ince bağırsak lenfatikleriyle beraber diğer bir kısım lenf damarlarının da kendisine açıldığı, ductus thoracicus'un kese şeklinde genişleme gösteren başlangıç kısmıdır. Torasik duktusun ve buna bağlı lenfatik kanalların zedelenmesi veya kanalın tıkanması sonucu oluşur. Şilotoraks şüpheli kediler, intraplevral boşluğa lenfatik sıvı birikimi ile oluşan nefes darlığı, abdominal solunum ve egzersiz intoleransı şikâyeti ile kliniklere getirilir. Plevral boşluk akciğerler ve göğüs duvarının iç astarı arasında yer alan bölümdür. Normalde plevral boşlukta yaklaşık bir çay kaşığı (5 mililitre) berrak sıvı bulunur. Sıvının amacı, akciğerlerin yüzeyini göğüs duvarına yapışmayacak şekilde yağlanmış tutmaktır. Şilotoraks meydana geldiğinde, bu alanda bir litre kadar sıvı bulunabilir. Şilotorakslı kedilerde tedavi edilmezlerse, lenfatik sıvı kaybına bağlı öncelikli olarak nutrisyonel yetmezlik, sıvı elektrolit dengesizliği ve daha ileri dönemde bağışıklık yetmezliği tablosu oluşabilmektedir. Kedilerde nispeten nadir görülür.

Anahtar Kelimeler: Şilotoraks, Plevral efüzyon, Kilüs

Poster Bildiri

THE TURKISH ADAPTATION OF THE MEMORIAL SYMPTOM ASSESSMENT SCALE IN CHILDREN AGED 7–12: A VALIDITY AND RELIABILITY STUDY

Şule ÇİFTCİOĞLU

Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik, sulesenol@akdeniz.edu.tr

Abstract: To determine the psychometric properties of the Turkish version of the Memorial Symptom Assessment Scale in Children Aged 7–12 (MSAS 7-12).

Design and Methods: The methodological and cross-sectional study design was used. The study was conducted with 70 children with cancer who were receiving chemotherapy treatment in Turkey. Data were collected using an information form and the MSAS 7-12.

Findings: In the validity study, the scale was translated into Turkish and after the opinions of the experts were received, Kendall W compliance analysis was performed. Internal consistency and Cronbach alpha value were calculated for structural validity. Reliability study of the scale was evaluated by t test in dependent groups, test-retest reliability coefficient by Pearson correlation analysis, test-retest measurement consistency was evaluated by McNemar test. As a result of MSAS 7-12, 12 expert opinions, Kendall's coefficient of agreement was found to be W = 0.75. The test-retest reliability of the scale ranged from r = -0.94 - 0.96, and the internal consistency Cronbach α value was 0.83. Correlations between all items were significantly higher ($p < 0.05$, $p < 0.01$).

Results: Level of the validity and reliability of the Turkish adaptation of original MSAS 7-12 was found to be sufficiently high, and therefore it can help determine multiple symptoms of children with cancer.

Keywords: Cancer, symptom, children, validity, reliability.

Sözel Bildiri

RELATIONSHIP BETWEEN ONE-YEAR MORTALITY AND SERUM OSMOLARITY AFTER ACUTE CORONARY SYNDROME

Ali BAĞCI[1], Fatih AKSOY[1]

1-Süleyman Demirel University Faculty of Medicine, Department of Cardiology

dr.alibagci@hotmail.com, dr.aksoy@hotmail.com

Abstract: We aimed to compare the serum osmolarity measured after coronary angiography and the one-year mortality rate in patients followed by acute coronary syndrome.

Methods: A total of 626 patients with acute coronary syndrome who underwent primary coronary angioplasty were included in the study. After a year, the patients were checked to see if they were alive from the death reporting system. The relationship between serum osmolarity value measured at hospitalization and death was evaluated.

Results: In this study, one-year mortality was determined as 9.5%. The value of serum osmolority was found to be 298 ±11 mOsm/L in the group with death and 291 ± 15 mOsm/L in the group without death ($p<0.001$) (Table 1). According to the regression analysis; age, creatinine, hypertension and serum osmolarity were determined as independent markers for mortality (Table 2). The results of the analysis are given for serum osmolarity. (Odds ratio [OR] = 1,043; 95% confidence interval [CI] = 1.010-1.078; p = 0.010).

Conclusions: Serum osmolarity is an independent marker for predicting one-year mortality. If serum osmolarity is high in patients who underwent coronary angiography due to acute coronary syndrome, hydration will contribute to reducing mortality.

Keywords: Acute coronary syndrome, mortality, serum osmolarity

Sözel Bildiri

DİŞ HEKİMLİĞİNDE TEKNOLOJİK GELİŞMELER VE ROBOTİK UYGULAMALAR

Özlem ÖZİŞÇİ*

**Başkent Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Protetik Diş Tedavisi A.D., Ankara, Türkiye, oslemozisci@gmail.com*

Özet: Giriş: Son yıllarda bilgisayar teknolojisi ve veri aktarımı alanlarındaki yeni gelişmeler, robotik sistemlerin kullanılmasını yaygınlaştırmıştır. Robotların yorulmadan çalışabilme kabiliyetleri, üstün hassasiyet yetenekleri ve tıp alanındaki kanıtlanmış başarıları bu teknolojinin kullanım alanını genişletmiştir. Diş hekimliği de diğer bilim dalları gibi konvansiyonel tekniklerden uzaklaşarak dijitalleşme yönelimindedir. Bu teknolojik gelişim, eğitimden klinik uygulamaya kadar pek çok alanda etkilidir. Robotik uygulamalar ve teknolojik gelişmeler, tedavi sürelerinin kısalmasına, diş hekiminin gösterdiği eforun azalmasına, klinisyenin başarması zor olan görevleri yerine getirmesine ve tedavi maliyetlerinin düşürülmesine önemli ölçüde katkı sağlayacaktır. Bununla birlikte, halen birçok sınırlaması mevcut olan bu uygulamalarla ilgili gelişmeler devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Diş hekimliği, nano-diş hekimliği, robotik uygulamalar

Sözel Bildiri

CTLA-4 MOLEKÜLÜNÜN İMMÜN SİSTEMDEKİ ROLÜ

Nilüfer ŞAHİN CALAPOĞLU[1] , Didem ÖZKAHRAMAN[2]

[1] *Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Temel Tıp Bilimleri Bölümü, Tıbbi Biyoloji Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye, nilufercalapoglu@sdu.edu.tr*

[2] *Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Temel Tıp Bilimleri Bölümü, Tıbbi Biyoloji Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye, akcadidem@windowslive.com*

Özet: İmmünoloji alanında, doğumdan itibaren tüm hücrelerin sürekli olarak antijenlere ve yabancı patojenlere maruz kaldığı bilinmektedir. Bu yüzden, immün sistem yabancı antijenlerle savaşıp, kendini koruyacak sistemler geliştirmiştir. İmmün sistemi oluşturan hücrelerin kendisine yabancı olan maddelere(immünojenlere), karşı yanıt verme özelliğinin yanında, immün bellek özelliği de vardır. İmmün bellek, antijeni tanıyıp immün yanıt verdikten sonra ikinci defa aynı antijenle karşılaşıldığında, o antijeni unutmaması, eskisinden daha kuvvetli ya da farklı bir yanıt vermesidir. Bu yanıt lenfositik T hücreleri sayesinde verilmektedir. Bunun yanı sıra immün sistem aktive edildikten sonra immünolojik yanıtın aşırıya kaçıp otoimmün olaylara neden olmaması için sistemi kontrol eden 'kontrol noktaları' vardır. T hücreleri ürettikleri çözünür medyatörler ve yüzeylerindeki reseptör-ligand etkileşimleri ile immün sistemin birçok yolağını düzenleyici role sahiptir. CTLA-4 geni diğer adıyla sitotoksik T lenfosit ilişkili protein 4, immünoglobülin süper ailesinin bir üyesi olan ve T hücrelerine inhibe edici bir sinyal ileten proteini kodlar. CTLA-4 ile etkileşim T hücre aktivitesini baskılar. İmmünolojik kontrol noktalarını hedefleyen tedaviler içinde CTLA-4 molekülüne karşı geliştirilmiş bir monoklonal antikor mevcuttur. Bu antikor immünoterapi adı verilen tedavi yöntemi sunmaktadır. CTLA-4 geninin baskılanması ile geliştirilecek immünoterapi yöntemlerinin gelecekte birçok hastalığın tedavisinde önemli bir adım olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: CTLA-4, immün kontrol noktaları, immünoterapi

Sözel Bildiri

İNSİZYON UZUNLUĞUNUN MİNİMAL İNVAZİV PARATİROİDEKTOMİ SONUÇLARINA ETKİSİ

Kıvılcım ULUSAN[1]

[1] *Sağlık Bilimleri Üniversitesi, İstanbul Eğitim Araştırma Hastanesi, Genel Cerrahi Anabilim dalı, İstanbul*

e-mail: kivilcimulusan@hotmail.com

Özet: Paratiroid bezleri kalsiyum metabolizmasının en önemli düzenleyicisi olan paratiroid hormon sentezinden sorumludur. Bezin otonomi kazanması sonucu oluşan paratiroid adenomları primer hiperparatiroidinin en sık nedenidir ve tedavisi cerrahidir. Hastaların %10'unda çoklu patolojik gland görülür. Bu nedenle dört bezin de eskplorasyonu önerilmektedir. Fakat güncel çalışmalarda tek bezin eksizyonunun yapıldığı minimal invaziv paratiroidektomi ile de başarılı sonuçlar bildirilmiştir. İnsizyonun küçük olması kozmetik memnuniyeti arttırır ve postoperatif ağrıyı azaltır.

Amaç: Minimal invaziv paratiroidektomide 1cmlik mini insizyonun etkinliğinin değerlendirilmesi.

Yöntem: 2018-2020 yılları arasında Sağlık Bilimleri Üniversitesi, İstanbul Eğitim Araştırma Hastanesi Genel Cerrahi Kliniğinde paratiroid adenomu nedeniyle opere edilen hastalar değerlendirildi. Tek gland patolojileri çalışmaya dahil edildi. Yapılan insizyonlar <2 cm mini ve >4 cm standart insizyon olarak sınıflandırıldı. Grupların demografik özellikleri değerlendirildi. Prosedürlerin başarısı, komplikasyonları, postoperatif ağrı skorlaması ve memnuniyet skorlamaları gruplar arasında karşılaştırıldı.

Bulgular: Çalışmaya 42 kadın, 11 erkek olmak üzere toplam 53 hasta dâhil edildi. Mini insizyon grubu 18, standart insizyon grubunda 35 hasta içeriyordu. Patolojik paratiroid lokasyonları dağılımları arasında anlamlı fark yoktu (p=,182). Mini insizyon grubundaki hastaların yaş ortalaması 54.3±3, standart insizyon grubunun ise 55,4 idi. İki grup arasında yaş ve cinsiyet dağılımında anlamlı bir fark yoktu (p=,995 ve p=,443). Prosedürlerin tamamı başarıyla tamamlandı. Standart insizyonlu 3 hastada postoperatif cilt altı hematom gözlemlendi. Standart insizyonda postoperatif ağrı skoru anlamlı olarak daha yüksek bulundu (p=,001). Mini insizyonlu hastaların menuniyet skorlamaları anlamlı olarak daha yüksek bulundu (p=,000).

Tartışma ve sonuç: Radyoloji teknolojisindeki gelişmeler paratiroid patolojilerini ve lokasyonlarını daha doğru saptamamızı sağlamıştır. Minimal invaziv paratiroidektomi 2 cmlik küçük bir insizyonla başarılı bir şekilde yapılabilir. Daha sınırlı bir alanda yapılması rekürren sinir yaralanması riskini arttırmaz. Mini insizyon postoperatif dönemde daha az ağrıya neden olur ve hastaların kozmetik memnuniyetleri daha yüksektir. Daha sınırlı cilt altı dekolasyonu postoperatif cilt altı hematom oluşumunu azaltabilir.

Anahtar Kelimeler: Minimal invaziv paratiroidektomi, Primer hiperparatiroidi, Paratiroid adenomu

Sözel Bildiri

COVID-19 PANDEMİSİNDE HEMŞİRELER İLE İLGİLİ ÇIKAN HABERLERİN ANALİZİ

***Fatma Dilek TURAN, *Ayşegül İŞLER DALGIÇ**

**Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi*
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı Antalya/TÜRKİYE

Fatmadilek32@hotmail.com, aisler@akdeniz.edu.tr

Özet: Yeni-Tip-Koronavirüs (COVID-19) pandemisi başlangıçta Çin'in Wuhan eyaletinin hayvan pazarında tespit edilmiş, insandan insana bulaşarak Çin Halk Cumhuriyeti'nin diğer eyaletlerine ve diğer dünya ülkelerine yayılmıştır.

Amaç: COVID-19 pandemisi sırasında hemşireler ile ilgili yapılan haberlerin analiz edilerek hemşirelik boyutunun incelenmesidir.

Gereç-Yöntem: Tarama; Google Haberler arama motorundan, virüsün Türkiye'de görülme tarihi olan 11 Mart 2020 tarihinden itibaren, zaman sınırlaması yapılmaksızın, "koronavirüs", "Covid-19", "ulusal yazılı basın" ve "salgında hemşirenin yeri" terimleriyle gerçekleştirilmiştir.

Bulgular: Taramalarda 263 habere ulaşılmıştır. Haberlerin %6,8'i uluslararası, %93,2'si ulusal haberlerdir. Ulusal haberlerin %24,5'i yazılı basın (yazılı basının %26,7'si yerel, %73,3'ü ulusal gazeteler), %75,5'i ajans haberleri, e-gazete, online haberlerdir. Bunların %33,9'u ise sağlık profesyonellerinin gazetesi olan "Medimagazin"de yer almaktadır. Pandemi'nin ülkemizde görüldüğü ilk günden bu yana yapılan hemşirelik haberlerinde en büyük yeri hemşirelerin vaka/ölüm sayıları (%58) olduğu, bunu hemşirelerin koruyucu ekipman sıkıntısı (%46), zorlu çalışma koşulları (%38), evlerine gidemeyen hemşirelerin yurtlarda kalması ile aile bütünlüğünün bozulması (%24), hemşirelere hızlı testin yapılması-il pandemi kurulunda temsil hakkının sağlanması (%21), hemşirelere teşekkür (%17), iyileşen hemşire haberleri (%12) ve hemşire atamalarının (%7) takip ettiği belirlenmiştir. Uluslararası basında yer alan haberlerde ise benzer şekilde hemşirelerin vaka/ölüm sayıları (%37), hemşirelerin koruyucu ekipman sıkıntısı (%27), zorlu çalışma koşulları (%16), hemşire yetersizliği, yoğun bakım kapasitesi ve koruyucu ekipman eksikliği (%11), emekli hemşire ve akademisyenlerin göreve çağırılabileceği (%9) ifade edilmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Vaka sayıları ülkeden ülkeye değişiklik gösterse de hemşirelerin ağır çalışma şartları, yaşadıkları psikolojik ve fiziksel zorluklar, mesleklerini özveri ve fedakarlıkla sürdürmeleri, risk grubunda ön sıralarda yer almaları tüm dünyada benzer şekilde bulunmuştur. Hemşireliğin dili, dini, rengi ve ırkının olmadığı bir kez daha dünyaya kanıtlanmıştır. Yurtdışında hastaları için ağlayan hemşireler ile yurdumuzda hastalarını ayakta, alkışlarla taburcu eden hemşireler aynı duygu yoğunluğunu paylaşmaktadır. Dünya-Sağlık-Örgütü pandemi hayatımızda değilken 2020 yılını "Hemşirelerin Yılı" olarak ilan etmiştir. Hemşirelik bilim-sanatını icra eden tüm hemşireler en ön sıralarda, güçlü-özverili mücadelesini vermeye kahramanca devam etmektedirler.

Anahtar Kelimeler: Korona virüs, covid-19, haber, yazılı basın, hemşire

Sözel Bildiri

COVID-19 PANDEMİSİ ve HEMŞİRELİK: KLASİK DERLEME

***Fatma Dilek TURAN, *Ayşegül İŞLER DALGIÇ**

**Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi*
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı Antalya/TÜRKİYE

Fatmadilek32@hotmail.com, aisler@akdeniz.edu.tr

Özet: Yeni-Tip-Koronavirüs (COVID-19), ilk olarak Çin'in Wuhan Eyaleti'nde Aralık ayında solunum yolu belirtileri (ateş, öksürük, nefes darlığı) gelişen bir grup hastada yapılan araştırmalar sonucunda 13 Ocak 2020'de tanımlanan, viral hastalıktır. Enfekte bireylerin hangi oranda belirtisiz-doğal bağışıklık yolu ile hastalığı geçirdiği net olarak bilinemezken, semptomu olan bireylerin hafif/yoğun bir bakım gereksinimleri oluşmaktadır. Ülkemizin sağlık ordusunda sayısı en fazla olan (204.969), *bakımda* ön sıralarda yer alan sağlık profesyonellerinin hemşireler olduğu önemli, ciddi bir gerçektir.

Amaç: COVID-19 ve hemşirelik ilişkisinin değerlendirilmesidir.

Bulgular: Hastalıktan korunmada en önemli unsur sosyal mesafe; hastalığın en önemli bulaş yolunun damlacık yolu olduğu düşünüldüğünde, hemşireler ciddi risk altındadır. Hemşirelik bir bilim-sanattır. Bu bilimin-sanatın icrası, "bakım"a temellenmektedir. İletişimden başlayıp fizyolojik gereksinimlere (yeme, giyinme, tuvalet, banyo gereksinimleri vb.) kadar tüm ihtiyaçların, hemşirenin bakımı sorumluluğu altında olan hastalara sağlanması, hemşireliğin gereğidir. Hastanın bütün olarak (biyolojik-sosyolojik-psikolojik) ele alınması, tedavisinin yapılması, gereksinimine yönelik bakımın sunulması hemşireliğin bütünüdür. Böylesine hasta ile arasında görünmez fakat bir o kadar güçlü bağın kurulduğu meslekte, sosyal mesafe hatta hiçbir mesafe söz konusu olamamaktadır. Sadece hasta başı değerlendirmenin yapılmadığı, hastanın pozisyonunun verildiği, yatak içi banyosunun yaptırıldığı, tırnaklarının kesildiği, terinin silindiği, yaralarının temizlendiği, tuvalet ihtiyaçlarının giderildiği hele ki yoğunbakım gibi refakatçinin olmadığı birimlerde, bütünüyle hastanın sorumluluğunun alındığı bir meslekte mesafe terimi mümkün olamayacaktır. Toplumun tüm bireylerinin bulunmaktan kaçındığı, kaçınmasının şart olduğu bir zamanda/mekanda hemşireler hastalık ile biyo-psiko-sosyal bir savaş vermekte, adeta bir zafere imza atmaktadırlar. Hasta ile arasına fiziki olarak koruyucu ekipmanlar dışında duyusal olarak hiçbir engelin giremeyeceği bu meslekte, hemşirelerin büyük bir özveri ile çalıştıklarının görülmemesi mümkün değildir.

Tartışma-Sonuç: Pandemiden önce Dünya Sağlık Örgütü 2020 yılını hemşirelerin yılı olarak ilan etmiştir. Pandemi sürecinde hemşirelerin hem kendi hem de ailelerinin sağlıklarını riske atarak fedakarca çalışmaları tüm dünyadaki insanlar tarafından görülmüş, hemşireliğin insan sağlığı için önemi, vazgeçilmez bir profesyonel meslek olduğu, daha yılın ilk yarısı tamamlanmadan kanıtlanarak 2020 hemşirelerin yılı olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Korona virüs, covid-19, bakım, hemşire, hemşirelik

Sözel Bildiri

SUCCESSFUL GREEN SYNTHESIS OF GOLD NANOPARTICLES USING GRAPE SEED EXTRACT AND THEIR COMBINED EFFECTS WITH GEMCITABINE AGAINST COLON CANCER CELLS (HT29)

Selim GENC[1], Suray PEHLIVANOGLU[2], Cigdem AYDIN ACAR[3], Sukriye YESİLOT[3]

[1] *Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Institute of Health Sciences, Budur, Turkey*

[2] *Necmettin Erbakan University, Faculty of Science, Department of Moleculer Biology and Genetics, Konya, Turkey*

[3] *Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Bucak School of Health, Budur, Turkey*

Abstract: Gold nanoparticles (AuNPs) are being researched in various fields such as in vitro experiments, in vitro and in vivo imaging, cancer treatment, and drug delivery. AuNPs are widely preferred for conjugation with drugs due to their better optical structure and biocompatibility. The aim of our research is to examine the effects of green synthesized AuNPs and combined AuNPs-Gemcitabine on the colon cancer cell line (HT29).

Material-Method: Gold nanoparticles were synthesized by the biosynthesis method based on the use of grape seed extract. Characterization of the synthesized AuNPs was done by UV-Visible Spectrophotometer. Colon cancer cells were treated with AuNPs (0-80µg/ml), Gemcitabine (0-400µg/ml) and combined AuNPs-Gemcitabine at various concentrations for 72 hours. All groups were tested for their cytotoxicity effects against HT-29 cells by MTT assay.

Results: Gold nanoparticles were green synthesized using Grape seed extract. Visually color change from yellow to dark pink was observed and UV-Visible spectra demonstrated a sharp peak at 540 nm confirming the synthesis process. Cytotoxic potential of the synthesized gold nanoparticles against the colon cancer cell lines (HT29) was evaluated by using MTT cytotoxicity assay. The synthesized gold nanoparticles did not show a strong cytotoxic effect despite high doses against HT29 cells. A 20% reduction in cell viability was observed at doses of 40 µg/ml and above. A significant decrease in cell viability was observed in co-administration of gold nanoparticles and gemcitabine. However, this decrease in cell viability was seen to be the effect of gemcitabine, not a combined effect.

Conclusions: These results indicate that AuNPs and gemcitabine do not have a significant synergistic effect together to inhibit the proliferation of HT29 colon cancer cells. However, despite the low effectiveness of gold nanoparticles, it can be used in cancer treatment by increasing their effectiveness with different applications.

Keywords: Gold Nanoparticles (AuNPs), Gemcitabine, Grape Seed, HT-29 cell line

Sözel Bildiri

SPORCULARDA GÖRÜLEN LATERAL EPİKONDİLİT RAHATSIZLIĞININ TEDAVİSİNDE KİNEZYO BANTLAMANIN ETKİNLİĞİ

Selim GENÇ [1]

[1] *MAKÜ, Sağlık ve Biyomedikal Tezli Yüksek Lisans Programı, Burdur, TÜRKİYE*

Özet: Birçok sportif aktivitenin olmazsa olmazı kusursuz dirsek eklemi fonksiyonudur. Dirseğin temel fonksiyonu elin uzaysal konumunun sağlanması için eklem hareket açıklığının stabil olarak sağlanmasıdır. Tüm koruyucu refleks içgüdülere rağmen spor sırasında dirsek eklemi en sık yaralanan eklemlerdendir. Çoğu yaralanmalar tekrarlayıcı hareketler sonucu kronik hale gelir. Lateral epikondilit rahatsızlığı ise özellikle tenis sporcularında dirsek eklemindeki ekstansör kas grubununa fazla yüklenme olması neticesinde meydana gelmektedir. Lateral epikondilit rahatsızlığının oluşmasını engellemek veya oluşan rahatsızlığın etkilerini ortadan kaldırıp, rahatsızlığı tedavi etmek amacıyla son yıllarda kullanılan en yaygın tedavi metodlarından birisi kinezyo bantlama uygulamasıdır. Kinezyo bantlama ağrıyı azaltmada, hareket açıklığını arttırmada, kas aktivitesini fasilite ya da inhibe etmede ve propriyosepsiyonu geliştirmede kullanılabilir. Yapmış olduğumuz bu çalışmadaki amacımız, literatürler ışığı altında lateral epikondilit hakkında bilgi vermek ve bu bilgiler doğrultusunda, lateral epikondilit rahatsızlığına karşı uygulanacak kinezyo bantlama yönteminin önemine dikkat çekmektir.

Anahtar Kelimeler: Lateral Epikondilit, Kinezyo Bantlama, Sporcu Rehabilitasyonu

Sözel Bildiri

ÇALIŞAN KALPTE YAPILAN KORONER BYPASS CERRAHİSİNDE KORONER ÜFLEME SİSTEMİNE EKLENEN VERAPAMİL'İN ENDOTEL HASARI ÜZERİNE ETKİSİ

Ahmet Rıfkı ÇORA (1), Erdoğan İBRİŞİM (2)

1- Isparta Şehir Hastanesi Kalp-Damar Cerrahisi Kliniği

2- Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Kalp-Damar Cerrahisi Kliniği, drahmetcora@gmail.com

Özet: Koroner arter hastalığı tüm dünya ülkelerinde başta gelen ölüm nedenleri arasında bulunmaktadır. Koroner arter hastalığının gelişiminde temeldeki en önemli patoloji arter duvarında meydana gelen aterosklerosis'dir. Ayrıca, aterojenik uyarımlardan bağımsız olarak bebeklik çağından itibaren arterlerde tıkayıcı olmayan intimal kalınlaşmalar meydana gelmektedir. Cerrahi revaskülarizasyonun bu tip koroner lezyonların tedavisinde yeri önemlidir. Ancak, operasyonlarda kullanılan kalp-akciğer makineleri nedeniyle yabancı yüzeye temas eden kan, inflamatuvar mekanizmaların aktive olmasına ve sonuçta hastada poyansiyel problemlere neden olabilmektedir. Son yıllarda bu etkiyi en aza indirebilmek amacıyla kalp-akciğer makinesinin kullanılmadığı, çalışan kalpte yapılan bypass (ÇKB) operasyonları önem kazanmıştır. ÇKB'da nativ koroner akım devam ettiği için anastomoz sahasının kansız olması amacıyla çeşitli uygulamalar geliştirilmiştir. Bölgenin basınçlı sıvılarla yıkanması (insuflasyon) bu uygulamalar arasındadır. Ancak bu yöntemin, sahaya basınçlı sıvı vermesi nedeniyle, endotel üzerinde hasarlandırma yapabildiği bilinmektedir. Biz çalışmamızda, antioksidan ve endotel koruyucu özelliği olduğu bilinen 'Verapamil'in yıkama solüsyonlarına eklenmesinin, endotelde oluşan hasarlanmayı azaltıp azaltmadığını araştırmayı amaçladık. Çalışmada ağırlıkları 200-230 gr. Arasında değişen 14 adet Wistar-Albino türü rat kullanıldı. Ratlar biri kontrol (Grup 1) ve diğeri de çalışma grubu olarak (Grup 2) 2 gruba ayrıldı. Uygun anesteziyi takiben sternotomi ve aortotomi yapıldı. Grup 1'e 20 dakika boyunca %0.9 serum fizyolojik 5Lt/dk hızla insufle edildi. Grup 2'ye ise , 500 cc %0.9 serum fizyolojik içine 10 mg 'Verapamil' konularak hazırlanmış solüsyon aynı metodla insufle edildi. Sonrasında aort segmentleri çıkarılarak histo-patolojik incelemeye alındı. Histo-patolojik değerlendirme sonucunda 2 grup arasında anlamlı bir fark saptanmadı. Çalışma sonucuna göre biz, ÇKB operasyonlarındaki problemlerden biri olan insuflasyon sırasında gelişen endotel hasarını azaltmak için ideal endotel koruyucu üfleme solüsyonunu elde etmek için daha geniş çalışmalar yapılması gerektiği kanaatindeyiz.

Anahtar Kelimeler: Koroner arter hastalığı, bypass, verapamil

Poster Bildiri

CORONAVİRÜS VE COVID - 19 SALGINI

Sümeyra YILDIRIM

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü

smyryldrm.00@gmail.com

Özet: Coronavirüsler (CoV), çevremizde görmeye alıştığımız nezle - grip etkenleri arasındadır. Geçmişte genetiği değişmiş bazı türleri farklı enfeksiyonlara da yol açmıştır. 2012 yılında Suudi Arabistan ve diğer Ortadoğu ülkelerinde birçok kişinin ölümüne yol açan ve develerden yayıldığı düşünülen " Orta Doğu Solunum Sendromu (MERS) " iyi tanımlanmaktadır. Bundan önce 2002'nin sonu ve 2003' ün başında Uzakdoğu'da milyonlarca kişiyi etkileyen ve ölümlere yol açan, yabani kedilerden geçen "Şiddetli Akut Solunum Sendromu (SARS) " da bu virüs ailesinin üyesidir. Coronavirüsün bilinen dört grubu vardır; alfa, beta, gama ve delta. 29 - 31 Aralık 2019'da ortaya çıkan ve şu an pandemiye (dünya çapında salgına) yol açan CoV tipi beta - CoV grubundan " Coronavirüs disease 2019 " yani " COVID - 19 " olarak tanımlanmaktadır. 31 Aralık 2019'da ortaya çıktığı Çin'nin Wuhan eyaletinde salgının artması nedeniyle 23 Ocak 2020'de " lock-down " yani kilitlenme, karantina altına alma kararı verilmiş ve uygulanmıştır. COVID - 19'un solunum yolu salgıları ile bulaştığı düşünülmektedir. Olgu bildirimlerinde üst solunum yolu enfeksiyon belirtileri olan ateş, kuru öksürük, halsizlik gibi nonspesifik yakınma ve bulgular öne çıkmıştır. Bu virüsler bazen zatüre gibi alt solunum yolu hastalıklarına yol açabilir. Bu duruma kalp ve akciğer hastalıklarından bağışıklık sistemleri yetersiz kişilerde ve yaşlılarda daha sık rastlanır. Virüsün tanısında " polimeraz zincir reaksiyonu (PCR) " ile virüsün genetik parmak izine bakılan laboratuvar testleri kullanılır. COVID - 19 çoğu kişide hafif seyirlidir ve hastalar ilaç tedavisine gerek duymadan iyileşebilir. Ağır seyirli gruplarda hastane tedavisi, yoğun bakım desteği ve entübe işlemi uygulanabilmektedir. Enfeksiyonun yayılmasını önlemek için sosyal mesafe kuralı, düzenli bir el yıkama ve maske takma gibi önleyici işlemler uygulanmaktadır. Şu an COVID - 19 enfeksiyonuna karşı bir aşı henüz yoktur. COVID - 19' a karşı daha sıkı önlemler alınması gerektiğini düşünmekteyim.

Anahtar Kelimeler: Coronavirüs, COVID - 19 Etki ve Belirtileri

Sözel Bildiri

TOPLUMSAL CİNSİYET DERSİ ALAN ÖĞRENCİLERİN TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ VE FLÖRT ŞİDDETİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Nevin USLU[1], Rabiye ERENOĞLU[2]

[1]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği ABD, Burdur, Türkiye, e-mail: nuslu@mehmetakif.edu.tr*

[2]*Mustafa Kemal Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Doğum-Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği ABD, Hatay, Türkiye, e-mail: r_gungor80@hotmail.com*

Özet: Toplumsal cinsiyet, toplumun verdiği roller, görevler, sorumluluklar, toplumun bireyi nasıl gördüğü, algıladığı ve beklentileri ile ilgili bir kavramdır. Cinsiyetler arasında özellikle çalışma yaşamı, toplumsal yaşam, evlilik, aile yaşamı gibi alanlarda sıkça eşitsizliklerin yaşandığı görülmektedir. Bu alanlarda yaşanan eşitsizliklerin en olumsuz sonuçlarından biri de şiddettir. Toplumsal cinsiyet eşitsizliği ile ilişkili olarak ortaya çıkan şiddet türlerinden biri de flört şiddetidir. Flört şiddeti, hem bireyi hem de toplumu etkileyen partner şiddetinin bir türüdür. Özellikle gençlerin biyopsikososyal sağlıkları üzerindeki olumsuz sonuçları nedeniyle önemli bir sorundur. Bu çalışma toplumsal cinsiyet dersi alan hemşirelik öğrencilerinin toplumsal cinsiyet eşitliği ve flört şiddetine ilişkin görüşlerini değerlendirmek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Kalitatif özellikteki bu çalışma, bir üniversitenin Sağlık Bilimleri Fakültesi'nde 2018-2019 eğitim-öğretim yılı güz döneminde toplumsal cinsiyet dersi alan 54 hemşirelik bölümü 2. sınıf öğrencisi ile yapılmıştır. Çalışma öncesinde kurum, etik kurul izinleri ve öğrencilerden bilgilendirilmiş onamları alınmıştır. Öğrencilerden toplumsal cinsiyet kavramı ve flört şiddeti ile ilgili görüş ve değerlendirmelerini içeren bir metin yazmaları istenmiştir. Bu metinlerin içerik analizi yapılmıştır. Metinlerin deşifreleri yapıldıktan sonra alanda uzman üç öğretim üyesinin uzman görüşleri alınmıştır. Metinler satır satır okunarak kodlanmış, içerik ve anlamlarına göre kategorilere ve temalara ayrılmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin yaş ortalamasının 20.0±1.8 yıl, %31.5'inin erkek olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin görüş ve değerlendirmelerine göre dört ana tema oluşmuştur. Bu temalar: 1) Toplumsal cinsiyet eşitsizliği/eşitliğinin nedenleri ve topluma yansımaları 2) Öğrencilerin maruz kaldıkları toplumsal cinsiyet eşitsizlikleri 3) Flört şiddetinin nedenleri 4) Flört şiddetine rağmen flört ilişkiyi devam ettirme nedenleri.

Tartışma ve Sonuç: Bu çalışmanın sonuçlarına göre; hemşirelik öğrencilerinin yaşadıkları toplumda toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin devam ettiği ve daha çok kız öğrencilerin maruz kaldıkları görülmektedir. Öğrencilerin flört şiddeti ve şiddete rağmen flört ilişkiyi devam ettirme nedenlerini toplumsal cinsiyet rolleri, hayır diyememek, sevgi gösterisi, korkmak, tehdit edilmek, sesiz kalmak ve bilinçli olmamak olarak belirtmeleri dikkat çekicidir. Gelecekte toplumsal cinsiyet eşitliği bilinci geliştirmeye yönelik müdahale çalışmalarının yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal cinsiyet eşitliği, flört şiddeti, hemşirelik öğrencileri

Sözel Bildiri

DOWN SENDROMLU ÇOCUKLARDA NÖROGELİŞİMSEL TEDAVİ (BOBATH TEDAVİSİ) YAKLAŞIMININ DENGE VE MOBİLİTE ÜZERİNE ETKİSİ

Osman Özkan ARSLAN[1], Mehmet ÖZKESKİN[2]

[1]*Özel Fizyorom Fizik Tedavi ve Rehabiliatsyon Merkezi, fzt.osman.arslan@gmail.com*

[2]*Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü*
mehmet.ozkeskin76@gmail.com

Özet: Down Sendromu 21. kromozoma fazladan bir kromozom eklenmesinden kaynaklanan, bireylerin motor ve mental gelişimlerini etkileyen kromozomal bir bozukluktur. DS'li çocuklarda motor gelişim hızının daha yavaş olduğu bildirilmiştir. Motor gelişimde en önemli sorunlar ise denge problemleri, gövde rotasyon güçlüğü ve anormal hareket paternleridir. Erken dönemde başlayan çocuğa özel fizyoterapi ve rehabilitasyon programı ile motor fonksiyonlarda olumlu gelişmeler sağlanabilir.

Amaç: Çalışmada Down Sendromlu çocuklara uygulanan Nörogelişimsel Tedavi yaklaşımının denge ve mobilite üzerine etkilerinin incelenmesi amaçlandı.

Yöntem: Çalışmaya 3-6 yaş aralığında 11 kız, 9 erkek çocuk olmak üzere toplam 20 Down Sendromlu çocuk katıldı. Çocuklara 8 hafta boyunca, haftada 2 seans olmak üzere Nörogelişimsel Tedavi uygulandı. Çocuklar tedavi başlangıcında ve 8 hafta sonunda tekrar değerlendirildi. Down Sendromlu çocukların tedavi öncesi ve sonrası değerlendirmelerinde; kaba motor fonksiyon seviyesi için Kaba Motor Fonksiyon Sınıflama Sistemi, denge için Pediatrik Denge Ölçeği, yürüme süresi için Modifiye Kalk ve Yürü Testi, yürüme mesafesi için Bir Dakika Yürüme Testi, fonksiyonel bağımsızlık seviyesi için Pediatrik Fonksiyonel Bağımsızlık Ölçeği kullanıldı. Tüm analizlerde istatistiksel anlamlılık düzeyi $p<0,05$ olarak kabul edildi.

Bulgular: Down Sendromlu çocukların kaba motor fonksiyon seviyesinde tedavi sonrasında anlamlı bir azalma bulundu ($p<0,05$). Denge becerilerinde tedavi sonrasında anlamlı bir artış bulundu ($p<0,05$). Yürüme süresinde tedavi sonrasında anlamlı bir azalma bulundu ($p<0,05$). Yürüme mesafesinde tedavi sonrasında anlamlı bir artma bulundu ($p<0,05$). Fonksiyonel bağımsızlık seviyesinde ise tedavi sonrasında anlamlı bir artış bulundu ($p<0,05$).

Tartışma ve Sonuç: Down Sendromlu çocuklara uygulanan Nörogelişimsel Tedavi yaklaşımının denge ve mobilitenin geliştirilmesinde etkili olduğu sonucuna ulaşıldı. Nörogelişimsel Tedavi, Down Sendromlu çocukların denge ve mobilitesinin geliştirilmesi için fizyoterapistler tarafından kullanılabilecek uygun bir yaklaşım olabilir.

Anahtar Kelimeler: Down sendromu, Nörogelişimsel tedavi, Bobath tedavisi, Denge, Mobilite

*Yüksek Lisans Tezi

Sözel Bildiri

BAĞIRSAK MİKROBİYOTASI VE KORONER ARTER HASTALIĞI

Mustafa GÜZEL*

** İstanbul Özel Maltepe Tıp Merkezi, Tıbbi Mikrobiyoloji Departmanı*

dr.mustafaguzel@hotmail.com

Özet: Hiperkolesterolemi, dünya çapında morbidite ve mortalitenin önde gelen nedenlerinden biri olan koroner arter hastalığı (KAH) için risk faktörüdür. KAH için diğer risk faktörleri ise hipertansiyon, diabetes mellitus, obezite, sigara ve sedanter yaşam tarzıdır. Bağırsak mikrobiyotasının konağın patofizyolojisini derinden etkilediği yaygın olarak kabul edilmektedir. İnsan bağırsağında; *Firmicutes, Bacteroidetes, Actinobacteria, Proteobacteria* ve *Verrucomicrobia* olmak üzere beş ana grup bulunur. Bununla birlikte, *Bacteroidetes* ve *Firmicutes*, toplam bağırsak bakteri topluluğunun % 90'ından fazlasını oluşturmaktadır. Mikrobiyota bileşimi çoğunlukla diyetle modüle edilir ve bazı hormonların sentez ve salımlarını düzenleyerek farklı organlar ve dokuları etkilerler. Bağırsak lümeni, emilim yoluyla kolesterolün eksojen alımdan sorumludur ve vücudun kolesterol dengesini kontrol etmede önemli bir rol oynar. Barsak mikrobiyotası hiperkolesterolemi ve KAH üzerine ; metabolit üretimi , safra asitleri, koprostanol, kısa zincirli yağ asitleri ve trimetilamin-N-oksit üretimi yoluyla direkt etki edebileceği gibi, bağışıklık sistemimizin manipülasyonu yoluyla da dolaylı etki de yapabilir. Her ne kadar KAH ile bağırsak mikrobiyotası arasında korelasyonlar gösterilmiş olsa da, potansiyel nedensel ilişkilerin gösterilmesi çok daha karmaşık ve zordur. Barsak mikrobiyotasının kardiyovasküler hastalarda faydalı veya zararlı etkileri olabilir. Enterolakton dahil bakteri kaynaklı metabolitler; asetat, bütirat ve propionat dahil kısa zincirli yağ asitleri; deoksikolik asit, litokolik asit, hyodeoksikolik asit ve ursodeoksikolik asit dahil safra asitleri faydalı etkiler üretir. Bağırsak mikrobiyotasının KAH'daki zararlı etkileri ise, kompozisyonlarındaki değişikliğe bağlı olarak *Bacteroidetes*'te önemli bir azalma ve *Firmicutes, Escherichia, Shigella* ve *Enterococcus'*taki bir artıştan kaynaklanmaktadır. Son çalışmalar bağırsak mikrobiyotasının aterosklerozun ana nedenlerinden biri olduğunu ve ateroskleroz üzerindeki etkisinin trimetilamin-N-oksit ile ilişkili olduğunu göstermiştir. Değiştirilmiş mikrobiyota, trimetilamin-N-oksit dahil olmak üzere potansiyel olarak toksik metabolitler üretebilir. Trimetilamin-N-oksit'in açlık plazma seviyeleri, KAH hastalarında majör kardiyovasküler olay riskinin artmasıyla doğrudan ilişkilidir ve majör kardiyovasküler olayların başlangıcını tahmin etmek için potansiyel bir biyobelirteç olarak önerilmektedir. KAH hastalarında bağırsak mikrobiyotasının bileşimindeki değişiklik, hastaları majör advers kardiyovasküler olaylara daha yatkın hale getirir. Probiyotiklerin eksojen verilmesi veya bağırsak mikrobiyotasının zararlı ürünlerinin farmakolojik inhibisyonu, koroner arter hastalığının zararlı etkilerinden koruyabilir.

Anahtar Kelimeler: Bağırsak mikrobiyotası, Hiperkolesterolemi, Koroner arter hastalığı

Sözel Bildiri

GENETİK KÖRLÜĞE NEDEN OLAN MUTASYONUN TEDAVİSİNDE YENİ BİR HEDEF: TAŞIYICI RNA

Enes AKYÜZ[1,2]

[1] *Yozgat Bozok Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Biyofizik Anabilim Dalı, Yozgat, Türkiye, enesakyuz25@gmail.com*

[2] *Wisconsin-Madison Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Pediatri Anabilim Dalı, Madison, Amerika Birleşik Devletleri, eakyuz@wisc.edu*

Özet: Kalıtsal hastalıkların yaklaşık %10-15'i "nonsense" mutasyonlardan kaynaklanır ve ciddi patolojik sonuçları olan kesilmiş bir proteine yol açar. Genom düzenleme ve gen-okuma ilaçları önde gelen terapötik yaklaşımlar olarak sıralanır. *KCNJ13* genindeki (Kir7.1 proteini kodlar) nonsense mutasyon (c.158G>A, Trp53X) otozomal resesif doğuştan körlük ile tanımlı "Leber konjenital amauroz" (LCA16) sendromuna neden olur. Bu çalışmada, LCA16 nonsense mutasyon fenotipinin üstesinden gelmek için yeni bir antikodon taşıyıcı RNA (tRNA) yaklaşımı test edilmiştir. UAG kodonunu hedefleyen ACE-tRNA-Trp antikodonu oluşturulmuştur. HEK293-T hücreleri, Transit-LT1 kullanılarak ACE-tRNA-3X-Trp ve pLV-eGFP-W53X-KCNJ13 plazmidi taşıyan bir plazmid ile 1:1 oranında birlikte transfekte edildi. Tüm klonlar sekans ile doğrulandı. 48 saatlik transfeksiyondan sonra, hücreler Kir7.1 protein lokalizasyonunu değerlendirmek için GFP ile canlı hücre konfokal görüntülemesine tabi tutuldu. ACE-tRNA-Trp tedavisinden sonra Kir7.1 kanal fonksiyonu, tam hücre yama-kelepçe elektrofizyolojisi kullanılarak belirlendi. Sadece pLV-eGFP-W53X-KCNJ13 ile transfekte edilen hücreler deneysel kontrol olarak işlev gördü. Hem ACE-tRNA-Trp hem de GFP-W53X ile transfekte edilmiş hücrelerde HEK293-T hücre zarı alanlarına lokalize GFP floresansı gözlemlendi. Sadece GFP-W53X ile transfekte edilen hücrelere benzer şekilde, GFP floresansının sitoplazmik dağılımı görüldü. Kir7.1'in membran lokalizasyonu ile hücrelerde akım-voltaj grafiği içeri doğrultucu akım gösterdi, ancak sitoplazmik GFP ekspresyonu olan hücrelerde bu görülmedi. -150 mV'de ölçülen içeri akım, iletimi artıran bir iyon olarak Rb^+ kullanıldığında 1499±121 pA'ya (~7 kat) yükselme gösterdi ve potasyum akımı -221±63 pA olarak ölçüldü. Buna karşılık, Kir7.1'in sitoplazmik lokalizasyonu ile ACE-tRNA olmayan hücrelerde akım -68±12 pA olarak elde edildi. ACE-tRNA tedavisi, hem membran lokalizasyonu hem de akım ölçümü, tam uzunlukta bir Kir7.1 proteininin varlığını doğrular. Artan verimlilik test edilmeye devam etmelidir.

Anahtar Kelimeler: potasyum kanalı, LCA16, KCNJ13, gen terapi, patch-clamp

Not: Bu araştırma, 1059B19802392 numaralı Tübitak-2219 çağrısı ile desteklenmiştir.

Sözel Bildiri

ÖN ÇAPRAZ BAĞ AMELİYATI SONRASI UYGULANAN REHABİLİTASYONDA AĞRI İNANÇLARININ HAREKET KORKUSU İLE İLİŞKİSİ VAR MIDIR?

Nuray ALACA

Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, İstanbul

Özet: Ön çapraz bağ ameliyatı sonrası spora dönüşte etkili psikolojik komplikasyonlardan en önemlileri ağrı ve hareket korkusu olarak belirlenmiştir

Amaç: Mevcut çalışmanın amacı; ön çapraz bağ ameliyatı sonrası uygulanan rehabilitasyonda, ağrı inançlarının hareket korkusu ile ilişkisini araştırmaktır.

Yöntem: Ön çapraz bağ ameliyatı sonrası rehabilitasyona alınan 30 hastanın (23 erkek; ortalama yaş± standart hata: 30,72±7,34 yaş), sosyodemografik özellikleri, istirahat ve harekette ağrı skoru [görsel ağrı skalası (GAS)], hareket korkusu [Tampa Kinezyofobi Ölçeği (TKÖ)] ve ağrı inançları [ağrı inançları ölçeği (AİÖ)] değerlendirmeleri yapıldı. İstatiksel olarak SSPS-21 kullanıldı ve $p<0,05$ istatiksel olarak anlamlı kabul edildi.

Bulgular: Hastaların hareket korkusu yüksek (ortalama skor± standart hata: 41,58±5,63) olarak bulundu. Ayrıca, AİÖ-organik bölümünün vücut kitle indeksi ile yüksek (r: 0,621, $p<0,001$), TSK ile orta düzeyde (r: -0,434, p: 0,019) korelasyona sahip olduğu belirlendi. Diğer parametrelerin birbiri ile ilişkisi bulunamadı ($p>0,05$).

Tartışma ve Sonuç: Hasta sayımızın sınırlı olmasına rağmen organik ağrı inançlarının beden kitle indeksinden etkilendiğini ve olumsuz organik ağrı inançlarının hareket korkusunu tetikleyebileceğini belirledik. Hastaların hareket korkularının yüksekliği ve ağrı inançları ile olan ilişkisinden dolayı rehabilitasyon olumsuz yönde etkilenebilir. Bundan dolayı ağrı inançlarının değişimi ve hareket korkusunun yönetimi ile ilgili yöntemlerin rehabilitasyon programlarına eklenmesinin tedavinin yararına olacağını öngörmekteyiz.

Anahtar kelimeler: Ön çapraz bağ, Hareket korkusu, Ağrı inançları, Rehabilitasyon

Sözel Bildiri

BİR İLÇENİN WINDSHIELD YÖNTEMİ VE OMAHA SİSTEMİ İLE İNCELENMESİ

Tuğba Duygu ÖZMET[1]

[1]*Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı Doktora Öğrencisi, Bahçeşehir Üniversitesi Hemşirelik Bölümü Araştırma Görevlisi,duygu.ozmet@gmail.com*

Özet: Windshield yöntemi hedef alınan bölgedeki toplumla ilgili tanılamanın gözlem yoluyla yapıldığı bir yöntemdir. Araç kullanarak veya yürüyerek yapılabilen bu yöntemde bölgedeki binalar, açık alanlar, bölge sınırları, ortak alanlar, ulaşım, sokaktaki insanlar, yaşam alanında harabiyet belirtileri, etnik yapı, din, politikalar ve medya başlıkları altında incelenmektedir. Amerikan Hemşireler Birliği tarafından kabul edilen sekiz sınıflama sisteminden biri olan Omaha sistemi, birey, aile ve toplumun problemlerini tanılama, girişimleri planlama ve yapılan girişimleri değerlendirmeye olanak sağlayan, standart kod ve kavramlardan oluşan bir hemşirelik bilişim sistemidir. Sistem; problem sınıflama listesi, problem değerlendirme ölçeği ve girişim şeması olmak üzere üç bölümden oluşmaktadır.

Amaç: Bu çalışmanın amacı belirlenen ilçenin değerlendirilmesinde Windshield yöntemi ve Omaha sisteminin kullanılabilirliğini değerlendirmektir.

Yöntem: 2017 yılında yapılan çalışmanın evrenini İstanbul iline bağlı 39 ilçe oluşturmakta olup, kura yöntemi ile incelenen ilçe örneklem olarak belirlenmiştir. Windshield halka açık bir gözlem yöntemi olduğundan dolayı etik kurul izni alınmamıştır. Bölge değerlendirilirken Windshield gözlem formu, Omaha Sistemi Problem Sınıflandırma Listesi, Problem Değerlendirme Ölçeği ve Girişim Şeması kullanılmıştır.

Bulgular: Bölgenin en belirgin sorunları arasında "çarpık kentleşme", "sanitasyon", "madde bağımlılığı" sorunları gelmektedir. Omaha sistemine göre Çevresel Alandan "sanitasyon", "yaşanılan mahalle işyeri güvenliği", "konut", Sağlık davranışları alanından "madde kullanımı" olmak üzere dört aktüel problem belirlenmiştir. Problem Değerlendirme Ölçeği' nde ise halkın bilgisinin belirlenen problemlerle ilgili genel olarak "temel düzeyde" olduğu ve problemlerin "ciddi düzeyde" olduğu saptanmıştır. Girişim Şeması' na göre yapılabilecek hemşirelik girişimleri arasında "Eğitim Rehberlik Danışmanlık" ve "Vaka Yönetimi" ağırlıklı olarak belirlenen girişimler arasındadır.

Tartışma ve Sonuç: İstanbul ilini kapsayan Nahcivan ve arkadaşlarının 2014 yılında gerçekleştirdiği Windshield projesinde yapılan çalışmaya benzer olarak yaşanılan mahalle işyeri güvenliği, sanitasyon problemleri ağırlıktadır**.** Yapılan çalışmanın sonucunda toplum tanılama ve halk sağlığı hemşireliği uygulamalarında Omaha Sistemi ve Windshield yönteminin kullanılabilir olduğu görülmüş ve literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Omaha sistemi, toplum tanılama, windshield.

Sözel Bildiri

ÖZ BAKIM EKSİKLİĞİ KURAMI VE HEMŞİRELİKTE KULLANIMI

Tuğba Duygu ÖZMET[1]

[1]*Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı Doktora Öğrencisi, Bahçeşehir Üniversitesi Hemşirelik Bölümü Araştırma Görevlisi,duygu.ozmet@gmail.com*

Özet: Hemşirelik bilim ve sanattan oluşan bir sağlık disiplinidir. Bu bağlamda hemşirenin bakım verici, araştırıcı ve eğitici rolleri başlıca temel rolleri arasındadır. Bu roller kapsamında hemşirelikte uygulama, araştırmada ve eğitimde kuramların kullanılması hemşireliğin mesleki gelişimine oldukça katkı sağlamaktadır. Hemşirelikte sıklıkla kullanılan kuramlardan biri de Dorothea Orem tarafından geliştirilen Öz Bakım Eksikliği Kuramı'dır. Öz bakım eksikliği kuramı bireyin öz bakım gereksinimlerine odaklanmaktadır. Kuramın hedefi bireyin öz bakımı karşılamasında yardımcı olmaktır. Kuramı "öz bakım kuramı", "özbakım yetersizliği kuramı", "hemşirelik sistemleri kuramı" adlı üç ayrı hemşirelik kuramını içeren genel bir kuramdır. Kuramın araştırmada birçok ülkede yapılan araştırmalara temel oluşturmaktadır. Kuram Türkiye'de yapılan araştırmalarda en fazla temel oluşturan kuramlar arasındadır.Ayrıca yapılan araştırmalar sonucunda geliştirilmiş ölçeklerde bulunmaktadır. Kuramın eğitiminde kullanılması incelendiğinde ise hemşirelik eğitimi veren birçok okulda eğitim müfredatının oluşturulması için temel oluşturulduğu görülmektedir. Georgetown Üniversitesi Hemşirelik Okulu'nda kuram okulun birinci yılından itibaren öğretilmektedir. Türkiye'de birçok üniversitede hemşirelik lisans, yüksek lisans ve doktora müfredatlarında kullanılmaktadır. Kuramın uygulamada kullanılması ise yurtdışında birçok ayaktan tedavi kliniğinde tedavi gören hastaların bakımında diyabet kliniklerinde kullanılmaktadır. Kuram adolesanlarda, alkol ve madde bağımlıları, kronik hastalığa sahip bireylerin bakımında, böbrek transplantasyonu geçirmiş, kalp yetmezliği bulunan, hemodiyaliz tedavisi alan bireylerde kullanılabilmektedir. Ayrıca kuram temelli yapılan hemşirelik girişimleri başarılı olmakta, yaşam kalitesini iyileştirmekte, kronik ve akut hastalıkların yol açtığı stresi azaltmakta ve öz bakım becerilerini geliştirmektedir.

Amaç: Bu derlemenin amacı öz bakım eksikliği kuramının hemşirelik alanında kullanımını değerlendirmektir.

Sonuç: Kuram günümüzde eğitim, araştırma ve uygulama alanlarında kullanılarak güncelliğini korumaktır. Sahada çalışan hemşirelerin bakış açısını ve bakım uygulamalarını geliştirebilecek kuram temelli birçok çalışma bulunmaktadır. Çalışmalar doğrultusunda geliştirilen veri toplama araçlarının sahada kullanılabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, öz bakım eksikliği,öz bakım eksikliği kuramı.

Sözel Bildiri

BROYLER RASYONLARINDA MACLEAYA CORDATA EKSTRAKTININ KULLANIMININ BÜYÜME PERFORMANSI, BAZI KARKAS PARAMETRELERİ VE BAĞIRSAK HİSTOMORFOLOJİSİ ÜZERİNE ETKİSİ

Hüseyin Özel [1], Gültekin Yıldız [2], Alev Gürol BAYRAKTAROĞLU [3]

1 Veteriner Hekim, Tarım Orman Bakanlığı

2 Prof. Dr. Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi, Hayvan Besleme ve Beslenme Hastalıkları A.Dalı

3 Prof. Dr. Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi, Histoloji-Embriyoloji A.Dalı

Özet: Bu proje çalışmasında rasyona farklı dozlarda ilave edilen Macleaya cordata ekstraktının broylerlerde canlı ağırlık artışı, yemden yararlanma oranı, yaşama oranı, bazı karkas parametreleri ve bağırsak histomorfolojisi üzerine etkisi araştırılmıştır. Bu amaçla, hayvan materyali olarak 288 adet günlük Ross 308 erkek broyler civciv kullanılmıştır. Her biri 72 civcivden oluşan 4 grup düzenlenmiştir. Her bir grup 8 civcivden oluşan 9 alt gruba ayrılmıştır. Çalışma toplamda 36 bölme halinde bir kontrol (K) üç deneme (S60, S120ve S240) grubu olacak şekilde yürütülmüştür. Çalışmada rasyona katılan Macleaya cordata ekstraktı (Sangrovit®) düzeyleri 60 mg/kg, 120 mg/kg ve 240 mg/kg olarak düzenlenmiştir. Proje çalışması 39 gün sürmüştür. Çalışma boyunca hayvanlara verilen yemler 3 dönem olarak hazırlanmıştır. Bu amaçla, ilk 10 günlük başlangıç dönemi, 11-24 günlük dönem büyütme ve 24-39 günlük dönem ise bitirme dönemi olarak düzenlenmiştir. Bazal rasyon mısır ve soya esaslı olarak hazırlanmıştır. Belirtilen her üç dönemde hayvanlarda besi performansı ve bazı karkas parametreleri belirlenmiştir. Göğüs ve but etinde pH, duodenum, jejenum, ileum pH'ları belirlenmiştir. Dışkı ve altlık örneklerinde NH_3-N konsantrasyonu hesaplanmıştır. 24. ve 39. gün sonunda ise bağırsak villi yüksekliği, kript derinliği ve villi yüksekliğinin kript derinliğine oranı belirlenmiştir. Gruplara ait istatistiksel hesaplamalar ve grupların ortalama değerleri arasındaki farklılıkların önemliliği için varyans analiz metodu, gruplar arası farkın önemlilik kontrolü için de Duncan testi uygulanmıştır. Gruplar arasında ölüm oranı bakımından bir farklılığın olup olmadığının kontrolünde Ki-Kare testi kullanılmıştır (Dawson ve Trapp, 2001). İstatistik analizler SPSS (Inc.,Chicago, II,USA) programı ile yapılmıştır. Araştırmanın sonunda ortalama canlı ağırlıkları, canlı ağırlık artışları, yem tüketimleri ve yemden yararlanma oranları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunamamıştır. Karkas ağırlıkları, randımanları ve sıcak karkas randımanı arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunamamıştır. Denemenin sonunda değerlendirilen karaciğer, dalak ağırlıkları bakımından kontrol ve deneme grupları arasındaki rakamsal farklılıklar istatistiksel bakımdan önemsiz bulunmuştur. *Bursa fabricius* ağırlıkları gruplar arasındaki fark önemlidir. Bağırsak ağırlıkları ve uzunluğu gruplar arasında istatistiksel fark anlamlı bulunmamıştır. Kalp oranı bakımından gruplar arasında istatistiksel olarak fark bulunmuştur. Altlık amonyak düzeyleri yönünden gruplar arasında istatistiksel fark saptanmamıştır. Dışkı amonyak düzeyleri yönünden ise gruplar arasında istatistiksel fark olmasa da macleaya cordata ekstraktının düzeyi arttıkça dışkı amonyak seviyesi kademeli olarak azalma eğilimi göstermiştir. Doudenum PH düzeyleri, ileum PH değerleri yönünden gruplar arasında

istastistiksel farkı anlamlı bulunmuştur. Göğüs eti MDA ve jejunum PH düzeyleri arasında istatistiksel fark saptanmamıştır. Göğüs eti pH değeri bakımından gruplar arasında istatistiksel fark saptanmıştır. But eti pH düzeyleri arasında gruplar arasındaki istatistiksel fark anlamlı bulunmamıştır.. Denemenin 39. gününde ileum villus yüksekliği ve kript derinliği yönünden istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır. Jejenum villus yüksekliği ve kript derinliği bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır. Ancak jejunum ve ileum için villus yüksekliğinin kript derinliğine oranı yönünden gruplar arasında istatistiksel olarak fark saptanmamıştır. Macleaya cordata eksraktının yararlı etkisi bağırsaklardaki zararlı bakterilerin sayısını azaltması ve yemin hayvan tarafından daha iyi değerlendirmesine bağlı olabilir. Sekum koliform bakteri ve lactobasillus bakteri düzeyi bakımından istatistiksel olarak fark saptanmamıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlara göre potansiyel iyileşmenin gözlendiği veriler elde edildiği gibi, hiçbir farkın görülmediği sonuçlar da alınmıştır. Bu konuda daha derinlemesine çalışmalar yapılması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Macleaya cordata ekstraktı, karkas parametreleri, bağırsak histomorfolojisi

Sözel Bildiri

THE IMPLICATION OF THE CORONOVIRUS (COVID-19) IN SOMALIA: A REVIEW

***Mahad Ahmed Mahmoud, **Mümin POLAT**

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık ve Biyomedikal (Disiplinlerarası) Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, selfpioneer@gmail.com*
***Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü, Burdur, Türkiye, mpolat@mehmetakif.edu.tr*

Abstract: After the first infections in China at the end of 2019, the Coronavirus disease (COVID-19) has continued to spread across the world.Somalia confirmed the first case of the global coronavirus (COVID-19) pandemic on 16 March 2020. Within the Somali population, the risk of illness and death is significant due to pre-existing illnesses and malnutrition. The other vulnerable groups are the elderly, who represent about 2.7 per cent of the population. The pandemic could also hurt communities that are already food insecure or live in areas with high malnutrition rates. As Somalia heads into its twelve week of school closures, social distancing and flight restrictions, The Covid-19 crisis is affected the entire world economy and that of Africa,the economic and social impact is beginning to be felt. Small traders and others dependent on daily labour have reported the loss of business, jobs and livelihood opportunities. Overall, the most severely affected will be the poor and vulnerable and day-labourers who engage in odd jobs for daily wages. Following by the closure of school and universities as directed by the Federal Government on 18 March, there have been calls for exams to be delayed. The Government has also ordered the closure of religious schools for an initial period of time. However, Somalia's borders with Ethiopia and Kenya have been closed, halting cross-border trade and movements of people between in Somalia. Conclusion, the Coronavirus (COVID-19) disease has become a severe pandemic and poses many serious challenges at national, regional and local levels. The current spread of the disease in Somalia would expecting to continue increasing in cases of infection and death unless the community takes advice from the government of Somalia.

Keywords: Coronavirus (COVID-19), Impact, Somalia.

Poster Bildiri

ÜST ÇENE DİŞ EKSİKLİKLERİ BULUNAN DOWN SENDROMLU HASTANIN GENEL ANESTEZİ ALTINDA PROTETİK REHABİLİTASYONU: OLGU SUNUMU

Esin KOZAK[1], Zainab Sabah AL-CHALABI[1]

[1]*Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Protetik Diş Tedavisi A.D, Isparta, Türkiye, esnkozak@hotmail.com, jgds750@gmail.com*

Özet: Down sendromlu hastalarda yaygın dentofasiyal anomaliler; hipodonti, malokluzyon, bruksizme bağlı patolojik atrizyon, hipotonik orofasiyal kaslar, azalmış tükürük akışı ve buna bağlı yüksek oranda dental çürük, az gelişen maksilla ve mandibular prognatiye bağlı iskeletsel deformiteler mevcuttur. Tüm bu dentofasiyal durumlar mastikatör disfonksiyona neden olabilir. Tedavileri sırasında multidisipliner yaklaşım gerekir. Dental tedavi prosedürleri engel seviyesine bağlı değişebilir. Down sendromlu hastalar diş tedavisi sırasında koopere olmayabilir, kompleks tedavi gerektiren durumlarda güvenli ve etkili tedavi olarak kabul edilen oral/inhale sedasyon ya da genel anestezi kullanmak gerekebilir.

Gereç ve Yöntem: 42 yaşında erkek down sendromlu hasta kliniğe diş eksikliği nedeniyle çiğneme yetersizliği ve hoş olmayan gülümseme şikayetiyle gelmiştir. Lokal anestezi ve yiyecek alerjisi yoktur. Hastada 11,12,15 ve 23 nolu dişlerin eksikliği mevcuttur. Hasta kare yüz konkav lateral profile sahiptir. Temporamandibular eklemde herhangi bir klik,disfonksiyon ve krepitasyon yoktur. Ağız açıp kapamada deviasyon yoktur, ek olarak düşük gülme hattına sahiptir. Ağrı içeren herhangi bir dental işlemden endişe duymaktadır. Bu nedenle hastaya genel anestezi altında dental tedavi yapılması planlandı. Genel anestezi altında 16,14,13,21,22,24 nolu dişlerin preparasyonu yapılıp, polivinil siloksan ölçü maddesi ile daimi ölçüleri alındı. Hastaya aynı seansta geçici restorasyonları teslim edildi. Final restorasyonun gerekli kontrolleri ilk olarak artikülatörde yapıldı. Gerekli düzenlemeler yapıldıktan sonra final restorasyon klinik ortamında hastaya polikarboksilat siman ile simante edildi. Ağız hijyeni ve protez kullanırken dikkat edilmesi gereken durumlar hakkında hasta yakını bilgilendirildi. 3 ay ara ile hastanın kontrole gelmesi gerektiği söylendi.

Sonuç: Doğru teşhis, tedavi planı, uygun materyal kullanımı down sendromlu hastaların tedavisinde oldukça önemlidir. Güçlendirilmiş oral hijyen talimatları bu hastalar için anahtardır. İlk 3 aylık kontrolünde protezlerin marjinal uyumlarının, diş eti sağlığının ve çiğneme etkinliğinin oldukça iyi olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Down sendrom, Genel anestezi, inhale sedasyon

Sözel Bildiri

İMPLANT DESTEKLİ RESTORASYONLARDA KULLANILAN ÖLÇÜ TEKNİKLERİ: SÖZLÜ SUNUM

Zainab Sabah AL-CHALABI[1], Esin KOZAK[1], Süleyman Hakan TUNA[1]

[1] *Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Protetik Diş Tedavisi A.D, Isparta, Türkiye,*

jgds750@gmail.com, esnkozak@hotmail.com, hakantuna@sdu.edu.tr

Özet: Dental implantlar günümüzde tam ve parsiyel dişsiz hastaların protetik rehabilitasyonu açısından oldukça başarılı bir tedavi yöntemi haline gelmiştir. İmplant destekli bir restorasyonun pasif uyumlu olabilmesi için, implantların ağız içindeki konumlarının modele üç boyutlu olarak doğru aktarılması; başka bir deyişle, ölçünün doğru alınması, ölçü tekniğinin doğru seçilmesi, uygun ölçü maddesinin kullanılması ve dişler ile komşu yapıların ilişkilerinin belirlenmesi gerekmektedir. İmplant destekli protezlerin fabrikasyonunda kullanılan ölçü yöntemleri genel olarak geleneksel ve dijital ölçü yöntemleri olmak üzere 2'ye ayrılmaktadır.

Gereç ve Yöntem: Yaptığımız literatür taramasında elde ettiğimiz verilere göre implant üstü protetik tedavi aşamasında klinik durumun laboratuara aktarılmasında dört farklı geleneksel ölçü tekniği kullanılmaktadır. Bunlar; Kapalı kaşık metodu (Endirekt teknik), Açık kaşık metodu (Direkt teknik), Snap-on metodu ve Fonksiyonel Isırma Tekniği'dir. Snap – on ölçü tekniği sayesinde, direkt ve indirekt ölçü tekniklerinin avantajları tek çatı altında birleştirilmiştir. Çoğu vakada bu tekniğin kullanımı büyük kolaylık sağlamaktadır .Snap - on transfer yönteminin dezavantajı, ölçünün çıkartılması esnasında, plastik ölçü başlıklarının üç boyutlu stabilizasyonları sağlanamayabilir.

Dijital ölçü: İki farklı yöntemden biriyle oluşturulabilir;

İndirek Teknik: Bu sistemde ağız içi tarayıcı kullanılmadan konvansiyonel yöntemlerle ölçü alınır. Alınan ölçü ile elde edilen model CAD/CAM sistemine ait optik veya mekanik sistemler ile tarama işlemleri yapılır.

DirekTeknik: Bu teknikte konvansiyonel ölçü yöntemleri tamamen ortadan kalkmıştır. Buna göre; istenilen restorasyon için hazırlanan dişler ağız içi görüntüleme sistemleri yardımı ile taranır ve bilgisayar ortamına aktarılır.

Sonuç: İmplant destekli protezlerde başarılı bir tedavinin anahtarı pasif uyumlu protetik restorasyonlardır. Bunu elde etmek için, doğru bir ölçü alınması çok önemlidir. Dijital ölçü yöntemlerinin konvansiyonel ölçü yöntemlerine göre hasta açısından daha kabul edilebilir bir yöntem olması, ölçü materyal distorsiyonu gibi olumsuz yönlerini elimine etmesi, üç boyutlu görüntü oluşturması, daha kısa zamanda işlemin gerçekleştirilmesi ve daha ekonomik olması gibi avantajları bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Pasif uyumlu, dijital ölçü

Poster Bildiri

SÜRTÜNMESEL BAĞLANTI ESASINA DAYALI KONOMETRİK SİSTEM: İKİ OLGU SUNUMU

Zainab Sabah Al-CHALABI[1], Esin KOZAK[1], Süleyman Hakan TUNA[1]

[1] *Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Protetik Diş Tedavisi A.D, Isparta, Türkiye,*
jgds750@gmail.com, esnkozak@hotmail.com, hakantuna@sdu.edu.tr

Özet: Konometrik konsept, abutment ve koping arasında siman ya da vida olmaksızın implant destekli restorasyonun retansiyonunu cone in cone bağlantı ile elde eden bir sistemden oluşur. Cone in cone sistem, kopingin abutmenta bağlantısı için sürtünmesel bağlantı kullanır.

Gereç ve Yöntem: Kliniğimize eksik dişlerinin tedavisi için başvuran iki hasta intraoral olarak muayene edildi. Panoramik röntgen filmleri üzerinde de değerlendirme yapılan hastalarda konometrik abutment ile implant destekli sabit protez planlandı. implantlar (Ankylos , Dentsply Sirona) yerleştirildikten 3 ay sonra iyileşme periyodu tamamlanan implantların üzerindeki iyileşme başlığı çıkarıldı. Daha sonra konometrik abutment (Acuris, Dentsply Sirona), implanta 15 N/cm ile torklandı. Ölçü kopingleri konometrik abutment üzerine yerleştirildi ve ilave tipi silikon ölçü maddesi kullanılarak kapalı kaşık tekniği ile ölçü alındı. Abutment analogları (Conometric Analog ; Dentsply Sirona) ölçü kopinglerinin deliklerine yerleştirilip, final alçı modeli elde edildi. Laboratuvar capına abutment analogları bağlanıp, 3D CAD/CAM sprey uygulandıktan sonra alçı model laboratuvar tarayıcı (Dental Wings) ile taranarak üç boyutlu model bilgisayarda oluşturuldu. Birinci vakada abutment ile antagonist diş arasındaki mesafe 7 mm'den fazla olduğu için mekanik dayanımı yüksek olan monolitik zirkonya restorasyon tercih edildi. CAD/CAM sistemi ile monolitik zirkonya restorasyonlar üretilerek daha sonra renk solüsyonlarına batırıldı ve istenen renk elde edildikten sonra sinterleme işlemine geçildi. Glazür işlemi yapıldıktan sonra, üretilen kron cam iyonomer siman ile final capa (matriks) ekstraoral olarak simante edildi. Fiksasyon aleti (Conometric fixation tool; Dentsply Sirona) kullanılarak, cap üzerine simante olan kron ile birlikte abutment üzerine tam olarak yerleştirildi ve bu şekilde sürtünmesel bağlantı sağlandı.

Sonuç: Siman ya da vida olmaksızın Acuris konometrik abutmant desteği kullanılarak tek implant üst yapısının monolitik zirkonya ile restorasyonu başarıyla elde edildi. 3 aylık takip sonucunda yapılan restorasyonlarda kırılma ve diş eti problemi görülmedi.

Anahtar Kelimeler: Konometrik konsept, sürtünmesel bağlantı

Poster Bildiri

PROGNOZU ZAYIF OLAN DİŞLERİN TELESKOP TUTUCULU PROTEZLE ESTETİK VE OKLUZAL REHABİLİTASYONU: BİR OLGU SUNUMU

Zainab Sabah Al-CHALABI[1], Esin KOZAK[1]

[1] *Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Protetik Diş Tedavisi A.D, Isparta, Türkiye, jgds750@gmail.com, esnkozak@hotmail.com,*

Özet: Teleskop tutuculu protez 'doğal dişleri, doğal diş köklerini ve/ veya dental implantları kapsayan ve kısmen destekleyen bir diş protezi olan bir overdenture' olarak tanımlanır. Bu tutucular iki parçadan oluşur; dayanak üzerine simante edilen parça primer(kron içi) ve proteze bağlanan parça da sekonder olarak adlandırılır. Kalan doğal dişler hastaya büyük psikolojik faydalar sağlayabilir. Hastalar kendi doğal dişlerinin birkaçı ağızda mevcut olduğu için protezlerini daha rahat kullanırlar . Kalan dişlerin prognozu zayıf olduğunda, mevcut dişler overdenture abutmentı olarak korunmalıdır. Bu sayede aşamalı dişsizliğe geçiş sağlanır. Protezlerin stabilitesi dişlerle sağlanır bu sayede alveolar kemik korunmuş olur.

Gereç ve yöntem: 54 yaşında parsiyel dişsiz erkek hasta çiğneme yetersizliği ve estetik problemleri nedeniyle kliniğimize başvurdu. Hastadan alınan anamneze göre daha önce herhangi bir protez kullanmadığı öğrenildi. Periodontal kemik kaybı olan dişlerin çekimleri yapıldı. Ağızda kalan mevcut dişlere periodontal faz 1 tedavi uygulandı.43 numaralı dişlerde birinci dereceden mobilite mevcuttu, dişlerin kron boyu küçültüldüğünde mevcut mobilitenin azaldığı görüldü. Teleskobik kuron için kullanılacak dişin (43 nolu) kanal tedavisini takiben preperasyonu yapılmıştır. Preperasyonu yapılan dişlerin ölçüsü alındı ve primer kuronlar yapıldı. Hareketli bölümlü protezin yapılması için primer kuronlar ile birlikte ölçü alındı. Provalar ve laboratuvar işlemleri tamamlandıktan sonra primer kron polikarboksilat siman ile dişe simante edildi ve protez teslim edildi.

Sonuç: Bazı hastalar için doğal dişlerin kaybı kaçınılmazdır. Kısmi dişsizlikten tam dişsiz duruma geçiş başarılı bir şekilde yönetilmelidir. Hastanın 6 aylık kontrolünde protezin uyumunda ve kullanımında herhangi bir probleme rastlanmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Teleskopik tutuculu kron, overdenture protezler

Sözel Bildiri

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN TEKNOLOJİYE YÖNELİK TUTUMU VE YENİLİKÇİLİK DURUMUNUN İNCELENMESİ

Hande AÇIKGÖZ
Süleyman Demirel Üniversitesi, Hemşirelik, handeacikgoz96@gmail.com

Özet: Gelişen teknolojinin etkileri hemşirelik eğitiminde kendini göstermektedir. Bu araştırma, hemşirelik öğrencilerinin teknolojiye yönelik tutumunu ve yenilikçilik durumunu incelemek amacıyla planlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Tanımlayıcı tipteki araştırmanın verileri Şubat-Mart 2020 tarihleri arasında Sağlık Bilimleri Fakültesinde öğrenimine devam Hemşirelik Bölümü son sınıfta öğrenimine devam eden öğrencilerinden toplanmıştır. Veriler toplanmadan önce bölüm izni, etik kurul izni ile öğrencilerden sözlü onam alınmıştır. Araştırmada öğrencilerin sosyo-demografik bilgileri ile teknolojiye yönelik tutumunu ve yenilikçilik durumunu belirlemek amacıyla hazırlanan 25 soru yöneltilmiş, Bireysel Yenilikçilik Ölçeği ve Dijital Teknolojiye Yönelik Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Ölçeklerin kulanım izinleri alınmıştır. Verilerin analizinde; normal dağılıma uygunluğu incelendikten sonra parametrik testler kullanılmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin yaş ortalaması 21,99±1,12 olup %73'ü kadın, %27'si erkek bireylerden oluşmaktadır. Araştırmaya katılan 248 öğrencinin %95,6'sı hemşirelik eğitiminde teknolojik aracın kullanımını gerekli bulurken, %35,5'i kullanılacak aracın pratik ve işlevsel olmasını beklemektedir. Öğrencilerin %68,1'i hemşirelik eğitiminde simülasyon kullanımı hakkında bilgi sahibi olmadığını, %83,1'i daha önce simülasyon yönteminin kullanıldığı bir mesleki beceri uygulamasına katılmadığını belirtmekte ve %56,5'i simülasyonun yararlı olacağını düşünmektedir. Öğrencilerin 96,8'i İlk Yardım ve Acil Bakım, %96,4'ü Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği ile Kadın Hastalıkları ve Doğum Hemşireliği derslerinde simülasyon yönteminin yararlı olacağını düşünmektedir. Öğrencilerin simülasyon temelli beceri eğitiminin mesleki gelişiminde %76,2'si gerçeklik hissi yaşayacağını, %91,5'i öğrenmesini olumlu katkı sağlayacağını, %89,1'i eksiklerini düzeltmesini sağlayacağını, %84,7'si hastayı bütüncül olarak ele almasını sağlayacağını, %82,3'ü özgüvenini artıracağını ve klinik uygulamaya hazır olmasını sağlayacağını belirtmektedir. Araştırmaya katılan öğrenciler bireysel yenilikçilik açısından sorgulayıcı kategorisinde olup, düşük düzeyde yenilikçidir. Dijital teknolojiye yönelik tutumları ise orta (131,4960± 20,19) düzeyin üzerindedir.

Sonuç: Öğrenciler çoğu hemşirelik eğitiminde simülasyon kullanımı hakkında bilgi sahibi olmamasına rağmen yararlı olacağını, öğrenmesine olumlu katkı yapacağına inanmaktadır. Öğrenim hedeflerine ulaşmada bir yol olarak öğrencilerin dijital teknoloji kullanımının arttırılması ve öğrencilerin bireysel yenilikçilerini arttırmaya yönelik stratejilerin kullanılması yararlı olabilir.

Anahtar Kelimeler: Simülasyon, Bireysel Yenilikçilik, Dijital Teknoloji, Öğrenci

Sözel Bildiri

IMAGING MODALITIES AND THEIR CHALLENGE IN VETERINARY ANATOMY EDUCATION IN DEPARTMENT OF VETERINARY ANATOMY, HISTOLOGY AND EMBRYOLOGY, TRAKIA UNIVERSITY, STARA ZAGORA, BULGARIA

[1]Rosen Stefanov Dimitrov, [2]Ömer Gürkan Dilek, [1]Kamelia Stamatova-Yovcheva

[1]Trakia University, Faculty of Veterinary Medicine, Head of Department of Veterinary Anatomy, Histology and Embryology, 6000 Stara Zagora, BULGARIA
email: rosstefdimitrov47@gmail.com
[2]University of Mehmet Akif Ersoy, Faculty of Veterinary Medicine, Department of Anatomy, Örtülü Burdur, Turkey

Abstract: Radiographs, US, CT and MRI images similarly to the cadaver anatomy and atlases, have advantages in the education of normal anatomic specimens. For veterinary students in our department, the Imaging Anatomy has been included as an appendix in the courses of Systematic Anatomy. We used images as experience of our long time professional development. Meantime using our scientific imaging collections we have made a transition between Cadaver and Imaging Anatomy. In our lecture and practical trainings we used pictures and images, which have been interacted with the goal to give the whole anatomic description. The course is updated every academic year with our long time scientific attempt. We resume that this course would be more significant for the future education in our teaching.

Keywords: Imaging Veterinary Anatomy, education

Sözel Bildiri

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE TEKNOLOJİ KULLANIMI VE 21. YÜZYIL BECERİLERİNİN İNCELENMESİ

Fatma BAŞALAN İZ, Zeynep ASAL

Süleyman Demirel Üniversitesi, Hemşirelik, zasal1889@gmail.com

Özet: Toplumsal yaşamın dinamikleri ve iş hayatında meydana gelen bilgi ve teknoloji odaklı durumlar bireylerin kazanması gereken yeterliliklerin çeşitlenmesini gerektirmektedir.
Amaç: Bu araştırma, hemşirelik öğrencilerinin teknoloji kullanımlarını ve 21. Yy becerilerini incelemeyi amaçlamıştır.
Gereç ve Yöntem: Tanımlayıcı tipteki araştırmanın verileri 1-16 Mart 2020 tarihleri arasında 520 öğrenciden toplanmıştır. Veriler toplanmadan bölüm izni, etik kurul izni ile öğrencilerden sözlü onam alınmıştır. Araştırmada sosyo-demografik özellikleri incelenmiş, Teknoloji Kullanım Ölçeği ve Çok Boyutlu 21. Yüzyıl Becerileri Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde parametrik testler kullanılmıştır.
Bulgular: Öğrencilerin yaş ortalaması 20.8±1.5 olup %81'i kadındır. Öğrencilerin %47.3'ü yurtta ikamet etmektedir. Ailelerinin gelir durumunu incelendiğinde %71.3'ünün geliri giderine denktir. Öğrencilerin %97.7'si teknoloji haberlerini internetten takip etmektedir. İnternet kullanma süresi 9.09±3.1 yıl olup öğrenciler bir günün 4.1±2.7 saatini internette geçirmektedir. Teknoloji Kullanım Ölçeği 'nde en yüksek madde puan ortalaması 3.65±0.98 ile üçüncü (*Teknolojik yenilik ve değişimler sosyal hayatım için önem arz etmektedir*) maddedir. En düşük madde puan ortalaması 1.94±1.21 ile yedinci (*Yeni çıkan teknolojik bir ürünü prestij amaçlı satın alırım*) maddedir. Çok Boyutlu 21. Yüzyıl Becerileri Ölçeği' nin beş alt boyutu bulunmaktadır. Bu boyutlar sırasıyla; bilgi ve teknoloji okuryazarlığı becerileri, eleştirel düşünme ve problem çözme becerileri, girişimcilik ve inovasyon becerileri, sosyal sorumluluk ve liderlik becerileri, kariyer bilinci alt boyutudur. Bu boyutların sırasıyla puan ortalamaları; 58.7±9.14, 21.45±5.39, 34.83±7.06, 13.77±2.62 ve 24.4±4.66 dir. Cinsiyet ile bilgi ve teknoloji okuryazarlığı becerileri, eleştirel düşünme ve problem çözme becerileri, sosyal sorumluluk ve liderlik becerileri arasında; gelir durumu ile 21. Yy becerileri puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık belirlenmiştir. Öğrenciler iyi düzeyde 21. Yy becerilerine sahiptir.
Sonuç: Öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri ile öğrencilerinin teknoloji kullanımları ve 21. Yy becerileri arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır. Öğrencilerin yeni yüzyıla hazırlanmasına olumsuz etki eden faktörlerin giderilmesine çalışılmalıdır.
Anahtar Kelimeler: Teknoloji, Teknoloji kullanımı, 21. yy becerileri, Öğrenci, Hemşire

Sözel Bildiri

NURSES' PLACE AND IMPORTANCE IN COMBATING NEW CORONAVIRUS DISEASE

Emel GÜVEN[1], Birsen ALTAY[2]

[1]*Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik, Samsun, Türkiye, emel.guven@omu.edu.tr*

[2]*Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik, Samsun, Türkiye, baltay@omu.edu.tr*

Abstract: In December 2019 in Wuhan, China, a coronavirus disease (COVID-19) that caused an outbreak worldwide occurred. Fever, cough and shortness of breath are seen in this drop-borne disease. Nurses are at the center of prevention and intervention efforts for COVID-19. The purpose of this study is to emphasize the importance of nursing care to be given to the individual, family and society in the COVID-19 process. Nurses continue to take care of the disease, where the risk of transmission is high, and fight against the front line with COVID-19. It has highlighted the role of nurses living in the world in protecting and improving health. Health promotion is the process of acquiring knowledge, attitudes and skills aimed at increasing the physical, social and spiritual well-being of the individual, family and society. Nurses have supportive, caring, educational, researcher, counselor, advocate and case manager roles in improving health in COVID-19 process. With the roles of caregiver and case manager, the nurse continues to care according to the nursing process in individuals who have been diagnosed with COVID-19 in the clinic. The educational role of nurses is critical in the care of individuals with chronic diseases at risk in the outbreak. Health education to be provided by nurses will prevent the spread of the epidemic by preventing the spread of false information about the epidemic in the community. As a result, nurses will ensure the effective management of the COVID-19 process, ensuring the protection and development of public health.

Keywords: nurse, coronavirus, new.

Sözel Bildiri

BESLENMEDE POLENİN YERİ

Betül BATTALOĞLU İNANÇ

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği AD.

Özet: Beslenme; sağlığı korumak, geliştirmek ve hayat kalitesini yükseltmek için vücudun gereksinimi olan besin ögelerini yeterli miktarlarda ve uygun zamanlarda almaktır. Yeterli ve dengeli beslenme; sağlığın olmazsa olmazı, koruyucu hekimliğin temelidir. İşte, bu bağlamda, beslenme, Aile Hekimliğinin temel unsurunu oluşturmaktadır.

Materyal ve Metot: Hastalıkların tedavi edilmesinden ziyade, hasta olmamak esastır. Doğru beslenme, hastalıklardan koruyabilecek ana meseledir. Covid 19 süresince de, immün sistemin önemi ve yükseltilmesinin asıl tedbir olduğu görüldü. Literatür taranarak, beslenme de polen araştırıldı.

Bulgular: Her birey güvenli besine ulaşma ve tüketme hakkına sahiptir. Gıdanın güvenliği, kalitesi ve içeriği beslenme de önem arz etmektedir. Gıdanın enerji değeri ve içindeki, her besin öğesinin görülmesi, günlük olarak ihtiyaç duyulan enerji düzeyini, cinsiyete, yaşa, fiziksel aktiviteye ve diğer faktörlere göre değişebilen şekilde yapılandırılabilmesini sağlar. Polenin içeriği; enerji: 2.46 kcal/g, protein: %23,7, karbonhidrat: %27, lipid: %4, 8 şeklindedir. Ayrıca, içinde eser element, esansiyel aminoasit gibi çok önemli bileşenleri de barındırır.

Sonuç: Arı poleni, kapsamlı ve dengeli besin içeriğinden dolayı, doğanın en eksiksiz gıdalarından biridir. Vitaminler, mineraller, enzimler, amino asitler ve antioksidanlar bakımından zengin içeriğiyle, sağlıklı bağışıklık sistemi oluşturucu olarak kabul edilir. Güçlü içeriği sayesinde birçok sağlık sorununda etkili olan polen, doğal enerji verici ve birçok faydası olan bir takviyedir.

Anahtar Kelimeler: Beslenme; İmmün sistem; Apiterapi; Polen; Muğla; Türkiye.

Sözel Bildiri

BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ VE GELİŞEN MODERN ÇAĞIN SOSYAL MEDYA KULLANIMI VE ZARARLARI (GELİŞEN TEKNOLOJİ VE YENİLİKÇİ YAPAY ZEKÂ GEREKSİNİMİ)

Muhammed POLAT

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Yaşam Bilimleri, polat4897@gmail.com

Özet: Günümüz çağın halı hazırda gelişmekte olan birçok alanda gelişme gösteren yenilikçi ve hazırlığı tembelliğe dönüştüren teknolojik gelişmeler. Sosyal medya, Robotik gereğim tek tuş alışkanlığı ve zihin yorgunluğu, Yapay Zekânın avantajları ve dezavantajları, Makine gücünün insanoğlunun hayatındaki önemi, Görsel hafıza gelişimi ve yan etkileri, Arama motorlarının arka planı, Deeb web ve internetin yüzdeliği ile kullanıcılar, YouTube ve web site kullanım biçimi, bu gibi bir çok alandaki yenilikçi yapay zekâ ve teknolojinin her alanındaki birimlerin insanımız ve yeni nesil olan geleceğimizin şekillendiricisi olan çocuklarımız için hayati derecede önem arz eden ama günlük ve gelecek içinde hayati önem teşkil eden teknolojik gelişmelerim önemi, youtupçuların ve web site kurucuların sayfalarındaki gerçek dışında haberleri yazma nedeni ve onların insanlar üstündeki etkisi

Cep telefonlarının insan bedenine olan zararı, Bilgisayar kullanıcıların kullanım biçimi ve

İnsan metabolizmasına ve gündelik alışkanlıklarını bozma nedeni ve hemen her yerde kullanmış olduğumuz teknolojinin kullanma mantığı dünyayı saran internet ağının dünyanın hemen her yere ulaşımı kameraların yapısı ve insanların sosyal medyadaki tepkilerinin nedeni ve kişilik bozukluğuna yol açma sebebi telefon sinyallerinin olan durumda çalışması teknolojik aletlerin tekrardan işlev görememesi bunun gibi hayatımızın hemen her yerinde kullanmış olduğumuz teknolojinin yapısal döngüsü ve insan oğluna faydası işte bu tür kavramları hemen her yerde görmemekteyiz ama küçük şeylerden ibaret görüyoruz ama küçük şeylerin içinden büyük problemlerin çıktığı kanatın, a varamıyoruz buda hem toplumu hem de dünyamızı olumsuz bir biçimde etkiliyor.(büyük sorunlar küçük sorunlardan çıkar buna da insan oğlu neden olur)…

Anahtar Kelimeler: Modern çağ, sosyal medya, yapay zeka

Sözel Bildiri

SAĞLIK YÖNETİMİ BAĞLAMINDA COVİD-19 SALGINI MÜCADELESİNDE YURT-HASTANE DENEYİMLERİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA

Ayhan ULUDAĞ[1], Kerem ŞAFAK[2]

[1] *Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, Sağlık Politikaları Anabilim Dalı, ayhanuludag@erbakan.edu.tr*

[2] *Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sağlık Yönetimi Bölümü, Sağlık Yönetimi Yüksek Lisans, keremsafak66@hotmail.com*

Özet: Hastaneler bulundukları şehirlerin koşullarına uygun olarak planlanan yatak kapasitesine sahiptir. Beklenmedik salgın durumlarında hasta sayılarındaki ani yükselişler hastanelerin kapasitelerini zorlamaktadır ve acil çözümler üretilemezse, sağlık sistemi tıkanmaya gidebilmektedir. Bu durumda sistemin tıkanmaması ve salgında izolasyonun sağlanması önemlidir. Covid-19 salgın döneminde öğrenci yurtları karantina tedbirleri için hastane gibi kullanılmıştır.

Amaç: Bu çalışmada, Covid-19 salgınında sağlık sisteminin rahatlatılması için kullanılan öğrenci yurtlarının rolünü tespit etmek ve bundan sonra yaşanabilecek benzer salgın durumlara ilişkin öneriler sunmak amaçlanmıştır.

Yöntem: Ülke çapında salgın kapsamında yurtların kullanımına ait sayısal veriler değerlendirilmiştir. Sağlık Bakanlığından çalışma izni alınmıştır. Ayrıca Konya ilinde bir yurt özelinde 5-20 Nisan 2020 tarihleri arasında yapılan tüm çalışmalar incelenmiş olup, sonrasında yurtlarda kalan misafirler ile görüşmeler yapılmıştır. Salgından dolayı, katılımcılarla görüşmeler telefon aracılığıyla gerçekleştirilmiştir.

Bulgular: Yurt dışından ülkemize getirilen 69.253 kişi 76 ilde karantina altına alınmıştır. Araştırmanın kapsamındaki Konya ilinde bulunan karantina yurtlarında toplamda 2.840 misafir, araştırma yapılan yurtta ise 365 misafir kalmıştır. Yurtlarda 24 doktor ve 34 hemşire görevlendirilmiştir. Misafirler yurtlara yerleştirildikten sonra ilk sürüntü alınmış, sonucu pozitif çıkan misafirler hastanelere sevk edilmiştir. İlk testi negatif çıkan misafir ise sağlık personelleri tarafından gözlem altında takip edilmiştir. Günlük iki kez sağlık taraması yapılmıştır. Karantina süresi sonunda tüm misafirlere son sürüntü testi yapılmıştır. Sonucu pozitif çıkanların hastaneye sevki yapılmıştır. Negatif çıkan misafirlerin ise gerekli tedbirler alınarak yurttan evlerine tahliyesi sağlanmıştır.

Sonuç ve tartışma: Yurtların Covid-19 salgın döneminde bir hastane formatında işletildiği, salgının yayılmasının önlenmesi ve sistemin tıkanmaması için önemli bir rolü yerine getirdiği sonucuna ulaşılmıştır. Az sayıda sağlık personeli görevlendirilerek sağlık hizmeti verilmiştir. Yapılan görüşmelerde misafirlerin verilen sağlık hizmetinden memnun kaldığı görülmüştür. Yurt hastane modelinin mevzuat düzenlemesinin yapılarak görev yapacak kurum kuruluş ve personellerin görev yetki ve sorumluluklarının düzenlenmesi, beklenmedik salgın hastalık durumlarında hastanelerin bir kısım yükünün almalarının sağlanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Konya, karantina yurtları, sağlık yönetimi, hastane

Sözel Bildiri

ÇOCUKLUK ÇAĞI TRAVMALARI VE YETİŞKİN AYRILMA ANKSİYETESİNİN SOMATİZASYON ÜZERİNE ETKİLERİ

Meral KESKİN, Pervin TUNÇ

İstanbul Arel Üniversitesi, pervinden@gmail.com

Özet: Araştırmanın temel amacı, yetişkin bireylerde çocukluk dönemi travmaları ve yetişkin ayrılma anksiyetesinin somatizasyonlar üzerindeki yordayıcı rolünü incelemektir. Ayrıca demografik cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığı bu kapsamda incelenmiştir.

Yöntem: Bu araştırmanın örneklemini İstanbul'daki finans, eğitim, sağlık sektörlerinde çalışan veya öğrenim görmekte olan 56 kadın ve 44 erkek olmak üzere 100 (n=100) katılımcı oluşturmaktadır. Veriler katılımcılarla yüzyüze gelerek uygulanmıştır. Bu kesitsel araştırmada verilerin toplanmasında "Demografik Bilgi Formu" "Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği", "Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Anketi" ve "Somatizasyon Ölçeği" kullanılmıştır. İstatiksel analizler için SPSS 20.0 paket programı kullanılmıştır. Verilerin analizinde ve değişkenler arası ilişkilerin değerlendirilmesinde Pearson momentler çarpımı korelasyon katsayısı ile basit ve çoklu regresyon analizleri kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırma sonuçlarında, çocukluk çağı travma düzeyi ile somatizasyon düzeyleri ile arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı saptanmıştır. Katılımcıların somatizasyon düzeyleri ile travma düzeyleri ve cinsiyetleri arasında da anlamlı ilişkilerin bulunmadığı belirlenmiştir. Çocukluk çağı travma düzeyi ile ayrılma anksiyetesi arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Çocukluk çağında travmaya maruz kalma düzeyi arttıkça ayrılma anksiyetesinin azaldığı belirlenmiştir. Çalışmada ayrıca somatizasyon düzeyleri ile ayrılma anksiyeteleri arasında negatif yönlü ve orta düzeyde anlamlı ilişkinin olduğu saptanmıştır. Ayrılma anksiyetesi düzeyi yükseldikçe somatizasyon düzeyinin düştüğü belirlenmiştir. Çocukluk çağı travması alt boyutları olan fiziksel, duygusal, cinsel istismar, fiziksel ve duygusal ihmal değişkenlerinin somatizasyon düzeylerinin belirlenmesinin bir yordayıcısı olmadıkları görülmüştür. Katılımcıların ayrılma anksiyeteleri ile travma düzeyleri arasında negatif yönlü düşük düzeyde anlamlı bir ilişki olup travma düzeyi yükseldikçe ayrılma anksiyetesinin düştüğü saptanmıştır. Ayrıca katılımcıların ayrılma anksiyeteleri ile cinsiyetleri arasında pozitif, orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Çocukluk çağı travması ve cinsiyet değişkenlerinin, katılımcıların ayrılık anksiyetelerinin bir yordayıcısı oldukları ($p<$,01; $p<$, 05) ve toplam varyansın yaklaşık % 14' ünü açıkladığı görülmektedir ($R^2=$,141).

Sonuç: Çocukluk çağı travmaları ve cinsiyet faktörünün ayrılık anksiyesi açısından önemli bir risk etkeni olduğu görülmüştür. Sonuçların, psikoterapötik etkilerinin olabileceği, klinisyenlere ise bu konuda daha fazla bilgi ve daha etkili terapötik yaklaşım sağlama fırsatı sağlayacabileceği düşünülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Travma, çocukluk çağı travmaları, istismar, ihmal, anksiyete, yetişkin ayrılma anksiyetesi, somatizasyon

Sözel Bildiri

BEL AĞRILI BIREYLERDE BİLİŞSEL EGZERSİZ TERAPİ YAKLAŞIMI (BETY) ÖLÇEĞİNİN GEÇERLİLİĞİNİN İNCELENMESİ: PİLOT ÇALIŞMA

Hasan ÖZBEK[1], Nezire KÖSE[1], Edibe ÜNAL[1], Jale KARAKAYA[2], Atila AKBAY[3]

[1]*Hacettepe Üniversitesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Fakültesi, Ankara, Türkiye*

[2]*Hacettepe Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Biyoistatistik Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye*

[3]*Hacettepe Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Nöroşirürji Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye*

Özet: Bel ağrısından kaynaklanan yetersizlik; hastalık inançları, emosyonel durum ve başa çıkma stratejileri gibi psikolojik ve sosyal faktörlerin etkisi altındadır. Son yıllarda bel ağrısıyla ilgili çalışmalar hastalığın bütüncül olarak ele alındığı biyopsikososyal modelleri önermektedir. Literatür incelendiğinde, biyopsikososyal olarak hastanın değerlendirmesini içeren ölçeklerin kısıtlı olduğu görülmektedir. BETY ölçeği bel ağrısı gibi kronik süreçleri içeren durumlarda tüm semptomları bütüncül olarak değerlendirebilecek şekilde oluşturulmuş bir ölçek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Amaç: Bu pilot çalışmanın amacı Bilişsel Egzersiz Terapi Yaklaşımı (BETY) ölçeğinin bel ağrısı olan bireylerde geçerliliğini incelemektir.

Yöntem: Metodolojik tipteki çalışma; çalışmayı kabul eden ve iletişim sorunu olmayan, en az 3 aydır bel ağrısı yaşayan, yaşları 18-65 arasında değişen (ort. 45,25 ± 12,22), 36 kronik bel ağrılı hastanın oluşturduğu bir örneklem üzerinde gerçekleştirilmiştir. Verilerin toplanmasında sosyodemografik ve hastalıkla ilgili bilgilerin sağlanması için soru formu, bel ağrısının sebep olduğu özürlülüğü belirlemek için "Oswestry Özürlülük Ölçeği (ODS)", Fiziksel performans için "Fiziksel Performans Testleri (FPS)", yaşam kalitesini değerlendirmek için "SF-36" ölçeği ve son olarak biopsikososyal yönden değerlenme amacıyla BETY ölçeği kullanılmıştır. Değişkenler arasındaki ilişkiyi incelemek için Spearman korelasyon analizi kullanılmıştır ve istatistiksel anlamlılık düzeyi olarak $p<0,05$ kabul edilmiştir.

Bulgular: Çalışma sonucunda BETY ölçeği ile ODS arasında yüksek düzeyde ($r=0,685$, $p<0,01$), FPS ile orta düzeyde ($r=0,588$, $p<0,01$), SF-36 ölçeğinin Fiziksel Fonksiyon, Fiziksel Rol Güçlüğü, Emosyonel Rol Güçlüğü, Ruhsal Sağlık, Sosyal İşlevsellik, Ağrı ve Genel Sağlık Algısı alt parametreleriyle orta-yüksek düzeylerde [sırasıyla ($r=0,604$, $p<0,01$), ($r=0,523$, $p<0,01$), ($r=0,509$, $p<0,01$), ($r=0,476$, $p<0,01$), ($r=0,558$, $p<0,01$), ($r=0,364$, $p<0,05$) , ($r=0,500$, $p<0,01$) korelasyon tespit edilmiştir.

Tartışma ve Sonuç: Bel ağrılı bireylerde fonksiyonellik, fiziksel performans, duygu durum, yaşam kalitesi, kişinin öz sağlık algısı ciddi olarak etkilenmektedir. Bu parametrelere uygun geliştirilen geçerlik ve güvenirliği yapılmış yaygın olan ölçeklerle, BETY ölçeği arasında yüksek ve orta düzeyde ilişkiler bulunmuştur. Bu pilot çalışmanın birey sayısı 150'ye tamamlanana kadar devam etmesine karar verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Bel Ağrısı, BETY Ölçeği, Geçerlik

Sözel Bildiri

HASTANE ENFEKSİYONU GÜNCEL DURUM

Tuğçe KABAK[1], Serkan ÖNCÜ[2]

1.Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hastane Emfeksiyon Kontrolü Ana Bilim Dalı, Aydın, Türkiye, tugcekurun8@gmail.com

2.Adnan Menderes Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi Ana Bilim Dalı, Aydın, Türkiye, soncu@dr.com

Özet: Hastane enfeksiyonları tüm dünyayı ilgilendiren önemli bir problemdir. Tüm dünyada ve Türkiye'de sağlık kuruluşlarına başvuran hastalar, hastaneye yatışları sonrası hastane enfeksiyonlarına yakalanabilmektedir. Hastane enfeksiyon oranları, hastanelerin önemli kalite göstergelerindendir. Sağlık kurumunda yatan hastalarda gerekli önlemlerin alınmaması veya gecikilmesi durumunda hastane enfeksiyonu gelişirse tıbbi hata söz konusudur. Hastane kaynaklı enfeksiyonlar hastalarda fonksiyonel bozukluklara, duygusal strese, yaşam kalitesinin düşmesine veya ölüme neden olur. Ayrıca hastanede yatış süresinin uzaması, iş kaybının ortaya çıkması, ilaç kullanımının artması, izolasyon gereksinimi olması, ekstra laboratuvar ya da diğer tanı yöntemlerinin kullanımı gibi nedenlerle ekonomik yükü de arttırır. Ancak hastane enfeksiyonları kontrol altına alınabilir ve önlenebilir enfeksiyon hastalıklarıdır. Bu nedenle; tüm dünyada olduğu gibi, ülkemizde de hastane enfeksiyonlarını önlemeye yönelik enfeksiyon kontrol uygulamaları büyük önem taşımaktadır. Gerekli enfeksiyon kontrol politikaları yürürlüğe konulmalı ve işlerliği denetlenmelidir. Enfeksiyon kontrol uygulamaları pek çok disiplinin ortak çalışmasını gerektirmektedir. Bu derlemenin amacı; hastane enfeksiyonlarının önemini anlatmak, uygulanmasını ve yaygınlaştırılmasını sağlamak için neler yapılacağını değerlendirmektir.

Anahtar Kelimeler: Hastane enfeksiyonu, enfeksiyon oranları, tıbbi hata, enfeksiyon kontrol uygulamaları, önlem.

Sözel Bildiri

DİJİTAL DİŞ HEKİMLİĞİNDE CAD-CAM SİSTEMLERİNİN MEVCUT DURUMU

Hatice AĞAN

Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu, Ağız ve Diş Sağlığı Bölümü, İstanbul, TÜRKİYE, haticeagan@hotmail.com

Özet: Dijital teknolojilerin gelişmesi, benzer uygulamaların diş hekimliğinde kullanılmasına da öncü olmuştur. CAD (Computer Aided Design; Bilgisayar Destekli Tasarım)- CAM (Computer Aided Manufacturing; Bilgisayar Destekli Üretim) sistemleri, son on yıl içinde artan sayılarla, diş kliniklerinin ve laboratuvarlarının çalışma düzenine dahil olmuştur. 1980'li yıllarda sadece, tek üye, inlay, onlay , kron restorasyonların, hazır porselen bloklardan, kazıma yöntemi ile yapımına imkan veren sistemlerin yerini sabit ve hareketli protezlerin tamamını dijital olarak üretebilen sistemler almıştır. Kullanılan materyallerin artması ile restorasyon çeşitliliği de artmıştır. Günümüzde metaller, rezin materyaller, silika esaslı seramikler, yüksek dayanımlı oksit seramikler ve infiltrasyon seramikleri kullanılarak hata payı düşük, uzun ömürlü, dirençli, biyouyumlu restorasyonlar yapmak mümkündür. CAD-CAM sistemleri zaman, malzeme ve iş gücü tasarrufu sağlar. Hasta ve hekim için konforludur. Bilgisayar yazılımları ve tarayıcılar geliştirilerek, dijital sistemler protetik ve restoratif tedavilerin dışında, oral diagnoz, implantoloji, ortodonti gibi diş hekimliğinin bütün dallarına entegre edilmiştir. CAD-CAM teknolojisi dental restorasyonların üretiminde geleneksel tekniklerin yerini almaya başlamış ve modern diş hekimliğinin iş akışına girmiştir. Hekimler ve teknisyenler dijitalleşme sürecinde kendilerini geliştirmelidir. Bu derlemenin amacı CAD-CAM sistemlerindeki yeniliklerin diş hekimliğindeki yansımalarının incelenmesidir.

Anahtar Kelimeler: dijital dis hekimliği, CAD-CAM restorasyonlar

Sözel Bildiri

KRONİK HİPOKSİDE KLOROKİNİN KİR6.2 İFADESİNE ETKİSİ

Arda Kaan ÜNER[1], Emin KAYMAK[2], Enes AKYÜZ[3], Kemal Erdem BAŞARAN[4], Birkan YAKAN[5], Saim ÖZDAMAR[6]

[1]*Yozgat Bozok Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Yozgat/Türkiye, ardauner5@gmail.com*

[2]*Yozgat Bozok Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Histoloji ve Embriyoloji Anabilim Dalı, Yozgat/Türkiye, e_kaymak@hotmail.com*

[3]*Yozgat Bozok Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Biyofizik Anabilim Dalı, Yozgat/Türkiye, enesakyuz25@gmail.com*

[4]*Erciyes Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Fizyoloji Anabilim Dalı, Kayseri/Türkiye, ebasaran@erciyes.edu.tr*

[5]*Erciyes Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Histoloji ve Embriyoloji Anabilim Dalı, Kayseri/Türkiye, yakanb@erciyes.edu.tr*

[6]*Pamukkale Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Histoloji ve Embriyoloji Anabilim Dalı, Denizli/Türkiye, sozdamar@pau.edu.tr*

Özet: Son on yılda ölüm oranı yüksek en sık görülen hastalıkların kardiyovasküler sistemi etkilediği bilinmektedir. Bu yüksek ölüm oranının altında yatan en büyük etkenlerden birisi hipoksidir. Bu nedenle, hipoksiye adaptasyon mekanizmalarının aydınlatılması ve yeni terapötik hedeflerin belirlenmesi gerekmektedir. Klorokin, uzun yıllardır sıtmanın tedavisinde yaygın olarak kullanılan bir ilaç olmaya devam etmektedir. Bununla birlikte, kalpte bulunan koroner arterlerde klorokinin vasküler yanıtını araştıran çalışmalar son zamanlarda artmaya başlamıştır. Ancak hipoksik durumdaki kalp dokusuna ve kalp dokusundaki adaptasyon süreçlerine olan etkisi henüz bilinmemektedir. Nöron veya kalp kası hücresi gibi uyarılabilir yapılarda önemli işlevi bulunan içeri doğrultucu potasyum kanalları (Kir), 7 alt aileden oluşur. Kalp dokusunda metabolik stres ve hipoksiye adaptasyonu, ATP bağımlı işlev gören, Kir alt üyesi olan Kir6.1 ve Kir6.2 kanalları sağlamaktadır. Fakat bu adaptasyon sürecinin farmakolojik olarak hedeflenilebilirliği ve bu hedeflenmenin hipoksi kaynaklı gelişen patolojik durumlara olan etkisi henüz belirlenmemiştir. Tüm bu bilgiler ışığında, klorokin maddesinin hipoksik durumdaki kalp dokusundaki Kir6.2 kanallarının ifadesine etkisinin araştırılması amaçlanmıştır. Ayrıca bu çalışma TÜBİTAK 2209 çağrısı kapsamınca desteklenmektedir (Başvuru no: 1919B011901981).

Yöntem: Bu çalışmada 32 adet 8-12 haftalık, 200-300 gr ağırlığında yetişkin Wistar albino cins erkek sıçanlar, 4 grupta incelenmek üzere kullanılacaktır. Bu doğrultuda ilk grup normoksik (%21 O_2 konsantrasyonunda) ortama, ikinci grup normoksik ortama günlük klorokin (50 mg/kg intraperitoneal) enjeksiyonuna, üçüncü grup orta şiddette hipoksik (%10 O_2 konsantrasyonunda) ortama, dördüncü grup ise hipoksik ortamda klorokin (50 mg/kg intraperitoneal) enjeksiyonuna maruz bırakılacaktır. 28 günlük sürecin sonunda anestezi altında kalp dokuları sakrifiye edilerek Kir6.2 proteini bakımından immünohistokimyasal analizyapılacaktır.

Bulgular ve Sonuç: Elde edilecek sonuçlarla kalp dokusunda hipoksiye yanıt olarak değişen Kir6.2 ifadesine klorokinin etkisi aydınlatılacaktır. Bu çalışma, olası bulguları doğrultusunda yapılacak doz çalışmaları ile hipoksiye bağlı iskemik kalp rahatsızlıklarının tedavisi açısından bir ön çalışma niteliği taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Hipoksi, Klorokin, Kir6.2, Kalp

Sözel Bildiri

ENGELLİ ÇOCUKLARIN ANNELERİNE VERİLEN EĞİTİMİN ANNELERİN ÜREME SAĞLIĞINI KORUYUCU BİLGİ VE TUTUMLARINA ETKİSİ

Serpil ÖZBAŞ[1], Ersin USKUN[2]

[1]*Süleyman Demirel Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik AD, ISPARTA*

[2]*Süleyman Demirel Üniversitesi,Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı AD., ISPARTA*

[1]*e-mail: serpilozbas@sdu.edu.tr*

[2]*e-mail: ersinuskun@sdu.edu.tr*

Özet: Engelli anneleri kendisinin ve sahip olduğu engelli çocuğun üreme sağlığının sorumluluğunu alması açısından özel bir grup olması nedeniyle üreme sağlığı ile ilgili eğitime daha çok ihtiyaç duymaktadırlar.

Amaç: Çalışmanın amacı engelli çocukların annelerine verilen eğitimin annelerin üreme sağlığını koruyucu bilgi ve tutumlarına etkisinin ölçülmesidir.

Yöntem: Çalışma müdahale (deneysel) tipinde bir araştırmadır. Araştırma öncesi Etik Kurul ve gerekli kurum izinleri alındı. Araştırmanın evrenini Isparta Özel Eğitim İş Uygulama Merkezi'nde eğitim gören öğrencilerin anneleri oluşturdu (n=191). Araştırma grubuna belirlenen gün ve saatlerde araştırmacı tarafından hazırlanan tanımlayıcı bilgi formu ve Demirci tarafından geliştirilen "Evli Kadınların Üreme Sağlığını Koruyucu Tutumlarını Belirleme Ölçeği (ÜSBÖ)"ni içeren anket yüz yüze görüşme yöntemi ile uygulandı. Anket uygulaması sonrası her gruba araştırmacı tarafından üreme sağlığını geliştirmeye yönelik 130 dakikalık eğitim, yetişkin eğitimi ilkeleri dikkate alınarak verildi. Eğitimden 2 ay sonra ÜSBÖ tekrar yüz yüze görüşme yöntemi ile uygulandı. ÜSBÖ toplam puanı bağımlı değişken, sosyodemografik değişkenler, üreme sağlığına (evlilik, doğurganlık, aile planlaması, genital enfeksiyonlar) yönelik değişkenler, kanserden korunma ve engelli çocuğa olan gebelik ve doğum ile ilgili değişkenler vb. bağımsız değişkenlerdi. Araştırmanın verileri bilgisayar ortamında SPSS programı kullanılarak değerlendirildi. İstatistiksel anlamlılık için sınır değer $p<0,05$ kabul edildi.

Bulgular: Araştırma grubunun eğitim öncesinde aldığı ÜSBÖ toplam puanının eğitim sonrasında arttığı ve bu farkın anlamlı olduğu belirlendi ($p<0,001$). Ölçeğin; "Kanserden Korunma", "Genel Sağlık Davranışı" ve "Enfeksiyonlardan Korunma" alt boyutlarında eğitim sonrası puanları eğitim öncesi puanlarından daha yüksek olmak üzere anlamlı farklıydı (sırasıyla $p=0,003$, $p<0,001$ ve $p<0,001$).

Sonuç ve Öneriler: Araştırma sonucu, annelerin üreme sağlığını koruyucu bilgi ve tutumlarını arttırmada kendilerine verilen eğitimin önemli katkıları olduğunu göstermiştir. Bu durum çalışma grubumuzdaki annelerin, kendisinin ve sahip olduğu engelli çocuğun üreme sağlığının sorumluluğunu alıyor olması açısından daha da anlam kazanmaktadır. Kadınlara koruyucu sağlık eğitimleri ve Evlilik Öncesi Danışmanlık etkin şekilde sunulmalıdır. Kadının üreme sağlığının korunması, sağlıklı aileler ve dolayısıyla sağlıklı bir toplum ve gelecek demektir.

Anahtar Kelimeler: Engelli çocukların anneleri, Üreme sağlığı, Yetişkin eğitimi

Sözel Bildiri

COVID-19 HAKKINDA BİLİNMEYEN GERÇEKLER

Erdi Onur GÖKKAYA

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık ve Biyomedikal Bilimler Anabilim Dalı, Burdur

ogokkaya112@hotmail.com

Özet: 2019 yılında bildirilen vakalarda Koronavirüs (COVID-19) etyolojik ajandır. Bu sebeple hastalık Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından COVID-19 olarak adlandırılmıştır. COVID-19 hastalığı asemptomatik bir enfeksiyon veya hafif ile şiddetli pnömoni olarak ortaya çıkabilir. Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından Wuhan Şehri'nde (Çin) çıkan yeni koronavirüs (COVID-19) salgınının küresel boyutta yayılmasını önlemek için COVID-19 konusunda bir uyarı yayınlandı. COVID-19 hastalık salgınları, dünyanın geri kalanıyla karşılaştırıldığında, Çin'de önemli mortalite ve morbiditeye neden olduğu saptanmıştır. COVID-19 genetik olarak Şiddetli Akut Solunum Sendromu Koronavirüs (SARS-CoV) ve Orta Doğu Solunum Sendromu Koronavirüs (MERS-CoV) ile ilişkilidir. Şaşırtıcı bir şekilde, COVID-19 epidemiyolojisi SARS-CoV ile benzerdir ve COVID-19 virüsü daha önce 2019-nCoV olarak biliniyordu. 12 Şubat 2020 itibariyle WHO tarafından, COVID-19 ile ilgili 45.171 vaka ve 1115 ölüm rapor edilmiştir. COVID-19, patojenitesi, klinik spektrumu ve epidemiyolojisi bakımından Şiddetli Akut Solunum Yolu Sendromu Koronavirüsü'ne (SARS-CoV) benzer. COVID-19, SARS-CoV ve Orta Doğu Solunum Sendromu Koronavirüsü'nün (MERS-CoV) genom dizilişleri karşılaştırıldığında, COVID-19'un SARS-CoV ile MERS CoV'dan daha iyi bir dizi kimliğine sahip olduğu görülmüştür. Bununla birlikte, COVID-19'un amino asit dizisi, özellikle 1ab poliprotein ve yüzey glikoprotein veya S-protein bölgelerinde diğer koronavirüs amino asit dizisinden farklıdır. Birkaç hayvanın COVID-19 için bir rezervuar olduğu düşünülmesine rağmen, hiçbir hayvan rezervuarı doğrulanmıştır. COVID-19, SARS-CoV ile benzer semptomlara sahip belirtiler göstererek hastalığa neden olur. Çalışmalar, COVID-19 için insan reseptörünün, SARS-CoV'ninkine benzer anjiyotensin dönüştürücü enzim 2 (ACE2) reseptörü olabileceğini düşündürmektedir. COVID-19' un nükleokapsid (N) proteini, SARS-CoV ile özdeşleşmiş yaklaşık %90 amino asit dizisine sahiptir. SARS-COV' nin N protein antikorları, COVID-19 ile çapraz reaksiyona girebilir, ancak çapraz bağışıklık sağlamayabilir. SARS-CoV' ye benzer şekilde, COVID-19' un N proteini, konakçı savunmasının üstesinden gelmek için RNA girişiminin baskılanmasında önemli bir rol oynayabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Koronavirüs, SARS, MERS

Sözel Bildiri

HAMSTRING TO QUADRICEPS RATIO IN AMPUTEE FOOTBALL PLAYERS

Gürkan GÜNAYDIN[1]

[1]*Aydın Adnan Menderes University, Faculty of Health Sciences, Physical Therapy and Rehabilitation, Aydın, Turkey, gunaydingrkn@gmail.com*

Abstract: Amputee football, which was created to support rehabilitation and recreation, has turned into a professional sports branch. Although it has similar requirements with regular football, playing with one lower extremity and crutch support raises the idea that amputee football may also have different dynamics.

Objective: The aim of this study is to investigate the hamstring quadriceps muscle strength ratio in elite amputee players.

Method: Eighteen Ampute Football National Team players participated in this research. The quadriceps and hamstring strength of the athletes were measured by Lafayette Manuel Muscle Tester dynamometer.

Results: As a result of the analyzes, the average age of 18 amputee players was 26.56 ± 4.37 years and the average height was 175.72 ± 5.75 cm. The hamstring quadriceps ratio recorded after the strength measurements of the athletes was calculated as 0.91 ± 0.13.

Discussion and Conclusion: As a result of this study, it has been observed that the hamstring quadriceps ratios of elite amputee players are higher than athletes who may have similar sports requirements. The optimal hamstring quadriceps ratio in similar branches is considered to be 0.50-0.75. A positive or negative deterioration of this ratio may create risk of injury and/or performance losses. Determining the biomechanical structure that forms this table in amputated footballers and revealing the relationship between increased hamstring quadriceps rate and injury risk and performance in these athletes can contribute to the clarification of the mechanism and training programs of amputee football.

Keywords: Amputees, Football, Muscle strength

Sözel Bildiri

SOMALİ'DE BİR EĞİTİM VE ARAŞTIRMA HASTANESİNİN ÇOCUK SERVİSİNDE YATAN KIZAMIKLI HASTALARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Cüneyt UĞUR

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Konya Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi, Pediatri Kliniği, Konya, Türkiye
cugur70@gmail.com

Özet: Kızamık virusu, Paramyxoviridae ailesi Morbillivirus cinsinin bir üyesi olan RNA virusudur. İnsan bilinen tek konaktır. Kızamık damlacık yolu ile bulaşan döküntülü bir hastalıktır. Tanısı klinik ve laboratuvar bulguları ile konur. Kızamığa özgü bir tedavi yoktur ve semptomatik tedavi uygulanır. Kızamığa bağlı ölüm genellikle pnomoni veya ensefalite bağlı olarak gerçekleşmektedir. Subakut sklerozan panensefalit kızamığın nadir görülen fakat ilerleyici, ölümcül nörolojik tablo gösteren bir komplikasyonudur. Korunma aşı ile sağlanmaktadır. Aşı programlarını gerektiği şekilde uygulayan ülkeler büyük oranda kızamığı eradike etmiştir. Ancak Somali gibi az gelişmiş ülkelerde hâlâ yüksek oranda görülmeye devam etmektedir.

Amaç: Bu çalışmanın amacı, çocuk servisinde yatan kızamıklı hastaların klinik özelliklerini belirlemektir.

Yöntem: Bu çalışma Mogadishu Somali Türkiye Recep Tayyip Erdoğan Eğitim ve Araştırma Hastanesinde geriye dönük olarak gerçekleştirildi. Çalışmaya 2018 yılında çocuk servisinde yatan 44 hasta dahil edildi. Bu hastaların yaş, cinsiyet, mevsimsel dağılım, yatış süresi ve mortalite durumu tespit edilerek kaydedildi.

Bulgular: Toplam 44 hastanın 15'i kız (% 34.1), 29'u erkek (% 65.9) idi. Hastaların ortalama yaşı 3.78 ± 3.65 yıl, yaş aralığı 5 ay-17 yıl idi. Mevsimsel dağılımı: %52.3 ile kış, %31.8 ile ilkbahar, %2.3 ile yaz, %13.6 ile sonbahar idi. Ortalama hastanedeki yatış süresi 4.09 ± 3.05 (1-13) gün idi. Tüm hastalar şifa ile taburcu olmuştu.
Tartışma ve Sonuç: Dünya Sağlık Örgütü, 2018 yılında kızamıktan ölümlerin büyük oranını 5 yaş altı çocukların oluşturduğunu bildirdi. Bu verilere göre kızamık en fazla yoksul ülkelerde görüldü. Bu ülkelerden biri de Somali idi. Kızamıktan korunmak için aşının önemi ortaya çıkmaktadır. Bu yüzden Somali gibi az gelişmiş ülkelerde aşı programlarının geliştirilmesi ve tüm çocukların aşılanabilmesi için, sağlık politikası belirleyenlerin ve bu ülkelere fon sağlayanların aşılama konusuna daha fazla eğilmeleri gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Somali, çocuk, kızamık

Sözel Bildiri

CRISPR / CAS9 GEN DÜZENLEME ARAÇLARI VE BU ARAÇLARIN PARAZITER AJANLAR ÜZERINE ETKILERI

Mustafa ESER[1] Kemal VAROL[2*]

[1]*Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi, Sağlık Programları Anabilim Dalı, Eskişehir, Türkiye, meser961@anadulu.edu.tr*

[1]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Burdur Gıda Tarım ve Hayvancılık Meslek Yüksek Okulu, Burdur, Türkiye, kvarol@ mehmetakif. edu.tr*

**Sorumlu Yazar: kvarol@ mehmetakif. edu.tr*

Özet: Günümüzde genetik mühendisliği çok geniş bir çalışma alanına yayılmış durumdadır. Genin keşfi ile başlayan bu serüven insan genomunun belirlendiğinin bildirilmesi ile birlikte 2000'li yıllarda farklı yönlerde hızlanarak genom modifikasyon tekniklerinin gelişmesine kadar uzanmıştır. Bu yöntemlerin geliştirilmesi ile birlikte sadece insanlara ilişkin hastalıkların teşhisi ve tedavisi değil hayvanları enfekte eden hastalıkların engellenmesi, bitkisel ürünlerin daha sağlam ve daha kaliteli duruma getirilebilmesi amacıyla da gen modifikasyonları yapılabilmekte ve bu şekilde bir çok probleme çözüm olunmaya çalışılmaktadır. Bu amaçla bu süreçte genom mühendisliğinin başlangıcında Cre-Lox rekombinasyon sistemi kullanılmış sonrasında meganükleazlar, çinko parmak nükleazlar (Zinc Finger Nuclease, ZFN), TALEN (Transcription Activator Like Effector Nuclease) sistemlerinden gen modifikasyon aracı olarak faydalanılmıştır. Son olarak 2007 yılında bir bakterinin tekrarlayan DNA dizilerini viral enfeksiyonlara karşı savunma mekanizması olarak kullandığının belirlenmesi ile CRISPR(Clustered Regularly Interspaced Short Palindromic Repeats)/Cas9 genom teknolojisi keşfedilmiş ve 2013 yılında insanla birlikte bir çok canlıda gen modifikasyon aracı olarak kullanılabileceğinin bildirilmesi ile bu sistem çok fazla tercih edilir olmuştur.. Bu derlemede, gen düzenleme aracı CRISPR/Cas9'dan, gelişmekte olan ülkelerde insanlarda ve hayvanlarda ciddi enfeksiyonlara ve ölümlere neden olabilen paraziter hastalıkların tedavisinde kullanılmasının belirlenmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: CRISPR/Cas9, Gen Düzenleme Araçları, Paraziter Etkenler

Sözel Bildiri

TİP 2 DİYABETİ OLAN KİŞİLERDE PİLATES EGZERSİZLERİ VE FARKINDALIK EĞİTİMİNİN DİYABET BİLGİ VE STRES DÜZEYLERİ İLE YAŞAM KALİTESİ ÜZERİNE ETKİLERİ: RANDOMİZE KONTROLLÜ BİR ÇALIŞMA

Merve Akçil BULGUROĞLU[1], Aynur Ayşe KARADUMAN[1], Halil İbrahim BULGUROĞLU[2]

[1]*Hacettepe Üniversitesi Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Fakültesi, Ankara, Türkiye, fztmrve@hotmail.com, aykaradu@hacettepe.edu.tr*

[2]*Ankara Medipol Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Ankara, Türkiye, fztibrahim@hotmail.com*

Özet: Tip 2 diyabet, ülkelerde nüfusun büyük bir kısmını etkileyen kronik bir hastalıktır.

Amaç: Tip 2 diyabet tanısı almış bireylerde diyabet farkındalık eğitimi ve pilates egzersizlerinin diyabet bilgi ve diyabet stres düzeyleri ile yaşam kalitelerine etkilerini araştırmaktır.

Yöntem: Çalışmamıza tip 2 diyabet tanısı alan, çalışmaya dahil edilme kriterlerine uygun 50 birey dahil edildi. Bireyler randomize olarak Pilates ve kontrol grubu olmak üzere 2 gruba ayrıldı. Pilates gruplarındaki bireyler 8 hafta boyunca haftada 3 gün Pilates programına alındı. Kontrol grubuna gevşeme ve solunum egzersizlerinden oluşan bir ev programı verildi. Bireylerin diyabet bilgi seviyeleri; diyabet bilgi testi ile, diyabet stres düzeyleri; diyabet stres anketi ile, yaşam kaliteleri ise; Kısa Form-36 ile çalışma öncesi ve sonrasında değerlendirildi.

Bulgular: Pilates eğitimi sonucunda bireylerde diyabet bilgi seviyelerinin geliştiği ($p<0.05$), diyabet stres düzeylerinin azaldığı ($p<0.05$) ve yaşam kalitelerinin arttığı bulundu ($p<0.05$).

Tartışma ve sonuç: Çalışmamızda Pilates'in bireylerin yaşamına katacağı faydaları görmek bizim en temel hedefimizdi. Bu anlamda, Pilates ile bireylerin diyabet nedeniyle meydana gelen streslerinin ve günlük yaşamın farklı boyutlarına etkilerinin azaldığını görmekle temel hedeflerimize ulaştığımızı düşünmekteyiz. Pilates eğitiminin fiziksel durumlara olan pozitif etkisi ve kişilerin farkındalıklarını daha güçlü bir şekilde artırmış olmasının bu sonuçta etkili olduğunu düşünmekteyiz. Bu sonuçların ışığında, Tip 2 diyabetli bireylerde 8 hafta, haftada 3 kez uygulanan Pilates eğitiminin; diyabet bilgi ile diyabet stres düzeylerini ve yaşam kalitesini geliştirmede etkili olduğu ve Tip 2 diyabet hastalarında kullanılmasının yararlı olacağı sonucuna varıldı.

Anahtar Kelimeler: Farkındalık, pilates, tip 2 diyabet, yaşam kalitesi

Sözel Bildiri

ONLİNE DOĞUM EĞİTİMİNİN GEBELERDE DOĞUM KORKU DÜZEYLERİ ÜZERİNE ETKİLERİNİN İNCELENMESİ

Halil İbrahim BULGUROĞLU[1], Merve Akçil BULGUROĞLU[2]

[1]*Ankara Medipol Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Ankara, Türkiye, fztibrahim@hotmail.com*

[2]*Hacettepe Üniversitesi Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Fakültesi, Ankara, Türkiye, fztmrve@hotmail.com*

Özet: Doğum süreci kadının yaşamı boyunca az yaşayacağı mucizevi bir yolculuktur. Her kadının doğumunu güvenli koşulda gerçekleştirmesini sağlayacak nitelikli sağlık hizmetlerinden yararlanabilmesinin yanı sıra güzel anılarla coşku içinde doğum yapması en doğal hakkıdır.

Amaç: Fizyoterapist eşliğinde çevrimiçi eğitim yapan gebelerin, doğum ve bebekleri ile ilgili korku düzeylerinin nasıl etkilendiğini anlamaktır.

Yöntem: Çalışmamıza çalışmaya dahil edilme kriterlerine uygun 20 gebe dahil edildi. Gebelere araştırmacılar tarafından dört hafta boyunca haftada bir kez, iki saatlik süre ile gebelik, doğum, doğum sonrası döneme ilişkin hazırlanmış standart bir eğitim verildi. Gebeler eğitim programı öncesi ve sonrası doğum korku düzeyleri Wijma Doğum Beklentisi/ Deneyimi Ölçeği A anketiyle online form aracılığı ile değerlendirildi.

Bulgular: Online doğum eğitimi sonucunda gebelerde doğum korku düzeylerinin azaldığı ($p<0.05$) bulundu.

Tartışma ve sonuç: Çalışmamızın temel hedefi, günümüzde anne ve baba adaylarını doğuma bilinçli bir şekilde hazırlamak, bebeğin sağlıklı gelişimi konusunda bilgilendirmek amacıyla, gelişmiş ülkelerde rutinde var olan, gelişmekte olan ülkelerde ise yeni yeni rutine konulmaya başlanan doğum eğitimini, içinde bulunduğumuz süreç nedeniyle yüz yüze uygulamak yerine teknolojik yöntemleri kullanıp, faydalarını görmekti. Bu anlamda, gebelerin doğum ile ilgili korkularının azaldığını görmekle temel hedefimize ulaştığımızı düşünmekteyiz. Bu sonuçların ışığında, online doğum eğitiminin gebelerin doğum korku düzeylerini azaltmak için kullanılabilecek bir yöntem olduğu sonucuna varıldı.

Anahtar Kelimeler: Doğum eğitimi, gebe, çevrimiçi

Sözel Bildiri

INVESTIGATING THE FEASIBILITY OF ELECTRONIC PORTAL IMAGING DEVICE (EPID) BASED IN VIVO DOSIMETRY SYSTEM FOR SMALL FIELDS USED IN STEREOTACTIC RADIOSURGERY/RADIOTHERAPY

Fatih BILTEKIN

Department of Radiation Oncology, Faculty of Medicine, Hacettepe University, 06100, Ankara

fatih.biltekin@hacettepe.edu.tr

Abstract: The main aim was to validate the capability of novel electronic portal imaging device (EPID)-based in-vivo dosimetry system, called as iViewDose™ software, for the quality assurance of small fields used in stereotactic radiosurgery/radiotherapy.

Materials and Method: In the present study, two sets of measurements were performed in Elekta Versa HD linear accelerator with 6FFF photon energy. In the first step, EPID-based in-vivo dosimetry system was applied to check the percentage depth dose (PDD) and beam profiles for small fields (0.6 × 0.6, 1 × 1, 2 × 2, 4 × 4 ve 5 × 5 cm). The results were then compared with calculated data in RayStation v.7.1.0 treatment planning system (TPS). In the second step, relative dose distribution reconstructed with iViewDose™ software was compared with calculated dose distribution in TPS.

Results: As illustrated in Figure 1, measured beam profile for defined field sizes were well matched with calculated data in TPS. In PDD measurement, results were also compatible with TPS data in 3.3% for 6FFF photon energy over 3 cm depth (Figure 2). Maximum differences in PDD were observed in build-up region and depths over than 15 cm. According to 3D gamma analysis results for relative dose distribution as given in Table 1, % $\gamma \leq 1$ or gamma passing rate value for all field sizes were greater than 88.6% (tolerance limit ≥ 85%) for defined conditions. However, most of the failed points in 3D gamma analysis were observed in the penumbra and build up region of the irradiated fields. The main reason can be associated with differences in commissioning data in EPID-based measurements and electron contamination unaccounted in the reconstruction model used in iViewDose™ software.

Conclusion: iViewDose™ software was proved to be as useful for the quality assurance of small fields used in stereotactic radiosurgery/radiotherapy.

Keywords: Stereotactic radiosurgery/radiotherapy, small field, dosimetry, EPID

Sözel Bildiri

BURDUR İLİ SAĞLIK ÇALIŞANLARININ SEZARYEN DOĞUM HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ

Sevinç SÜTLÜ [1], Nadide Hülya TEMİZER [2], Ayşen TİL [3]

[1] *Burdur İl Sağlık Müdürlüğü Halk Sağlığı Hizmetleri Başkanlığı, Burdur, Türkiye, sevincdr@gmail.com*

[2] *Burdur İl Sağlık Müdürlüğü Halk Sağlığı Hizmetleri Başkanlığı, Burdur, Türkiye, nhkahraman@gmail.com*

[3] *Burdur İl Sağlık Müdürlüğü Halk Sağlığı Hizmetleri Başkanlığı, Burdur, Türkiye, draysentil@gmail.com*

Özet: Sezaryen doğum oranları küresel çapta bir artış göstermektedir. Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü 2017 raporuna göre Türkiye %53.1 ile sezaryen doğum oranları sıralamasında ilk sırada yer almaktadır. Burdur İl Sağlık Müdürlüğü 2018 ve 2019 yılı istatistiklerine göre, %49.2 normal doğum, %50.8 sezaryen doğum oranları görülmekte olup, başlıca sezaryen nedeni ise "geçirilmiş uterin cerrahi" olarak belirtilmektedir. Sezaryen oranın yükselmesinde etkili birçok tıbbi ve sosyal etmen bulunmaktadır. Artmış CS oranlarının maternal ve perinatal kısa ve uzun vadeli sonuçlarla ilişkili olduğu bilinmektedir. Anne ve bebek sağlığını olumsuz etkileyen endikasyon dışı sezaryen doğum oranlarının azaltılması amacıyla, ülkelerin sağlık politikalarında değişiklikler yapılması, antenatal bakım hizmetlerinin ulaşılabilirliğinin ve kalitesinin artırılması önerilmektedir. Türkiye'de Sağlık Bakanlığı'nın primer sezaryen dahil tüm sezaryen oranlarını düşürmeye devam ettiği kanıtlanmış etkili sağlık politikaları bulunmaktadır. Bu çalışma Burdur ilinde görev yapan ebelerin, sezaryen oranlarını düşürmeye yönelik verilen hizmet içi eğitimler hakkında eksikliklerinin ve önerilerinin tespit edilmesi amacıyla tanımlayıcı olarak planlanmıştır. Çalışmaya katılan 112 ebenin, sosyodemografik özellikleri, mesleki deneyimleri ve konuya ilişkin hizmet içi eğitim programlarına katılma durumları sorgulanmış, kişisel görüş ve önerileri anket yöntemi ile değerlendirilmiştir. Veriler SPSS 17.0 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Çalışmaya katılan ebelerin büyük kısmı 39-45 yaş aralığındadır (n=46, %41.1) ve mesleki süreleri çoğunlukla 20 ve üzeri yıl (n=69, %61.6) olarak hesaplanmıştır. Öğrenim (n=85, %75.9) ve meslek (n=66, %58.9) hayatında normal doğuma katılım oranları en çok "0-50 doğum" grubundadır. Katılımcıların %46.4'ü İl Sağlık Müdürlüğü tarafından düzenlenen sezaryen doğum ilişkili eğitimleri kendileri için yeterli bulurken, %52.7'si eğitimlerin geliştirilmesi gerektiğini düşünmektedir. Sağlık Bakanlığı tarafından verilen eğitimler hakkındaki görüşleri değerlendirildiğinde, katılımcıların %60'ı eğitimlerin yeterli olduğunu ifade ederken, % 40'ı geliştirilmesi gerektiğini belirtmiştir. Konuya ilişkin genelgeler ve protokoller ışığında doğum öncesi bakımda danışmanlık, doğum hizmeti sunma ve güvenli doğum için uygun müdahaleleri yapma gibi konularda verilen multidisipliner hizmet içi eğitimlerin tüm personele ulaşması, doğum yaptıran sağlık personellerinde ve gebelerde farkındalık kazandırmaya yönelik uygulamaların artırılması ve bu uygulamalar sırasında medya, sivil toplum kuruluşları ve dernekler ile işbirliği yapılmasının sezaryen doğum oranlarının azaltılmasında etkili olacağını düşünmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Sezaryen Doğum, Ebe, Hizmet İçi Eğitim, Doğum Şekli, Güvenli Doğum.

Sözel Bildiri

NON-ALKOLİK YAĞLI KARACİĞER HASTALIĞINDA KURKUMİN ETKİSİ

Özge ÇAĞLAR[1], Elif ÖZYİLMAZ[2]

[1] *Selçuk Üniversitesi Kimya Bölümü, Konya, Türkiye, e-posta: ozgecaglar07@gmail.com*

[2] *Selçuk Üniversitesi Biyokimya Bölümü, Konya, Türkiye, e-posta: eyilmaz80@gmail.com*

Özet: Non-Alkolik Karaciğer Yağlanması (NAYKH), alkol kullanmayan veya çok az kullanan kişilerde görülür. Son yıllarda Türkiye ve Dünya' da giderek artış gösteren, obezite, Tip 2 Diyabet ve metabolik sendrom ile eş zamanlı görülen önemli bir karaciğer hastalığıdır (1,2). NAYKH, meyve şekeri, mısır şurubu gibi yüksek fruktozlu beslenen, aşırı doymuş yağ, hamburger, pizza gibi hazır gıda ve şekerli içecekler tüketen ve haraketsiz bir yaşam sürdüren bireylerde ortaya çıkan karaciğer yağlanmasıdır (3). Şu ana kadar yapılan çalışmalarda polifenollerin metabolik fonsiyon bozukluğunun giderilmesinde etkiye sahip olduğu belirtilmiştir. Kurkumin Curcuma Longa bitkisinden elde edilen, doğal polifenol yapılı bir bileşiktir. Son yıllarda yapılan çalışmalarda, güçlü antioksidan aktivite göstermesi, ayrıca kansere, iltihaplanmaya, mikrobiyal etkiye karşı mücadele etmesi ve tümör oluşumunu engelleyen biyolojik aktivitelere sahip olmasından dolayı oldukça önem kazanan bir bileşiktir (4). Bu derlemede, polifenol yapılı kurkuminin son yıllarda görülme sıklığında artış görülen NAYK hastalığına etkisi açıklanmak istenmiştir.

Anahtar Kelimeler: NAYK, Kurkumin, polifenol

Sözel Bildiri

BEYİN DOKUSUNDA LİPOPOLİSAKKARİT KAYNAKLI SEPSİSE KARŞI APİLARNİL'İN KORUYUCU ROLÜ

Betül KÖKLÜ[1], Züleyha DOĞANYİĞİT[2], Emin KAYMAK[2], Dilek PANDIR[3], Sibel SİLİCİ[4]

[1] *Yozgat Bozok Üniversitesi Tıp Fakültesi, betulkoklu24@gmail.com*

[2] *Yozgat Bozok Üniversitesi Tıp Fakültesi Histoloji-Embriyoloji Anabilim Dalı, zuleyha.doganyigit@gmail.com*

[2] *Yozgat Bozok Üniversitesi Tıp Fakültesi Histoloji-Embriyoloji Anabilim Dalı, e_kaymak@hotmail.com*

[3] *Yozgat Bozok Üniversitesi Fen Fakültesi Biyoloji Bölümü, durak77@gmail.com*

[4]*Erciyes Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarımsal Biyoteknoloji Bölümü, silicis@erciyes.edu.tr*

Özet: Yaygın ve ciddi bir bulaşıcı hastalık olan sepsis, enfeksiyon, travma ve özellikle bakteriyel kaynaklı lipopolisakkarit (LPS) endotoksinleri tarafından tetiklenen hiperinflamatuar bağışıklık yanıtıdır. Oksidatif stres, proinflamatuar sitokin salınımı ve nöronlarda apoptoz aracılığıyla beyin dokusunda hasara neden olmaktadır. Bununla birlikte, bir arı ürünü Apilarnil'in, içeriğindeki polifenoller sayesinde yüksek antioksidan aktivite gösterdiği ve çeşitli hastalıklarda terapötik etkileri olduğu bilinmektedir.

Amaç: Bu çalışmada, LPS ile indüklenen sepsis modelinde beyin dokusundaki DNA hasarına karşı biyolojik aktif bileşik bakımından zengin olan Apilarnil'in potansiyel koruyucu etkisinin ortaya çıkarılması hedeflenmiştir.

Materyal ve Metot: 200-250 ağırlığında 64 adet erkek *Sprague dawley* türü rat; kontrol, 0.2, 0.4 ve 0.8 g/kg Apilarnil ile muamele edilen gruplar, LPS (30 mg/kg) grubu ve LPS+0.2 g/kg, LPS+0.4 g/kg ve LPS+0.8 g/kg Apilarnil grupları olmak üzere sekiz gruba ayrılmıştır. Apilarnil oral gavaj ile uygulanırken, LPS intraperitoneal olarak enjekte edilmiştir. Beyin dokusu, Ketamin (70 mg/kg) ve Ksilazin (10 mg/kg) ile anestezi uygulanmasının ardından çıkarılmıştır. Elde edilen beyin dokusunda DNA hasarını saptamak ve derecesini belirlemek adına komet testi yapılmıştır. DNA yapısında hasara bağlı olarak oluşan tek ve çift zincir kırıkları gözlemlenmiştir. DNA kuyruk yüzdesi, kuyruk uzunluğu ve kuyruk momenti parametreleri analiz edilmiştir.

Bulgular: Komet testi sonuçları, bakteriyal endotoksin olan LPS'nin beyin dokusunda maruziyete sebep olduğunu belirgin bir şekilde göstermiştir. LPS (30 mg/kg) grubunda DNA kuyruk yüzdesi, kuyruk uzunluğu ve kuyruk momenti kontrol grubuna kıyasla artmıştır. Ancak bu parametlerdeki artış, LPS+0.2 g/kg apilarnil, LPS+0.4 g/kg apilarnil ve LPS+0.8 g/kg apilarnil gruplarında Apilarnil etkisiyle azaltılmıştır ($p<0.05$). Sepsis sonucu oluşan beyin dokusu hasarında Apilarnil ile iyileşme sağlanmıştır.

Tartışma ve Sonuç: Bu çalışmada, LPS ile indüklenen sepsiste farklı dozlarda uygulanan Apilarnil'in beyindeki olası koruyucu rolü DNA hasarı bakımından irdelenmiştir. Elde edilen verilerin öncülüğünde, zengin biyolojik aktif bileşiği ile önem arz eden Apilarnil'in beyindeki sepsise karşı etkin bir teröpatik ajan olabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Komet testi, Endotoksin, DNA hasarı, Apilarnil, Lipopolisakkarit.

Sözel Bildiri

AZOTPROTOKSİTİN DÜŞÜK AKIMLI ANESTEZİ TEKNİĞİNDE HEMODİNAMİ, BİSPEKTRAL İNDEKS DEĞERLERİ VE DERLENME ÜZERİNE ETKİLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Serkan ŞENKAL[1], Ferruh BİLGİN[2], Ahmet COŞAR[3], Mehmet Burak EŞKİN[4]

1. *Dr. Öğ. Üye. Serkan Şenkal, Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Gülhane Tıp Fakültesi, Anesteziyoloji ve Reanimasyon AD., Ankara/TÜRKİYE, e-posta:: senkalserkan@gmail.com.*
2. *Uzm. Dr. Feruh Bilgin, Özel Tınaztepe Hastanesi, Anesteziyoloji ve Reanimasyon Kliniği, İzmir / TÜRKİYE, e-posta:: ferruhbilgin@yahoo.com.*
3. *Prof. Dr. Ahmet Coşar, Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Gülhane Tıp Fakültesi, Anesteziyoloji ve Reanimasyon AD., Ankara/TÜRKİYE, e-posta:: acosar49@gmail.com.*
4. *Dr. Öğ. Üye. Mehmet Burak Eşkin, Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Gülhane Tıp Fakültesi, Anesteziyoloji ve Reanimasyon AD., Ankara/TÜRKİYE, e-posta:: burakeskin@hotmail.com; mehmetburak.eskin@sbu.edu.tr.*

Özet: Düşük-akımlı inhalasyon anestezisi (DİA); havayollarında ısı ve nemi koruması (fizyolojik nedenler), tıbbi gazların ve inhalasyon ajanlarının sarfiyatını azaltması (ekonomik nedenler), ortaya çıkan artık gazların atmosfer havasına daha az oranda karışarak çevre kirliliğine yol açmaması (ekolojik nedenler) ve son yıllarda modern anestezi cihazları kullanımının artması (teknolojik nedenler) ile anestezi pratiğine girmiştir. Bir inhalasyon anestetiği olan azotprotoksit/nitröz oksit (N_2O), amnezik ve analjezik etkileri nedeniyle tek başına ya da diğer inhalasyon anestezikleri ile kullanılmaya devam etmektedir.
Amaç: N_2O'in DİA tekniğinde, anestezi derinliği, hemodinamik parametreler ve postoperatif derlenme üzerine etkilerini karşılaştırmak.
Yöntem1: Kurumsal etik komitenin onayı alındıktan sonra, 20-50 yaş arasında, ASA I-II, elektif tiroidektomi geçirecek 40 olgu iki gruba ayrılmıştır: N_2O Grubu (n=20), Hava Grubu (n=20). Anestezi indüksiyonu propofol (2,5 mg/kg), fentanil (2 µg/kg) ve vekuronyum (0,1 mg/kg) ile yapılmış, sevofluran ile anestezi idamesine başlanmıştır. 10 dakika yüksek akım (6 L/dk) sonrası düşük akımlı (1 L/dk) anesteziye geçilmiştir. İdamede; end-tidal değeri %2 olacak şekilde %40 O_2 + N_2O/Hava içinde sevofluran inhalasyonu kullanılmıştır.
Bulgular: Hava grubunda ek fentanil ihtiyacı anlamlı olarak yüksek bulunmuştur. İnspirasyon kolunda O_2 konsantrasyonu, hava grubunda tüm olgularda ortalama 30.dk'da, N_2O grubunda ortalama 58.dk'da %30'un altına düşmüştür. Arterial kan basınçları (AKB) N_2O grubunda, Hava grubuna göre daha düşük seyretmiştir. Kalp hızı değerlerinde iki grup arasında anlamlı fark olmayıp; N_2O grubunda bazal değere göre sonraki ölçümler anlamlı olarak daha düşüktü. Bi-spektral endeks (BIS) değerleri, N_2O grubunda düşük akımlı dönem boyunca Hava grubuna göre daha düşük seyretmiştir. N_2O grubunda End-tidal karbondioksit ($EtCO_2$) değerleri düşük akımlı dönemdeki ölçümlerde yüksek bulunmuştur. Erken derlenme bulguları karşılaştırıldığında; sadece sözlü cevap zamanı N_2O grubunda daha uzun bulunmuştur.
Tartışma ve Sonuç: N_2O'in, narkotik analjezik ihtiyacını azalttığını, oksijenasyonu iyileştirdiğini, $EtCO_2$ değerlerini artırdığını, BIS değerlerini düşürdüğünü, AKB'nı düşürdüğünü, erken derlenmeyi hızlandırmadığını saptadık. N_2O kullanım endikasyonları ile ilgili, daha geniş ve farklı vaka serileri ile randomize kontrollü çalışmaların yapılmasını öneririz.

Anahtar Kelimeler: Azotprotoksit, Düşük akımlı anestezi, Hemodinami, BİS

Sözel Bildiri

DENEYSEL EPİLEPSİ MODELİNDE VAGUS SİNİRİ VE SOL ATRİYUM DOKUSUNDA A7NACHR VE HMGB1 İFADESİ

İrem KÜLLÜ[1], Enes AKYÜZ[2,3]

[1] *Yozgat Bozok Üniversitesi, Tıp Fakültesi, dr.iremkullu@gmail.com*

[2] *Yozgat Bozok Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Biyofizik Anabilim Dalı, Yozgat, Türkiye*

enesakyuz25@gmail.com

Özet: Epilepsi, nöronlarda anormal elektriksel aktivite sonucu ortaya çıkan nöbetlerle karakterize nörolojik bir hastalıktır. Yapılan çalışmalarda epilepside otonom sinir sistemindeki (OSS) merkezlerde meydana gelen işlev bozukluklarının da etkili olduğu gösterilmiş, OSS'nin epilepside meydana gelen nöroinflamasyon sürecinde roller üstlenebileceği belirtilmiştir. İnflamasyonla ilişkili bir kromatin bileşeni olan HMGB1'in epileptogenez sürecinde salınımının artarak HMGB1 yolaklarının aktivasyonunu tetiklediği gösterilmiştir. HMGB1'in salınımı kolinerjik anti-inflamatuar sistem tarafından düzenlenmektedir. Kolinerjik anti-inflamatuar sistem, parasempatik sinir sisteminin ana bileşeni olan vagus sinirinden salınan asetilkolinin, a7 nikotinik asetilkolin reseptörleri (a7nAChR) ile aktive olan bağışıklık hücreleriyle etkileşime girerek işlev göstermektedir. Epilepside kolinerjik anti-inflamatuar sistemin nöroinflamasyon üzerinde etkili olduğu belirtilmiştir. Ancak epilepside bağışıklık sistemi ve otonom sistemi arasındaki mekanizma henüz aydınlatılamamıştır. Literatürdeki veriler incelendiğinde özellikle ilaca dirençli epilepside beyin ve bağışıklık sistemi arasındaki çift yönlü iletişimde önemli bir işlev gören vagus sinirinin hedeflenmesi elzem hale gelmiştir.

Amaç: Yapılacak olan çalışmada epilepside bağışıklık sistemi ve OSS arasındaki mekanizmaya ışık tutulması adına vagus siniri ve kalbin sol atriyum dokusunda HMGB1 ve a7nAChR ifadelerinin araştırılması hedeflenmektedir. Aynı zamanda kalp ve beyin arasında bir köprü vazifesi gören vagus sinirinin, özellikle ilaca dirençli epilepside en önemli ölüm nedenlerinden biri olan "epilepside beklenmedik ani ölüm" (SUDEP) üzerindeki moleküler mekanizmasının aydınlatılması amaçlanmaktadır.

Yöntem: Kontrol grubu için 20 ve epilepsi grubu için 14 olmak üzere toplam 34 *Wistar-albino* sıçan kullanılacaktır. Epilepsi modeli pentilentetrazol kullanılarak oluşturulacaktır. Kontrol ve epilepsi grubundaki sıçanlardan disekte edilen vagus siniri ve kalbin sol artiyum dokusunda, HMGB1 ve a7nAChR'nin immünohistokimyasal incelenmesi ve analizi yapılacaktır.

Bulgular: İmmünohistokimyasal analizler sonucunda epilepsi grubunda, kontrol grubuna göre vagus siniri ve sol artiyum dokusunda HMGB1 ve a7nAChR ifadelerinde anlamlı bir artış olacağı öngörülmektedir.

Tartışma ve Sonuç: Elde edilecek bulgular, epilepside nöroinflamasyon ve SUDEP mekanizması üzerinde OSS'nin etkilerinin aydınlatılmasına katkı sağlayacaktır. Ayrıca, ilaca dirençli epilepside HMGB1 reseptörlerinin yeni hedef olarak belirlenmesi ve anti-inflamatuar tedavilerin geliştirilmesi açısından bir ön-çalışma niteliği taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: TLR4, RAGE, SUDEP, Nöroinflamasyon, Asetilkolin

Sözel Bildiri

TELEFON BAĞIMLILIĞININ TEKNOLOJİDEKİ YERİ

Şevval KADIOĞLU[1], Betül KÖKLÜ[2], Enes AKYÜZ[3]

[1]Yozgat Şehitler Fen Lisesi, Yozgat, Türkiye

sevvalkdgl66@gmail.com

[2]Yozgat Bozok Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Yozgat, Türkiye

betulkoklu24@gmail.com

[3]Yozgat Bozok Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Biyofizik Anabilim Dalı, Yozgat, Türkiye

enesakyuz25@gmail.com

Özet: Günümüzde teknoloji durmaksızın ilerlemekte ve bu hıza bağlı olarak çeşitli sorunları beraberinde getirmektedir. Bu sorunlardan biri hiç şüphesiz telefon bağımlılığıdır. Bağımlılık, henüz net bir tanımı olmamakla beraber bir şeye koşullanmış olma anlamını taşımaktadır. Bağımlılık denilince alkol, sigara veya uyuşturucu gibi maddeler düşünülse de günümüzde bağımlılık çeşitli alanlarda görülebilmektedir. Telefon bağımlılığı da gün geçtikçe artan oranıyla dikkat çeken bir bağımlılık alanını oluşturmaktadır. Cep telefon fiyatlarının düşüşünden kaynaklı telefon kullanımı oldukça artmaktadır. Günümüzde internetin yaygınlaşması ve hızlanması da bu bağımlılığı tetiklemektedir. Telefon bağımlılığının görülme sıklığı; yaş aralığına, gelir düzeyine veya telefon kalitesine bağlı olarak değişmektedir. Çalışmalarda, 21-23 yaş aralığındaki kişilerin, 27 yaş ve üzerindeki kişilere göre daha fazla bağımlı oldukları belirlenmiştir. Ailesinin gelir düzeyi 1500 TL'nin altında olan kişilerde, geliri 1500-2500 TL arasında olan kişilere kıyasla telefon bağımlılığına daha az rastlanmaktadır. Geliri 2500 TL'nin üzerindeki kişilerde ise diğer iki gelir grubuna göre telefon bağımlılığı daha fazla görülmektedir. Bu gelir artışına bağlı olarak kişilerin telefonlarının kalitesi ve özelliği değişiklik göstermektedir. Kişinin kullandığı telefon ne kadar çok özelliğe sahip ise kişinin bağımlı olma olasılığı da o kadar artmaktadır. Düşük özellikli akıllı telefon kullanıcıları, telefonu kullanırken keyif almama durumundan ötürü bu cihazlarda daha az vakit geçirmektedir. Bu cihazlara bağlılık, ruhsal ve fiziksel açıdan pek çok sıkıntıya yol açmaktadır. Telefon bağımlılığı, fiziksel anlamda görme sıkıntıları, nomofobi (telefondan uzak kalma korkusu) gibi sendromlar, hareketsiz kalmaktan kaynaklı sıkıntılar gibi sorunları beraberinde getirmektedir. Ruhsal anlamda ise sosyal medya takibi ve iletişim için mesajlaşma yolunun tercihinden ötürü asosyalleşme, yasal olmayan ortamlara girme gibi sorunlara yol açmaktadır. Bu sorunların çözümü için çalışmalar yapılmakla birlikte, henüz kesin çıktılar elde edilememiştir. Bu derlemede, toplumda yaygın olarak görülen telefon bağımlılığına dikkat çekilmekte ve farkındalığın arttırılması hedeflenmektedir. Bu sorunları en aza indirmek ve telefon bağımlılığını azaltmak hem toplum hem de kişi adına atılabilecek en büyük adımdır.

Anahtar Kelimeler: Akıllı telefon, Bağımlılık, Ruhsal-fiziksel sorunlar, Nomofobi

Sözel Bildiri

DENEYSEL EPİLEPSİ MODELİNDE BEYİN SAPINDAKİ PI3K PROTEİNİ

Ece EROĞLU[1], Enes AKYÜZ[2]

[1] *Yozgat Bozok Üniversitesi, Tıp Fakültesi, dreceeroglu@gmail.com*

[2] *Yozgat Bozok Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Biyofizik Anabilim Dalı, enesakyuz25@gmail.com*

Özet: Epilepsi, tekrarlayan nöbetlerle karakterize nörolojik temelli bir hastalıktır. Epilepsi hastalığında, sinir hücrelerinde hasar meydana gelmesiyle beynin işleyişi bozulmaktadır. Epilepsi hastalığına bağlı ölüm sayısının yüksek seyretmesi ve temel mekanizmanın henüz aydınlatılamaması bu hastalık üzerine yapılan çalışmaların önemini vurgulamaktadır. Epilepsiye neden olan faktörlerden biri oksidatif strestir. Oksidatif stres, hücrenin fizyolojik ve moleküler işleyişini olumsuz etkilemektedir. Oksidatif solunumla oluşan reaktif oksijen türlerinin (ROS) artışı oksidatif strese sebep olmaktadır. Bu bağlamda ROS, fosfatidilinositol-3-kinaz (PI3K) proteinine bağlı yolun uyarımını sağlamaktadır. Ayrıca hücrenin temel görevlerinin yanı sıra beyin hasarına bağlı gelişen epileptik nöbetlerin oluşmasına neden olabilmektedir. Bu stres mekanizmasında görev alan PI3K'nin çeşitli hastalıklarda kilit rol oynadığı bilinmektedir. PI3K proteini, hücrenin büyümesi, çoğalması ve metabolizmasında görev almakta olup epilepsi gibi nörogelişimsel hastalıklarda önemli işleve sahiptir. PI3K, beyin sapındaki dokularda ifade edilmektedir. PI3K'nin uyarımı nöronal hasar ve oksidatif strese bağlı nöbetlerin oluşumunda önemli bulunmaktadır. Çalışmada, epilepsi hastalığının gelişiminde PI3K proteininin beyin sapındaki ifadesi incelenecektir. PI3K ile ilişkili yolağın beyin sapındaki ifadesi göz önüne alındığında epilepsi modeli oluşturulan hayvanlarda çalışılması projenin özgün değerini oluşturmaktadır.

Amaç: Projede epilepsi hastalığında oksidatif streste önemli bulunan PI3K proteininin immünohistokimyasal boyamayla incelenmesi amaçlanmaktadır. Epilepsi hayvan modelinde beyin sapındaki PI3K'nin ifadesindeki değişim ele alınarak otonomik sinir sistemi tutulumunun oksidatif stres parametreleri üzerinden tartışılması hedeflenmektedir.

Yöntem: Çalışma, pentilentetrazol (PTZ) epilepsi modeli ve kontrol grubu olarak sınıflandırılan *Wistar-albino* sıçanlarda gerçekleştirilecektir. Anestezi altında beyin sapı diseksiyonu yapılacaktır. Çıkarılan beyin sapından parafin bloklarla kesit alınacaktır. PI3K proteini immünohistokimyasal boyanarak ifadeleri incelenecektir.

Bulgular: Projede immünohistokimyasal analizler sonucunda epilepsi grubunun beyin sapındaki PI3K proteininin ifadesinin anlamlı artış göstereceği öngörülmektedir. PI3K'nin beklenen anlamsal artışına bağlı olarak nöbetlerde önemli etkisinin bulunması beklenen bulgudur.

Tartışma ve Sonuç: Çalışmada beklenen bulguların epilepsi hastalığında beyin sapının otonomik sistemi etkilemesine bağlı patolojik durumlara sebep olabileceği düşünülmektedir. Ayrıca PI3K proteininin beyin sapına bağlı nöbetlerde anahtar rol oynayabileceği beklenilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Epilepsi, PI3K proteini, Beyin Sapı, PTZ modeli, Oksidatif stres

Sözel Bildiri

ULUSLARARASI VE ULUSAL MEVZUATLAR BAĞLAMINDA ÇOCUK İŞÇİLİĞİ

Zahide GENÇTÜRK

Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Atabey Meslek Yüksekokulu, Çocuk Bakımı ve Gençlik Hizmetleri Bölümü, zahidegencturk@isparta.edu.tr

Özet: Dünyada ve ülkemizde tarihsel süreç içerisinde değerlendirildiğinde çocuk işçiliğinin ülkelerin gündemini oluşturan önemli sorunlar arasında yer aldığı görülmektedir. Sanayi Devrimi çocuk işçiliği bakımından önemli bir dönüm noktasını oluşturmakta ve çocuk işçiliğinin bu dönem itibariyle daha da arttığı bilinmektedir. Sanayi Devrimiyle üretim şekli değişmiş olup, üretim fabrika çatısı altında toplanmış ve fabrikanın işçileri arasında yer alan kadınlar ve çocuklar zor ve elverişsiz çalışma şartlarında düşük ücret düzeylerinde çalıştırılmıştır. Çocuk işçiliği bakımından söz konusu bu durum günümüzde de hala geçerliliğini korumakta olup, çocuklar hem çocukluk dönemlerini hem de diğer yaşam evrelerini olumsuz etkileyebilecek işlerde çalışabilmektedir. Çocuk işçiliğinin çeşitli sebepleri olabilmekle birlikte, bu sebeplerin en başında yoksulluk, göç, ailelerin çocukların çalışmasına ilişkin tutumu, işverenlerin tutumu vs. sayılabilmektedir. Çocuk işçiliği genel olarak çocuk ve toplum bakımından önemli sonuçlar doğurabilmektedir. Çocuk bakımından, fiziksel ve ruhsal gelişiminin olumsuz etkilenmesi, eğitim olanaklarına erişimde yaşanan sorunlar, çocukluk dönemi sonrası yaşam evrelerinde düşük eğitim seviyesi ile ilişkili olarak düşük ücretli istihdamda yahut kayıt dışı istihdamda yer alma ve beraberinde yetişkinlik döneminde kendi aile kurduğunda çocuklarının da çalışmak durumunda kalması gibi pek çok olumsuzlukla sonuçlanabileceği açıktır. Toplum bakımından ise, çocuk işçiliği toplumsal refahın sağlanmasında olumsuz sonuçlara neden olabilmektedir. Günümüzde de önemli bir sorun olan çocuk işçiliğinin önlenmesine dair uluslararası ve ulusal hukuki düzenlemeler yer almakta ve çocuk işçiliği ile mücadelede oldukça önemli role sahiptir. Bu çalışmada; çocuk işçiliği kavramsal çerçevede ele alınarak çocuk işçiliğinin sebepleri, etkileri, uluslararası ve ulusal mevzuatlar bağlamında değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk İşçiliği, Çocuk İşçiliğinin Sebepleri, Çocuk İşçiliğinin Etkileri

Sözel Bildiri

EPİLEPSİYE EŞLİK EDEN DİL VE KONUŞMA BOZUKLUKLARI

Şevval FİDAN[1], Enes AKYÜZ[2]

[1] *İstanbul Medipol Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Dil ve Konuşma Terapisi Bölümü, sevvalfidan343@gmail.com*

[2] *Yozgat Bozok Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Biyofizik Anabilim Dalı, enesakyuz25@gmail.com*

Özet: Epilepsi, beyinde nöronların aşırı elektriksel deşarjlarına bağlı nöbetlerle karakterize nörolojik bir hastalıktır. Epilepsi hastalarında beyin patolojisine eşlik eden dil ve konuşma bozuklukları gözlemlenmektedir. Dil bozukluğu, bir sembol sisteminin anlaşılması veya kullanılmasındaki güçlüktür. Konuşma bozukluğu ise, konuşma esnasında üretim, anlaşılırlık ve akıcılıkta herhangi bir güçlük veya bunların bileşimi olarak tanımlanır. Beyindeki dil ve konuşma bölgelerinin nöbetlerden etkilenebildiği bilinmektedir. Bu sorunlar kişinin hayat kalitesini oldukça olumsuz etkilemektedir. Bu doğrultuda, epilepsiden etkilenen alıcı, ifade edici dil konuşma becerilerinin altında yatan mekanizmayı aydınlatma amaçlı bir derleme hazırlanmıştır. Literatürdeki çalışmalarda; çeşitli epilepsi türlerine eşlik eden dil konuşma güçlükleri genetik, hücresel ve moleküler mekanizmalar açısından incelenmiştir. Çeşitli genlerdeki mutasyonların epilepsiye ve eşlik eden bilişsel bozukluklara sebep olduğu görülmüştür. Bozuklukların genellikle nöbetlerin uyarımıyla oluşan yaygın gelişimsel gerilikle ilişkili olduğu belirlenmiştir. Farklı yaş gruplarındaki ve sendrom kategorilerindeki çocuklarda etkilenen dil alanlarının ve yoğunluklarının da ayrıca değiştiği anlaşılmıştır. Epilepside edinilmiş afazi olarak bilinen Landau-Kleffner sendromunda tam dil kaybı gözlemlenebilmektedir. Bu sebeple, tedavi yöntemlerinin özellikle de dil ve konuşma terapisi yaklaşımlarının çeşitlendirilmesi gerektiği tespit edilmiştir. Ayrıca; bu bozuklukların nöbetlerden önce, nöbetlerle birlikte veya kontrol altına alınan nöbetler sonrasında görülebildiği anlaşılmıştır. Bununla beraber, kullanılan ilaç tedavilerinin dil ve konuşma bozuklukları üzerindeki etkisi tam olarak bilinmemektedir. Epilepsiye eşlik eden dil ve konuşma bozukluklarının yanı sıra okuma-yazma güçlükleri de gözlemlenmektedir. Ayrıca otizm benzeri davranış ve iletişim bozuklukları sıkça karşılaşılan problemlerdendir. Literatürde, epilepsiye eşlik eden dil ve konuşma bozuklukları araştırılmasına rağmen, altında yatan mekanizma ve yeni terapi metotlarını hedefleyen çalışmalar yetersiz kalmaktadır. Bu doğrultuda, çeşitli nörogörüntüleme yöntemlerinin bu bozuklukların tanı ve tedavi sürecinde aktif kullanılması gerekmektedir. Ayrıca dil, konuşma becerilerinin etkilenme seviyelerine ve hastaların yaşlarına bağlı olarak farklı konuşma terapisi yöntemlerinin geliştirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Bu derlemede, epilepsiye eşlik eden dil ve konuşma bozukluklarına dikkat çekilmektedir. Alternatif tedavi ve rehabilitasyon yöntemlerinin geliştirilmesinin, bireylerin yaşam kalitelerinin arttırılması noktasında önem arz ettiği düşünülmekte ve çalışmaların hızlandırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Epilepsi, Dil, Konuşma, Landau-Kleffner, Afazi.

Sözel Bildiri

PİLATES EGZERSİZİNİN ALT EKSTREMİTE VENÖZ ÇAPI ÜZERİNE ETKİSİ-VAKA ÇALIŞMASI

Sema ÖZBERK[1], Didem KARADİBAK[2]

[1] *Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü İzmir, Uzman Fizyoterapist*

[2] *Dokuz Eylül Üniversitesi Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu İzmir, Profesör Doktor Fizyoterapist*

Özet: Alt ekstremite kronik venöz hastalığı toplumda sık görülen alt ekstremite venöz çapında artış ve kapak yetersizlikleri ile seyreden kronik ilerleyici bir hastalıktır.

Amaç: Bu çalışma kronik venöz hastalığı olan olguda pilates egzersizlerinin venöz çap üzerine etkisini değerlendirmek amacıyla planlandı.

Yöntem: Çalışma vaka çalışması olarak venöz doppler bulgusuna göre VSM çapı normal değerin üzerinde olan erken evre venöz hastalık tanısı almış 48 yaşında kadın olgunun egzersiz yanıtlarını incelemektedir. Program haftada 2gün/10hafta süresince fizyoterapist gözetiminde 45 dakikalık pilates egzersizlerini içermektedir. Olgunun tedavi öncesi ve sonrası venöz doppler sonuçları kaydedilerek, yaşam kalitesi VEINES yaşam kalitesi anketi ile, fonksiyonel kapasitesi 6 dakika yürüme testi (6DYT), performans düzeyi otur kalk testi, fiziksel aktivite düzeyi uluslararası fiziksel aktivite anketi (IPAQ) ve uyku kalitesi Pittsburgh uyku kalitesi indeksi ile değerlendirildi. Çalışmanın verileri SPSS 22.0 paket programı kullanılarak hesaplandı.

Bulgular: Venöz doppler bulgusuna göre 2018 yılı nisan ayında sağ VSM çapı 4.5mm, sol VSM çapı 4.6 olan; bilateral VSP normal kalibrasyonda tanımlanmış olgunun 20 seans egzersiz sonrasında; 2019 yılı nisan ayında sağ VSM çapı 4.1mm, sol VSM çapı 4.3, bilateral VSP normal kalibrasyonda olduğu bulunmuştur. Yaşam kalitesi, fonksiyonel kapasite, performans düzeyi, fiziksel aktivite düzeyi ve uyku kalitesinde anlamlı iyileşme kaydedilmiştir.

Tartışma ve Sonuç: Kronik venöz hastalık bireyin en üretken çağında ortaya çıkan ve yaşam kalitesini ciddi oranda olumsuz etkileyen bir halk sağlığı sorunudur. Ne yazık ki tam bir tedavisi yoktur. Bu çalışma erken evre kronik venöz hastalıkta klinik pilates egzersizin hem venöz çapın azalmasında hem de fonksiyonel durumunun iyileşmesinde etkili olduğu görülmüştür. Bu sonuçların, geniş popülasyonda ve randomize kontrollü çalışmalarla desteklenmesine ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Kronik venöz hastalık, venöz çap, fonksiyonel durum

Sözel Bildiri

AĞIZ SAĞLIĞI VE BESLENMENİN SPOR PERFORMANSI ÜZERİNDEKİ ÖNEMİ

[1]Fadime ERTAŞ, [2]Emrah ATAY

[1]Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Sağlık ve Biyomedikal(Disiplinlerarası) Anabilim Dalı, fadime.ertas@hotmail.com

[2]Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Spor Yönetim Bilimleri Anabilim Dalı emrahatay@windowslive.com

Özet: Ülkemizde gençlerin spor faaliyetlerine olan ilgisinin artmasıyla spora verilen önem de değer kazanmıştır. Performansta yüksek başarıyı yakalamak sporcuların ulaşmak istediği bir hedeftir. Ancak bu hedefe yaklaşanlar bireysel veya takım sporu aktivitelerinde üstün performans sergilerler. Spor faaliyetleri genç nüfus için sosyalleşme aracıdır. Birey ilgi duyduğu spor dalında gerçekleştirdiği fiziksel aktiviteyle kendini fiziksel, ruhsal ve sosyal yönden daha güçlü, dinamik ve zinde hisseder. Bu hedefe ulaşmak için sporcunun en başta beslenme ve uyku düzenine dikkat etmesi gerekir. Bunların yanında rutin genel vücut ve ağız diş sağlığı kontrollerini yaptırmalıdır. Sağlıklı bir vücuda sahip olan kişi başarıya giden yolda ancak bu şekilde ilerleyebilir. Sporcunun başarıya ulaşmasında ki bu zorlu süreçte antrenör de büyük bir role sahiptir. Sporcuya planlanan antrenman ve beslenme programı sporcuya özel hazırlanmalıdır. Program sporcunun cinsiyeti, yaşı, yaptığı spor türüne göre farklılık göstermektedir. Vücudun temel enerji kaynağı karbonhidratlar ve yağlardır. Proteinlerde vücutta yapım ve onarımdan sorumludur. Vitaminler ve mineraller de metabolizma işleyişi için gereklidirler. Vücuda gereken miktarda düzenli olarak alınmalıdırlar. Bundan dolayı beslenme programı besinlerin içeriği dikkate alınarak yüksek enerji gereksinimide göz önünde bulundurularak bol sıvı alımı doğrultusunda düzenlenmelidir. Yüksek enerji gereksiniminden dolayı spor içeceklerini de kapsayan gıdaların kullanımının yaygınlaşması, ağır egzersizler, yetersiz ağız bakımı ve zararlı alışkanlıklar ağız ve diş sağlığını da tehdit etmektedir. Dişin yapısı, inorganik içeriği ve mineralizasyonundan dolayı diş çürüğü ve periodontal dokuların hastalık riskini arttırmaktadır. Aynı zamanda kötü ağız ve diş sağlığı da kişinin beslenme ve yaşam kalitesini etkilediği gibi spor performansını da düşürebilir. Bu doğrultuda oral hijyen kurallarına gerekli önem verilmelidir. Dişler düzenli olarak fırçalanmalıdır. Sporda üstün başarıya sağlıklı yaşam, düzenli beslenme ve iyi oral hijyen döngüsüyle ulaşılmaktadır. Kötü ağız ve diş sağlığının sporcunun performansını olumsuz etkilediği ve sporcunun başarısını düşürdüğü görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Spor performansı, Diş sağlığı, Beslenme.

Poster Bildiri

SİGARA, NEDENLERİ VE AĞIZ KANSERLERİ İLE İLİŞKİSİ: DİŞ HEKİMLİĞİ ÖĞRENCİLERİ İLE YAPILMIŞ BİR ÇALIŞMA

Ayşe TAŞ*, Selmi YILMAZ*

**Akdeniz Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız, Diş ve Çene Radyolojisi Anabilim Dalı*

dtaysetass@gmail.com, selmiyard@gmail.com

Özet: Sigara kullanımı dünyadaki en önemli sağlık sorunlarının başında gelmektedir. Dünya Sağlık Örgütü'ne göre dünyada yaklaşık 1,3 milyar insan sigara ya da bir tütün ürünü kullanmaktadır. Dünyada sigara içme prevalansı erkeklerde %47,5, kadınlarda ise %10,3'tür ve toplam prevalans %29'dur. Sigara kullanımı ağız kanseri riskini artırmaktadır fakat aynı zamanda sigara ağız kanserinin önüne geçilebilir sebeplerinden biridir. Bu çalışmada diş hekimliği öğrencileri arasındaki sigara kullanım durumu, nedenleri ve ağız kanserleri ile ilişkisi hakkındaki bilgi ve bilinç düzeyi araştırılacaktır.

Gereç ve Yöntem: Çalışmamızda 20 soruluk bir anket formu hazırlanmış ve 346 öğrenci üzerinde araştırma gerçekleştirilmiştir. Öğrencilere demografik özellikleri içeren sorular, sigara kullanım alışkanlıkları ile ilgili sorular ve sigaranın sebep olduğu hastalıklar ve ağız kanserleri ile ilgili sorular yöneltilmiştir. Çalışmada elde edilen veriler değerlendirilirken, istatistiksel analizler SPSS 23.0 paket programı ile yapılmıştır.

Bulgular: Öğrencilerde 18 yaş ve altı %6,4, 19-23 yaş arası %80,3 ve 24 yaş ve üzeri %13,3 oranındadır. 163 kişi (%47,1) kadın ve 183 kişi (%52,9) erkektir. Yaş, cinsiyet, ekonomik durum, kalınan yer ve ailede sigara içenlerin bulunması öğrencilerin sigara kullanımı ile ilişkili bulunmuştur. Ağız kanseri ve sigaranın neden olduğu diğer hastalıklar konusunda öğrenciler bilgi sahibi görülmektedir.

Tartışma ve Sonuç: Yaş ve cinsiyet sigara içme konusunda belirleyici görülmektedir. Erkeklerde ve 24 yaş ve üzerinde sigara kullanımı daha yüksektir. Ailesinde sigara kullanımı olan, kendi evinde kalan öğrencilerde kullanım daha sıktır. Arkadaş etkisi, merak ve kişisel problemler gibi sebeplerle gençlerin sigaraya başladığı izlenmektedir. Ailesinden uzakta yaşayan öğrenciler yalnızlık ve arkadaş etkisiyle sigaraya başlamaktadır. Bu sebeple ailelerin sigara içmeyerek hem de çocuklarının yanında olduklarını hissettirerek onlara destek olması gerekmektedir. Öğrencilerin büyük çoğunluğu ağız kanseri bulguları ve sigaranın neden olduğu hastalıklar konusunda fikir sahibidir. Sigaraya ve ağız kanserine karşı verilen savaşta bilgi kadar bilinç ve davranış da önemlidir. Bu nedenle diş hekimliği fakültelerinde sigara kullanımı ve zararları ile ilgili konulara daha geniş yer verilmelidir.

Anahtar Kelimeler: ağız kanseri, diş hekimliği, sigara

Sözel Bildiri

YAŞAM BOYU SPOR KAVRAMINDA YÜRÜYÜŞÜN ÖNEMİ

İbrahim Kubilay TÜRKAY

Süleyman Demirel Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi

(ibrahimturkay@sdu.edu.tr)

Özet: İnsan vücudu genel olarak değişimini doğanın güçlü koşulları altında tamamladı. İlk çağlarda insanın ayakta kalabilmesi ve yaşayabilmesi için savaşması gerekiyordu. Bu yüzden güçlü olması gerekiyordu. Bu da iyi beslenmeye bağlıydı. "Yaşam boyu spor" konusuna yurt dışında büyük önem verilmektedir. Büyük kuruluşlar oluşturulmakta ve devlet tarafından bu kuruluşlar desteklenmektedir. Bizim ülkemizde de ilk kez 60'lı ve 70 li yıllarda gündeme girmiştir. 19.yüzyılda insanların hareket kapasitesi %92'lik seviyelerde iken günümüz dünyasında bu oran %28'lere kadar düşmüştür (DSÖ, 2019). Bu oranın düşmesindeki temel sebepler makineleşme, hareket azlığı ve aşırı rahatlık gelmektedir. Yürüyüş her insanın rahatlıkla yapabildiği travma riski en düşük ve yapılabilirliği en kolay fiziksel aktivitelerin başında gelmektedir. Yürüyüşün insana hem psikolojik hem de fizyolojik olarak birçok katkısı vardır. Yaşam boyu spor kavramı içerisinde dünya genelinde büyük bir yer tutmaktadır.

Yöntem: Bu derlemede, yaşam boyu spor kavramının içeriği, dünyada ve ülkemizde ortaya çıkış süreci ve bununla birlikte yaşam boyu sporun içinde önemli bir yer tutan yürüyüşün, insanlar üzerindeki etkileri ve sonuçları ile ilgili bilgiler araştırılmıştır. Bu amaçla ulusal ve uluslararası güncel indeksler ve literatürler taranmıştır.

Bulgular: Son yıllarda yaşam boyu spor kavramı insanlar arasında hızla yayılmaya başlamıştır. Bununla birlikte yaşam boyu sporun içerisinde, insanların günlük düzenli fiziksel aktivite olarak yaptıkları yürüyüşün yapılan bilimsel çalışmalarda birçok hastalığa iyi geldiği tespit edilmiştir.

Tartışma ve Sonuç: Sonuç olarak son elli yılda dünya genelinde ve ülkemizde yaşam boyu spor kavramı altında insanlar kendilerine yeni fiziksel aktivite uğraşları bularak ve bunun yanında günlük düzenli yürüyüşlerini yaparak mevcut yaşadıkları stresten ve hastalıklardan kurtulabilirler ya da uzaklaşabilirler.

Anahtar Kelimeler: Yaşam boyu spor, Yürüyüş, Önem

Sözel Bildiri

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP OF SOCIAL MEDIA ADDICTION AND EXPRESSING EMOTIONS IN STUDENTS OF SOCIAL WORK DEPARTMENT ACCORDİNG TO SOME VARIABLES

Durmuş KAÇAR[1], Canan YÖRÜK[2], Ali ERÇAKIR[3], Rumeyza TÜRKKAN[4]

[1]*Uşak Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Uşak, Türkiye, kacardurmus@gmail.com*
[2]*Uşak Üniversitesi, Sosyal Hizmet Bölümü, Uşak, Türkiye, canan.yoruk@usak.edu.tr*
[3]*Uşak Sosyal Hizmet Merkezi, Uşak, Türkiye, ali.ercakir@gmail.com*
[4]*Uşak Sağlıklı Hayat Merkezi, Uşak, Türkiye, rumeyzaturkkan@hotmail.com*

Abstract: The purpose of this study is to examine the relationship between social media students' social media addiction and their expressions of emotions according to some variables. It constitutes the sample of thi research is a total of 187 1-4 classes students who registered in Uşak University Faculty of Economics and Administrative Sciences Social Work Department in the spring semester of 2019-2020 academic year. In addition to the personal information form, the Social Media Addiction Scale and the Expressing Emotion Scale were applied to the participants. In the statistical analysis of the data set, besides percentage / frequency distributions, because of parametric test assumptions were not provided, Mann-Whitney U test and Kruskal-Wallis nonparametric tests were used. Correlation analysis was used to determine the relationship between the scales and the level of significance was taken as .05 in all statistical analyzes. According to the results of the research, it has been determined that social work students are in the less dependent group in terms of social media addiction. When social media addiction scores are evaluated according to gender, there is no significant difference between occupation, mood regulation, repetition and total social media addiction average scores however, it was found that men scored higher than women in conflict sub-dimension and total scoring. In the study, it has been determined that there is a positive and meaningful relationship between social media addiction and expressing emotions, the sub-dimension of social media addiction and occupational scores. All the findings obtained were discussed in the light of the related literature.

Keywords: Social media addiction, emotional expression, social work students.

Sözel Bildiri

KANDA KURŞUN, KADMİYUM VE ARSENİK ELEMENTLERİNİN METOT VALİDASYONU

Serpil KILIÇ

Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Teknik Bilimler MYO, Isparta, Türkiye, serpilkilic@isparta.edu.tr

Özet: Ağır metaller; düşük konsantrasyonda bile toksik etki yapabilen elementlerdir. Bazı ağır metaller bilindiği zararlı etkilerinden dolayı sağlığımızda sorunlara yol açabilirler. Endüstriyel faaliyetlerinin yoğun olduğu bölgelerde çalışanlar ve asfalt işçileri bu elementlere daha fazla maruz kalırlar. Mesleki olarak ağır metallere maruz kalmış çalışanların kanlarındaki arsenik, kadmiyum kurşun gibi elementlerinin belirlenmesi oldukça önemlidir.

Amaç: Bu çalışmanın amacı, tam kanda kurşun, kadmiyum ve arsenik analizlerini, hızlı, ucuz, hassas ve doğru biçimde, niteliksel, niceliksel olarak ölçülmesine olanak sağlayan ileri teknoloji ürünü bir analiz tekniği olmasından dolayı ICP-MS (Inductively Coupled Plasma-Mass Spectrometer) cihazı ile metot validasyonu gerçekleştirmektir. Metot validasyonu, bir analiz metodunun doğru olarak uygulanabilmesini sağlamak, doğru olarak kullanıldığını belgelemek ve ölçüm sonuçlarının doğruluk ve kesinlik değerlerini ortaya koymak amacıyla yapılmaktadır.

Yöntem: çalışılan elementler tam kan örneğinde analiz edilmiştir. Örnekten yaklaşık 1 g tartılarak, üzerine 5 mL HNO_3, 0.5 mL HCl ve 2.5 mL deiyonize su ilave edilmiştir. Uygun metot seçilerek mikrodalgada yakma işlemi yapılmıştır. Mikrodalgadan alınan numune ise yaklaşık 15 ml' ye deiyonize su ile tamamlandıktan sonra analiz için ICP-MS cihazına verilmiştir. Numune çalışmalarına geçmeden önce metot validasyon çalışmaları yapılmıştır.

Bulgular: Kalibrasyon grafiği 1-50 µg L^{-1} olarak hazırlanmıştır. Yapılan validasyon çalışmalarının sonuçlarına göre LOD değerleri arsenik için 0.07 µg L^{-1}, kadmiyum için 0.08 µg L^{-1} ve kurşun için ise 0.05 µg L^{-1} olarak tespit edilmiştir. Geri kazanım değerleri ise % 95-97 aralığında bulunmuştur.

Tartışma ve Sonuç: Elde edilen bulgulara göre; bu yöntemin numunelerde beklenen konsantrasyon düzeyleri dikkate alındığında doğrusal aralıklarının, tespit sınırı, tayin sınırı, geri kazanım değerlerinin ve aynı numunenin uygulanan yöntemle tekrarlı analizleri sonucu, tekrar edilebilirlik değerlerinin kabul edilebilir düzeylerde oldukları belirlenmiş, numunelerde ise element analizlerinin doğru sonuç elde etmede uygulanabilir olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kan, ağır metal analizi, ICP-MS

Sözel Bildiri

18-50 YAŞ EVLİ KADINLARDA KENDİ KENDİNE MEME MUAYENE BECERİSİ GELİŞTİRME

Sıddıka ERSOY[1], Aslı URUÇ[2], Jiyan GÜN[3], Şükran ÖZKAHRAMAN KOÇ[4]

[1]*Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Dr.Öğr.Üyesi, siddikaersoy@gmail.com*

[2]*Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Lisans Öğrencisi, asliuruc97@gmail.com*

[3]*Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Lisans Öğrencisi, jyngn73@gmail.com*

[4]*Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü, Prof.Dr. sukran.ozkahraman@gmail.com*

Özet: Kanser dünyada kardiyovasküler hastalıklardan sonra tüm ölüm nedenleri arasında ikinci sırada yer almaya başlamıştır. Meme kanseri Ölümcül bir hastalık olması ve sık görülmesi nedeniyle kadınlarda ciddi endişelere neden olmaktadır.

Amaç: Bu çalışma 18-50 yaş evli kadınların Kendi Kendine Meme Muayenesi (KKMM) becerilerini geliştirmek amacıyla planlanmıştır.

Yöntem: Bu çalışma, Akdeniz Bölgesindeki illerde Antakya-Isparta-Burdur il merkezlerinde yaşayan 18-50 yaş evli kadınlar oluşturmaktadır. Bu illerin İl Sağlık Müdürlüklerince yapılan duyurular sonrası eğitim almaya gelen gönüllü 126 kadın örneklemi oluşturmuştur. Araştırmacılar tarafından 25 sorudan oluşan bir anket formu geliştirilmiştir. Araştırmada ayrıca KKMM geliştirme becerileri eğitim programı ve KKMM kontrol listesi, kullanılmıştır.

Bulgular: Kadınların yaş ortalamaları 32,62±9,34 yıldır,% 60.3'ü evli,% 52.4'ü üniversite mezunudur. Kadınların % 59.72'si emzirmiş, ,% 92,9'u oral kontraseptif kullanmamış, % 11,9'ının soy geçmişinde meme kanseridir. Meme kanseri klinik muayenesini yalnızca kadınların% 14,3'ü yaptırmış, % 26,2'si düzenli olarak KKMM uyguladıkları belirlenmiştir. Kadınların eğitim öncesi eğitimden sonra ve eğitimden 6 hafta sonra KKMM uygulama beceri düzeyleri arasında farklılıklar bulunmuştur.

Tartışma ve sonuç: Kadınların meme kanserinin erken tanısında önemli yeri olan KKMM konusunda pek duyarlı olmadıkları belirlenmiştir. Kadınların meme kanserinden korunmada, bu hastalığın öncelikle önemli bir sorun olduğu bilincinin kadınlara kazandırılması için periyodik eğitim programlarının verilmesi yararlı olacağını düşünmekteyiz.

Anahtar Kelimeler Kendi Kendine Meme Muayenesi, kadın, meme kanseri.

Poster Bildiri

PERİFERAL DEV HÜCRELİ GRANÜLOM: OLGU SUNUMU

Esra YAVUZ [1], Selmi YILMAZ[1], Emre MUSLU[2]

1: Akdeniz Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız, Diş ve Çene Radyolojisi A.D., Antalya, Türkiye

2: Akdeniz Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız, Diş ve Çene Cerrahisi A.D., Antalya, Türkiye

Özet: Periferal dev hücreli granülom (PDHG) reaktif, ekzofitik bir lezyondur. Kötü oral hijyen, uyumsuz protezler ve restorasyonlar, plak birikimi, azalmış tükürük miktarı gibi durumlar bu lezyonların oluşmasına neden olabilir.

Amaç: Bu olgu sunumunun amacı bir periferal dev hücreli granülom vakasının klinik, radyolojik ve patolojik bulgularını sunmaktır.

Yöntem: 42 yaşındaki erkek hasta Akdeniz Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ağız Diş ve Çene Radyolojisi bölümüne dişeti büyümesi şikayetiyle başvurdu. Sistemik olarak sağlıklı olan hasta klinik, radyografik ve patolojik olarak incelendi.

Bulgular: Hastamızın klinik muayenesinde mandibula sol taraf anterior bölgede ekzofitik bir lezyon tespit edildi. Lezyonun üzerinde ülsere alanlar mevcuttu. Radyolojik olarak hastada yaygın kemik yıkımları ve kemik içi periodontal defektler bulunmaktaydı. Hasta opere edildi ve patoloji raporu lezyonun periferal dev hücreli granülom ile uyumlu olduğunu gösterdi.

Sonuç: PDHG'de lezyonlar kemiği etkileyebilir. Lezyonların rekürrens potansiyeli vardır. Bu yüzden klinik ve radyolojik inceleme oldukça önemlidir ve PDHG tanısı konmuş hastaların düzenli takibi önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Periferal dev hücreli granülom, Dev hücreli lezyonlar

Poster Bildiri

ORAL FINDINGS OF AN ADVANCED ROMATOID ARTHRITIS CASE: CASE REPORT

Esra YAVUZ[1], Selmi YILMAZ[1]

1: Department of Oral and Maksillofacial Radiology, University of Akdeniz, Antalya, Turkey

Abstract: Rheumatoid arthritis (RA) is a chronic inflammatory autoimmune disorder that affects all organs and systems of the body, especially the joints. Small joints are usually involved in RA. However, involvement is also seen in large joints such as knee, shoulder, temporomandibular joints (TMJ).

Aim: The aim of this case report is to present the clinical and radiological findings of an advanced and severe case of RA that has been treated for RA for 16 years.

Method: A 55-year-old male patient applied to the Oral and Maxillofacial Radiology Department of the Faculty of Dentistry of Akdeniz University with a common pain complaint, mostly in the palate area. In medical history, it was learned that the patient had RA disease. Our patient was examined clinically and radiographically.

Results: On the clinical examination of our patient, there were bright red colored areas with white patches on the palate. There were papillary atrophy on the tongue surface and angular cheilitis on the lip corners. Oral hygiene was bad. Plaque accumulation was excessive and the patient had periodontal disease. At the TMJ examination, the joint area was painful, the chewing muscles were sensitive, and the mouth opening was limited. There were slight changes in the joint area on the radiograph, although not apparent due to superposition.In the right condyle region, the space between the joints was reduced and there was mild degeneration.

Conclusion: TMJ involvement in RA is an important factor that can indicate the severity of the disease. However, even in asymptomatic RA patients, TMJ involvement can be seen. Therefore, TMJ should be evaluated in detail with clinical and radiographic findings in RA patients. There is functional impairment in RA patients. Insufficient self-care can cause poor oral hygiene. Periodontal diseases create a risk for RA patients. Periodontal health must be maintained in order to avoid these risks.

Keywords: Rheumatoid arthritis, TMJ, Panoramic radiography

Sözel Bildiri

DESKUAMATİF GINGIVITIS: DERLEME

Mehmet Fatih DÖNMEZ[1], Nur BALCI [1], Hilal Uslu TOYGAR[1]

İstanbul Medipol Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Periodontoloji AD, İstanbul

Mehmet Fatih Dönmez: mehmet.donmez@std.medipol.edu.tr

Nur Balcı: nbalci@medipol.edu.tr

Hilal Uslu Toygar: htoygar@medipol.edu.tr

Özet: Deskuamatif gingivitis (DG) çeşitli dermatozlarla birlikte yaygın olarak vezikül oluşumu, atrofi, erozyon ve deskuamasyonla seyreden ve dişetinin yaygın eritemi ile karakterize olan klinik bir bulgudur. DG'nin patolojisi, tanısı ve tedavisinin oldukça zor olduğu bilinmektedir ve ağız içi plak kontrolü ile bu durumun kontrol altına alınabileceği gösterilmiştir.

Amaç: Bu derlemenin amacı bilimsel literatürü DG ve mukokutanöz hastalıklar/dermatozlar arasındaki ilişki açısından sistematik olarak değerlendirmektir.

Gereç ve Yöntem: Bu derlemeye 1970 ile 2020 (50 yıl) yılları arasında İngilizce olarak yayınlanan tam metnine erişilebilen, klinik ve deneysel araştırmalar ile derleme makaleleri dahil edilmiştir. Editöre mektup ve vaka raporları incelemeye dahil edilmemiştir Arama yapılan ana veri tabanları PubMed, EMBASE, Scopus ve Web of Science'tır. Makaleler için arama anahtar sözcükleri, başlıkta veya özette yer alan DG ve dermatoz/mukokutanöz hastalıklar terimleridir. Tam metin taraması ve incelemeleri için alınan çalışmaların referans listeleri potansiyel olarak uygun çalışmalar için el ile ayrıca araştırılmıştır.

Bulgular: DG ve mukokutanöz hastalıklar/dermatozlar arasındaki ilişkiyi değerlendiren toplam 41 (klinik çalışma:22, derleme:19) makale seçilmiştir. Dahil edilen makaleler yıllara göre dağılım açısından değerlendirildiğinde klinik çalışma ve derleme makale sayılarının son 25 yılda artış gösterdiği, bunun tam aksine ilk 25 yılda toplam makale sayısının bir hayli az olduğu gözlenmiştir. DG klinik bulgusu gözlenen en yaygın dermatozların oral liken planus, sikatrisyel pemfigoid ve pemfigus vulgaris olduğu belirtilmiştir. Yapılan klinik çalışmalarda plak kontrolünün ağız içi DG lezyonlarının şiddeti ve ağrısının azalmasında etkili olduğu saptanmıştır.

Tartışma ve Sonuç: DG ve dermatozlar arasındaki ilişkiyi kısıtlı sayıda çalışma bulunmaktadır. Dermatoz tedavilerinde DG açısından hekime yardımcı olacak sistematik bir kılavuz bulunmamaktadır. İyi ağız hijyeni ve kişiye özel kompleks bir tedavinin hastalık kontrolündeki rolü unutulmamalıdır.

Anahtar Kelimeler: Desquamatif gingivitis, dermatoz, mukokutanöz hastalık

Sözel Bildiri

SAĞLIKLI BİREYLERDE KRANİOSAKRAL OSTEOPATİNİN DÜŞME RİSKİ VE POSTÜRAL STABİLİTE ÜZERİNE ANLIK ETKİSİ

Ayşe ABİT KOCAMAN

Kırıkkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü

ayseabit@gmail.com

Özet: Denge, dik duruş postürünün sağlanabilmesi için duyusal girdilerin iletilmesi, algılanması ve planlanmış hareketin açığa çıkarılması ile ilişkili karmaşık bir yapıdır. Denge; vestibüler, vizüel, proprioseptif, kas iskelet sistemi ve kognitif sistemler arasında etkileşim gerektiren bir süreçtir. Kraniosakral tedavi (KST), kraniyal ve sakral bölgedeki kasların, bağların ve fasya gerginliğini serbest bıraktığına inanılan bir tedavidir. Miyofasyal yapıların gevşemesinin yanı sıra kraniosakral ritmi düzenleyerek sempatik sinir sistemi aktivitesinin normalleştirilmesi amaçlanmaktadır. Literatürde KST'nin denge ve postüral stabilite üzerine anlık etkisini inceleyen çalışmalara rastlanmamıştır.

Amaç: Çalışmamızın amacı, sağlıklı bireylerde tek seans kraniosakral osteopati uygulamasının düşme riski ve postüral stabilite üzerine anlık etkisini incelemektir.

Yöntem: Çalışmaya 20 sağlıklı birey dahil edildi. Servikal anormali tıbbi teşhisi, sistemik musküler, konnektif doku hastalığı, merkezi ve periferik sisnir sistemi hastalığı olan bireyler çalışma dışı bırakıldı. On birey kontrol grubu olarak çalışmaya alınarak bu gruptaki bireylere herhangi bir uygulama yapılmadı. KST grubuna dahil edilen 10 bireye Suboccipital Release, Occipito Mastoid (OM) Sütur Serbestleştirme Tekniği ve 4. Ventrikül kompresyon yöntemi (CV4) tek seans uygulandı. Uygulama öncesi ve sonrasında Biodex Denge Sistemi cihazı ile düşme riski ve postüral stabilite değerlendirildi.

Bulgular: Çalışmaya katılan bireylerin yaş ortalaması 22.65±0.98 idi. Çalışmamız sonucunda KST uygulanan grupta tedavi öncesi ve sonrası değerler arasındaki fark incelendiğinde düşme riski (p=0.007), anterior-posterior indeks (p=0.006), medio-lateral indeks (p=0.005), genel stabilite indeks (p=0.009) puanları anlamlı fark bulundu Gruplar arası fark incelendiğinde düşme riski (p=0.019), anterior-posterior indeks (p=0.009), medio-lateral indeks (p=0.003), genel stabilite indeks (p=0.007) puanları açısından KST grubundaki çıkan fark anlamlı bulundu.

Tartişma ve sonuç: Çalışmamızın sonucunda tek seanslık KST uygulamasının düşme riski ve postural stabilite üzerine etkili olduğu bulundu. Bundan dolayı KST uygulamasının postüral stabilitesi etkilenmiş olan nörolojik ve ortopedik problem olan vakaların tedavilerinde yer alabileceğini düşünmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Denge, Kraniosakral, Osteopati

Sözel Bildiri

PULMONER HİPERTANSİYONUM VAR, GEBE KALABİLİR MİYİM?

Dilek SEZGİN

Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, İç hastalıkları Hemşireliği AD

email: dileksezginn@hotmail.com

Özet: Pulmoner Hipertansiyon (PH), sağ kalp kateterizasyonu ile ölçülen ortalama pulmoner arter basıncının dinlenme halinde 25 mmHg veya daha yüksek bulunması olarak tanımlanmaktadır. ERC 2015 kılavuzunda PH, birden fazla klinik durumu içerebilecek ve kalp-damar, solunum sistemi hastalıklarının çoğunu daha da karmaşık hale getirebilecek bir fizyo-patolojik bozukluk olarak belirtilmektedir. PH tedavi stratejisinde yer alan gebeliğin önlenmesi ve doğum kontrolü, doğurganlık çağındaki PH hastalarının yaşamında önemli bir noktadır. Bu derlemenin amacı PH olan kadınların gebelik ve doğumuna ilişkin risklere farkındalık oluşturmaktır. Gebelik, anne ve fetüsün artmış metabolik gereksinimlerini karşılamak için kardiyovasküler sistemde değişiklikler meydana getiren fizyolojik bir durumdur**.** Sağlıklı bir gebelik yaşayan kadında pulmoner dolaşım plazma hacminde ve kalp debisinde meydana gelen artışlara pulmoner vazodilatasyon yanıtı ile adapte olmaktadır. Progesteron ve vazodilatör etkiye sahip diğer mediyatörler gebelik sırasında pulmoner vasküler dirençte yükselmeyi önlemektedir. Ancak PH olan kadında pulmoner dolaşım hemodinamik değişiklikleri kompanse edemez duruma gelebilmektedir. Hastalığın gebelikteki pulmoner vazodilatör mekanizmaları engelleyebildiği görülmektedir. Gebeliğin hemodinamik yükü kişide var olmayan semptomları tetikleyebilmekte ya da gebeliğe bağlı olan normal semptomlar hastalığın semptomlarını gizleyebilmektedir. Literatürde PH tanısı olan kadınlarda gebeliğin %30-50 arasında mortalite oranına sahip olduğu belirtilmektedir. Son yıllarda artış gösteren tedavi seçenekleri hasta sonuçlarını olumlu yönde etkilemektedir. Literatürün tedavideki gelişmelerin maternal mortalitenin azalması yönünde umut verici bilgileri içermesine rağmen PH'li gebelerin tedavileriyle ilgili fikir birliği bulunmamaktadır. Bu nedenle PH'li kadınların gebeliği kontrendike kabul edilmektedir.

Sonuç: PH olan kadınların gebelik ve doğumla birlikte yaşayabileceği yüksek riskler göz önüne alındığında PH alanında uzmanlaşmış hemşirenin hastaların gebelik ve doğuma ilişkin algılarını sorgulaması önem kazanmaktadır. Hastaların tanı alma sürecinde gebelik ve doğum konusundaki riskler açısından bilgilendirilmesi ve danışmanlık sağlanması gerekmektedir. Yapılan uyarılara rağmen gebe kalan veya gebeliğini devam ettirmek isteyen kadınların PH uzmanı, PH hemşiresi, kardiyolog, perinatolog, anestezist ve neonatologtan oluşan deneyimli bir ekip tarafından multidisipliner olarak izlenmesi; bakım, eğitim ve danışmanlıklarının sağlanması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Pulmoner Hipertansiyon, Gebelik ve Doğum, Hemşirelik

Sözel Bildiri

FEASIBILITY OF ROBOTIC VENTRAL HERNIA REPAIR IN EMERGENT SETTING: PERIOPERATIVE AND MIDTERM OUTCOMES

Fahri GOKCAL

Good Samaritan Medical Center, Tufts University School of Medicine, Department of Surgery Massachusetts, USA. E-mail: fahridr@gmail.com

Abstract: Although some published laparoscopic series addresses the role of laparoscopic repair of incarcerated or non-reducible ventral incisional hernias, there is no published series on emergent robotic ventral hernia repair (RVHR). This study aims to present the results of over 6 years of experience with patients who underwent RVHR due to incarcerated ventral or incisional hernias in an emergency setting.

Methods: From a prospectively maintained database, data were retrospectively analyzed from patients who underwent RVHR in an emergent setting over 6 years. Patients who underwent RVHR in an elective setting and patients who had concomitant non-abdominal wall procedures were excluded. Pre-, intra-, and postoperative variables were reviewed. Phone calls were also conducted to assess mid-term outcomes. Hernia classification and location were represented according to the European Hernia Society recommendations. Complications were assessed with the Clavien-Dindo Classification (CD) and the Comprehensive Complication Index (CCI®) scoring systems. Kaplan-Meier's time-to-event analysis was performed to calculate freedom-of-recurrence.

Results: 589 patients underwent RVHR, of which, a total of 34 patients were included in this study. The majority of hernias were centrally located (M3,>80%) and medium-sized or W2[19 (55.9%)] hernias. The average skin-to-skin time was 139 minutes. None of the procedures was converted to open or laparoscopic approaches. The average postoperative hospital stay was 2.6days. Over an average follow-up period of 20.5months, 7 patients experienced minor complications (CD grades I-II) and 4 patients experienced major complications (CD grades III-IV). CCI® scores ranged from 0-42.4. Only 1(2.9%) patient experienced hernia recurrence. Recurrence-free time was found to be 54.7(95%Confidence Interval=51.5-57.8) months for the entire cohort.

Conclusion: The absence of conversion to laparotomy, minimal perioperative morbidity, and low midterm recurrence rates all support the feasibility of the RVHR in the emergent setting. Further prospective multicenter studies with longer-term follow-up are needed to prove the value of emergent RVHR.

Keywords: Emergency, Incarcerated hernia, Robotic surgery, Ventral hernia repair

Sözel Bildiri

A CUMULATIVE SUM ANALYSIS of LEARNING CURVE in ROBOTIC PRIMARY VENTRAL HERNIA REPAIR UTILIZING INTRAPERITONEAL ONLAY MESH

Fahri GOKCAL[1], Omar Yusef KUDSI[2]

[1]*Good Samaritan Medical Center, Tufts University School of Medicine, Department of Surgery Massachusetts, USA. E-mail: fahridr@gmail.com*

[2]*Good Samaritan Medical Center, Tufts University School of Medicine, Department of Surgery Massachusetts, USA. E-mail: Omar.Kudsi@Tufts.edu*

Abstract: The learning curve (LC) as a barrier to adoption is a particular area of interest because it is a major limiting factor in the reproducibility of already established efficacy of robotic surgeries. The purpose of this study is to evaluate the operative time-based LC of robotic intraperitoneal onlay mesh (rIPOM) ventral hernia repair (VHR) and identify differences observed throughout its phases.

Methods: From a prospectively collected database over 6 years, rIPOM repairs for elective-primary-midline hernias were evaluated retrospectively. To detect the change in the surgeon's performance, a CUSUM curve of skin-to-skin time was developed based on the mean overall skin-to-skin time in the sample. A risk-adjusted (RA) CUSUM was used to visualize the LC of rIPOM-VHR, based on complications.

Results: Ninety rIPOM patients were included in the CUSUM analysis. Accordingly, patients were allocated into three groups; early(n=25), middle(n=40), and late(n=25) phases. The second group has a mean duration of 23 minutes shorter than the first group ($p<0.0001$), and the third group has a mean duration of 34 minutes shorter than the first group ($p<0.0001$). A steeper decrease in off-console time than console and skin-to-skin times was observed during the early phase. A consistent and gradual decrease in operative times was observed after the completion of thirty-six cases. The peak of the complications RA-CUSUM analysis was found after fifty-five cases.

Conclusions: Operative times and complication rates gradually decreased across three different phases. A steep decrease in off-console time was achieved between early and middle phases implying that the surgeon was overcome robotic docking and port placement problems. Accumulated complication rates noticeably decreased from middle to late groups. Further studies that group multiple learning curves and scrutinize the effects of separate surgical steps on operative times could be beneficial to better understand the factors influencing LCs for rIPOM repair.

Keywords: Robotic ventral hernia repair; Learning curve; IPOM; Intraperitoneal onlay mesh

Sözel Bildiri

NONSPESİFİK KRONİK BEL AĞRISI OLAN BİREYLERDE VÜCUT KİTLE İNDEKSİNİN FİZİKSEL PERFORMANS VE FONKSİYONEL DÜZEYE ETKİSİ

Saniye Aydoğan ARSLAN[1], Sabiha BEZGİN[2], Ayşe Abit KOCAMAN[3]

Kırıkkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü

[1]fztsaniye1982@gmail.com, [2]sabihasahilog@gmail.com, [3]ayseabit@gmail.com

Özet: Bel ağrısının oluşumunda birçok faktör rol oynamaktadır. Vücut ağırlığının artmasının, vücudun ağırlık merkezinde yer değiştirmeye neden olup bel bölgesindeki mekanik stresleri arttırdığı, bu nedenle dejeneratif değişikliklere ve dengesiz postüre sebep olabileceği açıklanmıştır. Vücut kitle indeksi (VKI) ile bel ağrısı arasındaki ilişkiyi inceleyen bir çok çalışma olmakla birlikte farklı sonuçlar vardır. Obesitenin bel ağrısının tekrarlama riskini arttırdığı belirtilmekle VKİ'nin bel ağrısında risk faktörü olmadığını gösteren çalışmalarda mevcuttur. Bel ağrısı yönetiminde uygun değerlendirme parametrelerin kullanılması önemlidir. Tedavi programını belirlerken kişilerin fiziksel performansları ve fonksiyonel düzeyleri de sıklıkla değerlendirilmektedir.

Amaç: Nonspesifik kronik bel ağrılı bireylerde (NSKBA) VKI'nin fiziksel performans ve fonksiyonel düzey üzerine etkisini incelemektir.

Yöntem: Çalışmaya 18-55 yaş aralığında nonspesifik kronik bel ağrısı tanısı almış olan 36 kadın, 19 erkek toplam 55 birey dahil edildi. Bireylerin sosyodemografik bilgileri ve VKI((kg/m^2) değerleri kaydedildi. VKI değeri 18.5-24.9 kg/m^2 olanlar normal kilolu(n=26) ve 25 ve üzeri kg/m^2 olanlar (n=29) olarak 2 gruba ayrıldı. Bireylerin fiziksel performansı zamanlı kalk yürü testi(ZKYT) ile, fonksiyonel düzeyleri Oswestry Bel Ağrısı Anketi ile değerlendirildi. Spearman korelasyon analizi ve Mann-Whitney u testi kullanıldı. Anlamlılık düzeyi $p<0.05$ olarak alındı

Bulgular: VKI ile fiziksel performans ve fonksiyonel düzey arasındaki ilişkiye baktığımızda orta düzeyde negatif ilişki olduğu görüldü (rho=-0.423; rho=-0.427). Normal kilolu ile fazla kilolu bireylerin fiziksel performansları karşılaştırıldığında, istatistiksel olarak anlamlı fark bulundu ($p<0.05$). Normal kilolu bireyler ile fazla kilolu bireylerin ZKYT süreleri sırasıyla 8.49±3.80sn, 12.19±5.43sn idi. Fonksiyonel düzeye ait sonuçları karşılaştırıldığında kilolu ve obez bireylerin fonksiyonel özür düzeylerinin daha yüksek olduğu görüldü ($p<0.05$). Oswestry Bel Ağrısı Anketi puanları karşılaştırıldığında, normal kilolu bireyler ile fazla kilolu bireylerin sonuçları sırasıyla 34.06±15.55 ve 43.18±16.01 idi.

Tartışma ve Sonuç: Sonuçta, NSKBA'lı bireylerde, VKI'nin artışının fiziksel performans ve fonksiyonel düzey üzerinde olumsuz etkisi olduğu gösterildi. Bireylerin VKI'nin fiziksel aktivite ve uygun beslenme ile kontrol altında tutulmasının önemli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kronik ağrı, bel ağrısı, vücut kitle indeksi, fiziksel performans, fonksiyonel düzey

Sözel Bildiri

AFETLERDE ÖZEL İHTİYAÇ SAHİPLERİNİN SAĞLIĞININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Saim DEMİREL

Yozgat Bozok Üniversitesi, İlk ve Acil Yardım Programı, Yozgat, Türkiye, saim.demirel@bozok.edu.tr

Özet: Doğal, teknolojik ve insan kaynaklı afetlerden sonra olayın gerçekleştiği bölgede sağlık hizmetlerinde aksamalar meydana gelebilmektedir. Diyabet hastaları, diyaliz hastaları, yoğun bakım hastaları vb. hastalar özel ihtiyaç sahipleri olarak sınıflandırılmaktadır. Sağlıklı bireyler sağlık durumlarını stabil halde tutmakta zorlanmazken, afetlerden öncesinde de bakıma ihtiyaç duyan özel ihtiyaç sahipleri çok daha fazla yardıma gereksinim duyacaktır. Çalışmanın amacı da tam bu nokta ortaya çıkmaktadır. Özel ihtiyaç sahiplerinin afet sonrasında yaşadıkları sağlık sorunları ve genel sağlık durumlarıyla ilgili değerlendirme yapılmıştır. Özel ilgiye ihtiyaç duyan bu grubun afet öncesi, afet anı ve sonrası için bireysel afet planları, aile afet planları, hastane afet planları vb. gibi oluşturulan planlarda ilgili gruba daha fazla önem verilmesi gereklidir. Ulusal ve uluslararası yapılmış olan çalışmalar irdelenerek özel ihtiyaç sahiplerinin yaşadıkları genel sorunlar, sağlık hizmetlerindeki aksamalar ve alınan tedbirler belirlenmiştir. Yapılan araştırma sonucunda özel ihtiyaç sahipleri için afet öncesi alınacak tedbirlerle afet sonrasında da bakım ihtiyaçlarını giderebilmeleri ve minimum eski yaşamlarını idame ettirebilmeleri için gerekli olan çalışmalar konusunda öneride bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: afet, sağlık,

Sözel Bildiri

AFETLERDE HASAR TESPİT ÇALIŞMALARI VE TRİAJ

Saim DEMİREL[1], Hanife Nur Yılmaz[2]

[1] *Yozgat Bozok Üniversitesi, İlk ve Acil Yardım Programı, Yozgat, Türkiye, saim.demirel@bozok.edu.tr*

[2] *İskenderun Teknik Üniversitesi, KBRN Tehditleri Yönetimi, Hatay, Türkiye,*

Özet: Afetler bina yapım malzemesine bakmaksızın belirli boyutlarda hasarlar verebilmektedir. Afet sonrasında hasarın büyüklüğü, bir bölgede veya bir ilde gerçekleşmesi gibi etkenlerle afetlerin boyutu hakkında bilgi sahibi olmamızı sağlar. Bütünleşik afet yönetimi sisteminde önemli yere sahip olan müdahale aşamasında hem hasar tespitinin hem de triajın önemli bir yeri vardır. Hasar tespit çalışmaları ve triaj etkin şekilde yapılırsa hızlı müdahale yapılabilir ve müdahalenin başarı oranı yüksek olacaktır. Hasar tespit çalışmalarının son yaşamış olduğumuz afetlerde de etkisinin büyük olduğunu görmüş bulunmaktayız. Özellikle Triaj yani ayıklama ile binaların hasar seviyelerinin belirlenip hangi binaya müdahale önceliği verilmesi müdahale evresinin başarısını ortaya çıkartacaktır. AFAD tarafından görevlendirilen keşif ekiplerinin yapacağı bina triajı sonrası önemli noktalar belirlenerek müdahale önceliklerine göre arama ve kurtarma faaliyetleri başlatılmış olacaktır. Hasar tespit çalışmaları biraz daha uzun süreli bir süreç olup belirlenmiş olan hafif, orta ve ağır hasarlı bina durumlarına göre ev sahiplerine devlet tarafından belirli düzeylerde destek sağlanmaktadır. Hasar tespiti konusunda son yaşadığımız Elazığ depreminden sonra çevre ve şehircilik bakanlığı ile AFAD iş birliğinde hasar tespit çalışmaları yürütülerek vatandaşların online olarak bina durumlarını sorgulama hizmeti verilmeye başlanmıştır. Çalışmada da yapılan hasar tespit çalışmalarının etkileri, bu konudaki çalışmalar, afetlerde bina triajının önemi nedir? konularında irdeleme yapılarak önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Afet, Triaj, Hasar Tespit

Sözel Bildiri

A CASE REPORT OF STEVENS-JOHNSON SYNDROME, A DERMATOLOGİCAL EMERGENCY, SECONDARY TO AMOXİCİLLİN-CLAVULANİC ACİD USE

Cihan BEDEL[1], Mustafa KORKUT[1]

[1]Health Science University Antalya Training And Research Hospital Emergency Medicine Department

Abstract: Stevens-Johnson Syndrome is a rare mucocutaneous disease in the literature associated with significant mortality and morbidity. A 29-year-old male patient was presented to the emergency department with complaints of fever, lips and mouth sores, redness in his eyes, generalized rash and pruritus. There were maculopapular lesions on the truncus, neck and extremities. He was diagnosed with acute tonsillitis five days before these rashes, and they appeared 2 days after oral amoxicillin clavulanic acid 1 gr twice a day. Due to the skin and mucosal findings, amoxicillin-clavulanic acid-induced Stevens-Johnson Syndrome was suspected. As a result, Today, safe antibiotics such as amoxicillin clavulanic acid are frequently used. However, life-threatening side effects such as Stevens-Johnson Syndrome should be kept in mind.

Keywords: Emergency department, Stevens–Johnson syndrome, amoxicillin clavulanic acid

Sözel Bildiri

EFFECTS OF LAUGHTER YOGA

Ece KARALİ[1], Özlem Can GÜRKAN[2]

[1]*Yüksek Lisans Öğrencisi, Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği AD, İstanbul, Türkiye, ecekarali@gmail.com*

[2]*Dr.Öğr.Üyesi, Marmara Üniversitesi, Hemşirelik Bölümü, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği AD, İstanbul, Türkiye, ozlemcangurkan@gmail.com*

Abstract: Humor and laughter is the psychotherapist and healthcare practices that he often uses in the rehabilitation, health care and development of diseases related to stress and lifestyle. Laughter increases the cortisol hormone and increases the body's immunity against diseases, providing a balance between the body's hormones and chemicals (Farifteh 2014). Reduce monoglobin when fun and laughter lower the erythrocyte for sedimentation and increase the activity of natural killer (NK), decrease cortisol and blastogen lymphocytes. In addition, it has been stated that laughter strengthens the immune system, how to use phagocytosis in the immune system and also helps fight infections that will be effective (Martin 1988). Based on the argument that there is no difference between real and fake laughter in terms of the usability of the body, laughter yoga created using traditional yoga's breathing techniques, which can be laughed without any humor, comedy or justification, is a method developed by Madan Kataria in India in 1995.. Laughter is as fake as during exercise, but then quickly turns to true laughter. It increases oxygen saturation in the brain and body. Laughter yoga, a therapeutic method, involves deep breathing, meditation and different stretching movements. It was determined that laughter yoga decreases depressive symptoms and increases life satisfaction in women who are older and diagnosed with depression, performed in a nursing home in Iran in 2010 (Shahidi 2010). Similarly, photos where laughter yoga has reduced depression and isomnia in older individuals and increased sleep price (KoveYoun 2011), organ transplantation is more active and friendship with other group groups associated with laughter yoga practice, physical symptoms, anxiety and sleep in another way. for, it has been determined that it has a positive effect on variables such as social evaluation and depression (Yazdani M. 2012). (Bennett 2013), requirements of blood glucose therapy in patients with type-2 diabetes, (Cokolic 2013). Similarly, with the application of laughter yoga before chemotherapy in cancer patients, stress, physical-mental complaints and lack of information are reduced (Farifteh 2014), excitement, energy level, mood, optimism, stress level, friendship, awareness, muscle relaxation, mental relaxation in Parkinson's patients. It has been reported that there is a significant increase in causative / no reason laughing parameters (SwedbergDeCaro 2016). Many physiological and psychological benefits of laughter yoga, which lay the groundwork for many health-related studies, include reducing stress hormones, improving the immune system, improving the quality of life, and enhancing interpersonal interaction.This review is prepared to examine the effects of laughter yoga.

Keywords: laughter yoga, stress, health, nursing

Sözel Bildiri

EFFECT OF SDG ON DNA DAMAGE OCCURRING IN MCF-7 CELLS

Dilek BAYRAM[1] Gülçin YAVUZ TÜREL[2]

[1]*Süleyman Demirel University, Department of Histology and Embriyology, Isparta/TURKEY, dilekbayram@sdu.edu.tr*

[2]*Süleyman Demirel University, Department of Medical Biology, Isparta/TURKEY, gulcinnyavuz@gmail.com*

Abstract: Secoisolariciresinol diglucoside (SDG) is one of the major lignan of flaxeed (*Linum usitatissimum*). Studies have shown that SDG has an inhibitory effect on the progression of many cancer cells, including breast cancer (1). It is also known that SDG has a protective effect against DNA damage by different metabolic pathways (2). The relationship between DNA damage and breast cancer is based on the DNA damage response genes that are considered as markers (3). So, in this study, it was aimed to investigate whether SDG has a DNA damage-reducing effect on MCF-7 breast cancer cell line using alkaline comet assay. The effective SDG dose for MCF-7 cells was determined as 50 micromolar (IC50:50) and were studied with different times as 24, 48 and 72 hours. Cells without any application considered as control group. After performing Comet assay, results were analyzed with Open Comet visual evaluation program (4). Tail DNA Percentage parameter was used to assess DNA damage and $p < 0.05$ was considered statistically significant. Average tail DNA percentage values of all SDG treatment groups was found to decrease compare to their control groups. However, statistical significance was observed only in the 24 and 48 hour SDG groups as p=0,021 and p=0,026 respectively. Consequently these findings supported that SDG has able to decrease DNA damage occur in breast cancer cells.

Keywords: Breast cancer, Comet Assay, DNA damage,MCF-7 cell line, SDG.

Poster Bildiri

MAKSİLLER ANTERİOR BÖLGEDE ROTASYONLU TEK SANTRAL DİŞİN TAM SERAMİK REHABİLİTASYONU

Hatice Sevinç AKÇA[1]

[1]*Süleyman Demirel Üniversitesi Dişhekimliği Fakültesi Protetik Diş Tedavisi Anabilimdalı*

sevinc92may@gmail.com

Özet: Estetik bölgede tek diş rehabilitasyonları, komşu dişlerle benzer morfolojinin, renk uyumunun ve ışık geçirgenliğinin sağlanmasındaki güçlükler nedeniyle restoratif ve protetik dişhekimliğinin en zor vakalarındandır. Full seramiklerin kullanımıyla ve teknolojinin ilerlemesiyle dentin ve mineyle benzer estetik özellikler gösteren materyallerin kullanımı gündeme gelmiştir.

Amaç: Maksiller anterior bölgede rotasyonlu santral dişin estetik restorasyonudur.

Yöntem: 24 yaşındaki kadın hasta üst çene ön dişindeki çapraşıklık nedeniyle kliniğimize başvurdu. Çene darlığı nedeniyle rotasyonda sürmüş 21 numaralı santral dişi intraoral ve radyografik olarak incelendi. Hastaya ortodontik tedavi önerildi ancak hasta reddetti. Santral dişin labial pozizyonda ve mezialinin ark dışında olması nedeniyle yapılacak vestibül preparasyonda dişin pulpasına yaklaşılacağından, olası kanal tedavisi riski hastaya anlatıldı. Hastanın onayı alındıktan sonra ilk olarak labial yüzey preparasyonu yapıldı. Pulpa dokusu korunarak kesim tamamlandıktan sonra ilave tip elastomerik ölçü maddesiyle (Elite HD, Zhermack) daimi ölçüsü ve aljinatla geçici ölçüsü alındı. Laboratuvardan restorasyonun bitmiş halini yansıtan kapüşon prova istendi. Hastaya aynı seans geçici kronu simante edildi. Gönderilen kapüşon provada istenilen yüzey özellikleri ve morfoloji oluşturuldu, kenar uyumları kontrol edildi. Renk seçimi yapıldı ve laboratuvara gönderildi. Laboratuvar aynı formda, seçilen renkte E-max Press kronu üretti. Nihai restorasyon gelince kapanış ilişkileri, yükseklik ve morfoloji tekrar değerlendirildi. Minimal düzenlemeler yapıldıktan sonra ışıkla sertleşen adeziv simanla (Choice 2, BİSCO) simante edildi. Hastaya kullanım esnasında dikkat etmesi gerekenler anlatıldı, oral hijyen önerileri verildi.

Sonuç: 3 aylık takip sonrasında restorasyonda kırılma, renk değişikliği görülmemiş olup, dişeti sağlığı yerindedir.

Anahtar Kelimeler: Estetik restorasyonlar, full seramik

Sözel Bildiri

MEME KANSERİ ve DUYGU DÜZENLEME KAVRAMI

Figen Şengün İNAN

Dokuz Eylül Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı

Özet: Meme kanseri tanısı ve tedavisi zorlu bir süreçtir ve bu süreç üzüntü, öfke, suçluluk, kaygı, korku, umutsuzluk ve yalnızlık gibi duygusal deneyimlerle karakterizedir. Tedavi sonrası dönemde de benzer duygular yaşanmaya devam etmekte olup, tekrarlama korkusu yaygın bir duyusal yaşantı olarak karşımıza çıkmaktadır. Duygu düzenleme kişinin duygusal tepkilerini izleyebilme, kontrol edebilme, değerlendirebilme ve değiştirebilme yeteneği olarak kavramsallaştırılmaktadır. Hastalık yaşantısına gösterilen duygusal yanıtların adaptif bir şekilde düzenlenmesinin ise psikolojik iyilik halinin sürdürülmesinde, yaşam kalitesinde ve hastalığa uyum sürecinde önemli olduğu belirtilmektedir.

Amaç: Bu derleme meme kanserinin tüm aşamalarında duygu düzenleme kavramının ele alındığı çalışmaların yöntem ve sonuçlarını incelemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Literatür taraması, Pubmed, Wiley, Google Scholar veri tabanları ve Türkiye Atıf Dizini'nde yapılmıştır. Tarama Türkçe ve İngilizce dillerinde, meme kanseri ve duygu düzenleme sözcükleri kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

Bulgular: Çalışmalarda meme kanseri sürecinde duygu düzenleme kavramının nicel yöntemle ve bilişsel duygu düzenleme stratejilerine odaklanılarak yürütüldüğü görülmüştür. Müdahale çalışmaları sınırlıdır. Çalışmalarda duygu düzenleme kavramının ele alınışında kullanılan ölçüm aracına bağlı olarak farklılıkların olduğu, bazılarında duygularla başetme yöntemlerine odaklanıldığı belirlenmiştir. Duygusal farkındalık, duyguların kabulü, pozitif yeniden odaklanma ve pozitif yeniden değerlendirme meme kanserinde psikolojik iyi oluş ve yaşam kalitesi gibi parametrelerde olumlu sonuçlarla ilişkilendirilirken, duyguları bastırma, kendini suçlama, ruminasyon ve felaketleştirme uyuma dönük olmayan stratejiler olarak belirlenmiştir.

Tartışma ve Sonuç: Çalışmalar meme kanserinde duygu düzenleme stratejilerinin psikolojik iyi oluş, yaşam kalitesi üzerinde etkili olduğunu göstermektedir. Psikososyal bakımın bir boyutu olarak hastaların duygu düzenleme stratejileri değerlendirilmeli ve uyuma dönük stratejiler geliştirmeleri yönünde desteklenmelidirler. Meme kanserine özgü, duygu düzenleme becerilerinin değerlendirilebileceği standardize ölçüm araçlarının geliştirilmesi önemlidir. Gelecek çalışmalarda duygu düzenleme stratejilerinin sosyal ve davranışsal boyutları gibi diğer boyutlarının ele alınması, duygu düzenleme stratejilerini açıklamaya yönelik kalitatif çalışmaların yürütülmesi önerilir.

Anahtar Kelimeler: Meme kanseri; duygular; duygu düzenleme; psikolojik iyi oluş

Sözel Bildiri

THE ROLE OF LABORATORY FİNDİNGS IN COVİD-19 DİSEASE: A SYSTEMATİC REVİEW

Ayşegül SÜMER

RECEP TAYYİP ERDOGAN ÜNİVERSİTESİ, Dahili/Temel/Cerrahi Tıp Bilimleri,
aysegul.sumer@erdogan.edu.tr

Abstract: The spread of a new coronavirus, discovered in China on December 31, 2019, caused a pandemic in March 2020, forcing all affected countries to quickly adapt to this new disease, to develop diagnostic and therapeutic methods. The need to investigate the clinical features of patients is increasing, to better address the COVID-19 health crisis.

Objective: This systematic review was made to facilitate the clinical management of COVID-19 and to determine the role of laboratory findings in the disease.

Methods: This study is a systematic review of the literature to identify articles published in PubMed and Science Direct databases between 01.01.2020-01.04.2020. To narrow the search, keywords included the terms 'COVID 19', 'epidemiological', 'clinical', 'laboratory', 'characteristics'. The inclusion criteria were determined as studies in English, with full text, research articles and adult patients. Exclusion criteria are studies in COVID-19 where there is no specific definition regarding the role of laboratory findings.

Results: As a result of the examination, 144 studies were reached. As a result of the analyzes, 11 articles were included in the study. Nine of the studies were conducted in China, one in Norway and one in Iran. In these studies, the number of samples varies between 42 and 1095. Examining their sex, most of them are more male. The average age of the sample groups is between 39.0 and 72.5. Hypertension, diabetes and cardiovascular diseases draw attention in accompanying chronic diseases. Although the most frequent findings of increased CRP and decreased WBC were found in laboratory findings, LDH, D-dimer, Troponin, CK, ALT, AST increased and urea and creatinine decreased with prolonged prothrombin time. Another noteworthy feature is that the severity of COVID-19 disease changes and the values of biomarkers in laboratory data change in favor of the disease.

Conclusion: COVID-19 is a rapidly spreading pandemic that affects clinical processes. Its prognosis varies according to disease severity, gender, age and presence of chronic disease. Laboratory findings have a key role in providing quantitative data for COVID-19 to monitor the clinical course of the disease, evaluate the patient, and establish treatment protocols.

Keywords: COVID-19, Epidemic, Clinical Laboratory, characteristic.

Sözel Bildiri

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN SAHİP OLDUĞU RİSK FAKTÖRLERİNİN MADDE KULLANIMINA ETKİSİ

Hanife ÜLGEN[1], Murat BEKTAŞ[2]

[1]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye. hanifeulgen@gmail.com*

[2]*Dokuz Eylül Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye. murat.bektas@deu.edu.tr*

Özet: Üniverite dönemi madde kullanımı açısından birçok riskleri bünyesinde barındırmaktadır.

Amaç: Bu araştırma, üniversite öğrencilerinin sahip olduğu risk faktörlerinin madde kullanımına etkisini belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Gereç ve Yöntem: Araştırma verilerinin toplanmasında; "Sosyo Demografik Veri Formu", "Aile Yapısı Bilgi Formu", "Madde Kullanım Bilgi Formu" ve "Anne Baba Tutum Ölçeği (ABTÖ)" kullanılmıştır. Verilerin analizinde yüzdelik, ortalama ve standart sapma, ki-kare testi ve lojistik regresyon analizi ile kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi 0.05 olarak kabul edilmiştir.

Bulgular: Çalışmaya 300 üniversite öğrencisi katılmıştır. Öğrencilerin yaş ortalaması 20.49±1.63 olup, %83'ünün kız olduğu, % 32'sinin üçüncü sınıfta öğrenim gördüğü, % 1.3'ünün evli olduğu, % 60'inin bir öğrenci arkadaşı ile evde yaşadığı, % 65.7'sinin okul başarısını orta olarak değerlendirdiği, % 17.3'ünün üniversiteden önce de yatılı okulda okuduğu, % 5'inin psikiyatri ve % 2.7'sinde intihar öyküsü bulunduğu, % 60'i ailesiyle ilişkilerinin iyi olduğu, % 66'si ekonomik durumunu orta olduğunu, ve %7.3'ünün ailesinde psikiyatrik problemler bulunduğu saptanmıştır. Öğrencilerin % 30.7'sinin (n=92) sigara, % 25'inin alkol (n=75) ve % 1.3'ünün (n=4) madde kullandığı belirlenmiştir. Öğrencilerin ebeveyn tutumlarına göre sigara, alkol ve madde kullanım oranları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır ($p>0.05$). Lojistik regresyona öğrencilerin yaşı, cinsiyeti, sınıfı, medeni durumu, ekonomik durumu, başarı düzeyi, anne babanın eğitim düzeyi, aile ilişki algılamaları, öğrenci ve ailesinde psikiyatrik sorun bulunma durumu, öğrenci çalışma durumu alınmıştır. Yapılan lojistik regresyon analizinde sigara kullanımında erkek cinsiyette olmanın ve alkol kullanmanın anlamlı bir değişken olduğu saptanmıştır. Erkek cinsiyette olma sigara kullanımını 2.9 kat ve alkol kullanımı sigara kullanımını 5.8 kat arttırmaktadır. Diğer değişkenler sigara kullanma durumunu anlamlı şekilde etkilememiştir. Alkol kullanımını ise öğrencilerin yaşı ve sigara kullanımı anlamlı şekilde yordamıştır. Alkol kullanımını sigara kullanımı 5.9 kat ve yaş 1.3 kat arttırmaktadır. Değişkenlerin hiç biri madde kullanımını anlamlı şekilde yordamamıştır ($p>0.05$).

Tartışma-Sonuçlar: Öğrencilerin sigara kullanımını cinsiyetleri ile alkol kulanma durumlarının, alkol kullanma durumunu ise yaş ve sigara kullanımının etkilediği saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Risk Faktörleri, Madde Kullanımını, Üniversite Öğrencisi

Sözel Bildiri

CURRENT APPROACHES IN MIGRAINE TREATMENT

Selver BULUT[1], Melda Soysal TOMRUK[2]

[1]*Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Cevat Sayılı Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Burdur,Türkiye, sbulut@mehmetakif.edu.tr*

[2]*Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Cevat Sayılı Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Burdur,Türkiye, meldastomruk@mehmetakif.edu.tr*

Abstract: Migraine is a paroxysmal disease with episodes in which symptoms are not observed between attacks. Although its mechanism is not fully known, it focuses on the neurovascular theory accompanied by vascular dilation and cortical spreading depression. In addition, the disease is affected by predisposing factors such as genetic predisposition, gender, type-a personality. Attacks consist of temporary focal neurological symptoms and / or headaches. Treatment; It involves mostly pharmacological approaches and symptomatic treatment since the pathogenesis has not been fully proven. However, the first key points to prevent and treat therapy such as headache diary recording and determination of trigger factors are widely used.In addition to medical treatments, many patients try to cope with various protective behaviors such as protection from stimuli, rest and sleep. Although theoretical avoiding and prevention behavior constitute a large part of the treatment, current approaches do not support the patient's fear of attack and avoidance behavior. Instead of the physical activity behavior avoided by patients as one of the triggering factors, aerobic exercises, which are gradually increased in current approaches and included in the lifestyle, are supported by studies where the attack frequency and pain intensity decrease. In dietary approaches, besides controlled consumption of trigger factors such as tyramine-containing foods, regular restricted diet numbers and hours, and personalized restricted diet approaches are gaining popularity. In addition, the benefits of electrical stimulations, especially for painful phase symptomatic treatment, are supported by studies. As a result of the analyzes made for different physiotherapy interventions, it has been shown that the combination of aerobic exercises or physical and psychological assisted interventions caused a decrease in the duration and migraine frequency of migraine attacks. More clinical studies are needed to increase the level of evidence in current treatment approaches. However, it is important to plan both preventive and therapeutic applications within the existing treatment protocols in order to increase the quality of life by meeting patient expectations with personalized evaluations.

Keywords: migraine, headache, treatment

Sözel Bildiri

GEN TERAPİSİNİN PERİODONTAL TEDAVİDEKİ YERİ

Zeliha AYTEKİN

Akdeniz Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Periodontoloji Anabilim Dalı/ANTALYA

Özet: Yetişkinler arasında oldukça yaygın olan periodontal hastalık tedavisi, araştırmacılar ve klinisyenlerin ilgisini çekmektedir. Periodontal rejenerasyon, periodontitis kaynaklı ileri periodontal defektlerin tedavisinde önemli bir klinik hedeftir. Kemik greft materyalleri, bariyer membranlar, otojen veya rekombinant insan büyüme faktör(rhGF)leri ve trombositten zengin plazma ve kemik morfogenetik proteinleri gibi diferansiyasyon faktörleri ve bunların kombinasyonları bu amaçla kullanılmaktadır. rhGF'lerinin ve rejenerasyon için diğer proteinlerin eklenmesi, mevcut rejeneratif prosedürlerin klinik sonuçlarını olumlu etkilemiştir. Ancak her teknik ve materyalin kendi avantajları gösterilmekle birlikte hasarlı periodontal dokuların tümüyle restorasyonu başarılamamıştır. Kayıp dokuların iyileşme süreci; hücresel ve moleküler aktivitelere, sürecin başlatılması ve düzenlenmesi için GF'ler ve sitokinler arasındaki sürekli etkileşime bağlıdır. Mevcut kanıtlar, etkili rejenerasyon için seçilen çoklu düzenleyici sinyallerin iyileşme sürecinde optimize edilmiş dozda ve yeterli sürede bulunmasının gerekli olduğunu göstermiştir. GF'ler proteolitik yıkım ve taşıyıcının çözünmesi nedeniyle uygulanan bölgede sınırlı bir süre kalır. GF'lerin kontrollü salınımı için çeşitli materyaller kullanılmıştır. Ancak biyodegradasyon, inflamatuar reaksiyonlar ve immünolojik red gibi çeşitli sebeplerle tam bir sonuç alınamamıştır. Bu problemlerin üstesinden gelmek için hedef hücrelere iletilecek GF proteinlerini kodlayan genlerden faydalanılmasının önünü açan gen terapisi(GT) uygulamaları gündeme gelmiştir. GT'nin primer amacı; konak hücrelerini, GF ve sitokin salınımı vasıtasıyla hasarlı alanı istila ederek in vivo olarak güçlü bir ekstrasellüler matrix sentezi yapmak üzere stimüle etmek ve dolayısıyla endojen tamir mekanizmalarını desteklemektir. GT defekt bölgesinde protein seviyelerini koruyarak çoklu GF'lerin defekte uzun süreli maruz kalmasını sağlar. GT'nin ana konsepti, istenen terapötik etkiyi teşvik etmek üzere bireyin hücrelerindeki spesifik genleri değiştirmek için genetik bilginin hedef hücrelere aktarılmasına dayanır. GT daha uygun bir konakçı yanıtı indüklemek için kullanılabilir.

Amaç: Bu derlemede periodontal doku rejenerasyonu uygulamalarında GT tekniği sunulmaktadır. GT için şu anda mevcut olan yöntemler, viral/viral olmayan vektörlerin kullanımını ve periodontal dokular için rejeneratif tıpta terapötik potansiyel olarak nasıl kullanılabileceklerinin derlenmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Periodontal hastalık, peridontal rejenerasyon, gen terapi

Sözel Bildiri

COVID-19 VİRÜS SALGINI DÖNEMİNİN PSİKOLOJİK ETKİLERİ

Hale KAMAN

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Acil Yardım Ve Afet Yönetimi Bölümü dnzkpbg26@gmail.com

Özet: Neslimizin daha önce karşılaşmadığı kadar büyük ve küresel boyutta, kozmik bir kriz içindeyiz. Evreni şiddetli oranda etkileyen, yaşamı ve beden bütünlüğünü tehdit eden bu salgından, ruhsal açıdan etkilenmenin normal bir durum olduğu belirtilmelidir. Normal kişilerin böylesi anormal durumlarda anormal tepkiler vermesi olasıdır. Ani ve beklenmedik bu tür durumlar içinde bazı psikolojik tepkiler muhtemeldir. Salgın dönemi içinde rutin hayatın sekteye uğraması, düzenin birdenbire değişmesi, beklenti ve hedeflerin boşa çıkması, planların bozulması veya ertelenmesi gibi durumların kendini göstermesi; travmatik bir algı oluşumuna neden olacaktır. Sağlıklı bireyler travmatik durumlarda çeşitli depresif, kaygı taşıyan, iç huzursuzluk yaratan, acı veren olumsuz duygulara kapılabilirler. Şok ve inkar, stres, kaygı, korku, bunaltı, endişe, panik, öfke, tahammülsüzlük, gerginlik, umutsuzluk, huzursuzluk, suçluluk, çaresizlik gibi duygular bunlara örnek verilebilir. Bu duyguların son derece olağan ve insani tepkiler olduğu unutulmamalıdır. Bu duyguların abartılı ve sürekli olmadığı sürece hastalık düzeyinde yaşanmayacağı söylenebilir. Travmatik durumlara maruz kalmış sağlıklı insanlarda geçici olarak ortaya çıkabilirler. Kabul edilebilir düzeyde yaşanan bu hislerin, gerekli ve işlevsel bir tarafının olduğu ifade edilebilir. Sürece bağlı olarak tetiklenen bu duyguların, tedbir ve önleyici davranışları, doğru karar almayı ve işlevsel tutumları açığa çıkardığı gözlemlenmektedir. Sonuç olarak, yaşanan travmatik süreç içinde kişilerin kendi duygulanımlarını kontrol etmesi büyük önem taşımakla birlikte; bunu gerçekleştirmek çok kolay olmayabilir. Bu çalışmada, salgının psikolojik etkileri ve özellikle farklı bölgelerde yaşayan farklı yaş gruplarındaki bireylerin iç dünyasındaki değişimleri üzerinde durularak, bireyin kendi kontrolü ölçüsünde yapabileceklerini uygulamaya geçirmeye yardımcı olmaktır.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, Salgın, Travma, Psikoloji

Sözel Bildiri

EFFECT OF SILIBININ AGAINST DNA DAMAGE OCCURED IN MCF-7 CELL LINE

Meltem ÖZGÖÇMEN [1], Dilek AŞCI ÇELİK [2]

[1] *Department of Histology and Embryology, Faculty of Medicine, Süleyman Demirel University, Isparta, Turkey*
meltemozgocmen@sdu.edu.tr

[2] *Department of Medical Biology, Faculty of Medicine, Süleyman Demirel University, Isparta, Turkey*
diileek@gmail.com

Abstract: Breast cancer is one of the most frequent cancer types and cause of death among females (1). Herbal-derived agents have been researched as source of anti-cancer drugs in the past years (2). Silibinin, as a natural polyphenolic flavonoid, constitutes an important portion of the extract of milk thistle, *Silybum marianum* (3). Some studies have shown that silibinin exerts both preventive and anticarcinogenic effects in certain tumor models and inhibits the proliferation of human breast, lung, colon, pancreas, and prostate cancer cells in vitro and in vivo (4). However, little is known about its protective effect on DNA. In our study, it was aimed to evaluate whether silibinin has protective effect against DNA damage occurred in MCF-7 cell line by alkaline comet assay. The effective silibinin dose for MCF-7 cells was determined as 100 µM concentrations (IC 50:50) and were studied with 3 different groups as 24, 48 and 72 hours. Cells without any application considered as control group. After performing Comet assay, DNA of cells were photographed under fluorescence microscope and were analyzed with Open Comet visual evaluation program (5). Tail DNA Percentage parameter was used to assess DNA damage and $p < 0.05$ was considered statistically significant. When silibinin treated groups compared with the control group; no change in DNA damage was observed in 24h application group, while 48 and 72h application groups showed a decrease, but not statistically significant, in DNA damage. Although not statistically significant, the reduction in DNA damage suggests that silibinin may have a protective effect and should be investigated further.

Keywords: Breast cancer, Comet assay, DNA damage, MCF-7, Silibinin

Sözel Bildiri

BİYOKİMYASAL AÇIDAN KEDİ VE KÖPEKLERDE HİPERTİROİDİZM VE HİPOTİROİDİZM

Metehan ASLAN[1], Hale Ergin EĞRITAĞ[2]

[1.] *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi, mthnslan(at)gmail.com*

[2.] *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi Biyokimya Anabilim Dalı, haleergin(at)mehmetakif.edu.tr*

Özet: Tiroid hormonları, fizyolojik homeostazisin devamlılığı için kritik öneme sahiptir. Tiroid hormon faaliyetlerinin, direkt olarak tüm vücudun hücresel fonksiyonlarını etkilemekle birlikte bazal metabolizmanın dengelenmesi ile kardiyo-pulmoner sistemin, iskelet-kas sisteminin, sinir sisteminin ve üreme sisteminin düzenli ve sağlıklı çalışmasında etkili olduğu bilinmektedir. Tiroid hormon bozukluklarının da içinde bulunduğu endokrin bozukluklara özellikle de geriyatrik kedi ve köpeklerde oldukça sık rastlanmaktadır. Bu derlemede, kedi ve köpeklerde görülen tiroid hormon bozuklukları ve etkileri biyokimyasal açıdan değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Hipertiroidizm, Hipotiroidizm, Tiroid bozuklukları

Sözel Bildiri

LİSE ÖĞRENCİLERİNDE MADDE BAĞIMLILIĞI KONUSUNDA YAPILAN ÇALIŞMALAR: BİR GÖZDEN GEÇİRME

Gamze TULUMBACI[1], Melis ÇINAR[2], Hanife ÜLGEN[3]

[1]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Burdur, Türkiye. acer.gamze.1998@gmail.com*
[2] *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Burdur, Türkiye. melisscinarrr@gmail.com*
[3]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye. hanifeulgen@gmail.com*

Özet: Lise dönemi fizyolojik ve psikolojik değişikliklerin olduğu riskli bir dönemdir. Lise döneminde de görülen madde kullanımı kişinin özdenetimini etkileyip yeni tutum ve davranışların oluşmasına yol açmakta ve uzun dönemde madde bağımlılığı sorununa neden olmaktadır.

Amaç: Bu derleme çalışmasında lise öğrencilerinde madde bağımlılığı konusunda yapılan lisansüstü tezlerin gözden geçirilmesi amaçlandı.

Gereç Ve Yöntem: Çalışma tezlerin taranması olarak yapılmıştır. Ulusal Tez Merkezi arşivi lise öğrencilerinde madde bağımlılığı konusunda yapılan lisansüstü tezlere ulaşmak için taranmıştır. "Lise öğrencisi" terimi, ana anahtar kelime olarak belirlenmiştir. Bulunan tez başlıkları "riskli sağlık davranışları", "madde bağımlılığı", "sigara"," alkol" kelimeleri ile tekrar taranmıştır. Tarama kapsamına 2000- 2020 yılları arasında yayınlanmış olan yüksek lisans, doktora ve tıpta uzmanlık tezleri dahil edilmiştir. Araştırma kapsamında kısıtlılığı olan ve madde kullanımı dışındaki tezler kapsam dışı bırakılmıştır. Dış yapı incelemesinde; elde edilen tezlerin türü, yayınlanma yılları, tezi hazırlayan meslek grupları, taranan anahtar kelimeye göre tezlerin dağılımı incelenmiştir. Ayrıca akademisyen hemşirelerin, tezlerin incelenen bu özellikleri arasındaki yeri incelenmiştir.

Bulgular: Tarama sonucunda lise öğrencilerinde madde kullanımı konusunda yapılan toplam 44 lisansüstü teze ulaşılmıştır. Tezler en fazla yüksek lisans çalışması (68,18%,n:30) olarak yapılmıştır. Tezlerin büyük bir bölümünün (52,27%:n= 23) diğer sağlık çalışanları tarafından yapıldığı saptanmıştır. Bulunan tezler arasında en az tez akademisyen hemşireler tarafından (18,18%:n=8) yapılmıştır. Tezler yayınlanma yıllarına göre incelendiğinde en fazla 2012-2017 (40,91%:n=18) yılları arasında yayınlanmıştır. Bu yıllar arasında yayınlanan tezlerin çoğu (43,33%:n=13) yüksek lisans tezidir.

Tartışma-Sonuç: Tezlerin büyük çoğunluğunun yüksek lisans tezi olduğu saptanmıştır. Akademisyen hemşirelerin lise öğrencilerinde madde bağımlılığı konusunda diğer sağlık çalışanları ve diğer alanlara göre çok daha az çalışma yaptığı görülmüştür. Hastaların fiziksel ve psikososyal iyilik halinin sağlanmasında ve kişileri yeniden topluma kazandırmada önemli bir yere sahip olan hemşirelerin madde bağımlılığı konusunda daha fazla çalışmaya yer vermesi gerekmektedir. Bu nedenle, özellikle madde bağımlılığı konusunda risk grubunu oluşturan lise öğrencileriyle daha fazla çalışmaya ihtiyaç olduğu görünüyor.

Anahtar Kelimeler: Lise öğrencisi, Madde bağımlılığı, Hemşire

Sözel Bildiri

DENTAL CAD/CAM SİSTEMLERİNDE KULLANILAN GÜNCEL MATERYALLER

Betül YILMAZ EVMEK

Akdeniz Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Protetik Diş Tedavisi AD, Antalya, Türkiye

Özet: Son yıllarda teknolojinin hızla gelişmesi, dijital diş hekimliğindeki ilerlemeleri de beraberinde getirmiştir. CAD/CAM (bilgisayar destekli tasarım/bilgisayar destekli üretim) sistemlerinin kullanımının yaygınlaşması ile birlikte hem hekimlerin hem de hastaların estetik ve fonksiyonel beklentiler artmış, bu da üretici firmaları beklentileri karşılayacak özelliklere sahip farklı yapısal ve fiziksel özelliklerde materyaller üretmeye itmiştir. Üretimde kullanılan materyaller restorasyon tipine, ağızdaki konumuna, hekimin tercihine, hastanın beklentilerine ve sosyo-ekonomik durumuna göre değişiklik göstermektedir. Bu çalışmada, CAD/CAM sisteminde kullanılan materyaller ve kullanım alanlarına değinilmiştir. Amaç, klinikte hekimlerin materyal seçimine ışık tutarak başarılı restorasyonların yapılmasına olanak sağlamaktır.

Anahtar Kelimeler: CAD/CAM, Tam seramikler, Dental materyaller

Sözel Bildiri

6 YAŞ ÇOCUKLARININ TOPLUMSAL CİNSİYET ALGILARININ İNCELENMESİ

Gül DALGAR, Özge ATAR

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, gul.dalgar@gmail.com,

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi, ozgeeatarr@hotmail.com

Özet: Toplumsal cinsiyet, *'cinsiyete uygun davranış'* olarak erkekten veya kadından beklenen davranış yapılarının ve kalıp yargı rollerin toplamıdır. Toplumsal cinsiyetçiliğin normal gelişim seyri içerisinde bulunan çocuklar, ailelerin dayatmaları ve çevresel etkilerden dolayı cinsiyet kavramı ile daha erken tanışır ve bu durum çocukların geri kalan hayatının her alanında etkisini gösterir. Akademik başarı, toplumsal roller, meslek seçimi bu alanlardan sadece birkaçıdır. Bu bağlamda, okul öncesi dönemde çocukların toplumsal cinsiyet algıları önemlidir.

Amaç: Araştırmanın amacı, 6 yaş çocuklarının toplumsal cinsiyet algılarının incelenmesidir.

Yöntem: Araştırmada, nitel araştırma desenlerinden biri olan fenomoloji (Olgu Bilim) deseni kullanılmıştır. Araştırmanın örneklem seçiminde amaçsal örnekleme kullanılmıştır. Bu doğrultuda çalışmanın grubunu 2019-2020 eğitim öğretim yılı Türkiye'de Akdeniz bölgesinin kuzeyinde bulunan bir şehirdeki özel bir anaokuluna devam eden 6 yaş grubu 7 çocuk oluşturmaktadır. Araştırma verileri Mosaic Approach (Çok Metotlu Yaklaşım) kullanılarak toplanmıştır. Araştırmada elde edilen veriler betimsel analiz tekniği kullanılarak analiz edilmiştir.

Bulgular: Araştırmanın bulgularında, çocukların çizimleri değerlendirildiğinde hepsinin kendi cinsiyetinin ne olduğunun bilincinde olduğu, oyuncak seçimlerinde belirgin bir farkın olmadığı, kadınlara ve erkeklere ait kıyafet seçimlerinde genel itibariyle toplumsal cinsiyetlerine uygun eşleştirme yaptıkları görülmüştür. Çocukların kıyafet seçiminde ve evde kadınların/erkeklerin yaptığı işler konusunda toplumsal cinsiyet rollerine göre cevaplar verdiği saptanmıştır. Çocukların meslek seçiminde sadece kadınların yapabileceği meslek; öğretmenlik ve aşçılık olurken; sadece erkeklerin yapabileceği meslek ise, mühendislik-işçilik olarak bulunmuştur. Çocuklara hem kadınların hem de erkeklerin yapabileceği meslekler kategorisi sunulmamasına rağmen bu kategoriyi oluşturmuş ve uygun gördükleri meslekleri eşleştirmişlerdir.

Tartışma ve sonuç: Araştırma sonuçlarına göre elde edilen bulgular ışığında, çocukların kıyafet tercihlerinde toplumsal cinsiyetlerine uygun seçimlerde bulundukları belirlenmiştir. Çocukların tercihlerindeki farklılığın oyuncak ve meslek seçiminde belirginleştiği saptanmıştır. Yapılan araştırmalarda da, çocukların kadınlara ait meslek seçimleri; anaokulu öğretmeni, terzilik, hemşire, aşçı, dansçı, temizlik görevlisi ve öğretmenlik olurken, erkeklere ait meslek seçimleri ise; polis, asker, şoför, pilot, marangoz, mühendis, itfaiyeci, satıcı, garson ve tesisatçılık olmuştur (Bayındır, 2019; Karabekmez vd., 2018; Yağan Güder, 2014).

Anahtar Kelimeler: Toplumsal cinsiyet algıları, okul öncesi dönem.

Sözel Bildiri

ACİL YARDIM AFET YÖNETİMİ ÖĞRENCİLERİNİN LİDERLİK EDEBİLME YETENEKLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA (BUCAK SAĞLIK YÜKSEKOKULU ÖRNEĞİ)

Murat TATOĞLU[1]

[1]*MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ mtatoglu@mehmetakif.edu.tr*

Özet: Afetler, ekip çalışmasının ve koordinasyonun son derece önem arz ettiği durumlardır. Bu yüzden afetlerde görev alacak kişiler hem iyi birer ekip üyesi hem de iyi birer ekip lideri olmak zorundadırlar. Afetler de koordinasyon ve başarılı müdahale ancak iyi yetişmiş ve başarılı yönetilen ekipler sayesinde mümkün olabilir

Amaç: Çalışmamızın amacı meslek alanları nedeniyle liderlik ve yöneticilik yapma ihtimalleri yüksek olan Acil yardım Afet Yönetimi öğrencilerinin liderlik edebilme yeteneklerinin değerlendirilmesidir.

Yöntem: Çalışmamızda Cansoy ve arkadaşları (2016) tarafından geliştirilen Liderlik Özellikleri Ölçeği kullanılmıştır. Ölçek 28 likert tibi sorudan oluşmaktadır. Çalışmamızın örneklemini Bucak SYO Acil yardım Afet Yönetimi bölümünü okuyan öğrenciler oluşturmaktadır. Çalışmamıza gönüllü 67 öğrenci katılmıştır ve kendilerine yöneltilen soruların tamamına eksiksiz olarak cevap vermişlerdir.

Bulgular: Araştırmamıza katılan öğrencilerin %52,2' si kadınlardan %47,8'i ise erkeklerden oluşmaktadır. Ölçek sorularına verilen cevaplar neticesinde katılımcılarımızın ortalama liderlik puanı 5 üzerinden 3,39 olarak hesaplanmıştır ve oldukça tatmin edici bir değerdir, en düşük puan 1,71 en yüksek puan ise 4,32 olarak bulunmuştur. Araştırma verilerinin normal dağılım gösterip göstermediklerini ölçmek için Kormogorov-Smirnov testi yapılmıştır ve sonuç $p>0,05$ olarak bulunmuştur bu da araştırma verilerin normal dağılım gösterdiğini belirtmektedir. Kadın ve erkek katılımcılar arasında T-Testi uygulanmış $p>0,05$ bulunmuştur, bu durum liderlik özellikleri bakımından aralarında anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir. 3.sınıf öğrencileri 3,4 ile liderlik ölçeğindeki en yüksek ortalamaya sahiptir ancak genel dağılımda sınıflar arasında da anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Sonuç: Yönetmek kesinlikle belli kabiliyetler gerektiren bir durumdur, afet ve kaos durumları ise yönetebilme yeteneğinin ortaya çıkmasını zorunlu kılan hallerdir. Acil Yardım ve Afet Yönetimi bölümü öğrencileri aldıkları eğitim ve yapacakları meslek gereği kendilerinden yönetme ve liderlik etme gibi beklentiler bulunmaktadır. Araştırma verilerinin tatmin edici düzeyde bulunması bu öğrencilerin liderlik yeteneklerine sahip olduğunu ve kendilerini meslek birer yönetici adayı olarak hazırladıklarını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Afet Yönetimi, Liderlik, AYAY

Sözel Bildiri

PETUNİDİN-3-O-GLUCOSIDE & TELOMERAZ ENZİMİ ETKİLEŞİMİNİN MD SİMÜLASYONU

Ülkü BAYHAN[1], Bahtışen AKARÇAY[2]

[1] Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi, Fizik Bölümü, Burdur, Türkiye

ubayhan@mehmetakif.edu.tr

[2] Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi, Moleküler Biyoloji ve Genetik Bölümü, Burdur, Türkiye

bahtisenakarcay@ogr.mehmetakif.edu.tr

Özet: Genel olarak "vitis vinifera" Petunidin-3-o-glucoside molekülü flavonoidler sınıfına aittir ve kırmızı üzümlerde ve kırmızı şaraplarda antosiyonin olarak bulunur. Antosiyanin, kırmızı mavi-mor bitki pigmentlerini veren ayrıca serbest oksijen türevleri ile savaşarak tümör baskılayıcı proteinin kofaktörü olarak bulunduğu hücrenin apoptozis veya diğer bir deyiş ile apoptoz olarak bilinen programlı hücre ölümünü hızlandırır. Sofralık üzümlerin UV ışınlanması ve buzdolabında saklanmasının Fenolik içeriğini arttırdığı litaretürde gösterilmiştir. Petunidin-3-o-glucoside bileşiğinin de içinde yer aldığı flavonoidler; antioksidan, antimutajenik, antiproliteratif, antitümör, antiviral ve antienflamatuar özellikleriyle dikkat çekmektedir. Bu çalışmanın amacı ligand (petunidin-3-o-glucoside) ve telomeraz molekülü etkileşimini Moleküler Dinamik (MD) Simülasyonu ile incelemektir. Genetik algoritmanın kullanıldığı hesaplamada AutoDock4.0 MGL program paketi aracılığı ile elde edilen sonuçlar söz konusu flavonoidin insan ömür uzunluğunun bir ölçüsü olan telomer enzimi etkileşmesi üzerindeki etkilerine vurgu yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Petunidin-3-o-glucoside, antosiyonin, flavonoid, antioksidan, AutoDock4.0 MGL.

Sözel Bildiri

ARTEMİSİNİN&TELOMERAZ ENZİMİ ETKİLEŞME DURUMUNUN DOKİNG HESAPLAMASI İLE BELİRLENMESİ

Ülkü BAYHAN[1], Remziye BANKA[2]

[1]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi, Fizik Bölümü, ubayhan@mehmetakif.edu.tr*

[2]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi, Moleküler Biyoloji ve Genetik Bölümü , remziyebanka@ogr.mehmetakif.edu.tr*

Özet: Artemisinin (Artemisia annua), ateş ve parazitlerin tedavisinde, yaygın olarak da sıtma tedavisinde kullanılmaktadır. Son çalışmalarda, birçok kanserde; melanom, beyin tümörleri ve prostat kanserinde son derece etkili olduğu kanıtlanmıştır. Tatlı pelin (Artemisia annua) çok karakteristik görünüme sahip bir bitkidir. Bileşik hem klorokin duyarlı hem de klorokin dirençli Plasmodium falciparum suşları da dahil olmak üzere binlerce sıtma hastasında başarıyla kullanılmıştır. Artemisinin ve türevleri antimalaryal tedavinin temel bileşenleri haline gelmiştir. Artemisinin kaynaklı peroksitler, genç intraeritrositik sıtma parazitlerini öldürmede antimalaryal ilaçlar arasında benzersizdir. Telomerler, ökaryotik organizmalarda linear kromozomların uçlarında bulunur. Kodlanmayan özelleşmiş DNA tekrar dizilerinden oluşur. Normalde telomer boyu, telomeraz enzimi ve telomere bağlı çeşitli proteinlerce düzenlenir. Telomeraz, ökaryotik kromozomların telomerlerine telomerik tekrarların eklenmesini katalizleyen ribonükleoprotein yapısında bir reverstranskriptaz, büyük bir enzim kompleksidir. Bu molekül ligand etkileşmesi tutunma&yerleştirme çalışmasında, Artemisinin ve telomeraz enzimi arasındaki etkileşimler araştırılmıştır. Hesaplamalarda AutoDock 4.0 MGLTolls paket programı kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Artemisinin, Sıtma, Telomeraz, Moleküler Yerleştirme.

Sözel Bildiri

İLKÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNDE MADDE BAĞIMLILIĞI KONUSUNDA YAPILAN ÇALIŞMALAR: BİR GÖZDEN GEÇİRME

Assiya YILDIRIM [1],Büşra AFŞİN[2], Hanife ÜLGEN[3]

[1]Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Asfursev123@gmail.com
[2]Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, busra.afsin7@gmail.com
[3]Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye. hanifeulgen@gmail.com

1.Giriş: İlköğretim öğrencileri, olumsuz sağlık davranışları ile tanışma açısından riskli bir dönemde yer almaktadır.
2.Amaç: Bu derleme çalışmasında ilköğretim öğrencilerinde madde bağımlılığı konusunda yapılan lisansüstü tezlerin gözden geçirilmesi amaçlandı.
3.Gereç Ve Yöntem: Çalışma tez taraması şeklinde yapılmıştır. Tarama motoru olarak Ulusal Tez Merkezi kullanılmıştır. Tez merkezi ilköğretim öğrencilerinde madde bağımlılığı konusunda yapılan lisansüstü tezlere ulaşmak için taranmıştır. Ana anahtar kelime olarak 'ilköğretim öğrencisi' terimi kullanılmıştır. Bulunan tez başlıkları "madde bağımlılığı", "riskli sağlık davranışları", "sigara", "tütün," alkol" terimleri ile tekrar taranmıştır. Çalışmaya 2000- 2020 yılları arasında yayınlanmış olan yüksek lisans, doktora ve tıpta uzmanlık tezleri alınmıştır. Madde kullanımı dışındaki tezler kapsam dışı bırakılmıştır. Dış yapı incelemesinde; tezlerin türü, yayınlanma yılları, tezi hazırlayan kişiler (meslek grupları) incelenmiştir. Hemşirelerin bu tezler arasındaki yeri ayrıya değerlendirilmiştir.
4.Bulgular: Tarama sonucunda, ilköğretim öğrencilerinde madde kullanımı konusunda yapılan toplam 18 lisansüstü tez çalışmasına ulaşılmıştır. Tezler en fazla yüksek lisans çalışması (n:13) olarak yapılmıştır. Tezlerin büyük bir bölümü (56%:n= 10) diğer sağlık çalışanları tarafından yapılmıştır. Bulunan tezler arasında en az tezin eğitim alanında (17%:n=3) yapıldığı saptanmıştır. Hemşireler yayınlanan bu tezler arasında (28%:n=5) ortalama bir değere sahiptir. Tezlerin yayınlanma yıllarına göre dağılımı incelendiğinde en fazla 2006-2011 (67%:n=12) yılları arasında yayınlandığı görülmüştür. Bu yıllar arasında yayınlanan tezlerin çoğu (62%:n=8) yüksek lisans tezidir.
5.Tartışma-Sonuç: Yapılan tarama sonucunda yayınlanan tezlerin büyük çoğunluğunun yüksek lisan tezi olduğu saptanmıştır. Çocukların fiziksel ve psikososyal iyilik halinin sağlanmasında ve bağımlı olan ya da risk altında olan çocukların yeniden topluma kazandırmada önemli bir yere sahip olan eğitim alanındaki kişilerin ve hemşirelerin madde bağımlılığı konusunda daha fazla çalışmaya yer vermesi gerekmektedir. Bu nedenle, özellikle madde bağımlılığı konusunda risk grubunu oluşturan ilköğretim öğrencileriyle daha fazla çalışmaya ihtiyaç olduğu görünüyor.
Anahtar Kelimeler: İlköğretim öğrencisi, Madde bağımlılığı, Hemşire

Sözel Bildiri

TELOMERAZ ENZİMİ İLE α -TOCOPHEROL LİGANDI DOKİNG ETKİLEŞİMİ

Ülkü BAYHAN[1], Bahtışen AKARÇAY[2]

[1] *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi, Fizik Bölümü, Burdur, Türkiye,*

ubayhan@mehmetakif.edu.tr

[2] *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi, Moleküler Biyoloji ve Genetik Bölümü, Burdur,*

bahtisenakarcay@ogr.mehmetakif.edu.tr

Özet: α- tocopherol ay çekirdeği, toz acı biber, badem, çam fıstığı, yer fıstığı, kuru kayısı, yeşil zeytin, ıspanak, kuşkonmaz, domates, fındık vb. günlük besinlerde bulunan α-tocopherol, E vitamininin insan ihtiyaçlarını karşılayan emilen ve biriken formudur. α-tocopherol, güçlü antioksidan ve (sitoprotoktif) hücre koruyucu etkiye sahiptir. Ayrıca bu molekülün dokuları ve organları oksidatif hasardan koruyan nörolojik fonksiyon olarak önemli rol oynayan, trombosit agresyonunu inhibe edip, vazodilitasyonu arttırdığı literatürde yer almaktadır. α-tocopherol bağışıklığı düzenlerken, yüksek dozlarda kullanımı da karaciğer hasarına-sarılığa neden olabilir. E vitamininin, sıcak basmasını ve menapoza bağlı vajinal komplikasyonları azalttığı gösterilmiştir. E vitaminli cilt bakım ürünlerinde kozmesötik madde olarak α- tocopherol kullanılmaktadır. Yapılan çalışmalarda epidermisteki E vitamini miktarının UV ve oksitleyici madde varlığında azaldığı gösterilmiş olup olumlu etkisinin antioksidan özelliğinden kaynaklandığı bildirilmektedir. Bu çalışmada E vitamini alımında foto-yaşlanma ile savaşmak ve UV hasarını giderebildiği bilinen antioksidan içeren α- tocopherol ligandı ile telomeraz reseptörü etkileşmesi AutoDock programı simülasyonu ile incelendi. AutoDock 4.0 Moleküler Doking yazılımı kullanılarak reseptör-ligand komplekslerinin konformasyonları hesaplanarak serbest bağlanma enerjileri belirlendi.

Anahtar Kelimeler: α- tocopherol, molekül-ligand etkileşimi, sitoprotoktif, vazodilitasyon, Moleküler Doking.

Sözel Bildiri

LANSOPRAZOL-ESOMEPRAZOL TELOMER ETKİSİNİN TEORİK OLARAK İNCELENMESİ

Ülkü BAYHAN[1], Buse DOĞAN[2]

[1]Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Fizik Bölümü

ubayhan@mehmetakif.edu.tr

[2]Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Moleküler Biyoloji ve Genetik Bölümü

busedogan@ogr.mehmetakif.edu.tr

Özet: Telomer, hücre çekirdeği içinde bulunan DNA uçlarındaki 23 kromozom çifti yani 92 adet koruyucu, yapışkan ucu olup, hücre yenilenmesinde kullanımı nedeni ile uzunluğunun her yeni hücre oluşumu ile kısaldığı tespit edilmiştir. Telomeraz ise, kendi RNAsını kalıp olarak kullanarak sentezlediği parçaları kromozomal uçlara ekleyerek bu uçlardaki kaybı dengelemektedir. Lansoprazol, mide epitelindeki hücrelerin asit salgılama mekanizmasına etki eden bir proton pompa inhibitörüdür. Lansoprazol, asitle ilgili hastalıkların tedavisinde salgı önleyici olarak kullanılan ilaç etken maddelerinden birisidir. Mide hastalıklarının belirtilerini daha kısa süre içinde gidermesi ve etki göstermesi ile diğer salgı önleyici ilaçlara alternatif oluşturmaktadır. Proton pompa inhibitörleri peptik ülser tedavisinde yaygın olarak kullanılmaktadır ve düşük yan etkilere sahiptir. Esomeprazol, H^+/ K^+-ATPaz enziminin (proton pompası) aktivitesini engeller ve böylece mide epitelyum hücreleri tarafından hidroklorik asit salgılanmasını azaltır. Esomeprazolün çeşitli endokrin ve metabolik fonksiyonlar üzerinde belirgin etkisi yoktur ancak ilaç, doza bağlı olarak gastrin seviyelerini arttırır. Bu çalışmada mide için çok yaygın kullanılan ilaç etken maddesi lansoprazol ve esomeprazol ile Telomeraz enzimi aktivitesi AutoDock 4.0 program kodu kullanılarak molekül ceplerine yerleştirilen ligandın proteinle etkileşimleri incelendi. Hesaplama sonucu elde edilen veriler değerlendirilerek paylaşıldı.

Anahtar Kelimeler: Lansoprazol, Esomeprazol, Telomer, Telomeraz, Moleküler doking.

Sözel Bildiri

AFET ALANINDA ÇALIŞAN PROFESYONELLERİN PSİKOLOJİK DAYANIKLILIK VE İKİNCİL TRAVMATİK STRES DÜZEYLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Gizem AVCI

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Acil Yardım Ve Afet Yönetimi Bölümü, Burdur/Türkiye

E-mail: gizemirem625@gmail.com

Özet: Doğal ve insan kaynaklı afetler afeti doğrudan yaşayan bireyleri etkilediği kadar afet alanında çalışan profesyonelleri de etkilemektedir. Bu nedenle önemsenmesi gereken bir konudur. Afet bölgelerinde çalışan çeşitli meslek elemanları ölümlere, yaralanmalara, zehirleyici maddelere, enkazlara, ceset kokularına, aşırı derecede yorgunluğa, açlığa, uykusuzluğa, ağlayan insanlara, travmatik öykülere maruz kalmaları nedeniyle akut stres bozukluğu, ikincil travma, travma sonrası stres bozukluğu gibi psikolojik rahatsızlıklar açısından risk altındadırlar. Profesyonellerin travmadan etkilenme durumlarının farklılaşması olayı algılama ve anlamlandırma biçimlerinden kaynaklanıyor. Bazı bireylerin travmalardan çok daha olumsuz etkilenmesi, bazı bireylerin ise travmanın etkilerini daha kolay atlatması travma ile baş etmede kişilik özelliklerinin önemli bir rol oynadığını düşündürmektedir. Bu noktada strese sebep olan durumlar karşısında direnç gösterebilme kişilik özelliği olarak bilinen psikolojik dayanıklılık kavramının incelenmesi önem kazanmaktadır.

Amaç: Afetlerde çalışan profesyonellerin psikolojik dayanıklılık ve ikincil travmatik stres düzeylerinin bireylerin bireysel ve mesleki özelliklerine göre farklılaşıp farklılaşmadığı, psikolojik dayanıklılık düzeyleri ile ikincil travmatik stres düzeylerinin birbiriyle ilişkisinin olup olmadığı incelemektir.

Sonuç: Literatür incelendiğinde çeşitli afet ve acil durumlarda çalışan profesyonellerin ikincil travmasına ilişkin araştırmalar bulunmakta ancak ikincil travmanın psikolojik dayanıklılıkla karşılaştırıldığı bir araştırma bulunmadığı saptanmıştır. Dolayısıyla afetlerde çalışan profesyonellerin psikolojik dayanıklılık ve ikincil travmatik stres düzeylerinin belirli değişkenler açısından incelenmeli, afet çalışanlarının psikososyal destek hizmetlerine ihtiyaç duyduğunu ortaya koyulmalı ve buna yönelik geliştirilebilecek çözüm önerileri belirlenmelidir.

Anahtar Kelimeler: Afet alanlarında Çalışan Profesyoneller, Psikolojik Dayanıklılık, İkincil Travmatik stres

Sözel Bildiri

S-ALLYL CYSTEINE VE TELOMERAZ ENZİMİ DOKİNG ÇALIŞMASI

Ülkü BAYHAN[1], Fatıma Kübra DÜZGÜN[2]

[1]Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi Fizik Bölümü
(ubayhan@mehmetakif.edu.tr)
[2]Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi Moleküler Biyoloji ve Genetik Bölümü
(fatmakubraduzgun@ogr.mehmetakif.edu.tr)

Özet: Sarımsağa (*Allium sativum* L.) alternatif olarak siyah sarımsağın, taze sarımsağa oranla besin içeriğinin yükseldiğini araştırmalar gösterdiğinden kullanımı yaygınlaşmaya başlamıştır. Sarımsaktaki keskin koku ve acı tat, alliin'in alliinaz enzimi ile allicin'e, allicin'in de su buharı ve su karşısında, allil disülfür'e dönüşmesiyle oluşmaktadır. Taze sarımsağın fermantasyonu ile alliin allicin'e değil, S-Allyl Cysteine (SAC)'e dönüşmektedir. SAC, suda çözünebilen bir sülfür bileşiğidir ve antidiyabetik, antikanserojen, antioksidan, anti-tümor, antienflamatuar, kardiyoprotektif ve aynı zamanda kolon kanserini inhibe edici özelliğe sahiptir. S-Allyl Cysteine'in Metil Hidralaz'dan kaynaklanan karaciğer rahatsızlıklarını önlemede etkili olduğu literatürde bildirilmiştir . Ayrıca yaşlandırılmış siyah sarımsaktaki SAC bileşiğinin, iskemide miyokardiyal korumayı indükleyici etki yaptığı bildirilmiştir. Bu çalışmada hem taze hem de siyah sarımsakta bulunan S-Allyl Cysteine etken maddesinin telomeraz enzimi üzerine etkisi incelenmiştir. Hesaplamalar Auto Dock 4.0 programı ile yapılmış olup teorik sonuçlar da sarımsak etken maddesinin telomerler üzerinde aktivatör olabilirliği araştırıldı.

Anahtar Kelimeler: Siyah sarımsak, SAC, Telomeraz, Moleküler yerleştirme

Sözel Bildiri

OKUL ÇOCUKLARINDA PEDOBAROGRAFI CIHAZI ILE ÖLÇÜLEN STATIK VE DINAMIK PLANTAR BASINÇ DEĞERLERININ ANA BILEŞENLER YÖNTEMI ILE ISTATISTIKSEL ANALIZI

Başar ÖZTÜRK[1], Yusuf ÇELİK[2]

Biruni Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü

Biruni Üniversitesi Tıp Fakültesi Biyoistatistik Bölümü /İstanbul

Özet: Araştırma kapsamında okul çocuklarında pedobarografi cihazı ile statik ve dinamik plantar analizler yapılarak ayak postürü ve plantar basınç sahaları incelenmiştir.

Amaç: Araştırmanın amacı gelişme çağındaki popülasyonda plantar bölgede yük dağılımını etkileyerek postural problemlere neden olabilecek potansiyel risk faktörlerinin tespit edilmesi amaçlanmaktadır.

Yöntem: Araştırmaya yaş ortalaması 10.58±1.27 yıl olan 112 öğrenci dahil edildi. Araştırma sırasında plantar basınç ve ayak postürü verilerinin elde edilmesi amacıyla pedobarografi cihazı kullanıldı. Pedobarografi ile tüm olgulara statik ve dinamik ayak analizi yapıldı. Cihaz ile maksimum ve ortalama plantar basınç miktarları, ayaktaki yüklenme sahaları, bölgesel ağırlık oranları ve ayak antropometrik özellikleri hesaplandı. Statik plantar basınç analizi sırasında olguların basınç platformu üzerinde 1 dakika boyunca sabit pozisyonda durmaları istendi. Dinamik plantar basınç analizi sırasında ise olgulardan doğal yürüyüş hızında platformun üzerinden geçerek yürümeleri istenmiştir. Testin geçerli olabilmesi için ayak izinin bilgisayara net bir şekilde yansıması zorunluluğu aranmış ve aksi takdirde test tekrar edilmiştir.

Bulgular: Araştırmada pedobarografi cihazı ile elde edilen çok fazla sayıdaki değişkeni yorumlamanın kolaylaşması açısından az sayıdaki komponente dönüştüren 'anabileşenler yöntemi kullanıldı. Böylelikle 137 değişkenden 10 komponente düşürüldü. Bu bileşenler 'Statik ve dinamik plantar basınç ve yüzey alanı ile kişisel antropometrik özellikler, Statik plantar basınç ve sapma miktarları, Dinamik plantar yüklenme, basınç ve ayak açısı, Dinamik medial ark ve topuk laterali yüzey alanı ve plantar basınç, Statik plantar basınç yüzdeleri ve ayak kütle merkezi mesafesi, Dinamik arka ayak, topuk mediali ve metatars başları plantar basınç, Dinamik maksimum ve ortalama plantar basınç ve beden kütle indeksi, Dinamik ayak açısı, yüzey alanı ile falanksların dinamik plantar basınç, Dinamik ayak mediali ve 1. metatars başı plantar basınç ana bileşeni, Dinamik arka ayak ile 2. ve 3. metatars başları plantar basınç ana bileşenidir.

Tartışma: Araştırmamızda çok değişkenli ileri istatistik yöntemi kullanılarak bu konuyla alakalı bundan sonra yapılacak çalışmalar açısından belirlenmiş olan 10 ana bileşenin öncelikle dikkate alınması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Pedobarografi, plantar basınç, ayak postürü okul çocukları.

Sözel Bildiri

OMURGA PROBLEMLERİNE YÖNELİK TERAPÖTİK POSTÜR EGZERSİZİNİN ETKİLERİNİN DİJİTAL ANALİZ YÖNTEMİ İLE DEĞERLENDİRİLMESİ

Beyza BAŞER[1], Başar ÖZTÜRK[2]

1. *Fizyoterapist, Romatem Kocaeli Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Hastanesi*
2. *Biruni Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü*

Özet: Skolyoz ve kifoz gibi omurga problemlerine yönelik olarak en etkili ve kalıcı müdahale yöntemlerinden biri olan egzersizin kişiye özel olarak planlanıp uygulanmasının çok daha etkili sonuçlar meydana getirdiği bilinmektedir. Uygulanacak olan egzersizlerde modern yaklaşımlar dikkate alınarak omurgadaki eğriyi düzeltici olmasının yanısıra hastanın süreç içine proprioseptif açıdan aktif katılımı tedavi motivasyonunu artırarak daha hızlı sonuç alınmasını sağlayacaktır.

Amaç: Araştırma kapsamında postural problemleri olan bireylere özel olarak tasarlanıp uygulanan aktif dinamik terapötik egzersiz müdahalesinin sonuçlarının değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırmaya Kocaeli Romatem Hastanesi fizyoterapi ve rehabilitasyon ünitesine başvuran 15 kadın olgu (yaş ortalaması 22,11) dahil edilmiştir. Hastanenin fizik tedavi ünitesinde X-ray görüntüleri alınan olguların müdahale öncesi ve sonrasında frontal ve sagital plandan fotoğraf görüntüleri alınmıştır. Ayrıca tüm olguların demografik bilgileri, antropometrik ölçümleri, manuel kas testi, normal eklem hareket açıklığı, kısalık ve esneklik değerlendirmeleri kaydedilmiştir. Bu veriler doğrultusunda her olguya özgü bireysel egzersiz programı oluşturularak 5 hafta süreyle haftada 2 gün olmak üzere 1 saat süreli 10 seans olacak şekilde uygulanmıştır. Ayrıca tüm olgulara ev egzersiz programı verilmiştir. Egzersiz müdahalesi öncesinde ve sonrasında bireylerin tekrar fotoğraf görüntüleri alınarak 'Posturezone' postür analizi uygulaması dijital ortamda ikinci değerlendirmeleri yapılmıştır.

Bulgular: Araştırma sonuçlarına yönelik olarak uygulanan non-parametrik Wilcoxon işaretli sıralı test sonucuna göre egzersiz müdahalesi sonrasında antero-posterior analizde baş, gövde ve pelviste başlangıç durumuna göre sapma miktarı anlamlı düzeydi azalmıştır ($p<0.05$), mediolateral analizde ise baş ve pelvisteki azalma miktarı anlamlı iken ($p<0.05$), gövdedeki ortalama değerde azalma olmasına rağmen istatistiksel olarak fark bulunmamıştır ($p>0.05$).

Tartışma ve Sonuç: Çalışma sonuçları incelendiğinde bireylere özgü olarak yapılan egzersiz müdahalesinin dijital analiz sonuçlarına göre olumlu olduğu gözlenmiştir. Yalnızca sagital planda kifoz açısında anlamlı azalma olmadığı gözlenmiştir. Daha uzun sürelerde yapılacak müdahalelerde bu segmentte de fark gözlenebilecektir. Ayrıca bilgisayar ortamında yapılan analiz hem pratik, hem de objektif veriler sunması açısından fizyoterapistler tarafından düzenli olarak kullanılmasının pozitif geri dönüşleri olacağı öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Terapötik postür egzersizi, fotoğraf analizi, aktif katılım.

Sözel Bildiri

HELICOBACTER PYLORI AND ARTIFICIAL INTELLIGENCE - REVIEW

Füsun ÖZYAMAN[1], Özlem YILMAZ[2]

[1] *Dokuz Eylül Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıbbi Mikrobiyoloji, İzmir, Turkey, fusunozyaman@gmail.com*

[2] *Dokuz Eylül Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıbbi Mikrobiyoloji, İzmir, Turkey, ozlem.yilmaz.deu@gmail.com*

Abstract: Significant progress has been made in medical artificial intelligence (AI) in previous ten years. The applications of AI, machine learning (ML) and Deep Learning (DL) have gained attention and explored. Helicobacter pylori (HP) infection is globally spread in the human population and may lead to severe gastrointestinal pathology including gastric and duodenal ulcers, MALT (mucosa associated tissue lymphoma) and gastric adenocarcinoma. Diagnosis of HP infection determines the patients at higher risk and eradication therapy results in decrease in morbidity, including development of gastric cancer. This review overviews rapid HP diagnosis and applications using AI. Computer-aided diagnosis is a progressing area using images and ML to help in diagnosis. Recent advances developed DL to analyze images resulting automation diagnosis. For a better prediction of the HP infection status according to endoscopic results, prediction models have been made for AI. AI is also anticipated to solve clinical problems that are hard to accomplish with current image technology and may be a decision-support tool. Advances in microbiology provide new tools such as AI in gene sequencing, artificial immune recognition system, wearable systems, expert systems, electronic noses, pattern recognition, clinical decision support. Applications of ML in microbiology are MALDITOF-MS, molecular diagnosis and identification, antimicrobial resistance, Point-of-Care, panel-PCR, metagenomics, digital plate reading. This review focuses on advances in HP diagnosis by AI which is very promising. Although there is enormous potential of AI, there are still some topics that need to be studied to fully use the capacity of AI in HP diagnosis.

Keywords: artificial intelligence, Helicobacter pylori infection, diagnosis

Sözel Bildiri

MONITORING INFECTIOUS DISEASES SPREAD IN POPULATION BY DETERMINING THE PATOGEN MICROORGANISMS IN WASTEWATER - REVIEW

Füsun ÖZYAMAN[1], Özlem YILMAZ[2]

[1] *Dokuz Eylül Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıbbi Mikrobiyoloji, İzmir, Turkey, fusunozyaman@gmail.com*

[2] *Dokuz Eylül Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıbbi Mikrobiyoloji, İzmir, Turkey, ozlem.yilmaz.deu@gmail.com*

Abstract: Infectious diseases such as frequently isolated pathogens infections and recently Covid-19 cause serious health problems. Increasing population and antimicrobial resistance produced novel pathogens which resulted an increase in infectious diseases globally. Detection of Helicobacter pylori in various aquatic environments including wastewater and hospital wastewater were reported in several studies and there are evidences of this patogen's waterborn transmission. Recently epidemic became a public health emergency worldwide. Because of limited medical screening of the epidemic is in focus, wastewater-based epidemiology (WBE)is seen as potential complementary tool for determining presence and prevalence of infections in the population and for managing the epidemic. Researches related with Coronavirus and other pathogens included studies investigating its survival, occurrence in waste water and detection methods. Monitoring changes of pathogen concentration in wastewater provides an early warning and identifies undiagnosed disease and antimicrobial resistance at the population level in depth and real-time, thus it is effective in epidemics management. For effective surveillance, inexpensive and rapid WBE identifies infected percentage and clinical testing identifies infected individuals. We overview the knowledge about the use of WBE to understand the epidemiology of the pathogen, detection and quantification methods in wastewater, and quantitative microbial risk assessment (QMRA). Evidence-based knowledge support the risk analysis in water sanitation safety and help in management of epidemic to protect public health. In this review early detection of the epidemic, current infectious disease surveillance, methods for the presence and prevalence of infectious diseases and suggestions for improvement is overviewed.

Key words: Covid-19, Helicobacter pylori, wastewater, epidemy.

Sözel Bildiri

EXTRAORDINARY PROLONGED BLOCKADE FOLLOWING AXILLARY BRACHIAL PLEXUS BLOCK

Mehmet Anıl SÜZER[1a], Mehmet Özgür ÖZHAN[1a], Mehmet Burak EŞKİN [2b]

[1] M.D., Specialist of Anesthesiology and Reanimation,

[a] Özel Çankaya Hastanesi / Ankara / Turkey

[b] University of Medical Sciences, Gülhane Training and Research Hospital, Ankara / Turkey

Abstract: Axillary brachial plexus block is a commonly used anesthetic technique for upper limb surgery due to low complication rates with high success. We report an unusual prolonged motor and sensorial block following an axillary brachial plexus block.

Case Report: A 90 years old male patient (75 kg, 177 cm) with coronary artery disease was scheduled for orthopedic surgery of a forearm fracture. Preoperative examination and laboratory tests were normal. An axillary brachial plexus block was performed under the guidance of a nerve stimulator. After obtaining appropriate muscle twitches in response to 0.5-0.8 mA stimulations of ulnar, median, radial and musculacutaneous nerves, 50 mg 0.5% bupivacaine and 200 mg 2% lidocaine were administered. Vital parameters were stable during surgery. Pulse, color and capillary refill of the extremity were normal. The patient still had motor and sensory block after 12 hours. Neurological evaluations revealed a complete anesthesia of the hand and forearm (C6-8), total paralysis of hand and wrist (C6-7), marked weakness of biceps (C5-6) and triceps muscles (C7-8) at 12. , 24. and 36. hours. Nerve conduction study was planned but sensory and motor blockades were started to resolve and a complete recovery occurred at 84. hours.

Discussion: The causes of a nerve injury are usually trauma, stretching of the plexus, or excessive amounts of local anesthetics (LAs) with epinephrine. The dose of LAs in this case was within the range used routinely for such procedures and no vasoconstrictor was added. The absence of pain during the block excludes the possibility of a nerve injury with the needle or an intraneural injection. It is concluded that a prolonged block may be caused by the decrease of nerve conduction velocity in patients with older age.

Keywords: Regional Anesthesia, Axillary brachial plexus block, Prolonged Blockade

Sözel Bildiri

TAYLARDA BAKTERİYEL PNÖMONİ

Süleyman ŞENSOY[1], Şima ŞAHİNDURAN[2], Aybars AKAR[3]

[1]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi İç hastalıkları A.B.D., Burdur, Türkiye, suleymansensoy@ogr.mehmetakif.edu.tr*

[2]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi İç hastalıkları A.B.D., Burdur, Türkiye, sahinduran@mehmetakif.edu.tr*

[3]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi İç hastalıkları A.B.D., Burdur, Türkiye, aybarsakar@mehmetakif.edu.tr*

Özet: Tay pnömonisi multifaktöriyel olup, bakteriyel pnömoni oluşumu sekonder olarak şekillenir. Bakım ve yetiştirme şartlarının uygun olmaması, havalandırma yetersizliği, ahırda şiddetli hava akımı, rutubet ve izolasyon kurallarına uyulmaması, bakteri, parazit ve virüs kaynaklı hastalıklara zemin hazırlamaktadır. Bakteriler kan (septisemi) veya inhalasyon yoluyla akciğere yerleşirler. Stres, yakıcı gazlar ve viral enfeksiyonlar solunum sisteminin korunma mekanizmalarını ortadan kaldırır, nötrofil ve makrofajların degranulasyonuna neden olur. Bunun sonucunda, bakteriyel endotoksinler endotel hücrelerin yıkımına yol açar, eksudasyon, tromboz ve nekroz şekillenir. Yüksek ateş, bronşitis veya bronkopnömoni semptomları ile beraber öksürük, depresyon, anoreksi, solunum sayısında artış ve dispne meydana gelmektedir. Teşhiste fiziksel muayene yöntemlerinin yanında burun akıntısı ve tracheabronchial aspirattan bakteri izolasyonu ile sitolojik muayene yapılmalıdır. Hastalıktan korumada predispozan faktörlerin ortadan kaldırılmasına, viral hastalıklara karşı aşılamaya ve düzenli antihelmentik uygulamalarına önem verilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Tay, Pnömoni, Bakteri

Sözel Bildiri

DIOSGENIN SHOWS ANTI-INVASIVE POTENTIAL ON SH-SY5Y NEUROBLASTOMA CELLS VIA REGULATING EXPRESSIONS OF MATRIX-METALLOPROTEINASES

Levent ELMAS[1]

[1]*İzmir Bakırçay University, School of Medicine, Department of Medical Biology, İzmir, TURKEY*

elmas.levent@gmail.com

Abstract: Neuroblastoma is a rare childhood cancer that develops from immature nerve cells found in the several areas of the body such as neck, chest, abdomen or spine. Diosgenin is a well-defined steroid structure sapogenin resulting from the hydrolysis of saponin dioscin, and diosgenin and related steroidal sapogenins are precursors of pharmacologically important steroid drugs. Matrix metalloproteinases (MMPs) are a family of structural related zinc-dependent endopeptidases and play role in some pathological conditions including tumor invasion and tumor metastasis. The aim of the study is to investigate the anti-proliferative and anti-invasive potential of Diosgenin in SH-SY5Y human neuroblastoma cells. Cytotoxic activity of Diosgenin was determined by XTT assay in a time- and dose-dependent manner. Total RNA was isolated with Trizol reagent according to manufacturer's instructions. cDNA synthesis was performed via commercial kit. MMP-1, -2, -3, -7, -8, -9, -10, -11, -12, -13, -14, -15, -16, TIMP1 and TIMP2 mRNA expression changes were detected by quantitative real-time PCR according to SYBR Green method. According to results, IC50 dose of Diosgenin was calculated as 45 µM at 24 hours. Diosgenin effected mRNA expression of MMPs and TIMP genes on SH-SY5Y cells. These results suggested that Diosgenin may be a promising agent for neuroblastoma in terms of migration and invasion. Also, the data of this study will contribute additionally to the literature and other studies in this field.

Keywords: Neuroblastoma, Diosgenin, MMP, SH-SY5Y

Poster Bildiri

NURSING PHILOSOPHY AND EVIDENCE BASED PRACTISES

Lecturer Gülşah KAYSERİLİOĞLU[*], Assist. Prof. Dr. Sema KOÇAŞLI[**], Assist. Prof. Dr. Gülay YAZICI[**]

[*] *Çankırı Karatekin University, Eldivan Vocational School of Health Services, Çankırı, glsh.akmangl@gmail.com*

[**] *Ankara Yıldırım Beyazıt University, Faculty of Health Sciences, Department of Surgery Nursing, Ankara, skocasli@yahoo.com.tr, gtanrikulu61@gmail.com*

Abstract: Nursing; is a health discipline that grounds theory, concept, research and practice with philosophy. Nursing is a caring profession. Nursing philosophy is shaped according to value, beliefs and targets. It is based on a theoretical basis for providing care in accordance with all biopsychosocial and spiritual needs of the patient, guiding how their needs can be met, helping, protecting and healing. According to this philosophy, the nurse uniquely treats the patient she is responsible for with her values, beliefs and behaviors. She believes that patients have the right to receive qualified health care. She contributes to changing the values that will adversely affect and harm them. Nursing practices should be carried out based on evidence and scientific methodology to make this contribution. In the 1850s, evidence-based nursing, evidence-based practice and evidence-based decision making began with Florence Nightingale. Evidence-based nursing; is the conscientious, clear and logical use of the nurses' individual clinical experiences, patient values and preferences, and the best available evidence for care when making decisions about patient care. Evidence-based practices are recognized as the key to improving the quality of healthcare and improving patient outcomes. There may be barriers such as lack of time, lack of authority and access to the literature, lack of making critical, and a working environment that does not support the need of information. Despite this situation, it is important that nurses have their philosophy of care that develops with their values and beliefs. Evidence-based nursing practices are shaped within the framework of the change and development mission of nursing science. In this review article, it is aimed to examine the evidence-based nursing practices within the framework of nursing philosophy.

Keywords: Nursing Philosophy, Evidence Based Nursing, Evidence Based Practices.

Sözel Bildiri

TÜRKİYE'DEKİ AFET EĞİTİMLERİ VE ARTIRILMIŞ GERÇEKLİĞİN AFET BİLİNCİ EĞİTİMİ AÇISINDAN İNCELENMESİ

Esra GÜMÜŞSOY*

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi/Acil Yardım ve Afet Yönetimi/esragumussoy96@gmail.com*

Özet: Afetlerin ne zaman gerçekleşeceği bilinmemekle birlikte çeşitli jeolojik ve meteorolojik çalışmalar ile gerçekleşme olasılığı tahmin edilebilmektedir. Yaklaşık zaman aralığı tahmin edilebilen afet türleri başta olmak üzere tüm afet türlerine karşı önlem alma çalışmaları yapılmaktadır. Bu çalışmalardan biri de Afet Eğitimi'dir. Afet eğitimi; afetlerin tanımı ile başlayan, afetlerden öncesi, sırası ve sonrası olmak üzere belli konuları ele alan afetlerde risk yönetiminin hazırlık evresindeki aşamadır. Bu eğitimler sözlü, sahada/simülatörlerde uygulamalı ve internet üzerinden yapılmaktadır. Toplum ve birey eğitimi afetlerde oluşabilecek zararları azaltma ve en az kayıp ile atlatmak için en önemli aşama haline gelmektedir. Bir eğitiminin başarılı olabilmesi için etkili olması gerekmektedir. Eğitimlerin en etkili seviyeye gelmesi hedefiyle bu çalışmada Türkiye'deki afet eğitimleri ve artırılmış gerçeklik teknolojisi literatür taraması sonucundaki veriler incelenmiştir. Artırılmış gerçeklik teknolojisi ile verilen eğitimin daha akılda kalıcı ve etkileyici olduğu görülmüştür. Bu araştırma, Türkiye'deki afet eğitimini ele alarak artırılmış gerçeklik açısından değerlendirme ve sonucunda afet eğitiminin etkili olabilmesi için önerilerde bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Afet eğitimi, artırılmış gerçeklik, eğitim teknolojileri

Sözel Bildiri

COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE BURDUR İL MERKEZİ TIBBİ ATIK VERİLERİNİN ANALİZİ

Yasin TÜRKMEN*, Çiğdem KARABACAK ATAY**

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, yasssyn15@gmail.com*
***Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü, Burdur, Türkiye, ckatay@mehmetakif.edu.tr*

Özet: Burdur Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğünden elde edilen verilere göre, Burdur İl Merkezindeki sağlık kuruluşlarında oluşan tıbbi atık miktarı değerlendirildiğinde, 2019 yılı Ocak ve Şubat aylarında oluşan atık miktarları ile 2020 yılı Ocak ve Şubat aylarında oluşan atık miktarları arasında önemli bir fark gözlemlenmezken, 2020 yılı Mart-Nisan aylarındaki oluşan tıbbi atık miktarlarında, 2019 yılı Mart-Nisan aylarına oranla önemli bir düşüş gözlemlenmiştir. Aynı dönemler kıyaslandığında tıbbi atık miktarında bir önceki yıla göre Mart ayında %17.46, Nisan ayında %33.57 azalma olduğu görülmüştür. Ülkemizde Mart ayı itibari ile Sağlık Bakanlığının uygulamaya koyduğu bir dizi tedbirler ve vatandaşların sağlık kuruluşlarından bu virüsü kapabileceği düşüncesi ile acil olmayan birçok tıbbi operasyonun ertelenmesi, raporlu ilaçların doğrudan eczanelerden temin edilebilmesi ve bunlara bağlı olarak sağlık kuruluşlarına başvuruların ciddi oranda azalması bu düşüşün sebebi olarak düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Tıbbi Atık, Burdur İli

Sözel Bildiri

COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNİN BURDUR İL MERKEZİ HAVA KALİTESİ VERİLERİNE ETKİSİ

Yasin TÜRKMEN*, Çiğdem KARABACAK ATAY**

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, yasssyn15@gmail.com*
***Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü, Burdur, Türkiye, ckatay@mehmetakif.edu.tr*

Özet: Toz Partikül Madde (PM10), havada bulunan katı partikülleri ifade eder. Bu partiküllerin tek tip bir kimyasal bileşimi yoktur. Burdur Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğünden elde edilen verilere göre, havadaki partikül madde miktarı açısından değerlendirildiğinde, 2019 yılı verileri 2020 yılı verileri ile kıyaslanmış ve 2019 yılı Ocak ayı ortalaması ile 2020 yılı Ocak ayı ortalamasında önemli bir fark gözlemlenmezken, 2019 yılı Şubat-Mart-Nisan ayları ortalamaları ile 2020 yılı Şubat-Mart-Nisan ayları ortalamalarında önemli bir fark gözlemlenmiştir. Aynı dönemler kıyaslandığında havadaki partikül madde miktarında bir önceki yıla göre Şubat ayında %36.75, Mart ayında %26.31, Nisan ayında %18.21 azalma olduğu görülmüştür. Pandemi kısıtlamalarının Mart ayı ortalarında başlamasına rağmen, hava kalitesindeki iyileşmenin Şubat ayından itibaren başlamasının sebebi olarak mermer ocaklarındaki faaliyetlerin durması gösterilebilir. Bilindiği üzere Burdur ilindeki mermer ocaklarının büyük çoğunluğunun sahibi ya da ortağı Çin Halk Cumhuriyeti vatandaşıdır. Covid-19 hastalığının Çin Halk Cumhuriyetinde Aralık ayında ortaya çıkması ve ülkemizde Şubat ayı itibari ile ÇinHalk Cumhuriyetinden gelen uçuşların durdurulması bu sektörde birçok işletmenin faaliyetinin durmasına sebep olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Toz Partikül Madde, Burdur İli

Sözel Bildiri

OMURGALILARDA DERİ VE TÜREVLERİ

Berna ERGEL[1], Emine KARAKURUM[2]

[1]*Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Anatomi Anabilim Dalı, 15100 Burdur, TÜRKİYE, bernaergel@gmail.com*

[2]*Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Anatomi Anabilim Dalı, 15100 Burdur, TÜRKİYE, ekarakurum@mehmetakif.edu.tr*

Özet: Deri, omurgalılarda vücudu dıştan saran bir örtü olup, birçok önemli işleve sahiptir. Epidermis ve dermis olmak üzere iki tabakadan oluşur. İnce ve epitel yapısında olan üst tabaka (epidermis) ektoderm orijinlidir, kalın ve fibrilli bir yapıya sahip olan alt tabaka (dermis) ise mezoderm orijinlidir. Derinin esas görevi vücudu dış etkenlerden korumasıdır. Bunun yanı sıra bünyesinde barındırdığı bazı oluşumlar sayesinde solunum, boşaltım, vücut ısısının korunması gibi hayati fonksiyonların devamlılığına katkıda bulunur. Epidermis: Omurgalıların tümünde çok tabakalıdır. Amphioxus'ta farklı olarak tek sıralı hücre tabakasından oluşur.bBalıklar ve suda yaşayan amfibilerde epidermisin yüzeysel hücreleri, keratinden zengin kutikula tabakasından oluşur. Karada yaşayan amfibiler ve amniyotlarda yüzeyde keratinleşmiş ölü tabaka yer alır. Kuş ve memelilerde ölü tabaka sürekli olarak atılır. Memelilerde deri değişimi yoktur, reptil ve amfibilerde ise mevsimsel olarak deri bütün bir kılıf halinde ya da parça parça atılır (ekdisis). Balıklarda epidermis minik tüpler şeklinde salgı bezleri barındırır. Bezlerden salınan mukus aracılığıyla hayvanın derisi sürekli olarak kaygan ve yumuşaktır. Bu sayede balığın sudaki hareket yeteneği artar ve patojen mikroorganizmaların vücuda girişi engellenir. Dermis (Corium): Epidermis'e kıyasla daha kalındır. Omurgalıların hepsinde kollajen ve elastik bağ dokusundan oluşur. Bol miktarda lenf ve kan damarı içerir. Corium altındaki pigment hücreleri sayesinde (bazı omurgalılarda chromatophorlar, bazılarında melanositler) hayvanın rengi açık ya da koyu olur. Pigmentlerin hayvana verdiği renk ile omurgalının yaşam ortamına uyumu kolaylaşır. Deri Türevleri: Yalnız epidermis'ten meydana gelenler, yalnız dermis'ten meydana gelenler, her ikisinden meydana gelenler.

Anahtar Kelimeler: omurgalılar, deri, kordalılar

Sözel Bildiri

STRESS INDUCED BY WORKLOAD IN HORSES

Aybars AKAR[1], Şima ŞAHİNDURAN[2], Reyda KIYICI[3]

[1]*Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, aybarsakar@mehmetakif.edu.tr*

[2]*Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, sahinduran@mehmetakif.edu.tr*

[3]*Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, rkiyici@mehmetakif.edu.tr*

Abstract: With the technological advances introduced by the modern world, horses are less frequently utilized in various areas. However, our equine friends still have a place in competitive sports, recreational use and transportation. Although horses possess extraordinary physical capabilities such as speed and endurance due to their nature, workload and transportation may cause stress leading severe problems. Therefore, increasing the level of animal welfare must be one of the priorities of both animal owners and veterinarians. Stress, which is a natural reaction mechanism against the events occuring in enviroment and possesses an critical place in living physiology, can cause such problems when it is continious and animal welfare is neglected. When it comes to evaluating stress factors, methods such as behavioral monitoring, clinical scoring and measuring cortisol levels in various tissues can be used.Studies to accurately determine the stress factors created by different conditions can shed light on the physiological and psychological changes in horses, thus enabling changes to reduce stress. These studies can provide information with numerous methods from measuring the amount of cortisol level, which is one of the most important stress factor markers, to the increase in the heart and respiratory rate, and the behavioral changes of the horses. Evaluation of stress markers according to the conditions can provide crucial clues for animal owners and veterinarians to increase animal welfare.

Keywords: horses, stress, animal welfare

Sözel Bildiri

AKUT PANKREATİTTE RADYOLOJİK GÖRÜNTÜLEME VE REVİZE ATLANTA KRİTERLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRME

Ferda BACAKSIZLAR SARI

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Radyoloji AD, Türkiye

fbacaksizlarsari@gmail.com

Özet: Akut pankreatit (AP) karında ani başlayan kuşak tarzında ağrı, yüksek amilaz ve lipaz değerleri ile karakterize, pankreas ve peripankreatik dokuları etkileyen akut inflamatuar bir hastalıktır. Hafif formu olan ödematöz pankreatitten ağır formu olan nekrotizan pankreatite kadar farklı şiddetlerde karşımıza çıkabilir. Uzak organları etkileyebildiğinden prognozu oldukça değişkendir. 1992 yılında Atlanta'da yapılan sempozyumda klinik temele dayalı pankretit klasifikasyonu yapılmıştır. Bu sempozyumda pankreatit şiddetinin , organ yetmezliği ve nekroz, psödokist ve apse gibi lokal komplikasyonlar yada her ikisinin varlığıyla belirlenmesine karar verilmiştir. Atlanta sınıflaması uzun yıllar başarılı bir şekilde kullanılmıştır. Tıptaki gelişmelerle AP patofizyolojisi, tanı ve tedavisindeki yeniliklerle birlikte 2012 yılında Atlanta kriterleri revize edilmiştir. Yenilenmiş kriterlerle birlikte klinisyenlerle radyologlar arasındaki uyum ve iletişimde iyileşme sağlanmıştır. Revize Atlanta sınıflamasında önceden kullanılan pankreatik apse, flegmon, hemorajik psödokist tanımlamaları kullanılmamaktadır.Yeni sınıflamaya göre, hızlı yapılabilmesi ve yüksek duyarlılığı nedeniyle iv kontrastlı abdomen Bilgisayarlı Tomografi (BT) tetkiki temel görüntüleme modalitesidir. Hem tanı hem olası komplikasyonların değerlendirilmesinde duyarlılık ve güvenirliliği yüksektir. Revize Atlanta kriterlerinde AP'nin bulguları morfolojik kriterlere göre tanımlanmıştır. Buna göre AP, öncekinden farklı olarak intersitisyel ödematöz pankreatit (İÖP) ve nekrotizan pankreatit (NP) olarak 2 grupta değerlendirilmektedir. Yeni sınıflamadaki diğer önemli farklılık da pankreatite eşlik eden koleksiyonların sınıflandırılmasıdır. İÖP'de erken dönemde (ilk birkaç gün) izlenen koleksiyon akut peripankreatik sıvı koleksiyonu (APSK) olarak, sonraki günlerde psödokist olarak ismlendirilmektedirler. NP'de koleksiyonlar erken dönemde akut nekrotik koleksiyon (ANK), 4 haftadan sonraysa duvarla sınırlanmış nekroz (DSN) olarak adlandırılmaktadır. Tetkik raporlandırılırken AP'nin tipini, nekroz varsa yerini-oranını belirtmek gerekir. Eşlik eden koleksiyon varsa tipini, lokalizasyonunu, boyutunu, içerisinde hava olup olmadığını belirtmek gerekir. Raporda yapılan tanımlamaların revize Atlanta kriterlerine göre yapılması farklı disiplinler arasında ortak dil oluşturarak bulguların kolay anlaşılmasını ve tedavi sürecinin optimum yönetilmesini sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Revize Atlanta kriterleri, Akut pankreatit, Bilgisayarlı tomografi

Sözel Bildiri

KEMİK YAŞI TAYİNİNDE KULLANILAN İKİ FARKLI YÖNTEMİN KARŞILAŞTIRILMASI

Şadiye İŞBİLİR[1], Zülfikar Zahit ÇİFTÇİ,[2] Hüseyin KARAYILMAZ,[3] Sevcihan GÜNEN YILMAZ[4]

1: Arş. Gör. Dt., Akdeniz Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti A.D., Antalya, sadiye.isbilir07@hotmail.com

2: Dr. Öğr. Üyesi, Akdeniz Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti A.D., Antalya, zzahitciftci@gmail.com

3: Prof. Dr., Akdeniz Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti A.D., Antalya, dthkarayilmaz@yahoo.com

4: Dr. Öğr. Üyesi, Akdeniz Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız, Diş ve Çene Radyolojisi A.D., Antalya, sevcihanyilmaz@akdeniz.edu.tr

Özet: Yaş tahmini; adli ve tıbbi uygulamalar açısından büyük bir öneme sahiptir. Yaş tayini için geliştirilmiş birçok yöntem olmakla birlikte özellikle büyüme ve gelişimi devam eden bireylerde kemiklerin radyolojik olarak değerlendirilmesi tercih edilen başlıca yöntemlerdendir. Kemik olgunlaşması normal seviyede olan bir çocukta kemik yaşının kronolojik yaşa çok yakın olduğu belirtilmektedir. Kemik yaşı tespiti de sıklıkla el-bilek radyografilerinin incelenmesi ile gerçekleştirilmektedir.

Amaç: Bu çalışmanın amacı, Batı Akdeniz Bölgesi'nde yaşayan 10-15 yaş arası sağlıklı çocuklarda, el-bilek radyografileri kullanılan iki farklı yöntemle kemik yaşını belirlemek ve bunların kronolojik yaşla olan ilişkisini araştırmaktır.

Yöntem: Bu çalışmada 10-15 yaş arası 400 sağlıklı çocuğun (200 erkek, 200 kız) tedavi öncesi teşhis ve tedavi planlaması için alınan el-bilek radyografileri değerlendirilmiştir. Çalışma grupları, kronolojik yaş ve cinsiyet faktörleri dikkate alınarak oluşturulmuştur. Kemik yaşları, Greulich-Pyle Atlası ve Cameriere tarafından geliştirilen yöntem ile değerlendirilmiş ve elde edilen sonuçlar kronolojik yaş ile karşılaştırılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistiksel yöntemlerin (ortalama, standart sapma) yanı sıra verilerin normal dağılım göstermesi nedeniyle eşlendirilmiş t testi kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmaya dahil edilen 400 çocuğun ortalama yaşı 12,4±1,41 olarak bulunmuştur. Greulich-Pyle Atlası'nın kemik yaşını 0,28 yıllık bir ortalama ile daha yüksek tahmin ettiği (erkek; 0,15, kız; 0,41) ve bu farklılığın istatistiksel olarak da önemli olduğu görülmüştür (p=0,0001). Cameriere tarafından geliştirilen yöntemin de, kemik yaşını 0,14 yıllık bir ortalama ile daha yüksek tahmin ettiği (erkek; 0,14, kız; 0,13) ve aynı şekilde bu farklılığın da istatistiksel olarak önemli olduğu görülmüştür (p=0,022).

Tartışma ve Sonuç: Çalışma sonucunda Cameriere yönteminin kronolojik yaşa daha yakın sonuçlar verdiği belirlenmiştir. Ancak değerlendirilen her iki yöntemin de Batı Akdeniz Bölgesi için uygun olmadığı ve dolayısıyla daha doğru sonuçlar için bu yöntemlerin bölgeye özgü olarak geliştirilmesi gerektiği görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kronolojik yaş, Kemik yaşı, El-bilek radyografisi, Greulich-Pyle atlası, Cameriere tarafından geliştirilen metot

Sözel Bildiri

VİTİLİGO VE D VİTAMİNİ

Habibe İNCİ

Doktor Öğretim Üyesi, Karabük Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği A.B.D., Karabük, Türkiye

Amaç: Vitiligo, sebebi bilinmeyen ve sık rastlanılan depigmentasyonla seyreden dermatolojik bir hastalıktır. En sık yüz, dudak, el, kol, bacak ve genital alanlar olmak üzere vücudun herhangi bir kısmı etkilenebilir. Dünya nüfusunun %1'nde görülür ve erkek, kadın ve tüm ırkları eşit oranda etkiler. Vitiligo; her yaşta görülebilmekle beraber, hastaların yarısında 20 yaştan önce başlar ve %20 hastada aile hikayesi vardır. D vitamini; yağda eriyen vitaminler arasında yer almakta olup aynı zamanda endojen olarak uygun biyolojik ortamda sentezlenebildikleri için hormon ve hormon öncüleri olan bir grup steroldür. En önemli etkisi kalsiyum, fosfor metabolizması ve kemik mineralizasyonu üzerinedir. Bununla birlikte son yıllarda, D vitamini eksikliği ve yetersizliğinin yaygın kanserler, kardiyovasküler hastalıklar, metabolik sendrom, enfeksiyöz ve otoimmun hastalıkların dahil olduğu birçok kronik hastalıkla ilişki içinde olduğu bulunmuştur. Çalışmamızda Vitiligo Hastaları (VH)'nda serum DV düzeylerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Çalışmamıza hastanemizde Şubat 2017- Mayıs 2019 tarihleri arasında DV (25-OH D) düzeyleri bakılan Vitiligo hastası ve kontrol grubu 80 kişi dahil edildi. Kontrol Grubu (KG) "genel tıbbi muayene" tanısıyla DV düzeyi bakılan kişilerden oluşmaktaydı. Hastalar cinsiyet, yaş, tanı ve DV düzeylerine göre gruplara ayrıldı. DV düzeyi <12 ng/ml ise eksiklik, 12-20 ng/ml ise yetmezlik, >20 ng/ml ise normal olarak tanımlandı. Verilerin istatistiksel analizinde, IBM SPSS paket programının v.22.0 versiyonu kullanıldı. Gruplar arası karşılaştırmada verilerin dağılımına bakılarak, kategorik veriler ki-kare testiyle, parametrik veriler independent sample t testi, non-parametrik veriler için ise Mann-Whitney U testi kullanıldı. $P<0.05$ olan değerler istatistiksel olarak anlamlı kabul edildi.

Bulgular: Çalışmamızda 80 hastanın yaş ortalaması 26,44±14,47 idi. Hastaların 25(%)'i VH, 55(%)'i KG'nu oluşturan kişilerdi. VH'nın 15(%60)'i kadın ve 10(%40)'u erkek, KG'nun 26(%47,2)'sı kadın ve 29(%52,8)'u erkekti. VH'nın yaş ortalaması 27±7,8, KG'nun ise 76±7,7 idi. VH'nın DV düzeyleri ortalaması 16,8±9,12 ng/mL olup yetmezlik düzeyindeydi, KG'nun DV düzeyleri ortalaması 20,71±6,4 ng/mL olup yeterli düzeydeydi. VH'nda DV düzeyleri istatistiksel anlamlı olarak daha düşüktü ($P<0,05$). DV düzeyleri ortalaması, VH olan kadınlarda 16,6±10,9 iken, erkeklerde 17,1±10,7 idi. DV düzeyi, VH'nın 9(%36)'unda <12 ng/ml olup eksiklik düzeyindeydi, 8(%32)'inde 12-20 ng/ml olup yetmezlik düzeyindeydi, 8(%32)'inde ise >20 ng/ml olup normal düzeydeydi.

Sonuç: Çalışmamızda, Vitiligo hastalarında DV yetersizliği olduğu, kadınlarda DV'nin daha düşük olduğu bulundu. Vitiligo hastalarına D vitamini replasmanının yararlı olacağını düşünmekteyiz. Gelecekte Vitiligo ve D vitamini ilişkisini inceleyecek daha çok hasta sayısı içeren prospektif çalışmalara ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Vitiligo, D vitamini

Sözel Bildiri

HOME CARE WORKERS PROFILES BASED ON SKILLS AND COMPETENCES PARAMETERS IN THE WORLD

Fatma SUSAM ÖZSAYIN, Marie - SOPHIE SCHRIEFL, Ewelina GOZDWICK, Büşra ERTUĞRUL, Ahmet TOPRAK, Hande TÜRKER, Tiago FEIO, Peter BEACOCK, Hakan TEKIN

Izmir Governorship EU and Foreign Relations Bureau, Turkey,

Bit Management Beratung GesmbH, Austria

Wyższa Szkoła Biznesu i Nauk o Zdrowiu, Poland

Dokuz Eylul University Nursing Faculty, Turkey

Izmir Chamber of Commerce, Turkey

Izmir Chamber of Commerce, Turkey

REDefine – Association for Research, Education and Development, Portugal

Hull College, United Kingdom

Menderes Municipality, Turkey, ftmsusam@gmail.com, Marie-Sophie.Schriefl@bitschulungscenter.at, project@medyk.edu.pl, busra diker@hotmail.com, AHMET.TOPRAK@izto.org.tr, hande.turker@izto.org.tr, assoc.redefine@gmail.com peterbeacock@hotmail.com, hakan.tekin@hotmail.com

Abstract: This research is a part of Empowering The Employabilities of Low-Skilled and Low-Qualified Adults in Home Care Sector –EMPOWER4EMPLOYMENT Project (2019-1-TR01-KA204-076960) which is funded by European Commission via Turkish National Agency within the scope of Erasmus+ KA2 Strategic Partnership in The Field of Adult. A general shortage of home-care staff was discovered in several countries as well as a lack of (sufficiently qualified) home-care staff. Although these workers are considered critical to home care, there are growing concerns of *a severe global shortage* in the supply of home care workers. Trends indicate that in the absence of successful plans for expanding this workforce, the crisis will increase in the future.

Aim: This survey aims to determine the current profile of home care workers in the world.

Method: For this abstract the research chosen is a literature review. Every project partner country researched the best practices, regulation and guidelines in their own country. A research related to the manpower profiles which are needed in home care sector and current profile of the home carers has been carried out by each partner in national level. Additionally, all profiles in the world were searched according to the main profiles, job titles, required skills and competences.

Findings: Job titles are found with different name such as home carer (Austria), elderly persons carer (Poland), personal care aides (USA), home support worker (Canada), family and community support assistant (Portugal), home based care volunteers (Africa), informal home carers (India), etc. Home carers has been trained by different kind of organisations and in different durations. In development countries some special competences and skills are required but others.

Discussion and Conclusion: It is found that there is a massive difference in the world in terms of job titles and other parameters. While there are professional job titles such as home carer in Austria, home care has been carried out by volunteers and informal carers -like family members- in India and Africa. There is a special title for geriatric care in Portugal and Turkey.

Keywords: Home care, Home care workers, Skills and Competences

IHSLC
2020

Sözel Bildiri

PHYSİOLOGİCAL FUNCTİONS OF LEPTİN AND ADİPONECTİN

Arzu ŞAHİN[1]

[1]*Usak University School of Medicine, Department of Physiology, Usak, Turkey*

Abstract: The discovery of leptin released from adipose tissue and associated with a feeling of saturation has started to change in perceptions about the effects of adipose tissue on metabolism. Leptin; It has an important role in feeling of fullness, appetite, food intake, reproductive function, fertility, puberty, activity, energy expenditure, atherogenesis. It is also well known that leptin inhibits food intake, as well as restricts lipid storage by affecting specific metabolic pathways in adipose tissue. Another adipokine that is secreted from adipose tissue and has very important functions is Adiponectin. Adiponectin; insulin sensitization, antiinflammatory, antiatherosclerotic effects, as well as an anticancer, heart protecting effect and a pleotropic effect adipokine, which is said to have beneficial effects in the female reproductive system. It has been found that adiponectin is released not only from adipose tissue, but also from mouse and human cardiomyocytes and from mouse and human skeletal muscle. Studies in mice with adiponectin deficiency support this adipokine to have beneficial effects in reducing atherosclerosis and insulin resistance. Similar to leptine, adiponectin also shows its effect by increasing fatty acid oxidation in the muscles. Adiponectin causes similar enzyme activations in the liver and adipose tissue, reducing hepatic glucose production and increasing peripheral glucose utilization.

Objective: In this review, it is aimed to give information about leptin and adiponectin, which are effective in pro / anti inflammatory and energy balance secreted from adipose tissue.

Results and Suggestions: Adipose tissue dysfunction in obesity, the irregularity of the production or secretion of these adipokines causes many diseases, especially type 2 diabetes mellitus. New studies are needed in addition to the studies done so far regarding the discovery of new obesity-related adipokines, suppression and / or increasing the secretion of some adipokines.

Keywords: Leptin, Adiponectin, Adipose tissue

Sözel Bildiri

COVID-19'DA OTOLARENGOLOJİK BULGULAR: LITERATÜR DERLEMESI

Yücel KURT*
** Finike Devlet Hastanesi, KBB, Antalya, Türkiye, dryucelkurt@gmail.com*

Özet: Coronavirus disease-19 (COVID-19)'dan sorumlu virüs, zarflı RNA virüsleri olup, enterik, hepatik, nefrotik ve nörolojik tutulumlarla seyredebilen bu hastalığın otolarengolojik olarak da basit soğuk algınlığından ağır akut solunum sendromuna kadar çeşitli semptomları araştırılmış olup bu çalışmamızda literatür derlemesi olarak sunulmuştur. Ortalama inkübasyon süresinin 5- 6 gün (2-14 gün) olduğu, 14 güne kadar uzayabilen vakalar da tespit edilmiş olması nedeniyle 2002'de şiddetli akut solunum sendromuna (SARS) neden olan SARS - CoV'den farklı olarak, daha uzun kuluçka süresi olması nedeniyle COVID-19'un enfektivitesi fazladır.En büyük olgu serilerinde (n = 1099) % 58.1'lik hafif bir erkek baskınlığı vardır. COVID - 19 hastalarında diğer solunum yolu enfeksiyonlarında görülenlere benzer semptomlar mevcuttur. Ateş (% 43-98), öksürük (68 % –82%), yorgunluk (% 38-44%), boğaz ağrısı (% 13.9-17.4), kuru öksürük (% 59.4) ve balgam üretimi (% 28-% 33) görülebilmektedir. Diğer üst solunum yolu enfeksiyonu bulgularından olan burun tıkanıklığı (% 4,8) ve rinore (% 4) nadir olarak görülebilir. COVID-19'un ortak belirtileri içinde en çok ateş, yorgunluk ve kuru öksürük kabul edilir. İştahsızlık,dispne, balgam üretimi ve miyaljiler vakaların% 25'inden fazlasında görülür. Hastalığın hafif veya orta formlarında boğaz ağrısı, rinore, baş ağrısı, bulantı ve ishal daha az görülür. Otolarengologların alanına giren semptomlar açısından öksürük, nefes darlığı, boğaz ağrısı, rinore, burun tıkanıklığı,boğaz tıkanıklığı, bademcik şişliği, genişlemiş servikal lenf düğümleri veya baş dönmesi sayılabilir.Son zamanlarda COVID-19'un hiposmi/anosmi ve tat değişikliklerine yol açtığı bildirilmiştir. Güney Kore, Çin ve İtalya, COVID-19'u olan çok sayıda kişinin hiposmi / anozmiden etkilendiğini belirtmiştir. Almanya'da ise birkaç vaka tespit edilirken, Güney Kore'de enfekte bireylerin % 30'unda hiposmi/anosmi geliştiği bildirilmiştir. Ayrıca COVID-19'da izole olarak anosmi ortaya çıkabilir. Çeşitli ülkelerde yapılan araştırmalarda, COVID-19 ile başvuran hastalarda başka semptomlar olmaksızın sadece izole anosmi gözlenmiştir. Araştırmacılar bu izole semptomları taşıyan bireylerin gizli taşıyıcılar olabileceğini ve COVID-19'un hızlı yayılımına neden olabileceğinden bu nadir semptomların da önem taşıdığını belirtmişlerdir. Otolarengologlar COVİD-19 pandemisinde hem enfeksiyonun tanı konulması sırasında yakın maruziyet nedeniyle riskli gruptadır hem de uzmanlık alanlarıyla ilgili semptomların ortaya çıkması nedeniyle teşhiste önemli bir rol üstlenmektedir. Yukarıda belirtilen belirti ve semptomların farkında olmak ve özellikle acil otolarengolojik müdahale gerektiren hastalarda şüpheli vakalara derhal müdahele etmek açısından önemlidir.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, Otolarengoloji, Semptomlar,Tanı kriterleri

Sözel Bildiri

TÜRKİYE'DE DOĞAL AFTLERLE MÜCADELE

Seval ÜNVER*

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü*

Burdur/Türkiye

Özet: Afet, insan faaliyetlerini ve hayatı kesintiye uğratan, fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplara neden olan doğal, teknolojik veya insan kaynaklı olaylardır. Ülkemiz, jeolojik yapı ve iklimsel özellikler nedeni ile büyük can ve mal kaybına sebep olan doğal afetlerle sık sık karşı karşıya kalmaktadır. Türkiye'de gözlenebilirliği ve etkileri bakımından ülkemizi etkileyen doğal afetler öncelikli olarak; deprem, seller ve taşkınlar, heyelan, orman yangınlarıdır. Afetler sonucu yaşanan kayıplar, toplumların acil durum eylem planına sahip olması ve afetler karşısında zarar azaltma çalışmalarına önem vermesi gerekmektedir. Afet yönetiminin amacı, afet sonrası oluşacak olumsuzlukları önlemeyi veya olası zararları azaltmaktır. Acil durum yönetimi her türlü tehlikeye karşı hazırlıklı olma, zarar azaltma, müdahale etme ve iyileştirme süreçlerini kapsamaktadır. Acil durum yönetimi yapısı, merkezi hükümetten yerel yönetime kadar inen hiyerarşik bir yapıda olmalıdır. Bu yapıdaki yetki-sorumluluk ilişkileri afet planlarında yer almaktadır. lk müdahale, itfaiye, sağlık hizmetleri gibi yerel kurtarma ekipleri tarafından yapılmaktadır. Afetin etki boyutu büyüdükçe, destek birimleri, buna bağlı olarak da organizasyon yapısı büyümekte ve komuta kontrol merkezi hükümete kadar en üst seviyeye ulaşabilecek şekilde planlanmalıdır. Çağdaş ülkelerin tümünde acil durum yönetimi yapılarının ortak özelliği, afet öncesi ve sonrası devamlılığı sağlamak üzere kurulan ve kesintisiz görev yapan bir koordinasyon kuruluşunun varlığıdır. Afetlerle mücadelede kabul gören dört evreli acil durum yönetiminin ülkemizde farklı bakanlıklar altında örgütlenmiş, farklı kurum ve kuruluşların envanterlerinin çıkarılmasının ve sonrasında birbiriyle olan ilişkilerinin belirlenmesinin analiz aşamasında ve genel değerlendirmenin yapılmasında yararlı olacağı saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Afet, Acil Durum, Jeoloji, Müdahale

Sözel Bildiri

ŞİFA BAHÇELERİ VE KENTSEL SAĞLIK ÜZERİNE ETKİLERİ

Gülcan TUNCA

Bursa Teknik Üniversitesi Kent Ormancılığı Anabilimdalı Yüksek Lisans Programı

glcntnc17@hotmail.com

Özet: BM verilerine göre 2050 yılına doğru dünya nüfusunun %70 e yakınının kentlerde yaşaması öngörülmektedir (UN, 2014).Kentleşmeyle birlikte artan ihtiyaçların sonucu kentlerde doğal yaşam döngüsü sarsılmakta, oluşan çevre ve hava kirliliğine bağlı çeşitli kronik hastalıklar ve solunum yolları problemleri gibi bir çok sağlık sorunu yaşam kalitesini olumsuz etkilemektedir.Son yıllarda yapılan bilimsel çalışmalar, yeşil alanların hava kalitesi başta olmak üzere sağlık sorununa yol açan bir çok çevre problemiyle mücadele ettiğini göstermiştir (Dirik,2004).Bir çok gelişmiş ülke bu konu üzerine araştırmalara önemli bütçeler ayırmakta ve kent sağlığını olumlu yönde etkileyecek yeşil alanlar inşa etmektedir.Özellikle yeşil alanların az olduğu kentlerde hastahanelerde terapi- sağlık bahçeleri kavramlarıyla bilinen yeşil alanlar oluşturulmakta ve günlük kullanıma sunulmaktadır. Osmanlı ve Selçuklu Devletlerinde şifa-sefa bahçeleri olarak adlandırılan ve darüşşifalar ile saray bahçelerinin vazgeçilmez bir parçası olan bu uygulamalar ülkemizde henüz kullanılmamaktadır. Avrupa Çevre Ajansı raporlarına göre ülkemizde 8 il dışında hava kalitesi kentsel sağlık ölçülerinin altındadır. Aynı zamanda kişi başına düşen yeşil alan miktarı da bir çok ilde AB ölçülerini sağlamamaktadır.Kentleşmenin ve etkilerinin hızla arttığı ülkemizde de çevresel sağlık kalitesini arttırmak amaçlı şifa ve sefa bahçeleri tasarım ve kullanımı yaygınlaştırılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Şifa bahçeleri, kentleşme, sağlık

Sözel Bildiri

PROBİYOTİK SOFRALIK ZEYTİN ÜRETİM OLANAKLARI

Osman Onur KARA

Tarım ve Orman Bakanlığı, Antalya
osmanonurkara@gmail.com

Özet: Probiyotikler, yeterli miktarda tüketildiklerinde, pek çok sağlık faydaları oluşturan canlı mikroorganizmalardır. Probiyotikleri içeren başta yoğurt ve kefir gibi bazı süt ürünleri olmak üzere pek çok probiyotik gıda, sağlıklı beslenme açısından sahip oldukları önem nedeniyle dünyada yaygın olarak tüketilmektedir. Salamura sofralık zeytin üretiminde, üründe istenen tat ve aroma özellikleri ile asitlik gelişimi fermentasyon ile gerçekleşmektedir. Fermentasyon; meyve yüzeylerinde bulunan doğal mikroflora ile ya da starter kültür kullanımı ile gerçekleşir. Sofralık zeytin üretiminde kullanılan starter kültürde, probiyotik suşların kullanımı mümkündür. Probiyotiklerin, sağlık üzerinde olumlu etkilerini gösterebilmeleri için, sofralık zeytin üretim prosesleri boyunca ve depolamada yüksek oranda sağ kalımlarının yanında tüketildiklerinde de yine bağırsaklara canlı formda ulaşmaları gerekmektedir. Sofralık zeytin bu mikroorganizmaların gelişebilmeleri için iyi bir besin kaynağı olma özelliğine sahiptir. Ayrıca zeytin yüzey yapısı da, yaşayıp çoğalmaları için uygun bir ortam olma özelliğine sahiptir. Seçilecek probiyotik suşların ise zeytin fermentasyonuna katkı sağlaması aynı zamanda probiyotik özelliklere sahip olması gerekmektedir. Bu bağlamda, seçilecek suşlarda; probiyotik özellikte olması, gıdada ve tüketim sonrası canlı kalımı, asitlik oluşumu ve fermentasyona katkısı, tuz ve asitliğe dayanımı, gıdanın duyusal özellikleri ve raf ömrü üzerine etkileri gibi pek çok özellik dikkate alınmaktadır. Bu çalışmada, probiyotik sofralık zeytin üretimi için, üretim prosesleri ve diğer aşamalarda etki eden parametreler ve farklı probiyotik mikroorganizmalar içeren kültürlerin kulllanım olanakları incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: zeytin, sofralık zeytin, salamura, probiyotik

Sözel Bildiri

ELİT DÜZEYDEKİ OKÇULARDA POSTÜRÜN DEĞERLENDİRİLMESİ VE KİNEZYOBANDIN HEDEFİ TUTTURMA ÜZERİNDEKİ ANLIK ETKİSİ

Eylül Pınar KISA[1], Adar DEMİRKOL[1], Havva Nur ARTAN[1], Hocesta NEVAİ[1], Kerem KAYIK[1], Nursena ATAR[1], Zeynep ÖZTÜRK[1]

[1] *Biruni Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü*

Özet: Okçuluk sporu, özellikle üst vücut ve omuz kuşağı kaslarının kuvvet ve enduransını gerektiren asimetrik bir spordur. Okçularda postür, kuvvet ve hedefi tutturma becerisi performansı etkileyen önemli faktörlerdendir.

Amaç: Bu araştırmanın amacı elit düzeydeki okçularda postürün değerlendirilmesi ve kinezyobandın hedefi tutturma üzerindeki anlık etkisini incelemektir.

Method: Çalışmaya Okçular Vakfı Spor Kulübünden yaşları 11-14 arasında olan toplam 42 elit sporcu katıldı. 11-12 yaş arası üç merkezli hedef kağıdına atış yapan sporcular 1. Grup (n:21), 13-14 yaş arası tekli hedef kağıdına atış yapan sporcular 2. Grup (n:21) olacak şekilde ayrıldı. Sporcuların yaş, boy, kilo, cinsiyet, uğraştıkları başka spor varlığı ve omuz çevre ölçümleri içeren Sosyodemografik Bilgiler Formuna kaydedildi. Postür değerlendirilmesi için New York Postür Skalası ve kavrama kuvveti için el dinamometresi kullanıldı. Esneklik için öne eğilme testi, kas dayanıklılık ölçümü için Push Up Testi, denge için Tek Ayak Üzerinde Durma Testi, skapular diskinezi varlığı için Lateral Skapular Kayma Testi, propriyosepsiyon değerlendirmesi için Aktif Yer Değiştirme Testi ölçümleri yapıldı. Hedefi tutturma becerileri kinezyobantlama öncesi ve sonrası olacak şekilde Archery Shooting Score (Okçuluk atış skoru-ASS) ile değerlendirildi.

Bulgular: New York postür skalasının değerlendirmesi ve kavrama kuvveti 2. Grupta anlamlı bulunurken, esneklik ve dayanıklık 1. Grupta daha anlamlı bulundu. Bantlama öncesi ve sonrası ASS'de grupların kendi içerisinde ve gruplar arasında da anlamlı bir fark bulunmadı. Gruplar arasında skapular diskinezi, postür, propriosepsiyon, tek ayak üzerinde denge ve ASS arasında herhangi bir korelasyon bulunamadı. ($p \leq 0,05$, $r \leq 0,8$)

Tartışma ve Sonuç: Çalışmamızın sonucuna göre asimetrik bir spor olan okçuluk sporunda beklenenin aksine çocukların postür, denge, kavrama kuvveti ve denge düzeyleri normal değerlere benzer bulunmuştur. Anlık kinezyobantlamanın hedefi tuttrumada herhangi bir katkısı olmamıştır. Bunun sebebinin çocukların yorulması ve kinezyobandın rahatsızlık hissi uyandırması ve ilk defa kullanıma bağlı olarak tedirginlik yaratmasından kaynaklandığını düşünmekteyiz. Yapılan bu çalışmanın bu alanda çalışan elit sporcu ve klinisyenlere ışık tutması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Postur, Kinezyobant, Okçuluk

Sözel Bildiri

COVID-19 SÜRECİNDE HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİN MANEVİYATLARI İLE MANEVİ BAKIM DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Mustafa DURMUŞ

Muş Alparslan Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü.
m.durmus@alparslan.edu.tr

Özet: Bu çalışma, Covid-19 salgını süresi içinde hemşire öğrencilerin maneviyatları ile manevi bakım düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Materyal ve Metot: Araştırma, Doğu Anadolu'da bir üniversitenin hemşirelik bölümü öğrencileri ile Nisan-Mayıs 2020 tarihleri arasında yürütülmüştür. Araştırmanın örneklemini 224 öğrenci oluşturmuştur. Verilerin soru formları Google Formlar ile hazırlanarak öğrencilere gönderilen bağlantı adresi ile toplanmıştır. Veri toplamada "Öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerine ait sorular ", 'Maneviyat ve Manevi Bakım Dereceleme Ölçegi' ile " Spiritüel İyi Oluş Ölçeği' kullanılmıştır. Araştırma için etik kurul onayı alındıktan sonra online olarak gönüllülük esasına göre veriler toplanmıştır. Verilerin değerlendirmesinde frekans ve yüzdelik hesaplama, verilerin dağılımı, Spearman korelasyon analizi testi kullanılmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin spiritüel iyi oluş (111.05±9.31) ile manevi bakım yeterlilik düzeyleri (106.23±14.35) ortalamanın üstünde olduğu olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin aşkınlık düzeylerin yüksek (66.58±7.54), doğayla uyum (31.36±3.11) ve anomi (16.79±4.99) düzeylerinin ise ortalamanın altında olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin manevi bakımın değerlendirilmesi ve uygulanması (22.95±3.54), manevi bakımda profesyonellik ve hasta danışmanlığı (56.98±8.59), hastanın maneviyatına karşı tutumu ve iletişimi (26.29±3.86) düzeyleri ortalamanın üstünde saptanmıştır.

Sonuç: Hemşirelerin spiritüel iyi oluşları ile manevi bakım düzeyleri arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Öğrencilerin spiritüel iyi oluşları arttıkça manevi bakımın değerlendirilmesi, uygulanması, manevi bakımda profesyonellik ve hasta danışmanlığı, hastanın maneviyatına karşı tutumu ve iletişimi düzeylerinin arttığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Maneviyat, Öğrenci.

Sözel Bildiri

COVID-19 SÜRECİNDE ÇALIŞAN HEMŞİRELERİN MANEVİYATLARI İLE TÜKENMİŞLİK DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Mustafa DURMUŞ

Muş Alparslan Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü.
m.durmus@alparslan.edu.tr

Özet: Covid-19 salgını süresi içinde hastanelerde çalışan hemşirelerin maneviyatları ile tükenmişlik düzeylerinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Materyal ve Metot: Araştırma, Doğu Anadolu'da görev yapan hemşireler ile Nisan-Mayıs 2020 tarihleri arasında yürütülmüştür. Araştırmanın örneklemini Doğu Anadolu'da hastanelerde aktif olarak çalışmakta olan 194 hemşire oluşturmuştur. Verilerin soru formları Google Formlar ile hazırlanarak hemşirelere gönderilen bağlantı adresi ile toplanmıştır. Veri toplamada "Hemşirelerin sosyo- demografik özelliklerine ait sorular ", ''Maslach Tükenmişlik Ölçeği'' ile " Spiritüel İyi Oluş Ölçeği' kullanılmıştır. Araştırma için etik kurul onayı alındıktan sonra online olarak gönüllülük esasına göre veriler toplanmıştır. Verilerin değerlendirmesinde frekans ve yüzdelik hesaplama, verilerin dağılımı, Pearson korelasyon analizi testi kullanılmıştır.

Bulgular: Hemşirelerin spiritüel iyi oluş düzeylerinin yüksek olduğu (123.15±12.01) olduğu belirlenmiştir. Hemşirelerin aşkınlık düzeylerin yüksek (66.58±7.54), doğayla uyum düzeyleri ortalamanın üstünde (31.36±3.11) ve anomi düzeylerinin (16.79±4.99) ise ortalamanın altında olduğu saptanmıştır. Hemşirelerin duygusal tükenme düzeylerinin orta seviye olduğu (28.69±7.57) olduğu, duyarsızlaşma düzeylerin düşük (10.74±4.18) olduğu ve kişisel başarı düzeylerinin ortalamanın altında (17.72±5.65) olduğu saptanmıştır.

Sonuç: Hemşirelerin maneviyatı ile tükenmişlik düzeyleri arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Hemşirelerin maneviyatları arttıkça duygusal tükenme, kişisel başarısızlık ve duyarsızlaşma düzeylerinin azaldığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Maneviyat, Tükenmişlik.

Sözel Bildiri

SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN BEDEN İMGESİNİN YAŞAM NİTELİĞİNE ETKİSİNİN BAZI DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ

Abdullah Yavuz AKINCI

Süleyman Demirel Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi

abdullahakinci@sdu.edu.tr

Özet: Bu araştırmanın amacı, Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin beden imgesinin yaşam niteliğine etkisinin bazı değişkenlere göre incelenmesidir. Araştırmaya Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Spor bilimleri fakültesi bünyesinde bulunan Beden eğitimi ve spor öğretmenliği, Antrenörlük eğitimi ve Spor Yöneticiliği bölümlerinde öğrenim gören tesadüfi yöntemle seçilmiş 194 öğrenci katılmıştır. Katılımcılardan, araştırmacı tarafından oluşturulmuş kişisel bilgi formu ile Cash ve Fleming (2002) tarafından geliştirilen ve Türkçeye uyarlaması Demiralp ve ark (2015) tarafından yapılan Beden imgesinin yaşam niteliği ölçeğini doldurmaları istenmiştir. İstatistiksel analizler, bilgisayar ortamında yapılmıştır. Katılımcıların, beden imgesinin yaşam nitelikleri bağımsız değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için ikili karşılaştırmalarda bağımsız guruplarda T testi uygulanırken üç ya da daha fazla değişkenin karşılaştırılmasında tek yönlü varyans analizi, gruplar arası farklılığı belirlemek için Tukey testi kullanılmıştır. Yapılan istatistiksel işlemler sonucunda, cinsiyet ve vücut kitle indeksi değişkenlerine göre ölçek alt başlıkları ve toplam puanlarında istatistiksel olarak farklılık tespit edilmemiştir. Yaş gruplarına göre kendilik değeri üzerine etki alt başlığında 19-20 ile 21-22 ve 21-22 ile 23 yaş ve üzeri arasında, spor yapma durumlarına göre günlük yaşantı üzerine etki alt başlığında ve Beden imgesinin yaşam niteliği ölçeği toplam puanında ve öğrenim görülen bölümlere göre ise davranış/tutum üzerine etki alt başlığında antrenörlük eğitimi ve spor yöneticiliği bölümleri arasında istatistiksel olarak farklılık tespit edilmiştir. Sonuç olarak, spor bilimleri fakültesi öğrencilerin gerek sporculuk yaşamları gerekse öğrenim gördükleri uygulamalı dersler sayesinde olumlu bir beden imgesine sahip oldukları, değişkenler arasında ortaya çıkan farklılıkların ise, bireysel farklılıklar ve gelecekte icra edecekleri mesleklerin onlara kazandıracağı farklı kimliklerden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Beden imgesi, yaşam

Sözel Bildiri

GELENEKSEL TIPTA KULLANILABİLECEK BİYOMOLEKÜLER İÇERİĞİ ZENGİN TÜRKİYEDEKİ ADAÇAYI TÜRLERİNİN ATR (ATTENUATED TOTAL REFLECTANCE)-FOURİER KIZILÖTESİ DÖNÜŞÜM (FTIR) SPEKTROSKOPİSİ İLE KARAKTERİZASYONU

Sebnem GARİP USTAOGLU[1]

[1]*Altınbaş Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıbbi Biyokimya Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye*

Özet: Halk arasında "adaçayı" olarak bilinen Salvia'nın geleneksel olarak Avrupa ve Anadolu halk tıbbında bellek güçlendirme ve basit bozuklukların tedavisinde kullanıldığı bilinmektedir. Son yıllarda Salvia'nın iyi bilinen gaz giderici, spazm önleyici, antiseptik ve iltihap önleyici özelliklerine ek olarak antibakteriyel, antiviral ve antifungal etkiler gösterdiği ve antioksidant özelliği ile kanser, diyabet ve Alzheimer hastalığı gibi hastalıklar için faydalı olduğu düşünülmektedir. Türkiye'de yaygın olarak bulunan Salvia' nın değişik yörelerde yetişen şu anda 100 türü tespit edilmiştir. Türler arasında içerik farklılıkları olup, türlerin içerikleri yetiştiği ortama bağlı olarak da fark gösterebilmektedir.

Amaç: Bu çalışmada farklı Salvia türleri, moleküller yapıları ve içeriksel farklılıkları baz alınarak birbirinden ayrılmış, moleküler olarak karakterize edilerek içeriksel olarak daha zengin adaçayı türleri geleneksel tıpta kullanımlarının ileriki çalışmalarda test edilmesi amacıyla saptanmıştır.

Yöntem: 15 farklı Salvia türünün yaprak örnekleri ATR-FTIR Spektroskopisi kullanılarak yapısal olarak karakterize edilmiştir. Bunun için ekstrakt çıkarma gibi uzun ön hazırlık işlemlerine gerek duymadan, yaprak örnekleri havanda dövülerek direkt ATR ünitesi üzerine yerleştirilmiştir. Bu örneklerden spektrumlar elde edilmiş ve bu spektrumlar kullanılarak türlerin ayrımında rol oynayan biyobelirteç olarak kullanılabilecek spektral parametreler belirlenmiştir.

Bulgular: 15 farklı adaçayı içinden ikincil metabolitlere ait antioksidant, antibakteriyel, antifungal ve antiviral etkileri gösteren bantların varlığını en çok gösteren 3 tür belirlenmiş ve bu bantlar biyobelirteç olarak kullanılarak türlerin birbirinden ayrımı Hiyerarşik kümeleme (HCA) kemometrik analizi ile %100 başarıyla gerçekleştirilmiştir. Buna ek olarak, spektrumlardaki karbonhidrat, total lipit, doymamış yağ asidi, protein ve lignin gibi makromoleküllere ait bantların sinyal şiddetlerindeki ve oranlarındaki değişimler, bant frekans değerlerindeki kaymalar ve bant genişlikleri hesaplanmış, türler arasındaki değişimler incelenmiştir.

Tartışma: Bu çalışmada kızılötesi spektroskopisi ile Türkiye'deki farklı adaçayı türlerinin zengin içeriklerinin detaylı moleküler karakterizasyonu ilk kez gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada örneklerden kolay, kısa sürede uygulanabilir ve maliyeti düşük yöntemlerle elde edilen spektrumlar kullanılarak tayin edilen spektral biyobelirteçlerin türler arası yeni bir karakterizasyon metodu olarak kullanılmasına olanak sağlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Adaçayı, Salvia, Fourier Kızılötesi Dönüşüm (FTIR) Spektroskopisi, Moleküler karakterizasyon, Hiyerarşik kümeleme analizi (HCA)

Sözel Bildiri

KARDİYOPULMONER RESÜSİTASYON SIRALAMASINDA DEĞİŞİKLİK: A-B-C YERİNE C-A-B

Eda ARICI[1], Gülcihan Aybike DİLEK[2]

[1]Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi

[1]Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Burdur Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, İlk ve Acil Yardım Prog.

earici1104@gmail.com

[2]Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Öğretim Görevlisi

aybikedilek15@gmail.com

Özet: Ani kardiyak ölüm (AKÖ), "genel olarak önceden kalp hastalığı var olan veya olmayan bir kişide kardiyovasküler bir sebepten dolayı, akut semptomlar başladıktan sonra yaklaşık bir saat içinde beklenmedik bir şekilde meydana gelen ölüm" olarak ifade edilmektedir. Ani ölümler çeşitli nedenlere bağlı olarak meydana gelse de, AKÖ belirtisi genelde kardiyak arresttir. Kardiyopulmoner resüsitasyon (KPR), defibrilasyon ve ileri yaşam desteği uygulanmadan önce kardiyak arreste ilk cevap olarak, uygulanan temel yaşam desteğinin önemli bir bileşeni olarak görülmektedir. KPR kardiyak arrestte altta yatan neden geri döndürülünceye kadar, etkili dolaşımın ve solunumun sürdürülmesi amacıyla uygulanan işlemleri kapsamaktadır. Amerikan Kalp Derneği (AHA) kılavuzunda KPR'de; yetişkin ve pediatrik hastalarda (çocuklar ve infantlar dahil, yenidoğanlar hariç), temel yaşam desteği adımlarının sıralamasının "A-B-C' den (Havayolu, Solunum, Göğüs basısı) "C-A-B' ye (Göğüs basısı, Havayolu, Solunum) değiştirilmesi olmuştur. Bu değişikliğin gerekçesi, 2 ventilasyondan ziyade 30 bası ile KPR'ye başlanmasının olumlu sonuçlandığını, göğüs basıları kan akımı sağladığını ve hastane dışı yetişkin kardiyak arrest çalışmalarının kurtarıcının, göğüs basısı uyguladığında; uygulanmamasına göre, sağ kalımın daha yüksek olduğunu göstermiştir. Uzmanlar, ilk göğüs basısına kadar geçen zamanın azaltılmasının önemini kabul etmektedir. Bu nedenle başa pozisyon vermek veya kurtarıcının soluk için ağızdan ağıza nefes vermesi ya da balon maskeyi yerleştirmesi zaman alacağından, göğüs basıları hemen başlatılması uygun görülmüştür. KPR'nin göğüs basıları ile başlatılması, hastanın bu kritik müdahaleyi daha erken almasını sağlar. Kardiyak arrestlerin çoğu için KPR kritik temel elementleri kalp masajı ve erken defibrilasyondur. C-A-B sıralamasıyla, kalp masajı daha kısa sürede başlamış olacak ve ventilasyon, birinci tur kalp masajı tamamlanana kadar çok az gecikmiş olacaktır. Bu çalışmada AHA'nın 2010 daki yapmış olduğu ve yaygın şekilde kabul edilen bu değişikliğin değerlendirilrmesi ve sistematik olarak ele alınması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kardiyopulmoner resüsitasyon, C-A-B, Ani kardiyak ölüm

Sözel Bildiri

*KANSER HASTALARININ HASTALIKLA BAŞ ETME MOTİVASYONU ÜZERİNE KEŞİFSEL BİR ARAŞTIRMA

Mine ÇELEBİ[1], Sümeyye ÖZMEN[2]

[1] *Lisans öğrencisi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Yönetimi Bölümü, minecelebi1998@gmail.com*

[2] *Dr. Öğr. Üyesi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Yönetimi Bölümü, sumeyyeozmen@gmail.com*

Özet: Çağımızın önde gelen sağlık sorunlarından biri olan kanser tüm dünyayı etkilediği gibi ülkemizi de etkisine almıştır. Günümüzde tıbbi tedaviler kadar, hastanın psikososyal açıdan tedaviye katılımı, motivasyonu ve güçlendirilmesi kanser hastalarının iyileşmesine büyük katkı sağlayan unsurlardır. Hastalar için sosyal destek aracı olarak, aileleri, arkadaşları, hasta kişiler, doktorlar ve diğer sağlık çalışanları önemli motivasyon kaynaklarıdır.

Amaç: Araştırmanın amacı, kanser hastalarının hastalığı yenmede motivasyon unsurlarının ne olduğunun ve tedavi süreçlerinde etkilendikleri 3 grup olan; sağlık personeli, aile, akraba ve arkadaşlar ve hastalığı atlatmış kişilerin hastanın motivasyonlarındaki sundukları katkıyı belirlemektir.

Yöntem: Araştırmada nitel araştırma desenlerinden anlatı araştırması kullanılmıştır. Veri toplama tekniği, mülakat ve dokümanlar olarak seçilmiştir. Kanser hastalığı tedavisi görerek bu hastalığı yenen 3 kişi ile 4 yarı yapılandırılmış soru üzerinden mülakat gerçekleştirilmiştir. Daha sonra veriler tematik ve içerik analizine tabi tutulmuştur.

İkinci aşamada dokümanlara dayalı olarak kanser hastalığını atlatmayı başarmış kişilerin hayat hikâyelerinden yararlanılmıştır. 2000-2019 yılları arasında kanser tedavisi görmüş ve iyileşmiş kişilerin 20 röportajına 'umut dolu kanser hikâyeleri/ hasta öyküleri', 'kanserle savaş hikâyesi' 'kanser hikâyesi' gibi anahtar kelimeler ile Google arama motoru üzerinden ulaşılmıştır. Seçilen hikâyeler üzerinden 9 sorudan oluşan içerik çözümlemesi aracılığıyla içerik analizi yapılmıştır.

Bulgular: İncelenen röportajlardaki kişilerin %50'sinin 40 yaş ve üzerinde, %20'sinin erkek olduğu, %25inin oyunculuk yaptığı tespit edilmiştir. %55'i meme kanserine yakalandıktan sonra şifa bulmuştur. En önde gelen motivasyon unsuru olarak aile (%50) göze çarpmaktadır. Yapılan mülakatlara göre ise, ailelerin, doktorların, çalışmanın, arkadaşların, hastalığı yenen kişilerin, akrabaların, kişisel özelliklerin, inancın, diğer sağlık personelinin, hastaneye duyulan güvenin motive edici unsurlar olduğu tespit edilmiştir. Hastaların sağlık personeliyle iletişiminin iyi olmasının ve onlara güven duymanın, ayrıca inancın rolünün etkili olduğu belirtilmiştir. Doğum gününün kutlanmasının destek olarak çok büyük bir anlamı olduğu ifade edilmiştir. Ailesi, sevgileriyle ve konuşarak psikolojik yönden; arkadaşlarının ise geziye çıkartmalarıyla destek oldukları anlatılmıştır.

Tartışma ve Sonuç: Bu çalışma sayesinde kanser hastalarının güçlendirilmesi önemli bir eksik doldurulmuştur. Kişilerin kanser hastalığına yakalandıktan sonra iyileşmelerinde motive edici ve etkili olan unsurlar somut bir şekilde ortaya çıkarılmıştır.

**Bu araştırma, TÜBİTAK 2209-A Programı (Proje No: 1919B011902520) tarafından desteklenmiştir.*

Anahtar Kelimeler: Hasta motivasyonu, hasta güçlendirme, kanser

Poster Bildiri

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE ORTOREKSİYA NERVOZA GÖRÜLME SIKLIĞI İLE YEME TUTUM DAVRANIŞLARI VE BEDEN ALGISI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Abdurrahim ZARİFOĞLU , Ayşe ÜNLÜ, Tülay SÖNMEZ*

Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Gaziantep, Türkiye

iderabdurrahim@gmail.com

ayseunluyum@hotmail.com

tulayysonmez@gmail.com

Özet: Beslenme fetal dönemden geriatrik döneme olan her aşamada oldukça önemli bir yere sahiptir. Hayatın bazı döneminde bireyin yaşadığı değişiklikler beslenme üzerinde etkiler yaratabilir. Bu yaratılan etki kimi zaman yemek bozukluğu olarak kendini göstermektedir.
Amaç: Bu araştırmanın amacı üniversite öğrencilerinde ortoreksiya nervoza görülme sıklığı ile yeme tutum davranışları ve beden algısı arasındaki ilişkinin incelenmesidir.
Yöntem: Çalışma, Gaziantep Hasan Kalyoncu Üniversitesi'nde eğitim gören, gönüllü 250 (K:165, E:85) birey üzerinde yapılmıştır. Katılımcıların bazı demografik özellikleri ve antropometrik ölçüm değerleri sorgulanmış ve bunula birlikte 'Yeme Tutum Testi', 'ORTO-15 Testi' ve 'Çok Yönlü Beden/Benlik ve Öz İlişki Ölçeği uygulanmıştır. Veriler SPSS 22.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir.
Bulgular: Katılımcılarda yeme bozukluğu görülme oranı %7,6, ortoreksiya görülme oranı %81,6 olarak saptanmıştır. Çalışmaya katılan bireylerin zayıf, normal kilolu, hafif şişman ve obez olma oranları sırasıyla; (E:%0 K:%6,7), (E:%57,6, K:%80,6), (E:%36,5, K:7,9) ve (E:%5,9 K:4,8)'dir. YTT-40 testinden evli bireylerin aldıkları puan ortalaması bekarlara göre daha yüksektir (p=0,048). Beden algısı ölçeğinden evli bireylerin aldıkları puan bekarlara göre daha düşüktür (p=0,035). Ölçek puanlarının cinsiyet ve BKİ sınıflamasına göre anlamlı farklılığı bulunmamaktadır (p>0,05).
Tartışma ve sonuç: Güneydoğu Anadolu Bölgesinde yaşayan erkeklerde obezite görülme oranı %12,6 kadınlarda ise %35'tir. Çalışmamızda erkeklerde obezite görülme oranı Türkiye genelindeki tüm erkeklere ve 19-30 yaş grubundaki erkeklere oranla daha azdır; ancak hafif şişmanlık görülme durumu TBSA-2010 verilerindeki 19-30 yaş grubu erkeklerin yaklaşık olarak 3 katıdır. Öğrenciler üzerinde yapılan bir çalışmada yeme bozukluğuna yatkın olma oranı %64,0 bulunmuştur. Toplam 2907 öğrencinin katıldığı bir çalışmada ise yeme bozukluğu tanısı alan bireylerin oranı %68,0'dır. İnönü üniversitesi tıp fakültesi öğrencileri üzerinde yapılan bir araştırmada bireylerin ortorektik olma oranının %76,2 olduğu belirlenmiştir. YTT-40 testinden alınan puan ortalaması ile ORTO-15 ve ÇYBÖİÖ'den alınan puan ortalaması arasında negatif, yaş arasında pozitif kolerasyon bulunmaktadır. BKİ değeriyle herhangi bir kolerasyon bulunmamaktadır. Çalışmamızı destekler nitelikte üniversite öğrencileri üzerinde yapılan başka bir çalışmada da YTT-40 ve ORTO-15 testi puanları arasında negatif bir kolerasyon saptanmıştır

Anahtar Kelimeler: Anoreksiya, ortoreksiya, üniversite öğrencileri

Poster Bildiri

ÖZEL SAĞLIKLI YAŞAM MERKEZİNE GELEN BİREYLERDE UYKU KALİTESİ, FİZİKSEL AKTİVİTE VE BESLENME DURUMU ARASINDAKİ İLİŞKİNİN BELİRLENMESİ

Pelin TOPBAŞ*

Okan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, İstanbul, Türkiye

dytpelintobas@gmail.com

Özet: Son dönemlerde vücut ağırlığı fazlalığı ve obezite büyük bir halk sağlığı problemi olarak görülmektedir. Obezite ise beraberinde birçok hastalığı getirmektedir. Yetersiz beslenme, fiziksel aktivite yetersizliği, uyku kalitesizliğinin obeziteye neden olabileceği çalışmalarla desteklenmiştir.

Amaç: özel bir sağlıklı yaşam merkezine gelen bireylerde uyku kaliteleri, fiziksel aktivite düzeyleri ve beslenme durumlarını saptamak ve aralarındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Çalışma Ocak-Mart 2020 tarihleri arasında Pelin Topbaş Sağlıklı Yaşam Merkezine başvuran 19-65 yaş arası 175 birey (E:%30,9, K:%69,1) üzerinde gerçekleştirilmiştir. Bireylere anket formu uygulanmış ve ek olarak Uluslararası Fiziksel Aktivite Anketi- Kısa Formu ve Pittsburgh Uyku Kalitesi Ölçeği uygulanmıştır. Veriler SPSS 22.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir.

Bulgular: Çalışmaya katılan bireylerin %27,5'i obezdir. Yeterli düzeyde fiziksel aktivite yapan birey bulunmamaktadır. Fiziksel aktivite yapmayan bireylerin oranı %44,6, yetersiz fiziksel aktivite yapan bireylerin oranı %55,4'tür. Fiziksel aktivite yapmayan bireylerin vücut ağırlığı ortalaması 83,4±19,3 kg iken yetersiz fiziksel aktivite (YFA) yapan bireylerinki 68,9±16,0 kg'dır (p=0,000). Kötü uyku kalitesine sahip bireylerin oranı %33,7, iyi uyku kalitesine sahip bireylerin oranı %66,3'tür. İyi ve kötü uyku kötü uyku kalitesine sahip bireylerin BKİ değerleri; 25,9±4,7 ve 27,5±5,1 kg/m^2'dir. ($p<0,05$).

Tartışma ve sonuç: Bir meta analizde fiziksel aktivite yapmayan bireylerde BKİ değerinin daha fazla olduğu saptanmıştır. Antalya'da yapılan bir çalışmada sedanter kadınların fiziksel aktivite düzeyleri arttıkça BKİ değerlerinde azalma olduğu tespit edilmiştir. Polonya'da yapılan bir çalışmada aktif olmayan bireylerde obezite veya aşırı kilo olma oranının arttığı saptanmıştır. Sağlık çalışanlarının dahil edildiği bir çalışmada uyku kalitesi BKİ değerleri arasında anlamlı bir ilişki saptanmış olup uyku kalitesi en kötü olanların obez bireyler olduğunu belirlemiştir. Yapılan bir yurt dışı çalışmasında uyku kalitesi ve BKİ arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Bariatrik cerrahi yapılmış bir grup bireylerin cerrahi işlem sonrasında vücut ağırlığı kaybından sonra uyku kalitesinin arttığını inceleyen çalışmalar mevcuttur. Çalışmamızın sonucunda yetersiz de olsa fiziksel aktivite yapmanın hiç fiziksel aktivite yapmayan bireylere oranla obezite riskini azalttığı ve uyku kalitesinin obeziteyle ilişkisi bulunduğu saptanmıştır. Fiziksel aktivite ve kaliteli uykunun obezite tedavisinin bir parçası olduğu yinelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Uyku kalitesi, fiziksel aktivite, beslenme durumu

Sözel Bildiri

EVALUATION OF STREET FOODS IN TERMS OF FOOD SAFETY

Berna AYDIN[1], Murat DOGAN[2]

[1] *Gastronomy and Culinary Arts Department, Istanbul Gedik University, Turkey*

[2] *Gastronomy and Culinary Arts Department, Istanbul Gelisim University, Turkey*

Abstract: Street foods are a complex food category that reflects the food culture of each country and region and includes a variety of food and drinks. Street foods are generally served in public areas, insufficient level of food safety knowledge of peddlers and lack of hygiene controls, etc. factors can be a risk of food safety. Street foods were evaluated in terms of food safety with this study. For this purpose, samples taken from 21 street foods and the hand surfaces of 10 peddlers were examined microbiologically. *Staphylococcus aureus* was found in 13 (62%) of 21 street foods, *Bacillus cereus* in 14 (67%), *Escherichia coli*-Coliforms in 5 (%24) and *Salmonella* spp in 2 (%9,5). Of the 10 peddlers hand surface samples, 9 (90%) *S. aureus* and 7 (70%) *E. coli* were detected. In addition, a questionnaire was applied to measure the food safety knowledge levels of street food peddlers and it was evaluated over 100 and found insufficient (46 points). As a result, street flavors are thought to pose a risk to food safety and the main source is the peddlers. In order to solve this problem, arranging street flavors sales areas according to hygienic design and providing food safety training to peddlers, etc. preventive actions can be recommended.

Keywords: Street foods, food safety, microbiological risk, *S. aureus, E.coli*-Coliform

Sözel Bildiri

HASTANEDE YATAN HASTALARDA BEL ÇEVRESI YÜKSEKLIĞI ORANI

Elif YILDIRIM AYAZ

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Sultan Abdülhamid Han Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İstanbul, Türkiye

drelifyildirim@hotmail.com

Özet: Obezite prevalansı tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de artmaktadır [1 2]. Bel çevresi yüksekliği kardiyovasküler hastalıklar ile ilişkilidir [3 4].

Amaç: Yatan hastalarda bel çevresi yüksekliğinin belirlenmesi ile kardiyovasküler hastalıklardan korunma amaçlı diyet ve egzersiz müdahaleleri planlanabilir. Bu çalışmanın amacı hastanede yatan hastalarda bel çevresi yüksekliği oranını belirlemektir.

Gereç ve Yöntem: 1 Mart 2017-1 Mart 2018 tarihleri arasında 3. Basamak sağlık kuruluşunda yatmakta olan, 18 yaş ve üstü, steroid kullanmayan, gebe olmayan, çalışmaya katılmaya onam vermiş 450 hasta çalışmaya alınmıştır. Hastaların yaş, cinsiyet bilgileri kaydedilmiş, antropometrik ölçümleri yapılmıştır. TEMD 2019 kılavuzunda Türk toplumunda bel çevresinin kadınlarda ≤80 cm olmasını normal, 80-90 cm olmasını fazla kilolu ve >90 olmasını obezite olarak tanımlamıştır. Erkeklerde ise bel çevresinin <90 cm olması normal, 90-100 cm olması fazla kilolu ve >100 cm olması obezite şeklinde tanımlanmıştır [5]. Bel çevresi ölçümlerine göre hastalar normal, sınırda ve yüksek olarak değerlendirilmiştir.

Bulgular: Çalışma %46'sı (n=207) kadın, %54'ü (n=243) erkek, ortalama yaşları 55,03±17,87 olan toplam 450 olguyla yapılmıştır. Kadınların bel çevresi %16,9'unda (n=35) , %22,7'sinde (n=47) sınırda ve %60,4üinde (n=125) yüksek saptanmıştır. Erkeklerin bel çevresi %39,6'inde (n=96) normal, %30'unda (n=73) sınırda ve %30,4'ünde (n=74) yüksek saptanmıştır.

Tartışma ve Sonuç: Hastanede yatan hastalarda bel çevresi yüksekliği oranı fazladır. Yatan hastalarda bel çevresi yüksekliğinin belirlenmesi kardiyovasküler hastalıklardan korunma amaçlı müdahalelerinin planlanması için birfırsat olabilir.

Anahtar Kelimeler: Bel çevresi, Obezite, Kardiyovasküler Hastalık, Yatan Hasta

Sözel Bildiri

İLAÇ YARDIMCI MADDELERİ

Hale SEÇİLMİŞ CANBAY

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Mühendislik-Mimarlık Fakültesi, Biyomühendislik Bölümü, Türkiye
halecanbay@mehmetakif.edu.tr

Özet: İlaç, hastalıkların teşhisinde, tedavisinde, bu hastalığın semptomların azaltılmasını/denetim altında tutulmasını mümkün kılan ve hastalıktan korunmayı sağlayan en önemli unsurdur. 5000'nin üzerinde etken madde, 20000'den fazla farmasötik ürün vardır. İlaçlar, AIDS, kalp hastalıkları, kanser gibi ölümcül etkileri olan hastalıklar üzerinde etkili olarak yaşam süresinin uzamasını sağlar. İdeal etkin ilaçların, geniş spekturumlu, toksitesinin ve yan etkisinin az olması, etki süresinin uzun olması gibi özelliklerinin olması istenir. İlaç formülasyonlarında kullanılan ilaç yardımcı maddeler, kararlılığı artırmalı, istenilen dozaj formunu ve çözünürlüğü sağlamak ve biyo yararlılığını artırmalıdır.

Anahtar Kelimeler: İlaç, etken madde, ideal etkin ilaç

Sözel Bildiri

PEDİATRİ KLİNİKLERİNDE ÇALIŞAN HEMŞİRELERİN MESLEKİ ÖZ YETERLİLİKLERİNİN KÜLTÜREL DUYARLILIKLARINA ETKİSİ

Derya EVGİN*, Fatma UYSAL**

**Dr. Öğr. Üyesi, Akdeniz Üniversitesi Kumluca Sağlık Bilimleri Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD, Antalya*

***Yüksek lisans öğrencisi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik AD, Nevşehir*

Özet: Hemşirelik, bilim ve sanattan oluşan uygulamalı bir disiplindir, gerek teoride gerekse uygulamada öz yeterliği güçlü olan hemşire sağlık bakım sistemi içinde mesleğine daha fazla katkı sağlayabilir. Birçok faktörün etkisiyle mesleki öz yeterlik düzeyleri farklılık gösterebilir. Farklı kültürel özelliği olan bireylerin hastalığı ve sağlığı algılamaları, inanç ve geleneklerinden etkilenir. Hastanın kültürel değerleri, inançları ve tutumları hemşirelik bakımından yararlanmalarını etkiler. Hemşirelerin ve hastaların kültürel özellikleri örtüşmeyebilir. Hemşirenin de kültürel değerleri, inançları hasta bakımı ile ilgili kararlarını, tutumunu ve uygulamalarını etkiler. O nedenle bu çalışma; pediatri servisinde çalışan hemşirelerin mesleki öz yeterliklerinin kültürel duyarlılıklarına olan etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Çalışmanın evrenini bir tıp fakültesi hastanesi pediatri servislerinde çalışan 116 hemşire oluşturmakta olup, örneklem seçimine gidilmemiş ve araştırma çalışmaya katılmaya gönüllü 93 hemşire ile araştırma yürütülmüştür. Araştırmaya katılım oranı %80.2'dir. Çalışmanın yapılabilmesi için gerekli kurum izni, etik kurul onayı ve katılımcıların yazılı onamı alınmıştır. Veriler, araştırmacılar tarafından hazırlanan Hemşireler İçin Kişisel Bilgi Formu, Hemşirelik Mesleği Öz Yeterlik Ölçeği, Kültürlerarası Duyarlılık Ölçeği ile toplanmıştır.

Bulgular: Hemşirelerin %83.9'u kadın, %50.5'i 26-30 yaş grubunda, %78.5'i lisans mezunu, %50.5'inin çalışma yılı, %60.2'sinin ise pediatride çalışma süresi 1-5 yıldır. Çalışmaya katılan hemşirelerin, %71'inin pediatri servisinde isteyerek çalıştığı ve %80.6'sının pediatri servisinde çalışmaktan memnun olduğunu ifade etmiştir. Mesleki öz yeterlilik puan ortalamaları 69.70±6.67, kültürel duyarlılık ölçeği puan ortalamaları ise 78.86±5.93 olarak tespit edilmiştir. Ancak hemşirelerin tanıtıcı özellikleri ile ölçek puan ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki olmadığı belirlenmiştir($p>0.05$). Hemşirelerin kültürel duyarlılıkları ölçeği puan ortalamaları ile mesleki öz yeterlilikleri puan ortalamaları arasında pozitif yönde orta düzeyde bir ilişki olduğu saptanmıştır ($p<0.01$).

Hemşirelerin mesleki öz yeterliliklerini artırmaya yönelik yapılacak eğitimler, düzenlemeler, kültürel farkındalık çalışmaları sayesinde, kültürel duyarlılıkları artırılabilir. Farklı kültürlere duyarlı hemşireler sağlık bakım hizmetlerinin sunumunda etkin rol alabilir.

Anahtar Kelimeler: Pediatri hemşireleri, mesleki öz yeterlilik, kültürel duyarlılık

Sözel Bildiri

RESEARCH ARTICLE EVALUATION OF LEARNING ENVIRONMENT

Giray KOLCU[1]*, Mukadder İnci BAŞER KOLCU[1]

[1] *Department of Medical Education and Informatics, Süleyman Demirel University, Isparta, Turkey*

giraykolcu@gmail.com

Abstract: Learning environment is a broad concept that expresses the physical environments, contexts and cultures where learning takes place.

Aim: In this study, it is aimed to evaluate the preclinical learning environment of a medical faculty using the Dundee Ready Education Environment Measure. The study was designed as a descriptive cross-sectional study.

Results: The population of the study was determined as medical school students enrolled at Suleyman Demirel University, Faculty of Medicine, 1st year, 2nd year and 3rd year students during the 2019-2020 academic year (N: 884). Item analyzes, reliability tests and validation tests were performed to evaluate the correlation of the scale with the population of the study. In line with this information, it was decided that the population was suitable for the scale and that generalization could be made through this data. In the study, the data of 326 participants were evaluated. In the collective evaluation of all years overall DREEM-TR score as 138.07 ± 22.75 regarding all students. In comparison between years, it was seen that there was a statistically significant difference between 1st year and 2nd and 3rd years ($p<.005$).

Discussion: The use of valid/reliable measurement tools in the evaluation of the program is necessary for the monitorization of the program. These valuable findings are suggested to be used by the faculty management for the development and monitorization of the program. We believe that the continuity of this evaluation within the scope of program evaluation would contribute to the monitorization and development of the training program.

Keywords: Medical Education, Lerning, Learning Environment, Generalizability theory

Sözel Bildiri

ASSESMENT OF LEARNING MANAGEMENT SYSTEM IN MEDICAL EDUCATION IN THE COVID-19 PANDEMIC PROCESS

Giray KOLCU[1], Sadettin DEMIR[1], Mukadder İnci BAŞER KOLCU[1]

[1] *Süleyman Demirel University, Department of Medical Education and Informatics, Isparta, Turkey*

giraykolcu@gmail.com

Abstract: Learning management systems (LMS) are the most popular educational technology system used in distance education. In our study, it was aimed to measure the acceptance levels of Süleyman Demirel University Faculty of Medicine students regarding the learning management system.

Method: Learning management system acceptance scale (LMSAS) developed by Sezer was preferred for the study. The scale was delivered to all students online, 941 students expressed their opinions (n:941).

Results: In the analysis of scale scores for all students, performance expectation for students is 22.70 ± 9.48, effort expectation is 15.50 ± 5.79, facilitating situations 14.92 ± 5.61, social impact 6.70 ± 3.37 and total score It was measured as 59.84 ± 21.61. In comparing the preclinic and clinic years, it was seen that there was a statistically significant difference between the preclinical students and the clinical students in both total scores and all sub-dimensions.

Discussion: In the analysis of scale scores for all students, performance expectation, effort expectation, facilitating situations, social impact and total score are evaluated at the "medium" level for our students. As a result, we believe that the addition of informative and awareness-raising activities related to the LMS within the education program will increase the students' intention to use a technological innovation in order to improve the acceptance level of the pre-graduate medical education program of the Suleyman Demirel University Faculty of Medicine, which has started the distance education process during the COVID-19 pandemic process.

Keywords: COVİD-19 pandemic, medical education, learning management system, assesment

Sözel Bildiri

HEMATOSPERMİ HASTALARINDA TEDAVİ MODALİTELERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Murat DEMİR[1], Osman ERGÜN[1], Sefa Alperen ÖZTÜRK[1]

1 Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Üroloji Anabilim Dalı, Isparta, TÜRKİYE

osmanergun77@mynet.com, muratdemir064@gmail.com

Özet: Hematospermi, ejekülatta kan bulunması anlamına gelmektedir. Genellikle iyi huylu ve kendini sınırlayan bir durumdur. Fakat hastalarda ciddi anksiyete yaratır. Medikal tedavi ile çoğu hastada düzelme gözlenir. Tekrarlayan ve inatçı hematospermilerde ileri tetkik ve tedavi gerekir. Biz bu çalışmamızda hematospermi hastalarında uygulanan medikal, endoskopik ve girişimsel tedavi modalitelerinin sonuçlarını değerlendirdik.

Materyal metod: Üroloji Polikliniği'ne 2011-2020 yılları arasında hematospermi ön tanısıyla başvuran hastaların dosyaları retrospektif olarak değerlendirildi. Dosya taraması sonucunda 54 hastanın verilerinde eksik gözlenmedi. Yaş, hematospermi süresi, beraberinde idrar yolu enfeksiyonu bulunması, cinsel yolla bulaşan hastalıklar, daha önce aldığı tedaviler, ek hastalık, ilaç kullanımı, verilen antibiyotik tedavileri, PSA değerleri kaydedildi. Çalışmaya dahil edilen hastaların hepsine medikal tedavi olarak antibiyotik (kinolon) ve antienflamatur (non-steroidal anti-enflamatuar) ilaç başlandı. Kontrollerinde şikayeti gerilemeyen hastalara kontrastlı alt abdomen MR görüntülemesi sonrasında endoskopik ve ya girişimsel tedavi kararı alındı.

Sonuçlar: Medikal tedavi alan 54 hastanın 51 'inde semptomlarda belirgin gerileme olduğu ve 3 ay sonraki kontrollerinde şikayetlerinin tamamen düzeldiği gözlendi. Persistant hematospermisi olan 3 hastada alt abdomen MR çekildi. Seminal veziküllerde T1A ve T2A incelemede hiperintens sinyal ile karakterize kontrastlanma göstermeyen içerik hemorajik utrikul kisti lehine yorumlandı. Bu hastaların 2 'sinde transüretral ejekulatuar duktus rezeksiyonu yapılarak kist boşaltıldı. Fakat 1 hastada kistin posterior yerleşimli olması nedeniyle girşimsel olarak transrektal ultrasonografi eşliğinde kistler drene edildi. Hastaların 3 aylık takiplerinde hematospermi gözlenmedi.

Sonuç: Hematosperminin tanısal değerlendirmesi, olguların çoğunluğunda gerekli değildir. Tekrarlayan veya ısrarlı hematospermilerde ileri değerlendirme yöntemlerini kullanmak gerekir. Hastaların anksiyetesi göz önünde bulundurulduğunda endoskopik veya girişimsel tedavilerden kaçınılmamalıdır.

Anahtar Kelimeler: Hematospermi, Ejekülasyon, Utrikül kisti, Minimal invaziv tedavi

Sözel Bildiri

COMPARISON OF FOOD SAFETY MANAGEMENT SYSTEMS: HACCP AND ISO 22000

Jerina RUGJİ[1], Ahmet Hulusi DİNÇOĞLU[2], Zühal ÇALIŞKAN[3]

[1]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Gıda Hijyeni ve Teknolojisi Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye zuhalcaliskan87@gmail.com*

[2]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Burdur, Türkiye adincoglu@mehmetakif.edu.tr*

[3]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Gıda Hijyeni ve Teknolojisi Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, jerirugji@gmail.com*

Abstract: Safer food saves lives. As consumers, billions of people are at risk and millions fall ill every year; many die as a result of consuming unsafe food. Since the begining of humanity, foodborne diseases have been an issue for all societies. Through the ages, the types, severity and impact of these illnesses have changed. At present they still remain diverse across regions, countries and communities. According to World Health Organization(WHO) each year worldwide, unsafe food causes 600 million cases of foodborne diseases and 420 000 deaths. 30% of foodborne deaths occur among children under 5 years of age. WHO estimated that globally each year 33 million of healthy lives are lost due to eating unsafe food, and this number is likely an underestimation. Beyond the individual level, foodborne diseases affect economic development, in particular challenging the tourist, agricultural and food industries. Taking the above mentioned into account the safety of food chain supply remains a priority for consumers, producers, veterinarians, and regulatory agencies. In order to prevent foodborne and waterborne risks and their consequences it is of highly importance the application of HACCP, ISO 22000 and Artificial Intelligence as science based systematic approaches in the prevention of food safety problems.

Keywords: Artificial Intelligence; Food Safety; HACCP, ISO 22000

Sözel Bildiri

ET BAZLI FONKSİYONEL GIDALARA GENEL BAKIŞ

Zühal ÇALIŞKAN[1], Ahmet Hulusi DİNÇOĞLU[2], Jerina RUGJİ[3]

[1]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Gıda Hijyeni ve Teknolojisi Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye zuhalcaliskan87@gmail.com*

[2]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Burdur, Türkiye adincoglu@mehmetakif.edu.tr*

[3]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Gıda Hijyeni ve Teknolojisi Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, jerirugji@gmail.com*

Özet: Beslenmeye bağlı kardiyovasküler diyabet, obezite gibi birçok kronik hastalık mevcuttur. Bu durumun önüne geçmek için üretilen sağlıklı gıdalar fonksiyonel gıdaların geliştirilmesine neden olmuştur. İnsan beslenmesinde önemli bir yeri olan et ve et ürünleri, barındırdığı eksojen aminoasitler ve vitaminler sayesinde temel gıda maddesi olarak vazgeçilmez bir yere sahiptir. Et ve et ürünlerinin beslenme özelliklerine ek olarak, potansiyel sağlık destekçisi biyoaktif bileşenlerin (Diyet lifleri, bitkisel proteinler, vitaminler, starter kültürler, probiyotikler, prebiyotikler ve fitokimyasallar) eklenmesi ile et bazlı fonksiyonel gıdalar geliştirilerek koruyucu sağlık stratejileri geliştirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Fonksiyonel gıda, et ve et ürünleri, gıda katkı maddeleri

Sözel Bildiri

FONKSİYONEL BESİN VE BİLEŞENLERİNİN BESİN ALERJİLERİNDEKİ ROLÜ

Ahmet Hulusi DİNÇOĞLU[1], Zühal ÇALIŞKAN[2], Jerina RUGJİ[3]

[1]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Burdur, Türkiye adincoglu@mehmetakif.edu.tr*

[2]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Gıda Hijyeni ve Teknolojisi Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye zuhalcaliskan87@gmail.com*

[3]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Gıda Hijyeni ve Teknolojisi Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, jerirugji@gmail.com*

Özet: Günümüzde, besinler hem içerdikleri makro ve mikro besin öğeleri ile hem de kümülatif fonksiyonel etkileri ile çalışılabilmektedir. Geleneksel besinlere bilimsel bakış da diyebileceğimiz fonksiyonel gıdalar, yeni bir gıda konsepti olarak 1980'li yıllardan itibaren gündemdedir. Fonksiyonel gıdalar, vücudun temel besin ihtiyaçlarını karşılamanın ötesinde, insan fizyolojisi ve metabolik fonksiyonları üzerinde ek faydalar sağlayan, böylelikle hastalıklardan korunmada ve daha sağlıklı bir yaşama ulaşmada etkinlik gösteren gıdalar veya gıda bileşenleridir. Temelde "fonksiyonel" kavramının verdiği mesaj, genel bir bakışla, sağlık ve metabolizmal yararların bulunurluğu üzerinedir. Yani fonksiyonel çarşı: Probiyotikleri, prebiyotikleri, sinbiyotikleri, nutrosotikleri ve amaca hizmet eden tüm kavramları bünyesinde bulundurmaktadır. Besinlerin neden olduğu düşünülen her türlü olumsuz etkiyi besin alerjisi olarak tanımlamak, toplumda oldukça yaygın, ama her zaman doğru olmayan bir eğilimdir. Yüzyılı aşkın zamandır bilinen ve daha çok ishal tedavisinde kullanılan probiyotiklerin, son yirmi yıldır klinikte insanlar ve deney hayvanları üzerinde yapılan çalışmalarla alerjik (atopik) hastalıkların önlenmesi ve tedavisinde kullanılabilecekleri gösterilmiştir. Günümüzde alerjik reaksiyonların gelişim süreçleri ve bu reaksiyonlardan korunma yöntemleri oldukça önem taşımaktadır. Gıda alerjisi, bu reaksiyonlar arasında büyük öneme sahip olup, insanlarda görülme sıklığı sebebiyle üzerinde durulması gereken bir konu haline gelmiştir. Fonksiyonel gıda kullanımında amaç hastalık gelmeden koruma yaklaşımıdır.

Anahtar Kelimeler: Fonksiyonel besinler, Sağlık, Besin Alerjileri

Sözel Bildiri

PANDEMİ SÜRECİNDE TÜRK KIZILAYI

Simge ERGÖÇER

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimler Fakültesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü

siimgergocer@outlook.com

Özet: Türk Kızılayı; proaktif bir kurum olarak afetlerde ve olağan dönemde ihtiyaç sahipleri ve korunmasızlara yönelik yardım sağlamak, toplumda yardımlaşmayı geliştirmek, güvenli kan teminini gerçekleştirmek ve zarar görebilirliği azaltmak gibi çok önemli görevler üstlenmektedir. Küresel çapta gerçekleştirilen bu kurumsal çalışmalar göz ardı edilemeyecek kadar önemlidir. Bütün dünyada olduğu gibi ülkemizde de büyük bir mücadele nedeni haline gelen Covid-19, gerek sağlık gerekse sosyoekonomik çok ciddi sorunlara sebep olmuş ve toplumun yapısında da önemli değişimlere neden olmuştur. Bu değişimlerin ve ülkemizin de içinde bulunduğu sürecin doğru bir şekilde yönetilmesi ve yönlendirilmesi sürecinde Türk Kızılayı büyük bir rol üstlenmiştir. Covid-19 nedeniyle toplum üzerinde sosyal, ekonomik ve psikolojik gibi bir çok sorunların tespitine ve çözümüne yönelik çalışmalar yapmıştır. Covid-19 bilgilendirme ve bilinçlendirme dokümanları, Türkiye'de güncel durum, online "Korona Virüs" kontrolü, Dünya Sağlık Örgütü (Covid-19) durum gösterge tablosu gibi literatür katkılarının yanında yapmış oldukları maddi ve manevi destekler ile çok örnek yaklaşım sergilemişlerdir. Türk Kızılayı pandeminin ülkemizde ilk ortaya çıkışından itibaren tüm süreç boyunca ve pandeminin kontrol altına alınmaya başladığı şu günlerde yapmış olduğu bu çalışmalarla ülkemiz için de ne kadar önemli olduğunu bir kez daha ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler: Kızılay, Pandemi, Covid-19

Sözel Bildiri

SEPSİSLİ HASTALARDA MAGNEZYUM DÜZEYİNİN PROGNOSTİK ÖNEMİ

İclal AYRANCI SUCAKLI[1], Bünyamin DİKİCİ[2]

1-Ankara Bilkent Şehir Hastanesi, Gelişimsel Pediatri

Özet: Magnezyum, vücutta enerji metabolizması, nükleik asit transkripsiyonu, protein sentezi gibi yaşamsal işlevlerde 300'den fazla enzimatik reaksiyonda yer alan esansiyel bir elementtir (3,4). Sepsis tanılı hastalarda hipomagnesemi yaygındır. Fakat özellikle çocuk yoğunbakım ünitelerinde magnezyum eksikliği ile ilgili yeterince bilgi yoktur.

Amaç: Bu çalışmanın amacı; Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı'ndaki Yoğun Bakım Birimlerinde sepsis tanısıyla izlenen hastalarda, magnezyum düzeyini saptamak ve magnezyum düzeyinin sepsisin ağırlığı, hastanede ve yoğun bakımda kalma süresi, sitokin düzeyleri, organ disfonksiyonu ve mortaliteyle ilişkisini değerlendirmektir.

Yöntem: Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Kliniği Büyük Çocuk ve Bebek Servisi Yoğun Bakım Ünitelerinde, Eylül-2004 ile Kasım-2005 tarihleri arasında sepsis tanısıyla yatırılan, bilinen bir kronik hastalığı olmayan hastalar çalışmaya alındı. Hastaların başvuru anında yapılan klinik ve laboratuar bulguları ile, 48 saat sonrasında alınan kanlarında total magnezyum düzeyleri kaydedildi. Hastanede yatış süresi, yoğun bakımda yatış süresi ve multiorgan disfonksiyonu sayısının yatıştaki ve 2. gündeki total magnezyum değerleriyle karşılaştırılmasında Kruskal-Wallis testi uygulandı. Yatışta ve 2. gündeki magnezyum düzeylerinin dağılımının analizinde Wilcoxon'ın sıralı sayılar testi kullanıldı. Tüm analizlerde p değerleri tespit edildi ve $p<0,05$ değeri anlamlı kabul edildi. İstatistik değerlendirmede SPSS 10.0 programı kullanıldı.

Bulgular: Yoğun Bakım Ünitelerine sepsis tanısıyla yatırılan 23 hasta (14 erkek, 9 kız) değerlendirildi. Hastaların yatışta, %4,3 ünde hipomagnezemi saptanırken, 48 saat sonra %21.7'sinde hipomagnezemi saptandı. Gerek yatışta gerekse 48 saat sonrasında saptanan magnezyum düzeylerine göre; gruplar arasında mortalite, hastanede ve yoğun bakımda kalış süresi ve organ disfonksiyonu açısından anlamlı bir fark saptanmadı.

Tartışma ve sonuç: Bu çalışmada magnezyumun sepsisli hastalarda prognostik öneminin olduğu gösterilemedi. Magnezyum hücre içi bir iyon olduğu için araştırmamızda ölçülen total magnezyum, biyolojik olarak aktif iyonize magnezyum düzeyini yansıtmayabilir. Çocuk yoğun bakım ünitelerinde, doğru teknik (iyonize magnezyum) kullanılarak, geniş örneklemde araştırmalar yapılmalı ve kritik hasta çocukta magnezyum düzeyi monitorize edilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Magnezyum, Pediatrik Yoğun Bakım, Sepsis, Mortalite

Sözel Bildiri

ÜÇÜNCÜ BASAMAK SAĞLIK HİZMETİ VEREN BİR MERKEZDE OTİZM SPEKTRUM BOZUKLUĞU NEDENİYLE İZLENEN 4 YAŞ ALTINDAKİ ÇOCUKLARIN GELİŞİMSEL ÖZELLİKLERİ

***Pelin CELIK[1], Iclal AYRANCI SUCAKLI[1], Gulser Senses DİNC[2], Halil Ibrahim YAKUT[3]**

[1] *Department of Pediatrics, Division of Developmental and Behavioral Pediatrics, Ankara City Hospital, Ankara, TURKEY*

[2] *Department of Child and Adolescent Psychiatry, Ankara City Hospital, Ankara, TURKEY*

[3] *Department of Pediatrics, Ankara City Hospital, Ankara, TURKEY*

Özet: Çalışmanın amacı otizm spektrum bozukluğu (OSB) tanısı alan küçük çocukların klinik ve gelişimsel özelliklerini tanımlamak ve OSB'nin erken belirtilerini araştırmaktı.

Gereç ve yöntem: Ocak 2017-Mayıs 2019 tarihleri arasında, 4 yaş altında, yeni tanı alan 134 çocuğun tıbbi kayıtları geriye dönük olarak incelendi. Yirmi dört ay ve öncesinde otizm tanısı alanlarla, 24. aydan sonra tanı alanların gelişimsel özellikleri karşılaştırıldı.

Bulgular: Çocukların 43'ü (%32,1) ≤24 ay, 91'i (%67,9) >24 ay tanı almıştı. Ebeveynlerin en sık başvuru yakınması konuşma gecikmesiydi (%46,2). Ebeveynlerin sadece %1,5'inin başvuru yakınmalarını "otizm" olarak bildirdikleri, %73,9'unun ise öykü derinleştirildiğinde OSB ile ilgili kaygılarını dile getirdikleri saptandı. Ebeveynlerin OSB ile ilişkili kaygı bildirmesi (p=0,031) ve anne eğitim süresinin >8 yıl olması (p = 0,002) daha erken tanı ile ilişkili saptandı. ≤24 ay tanı alan çocuklarda, komut almada zorluk (p=0,012) ve hareket gelişiminde gecikme (p=0,008) daha sıktı. Diğer OSB bulguları ve klinik özellikler ≤24 ay ve >24 ay tanı alan çocuklarda benzerdi.

Sonuç: OSB belirtileri yaşamın ilk 2 yılında ortaya çıkmaktadır. OSB tanısını ≤24 ay alan çocuklarda, daha geç yaşta tanı alanlara göre alıcı dil ve hareket işlevlerinde zorluk daha sıktır. Ebeveynler OSB düşündüren belirtileri farketmelerine rağmen, endişelerini açıkça ifade etmeyebilirler. Çocuk hekimleri ailelerin OSB'yi yansıtan kaygılarını anlamak için onları dinlemeli ve zaman ayırmalıdır.

Anahtar Kelimeler: otizm spektrum bozukluğu, otizm belirtileri, gelişimsel özellikler, ebeveyn kaygısı, erken tanı

Sözel Bildiri

ÇAĞIMIZIN HASTALIĞI DİABETES MELLİTUS

İlayda SADAY

**Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Cevat Sayılı Sağlık Bilimleri Fakültesi,Acil Yardım Ve Afet Yönetimi Burdur,Türkiye, ilaydasadayy@gmail.com*

Özet: Halk arasında şeker hastalığı olarak tabir edilen Diabetes Mellitus, genel olarak kanda glukoz seviyesinin normalin üzerine çıkması, buna bağlı olarak normalde şeker içermemesi gereken idrarda şekere rastlanmasıdır. Farklı türevleri bulunan diabet hastalığı,dünyada en sık rastlanan hastalıklar arasında yer alır. Ölümcül birçok hastalığın oluşumunda birinci sırada rol oynar.Uluslararası Diabet Federasyonu'nun sağlamış olduğu istatistiki verilere göre her 11 yetişkinden biri diyabet hastalığına sahip olmakla birlikte her 6 saniyede 1 birey diabet kaynaklı sorunlar nedeniyle hayatını kaybetmektedir. Diabet, pankreasın yeterli miktarda insülin üretememesi ya da ürettiği insülinin etkili bir şekilde kullanılamaması durumunda gelişen bir hastalıktır. Bu durum uzun dönemde birçok doku ve organda hasara yol açar. Şeker hastalığının tip 1 diabet ve tip 2 diabet olmak üzere belirgin iki tipi vardır. Tip1 Diabetes Mellitus: İnsülinin pankreasta hiç üretilmediği ya da çok az üretildiği tiptir. Sıklıkla çocukluk ve gençlik döneminde görülür. Başlıca belirtileri; ağız kuruluğu, susama hissi, sık idrara çıkma, yorgunluk, halsizlik, sık acıkma, diyet yapmadığı halde zayıflama, bulanık görme, ellerde-ayaklarda hissizlik veya uyuşma ve karıncalanmadır. Tip2 Diabetes Mellitus: Vücut insülin üretmektedir, ancak hücreler insüline direnç göstermektedir.Zaman içinde üretilen insülin miktarı da yetersiz kalır. Yemeklerden sonra kandaki şeker hücrelere giderek enerjiye dönüşemez ve kan şekeri düzeyi yükselir. Genellikle orta yaş ve üzerindeki bireylerde görülür, diyabet vakalarının %90-95'ini oluşturur. Başlıca belirtileri; sık idrara çıkma, ağız kuruluğu, çok su içme, açlık hissi, cilt yaralarının geç iyileşmesi, kuru ve kaşıntılı bir cilt, sık sık enfeksiyon gelişmesi, ellerde ve ayaklarda hissizlik veya uyuşma ve karıncalanmadır. Bunlar dışında görülen; Pre-diabet,Gestasyonel Diabet,Latent Autoimmune Diabetes in Adults (LADA),Maturity Onset Diabetes (MODY) tipleri de mevcuttur.

Anahtar Kelimeler: İnsülin.glukoz,diabet,pankreas,ölümcül

Sözel Bildiri

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN GELECEK KAYGISI İLE SINAV KAYGISI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Güler AKIN[1], Nurdan ORAL KARA[2]

[1]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, 4. Sınıf Öğrencisi, guler_09_1997@hotmail.com*

[2]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, nokara@mehmetakif.edu.tr*

Özet: Kaygı, bireyin hayatının belirli dönemlerinde yaşadığı evrensel bir duygu ve deneyimdir (Erözkan, 2004;4). Sınav kayısı ve gelecek kaygısı da kaygının özel bir durumudur. Ilımlı düzeydeki sınav kaygısı akademik başarıyı olumlu yönde etkilerken, yüksek düzeydeki kaygı performans üzerinde olumsuz etki yapabilmektedir (Ekip 1998, Musch ve Broder 1999). Gelecek kaygısı ise; bireylerin yıllar sonra nasıl geçineceklerini, mutlu bir yaşantısı olup olmayacağını ve buna benzer sorular sebebiyle sürekli sorgulama halinin olması olarak adlandırılır(Aygün,2014). Bu kaygı tüm canlılar içinde sadece insanda olan bir özelliktir (Tarhan, 2012: 120). Araştırma Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi'nde 2019-2020 akademik yılı içerisinde Sağlık Yönetimi bölümünde okuyan öğrencilerin gelecek kaygısı ve sınav kaygısı düzeylerinin tespit edilerek, gelecek kaygısı ile sınav kaygısı arasında bir ilişki olup olmadığını tespit etmek amaçlanmıştır. Araştırmada "Beck Umutsuzluk Ölçeği" (Beck, 1974) ve Baltaş tarafından geliştirilen "Sınav Kaygısı Ölçeği" (Bahçeci,2006) kullanılmıştır. Veri toplama aracında katılımcıların demografik özelliklerinin belirlenmesine yönelik sorular da yer almıştır. Araştırma evrenini Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sağlık Yönetimi Bölümü öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmada 320 kişiye ulaşılmıştır. Araştırmaya 227 Kız (%71,2) ve 92 Erkek (%28,8) öğrenci katılmıştır. Öğrencilerin gelecek kaygı (umutsuzluk) düzeylerinin yüksek olduğu görülmüştür. Gelecek kaygısı kız öğrencilerde kısmen yüksek olsa da cinsiyete göre anlamlı bir fark görülememiş ancak sınav kaygı düzeyinin cinsiyete göre ($p<0,05$) farklılık gösterdiği görülmüştür. Gelecek kaygısı (umutsuzluk) ve sınav kaygısı arasında orta düzeyde bir ilişki olduğu bulunmuştur ($p<0,01$, $r=0,353$). Sağlık Yönetimi bölümünde okuyan öğrencilerin, mesleki olarak atamalarının yapılmaması, özel ve devlet kadrolarında kolaylıkla iş bulamamak gibi nedenlerle gelecek kaygısı yaşadıkları gözlemlenmiştir. Bu kapsamda sağlık yönetimi bölümü öğrencilerinin kaygılarını yönetebilmelerinin ve kariyer planlamalarının yapılarak geleceğe umut ile bakabilmelerinin sağlanması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sınav Kaygısı, Üniversite Öğrencileri, Gelecek kaygısı, Sağlık Yönetimi

Sözel Bildiri

FUTBOL ALTYAPI OYUNCULARINDA ROL MODEL TERCİHLERİ

Selçuk ERDOĞAN[1], Fatma İlker KERKEZ[2]

[1]Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Muğla, selcukerdogan10@hotmail.com
[2]Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Muğla, fatmakerkez@mu.edu.tr

ÖZET

1.Giriş: Rol model; genel anlamda örnek alınan veya taklit değerinde olan birey şeklinde tanımlanır. Rol modeller doğrudan etkileşim içinde bulunulan aile, arkadaş, akraba olabildiği gibi, dolaylı etkileşimde bulunulan sporcular, televizyon ve film yıldızları ya da diğer ünlü kişiler de olabilir.

2.Amaç: Çalışmanın amacı futbol altyapı oyuncularında rol model tercihlerinin incelenmesidir.

3.Yöntem: Çalışma tarama yöntemiyle yapılan betimsel araştırmadır. Çalışmanın örneklemi 2019-2020 Sezonu Bursaspor Altyapı Takımlarında (U13, U14, U15, U16, U17, U19) oynayan 146 futbolcudur (yaş ortalaması= 15,56±1,4 yıl). Veriler tanımlayıcı bilgi formu ve rol model alınan kişinin açık uçlu sorulduğu anket ile yüz yüze görüşme yoluyla toplanmıştır. Verilen yanıtlar tanımlayıcı istatistik yöntemleri kullanılarak analiz edilmiştir.

4.Bulgular: Katılımcıların mevkileri; % 37,7'si orta saha, % 28,1'i defans, % 22,6'sı forvet, % 11,6'sı kalecidir. Verilen cevaplar doğrultusunda rol model alınan bireyler 4 kategoride sınıflanmıştır; yerli futbolcular, yabancı futbolcular, aile bireyleri ve dini figürler. Katılımcıların % 54,1'i yabancı uyruklu, % 6,2'si Türk futbolcuları, % 9,6'sı aile bireylerini (anne, baba, anne-baba), % 0,7'si dini bir figürü rol model aldıklarını ifade ederken, kimseyi örnek almıyorum diyenler % 29,5'dir. Rol model alınan futbolcuların mevkileri % 37,5 defans, % 29,5 orta saha, % 26,1'i forvet ve % 6,8'i kalecidir. Çalışmaya katılan alt yapı oyuncularının oynadıkları mevki ile rol model aldıkları futbolcuların mevkileri % 50 oranında uyumludur.

5.Tartışma ve Sonuç: Çalışmamızda literatürün aksine katılımcılar ergenlik döneminde olmasına karşın televizyon ve film yıldızı ya da internet fenomeni gibi bireylerin rol model alınmadığı, futbol antrenörlerinin değil sadece aktif oyuncuların (büyük çoğunlukla yabancı) rol model alındığı görülmektedir. Aynı şekilde rol modeller arasında Galatasaray, Fenerbahçe gibi ülkemizdeki büyük takımların oyuncularının olmaması manidardır. Katılımcıların kendi mevkileri kesinleşmediğinden kendilerine rol model aldıkları futbolcular farklı mevkilerden seçilmiş olabilir. Rol modellerin karar verme süreçleri ve karakter gelişimi üzerinde etkileri bulunduğundan farklı takımların alt yapı oyuncularında benzer çalışmaların yapılması, oyuncuların psikolojik süreçlerinin takibi, beceri öğretiminde rol modellerden yararlanılması önerilir.

6.Anahtar Sözcükler: Futbol, Alt Yapı, Rol Model.

Poster Bildiri

ANTALYA İLİNDEKİ KEDİLERDE *EHRLİCHİA CANİS* SEROPREVALANSI*

[1]Anıl AYDINOĞLU, [2]Metin Koray ALBAY

[1]Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Burdur-Türkiye, anil.intvet@gmail.com

[2] Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Burdur-Türkiye, mkalbay@mehmetakif.edu.tr

Ehrlichiosis, vektör kaynaklı hastalıklar içerisinde yer almaktadır ve Antalya bölgesinde bulaşmada rol oynayan keneler oldukça yaygındır. Ayrıca Antalya bölgesinde bu hastalığın prevalansı köpeklerde yüksek seyretmektedir. Gerek kenelerin yaygınlığı gerekse hastalığın prevalansının köpeklerde yüksek seyretmesi kediler için de önemli risk oluşturmaktadır. Bu çalışma Antalya ilindeki kedilerde *Ehrlichia canis* seroprevalansının araştırılması amacıyla yapılmıştır. Bu çalışmanın hayvan materyalini Antalya ilinde bulunan kliniklere aşı, muayene, tedavi ve kontrol için getirilen değişik ırk, yaş ve cinsiyette rastgele seçilen 222 adet sahipli kedi oluşturdu. Bu örnekler İmmun Flouresan Antikor testiyle (IFAT) serolojik olarak incelenmiştir. Çalışmadaki kediler 1 – 17 yaş aralığındaydı. Kedilerin 190'ı 1 – 5 yaş, 18'i 6 – 9 ve 14'ü de 10 yaş ve üzeri kedilerden oluşmaktaydı. Bu kedilerin 110' u dişi, 112'si erkekti. Kedilerin 128'inin dışarıyla teması varken 94'ü ise sadece ev içerisinde barındırılan, dışarıyla teması olmayan kedilerdi. Sadece 13 kedinin kene ile teması bilinirken 116 kedinin kene temasının olmadığı, 93'ünün ise kene temasının bilinmediği tespit edildi. Test sonuçlarına göre 222 adet kedinin hiç birinde *E. canis* seropozitifliği belirlenememiştir. Bu çalışmayla Antalya ilinde yaşayan kedilerde *E. canis* prevalansı ilk kez ortaya konmuştur. Bu çalışma aynı zamanda ülkemiz içinde bir ilktir. Sonuç olarak, yapılan bu prevalans çalışmasında kedilerde *E. canis* seropozitifliği bulunmaması; *E. canis*'in kedilerde bölge için henüz önemli bir patojen olmadığı, köpekler için rezervuarlığının ve insanlar içinse zoonotik potansiyelinin düşük olduğu yönündedir. Ancak, Antalya ilinin hem *E. canis* hem de vektör keneler açısından endemik bir bölge olması, ileriki zamanlarda kediler için muhtemel *E. canis* enfeksiyonu riskini de göstermektedir. Bu çalışma Antalya bölgesi için kedilerin *E. canis* için rezervuar olabileceği ve ehrlichiosis epidemiyolojisi hakkında bilgi sağlamak için daha fazla araştırmaya ihtiyaç olduğunu göstermektedir.

*Bu Araştırma Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinatörlüğü tarafından 0492-YL-18 proje numarası ile desteklenmiştir.

Anahtar kelimeler: Ehrlichia canis, IFAT, Kedi.

Sözel Bildiri

ORBİTAL AMFİZEMA İLE PREZENTE OLAN İZOLE LAMİNE PAPİRESEA FRAKTÜRÜ; OLGU SUNUMU

Hüseyin YILDIZ

Bucak Devlet Hastanesi Kulak Burun Boğaz Hastalıkları Uzmanı

ÖZET

Orbital amfizem, orbital, fasiyal travmalar sonrası nadir görülen bir komplikasyondur. çoğunlukla vakalar şiddetli tavma sonrası meydana gelir. Klinik prezantasyonları da üst hava yolu basıncını arttıran öksürme, hapşırma gibi refleksler olmadıkça nadiren göze çarpar. Buradaki sorun orbita mediali ile ethmoid sinüsler arasındaki lamina papireseadaki gözden kaçan kırıklardır. Polikliniği'me okulda top oynarken burnunu çarpan ve nazal fraktür ön tanısıyla 10y erkek hasta acil servisten refere edildi. Ancak acil servisten polikliniğe gelinceye kadar hastanın sağ gözünde şişme belirginleşmiş. Yapılan muayenesinde minimal bir diplopi ve göz kapağında amfizem dışında klinik bulguya rastlanmadı. Diplopi ile kliniği belirginleşen hastaya çekilen maksillofasiyal tomografide, sağ lamina papireseada mediale hafif deplase fraktür, sağ preseptal ve supraorbital alanda serbest hava dansiteleri varlığı rapor edildi. Basit bir kafa ve yüz travması ile bile izole laminea papiresea faktürünün olabileceği akıldan çıkarılmamalıdır.

Anahtar sözcükler: Amfizem, orbita, tomografi.